А Л
ХРОНИКȣЛȣИ
РОМАНО-МОЛДО-ВЛАХИЛОР.

КОМПȣС

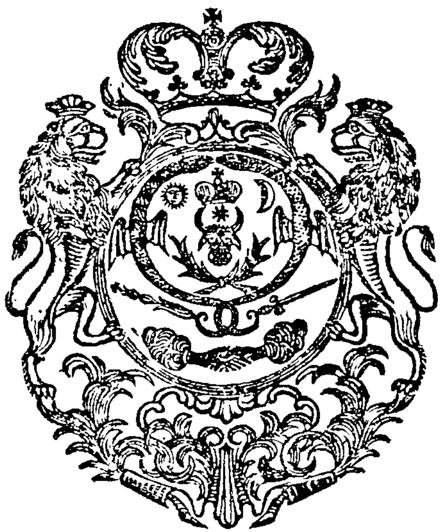
ДЕ

ДОМНȣ МОЛДАВЇЕЙ

ДИМИТРІЕ КАНТЕМИР.

ТОМȣЛ II.

ІАШИ,
Ꙟн Тѵпографіа С: Митрополїей.
1836.

ПРЕФАЦІЕ

Дин партѣ редакторюлȣй ла томȣл ал IIле ал Хроникȣлȣй Романо-Молдо-Влахилор.

Іатъ кȣ аџюторюл лȣй дȣмнезеȣ ши бȣна воинца прѣсфінцитȣюй Архіпъсторю ешіт дин типарй ши томȣл ал доилѣ ал Хроникȣлȣй Романо-Молдо-Влахилор, конскріс де Д: Димитріе Кантемир.

Ꙟн ачест том съ кȣпрінде ȣн період де 920 ані, ꙟнчепѫнд дела мареле Теодосіе кȣ анȣл 379 ши коборѫнд пънъ дȣпъ ꙟнтȣрнарѣ Д. лор Драгош ꙟн Молдова ши а лȣй Негрȣ ꙟн цара Мȣнтенѣскъ кȣ анȣл 1279. Амѫндоѫ ачесте томȣрй алкътȣеск дȣпъ дестинація аȣторюлȣй, партѣ ꙟнтѫіа а Історіей сале ꙟнтитȣлатъ Хроникȣл векимей Романо-Молдовлахилор. Ачестїа ера съ оурмезе ка адоа парте Історіа ноȣъ, ꙟнчепѫндȣсъ дела кȣръцирѣ Дакороманіей де Тътарй ши ꙟн тȣрнарѣ домнилор Драгош и Негрȣ коборѫндȣсъ пънъ ꙟн зилеле сале, адекъ кȣ аній 1700 дȣпъ Христос. „Ꙟнсъ ꙟн ачѣстъ „датъ, зиче Аȣторюл, томȣл ал доилѣ ꙟнкъ не „съвѫршит фіинд, сокотитам ка кȣ ашептарѣ ачей „пърцй, ашептарѣ шіинцей лȣкрȣрилор, карилє ꙟн ача„стъ парте съ кȣпринде, май мȣлт съ нȣ пре лȣнџим. „Ашѣ оменицилор ши юбицилор компатріоцй де астъ „датъ кȣ ачест дин тъю ал Історіей ноастре томȣс, (адекъ „кȣ ꙟнтъіа парте) ꙟн време де одихнъ зъбъвиндȣвъ

* рȣгацій

„ругацій пе пъринтеле Лꙋминилор съ биневоѧскъ ши
„пре челелант томꙋс, (адекъ партѣ адоа) а Історіей а
„съвѫрши съ не ꙟнвредничим ши май кꙋрѫнд кꙋ ми-
„жлокꙋл холкотипꙋлꙋй тꙋтꙋрор съсе обштѣскъ.“

Кѫт есте интересꙋл ши меритꙋл пърцей ꙟнтѫіа, џꙋдече фіешкаре четиторю, щіиндꙋсъ ши ачаста къ ферічитꙋл аꙋ мꙋлтипликат остининцеле сале алкътꙋиндꙋл май ꙟн тѫю ꙟн лимба латинъ ши апой традꙋкѫндꙋл ꙟн лимба Ромѫнѣскъ, прекꙋм мъртꙋрисѣще ꙟн картѣ IX кап ал 4 ле, кꙋ каре съ анерисеще зиса Едиторюлꙋй біографіей Домнилор Кантимирещій, къ адекъ чел Латинеск ар фи традꙋс дин лимба Ромѫнѣскъ. Кѫт ар фи фост фолосꙋл ши меритꙋл пърцей а доꙋа ачестꙋй хроник съ поате џюдека дин партѣ ꙟнтѫіа, кꙋ деосъбире ꙟнсъ къ интересꙋл Історик ал ачестіа, ковѫршеще пе ал челіа кꙋ кѫт дин астъ Епохъ дерадъ не мижлочит соарта ексистенцієй ноастре политиче де астъзи; Ши фіинд къ нꙋ афлъм пънъ акꙋм поменіндꙋсъ де дѫнса асе фи гъсит ꙟнтре хѫртііле Авторюлꙋй, апой ꙋрмѣзъ съ ꙟнкеем, аꙋ къ нар фи аџюнс Авторюл с'о алкътꙋѧскъ, аꙋ къ алкътꙋитъ фіинд саꙋ пердꙋт. Пентрꙋ ꙟнтѫюл ипотес, къ адекъ нар фи аџюнс Авторюл аш о ꙋрзи, нꙋ пꙋтем ръмѫнѣ ꙟн ꙟндоалъ; фіинд къ ꙟнсꙋл мъртꙋрисѣще арътѫнд ши извоаръле де ꙋнде, анꙋме, парте дин хрониче векй але ачестор църъй ши ачелор ꙟвечинате кꙋ дѫнса, ши парте дин осъбите специалниче докꙋменте ши монꙋменте Істориче еу дин аша фелю де извоаръ, пе кариле Історичій

„ричїй ноштрїй чей май векй, ѕиче, ниче кꙋ вѫрфꙋл
„кондеюлꙋй нꙋ лѣꙋ атинс, ши пън астъзй а лор
„ноштри стаꙋ ꙟн гропате ши не штїꙋте" авѫндꙋш оурзи-
тъ. Хроника цюрꙋеште а лꙋмина ши кꙋрса Їсторїей ноꙋъ,
нꙋ кꙋ май пꙋцинъ темеиничїе де кꙋм пе а челей векй;
Ба ꙟнкѫт довезиле аꙋ фост май де апроапе ши май мꙋлте,
пентрꙋ тимпꙋриле сале, дебꙋнъ самъ къ токмай Їсторїа
ноꙋъ, ашѣ кꙋм сар фи скрїс де оун бърбат ка принципꙋл
Димитрїе Кантемир, ꙟн мѫна кърꙋе аꙋ пꙋтꙋт ꙟнтра фе-
люрите раре докоменте, кариле аꙋ авꙋт ꙟн аса деспозицїе
Архивеле ши антиквитециле църей, чи пе атꙋнче дебꙋнъ
сѣмъ съ афла пъстръндꙋсъ май мꙋлте де кѫт астъзй, ка-
риле аꙋ авꙋт прилеж а черчета Архивеле кабинетꙋлꙋй порцей
ка оун дирегъторю ал ей, петрекѫнд ꙟн Константинополе,
прекꙋм не мъртꙋрисеште Їсторїа Османилор, ши кариле аꙋ
авꙋт прилеж а черчета хроничеле ши докоментѣле Їсториче
але ꙟнвечинателор статꙋрй, кꙋм ши пе але Росїей, ка оун
принцип ши министрꙋ ал статꙋлꙋй, ши ка оун Їсторїограф
ꙟн сърчинат де ꙟнсꙋш мареле Петрꙋ, ши де Академїа Берли-
нꙋлꙋй, ал кърїа мъдꙋларю ера, съ скрїе Їсторїа църилор
ръсъритꙋлꙋй; ꙟн привирѣ ачестор темеюри кꙋтез а ѕиче ꙟн
преꙋнъ кꙋ Бер, къ нꙋ пот ашепта Романо-Молдовлахїй дела
алтꙋл, чеа че аꙋ пꙋтꙋт ашепта дела Д. Кантемир, ши
дѣкъ прецїоасъле хъртїй але ачестей матерїй нꙋ ар
фи стѫнд тъпилате ꙟн врео архивъ, сѣꙋ ла вре о пер-
соанъ, че аꙋ моштенит скриптеле ръпосатꙋлꙋй, де оунде
пꙋтем нъдъждꙋи къ тимпꙋл вре о динноаръ ва деско-

пери

пе͛рй ши пре ачесте ка ши пре але пърцей ꙟн тѫїаѣ ла одеконтра ꙟнтѫмпларе, оуремеꙁъ а креде къ Скрип-теле нꙋмитей материй саꙋ пердꙋт, ши поате ꙟмпреꙋнъ кꙋ оригиналꙋл пърцей ꙟнтъїа че съ афла кꙋ тоате хър-тїиле лꙋкрътоаре а Д. Кантемир пе Фрегада афꙋндатъ ꙟн маре Каспикъ. О асъминѣ неноро́чире съ поате со-коти пентрꙋ Ромъниме пагꙋбъ кꙋ греꙋ де виндекат, даръ пънъ асъ доведи оун атаре Їпотес ал пердерей, ръмѫне ꙁелошилор патрїоцй Стадїа дескисъ а черчета, ши феричe де Ромѫнꙋл кариле ва афла асъминѣ комоаръ аскꙋнсъ.

Кꙋ ачастъ оказїе Сокот де кꙋвiинцъ амъ апологи кътръ бине воиторiй четиторй къ атѫт Стилꙋл кѫт ши кꙋвинтеле латине, ꙗр май кѣр векиле Ромѫнещй афлътоаре ꙟн ачастъ карте, нꙋ сѫнт Латинизацiй сеꙋ неологiсмꙋрй, дꙋпъ кꙋм Сар пꙋтѣ пърѣ оунора ꙟнтродꙋсъ кꙋ прилежꙋл типърирей ка нище фалсификацiй ꙟнлокꙋл алтор кꙋвинте, че ар фи ꙟнтребꙋинцат ꙟн адевър Аꙋто-рюл, ниче де кꙋм съсе препꙋнъ о асъминѣ кꙋтезаре, ка-ре ар фи ꙟмпротива кѣр челей кꙋ динадинсꙋл претенцей а Аꙋторюлꙋй, роститъ ꙟн деклърацiа са, че съ ꙟмфъ-цошазъ прин факсимилꙋл адаос ла ꙟнчепꙋтꙋл томꙋлꙋй ꙟнтѫю, оунде зиче: ,, Къ май мꙋлте съ адаогъ, сеꙋ ,, съ сказъ пофтим съ нꙋ ꙟн дрѣснѣскъ чинева." Даръ съ кредъ къ сѫнт кꙋрате але Аꙋторюлꙋй ши але граюлꙋй Ромѫнеск ворбите де Молдовенй ꙟн ачѣ епохъ, ши нище атаре кꙋвинте пот съ слꙋжаскъ де довадъ фїеще кꙋи ромѫн: къ дин асъминѣ вистерiй але веки-

мѣ,

мей, аȣ манȣскрипте, аȣ кърцй типърите, аȣ ѫн ѫнса гȣра попорȣлȣй пъстрате пънъ акȣма, сѫнт кȣлесъ тоате кȣвинтеле че аȣ ѫнчепȣт а ѫнтребȣинца астъзй летерацій Рѡмѫнимей ѫн скриптеле лор: іаръ нȣ сѫнт стѫрнитȣрй ши изноаве де кріерй фантастичй, ши къ кȣ адевърат Рѡмѫній аȣ авȣт ши аȣ кȣвинте фиреше Романе, кȣ кариле съсъ поатъ рости фъръ а авѣ требȣинцъ де кȣвинте стреине нерѡмънещй, кȣ кариле некъртȣрарїй нощри скрїиторй аȣ бастардзит дела оун тимп ѫн коаче лимба Рѡмѫнилор ши о бастардзеск, аместекѫнд ѫн еа кȣвинте Славинещй, Ȣнгȣрещй, Немцъщй, Тȣрчещй,ноȣъ Гречещй ши алтеле асемине, лепъдѫнд пре челе Романе ши адоптѫнд пре челе стреине, сѣȣ кȣ пърере къ се ѫмподобеще стилȣл идеилор сале, сѣȣ ка съсе аръте де ѫмвъцацй ши а мȣлте щїȣторю, сѣȣ врѫнд асъ лепъда де націоналитатѣ лор, пентрȣ а мъгȣли пе ачеіа де карій се ѫмпресоаръ аȣ се домнеск, не щіинд къ кȣ асъминѣ грешитъ фаптъ ниче граюл сеȣ ѫмподобеще, ниче пре сине съ рекомендȣеще де щїȣторю; даръ де контра; шй липсѫндȣне оаре каре кȣвинте нȣ требȣе але ѫмпрȣмȣта де аюре, фъръ де ла мȣма лимбеи каре есте Латина (се ѫнцелеце кȣ кȣвинтеле техне че але челей Ѐленещй) дѫндȣле нȣмай финалȣл дїалектȣлȣи дакороман, прекȣм аȣ фъкȣт ши фак тоате фіічіле лимбелор векй, адекъ Романе, прекȣмъсъ Їталіана, Францеза, Спанїола, Пȣртȣгеза, кариле нȣ се ѫмпрȣмȣтъ де аюрѣ фъръ дела мȣма Латинъ; кѫт

ши.

ши алтеле нероманє, де пилдъ, Гречѣска ноѹъ, видем къ нѹ се ꙟмпрѹмѹтъ дела алтеле декѫт дела мѹма єй Єлинѣска, асъминѣ Рѹсаска, Полонеза, Сърбѣска видем къ нѹ черѹ ась ꙟнзъстра де аюрѣ фъръ нѹмай дела мѹма лор Славона, ши пре тоате ачесте ши алтеле лор асъминѣ ле видем сѫргѹиндѹсъ ась скѹтѹра де кѹвинтеле стреине ꙟнтрате ка нище пете єтерогениче ꙟнцъсътѹра ворбей, ши ꙟн локѹл лор ле ведем ꙟн тродѹкѫнд дин зи ꙟн зи пе челе пъръсите ши ѹитате націонале. Дрепт ачаста съ нѹй паръ стреине четиторюлѹй кѹвинтеле Ромѫнещй астъзй не кѹноскѹте лѹй, пре кареле ва афла ꙟн хроникѹл Д. Кантемир, авѫнд аши къ асемине кѹвинте нѹ лимбей Ромѫнещй, даръ не щіинцей сале сѫнт стреине, прекѹм де єксемплѹл; Попорѹл ꙟн лок де нород, тимпѹл ꙟн лок де време, гинта ши націа ꙟн локѹл нѣмѹлѹй, презенціе съ презентѹеск ꙟн лок де пѹнере де фацъ, принципал ꙟн лок де къпътеник, профан ꙟн лок де лѹмеск сѣѹ прихънит, пѹбликъ ши республикъ ꙟн лок де окърмѹире, магистратѹръ ши офиціѹ ꙟн лок де дрегъторіе ши слѹжбъ, облигат ꙟн лок де ꙟндаторит, пропозит ꙟн лок де цѣл ши скопос, мартир ꙟн лок де мѹченик, меморіе ꙟн лок де цинере аминте, мизеріе ꙟн лок де тикълошіе, глоріос ꙟн лок де слъвит ши алтеле мѹлте, прекѹм ле ва виде ꙟнсѹл ꙟн кѹрсѹл Їсторіей, ши пре каре пентрѹ ꙟнлеснирѣ челора че нѹле вор ꙟнцълеџе саѹ ꙟншѫрат ꙟнтрѹн вокабѹларю ла сфѫршитѹл кърцей.
Ва виде кѹ адевърат ꙟнтребѹинцате де Ѧѹторюл ши

мѹлте

мꙋлте кꙋвинте Славенещй, кариле астъзй прекꙋм поате ничи одиниоаръ сaꙋ май аꙋзит ꙟнграюл ши гꙋра Ромѫнилор, даръ каꙋза оунор асъминѣ Славинисмꙋрй есте: къ пе атꙋнчѣ лимба Словенѣскъ ера чѣ сѫнгꙋръ ꙟнтребꙋинцатъ ꙟнтре Романо-Молдовлахй атѫт ꙟн челе бесеричещй кѫт ши ꙟн челе политичещй, май кꙋсѣмъ дин векꙋл ал патрꙋспризъчилѣ дꙋпъ Синодꙋл де Флоренца, ꙟн оурма кърꙋіа прин оунелтирѣ Славено-Сѫрбещій Архіепископій де Охрида, (кърія ера сꙋпꙋсъ Іерархіа бесеричей Романо-Молдовлахіей ꙟнкъ дин ашъса сꙋтъ дꙋпъ Христос дин зилеле лꙋй Іꙋстініан I-ю де оунде адесе орй съ тримитѣ ши архипъсторй Сѫрбй), * кꙋ кꙋвѫнтꙋл религій ши ал ферирей де оуниꙗе кꙋ бесерика Католикъ, сaꙋ ꙟнтродꙋс лимба Словѣно-Сѫрбѣскъ лепъдѫндꙋсъ кꙋ тотꙋл лимба Ромѫнѣскъ ꙟмпреꙋнъ кꙋ литериле Латине, карѣ де май наинте ера ꙟмпресꙋратъ де Славенй ꙟнкъ дин сꙋта а шептѣ ши а опта де кѫнд нꙋмицій ꙟн оурма Аварилор ꙟнпиншй де оарделе Татарилор дела Норд аꙋ фост кꙋпринс парте Мисіиле сѣꙋ Дакіа трансданꙋбіанъ, оунде сѫнт астъзй Бꙋлгаріа ши Сер-

---

* Ꙟнтре ачей Архіерей Сърбй де ꙟнсъмнат есте чел ꙟн урма Синодꙋлꙋй Флорентин, Феоктист, че аꙋ пъсторит Молдова песте патрꙋзъчй ань, ши кариле прекꙋм се зиче аꙋ ꙟндемнат пе Александрꙋ чел Бꙋн съ ардъ тоате докоментеле скрисъ ꙟн лимба Латинъ ши Ромѫнѣскъ, прекꙋм ши ел де алтъ парте аꙋ арс пре челе бесеричѣщй ꙟнтродꙋкѫндꙋ пре челе Славено-Сърбещй.

Сервіа, парте Паноніа адекъ цѣра Ѹнгурѣскъ де оунде Інтерицій май апой де Ѹнгурй сау ашъзат ꙟн Славоніа, Кроаціа, Далмаціа, Іллиріа; ши парте пинтре кърпацій Дакіей, Нордо-Вестиче; ꙗръ май въртос дила сута а ноуа кѫнд мисіонарій бесѣричей ръсъритулуй Методіе ши Кирил тримиший апредика христіанисмул ꙟнтре ачей Славені пе атунчѣ Ідоллатрій, пентру а путе фи ꙟнцълеший ау алкътуит алфабетул Славенеск ши ау традус сфѫнта скриптуръ ꙟн лимба лор; дар ꙟнкъ май мулт дупъ че ꙟн адоаспрезъчѣ сутъ Ромѫній лъкуиторій ꙟн Мисіа суп къпитеніа фрацилор Петру, Асан ши ꙟн оурмъ Іоан револтѫндусе ꙟнконтра деспоцієй Ꙟнпърацилор Гречій ау ꙟнфіинцат неатърнатул стат ал Романо-Булгарилор ши Сѫрбилор де престе Дунъре, ку каре оказіе ау ацюнс асъ афла Ромѫній политик ши религіос ꙟн острѫнсъ легътуръ ши куминикаціе ку Славеній, ка чій ꙟнпреунъ търиторій, пънъ ши дупъ ꙟмфїинцарѣ домніилор Ромѫнешй дин коаче де Дунъре прин Драгош ши Негру, фіій сѣу непоцій Домнилор Ромѫній де динколо де Дунъре.

Дечй дела арътата епохъ адекъ дин апатруспрезъчѣ сутъ дупъ синодул флорентин ꙟнтрѫнд лимба Словенъ ка домнитоаре престе чѣ Ромѫнѣскъ атѫт ꙟн бесерикъ кѫт ши ꙟн преторіе (прѣсус фіе) ши ку дѫнса домнинд чел май динафаръ ꙟнтунерик ал игноранцієй, ал суперстиціеи ши ал варваризмулуй престе

минцй-

минциле Романо-Молдо-Влахилор аꙋ фост аџꙋнс віецій акреде къ нꙋмай ꙟн лимба Сърбѣскъ, ꙟн каре нꙋ ꙟнцълеџѣ че четеще, съ поате чети, съ поате скріе ши съ поате мѫнтꙋи Ромѫнꙋл, ꙗръ ꙟнтрꙋ а са ꙟнцълѣсъ нꙋ; ꙟн кѫт ꙟнзилеле домнꙋлꙋи Василіе, ктиторꙋл мънъстирей сфинцилор Тріерархй ла 1644 ꙟмфіинциндꙋсъ ꙟнтѫеле скоале націонале ши о типографіе ꙟн нꙋмита мънъстире, де абіе ꙟнчепꙋ ꙗр асъ скріе кѫте ꙋн акт ши асъ традꙋче кѫте о карте бесеричѣскъ ꙟн лимба Ромѫнѣскъ, ши ачѣсте нꙋмай мꙋлт кꙋ литериле ей Латине, дар кꙋ челе Славене, ши кꙋ оун стил атъта де вꙋлгар ши де аместекат кꙋ кꙋвинте Сѫрбещй, сокотите де сѫнгꙋра подоабъ ши довадъ а бърбатꙋлꙋи литерат ꙟн ачеле варваре тимпꙋри, ꙟн кѫт ромѫнꙋл де астъзи ка ши чел де атꙋнчѣ нꙋ ле май поате ꙟнцелеџе. Де ꙋн асъминѣ фатал геніꙋ де дꙋс ши Домнꙋл Кантемир аре ꙟн хроникꙋл съꙋ нꙋ пꙋцине славенисмꙋри пе лѫнгъ Ромѫнезмꙋл ворбилор де атꙋнчѣ. Ꙟнсъ Ромѫнꙋл литерат де астъзи, ꙟнкрединцат фіинд де стрикъчюнеле варварисмꙋлꙋй, че аꙋ стинс де пре фаца пъмѫнтꙋлꙋи атѫте глоріоасе націй, дꙋпъ че ле аꙋ нимичит граюл націонал, ремѫиндꙋли де абіе нꙋмай сѫнгꙋр нꙋмеле, ши цериле рѫꙋрите де ачелаш Ніл, Іордан, Еꙋфрат ши Тігрꙋл, нꙋ прецете потрівит кꙋ даторііле адевъратꙋлꙋи патріот ши националист асе фери де асъмине кꙋвинте стреине ши а ꙟнтребꙋинца пре але сале Ромѫ-

нещи, авжндꙋле кꙋ ꙟн дестꙋларе, ши кꙋ а семине мжнтꙋитоаре фаптъ ꙟндрепте пъкатꙋл нещіинцей стръмошилор, іаръ нꙋ порнит де сингꙋра прѣжꙋдецїе а дефъима зилосꙋл компатрїоцилор.

Ꙗшій 1836 Юніе

Г. Съꙋлескꙋл Пахар.

КАРТѢ А ПАТРА.

Каре арать ꙟчепѫтꙋра нѣмꙋлꙋй Готѳилор, шй де ѹнде єшинд єй аꙋ нѫпѫдит ꙟн Єѵропа. Ꙟшиждерѣ мꙋлте ши марй крѫїй дин Варварй дескѫлекате. Ꙟшиждерѣ єширѣ Аттилїй кꙋ Ѹннїй ши кѫтева нѫпѫзй алор спре пѫрцилє Єѵропїй. Ꙟшиждерѣ доведеще тракꙋл Романилор ꙟн Дакїа дела Ѳеодосїє чєл бѫтрѫн пѫнѫ ла Анастасїє ꙟмпѫрат, кѫнд саꙋ скимбат нꙋмеле Дакїей ꙟн Волохїа, ши Романїй дин трѫнса саꙋ нꙋмит Волохй.

КАПЪЛ I.

Аратъсъ ꙟнчепътура а тот нѣмꙋл Готдилор, де унде аꙋ єшит єй ꙟнтжй, ши апой пре челокꙋрй кꙋ шедерѣ саꙋ ашезат.

Ютъдосїє чел бътрѫни

Мꙋлтъ лесниpe спре май адевъратъ кꙋноштинца ши ꙟнцълецирѣ лꙋкрꙋрилор. кариле ꙟнна-инте сѫнт съ поменим, съ адꙋкъ сокотим, де вом аръта нѣмꙋл ачеста а Готдилор, де унде ле єсте ꙟнчепътура, пре челокꙋрй аꙋ тръит, ши пѫнъ май пре урмъ унде саꙋ ашезат, ши макаръ къ ачѣста афаръ дин калѣ Хроникꙋлꙋй нострꙋ афи сар виде, ꙟнсъ пре кѫт ꙟн сокотѣла ноастръ єсте, ничй ной ꙟн задар не трꙋдим, ничй четиторюлꙋй, кариле щїинцей адевърꙋлꙋй слꙋжеще, фъръ фолос ва фи, ши май алес, къчй сѫнт унїй дин Їсторичїй чещй май ной, кꙋ мꙋлтꙋл май ꙟндръзнецй де кѫт, кѫт историкꙋлꙋй ар требꙋи, ши а лор пъреpe вржнд съ ꙟнтърѣскъ, дꙋпъ плъчере курсꙋл Їсторїилор ши лꙋкрꙋриле адеве ꙟнтрꙋн кип ꙟнсъмнате, ꙟнтралт кип ле тѫлкꙋеск ши ле префак, ши пре ачесте нꙋ нꙋмай пꙋцине диспꙋтацїй ши ꙟнтребърй фак, де кѫт химичїй пентрꙋ пѣтра философилор, сѣꙋ философїй

софїй физичй, кꙋм ши дин че сꙁ наск лꙋкрꙋрн-ле тоате дин оаꙋ, аꙋ дин пꙋтреꙁꙋнѣ алтꙋй лꙋкрꙋ. Ашѣ сꙁнт уній дин Їсторичй, прекꙋм ам зис, сокотѣла ши пꙁререѣ са урмꙁнд, фнлеск сꙁ̓ арꙁте, прекꙋм Дакїа ноастрꙁ кꙁтꙁва време де ані сꙁ фїе фост сꙋпт стꙁпꙁнирѣ Готнилор, апой а хꙋннилор, ши дечїа нꙋ щїꙋ акꙋй, ши акꙋй, пре карил тоате аиче а ле фниира мꙋлте арфни карїи пꙁререй лор урмꙁнд, сꙁ кꙁзнеск сꙁ арꙁте, прекꙋм Романїй ноштрїй сꙁ нꙋ фїе дин Романїй лꙋй Траан, доаꙁ Аргꙋментꙋрй нꙋмай адꙋк: унꙋл прекꙋм Авреліан сꙁ фїе скос дин Дакїа пе Романй ши сꙁй фїе мꙋтат фн Мисїа, чи ачаста прекꙋм сꙁ̓ фїе фост слове пе апꙁ скрисе, паремисꙁ кꙁ саꙋ доведит; Аръ алт Аргꙋмент ле есте, кꙁ вїинд Готїй сꙁ фїе гонит пе Романй дин Дакїа, ши дечїа сꙁ фїе кꙋпринс ей ачеле локꙋрй, пентрꙋ каре ной гꙁлчѣва ачѣста фнтр̓алт кип асꙁ кꙋрма, пеcте пꙋтинцꙁ афи сокотим, фꙁрꙁ нꙋмай дин Їсторїчй вредничй де крединцꙁ, ши пре ачеле времй скрїиторй де вом арꙁта, прекꙁт май пре скꙋрт вом пꙋте фнчепꙋтꙋл ши коренїа ачестꙋй нѣм, ши апой деаꙋ пꙋтꙋт, сꙁꙋ аꙋ авꙋт време сꙁшй фнфигꙁ шедериле фн Дакїа ноастрꙁ. Дечй дарꙁ сꙁ щїе четиторюл, кꙁ аиче ной нꙋ Историа, че тꙁлмꙁчирѣ Їсторїей фачем, адекꙁ алꙋй Патавїе, * карил дин Їсто-

* Патавїа

Картѣ 1. Кар 6. Кап 14: Іорнанд Картѣ де Готѡї Кап 3: ши 4. Павел Дїаконꙋл Карте 12 Кап 21.

Історикꙋл Іордан, (аꙋ кꙋм алцїй ꙟй зик Іорнанд), ши дин Павел Дїаконꙋл пентрꙋ нѣмꙋл ачеста ашѣ скрїе: » Тот нѣмꙋл зиче а Готѡнилор дин Скандина-
» навїе аꙋ єшит. Ачещѣ май ꙟтжй ла марџиниле
» мърїй, чей зик Балтикъ лъкꙋинд, апой саꙋ мꙋ-
» тат ꙟн синѡїа, ши саꙋ ашезат ла марџиниле
» мърїй негре, * (Іорнанд де Готѡй Карте 29), (адикъ дела Дон пънъ ла гꙋра Дꙋнърїй), дин
» карїй ꙋнїй карїй саꙋ ꙟтинс май мꙋлт спре ръ-
» сърит, саꙋ кемат Остроготѡй, адекъ Готѡй
» деспре ръсърит; іаръ карїй май спре апꙋс саꙋ
» трас, саꙋ кемат Висеготѡй, адекъ Готѡй де-
» спре апꙋс. Ашиждерѣ Домнїй ачестора ꙟн доаъ фамилїй съ деспърцїа, уна Амалителор, (каре стъпжнїа пе Остроготѡй), алта а Валѡнлор, пре Висеготѡй. Ачестор доаъ нѣмꙋрй локꙋриле, кариле кꙋпринсесъ, ши хотаръле чей
» деспърцїа, кꙋрат ле аратъ * Прокопїе Кеса-
» рѣнꙋл ꙟн картѣ пентрꙋ Готѡй, Картѣ 4: Кап
» 4: кариле ашѣ зиче: » Ашѣш ꙟн малꙋл бъл-
» цїй Меотис єсте чел векю лъкаш а Готѡнилор,
» карїй съ кемъ Тетразидїй, іаръ департе май
» ꙟнколо де ачещѣ, сжнт Готѡїй, карїй съ кѣмъ Висеготѡй, ши Вандалїй, ши алте алор но-
» рѡаде тоате, кариле май денаинте Скиѡй съ кема.
Динтр'ачесте алꙋй Прокопїе кꙋвинте кꙋрат поате кꙋноаще чинева, къ челе векй а Готѡнилор лъкашꙋрй.

* Іорнанд де Готѡї Картѣ 29.

Сократ Карте 14. Кап 33. Павел Дїакон ꙟн Мисцелана Карте 12: Кап 12:

* Прокопїе Кар де Готѡї 4. Кап 4.

шѹрй, дѹпъ че саѹ коборжт дела Скандинавїа, съ фїе фост пе лжнгъ марѣ Азакѹлѹй, адекъ балта Меотис. Ачѣста мъртѹрисеще ши Петавїе * ꙟн съмълѹирѣ времилор, Партѣ 1: Картѣ 6: Кап 14: іаръ Стравон май векю ꙟнтре тоцй Географй Карте 7: унде Хотъръще нѣмѹриле ши локѹриле Готилор, пре унде аѹ фост лъкѹинд дин ꙟнчепътѹра лор, ши май кѹрат аратъ: »Пъмжнтѹл зиче Готилор есте дин потри»ва кодрилор Херцинїй, ши де аколо ꙟнтин»зиндѹсе, аѹ кѹпринс тоцй мѹнцїй спре Дакїа, »ши пен чет ши пънъ ла гѹра Дѹнърїй, ши пънъ ла Нистрѹ аѹ ажюнс, ши пре аколо кѹ Сарма»тїй аместекацй аѹ тръит. Стжнд даръ ачестор скрїиторй сокотѣлъ некълтитъ, ръѹ каде а лѹй Сарницїе лѣхѹл, кареле Картѣ 4: Кап 5: фъръ ничй ѡ мъртѹрїе зиче: прекѹм скаѹнѹл Острогогтилор съ фїе фост Зермитѹса ши Томос четате ла Дѹнъре, ши островѹл Дѹнърїй Пивки; че фоарте ръѹ грешѣще, къ четатѣ, карїа ꙟй зиче ел Зірмичѹса, ѡ ꙟнсемнѣзъ Бонфин Ѹлпїа Траяна. Томос чей векй Їсторичй ши Географй ѡ пѹн песте Дѹнъре ꙟн Мисїа ла марцинѣ мърїй негре, макар къ дин мѹлте довѣде сокотим съ фїе фост, унде акмѹ есте четатѣ Албъ; иаръ Пивки осртровѹл есте ꙟнтре гжрлеле Дѹнърїй, ла каре локѹрй ничй Готїй, ничй Остро-

* Петавїе Партѣ 1: Карте 6: Кап 14 Стравон Картѣ 7.

трогото̆їй ашезѫмѫнт наꙋ авꙋт, фѫрѫ нꙋмаи дꙋпѫ че їаꙋ гонит Хꙋнніи, їаꙋ примит ꙟмпѫраціи рѫсѫритꙋлꙋи песте Дꙋнѫре ꙟн Мисіа, прекꙋм ꙟнаинте пе рѫнд вом арѫта. Ашѣ дарѫ дин Історичій ши Географій маи сꙋс поменицй сѫ доведеще, кѫ маи денаинте пѫнѫ а нꙋ нѫвѫꙋши Хꙋнній песте Готой, Остроготоїй сѫ фіе лѫкꙋит де ла Нистрꙋ ши дела гꙋра Дꙋнѫрій пѫнѫ ꙟн балтѫ Мѫакꙋлꙋи, їарѫ Висеготоїй де ла ачещѣ маи сꙋс, адекѫ де ла Кодрій Херціни пѫнѫ ꙟн Хотарѫле Дакіей. Сарниціе уитѫндꙋши челе дин тѫи кꙋвинте Картѣ 3. Кап 4. вине ши ел дꙋпѫ сокотѣла ноастрѫ, кѫчѣ аколо адꙋкѫнд мѫртꙋріе пе Птолемей веститꙋл Географ, пе Остроготой ꙟй пꙋне ла гꙋра Дꙋнѫрій, їарѫ пе Висеготой ла марѣ балтикѫ. * Дечіа амѫндоаѫ ачесте нѣмꙋри мꙋлтѫ време пре локꙋриле помените ꙟнтрꙋ ꙋн нимѫ лѫкꙋинд, ши бине ꙟнтре сине трѫинд, кѫнд аꙋ фост пре времиле лꙋи Валенс ꙟмпѫратꙋл, саꙋ скорнит ꙟнтре дѫншій приче ши гѫлчѣвѫ. Домнꙋл Висеготонилор ера пре атꙋнче Фритигернис, їарѫ а Остроготонилор Аѡанарикꙋс. Фритигернис фіинд де пꙋтере маи слаб, ши вѫзѫнд, кѫ нꙋ ва пꙋте ста ꙟнпротива лꙋи Аѡанарик, аꙋ черꙋт аџюторю ꙟнпотрива лꙋи Аѡанарик дела Валенс ꙟмпѫратꙋл, ши пентрꙋ ка маи крединчос сѫ сѫ арѫте ꙟмпѫратꙋлꙋи,

* Іорнанд Кар де Готой Кап 29: Сократ Карте 4. Кап 33: Павел Діакон ꙟн Мисцелане Карте 12 Кап 12,

аꙋй, ши лецѣ крещинѣскъ (ꙟнсъ сꙋпт ересъ лꙋй Аріе) аꙋ'примит. Че ꙟмпъратꙋл прин мижлокꙋл епископꙋлꙋй лор, лꙋй Ꙋфила, ши гѫлчѣвеле лѣꙋ ꙟмпъкат, ши лецѣ мꙋлт ꙟнтре нѣмꙋриле лор аꙋ лъцит. * Дꙋпъ ачесте ла анꙋл 374. Хꙋнніи прекꙋм май сꙋс ам поменит, ешинд дин фꙋндꙋриле Сарматіей, ши Босфорꙋл Кимерик трекѫнд, (Босфорꙋл Кимерик съ кема, унде акмꙋ сѫнт Герчй ши Таман, ла Богаѕꙋл мърій Азакꙋлꙋй, унде съ ꙟмпреꙋнъ кꙋ марѣ нѣгръ) де нъпраснъ асꙋпра Острогоѳилор аꙋ къѕꙋт ши іаꙋши сꙋпꙋс, де патима Острогоѳилор ꙟнспъймѫнтѫндꙋсе Готѳій де спре апꙋс, сѣꙋ Висеготѳій, іаръш аꙋ къѕꙋт ла ꙟмпъратꙋл Валенс, кꙋ рꙋгъминте съй примѣскъ сꙋпт сꙋппꙋнерѣ ꙟмпъръціей, ши съ ле арѫте лок, унде сѫй мꙋте кꙋ тотꙋлꙋй тот. Валенс прекꙋм саꙋ зис, приминдꙋй, іаꙋ трекꙋт Дꙋнъреа, ши іаꙋ ашеѕат ꙟн Мисіа ши ꙟн Ѳракіа. Ꙟнтр'ачеста кип даръ аꙋ фост ешитꙋл, ꙟнчепътꙋра, ши кълкарѣ Готѳилор дела Хꙋнй, іаръ акмꙋ съ черкъм дꙋпъ ачѣста ачещѣш че аꙋ май фъкꙋт, ши че аꙋ май лꙋкрат, кꙋ каре мижлок вꙋнъ нъдежде авем, къвом пꙋте доведи, къ нꙋ дрѣптъ есте сокотѣла ачелора, чевор съ зикъ, къ Готѳій аꙋ стъпѫнит Дакіа.

Лѣт 374.

* Прокопіе де Готѳї Кап 4: лист 323 Созомен Карте 6: Кап 37 Іорнанд де лꙋкрꙋриле Готѳилор Кап 24 ка ачестеші ши Амміан.

Капꙋл

КА́ПЪЛ II.

Аратъсъ прекꙋм Готдїй нꙋмай кѫчй аꙋ трекꙋт прин Дакїа, ꙗръ нꙋ аꙋ стъпѫнито.

Чей невор сѫ зикъ, прекꙋм Готоїй аꙋ стъпѫнит Дакїа, аргꙋментꙋл лор ꙟл ꙗꙋ дин Їорнандис, * кариле ꙟн картѣ пентрꙋ Готой Кап 14 зиче, ꙗръш сингꙋре кꙋвинтеле лꙋй Патавїе вом пꙋне: » Дечїа Острᲂготоїй, (адекъ дꙋпъ а» шезарѣ челоралалнцй Готой ꙟн Ѳракїа) сꙋпт » стъпѫнирѣ Ꙋннилор, ꙗръш пре локꙋриле лор » чѣле май денаинте кꙋ деосебицй Домнїй лор аꙋ рѫмас; Ꙗръ локꙋриле ачесте вор сѫ зикъ, къ аꙋ фост Дакїа, унде акмꙋ сѫнт Мꙋнтенїй, Ардѣлꙋл ши Молдовенїй. Тѫлкꙋирѣ ачѣста есте а лꙋй Маїенбꙋрг, дин кареле апꙋкъ (прекꙋм сѫ зиче простеще ка Калмацꙋл) Морери * ꙟн дикцїонарꙋл Їсторическ ла нꙋмеле Гото. Че ачѣстъ ашѣ декрꙋдъ тѫлкꙋире, прекꙋм ничй ун фꙋндамент де адевър сѫ фїе аванд, акмꙋш ва кꙋноаще четиторюл нострꙋ, де време че станд повестѣ Їсторїей кꙋратъ ши алвеѳ ничй ѡ невое нꙋ есте, каре тѫлкꙋирилор, ши май адевърат сѫ зичем, виселор сѫ не силѣскъ а креде, ничй Їсторїа пофтеще крединцъ, че щїинцъ; Къ крединца

* Їорнанд Картѣ де Арїанї Кап 41.

* Морери ꙟн дикцїонарꙋл Їсторическ Томꙋл 3.

фiинца трєбꙋѧ съ ѡ авем ла лꙋкрꙋрилє; карилє ничй довадъ аꙋ, ничй а съ доведи съ пот, каре лꙋкрꙋ ла Iсторiє пꙋцин ши май ничй ѹн лок нꙋ аре. Ꙟнтăй дарѫ сокотѣм ачелора, прекꙋм департе де адевър съ фiе стѫнда, съ доведеще, къчй Iсторикꙋл Iорнанд * аша аратъ, къ Готѳїй дꙋпъ че аꙋ єшит-деспре пърциле мърiй Балтикъ, аꙋ венит ши саꙋ ашезат пре локꙋриле, карилє стаꙋ пре марџиниле мърiй Негре, каре марџинй орй кꙋм ꙟн стѫнга, ши ꙟн дрѣпта де ар сили съ ле тѫлкꙋяскъ Маiенбꙋрг, ши алцiй, марiй ар ѹрма лꙋй адеверинца Iсторiей ꙟнтр'алт кип, ши аюре нꙋ ле поате кꙋноаще, фъръ нꙋмай де ла гꙋра мърiй Азакꙋлꙋй (адекъ дела Босфорꙋл Кимерик) пънъ ла гꙋра Дꙋнърiй, пре ѹнде есте акꙋм Крѫмꙋл, ши пънъ ла Килiа, iаръ алалте марџинй а мърiй, карилє сѫнт де ла Кимерик спре ръсърит, адекъ спре партѣ ꙟнкотро̆й сѫнт акꙋм Черкежiй, ши де ла Дꙋнъре спре Цариград, ѹнде есте ꙟнтѫй Мисiа ши апой Ѳракiа, нꙋ съ пот ꙟнцълеџе съ фiе фост кꙋпринсе де Готѳй, къчй динтр'ачелаш Iсторик кѣр съ аратъ, къ Хꙋнiй трекѫнд Босфорꙋл Кимерик, ꙟндатъ аꙋ къзꙋт асꙋпра Остроготѳилор, де ѹнде аша есте, къ Остроготѳїй єра ꙟн Крѫм. (пентрꙋ ачѣста ши Митрополитꙋл Крѫмꙋлꙋй астъзй съ нꙋмеще а Готѳiей), ши пе

* Iорнанд аколош.

марџиниле мърій Азакꙋлꙋй, ꙗръ Висеготꙍїй де-
ла дѫншїй спре апꙋс, че ꙗръш пе марџиниле мъ-
рій негре пѫнъ ла Дꙋнъреѧ: кѫчй песте Дꙋнъре
съ фїе трекꙋт ꙟн Мисїа, сѣꙋ май сꙋс пе малꙋл
Дꙋнърїй спре партѣ Дакїей съ съ фїе лъцит,
Їсторикꙋл нꙋ скріе, ничй Петавїе ачѣста ꙟн-
тр'алт кип тѫлкꙋеще, де ꙋнде рѫмѫне кꙋратъ
адеверинца Їсторїей, каре ничй о тѫлкꙋире май
мꙋлтъ нꙋ примеще, прекꙋм ши Остроготꙍїй ши
Висеготꙍїй пре кѫмпїй дин Танай, адекъ дин
Дон пѫнъ ꙟн Нистрꙋ, кѫт съ кꙋпринде локꙋл
ачела пре марџиниле мърій негре съ ле фїе фост
кꙋпринс амѫндоаъ фамилїиле ачеле а Готꙍилор.
Доведеще съ адоа; кѫчй Географїй чїй векй, пре
карїй ꙋрмѣзъ веститꙋл Географ Глꙋверїе, хо-
тарѫле Дакїей пре карѣ, ѡ стъпѫнїа Декевал,
де ла кареле аꙋ лꙋат Траѧн мъриле, ле пꙋн дин
апа Тисей пѫнъ ꙟн апа Прꙋтꙋлꙋй, кареле пре-
кꙋм нꙋ атинџе църмꙋриле мърій негре, кꙋй есте
нещїꙋт? Ши ашѣ де време даръ че дꙋпъ адеве-
ринца Їсторикꙋлꙋй Їорнанд, Готꙍїй саꙋ ашезат
пре марџиниле мърій Негре, ꙗтъ къ ничй пѫнъ ла
хотарѫле Дакїей наꙋ аџюнс, че нꙋмай пѫнъ ꙟн
дрептꙋл гꙋрїй Дꙋнърїй, пѫнъ песте Нистрꙋ. Къ
ꙗръш де сар фи май тинс спре апꙋс, пѫнъ ꙟн
Прꙋт, саꙋ ши пѫнъ песте Прꙋт ꙟн Дакїа, ар фи
требꙋит Їсторикꙋл пре лѫнгъ марџиниле мърїлꙋ

негре

нетреꙗсѫ адоога ши марџиниле Дꙋнѫрій; Че Історикꙋл ачеста нимик аꙋ зис, нич сѫ поате дин адеверница Історіей а о сѫ ꙟнцѫлѣџе, фѫрѫ нꙋмай дин висероасѫ ши пѫреросѫ тѫлкꙋиріе лꙋй Маркибꙋрг. Аша дарѫ доведѫ некѫлѫтитѫ рѫмѫне, кѫ Остроготоій, карій аꙋ рѫмас сꙋпт стѫпѫнирѣ Хꙋннилор пре локꙋриле лор челе дин тѫй, нꙋ поате фи Дакіа, че Крѫмꙋла ши локꙋриле пре динафара Крѫмꙋлꙋй пѫн' Дꙋн жос, ши песте Крѫммій спре ... спре Нипрꙋ ши спре Нистрꙋ, пе унде е акꙋм Цара Казѫчѣскѫ ши спре Запорова, ши спре Нистрꙋ, унде есте акꙋм Подоліа ши Окраина лешѣскѫ. Іар ши алде рѫмѫне сѫ черкѫм ачей Готѳи, карій сꙋпт сꙋпꙋнерѣ Хꙋнилор сѫ фіе рѫмас, ши карій аꙋ трекꙋт ꙟн Ѳракіа, дечіа кꙋт аꙋ трѫит аколо, ши че с'аꙋ фѫкꙋт?

Капꙋл. III.

Аратѫсѫ деспѫрцирѣ Готѳилор, пре карій іꙋ сѫпꙋс Ѳеодосіе чел бѫтрѫн, ши сѫвѫршитꙋл лор.

Прекꙋм амѫндоаѫ фамиліиле Готѳилор кꙋ Домній лор Фритигернис ши Алатарик ꙟн зилеле лꙋй Валенс де Хꙋни ꙟмпинши ши гониці фіинд, де пре локꙋриле лор, сѫ фіе трекꙋт ꙟн

Өракїа, ши апой кꙋм ши дин че причинꙟ саꙋ рꙟдикат асꙋпра ꙟмпꙟрацїей, ши кꙋм аꙋ оморжт май пре ꙋрмꙟ ши пре Валенс, ꙟн челе трекꙋте дестꙋл саꙋ поменит. Акмꙋ дар ꙟ вине рꙟндꙋл сꙟ черким, ачей Готой че саꙋ фꙟкꙋт? Доведим дарꙟ, кꙟ ачеле фамилїй а Готѡилор амжндоаꙟ, дакꙟ аꙋ трекꙋт ꙟн Өракїа, сꙟ нꙋ сꙟ фїе май ꙟнторс ꙟнапой, ꙟнтр'ачеста кип: * Грацїан ꙟмпꙟрат дꙋпꙟ моартѣ лꙋй Валенс кемжнд пе Өеодосїе, ꙟндатꙟ оасте гꙟтинд, асꙋпра Готѡилор аꙋ мерс (карїй акмꙋ ꙟн Панонїа, Өракїа, Мисїа ши Дакїа де ниме оприцй, прекꙋм воа де ера, прꙟда, ши ардѣ, де осеби кꙟ ꙟнкꙟ кꙋм сꙟ бат четꙟциле нерїинд, вре ѡ четате сꙟ фїе апꙋкат, Їсторичїй нꙋ поменеск) ши бꙟтжнд пе Готой, тоате цꙟриле ши Провинцїиле Романилор, кареле ей кꙋ бир, ши кꙋ алте невой асꙋпрїа, ꙟндатꙟ лѣꙋ дезбꙟтꙋт, прекꙋм ши Антон Бонфин, лꙋжнд дин поменицїй Їсторичй ла Декада 1. Картѣ 2. ашѣ мꙟртꙋрисеще: »Өеодосїе, зиче, стжнд ла ꙟмпꙟрацїе, ꙟндатꙟ »аꙋ стржнс оасте, ши сингꙋр кꙋ капꙋл сꙟꙋ аꙋ »мерс асꙋпра Варварилор, кꙟрора джндꙋле рꙟзбою, пре десне їаꙋ ꙟнфржнт, ши їаꙋ гонит, »ши ꙟндатꙟ аꙋ скос Мисїа че де сꙋс дин »мжна лор, їарꙟ апой їарꙟщ май ꙟнторкжндꙋсе »ꙟнепрїатенїй, де кжтева орй маре стрикꙟчюне

аꙋ

* Зонарас Карте 13. Кап 17. Өеодосїе Карте 5. Кап 5.

лаꙋ фъкꙋт ꙟн трѫйшїй, ши ничй ꙋн лꙋкрꙋ
вредник де стъпѫниторй съ нꙋ плинѣскъ, лаꙋ
лъсат. Апой дезъгѫнд ши Мисїа че
динꙋ ꙗос, Ѳракїа ши Дакїа мълꙋроасъ, аꙋ
фъкꙋт паче кꙋ Аѳанарик Домнꙋл Готѡи-
лор, ши ашѣ бирꙋиторїꙋ саꙋ ꙟнтѡрс ла Цари-
град. Иатъ аичи съ веде, че парте де а Дакїей
аꙋ фост кꙋпринс Готѡїй, ши кѫтъ време нꙋмай
аꙋ фост сꙋпт тиранїа лор, адекъ дела анꙋл 378: пѫнъ ла анꙋл 379: адекъ нꙋмай ꙋн ан, иаръ — Дѣт 381
Дѣт 381: * Аѳанарик Домнꙋл Остроготѡнилор — * Зосїм Карт. Їдатїе ши Проспер ꙟн Хроник.
дела ай съй гонит фїинд, Ѳеодосїе мариле кꙋ
чинсте лаꙋ примит. Аѳанарик дꙋпъ че аꙋ ве-
нит ла Ѳеодосїе ꙟнтраческаш ан, ꙟн лꙋна лꙋй — Оїнкїе ꙟн кꙋвѫнтꙋл пентрꙋ ꙟмпъ-
Генарїе: 25: аꙋ мꙋрит ꙟн Цариград, пре кари- — рацїе.
ле Ѳеодосїе кꙋ чинсте ка пре ꙋн кралю лаꙋ астрꙋ-
кат. Иаръ ла анꙋл алдоиле Дѣт 382: прекꙋм — Дѣт 382
скрїе * Їдатїе, ши пе алцй Готѡй пре тоцй иаꙋ — * Їдатїе аколош.
сꙋпꙋс, ей де бꙋнъ вое сꙋпꙋиндꙋсе ꙟмпъръцїей,
дин карїй Ѳеодосїе пре ꙋнїй иаꙋ тримис токма
ла Египет, пре ꙋнїй иаꙋ лъсат съ тръѣскъ ꙟн
Ѳракїа, ши челор дела Египет иаꙋ пꙋс съ лꙋкре-
зе пъмѫнтꙋл, ши кꙋ царинъ съ съ хрънѣскъ.
Їдатїе Историкꙋл а сꙋпꙋнерїй Готѡилор дин Ѳра-
кїа, ши зїꙋа ꙟн каре саꙋ тѫмплат, адекъ Ок-
томврїе 3: аратъ, кѫнд адекъ Готѡїй кꙋ тоцїй
Романилор съ даꙋ, ши ачещѣ де алїй ꙟн кре-

динцъ.

динцъ цїнуцй, динтр'ачещѣ май пре урмъ дупъ моартѣ луй Ѳеодосїе, ѫмпърцинд Аркадїе ши Хонорїе, ла анул 393: (прекум май пре ларг ѫнаинте ла локул сѫу съ ва зиче), сау скулат ѫнтѫй Радагайзус Домнул Готилор (ачеста фиюр, аудалт фелю де рудъ съ фїе фост луй Фритигернис, дин скрїиторй кура та аве, ѫнкъ нам путут), 400 мїй де оасте, прекум скрїе ѻ Зосим, сѫу ку 200 мїй де оасте, прекум скрие Оросїе ши Марцелус, ши ѫн тоатъ Италїа ау нъбушит, маре ѫмпърцїилор ши Крещинилор неприатин. Дупъ ачеста Аларик (ши ачеста а Готилор Краю) дин фамилїе балтикъ (зик унїй съ фїе фост фиюр луй Радагаик) ѫнкъ скуляндусе, ѫнтѫй ау прѫдат Грецїа, ши аколо кѫтва зъбъвиндусъ, апой ку порунка луй Стилихон Воеводул луй Хонорїе (кареле врѣ съ а Илирїа дин стъпѫнирѣ луй Аркадїе, ши съ ѡ супуе супт алуй Хонорїе) ау трекут ку тайфаоа луй дупъ чїадалацй ла Италїа, унде мулте прѫзй фъкѫнд, пѫнъ май пре урмъ ши Рома ау изгонинд, апой ачестуа урмъторй супуинд Галїа ши Испанїа ши Африка, аколо ѫмпърцїа Висеготилор ау ѫнтемеат, ши ѡ ау цинут пѫнъ ла време луй Їустинїан, кареле ѡау стърпит де аколо, прекум ѫнаинте ла курсул Историей съ ва ѫнсемна. Ашѣ дарѫ ау фост деспърцирѣ Готилор

ѻ Зосім Кар 5. Проспер ші Марцелін ѫн Хронік. Оросїе Карте 7: Кап 37. Августін де четате Карте 5: Кап 26. ші Іорнанд аколоші.

ѡнилор ши єширѣ лор дин Ѳракїа спре пърциле Италїей. Дин тречерѣ Готѡнилор спре Италїа ши де ръѹтъциле карил аѹ фъкѹт Ѫмпъръцїей Романилор, де кѫнд-аѹ примит Валенс Ѫн Мисїа пѫнъ ла Ї́ѹстинїан, (кареле апой кѹ вреднічїа лѹй Велїсар ши алѹй Нарситис хатманилор, дин Италїа ашѣш де тот аѹ стърпит), ши алт препѹс съ поате скорни, адекъ Готѡїй, карїй аѹ кѹпринс Рома ши Италїа, съ фїе цинѹт сѹпт стъпѫнирѣ са ши Дакїа аѹ ба? Кѫчй чей че вор съ фїе ръмас Дакїа сѹпт стъпѫнирѣ Готѡнилор, ши ачѣста Ѫн партѣ са траг, адекъ де време че Готѡїй атѫта аѹ фост слъбит пѹтериле Романилор, кѫт ши Рома добѫндисе ши тоатъ Италїа кѹпринсѣсе, кѹм нар фи пѹтѹт стъпѫни ши Дакїа? Фїинд декѫт тоате църиле май департе де върнкѹл Ѫмпъръцїей? Ной прекѹм Готѡїй ѡ парте де а Дакїей, адекъ нѣ мълѹроасъ съ фїе кѹпринс нѹ тъгъдѹим, ѧръ прекѹм тоатъ Дакїа съ фїе стъпѫнит, нічй ной, нічй вре ѹнѹл дин Исторічй а времилор ачелора примеще, ши Ѫнкъ ши стъпѫнирѣ Дакїей мълѹроасъ фоарте пре скѹрт аѣѹ фост, кѫчй сѹпт Валенс (прекѹм ла вїаца лѹй ам поменит) кѹ алалте вечине църй аѹ фост кѹпринсо; Ѧръ Ѫндатъ че аѹ статѹт Ѳеодосїе мареле ла Ѫмпъръцїе, аѹ ши дезбътѹто, прекѹм Ѫнаинте ши ачѣста ам арътат. Че прекѹм

Готѡїй

Готоїй стѫпѫниторй Дакїей ничй кꙋм сѫ нꙋ фїе рѫмас, мѫртꙋрїе не Єсте Прокопїе Кесарѣнꙋлꙋ-ка кариле пентрꙋ лꙋкрꙋриле Готꙍилор май кꙋрат ши май адевѫрат, паренисѫ алтꙋл сѫ нꙋ фїе скрис. * Ачеста дарѫ Їсторик ꙟн Їсторїа аскꙋнсѫ Кап. 48: хотѫрѫнд тоатѫ стѫпѫнирѣ Готꙍилор, адекѫ кѫт лок аꙋ фост кꙋпринс єй дин локꙋл » ꙟмпѫрѫцїей Романилор, зиче ашѣ: » Май де » наинте де рѫзбоюл Италїей (адекѫ кариле аꙋ » фѫкꙋт Хатманїй лꙋй Їꙋстинїан кꙋ Готоїй), » тоатѫ стѫпѫнирѣ Готꙍилор дела цара Францо- » зилор пѫнѫ ꙟн Хотарѫле Дакїей ла Четате Сирмїꙋм сѫ ꙟнтиндѣ; Ярѫ Четатѣ Сирмїꙋм аꙋ фост ꙟнтре Сава ши ꙟнтре Дꙋнѫре, каре лок ши астѫзй депе ачел векю ачїй четѫцй нꙋме, сѫ кѣмѫ Серем, саꙋ кꙋм вор сѫ зикѫ Тꙋрчїй Серемовасн, каре кѫмп Єсте, прекꙋм зисем песте Дꙋнѫре ꙟн противa Белиградꙋлꙋй. Довединдꙋсе дарѫ, кѫ Готоїй, карїй аꙋ ꙟнтрат ꙟн Италїа, стѫпѫнире ꙟн Дакїа наꙋ авꙋт, акꙋм вине рѫндꙋл сѫ арѫтѫм, кѫ ши рѫмѫшица Готꙍилор, карїй де Готоїй, карїй аꙋ ꙟнтрат ꙟн Мисїа деспѫрциндꙋсе, шаꙋ рѫмас сꙋпт югꙋл Хꙋнилор, ашѣш ничй кꙋм наꙋ стѫпѫнит, прекꙋм ла рѫндꙋл Їсторїей вом арѫта.

> * о Прокопїе Кесарѣнꙋл Їсторїе аскꙋнсѫ Кап. 48.

Капꙋл

КАПꙊЛ IV.

Аратъсъ прекꙋм ничи ръмъшица Готцилор, карїй аꙋ ръмас сꙋпт стъпънирѣ Хꙋнилор, Дакїа съ фїе стъпънит.

Макар къ прекꙋм ам арътат, Домнїй Готцилор кꙋ амъндоаъ фамилїиле, ши кꙋ мꙋлтъ мꙋлциме де нород аꙋ трекꙋт ꙟн Өракїа, ши де аколо ꙟн Италїа, ꙋнде пичорꙋл дечїа шеꙋ ꙟнфипт; ꙟнсъ дꙋпъ сокотѣла а тꙋтꙋрор Историчилор, о ръмъшицъ дин фамилїа Остроготцилор сꙋпт сꙋпꙋнерѣ ши стъпънирѣ Хꙋнилор съ май фїе ръмас, афлъм, де време че ла ачелаш Историк * Їорнандис четим. Ꙟнтр'ачесте зиче: »Остроготцїй, карїй сꙋпт стъпънирѣ Хꙋнилор аꙋ »ръмас, кꙋ ай съй деосебиций Домний, пе локꙋри»ле лор челе дин тъй лъкꙋинд.» Де ачи ворꙋнїй съ апꙋче кап де фꙋне, ши съ аръте, къ ачещий Остроготцой ръмаший, съ фїе лъкꙋит пре локꙋриле Дакїей, каре Їсторїе, кат съ фїе де шкїоапъ ꙟн калѣ адевърꙋлꙋй, прекꙋм дин чѣле че май денаинте ам зис, ашѣ динтр'ачестеа, кареде акмꙋ сꙋнтем зикъторй, съ ва аръта. Ꙟнтѫй дарь къ Хꙋнїй ꙟндатъ че аꙋ трекꙋт Босфорꙋл Кимерик

* Їорнанд де Готой Кап 48.

мерик (адекъ Богазꙋл, кареле акмꙋ съ кѣмъ Герчй ши Таман), ꙟндатъ аꙋ къзꙋт асꙋпра Остроготѡнлор, (ши алтеле прекꙋм ꙟн капꙋл трекꙋт ам арътат) ши ꙗꙋ сꙋпꙋс, дин каре кꙋвинте ꙗве есте, къ Домнꙋл лор Фритигернис кꙋ ѡ самъ, кꙋ карїй аꙋ пꙋтꙋт скъпа (карїй нꙋ пꙋцинй съ фїе фост дин мꙋлцимѣ че нꙋмъръ Историчїй съ кꙋноаще), ши кꙋ тоате фамилїиле лор фꙋџинд, ꙟнпреꙋнъ кꙋ Аѳанарик аꙋ трекꙋт ла Ѳракїа, прекꙋм ам зис; Ꙗръ карїй наꙋ пꙋтꙋт а скъпа, ачїа съ фїе рѫмас сꙋпт стъпѫнирѣ Хꙋнилор. Дечй Остроготѡїй пентрꙋ кѫчй апꙋкасъ локꙋриле пре църмꙋриле мърїй негре челе спре ръсърит, пентрꙋ ачеа ши Остроготѡй саꙋ нꙋмит. Ачесте църмꙋрїй дин кꙋвинтеле Історикꙋлꙋй алтеле а фи нꙋ съ пот ꙟнцълеџе, фъръ унде акмꙋ есте Крѫмꙋл ши кѫмпїй спре апа Донꙋлꙋй ꙟн сꙋс, ꙗръ дела ачещѣ спре апꙋс ꙗръшй пре църмꙋриле мърїй апꙋкасе Висеготѡїй; Че амѫндоѫ ачесте фамилїй, прекꙋм пънъ ла Дакїа съ нꙋ фїе аџюнс, ꙟн челе трекꙋте атѫта ам арътат, кѫт прекꙋм нисе паре, нічй ун препꙋс съ нꙋ фїе рѫмас. Ши де време че нічй Висеготѡїй, карїй локꙋриле май деспре апꙋс апꙋкасе, ла Дакїа наꙋ аџюнс; кꙋ кѫт май вѫртос наꙋ аџюнс Остроготѡїй, карїй ера май спре ръсърит ши май спре Кривъц ꙟнтинщй? Ашиждерѣ де време че Історикꙋл зиче: »Ostro-

gothi sub Hunnorum dominatu cum privatis regibus pristinas sedes obtinebant ; « Остро-готцїй чей сѫпт стъпѫнирѣ Хѫнилор кѫ де ѻсебицй Домнй ай съй, скаѫниле чѣле векй ꙟш цинѣ; Итъ къ фъръ алтъ требѫинцъ де тѫлкѫ-ире фїете кѫй кѫноскѫт поате фи, къ Острогот-цїй ачїй ръмашй църъмѫриле мърїй цинѣ, кари-ле сѫнт унде акмѫ есте Кръмѫл, кънй ши Хѫ-нїй кѫнд аѫ венит асѫпра лор, ꙟндатъ че Бога-зѫл Таманѫлѫй аѫ трекѫт, ꙟндатъ пе Острогоцїй аѫ къзѫт. Че сингѫре кѫвинтеле Їсторикѫлѫй съ адѫчем: » Hunni inruit rege Balamire traiecto Bosphoro cimmerico, repente in Ostrogothos impressiones faciunt, eosque sibi subjiciunt.« Хѫнїй кѫ Домнѫл лор Валамир трекѫнд Босфо-рѫл Кимерик, де нъпрасне пре Острогоцїй аѫ ꙟмпресѫрат ши шїаѫ сѫпѫс, дин каре кѫвинте, че май лѫминат поате фи, декѫт къ де нъпрас-нъ, адекъ ꙟндатъ аѫ ꙟнпресѫрат, пентрѫ кънй ашѣзай ꙟн църъмѫриле мърїй де чѣста парте, а-декъ унде есте Кръмѫл, аѫ фост лъкѫинд. Аче-щѣ даръ (прекѫм май ꙟнаинте ꙟн кѫрсѫл хро-никѫлѫй вом аръта) Готцїй сѫпт стъпѫнирѣ Хѫнилор аѫ ръмас апроапе де 50 де анй пънъ ла моартѣ Атилїй, таръ дѫпъ моартѣ лѫй, ꙟн-датъ аѫ рѫдикат Кап асѫпра Хѫнилор, ши кѫ Домнѫл лор Веримѫдис скѫлѫндѫсе, аѫ фѫцит

ꙟн Галлїа, унде акꙋм стъпѫнїа Висеготїи.
Анасташ кꙋ алалцї скрїиторї мъртꙋрисѫнд ши
Їорнандис, * пре ачещѣ апой Прокопїе Кесарѣ-
нꙋл ꙟй нꙋмеще Вандалй, ши анꙋме ле аратъ ши
локꙋл, де унде аꙋ єшит, Картѣ 1: де ръз-
боюл Вандалилор, Кап 3: Вандалїй зиче: » Ка-
» рїй лѫкꙋа пре лѫнгъ балта Меотис, къзѫнд пе
» дѫншїи фоаметѣ, ши окꙋлѫндꙋсъ, саꙋ оприт
» токма пе апа Ренꙋлꙋй ла Германй, пре карїй ас-
» тъзй ꙟй кемъм Франкй, трекѫнд ла соцїе кꙋ
» сине пе Аланй. » Ши ашѣ ꙟнтрꙋ'ачеста кип фї-
инд ши повесте ръмъшицїй Остроготанилор, де
кѫт соареле май кꙋрат съ веде, къ ничй ка сꙋпꙋ-
шїй атора стъпѫниторїй Дакїей аꙋ путꙋт фи,
ничй ка лъкꙋиторїй църмꙋрилор мърїй негре чѣле
май деспре ръсъритъ, кареле нꙋ нꙋмай кѫчй чева
аместек кꙋ Дакїа аꙋ, че ꙟнкъ фоарте депъртате
сѫнт, къкѫт лок єсте дин Прꙋт (каре апъ дꙋ-
пъ Хотъръреа тꙋтꙋрор челор май векй Географй,
єсте Хотарꙋл Дакїй чел деспре ръсърит) пѫнъ ꙟн
Герчй ши Таман, пот щи тоцй, карїй спре аче-
сте пърцй аꙋ ꙋмблат. Акꙋм сокотѣскъ фїештечи-
не, къ де време че дꙋпъ сокотѣла лꙋй Маненбꙋрг
Остроготанїй аꙋ фост цїнѫнд Дакїа, каре ꙟнчепѣ
дин апа Прꙋтꙋлꙋй, ши пѫнъ ꙟн апа Тисей съ
ꙟнтиндѣ, фъръ каꙋ требꙋит Висеготїй де пе дѫн-
шїй май спре апꙋс съ съ фїе ꙟнтинс, ши ашѣ ар
Фи

* Їорнанд Кап 14. Прокопїе Карт. де ръзбоюл Вандалїлор Кап 3.

фи фост кꙋпринс саꙋ тоатъ цара Ꙋнгꙋрѣскъ,
саꙋ о парте дин трънса, каре де ар фи фост ашѣ
адевърат, тоатъ Історіа лꙋй Іорнанд ар фи е-
шит минчиноасъ, де време че ел скріе, прекꙋм:
»Готꙋїй ешинд дела църмꙋриле мърій балтикъ,
»саꙋ дꙋс ꙟн Скиѳіа, ши саꙋ ашезат ла цър-
мꙋриле мърій негре. Дечй де ла хотарꙋл Да-
кіей деспре ръсърит, адекъ дела апа Прꙋтꙋлꙋй,
ꙋнде ла Гълаций ꙟн Дꙋнъре дъ, пънъ ла марѣ
нѣгръ, прекꙋм сѫнт 500 миле Италіенешй, тоцй
Корабіерій щіꙋ; ваѕъ акꙋм, де съ поате аскꙋн-
де сꙋлнца ꙟн сак, ши де съ поате ꙟнцълеџе кꙋм-
ва, прекꙋм Остроготꙋїй съ фіе кꙋпринс ши цъ-
нꙋт Дакіа. Ꙗръ Хꙋнній дꙋпъ че аꙋ сꙋпꙋс пе
ачещѣ Остроготꙋй ши пре Висеготꙋй, кꙋ алалцй
Остроготꙋй скъпацй, саꙋ гонит де пре локꙋриле
лор, ꙟндатъ аꙋ трекꙋт ꙟн Панноніа, пре карѣ
аꙋ стъпѫнито ка ла 50 де аній, пентрꙋ карѣ ꙟн-
наинте ла локꙋл съꙋ съ ва зиче. Дечй ши Хꙋ-
ній ничй кꙋм прин Дакіа ноастръ оприндꙋсъ,
(макар нꙋ фъръ кълкаре ши мꙋлтъ стропшитꙋръ
съ фіе фост скъпат, пꙋтем ꙟнцълеџе), ши
прѫѕиле ши ръѕбоаеле лор ꙟн пърциле апꙋсꙋлꙋй
слобозинд, нꙋ есте причинъ, пентрꙋ каре съ
пꙋтем кꙋноаще, къ доаръ ꙟмпъръціа Романилор
сѫш фіе трас мѫна, ши ажꙋторій дин Дакіа,
пентрꙋ карѣ акꙋм ꙗръш ла кꙋрсꙋл Історіей ꙟн-

торкѫн-

торкѫндѹне, фїете каре ла локѹл ши ла анѹл сау поменіндѹсе, май кѹрат се вор арѫта.

КАПѸЛ V

Доведещесѫ траюл Романилор ѫн Дакїа, дела ашезѫмѫнтѹл Готдинилор ѫн Мисїа пѫнѫ ла Аркадїе ши Хонорїе.

Лет. 382. Ѳеодосїе мареле, лет: 382: прекѹм сау поменит, ашезинд ши ѫмпѫкѫнд локѹриле Готдинилор, ши тоате цѫриле ѫмпѫрѫцїей спре одихнѫ ѫнторкѫндѹле, ѫтр'ачелаш ан, Ноемврїе 24: сау ѫнторс ши ау ѫнтрат ѫн Цариград, унде аѹѫнд сама десфѫрнателор фапте а ѫмпѫрацилор, карїй май денаинте де дѫнсѹл дрегѫторїа ѫмпѫрѫцїей цинѹсе, ши сокотинд, кѫ кѹ мѹлте ши фѫрѫ испрaвѫ десфѫтѫриле лор, ѫмпѫрѫцїа ла атѫта слѫбѫчюне ши примеждїе адѹсесе; ау стѫтѹт правиле ши каноане а пѹне, кѹ кареле ѫмпѫрѫцїа ши пѹртѫторїй ей сѫ сѫ кивернисѣскѫ, ѫнчепѫтѹрѫ фѫкѫнд ши черкаре дела Кѹрте ѫмпѫрѫтеаскѫ, ши дин десфѫтѫриле ши келтѹелеле челе фѫрѫ испрaвѫ, фоарте контенитѫ ши кѹмпѫтатѫ ау фѫкѹто. Кѫ прекѹм скрїе Гибон, ѫмпѫрацїй чей май денаинте пѹцинѫ десфѫтаре

таре сꙁ фїе авѫнд сокотїа, де нар фи авꙋт ꙟн мижлокꙋл ерній трандафирй, а кꙁрора флорй сꙁ ꙟнноате ꙟн пꙁхарꙁле кꙋ винꙋл, шиꙟн мїезꙋл верїй де на фи авꙋт гѣцꙁ ꙟнрꙁчитоаре. Ашиждерѣ дꙋлчѣца бꙋкателор, нꙋ кꙋ гꙋстꙋл гꙋрїй, че кꙋ сама келтꙋелїй чей май мꙋлте шалеџѣ, адекꙁ каре бꙋкате ера май скꙋмпе, ачеле сꙁ фїе ши май бꙋне, ли сꙁ пꙁрѣ. Ши орй че ли сꙁ адꙋче деспре фꙋндꙋ иле рꙁсꙁритꙋлꙋй, сꙋ де ла Колхїй чей песте хотарꙁле ꙟмпꙁрꙁцїей, ачеа ера май пофтитꙁ ши май плꙁкꙋтꙁ. Ачесте дарꙁ тоате ашезѫнд, ши токминд пꙋтериле ꙟмпꙁрꙁцїей, варꙁш аꙋ рꙁсꙋфлат, ши ла локꙋл вѫртꙋтей лор аꙋ венит.

* Дꙋпꙁ ачѣста Лѣт: 386: саꙋ скꙋлат Грꙋтингїй нѣм Тꙁтꙁрꙁск, сѣꙋ прекꙋм алцїй ле зик нѣм Готѡническ, (поате фи рꙁмꙁшица Готѡнилор ачеста нꙋме сꙁ фїе лꙋат), фꙁкѫнд кала 3000 де васе, аꙋ трекꙋт ши аꙋ прꙁдат ла Ѳракїа, ꙟнпотрива а кꙁрора Ѳеодосїе тримецинд кꙋ оасте пре Воеводꙋл Промотос, атѫта іаꙋ бꙁтꙋт ши іаꙋ сфꙁрмат, кѫт апа Дꙋнꙁрїй саꙋ умплꙋт де Стѫрвꙋриле лор, пентрꙋ каре а лор прꙁпꙁденїе скрїинд Марцелꙋс Поетикꙋл ꙟнтрачесташ кип: » Fluitantia nunquam largius arctoos pavere cadavera pisces.« Ничи одинеоарꙁ нꙋ саꙋ хрꙁнит пешїй ка акмꙋ де трꙋпꙋриле Кривꙁценилор, челе че плꙋтїа. Аиче ꙟкꙁ сокотѣскꙁ Четиторюл, кꙁ де ва лꙋа сама бинишор

Лѣт 386.

* Зосім Кар 4. Амміан, Ідатіе ші Марцелін ꙟн Хроніи.

тоꙋре

таре нздзждУим, кз тоатз сокотѣла ноастрз пентрУ Готой ѡ ва афла адівзратз. Ѧнтай кз ачеций ГрУтингй, сѣУ ГрУфингй, нУ ѧнт алт нѣм, фзрз нУмй рзмзшица Готонилор, карій ам зис сз фіе рзмас дин Готоїй, карій аУ трекУт ла Ѳракіа; Кзчи мзртУрисеще Аммїан * кз ачещѣ Готой аУ фост сУпт Аѳанарик ДомнУл Готонилор, кѫнд аУ авУт рзѯбою кУ Валенс, лѣт, 369: пентрУ каре рзѯбою ам поменит ла ачелаш ан, унде зичем дин ачелаш Історик: » Valens Grotungos Gothos bellicosam gentem aggreditur, et post leviora certamina, Athanaricum cogit in fugam.« (Валенс аУ мерс асУпра Готонилор Гротингй, карій єра нѣм фоарте ветѣѯ, ши дУпз кѫтева рзѯбоае май юшУреле, аУ асУприт пе Аѳанарик сз дѣ фУга) ашѣ прекУм сз доведеще, ГрУтингій рзмзшица ачелор Готой, карій кУ Аѳанарик ши кУ Фритигенис Домнїй лор трекУсз ѧн Ѳракіа сз фіе, ашѣ де пе мерсУл лор кУ корзбій ѧн Ѳракіа сз довєдеще, кз ачеле корзбій сз ле фіе фзкУт сѣУ ла НипрУ, сѣУ ла НистрУ, ши де аколо трекѫнд сз фіе ловит ла Ѳракіа, кз де ар фи фост ачей Готой лзкУит ѧн Дакіа ар фи требУит ѧнтай сз фіе ѧнтрат ѧн Мисїа, каре єсте ѧнпотрива Дакїей песте ДУнзре, ши апой сз ловаскз ѧн Ѳракіа, че ачѣста че нау фост, ІсторикУл нескріинд, сз кУноаще, кз нУ дин Дакіа, че дин Скиѳїе деспре пзрциле НипрУлУй

* Амїан Кар 27: Ієронім ші Ідатіе ѧн Хронік.

прȣлȣй саȣ коборѫт ачеле корѫбїй, ши аȣ трекȣт пѣсте маре ши пѣсте Дȣнъре токма ла Ѳракїа, ꙗръ де ар сокоти чинева кȣвинтеле Поетикȣлȣй пре кареле ам поменит, кȣм съ каде, ши май бине ва кȣноаще, къчи пре ачещй Готѡй ꙟй нȣмеще Кривъцѣний, сѣȣ кȣ алт сенс (ꙟнцълецере) нȣмеще Пещїй, карїй саȣ хрънит кȣ стѫрвȣриле Готѡилор Кривъцѣний. Орикȣм сар ꙟнцълеџе, орй пещїй мърїи, орй Готѡїй ачеаш мърй лъкȣиторй тот спре Кривъц сѫнт съ съ ꙟнцълѣгъ, ꙟн каре парте каде Скѵѳїа ꙟн потрива Ѳракїей. Ꙗръ де ар фи фост ачїй Готѡй ꙟн Дакїа, ар фи требȣит съ факъ васеле сале кȣ мȣлтȣл май сȣс, де кѫт ȣндей акмȣ Белꙟградȣл, ши ашѣ пе аколо кȣ корѫбїиле Дȣнърѣ трекѫнд, не атингѫндȣсе де Мисїа, съ ꙟнтре ꙟн Ѳракїа, карѣ де ар фи фост нȣ деспре Кривъц, че деспре апȣс ар фи требȣит съ съ поменѣскъ, макар Пещїй хрънициꙖ, макар Готѡїй оморѫцй, де ȣнде кȣрат съ кȣноаще къ ачещй Варварй макар ши май пе деџос де Дакїа де аȣ трекȣт Дȣнърѣ, ꙗръ нȣ марѣ, тот причинъ нȣ рѫмѫне, пентрȣ че Романїй ꙟн Дакїа съ нȣ фїе фост, де време че ши ачещѣ кȣ ун ръꙁбою саȣ топит, ши атѫта мȣлциме де дѫншїй аȣ перит, къ прекȣм мȣлцй съ фїе фост, нȣмърȣл васелор аратъ, ши трȣпȣриле, кариле плȣтинд, аȣ фост акоперит апа. Ачестѣ дорѫ ашѣ, ꙗръ де-

нїа пѫнъ ла моартѣ луй Ѳеодосїе алтъ кѫтиръ сау ловире спре пърциле Дакїей, сѣу а Ѳракїей сѫ май фїе фъкут Варварїй, Їсторичїй ну поменеск. Дечй Ѳеодосїе Ѫмпърат ау мурит ла Медеолан
Лѣт 395. лѣт: 395 генар 17: дупъ че ау Ѫмпърѫцит аній 16 зиле 2: фїинд ла вѫрстъ де 50 де аній, прекум скрїе Виктор; іаръ дупъ кум ва Їсократ
* Сократ Кар 5. Кап 24. Зосїм Кар 4. * де 60; іаръ прекум скрїе хроникул Алеѯандрин 65: Ѫнтр'ачелаш ан, адекъ Ѫн кареле ау бирут пе Евгенїе Тиранул ши пъгѫнул, Ѫн каре рѫзбою поменеще Сократ ши Марцел сѫ фїе авут кѫ сине кѫтева полкурй де Аланй, де Готой ши де Хунй, а кърора Воевод сѫ фїе фост Аларик Домнул Готилор, кареле май пре урмъ трекѫнд ла Италїа, ау луат ши Рома.

КАПУЛ VI.

Доведещесъ траюл Романилор Ѫн Дакїа дела Аркадїе ши Хонорїе пѫнъ ла Ѳеодосїе чел тѫнър.

Канон, кум требуе сѫ Ѫнцълеагъ Четиторюл унде сѫ ва тѫмпла Ѫнаинте а сѫ помени кувѫнтул: Пе с т е Д у н ъ р е.

Аиче требуе Четиторюлуй ностру сѫ а сама

ши

ши сѫ ѫнцѫлѣгѫ, кѫ пре ачесте времй кѫте прѫзй ши нѫпѫдирй сѫ вор помени, кѫ аѹ фост фѫкѹте Варварій песте Дѹнѫре, тоате ачѣле пре алте локѹрй а ѫмпѫрѫціей Романилор сѫ фіе фост, ѩрѫ нѹ прин Дакіа ноастрѫ, ничй трекѫториле прин трѫнса сѫ ле фіе фост. Кѫчй о. самѫ де Готіій чей сѹпѹшй де Ѳеодесіе, ши ѫн Ѳракіа трекѹцй, дѹпѫ моартѣ лѹй сѫ рокошисѫ (прекѹм ѫннаинте сѫ ва види) ши акмѹ тоатѫ Греціа прѫдѫнд, ѫн Иллиріа ши ѫн Епир пичорѹл ѫш пѹсѣсе, ши тирѫнеще стѫгѫніа. Хѹнїй ашиждерѣ апѹкасѫ Панонїа, ши о стѫпѫніа ѫн пѹтере, (ѩрѫ Панонїа ера цара песте Дѹнѫре ѫнтре Сава, каре акмѹ сѫ кѣмѫ Склавонїа, ши капѹл хотарѹлѹй ѫй ера четатѣ Сирміон, карѣ аѹ фост ѫн потрива Белградѹлѹй песте Савѫ, ши акмѹ де ла Тѹрчй сѫ кѣмѫ Серем). Ялалтѫ Тѫтѫрѫме, ши мѹлте фелюрй де Варварй, карїй ера де Хѹнй сѹпѹшй, (прекѹм ѫннаинте вом спѹне) спре цара лешаскѫ ши спре Литва сѫ спѹзисе, ши кѫнд сѫ слобозїа спре хотарѫле ѫмпѫрѫціей Романилор, шлѣхѹл ѫш ѫндрептасе прин локѹриле, кариле акмѹ сѫ кѣмѫ Силезїа ши Саѕонїа, кѫчй ши май апроапе пе ачеа парте ле кѫдѣ кале, ши май пре лесне, не фїиндѹле а май трече мѹнцїй ѫннапой сѫ сѫ ѫнтоаркѫ ѫн Дакїа, ши сѫ ле фїе а трече Дѹнѫрѣ, пре унде атѫтѣ четѫцй фѫкѹсе Романїй, ши

трекѫториле пазїа, (пентрꙋ каре четѫцй ла локꙋл саꙋ ꙟнапой саꙋ арѫтат,) ши аше верй рѫзбоае пре Дꙋнѫре, верй трекѫторй аꙋ авꙋт, тоате май сꙋс де Дакїа аꙋ фост спре пѫрциле цѫрїй Ꙋнгꙋрещй, ши пе аколо трече ла Италїа, ла Галлїа, ла Испанїа, ши де аколо ши ла Африка. Ꙗрѫ кѫнд саꙋ тѫмплат дин Панонїа сѫ фїе ацюнс Хꙋннїй кꙋ прѫзиле ши пѫнѫ ла Дакїа, ши ꙟн Дакїа не аꙋ фѫкꙋт, саꙋ аꙋ стрикат, атꙋнче Ӏсторичїй анꙋме поменеск, пентрꙋ ка еле ной пре амѫрꙋнтꙋл ла локꙋриле лор вом зиче.

КАПꙊЛ VII.

Ꙗратѫсѫ пе ꙗде Варварилор динтѫй.

Аркадїе ші Хонорїе. Мꙋринд Ѳеодосїе чел маре, прекꙋм ам зис ла анꙋл 393 моштениторю Ꙟмпѫрѫцїей аꙋ лѫсат дой фичорй, пре Аркадїе (фїинд ла вѫрстѫ де 18: анй) ꙟмпѫрат рѫсѫритꙋлꙋй, ꙗрѫ пе Хонорїе де 11 анй ꙟмпѫрат апꙋсꙋлꙋй. Ꙟн времиле ачестора ꙟмпѫрацй, лет 400 скрїꙋ Ӏсторичїй, * прекꙋм Аларик Домнꙋл Готилор, (кареле акꙋм чинчй анй ера декѫнд ꙟн Епир стѫнд, тоатѫ цара гречѣскѫ грозав прѫда, ши о прѫпѫдїа), шаꙋ пꙋс гѫндꙋл сѫ нѫпѫдѣскѫ асꙋпра апꙋсꙋлꙋй, ши аше кꙋ тоатѫ оасте лꙋй скꙋлѫндꙋсе, аꙋ ꙟнтрат сфѫр-

Лет 400.

* Ідатїе ші Марцелін ꙟн Хронік.

сфърмѫнд шипръдѫнд ѫн Далмаціа ши ѫн
Панѡніа; Хатманїй лꙋй Хонорїе пꙋцин де ачѣста
ѫн самъ бъгѫнд, де аколо май ѫн лонтрꙋ пꙋрче-
гѫнд ла ал доиле ан трекѫнд апа Падꙋл (пре карѣ Лѣт 401.
акмꙋ стъ тѫргꙋл Падова), ѫн четатѣ Аста, Хо-
норїе ѫнкизѫндꙋсе, ѡаꙋ ѫнкꙋнџюрат; унде Сти-
лихон Воеводꙋл лꙋй Хонорїе кꙋ аџюторꙋл сосинд
ши пре ѫмпъратꙋл аꙋ избъвит, ши пе Готѡй
бирꙋинд, Аларик кꙋ маре рꙋшине некꙋноскꙋт саꙋ
ѫнторс, де унде ешисъ ла Илирїа. Лѣт 401
* Ꙋн Гаина, кареле ѫнтъй крединчос фїинд ѫм- * Cironic.
пъратꙋлꙋй лꙋй Аркадїе, апой виклениндꙋсе ла А-
сїа, де аколо саꙋ аџюнс кꙋ Готѡїй дин Илирїа, испи-
тиндꙋсе, съ апꙋче Цариградꙋл, ши кꙋ тирънїе съ
а ши ѫмпъръціа. Че ѫмпъръціа май де кꙋ вре-
ме де виклешꙋгꙋл лꙋй ѫнцїинцѫндꙋсе, ши тръ-
гѫнд ѫн партѣ са ѡ самъ де Готѡй кꙋ Воево-
дꙋл лор Фрайтат, пре маре ла Елиспонт лаꙋ ло-
вит ши лаꙋ бирꙋит, де унде Гаина лъсѫнд ва-
селе, аꙋ ешит ла ускат, ши аꙋ нъзꙋит спре
Дꙋнъре. Че Хꙋлдис Домнꙋл Хꙋнилор, соко-
тинд съ факъ лꙋкрꙋл пре плъчерѣ ѫмпъратꙋ-
лꙋй, авѫнд атꙋнчѣ кꙋ ѫмпъръціа паче, де кѫ-
тева орй кꙋ оасте лаꙋ ловит, ши пѫнъ май пре
урмъ де тот рѫзбиндꙋл, ши пре Гаина ѫн ръз-
бою омаръндꙋл, іаꙋ тъят капꙋл, ши ѫн сꙋли-
цъ ѫнфипт лаꙋ тримис ѫмпъратꙋлꙋй ла Цари-
град.

КАП-

КАПУЛ VIII.

Братэсэ подае Варварилор адоуа ши а тріа.

Ан. 404. Ын анул 404: Радагазіус Домнул Готанилор, луанд ку сине Сарматій ши Германій, ку тоцй 400 мій прекум скріе Зосим, * сау кум ва Оросіе ши Марцел ку 200 мій песте тоатэ Италіа ау нэвэшит, пре карій Стилихон Воеводул ку маре ши минунатэ норочире антре мунцій, не сэ кемэ Фезуланцій ынкизанду-й, ау прэпэдит, ши пре Радагаз Домнул лор лау оморат. Ачестэ батае Петавіе ансэмнезэ, прекум сэсе фіе тэмплат ла анул 405 урманд Историкулуй луй Проспер, іарэ Марцел ла анул 406 скріе Зосим, кэ атаца де мулцй Варварй робй кэзусэ, пре мыниле Романилор, кат ун роб сэ винде кате ун Галбэн.

* Зосім Кар 5. Проспер ші Марцелін ан Хронік. Оросіе Карте 7. Кап 31. Августін пентру четате луй Думнезеу Кап 23 Іорнандіс Лет 405. 406.

Атріа * подае сау фэкут Лет 406 ку мултул май грозавэ ши май грозникэ, декат челелалте, каре ау фэкут Вандалій ку Домнул лор Годигилин, ампреунэ ку Аланій, Германій, Квадій, Маркоманій ши Сазоній, карій не ла сфэршитул луй Декемвріе, вирунд пе Францій, ау трекут апа Ренул, шау антрат ан Галліе; ан

* Зосім Кар 5. Проспер ан Хронік.

кале

кȣле Монгꙋцїа аꙋ сфърмат, Вангїона дѫндꙋсе, аꙋ изгѫнданто; Ремїй, Албїанїй, Атребатїй, Морѣнїй, Торнавѣнїй, Немꙋтїй, ши Аргентората аꙋ жекꙋит. Ачесте а Варварилор нъпъдирй спре пърциле апꙋсꙋлꙋй, (макар къ нꙋ каꙋтъ ла трѣба Хроникꙋлꙋй ностръ), аиче лѣм поменит, пентрꙋ ка съ кꙋноаскъ Четиторюл, къ пърциле Дакїей ноастре, аꙋ фост не клътите, ши де кълкътꙋриле Варварилор депъртате, пентрꙋ каре нꙋ есте причинъ, каре съ зикъ, къ доаръ лъкꙋиторїй Дакїей, пре ачѣстъ време ꙟн трѫнса а лъкꙋи, съ нꙋ фїе фост пꙋтꙋт, макар къ Їсторичїй деспре ачѣсташ парте чева нꙋ поменеск. Ꙟнтр'ачѣсте ла анꙋл 408 Аркадїе ꙟмпъратꙋл ръсъритꙋлꙋй ꙟн лꙋна лꙋй Май аꙋ мꙋрит, дꙋпъ че аꙋ ꙟмпъръцит анй 13 лꙋнй 3 зиле 15, лъсѫнд ꙟн локꙋл лꙋй ꙟмпърат пе фїюл сѣꙋ Ѳеодосїе, * кареле сѣꙋ нꙋмит чел тѫнър, кꙋ тестамент лаꙋ дат сꙋпт пазъ ши сокотѣла лꙋй Їездегерд ꙟмпъратꙋлꙋй Персилор, карииле кꙋ крединцъ грижѣ Кꙋконꙋлꙋй лꙋѫнд, лаꙋ дат сꙋпт ꙟнвъцътꙋра лꙋй Антїох, кареле ера ом прѣ ꙟнвъцат, зикѫнд: ка кѫнд чинева сар испити ꙟнпотрива лꙋй, съй факъ щире, іаръ ел ꙟнпотрива ачелꙋѫ ка асꙋпра непрїатенꙋлꙋй сѣꙋ ва вени. Лѣт 408

* Зосїм Кар 6. Сократ Карте 6те Кап 23. Прокопїе де ръзбоюл Персїлор Картеа Агафос Карте 4. Лїст 132.

КАП

КАП8Л IX.

Доведѣщесъ траюл Романилор ꙟн Дакїа дела Феодосїе чел тѫнър, пѫнъ ла нъпада Атилїй.

Феодосїе чел тѫнър.

* Сократ Карте 6: Кап чел де пе 8рмъ. Зосим Карте 10. Оросїе Карте 7. Кап 40.

Аркадїе м8ринд, а8 стѫт8т ла ꙟмпъръцїа Ръсърит8л8й фїюл л8й Феодосїе, Фїинд к8кон н8май де опт ань, ꙟнтр'акър8а ан8л динтѫй Аларик Домн8л Готфилор (д8пъ к8м ꙟнсѣмнѣзъ Калвизїе) ск8лѫнд8се к8 м8лциме де Готфй, Алань ши Свеви, ши лъсѫнд ак8м Галїа дешартъ ши п8стїе, а8 ꙟнтрат ꙟн Испанїе Окт: 15. П8рчегѫнд Рикцїол8с ꙟн Хроник8л маре, зиче: Ачѣста съ сѫ фїе тѫмплат ла ан8л ачесташ, ꙟн каре сокотѣлъ съ веде афи ши П.тавїе, де време че зиче: къ Аларик Домн8л Готфилор: Лѣт 405: * д8пъ че а8 прѫдат Грецїа, ши кѫтъва време ꙟн Епир съ зъбъвисе, апой ꙟнвоинд Стилихон Хатман8л л8й Хонорїе ꙟмпърат8л8й ап8с8л8й, съ фїе пътр8нс ꙟн Италїе, пентр8 каре л8кр8 ꙟнцълегѫнд Хонорїе Лѣт 408: съ фїе оморѫт пе Стилихон. Аларик пентр8 ачѣста ꙟнфокѫнд8се Лѣт 409: ꙟнтѫй а8 ꙟнтрат ꙟн Италїа, (прек8м ам зис), к8 кариле Хонорїе врѫнд съ факъ паче, ел ꙟнтрадинс съ

Лѣт 405.

* Оросїе Карт 7. Кап 39. Зосим Кар 5. Иорнанд пентр8 ꙟмпъръцї Кап 16. ши де л8кр8риле Готфилор Кап 30. Марцел Карте 13.

Лѣт 408. 409.

фїе

фіе пус Кондиціи, кариле Хонорїе сз нуле поатз прими, чершинд дела Хонорїе шїе ши оаменилор ѫн локури ѫн Италїа пентру лзкаши, каре хонорїе неприминд, єлау ѫнтинс спре Рома, шау ѫнкунцюрато, ши ѫн анул 410: Август 23 ау добѫндито, ши трїи зиле ѫн прада Варварилор сзи ау дато, порунчиндуле, ка кѫци вор фи скзпат ла бисерика Сф: Апостол Петер ши Павел, пе ачїа сз нуй атингз. Аколо ау робит ши пе Плакидїа сора ѫмпзратулуи Хонорїе, пре каре ау дато фемеа кумнатусзу фрателуи муерїи луи Атаулф, дупз трїи зиле пе ниме де аи сзи ѫн Рома лзсѫнд, арсз ши пустїе ау лзсато, ши сау дус ла Ругеон, де унде єра сз трѣкз ла Сикилїа ши ла Африка; че аколо и сау тѫмплат моарте. Алцїи зик, * кз дупз моарте луи Аларик, кумнатусзу стѫнд Домн, ѫн локул луи, гарзш ку прадз сз фїе венит ла Рома, ши атунче сз фїе апукат пе Плакидїа сора луи Аркадїе ши алуи Хонорїе, ши дукѫндо ѫн Форул луи Корнилїе, сз фїе фзкут ку дѫнса нунтз. Ирз Идатїе * ши Исидор Историчїи зик, сз сз фїе луат Рома ѫн анул трекут, ѫн кариле адекз ау ѫнкунцюрато, Лѣт 411. Вандалїи ши Свевїи ау купринс Галлїа; Аланїи Лузитанїа; Силингїи Бетика; гарз Лѣт 412 Готоїи ку Атаулф Домнул лор гарзш сз фїе ѫнтрат ѫн

* Зосім Кар 6 Марцелін. Кассіодор ші Проспер ѫн Кронік.

* Ачеаш аколош.

Лѣт 411. 412.

Галїа, скрїе Проспер. Ачесте ꙟнтр'ачѣле пърцй нъбꙋшнрй Петавїе ле сокотеще съ съ фїе тѫмплат ла анꙋл 409 ꙋрмѫнд Историкꙋлꙋй лꙋй Идатїе; че пентрꙋ ачесте акмꙋ дестꙋл фїинд, ла рѫндꙋл хроникꙋлꙋй ꙟнаинте съ не ꙟтоарчем.

* Дꙋпъ ачесте ши Хонорїе Лѣт 423 аꙋ мꙋрит ꙟн Рома, дꙋпъ че аꙋ ꙟмпъръцит ань 28 лꙋнй 7 де вѫрстъ фїинд де 39 ръмѫинд ла ꙟмпъръцїе фїюл сꙋ Валентинїан ши мѫтꙋшѣ лꙋй Плакидїа.

* Сократ Кар 7. Кап 23. Проспер Марцел шї Олїмпїодор. С Лѣт 423.

КАПꙊЛ X.

Аратъсъ мꙋлте дескълекътꙋрй ши мꙋлте Кръїй дин нѣмꙋл Варварилор ачестора.

Дꙋпъ атѫтѣ де мꙋлте, дѣсе, ши ꙟнтоатъ пърциле лъците пръзиле ши кълкътꙋриле Варварилор, кареле пре ла ачесте времй саꙋ тѫмплат, ши кꙋ алтеле, кариле май пре ꙋрмъ аꙋ кꙋзꙋт, слꙋтъ ши гроꙁавъ саꙋ фъкꙋт фаца ꙟмпъръцїей Романилор, ши рꙋптъ ши дестръматъ хайна чинстей ши мъримей ей аꙋ ръмас, де време че Варварїй ши тоате стрѫнсꙋриле лимбилор деспре Кривъц, лате ши ларцй порцй прин пърциле Силезїей ши Саꙁонїей ши а Ѳракїей дешкиꙁинд, (прекꙋм

Валентїнїан шї Плакїдїа.

(прекꙋм маѝ денаинте ам арътат), кꙋ прекꙋм аꙋ фъкꙋт, кѫнд аꙋ єшит спре ръсърит, че ѫнтр'-алт кип; къчѝ атꙋнчѣ де сѫ ши ашеꙁа пре ун-дева, гарѫ кꙋрѫнд локꙋриле мꙋта, прекꙋм аꙋ фъ-кꙋт ачещѣ Готоїѝ, ши дꙋпъ дѫншїѝ Хꙋнниїѝ, деспре ръсърит дела Скиѳїа спре апꙋс нъвъ-лінд, (прекꙋм Їсторїа ѫнапоѝ аꙋ арътат), саꙋ де ловїа ши пръда пре ѫнтр'ѡ парте, гаръш ѫнапоѝ ла сълашеле лор сѫ ѫнторчѣ. Че акмꙋ спре пърциле апꙋсꙋлꙋѝ, пѫнъ унде аџꙋнџѣ, пре аколо ши рѫмѫнѣ, ши вестите локꙋрѝ, ѫнфлорите Крѫїѝ, ка врꙋма ръче пре ѡ флоаре дешкисъ сѫ ласа ши ле вищеꙁїа, де пре кариле деїа нꙋ сѫ маѝ ръдика. * Ши ашѣ деїа динтр'ачеѝ Варварѝ сирѣпи ши недомолицѝ, а марѝ Кръїѝ, кареле акмꙋ ѫнфлореск, фꙋнтаментꙋриле саꙋ а-рꙋнкат, пре унде акмꙋ єсте Вєстфалїа, Фриꙁїе, Саꙁонїе, Тꙋрингїа, Хесїа, Меснїа, ши тот тракꙋл, кареле кꙋ нꙋмеле Франконїеѝ сѫ кꙋноаще. Динтр'ачещѣ ѫнтѫѝ кꙋ нꙋме де Краю нꙋминдꙋ-се Формꙋнд фичорꙋл лꙋѝ Маркомир, пе ла анꙋл лꙋѝ Хонорїе 26 а крѫїеѝ Францїеѝ аꙋ пꙋс ѫнче-пътꙋръ, каре ан дела Хс: єсте 420. Дꙋпъ Формꙋнд фичорꙋл саꙋ Клодїе ла анꙋл 428 саꙋ 429 адекъ чинчѝ анѝ маѝ пре урмъ де моартѣ лꙋѝ Хонорїе, трекѫнд апа Ренꙋл, єл ѫнтѫѝ аꙋ ѫнтрат ѫн Галїе, ши пѫнъ ла анꙋл 445 аꙋ тот

* Пимон Кар 1. Кап 4. Ївон ѫн Хронїкꙋл фрїхплор. Єпїтомї Кап 3. Сїдонїе Карт 5. Оѵїх 212 Просп[е]р ѫн Хроникъ шї алцїї.

Пѧет 420. 429.

лъцит дечіа Кръїа кърїа акмꙋ ꙟй зикъ Фран-
цозилор; Ашѣ пе ачѣсташ време Висиготоїй те-
мелїиле Кръїей Испанїей аꙋ пꙋс, прекꙋм ши Ван-
далїй, Свевїй, Остроготоїй, фїете карей Кръйале-
гѫндꙋшй, ꙟнмꙋлте Кръїй ши Домнїй сау фъкꙋт,
Пре ачестѣш тꙋлбꙋ зрй, Лѣт 429 вестит ши
ꙟн тоатъ лꙋмѣ кꙋноскꙋт орашꙋл Венецїе, теме-
лїиле пре нъсип ши пре апъ шаꙋ пꙋс, прекꙋм ши
астъзъ съ веде, къ тръеще: Ꙋна дин тоате а
лꙋмїй кѫте сѫнт пꙋбличе, фечоаръ ши де мѫнъ
непрїатиннилор неатинсъ, ши пентрꙋ ачестѣ ꙟн
скꙋрт атѫта.

КАПꙊЛ XI.

Ачѣѧ съ доведеще пѫнъ ла нъпада Атилїй.

Лѣт 425.

ꙟн кꙋрсꙋл аннилор дела Домнꙋл Хс: 425 ка-
риле есте ал 18 ан а ꙟмпъръцїй лꙋй Өеодосїе
чел тѫнър, скрїе Сократ * ши Өеодорит, пре-
кꙋм Ронлас Домнꙋл Скиөилор, де хотаръле ꙟм-
пъръцїей Романилор апропїиндꙋсе, ши акмꙋ ши
пѫнъ ла Өракїа кꙋ жакꙋриле аѫнгѫнд, кꙋ Дꙋм-
незеаскъ пꙋтере фꙋръ пръпъдицй, кꙋчй Домнꙋл
лор де Фꙋлџер ловит, иаръ алалцй Скиөїй кꙋ де
нъпраснъ чꙋмъ потопиндꙋсе, ашѣ сау ꙟмпръ-
цїат

* Сократ Кар 7. Кап 42. Өеодоріт. Кар 5. Кап 36.

щїат, кѫт че саȣ фъкȣт, нȣ саȣ май щїȣт. Ꙟ-шиждерѣ Лѣт 427 скрїе Марцелин ꙟн Хроник, прекȣм Романїй аȣ ръскȣмпърат Панонїа дела Хȣний, карїй акмȣ 50 де аний ера, декѫнд ѡ кȣ-принсѣсе, ши иаȣ ꙟнпинс песте Дȣнъре ꙟнна-пой. Ачѣста мъртȣрисеще ши Калимах ꙟн Атила. Ачѣстъ а Хȣнилор песте Дȣнъре тречере нȣ съ поате ꙟнцълеџе, къ доаръ съ фїе тре-кȣт спре пърциле Дакїей, (къ че Панонїа съ фїе унде акмȣ есте Склавонїа ꙟнтре Дȣнъре ши ꙟнтре Сава, май ꙟнаинте ам арътат), че май пе сȣс спре пърциле Аȣстрїей, де времe че динтр'аколо, нȣ дȣпъ мȣлтъ времe, саȣ прекȣм алцїй вор, * ꙟнкъ пѫнъ а нȣй скоате Ѳеодосїе дин Панонїе, лѣт 425: Аецїе Хатманȣл апȣсȣлȣй иаȣ фост ꙟн-демнѫнд сѫй вїе ꙟнтр'аџюторїȣ асȣпра тиранȣлȣй, лȣй Їоан, кареле дȣпъ моартѣ лȣй Хонорїе съ апȣкасе де ꙟмпърѫцїе тиръшеще, ла кареле саȣ ши дȣс, прекȣм ши май пре урмъ ла лѣт 434: Хонорїа сора лȣй Валентинїан ꙟнпъратȣлȣй А-пȣсȣлȣй, пентрȣ кȣрвїа, че фъкȣсъ кȣ приставȣл касїй, дин Палат гонитъ, ши ла Ѳеодосїе тримисъ фїинд, пе Аттила Домнȣл Хȣнилор асȣпра ꙟмпърѫцїй апȣсȣлȣй аȣ ꙟнвитат, прекȣм ꙟнаинте ла ачелаш ан май кȣрат съ ва зиче, де унде кѣр съ кȣноаще, къ кȣ причинеле зарвелор, кареле спре апȣс ка ун пожар нѣстѫнс ши непо-

толит

Лѣт 427.

* Проспер шї Марцелїн ꙟн Хронїк. Їдатїе ꙟн Хрон Исїдор ꙟн Хронїк. Мїщелана 24 Сократ Карт 7. Кап 23. 24. 25.

толит сѫ аціца ши сѫ лѫціа, ши спре пѫрциле апусулуй челе май дин лонтру ѫн тоате зилеле сѫ ѫнтиндѣ, пѫрциле рѫсѫритулуй, ѫн кареле єра ши Дакїа, ѫн паче ши ѫн одихнѫ рѫмѫнѣ. Че диче ной аша ѫн скурт арѫтѫнд, курсул Хроникулуй ѫнаинте пре ларг ва доведи.

КАПУЛ XII.

Доведещесѫ трайа Романилор ѫн Дакїи дела єшитул Аттилїй дин тѫй, пѫнѫ ла ѫнтоарчерѣ луй ѫрѫш ѫн Скидїа.

Матѳей Претор, проаспѫт а лумїй Готѳилор скрїиторю, фоарте не асупреще, ка кѫтва дин курсул Хроникулуй абѫтѫндуне, ну пуцинеле де трѣбѫ пентру лукрурилe Хуннилор сѫ ѫнсѫмнѫм, ши май вѫртос кѫчи поменитул Претор де тот ашѣ де ла сине а атѫцѣ ши а атѫцѣ скрїиторй крединцѫ лепѫдѫнд, а са сокотѣлѫ, (прекарѣ ничй ку ѡ мѫртурїе де крединцѫ вредникѫ ѫнтѫринд) май пе сус, ши май де крезут де кѫт а тутурор сѫ ѡпуе, сѫ кѫзнеще, ши сѫ арѫте ва, прекум Крѫїа Дакилор (прекарїй єл Готѳи ѫи нумеще), Траян мареле сѫ ну ѡ фїе

супуе

ꙋ̆пꙋс, че ачеаш пѫнъ ла венирѣ Хꙋнилор не-
кълътитъ съ фіе статꙋт, ши апой Хꙋній стъпѫ-
нинд Дакїа, съ фіе гонит пе Готѡй, адекъ пре-
кꙋм ва єл, пе Дакй де пре ачесте локꙋрй; Хиреше
даръ кꙋвинтеле лꙋй, Карте 1 а лꙋмїй Готѡнилор
Кап 8 сѫнт ачесте: * „Ашѣ зиче Готѡій ꙟн
„Дакїа аꙋ тот стъпѫнит, иꙋ нꙋмай пѫнъ ла вре-
„мииле лꙋй Траꙗн, кареле кѫтева рѫзбоае кꙋнъ-
„рок аꙋ авꙋт кꙋ дѫншїй, ꙟнсъ де тот сꙋй калчѣ
„наꙋ пꙋтꙋт, ши пентрꙋ ка съ нꙋ поатъ Готѡїй
„ꙟнтра ꙟн хотаръле ꙟмпъръціей Романилор, аꙋ
„фъкꙋт песте Дꙋнъре под, ши мꙋлтъ оасте пен-
„трꙋ пазъ ꙟпꙋинд, нъвълириле Готѡнилор аꙋ
„оприт. Статꙋтаꙋ (гаръш зиче) стъпѫнирѣ
„Готѡнилор ꙟн Дакїа пѫнъ ла времиле Аттилїй
„ши а лꙋй Баламебер Краюл Хꙋнилор, карие кꙋ
„нъро̂чите рѫзбоае бирꙋинд пе Готѡй, іаꙋ скос
„дин Дакїа. Преторїе даръ униле ка ачесте дин
сингꙋръ пърерѣ са скорнинд, ши пре ниме пе
алтꙋл ꙟн сокотѣла са съ фіе фост, а аръта не-
пꙋтѫнд, ашѣш ничй еспꙋне сꙋй май дъм, сар
фи къзꙋтъ кѫчй некълътитъ стъ сокотѣла ши
мъртꙋрїа а атѫцѣ Історичй, прекꙋм Траꙗн тоате
пꙋтериле Дакилор, саꙋ а Готѡнилор лꙋй Преторїе
сфъръмѫнд, тот нѣмꙋл лор дин Дакїа аꙋ скос,
ши пре Романїй сꙋй ꙟн локꙋл лор аꙋ ашезат,
карїй макар къ кꙋ мꙋлте фꙋртꙋнй, ꙟнсъ прекꙋм

* Маріи Претор ꙟн лꙋмѣ Готѡі-лор Карте 8 Кап 8.

пѫнъ

пънъ ла нъвълирѣ Аттилїй тот ꙟн Дакїа съ фїе ръмас, фъръ прецꙋс, прекꙋм нꙋ дъждꙋн ам доведит. Ꙟнсъ пентрꙋ воа Ченсорїюлꙋй нострꙋ ши ачѣстъ а лꙋй Преторїе пѣтръ де скандал дин дрꙋмꙋл адеверинцей Историїей нерѫдикатъ нꙋ ѡ вом лъса. Ꙟнтъй даръ аꙋ требꙋит лꙋй Преторїе съ кꙋноаскъ, къ тоцй Историчїй ꙟнтрꙋн глас мъртꙋрисескъ, прекꙋм Хꙋнний пре Готїй нꙋ дин Дакїа, че дела балта Азакꙋлꙋй ши де пе марџениле мърїй негре ꙗꙋ гонит; іаръ марџиниле мърїй ла скрїиторїй чей адевъраці съ ꙟнцълег дела балта Азакꙋлꙋй пънъ ла гꙋриле Дꙋнърїй; іаръ де ар фи фост цинꙋт пе ачеа време Готїй ши Дакїа, прекꙋм ва Преторїе, ар фи требꙋит съ адаогъ Историчїй, пре лѫнгъ марџиниле мърїй ши църмꙋрїй Дꙋнърїй; къчї май мꙋлтъ парте а Дакїей пе църмꙋрїй Дꙋнърїй стъ, прекꙋм дин Географїй чей векй ши чей ной, кѣр саꙋ арътат. А доꙋа ꙗꙋ требꙋит съ нꙋ асꙋпрѣскъ пре чей адевъраці Историчй, нічй съ ле мꙋте кꙋвинтеле дꙋпъ воа ши пофта лꙋй; Къчй ѥй зик, прекꙋм Траан ꙟмпъратꙋл вржнд, ка май пе лесне съй фїе а ꙟнтра ꙟн Дакїа асꙋпра Дакилор, аꙋ факꙋт под песте Дꙋнъре; іаръ Преторїе зиче, къ аꙋ факꙋт ачел под, пентрꙋ ка съ ѡпрѣскъ пе Дакй съ нꙋ поатъ трече ꙟн хотаръле ꙟмпъръцїей; къ май пре лесне ар фи фост Романилор а пъзи трекътоарѣ а

атѫта

атѫта лъциме де апъ ка а Дꙋнърїй, фъръ под фїинд, декѫт кꙋ под. Къ доаръ нꙋмай Преторїе де нꙋ поате кꙋноаще, къ фїетече апъ, макар кѫт де ꙟнгꙋстъ, май кꙋ аневое есте кꙋива, а ѡ трече фъръ под, декѫт кꙋ под! Пентрꙋ карѣ сокотинд Адрїан урмъторюл лꙋй Траꙗн, скрїе Дїон ши Евтропїе, прекꙋм ачел под а лꙋй Траꙗн съл фїе стрикат, дѫнд кътръ Синат причинъ, прекꙋм де вор кꙋмва апꙋка вре ѡдатъ Сармацїй подꙋл, поате май пре лесне съ трѣкъ май спре ꙟнлонтрꙋл ꙟмпъръцїей; че пентрꙋ ачѣста ной џюдеката ла Чититорю лъсѫнд, ла Преторїе съ не ꙟнтоарчем, карѣ пентрꙋ ун лꙋкрꙋ фоарте ꙟй мꙋлцъмим, къчй сꙋпт Атилаꙋ пꙋне сфѫршитꙋл стъпѫнїей Готѡилор дин Дакїа, ꙟн локꙋл кърора адꙋче дечїа стъпѫнирѣ Хꙋнилор. Дечй прекꙋм Готѡїй ꙟн Дакїа пънъ ла ачѣста време съ нꙋ фїе авꙋт стъпѫнире стъпѫнитоаре, дин чѣле май денаинте сау доведит; Іаръ дꙋпъ че аꙋ венит Хꙋннїй, де аꙋ стъпѫнит Дакїа, пе кꙋвинтеле лꙋй Преторїе, пре лесне нꙋ не вом ꙟнкрединца, че вом черка ла алцїй, кꙋ мꙋлтꙋл май векй, ши де тоатъ крединца Їсторичѣскъ вредничй скрїиторй, ла карїй вом веде, пентрꙋ стъпѫнирѣ Хꙋннилор, пе унде аꙋ фост? че хотаръ ши четъцй аꙋ стъпѫнит? ши пънъ май пре урмъ, лꙋкрꙋриле ꙟн че ли сау съвѫршит? Нꙋ пентрꙋ лаꙋда, че пентрꙋ адевъ-

рѹлꙋ кꙋ ꙟнадрѫзнѣлꙁ пꙋтем зиче, кꙁ кацй Ȋсторичй Єлинещй, Лꙁтинещй, ши алес Ѹнгꙋрещй, карїй унїй май пре урмꙁ, пре скꙋрт, алцїй май пре ларг, де лꙋкрꙋриле Хꙋннилор аꙋ скрис, май претоцй, поате фи, кꙋ амꙁнꙋнтꙋл ꙗм черкат, ши кꙋм сꙁ зиче кꙋвѫнтꙋл, ничй ѡ пѣтрꙁ неклꙁтитꙁ, ши ничй ун унгю нескочорѫт нам лꙁсат, пентрꙋ ка сꙁ не ꙟнщїинцꙁм де ꙟнчепꙁтꙋра ши пꙋрчедирѣ, ши ашезꙁмѫнтꙋл чел май депре урмꙁ а ачестꙋй нѣм, дин карїй не ꙟнщїинцꙁм кꙋ адевꙁрат, ѡ парте де Хꙋнй, ѡ парте де Дакїа ноастрꙁ принкѫтꙁва време сꙁ фїе кꙋпринс; ꙟнсꙁ май пре урмꙁ ꙗрꙁш сꙋпт стꙁпѫнирѣ Романилор, (деосевй де Дакїа чѣ де сꙋс, карїа Ȋсторичїй гречещй ꙟй зик Пανοδακια) сꙁ фїе рꙁмас де каре лꙋкрꙋ, пꙁнꙁ а ꙟнчепе Ȋсторїа пентрꙋ нꙁвꙋширѣ Атилїй Домнꙋл Ѹннилор, ꙟнтꙁй вом адꙋче пре скꙋрт мꙁртꙋрїиле скрїиторилор, карїй поменеск кѫте оарече пентрꙋ Дакїа сꙋпт времѣ нꙁвꙋширїй Ѹннилор. Дин тꙁй дарꙁ Антон Бонфин* Ȋсторик Ѹнгꙋр, ши де лꙋкрꙋриле Ѹнгꙋрещй фоарте испитит ши невоинторй Скрїиторю, Декада * Ѹнгарїа зиче: » карѣ дин Ѹнй есте нꙁскꙋтꙁ, а кꙁрора лимбꙁ » Скиѡнчѣскꙁ есте; ши деосевитꙁ де а тꙋтꙋрор » вечиннилор Панонїа, ши песте Дꙋнꙁре Ꙗзигꙋл » ши май тоатꙁ цара Дакилор аꙋ кꙋпринс. Ꙟнтр'ачѣстꙁ хотꙁрѫре а цꙁрїй Ѹнгꙋрещй ꙟнцꙁлеџе

* Антон Бонфїн. Декада Карте

Бон-

Бонфин Панодакіа, ши Дакіа Медитерранїе, каре есте Ардѣлꙋл, цїинд кꙫ Дакіа мꙫлꙋроасꙫ ши монтоасꙫ ера сꙋпт ꙟмпꙫрꙫціа Романилор, прекꙋм ши акмꙋ есте сꙋпт стꙫпꙟнирѣ Тꙋркꙋлꙋй. Михаил Рицїе Неаполитанꙋл * Карте 1 зиче: Ꙋннїй
» трекꙟнд Меотида, ꙟнтꙫй хотарꙫле Готилор
» аꙋ кꙋпринс, дїнїа пе Гесїй, Сидалїй, ши амꙟн-
» доѫ Кꙋманїиле, чѣ албꙫ ши чѣ нѣгрꙫ аꙋ сꙋпꙋс,
» пе кареле сокотѣще сꙫ фїе акмꙋ Молдова, че гре-
» шѣще, кꙫчй Кꙋманїа нѣгрꙫ ши албꙫ есте, каре
» акмꙋ ꙟй зичем Росїа албꙫ ши нѣгрꙫ; денїа тре-
» кꙟнд, зиче, Танаис, адекꙫ Донꙋл, шѣꙋ пꙋс
» таберииле ꙟн Панонїа ла апа Тисей. Ѩрꙫ Бон-
» фин Декада 1 Карте: 7 зиче: мꙋлцй Сикꙋлй
» (а честора ле зичем ной Секꙋй), вїинд кꙋ Атила
» чѣ май дин дос а Дакїей парте кꙋпринсѣсе, пре
» карѣ акмꙋ Трансилванїа ѡ кѣмꙫ; Апой ачещѣ
» аꙋзинд, прекꙋм алцїй де ай сꙫй пꙟнꙫ ла Розо-
» лан аꙋ фост аџꙋнс, пꙟнꙫ ла Амазовїй (карїй
» акмꙋ Рꙋшй сꙫ кѣмꙫ), лѣꙋ ешит ꙟнна-
» инте; ши ла Декада 1 Картѣ 3 Ꙋннїй, зиче,
» карїй пре Остроготй, пре Гепидй, ши мꙋлте
» нѣмꙋрй де Скїой асꙋприсꙫ, пентрꙋ ка дꙋпꙫ
» пофта лор слобод ши лат сꙫ поатꙫ стꙫпꙟни,
» прекꙋм хроничиле Ꙋнгꙋрещй повестеск, дꙋпꙫ че
» аꙋ апꙋкат Дакїа, дин потрива ей прибїа Панонї-
» иле, кареле нꙋ нꙋмай кꙋ бишꙋгꙋл пꙫмꙟнтꙋлꙋй

* Міхаіл Рицїе Неаполітанꙋл Історік Ꙋнгꙋрѣск, Картѣ, 1.

нщи а лѡкꙋлꙋи фрꙋмсецъ, че ꙟнкъ, ши кꙋ а Черю-
лꙋй бꙋнътате, пе алте църи ꙟнтречѣ, пре атꙋн-
чѣ стъпѫнинд проконсꙋлꙋл (Р м нілор) ма-
крин, дин Севастіа нъскꙋт, ши мꙋлцй дин Але-
мані ши дин Италй ꙟнтрѫнселе лъкꙋинд, тре-
кѫнд Ꙋнній Дꙋнъреѣ, съ ꙟнтре ꙟнтрѫнселе съ-
невоѧ. Ачесте пентрꙋ Єшитꙋл Ꙋннилор ши
пентрꙋ апꙋкарѣ лор ѡ парте дин Дакіа, ашѣ ꙟн-
цълегѫндꙋсе, съ не ꙟнтоарчем ла рѫдꙋл Хро-
никꙋлꙋй, ши дин ан ꙟн ан, кꙋм аꙋ венит Ꙋн-
ній? Чаꙋ лꙋкрат? ши пънъ ꙟнчѣ май де пре ꙋр-
мъ, ꙋнде ши кꙋм саꙋ ашеѕат, съ видем.

КАПꙋЛ XIII

Аратъсъ нъпада дин тѫй а лꙋй Аттила кꙋ Ꙋнній съй.

Хꙋнія, (акъсора одраслѣ ши астъѕ сѫнт Ꙋнгꙋрій)
дꙋпъ че лаꙋ скос Өеѡдосіе дин Панонія, прекꙋм
ам зис трекѫнд песте Дꙋнъре спре пърциле, каре-
ле акиꙋ Аꙋстріа съ кѣмъ, саꙋ май ꙋос де Аꙋстріа,
Ан. 434. Хирешъ цара Ꙋнгꙋрѣскъ, пънъ ла анꙋл 434 ꙟн
каре ан, (прекꙋм ꙟнсъмнѣѕъ Петавіе, Калвик
ши Рикціол ꙟн хроничиле лор), Хоноріа, сора
лꙋй Валентиніан, фіинд гонитъ ла Цариград пен-
трꙋ причина, карѣ май сꙋс саꙋ поменит, аꙋ фост

ꙟнви-

ꙟнвитѫнд пе Аттила, Домнꙋл Хꙋннилор сѫ ꙟн-
тре кꙋ ощиле ꙟн пꙋблика ꙟмпѫрѫцїей Ромеи,
че прекꙋм мѫртꙋрисеще Сигон ши Марцелин, а-
чѣстѫ испитѫ ꙟн задар ꙗꙋ єшит; Кѫ Аттила
атꙋнчѣ дин цара Ꙋнгꙋрѣскѫ наꙋ врꙋт сѫ сѫ кла-
тѣскѫ. Ꙗрѫ Лѣт 441 Аттила ши кꙋ фратесѫꙋ Лѣт 441.
Бледа, (ачестꙋл Олах, Їсторикꙋл Ꙋнгꙋреск ꙟл
зиче Бꙋда), Домнꙋл Хꙋннилор, (пре карїи Ѳе-
одосїе чел тѫнѫр ꙟн анꙋл 427 ꙟй скосесѫ дин
Панонїа), скꙋлѫндꙋсѫ асꙋпра рѫсѫритꙋлꙋй, ши
вѫрѫнд сѫ ꙟнтре кꙋ прадѫ ꙟн Мисїа ши ꙟн Ѳра-
кїа; Четѫциле, кареле єра пе малꙋл Дꙋнѫрїй
пентрꙋ паза ꙟмпѫрѫцїей ꙟнпотрива Варварилор
пꙋсе, аꙋ ловит, дин кариле пре унилѣ лѣꙋ ши
фѫрмат. Че Ѳеодосїе ꙟн потрива лор оасте
тримицѫнд, деодатѫ ꙗꙋ оприт, ши четѫциле де Лѣт 442.
пре Дꙋнѫре ꙗрѫш аꙋ ꙟнтѫрит; * Ꙗрѫ ал доиле
ан, не май пꙋтѫндꙋй сприжини, аꙋ трекꙋт ꙟн
Ѳракїа, Илирїа, Македонїа, ши пѫнѫ ла Грецїа
аꙋ ажꙋнс, ши атѫта рѫꙋтате ши врѫжмѫшїе аꙋ
фѫкꙋт, кѫт кꙋ мꙋлтꙋл пе рѫꙋтатѣ Готилор ко-
варшїа. Ѳеодосїе вѫзѫнд атѫта примеждїе,
че венисе асꙋпра лꙋй ши а тоатѫ ꙟмпѫрѫцїа, аꙋ
тримис, де аꙋ ꙟнторс ощиле дела Сикилїе, ун-
де пре атꙋнче сѫ афла; Че ши ощиле вїинд, ши
макар чеваш не прокопсинд, де невое ꙗꙋ кѫꙋтат
лꙋй Ѳеодосїе а плека ла паче, ши кꙋ дарꙋ де бани,

* Сигон ші Павел Дїакон Карте 14. Проспер ші Кронікꙋл Алеѯандрїи.

врѫж-

аꙋ трекꙋт, ши кꙋ прада ши пѫнѫ ла Дакїа аꙋ аџюнс, ꙟнпотрива а кѫрꙋа Ѳеодосїе ꙟмпѫратꙋл, тримецинд пе Анѡнимїе, ши пре Арнигисклїе Хатманїй кꙋ ошїй, аꙋ бѫтꙋт пе Аттила, ꙟн стрѫмпте локꙋрй, апроапе де четатѣ Сардика, унде таре рѫзбой дѫндꙋшй, Арнигисклїе Хатманꙋл, фїинд виклѣн ꙟмпѫрѫцїей, ꙟн мижлокꙋл Тоюлꙋй саꙋ дат ꙟн партѣ Хꙋнилор, армеле ꙟнпотрива соцїей сале Анѡнимїе ꙟнторкѫнд. Че Анѡнимїе ничй кꙋ ачѣста дин бѫрбѫцїа ши витежїа са скѫзѫнд, кꙋ ай сѫй бѫрбѫтеще рѫзбоюл аꙋ цинꙋт, ши макар кѫ кꙋ мꙋлтѫ трꙋдѫ ши примеждїе, ꙟнсѫ пѫнѫ май пре урмѫ пе Аттила аꙋ бирꙋит, ши ла паче сѫ се плече лаꙋ фѫкꙋт. Аттила ꙟнкѫ вѫзѫнд, кѫ чѣ май пре урмѫ ла рѫꙋ ꙟй ва кѫде, аꙋ кѫꙋтат а фаче паче дꙋпѫ врѣрѣ лꙋй Анѡнимїе, приминд, ка ши пре виклѣнꙋл Арнигисклїе сѫл омоаре, ши ашѣ аꙋ ши фѫкꙋт; Апой рꙋшинат ла локꙋриле сале саꙋ ꙟнторс. Инчѣ ꙟнкѫ маре довадѫ есте, кѫ Романїй аꙋ фост лѫкꙋиторй некѫлтицй ꙟн Дакїа, ши ꙟн тоате нѫбꙋшириле а тꙋтꙋрор Варварилор, кѫте май денаинте саꙋ фѫкꙋт, ей пре локꙋриле сале трѫиторй аꙋ статꙋт; кѫчй кѣр Историкꙋл аратѫ, кѫ ꙟнтр'ачѣстѫ нѫвалѫ ши пѫнѫ ла Дакїа аꙋ аџюнс, тарѫ рѫзбоюл лѣꙋ фост ꙟн Бꙋлгарїе, кѫчй Сардика четатѣ, дꙋпѫ сокотѣла Географилор, есте

Софїа

Софїа, де ѹнде сѫ поате кѹноаще, кѫ трекереа Аттилїй песте Дѹнѫре аѹ фост прин Панонїа, ши нѹмай ҹамбѹлѹриле сѫй фїе аџюнс ши пѫнѫ ла Дакїа. Ꙟшиждереа ꙟннаинте сѫ ва арѫта, кѫ Аттила май мѹлт спре пѫрциле Саѯонїей сѫ зѫбѫвїа, ши де аколо ера шилеахѹл ощилор лѹй прин цара лешаскѫ (каре пѫнѫ атѹнчеа тот сѹпт нѹмеле Тѫтѫрѫмей сѫ кѹпринде, прекѹм амарѫтат ла хотѫрѫреа Скиѳїей, іарѫ май пре ѹрмѫ дѹпѫ че саѹ дескѫлекат Крѫїа лешаскѫ, саѹ нѹмит цара лешаскѫ) пѫнѫ ла Танаис, ши ꙟн Тѫтѫрѫмеа деспре рѫсѫрит.

КАПѸЛ XV.

Ꙟратѫсѫ а трїанѫпадѫ а Аттилїй.

Ла анѹл 449 скрїе Їсторїа, кареа сѫ кеамѫ Конститѹцїиле, адекѫ ашезѫмѫнтѹриле ꙟмпѫрацилор, прекѹм Аттила мѹтѫндѹсе кѹ тоате шарделе дела рѫсѫрит спре пѫрциле апѹсѹлѹй, аѹ венит ла Тѹрингїа, * каре есте парте а фамилїей Саѯонещій, ꙟнтре Дѹкатѹл Миснїей, Брѹнсвикѹлѹй, Хассїей, ши а Франконїей; аколо локѹл сфатѹлѹй ашезѫндѹш, ꙟн четатеа, че сѫ кеамѫ Инсакон, саѹ прекѹм акѹм май щїѹтѫ есте, Иснак, аѹ порончит хатманилор сѫй сѫ мѣргѫ сѫ сѹпѹе Норманїй, Фрисїй, Цимбрїй, ши алалцй де

* Гавѹрїл Карте 3. Кап 16.

прин прецюр Варварй, апой Єл пентрꙋ ка съ поа-
тъ лꙋа щире май кꙋрѫнд пентрꙋ тоате лꙋкрꙋри-
ле, кареле съ вор лꙋкра ꙟн областїа лꙋй, ꙟн па-
трꙋ локꙋрй патрꙋ реѕиденцїй (скаꙋне де стъпѫ-
нире) аꙋ орѫндꙋит, ꙟн кариле аꙋ пꙋс оаменй пꙋр-
тъторй де грижє съ щїе че съ фаче ꙟн тоате пъръ-
циле, ши прин олъкарй съй факъ щире. Дечй
ѡ реѕиденцїе аꙋ пꙋс ꙟн Колонїа Агрипина, (каре
Єсте пе апа Ренꙋлꙋй ла хотаръле Галїей ꙟн Гер-
манїа; алта ла Ꙗдира ꙟн Далмацїа; а трїа ꙟн
Литфанїа, ши а патра ꙟн Тътъръмѣ деспре апа
Донꙋлꙋй. Ꙗтъ аиче лаве съ шербеще ши съ
кꙋноаще шлѣхꙋл, кариле аꙋ фост цїинд Варва-
рїй лꙋй Аттила, ши дин Тътъръмѣ чѣ маре кꙋ-
мꙋлтꙋл май дин сꙋс де Дакїа ноастръ, аꙋ фост
трекѫнд дела ръсърит спре апꙋс, адекъ дела Дон
прин Литфанїа спре Германїа ши Италїа, де ка-
ре лꙋкрꙋ Романїй лъкꙋиторїй Дакїей, макар къ
Скрїиторїй чева алес нꙋ поменеск, ꙟнсъ де жига-
нїе маре ши пꙋтерникъ ка ачеа, де съ вор фи ши
клътит чева деспре пърциле дела кѫмпй, де кре-
ѕꙋт Єсте, къ съ вор фи трас май спре мꙋнцй,
(къчй ꙟнтр'алтъ парте съ съ фїе дꙋс, саꙋ дин
Дакїа де тот съ съ фїе ръдикат, прекꙋм ѕисем,
ниме нꙋ ꙟнсъмнѣѕъ), адекъ спре Ардѣл ши пе-
сте Сиретй, чещй май де сꙋс; ꙗръ спре Олт чїй
май де цос, ши пре тот трактꙋл, кариле акмꙋ съ

ѕиче

зиче подгоріе; адекъ пе сȣпт мȣнцїй Карпатичй, (кърора ной ле зичем мȣнцїй Ȣнгȣрещй) дела Кѫмпȣлȣнгȣл молдовенеск пънъ ла Кѫмпȣлȣнгȣл мȣнтенеск, ши пънъ ꙟн дрептȣл Северинȣлȣй, пре каре локȣрй дечїа аȣ ши лъкȣит май мȣлцй, ꙟннаинте вом аръта; къчй ши ачеста лок кѫт съ фїе де лат ши де лȣнг, пот щи чїй че мапеле вор черка, сaȣ карїй прин църиле ноастре а умбла ли съ ва фи тѫмплат, къ нȣ пȣцин лок есте ши ачеста, кареле ши де аџюнс, ши май фъръ гриже съ поатъ пȣтȣт фи; ши челор че вор фи тръит май денаинте пе аколо, ши челора, че съ вор фи трас дела кѫмпй спре мȣнцй. Ачѣста ной сокотѣлъ ѡ зичем кѫȣтѫнд ла кȣвинтеле лȣй Михаил Неополитанȣл, пре кариле ꙟн Капȣл трекȣт лам арътат, унде зиче, къ Ȣннїй аȣ фост кȣпринс амѫндоѫ Команїиле, чѣ нѣгръ ши чѣ албъ; їаръ четиторюл кȣ кȣрсȣл Хроникȣлȣй ꙟнаинте съ ва адевери, къ ши лȣкрȣл ашѣ аȣ фост, ши прекȣм Романїй тот дѣȣна ꙟн Дакїа аȣ лекȣит, прекȣм ши акмȣ ꙟн трѫнса а лъкȣи съ вѫд, дечй оъ мергим ꙟннаинте.

КАПȢЛ XVI.

Аратъсъ причина, кȣ каре Аттила аȣ афлат мижлок, де а ꙟнтра ꙟн Германіа.

Аттила даръ кȣпринзѫнд кȣ шарделе сале атѫта де маре парте а Еȣропіи, ши атѫтѣ де мȣлте нѣмȣри де Варваріи сȣпт стъпѫнирѣ са пȣинд, кȣ ачесте кȣ тоате не ꙟндестȣлиндȣсе, де мȣлтъ време ста ꙟн гѫндȣри ши кътȣта време дȣпъ сокотѣла воїи лȣи, кȣм ар пȣте ꙟнкъ май ꙟн лъȣнтрȣл Еȣропеи съ ꙟнтре, ши тоате пърциле апȣсȣлȣи сȣпт мѫнȣнкюл сабїеи сале съ пȣе, * ши май вѫртос, къчи щїа, къ мȣлте Кръїи де Варварїи ка дѫнсȣл, ꙟнтр'ачѣле пърци, алтеле акмȣ съ ꙟнтемеасъ, ши алтеле ꙟнчепȣсе асъ дескълека, ши асъ ашеза, дин карїи май тарїи ши май пȣтерничи съвидѣ Готѳїи а фи, (а кърора ръмъшицъ ши ѥл сȣпт областїа са цинѐ), карїи пре атȣнче Галїа стъпѫнїа. Ашиждерѣ Вандалїи Африка апȣкасъ, ши Карѳагинѣ чѣ веститъ ши Ромеи противникъ четате цинѣ. Ꙟнпр'ачестѣ гѫндȣри Аттила ръстȣрнѫндȣсе, гата лȣкрȣ дȣпъ воа лȣи, прекȣм съ зиче, ꙟн чери черкѫндȣл, пре пъмѫнт ꙟл афлъ; Къ Лѣт 450 Генсерик, Краюл Ванда-

* Проспер ꙟн Хронік. Іорнанд де лȣкрȣріле Готѳілор Карте 14.

Лѣт 450.

Вандалилор ꙟн Италїа съ ꙟнкȣскрисъ кȣ Ѳеодо-
рик Краюл Готѡнилор дин Галїа, лȣѫнд кȣ фиче-
рȣл съȣ Хȣнерик пе фата лȣй Ѳеодорик, пентрȣ
карѣ Генсерик къѕинд ꙟн препȣс, прекȣм аȣ врȣт
съл отръвяскъ, спентикѫндȣй насȣл, ши Гро-
ѕав слȣцинд'о, аȣ тримис'о ла татѫсъȣ. Дȣ-
пъ ачѣстъ фаптъ Генсерик темѫндȣсе, съ нȣ
кȣмва Ѳеодорик съ съ аџюнгъ кȣ Романїй, ши
съш чѣрче ръскȣмпъраре май кȣ асȣпръ, кȣ
мȣлте дарȣрй аȣ тримис Солй ла Аттила рȣгѫн-
дȣл съ вїе асȣпра Готѡнилор, ши съй гонѣскъ дин
Галїа. Аттила причинъ ка ачѣста лȣѫнд, ꙟн
датъ фоарте бȣкȣрос аȣ примит, нъдъждȣ-
инд, къ кȣ ачела миџлок нȣ нȣмай пре Готѡй
дин Галїа ва скоате, че ꙟнкъ ши ꙟмпърьцїа
апȣсȣлȣй кȣ виклешȣг ва рѫпи. Ши аша аȣ
порончит, тоате Оарделе съ се стрѫнгъ ꙟн
Сикамбрїа, унде ера съ факъ слим де обще;
(Сикамбрїа есте цара пе апа Ренȣлȣй, карѣ съ ꙟн-
тинде де ла Колонїа Агрипина, пѫнъ унде съ ꙟн-
џѣмънъ Ренȣл, іаръ спре ръсърит пѫнъ ла Гер-
манїа, че съ кѣмъ Каттїй, скрїе Гловерїе ла Гео-
графй, Карте 3 Кап 3) стрѫнсȣсаȣ дар ъколо
Скиѡїй Готѡїй, (карїй рѫмъшица челор трекȣцй
май денаинте съ фїе, де кѫтева орй ам ѕис) Сар-
мацїй, Квадїй, Рȣгїй, Бастарнїй, Маркоманїй,
Бȣргȣндїонїй, Ѳȣрингїй, Брȣттерїй, Саѯонїй,

ши францій, кꙋ тоцій: 70 мій де Варварй. Че Аттіла пре Готой сокоти кꙋ армелеꙗ іарѫ пре Романій кꙋ виклешꙋг сѫй бирꙋаскѫ, пентрꙋ каре аꙋ скрис карте ла Валентиніан ѫмпѫратꙋл, ши Солй аꙋ тримис, рꙋгѫндꙋсѫ, ка сѫ примѣскѫ, сѫ поатѫ трече прин хотарѫле ѫмпѫрѫцієй кꙋ пріетешꙋг пентрꙋ кѫче ел іасте сѫ мѣргѫ асꙋпра Готонилор ѫн Галліа, карій сѫнт тотдѣꙋна непріатеній ѫмпѫрѫцієй Романилор. Кѫтрѫ ачѣста адѫоҷе сѫй гѫтѣскѫ газдѫ ѫн Рома, іарѫ ѫн титꙋл скрисорій саꙋ нꙋмит, Аттила, фіюл лꙋй Мꙋндзикꙋ непот марелꙋй Немврот, нѫскꙋт ѫн Енгадіа, кꙋ Дꙋмнезеаска вꙋнѫтате Краюл Хꙋннилор, Мидилор, Готонилор ши а Данилор; гроаза лꙋмій ши бичюл лꙋй Дꙋмнезеꙋ * (Михаил Рꙋціе Неаполитѣнꙋл Карте 1 ши Олах ѫн Атила, Бонфин Декада 1 Карте 3) пре алтѫ парте аꙋ скрис ла Ѳеодорит Домнꙋл Готонилор ѫн Галіа, пофтиндꙋл, ка сѫ сѫ ѫнсоцаскѫ кꙋ дѫнсꙋл асꙋпра Романилор, џюрꙋиндꙋй кѫй ва да џюмѫтате де Галіа. Че де ачесте а лꙋй виклешꙋгꙋрй, Валентиніан ши кꙋ алцій ѫнщїинцииндꙋсе кꙋ тоцій, саꙋ пꙋс ла ун кꙋвѫнт, ши саꙋ ѫнсоцит вѫзѫнд кѫ асꙋпра тꙋтꙋрор примеждіа де обще сѫ. Ѫнсоцитꙋсаꙋ дарѫ кꙋ ѫмпѫратꙋл Рѫмꙋлꙋй, Ѳеодорика Готонилор, Гꙋндерик а Бꙋргꙋндилор, Меровик а Франкилор, ши Саргибан а Аланилор Краю, ши кꙋ тоцій

* Неаполітанꙋл Карте 1. Олах ѫн Аттіла. Бонфін Декада 1. Карте 3.

тоцїй аѹ алес сѫ фїе Аетїе Хатманѹл лѹй Валентиниан, Воевод песте тоате оаштиле. Фостаѹ ачест Аетїе Роман нѫскѹт ꙟн четатѣ Доростола, карїа ꙟй зичем ной акмѹ Дристорѹл. Ꙟнтр'ачеста ан 29 а лѹй Авгѹст, Өеодосїе чел тѫнѫр, ꙟмпѫратѹл рѫсѫритѹлѹй ла вѫнѫтоаре кѫзѫнд де пе кал, ши фрѫнгѫндѹшй осѹл спинѫрїй, аѹ мѹрит, дѹпѫ че аѹ ꙟмпѫрѫцит аний 42 лѹний 3 ꙟн локѹл лѹй Өеодосїе аѹ апѹкат ꙟмпѫрѫцїа Маркїан Өракѹл, пре кареле лаѹ лѹат бѫрбат Пѹлхерїа, сора лѹй Өеодосїе, фїинд фатѫ фечоарѫ, де аний 51.

КАПѸЛ XVII.

Аратѫсѫ рѫзбоирѣ Аттилїй ꙟн Германїа, ши ꙟн Италїа, ши пеирѣ лѹй.

Ла рѫсѫрит ꙟмпѫрѫцинд Маркїан, лѣт 451 Аттила саѹ скѹлат кѹ тоате оарделе лѹй, ши пре мижлокѹл Ернїй аѹ ꙟнтрат ꙟн Германїа, пре карѣ май тоатѫ кѹ сине о аѹ рѫдиката, дѫндѹле недежде де мѹлтѫ ши маре добѫндѫ. * Дечїа трекѫнд апа Ренѹл, мѹлте четѫцй аѹ арс ши аѹ рѫстѹрнат, пѫнѫ аѹ венит ши ла Аврелїа, каре четате таре спрежинитѫ фїинд, аколо аѹ ажѹнс ши Аетїе ꙟмпреѹнѫ кѹ Өеодорик, ши кѹ фичорѹл лѹй

Маркїан Өракѹл лѣт 451.

* Іорнанд де Готоĭ Карте май сѹс. Нїколаĭ Олах ꙟн Аттїла Павел Дїакон Кап 15.

Өори-

Ѳеофан ꙟн Мїсцїл Грїгорїе де Торон. Кап 2. Исїдор ꙟн Хронїкꙋл Готѡїлор. Касїодор шї Идатїе ꙟн Хронїк.

Ѳорисмꙋнд, кꙋ ощиле Ромѫнещй ши а Гоцїилор, ши ꙟндатъ пе Аттила бирꙋинд, четатѣ аꙋ мѫнтꙋит. Че Аттила кꙋ атѫта макар ꙟн самъ чеваш неꙟзгѫнд, шаꙋ трас ощиле ꙟн кѫмпїй Каталаонїи, ꙋнде де ꙟзноавъ ръзбоюл проспътѫндꙋсе, грозникъ бътае, ши дин тр'амѫндоѫ пърциле мꙋлтѣ моарте саꙋ фъкꙋт, кѫт де тоцй съ фїе къзꙋт 180 мїй де оаменй, осебй де 90 мїй де Гепедй, ши де Франкй карїй деосебит саꙋ бътꙋт, ꙋнде макар къ Ѳеодорик Краюл Готѡилор аꙋ перит, ꙟнсъ Романїй бирꙋиторй аꙋ єшит, іаръ Аттила кꙋ кѫцй Варварй аꙋ ръмас, аꙋ фꙋџит ла Иллирїа.

Лѣт 453.

Аттила іаръш ла анꙋл 453 ꙟнтрасъ кꙋ ощй ꙟн Италїа, фїинд де ощиле лꙋй Маркїан гонит дин Иллирїа ши акмꙋ ста пе лѫнгъ Аквилїа; Че Валентинїан ꙟмпъратꙋл тримицѫнд ла дѫнсꙋл Сол пе Папа Леон, кꙋ кꙋвинтеле лаꙋ ꙟнфрѫнт, ши ешѣ Аттила атꙋнчѣ дин Италїа, нефъкѫнд мꙋлте стрикъчюнй, ощиле шаꙋ скос; єшинд дин Италїа, аꙋ ꙟнтрат ꙟн Галлїа, ши аꙋ нъвꙋшит асꙋпра Аланилор, кърора Ѳорисмꙋнд Домнꙋл Готѡилор ꙟнтр'ажюторю вїинд, кꙋ ръзбою пре Аттила аꙋ бирꙋит. Аттила вꙁѫнд, къ спре Италїа нꙋй мерг лꙋкрꙋриле кꙋ норок, саꙋ ꙟнторс іаръш ла Скиѳїа, ши нꙋ дꙋпъ мꙋлтъ време, лѣт

Лѣт 454. ш 455.

454 саꙋ прекꙋм сокотеще Рикцїолꙋс 455 ꙟн нꙋнта ꙋнїй копиле, че врѣ съ ѡ иа, кꙋ вин май мꙋлт

ꙟн

ꙟндопѫндꙋсе и саꙋ слобозит сѫнџеле пре нѫрй, ши аша стѫрнꙋтѫнд сѫнџе, аꙋ мꙋрит. Де моартѣ Аттилїй, Николай Холах ꙟн Картѣ, че ѡ нꙋмеще Аттила май пре ларг скрїе ашѣ: Аттила зиче, » ꙟнтѫй аꙋ черщꙋт сѫ а пе Хонора сора лꙋй » Валентиніан, че ꙟн задар єшиндꙋй пофта, сѫ » фїе лꙋат пе фата Домнꙋлꙋй Бактрїанилор, пре » каре аꙋ фост кемѫндо Миколта; Че акмꙋ єл прѣ » бѫтрѫн ла вѫрстѫ, ши дин фире фїинд слѫбит, » ши вин май мꙋлт декѫт саꙋ кѫзꙋт ла нꙋнтѫ сѫ » фїе бѫꙋт, ши ноаптѣ кꙋ копила песте мѫсꙋрѫ » џюкѫндꙋсѫ, де мꙋлтѫ остенинцѫ, сѫ и сѫ фїе » порнит ꙟн сомн сѫнџеле ай кꙋрѫ дин нас, ши » аша диминѣца сѫл фїе гѫсит мирѣса морт. Ярѫ ачѣста повесте, прекꙋм Аттила сѫ фїе черщꙋт пе сора лꙋй Валентиніан, ши копила ачеа сѫ фїе фост фата Домнꙋлꙋй де Бактрїа, ной, де унде аꙋ лꙋато єл, нам пꙋтꙋт афла. Дꙋпѫ пеирѣ лꙋй Аттила, фичорꙋл лꙋй чел май маре Динѕиг, аꙋ рѫмас Домн Ꙋнилор дин Панонїа, ярѫ чел май мик, кѫрꙋа Бонфин ꙟй зиче єрнак, лꙋѫнд ѡ парте де ощй, саꙋ ашезат ꙟн марџиниле Скиѳїей чей мичй, карѣ астѫзь єсте локꙋл денафара Крѫмꙋлꙋй. А» шиждерѣ * Декада 1 Карте 7 зиче, прекꙋм » нище рꙋде а Аттилїй, Ємецꙋр ши Ꙋлтизѫк » сѫ фїе апꙋкат Дакїа мѫлꙋроасѫ, (карѣ єсте дин » Тиса пѫнѫ ꙟн Олт), ярѫ ѡ парте де Ꙋний ꙟм-

* Бонфін Декада 1. Картѣ 7.

»пръщїиндѹсе пънъ ла Македонїа ши ла цара
» Гречѣскъ съ фїе аџѹнс, ачещѣ кѹ тоцїй пен чет,
» пен чет саѹ потопит, де унде аѹ рѫмас ла Ѹн-
» гѹрй зиса, карѣ зиче; Ка Ѹннїй ѫн Грецїа саѹ
» дѹс, адекъ карїй че саѹ фъкѹт, нѹ саѹ май
» щїѹт. Їсторїа Аттилїй пентрѹ ачѣсте оарече
май пре лѹнг динчепѹтѹл, пънъ ла сфършитѹл
лѹй ам адѹсо, ка съ поатъ кѣр Четиторюл но-
стрѹ а кѹноаще, къ де ши маре ши лат аѹ Фост
пожарѹл ачестѹй Варвар, ѫнсъ тоцй скрїиторїй
(кѫцй ной а виде ам пѹтѹт, кѫчй ши алцїй, карїй
ла мѫнъ нефїиндѹне, чеваш дин трѫншїй а помени
нам пѹтѹт), уннѹл макар нѹ поменеще, Аттила саѹ
съ фїе стъпѫнит Дакїа песте тот, саѹ съ фїе
трекѹт прин Дакїа де џос, фъръ нѹмай кѫт ода-
тъ саѹ аџѹнс пръдъторїй ши пънъ ла дѫнса, пре-
кѹм саѹ поменит. Пентрѹ ачѣста даръ грешаще
съракѹл Некѹлай Костин (Дѹмнезеѹ съл ерте),
кѫчй ѫн Їсторїоара са де Дакїа ла Капѹл чел май
де пе урмъ скрїе, прекѹм цара Дакїей съ съ фїе
пѹстїит пре времиле Аттилїй, ши съ фїе стътѹт
пѹстїе, тоатъ цара ачѣста, унде трѫим ной, май
бине де 600 де анй; Че грешала лѹй пре лесне съ
поате аръта, кѫчй ѫнтъй пѹне нъпъдирѣ Аттилїй
ла анѹл 401 ши Аттила аѹ ѫнтрат спре пърциле
апѹсѹлѹй ла анѹл 449 прекѹм тоцй Їсторичїй
ѫнтрѹн глас мъртѹрисеск, ши тречерѣ ощилор

прин

прин Дакїа сꙁ нꙋ фїе фост, кꙋрат саꙋ арꙁтат. Ꙗшиждерѣ прекꙋм пꙁнꙁ ла венирѣ лꙋй Драгош Водꙁ, кареле дꙋпꙁ трешитꙁ сокотѣла Їсторикꙋлꙋй Молдовенеск, * сꙁ пꙋне ла анꙋл дела Ꙗдам 6867 кареле есте дела Хс: 1359 нꙋ 400 че 910 ань сѫнт ла мижлок, ꙟн каре ан дꙋпꙁ сокотѣла лꙋй Костин ар фи тревꙋит цара ноастрꙁ сꙁ фїе стꙁтꙋт пꙋстїе. Че ной май мꙋлт динтре чѣле оменещй, пе омꙋл трекꙋт несꙋпꙁрѫндꙋл, ꙟн кꙋрсꙋл хроникꙋлꙋй ꙟнаинте, де ва ацꙋта Дꙋмнезеꙋ нꙋ нꙋмай непꙋстїнтꙁ цара сꙁ фїе стꙁтꙋт, че ꙟнкꙁ кꙋ мꙋлцй ань май ꙟнаинте де Драгош Водꙁ, бине ꙟнтемеатꙁ, ши кꙋ Домнй вестицй цѫнꙋтꙁ сꙁ фїе фост, ꙍвом арꙁта, ашѣ кѫт ши ел, (Дꙋмнезеꙋ сꙁл поменѣскꙁ), де ар фи вїꙋ, ши сꙁ вазꙁ Їсторичїй, (пре карїй поате фи ꙟн вїацꙁ ай виде нꙋ и саꙋ тѫмплат) сингꙋр грешала са кꙋ драгꙁ инимꙁ ар мꙁртꙋриси; че ачѣста лꙁсѫнд, сꙁ венимъ ла кꙋвѫнт.

* Ꙋрѣке Ворникꙋл ꙟн Прїдословїе.

Валентинїан ꙟмпꙁратꙋл апꙋсꙋлꙋй ꙟнкꙁш, ла анꙋл 454 март: 17 фꙋ учис де Ꙗникїе мазим ꙟн кѫмпїй Марцїей, ꙟн ал трїизꙁчеле ан а ꙟмпꙁрꙁцїей лꙋй, ши а вѫрстей ꙟн 36 де ань. Дꙋпꙁ моартѣ лꙋй Валентинїан аꙋ стꙁтꙋт скаꙋнꙋл апꙋсꙋлꙋй фꙁрꙁ ꙟмпꙁрат лꙋнй 10 зиле 15 пꙁнꙁ кѫнд Леон ꙟмпꙁратꙋл рꙁсꙁритꙋлꙋй аꙋ тримис пе Маїоран, май мариле ощилор ꙟмпꙁрат ла Рома, лѣт 456 февр: 28 кꙁчй ши Маркїан ꙟмпꙁратꙋл рꙁсꙁритꙋлꙋй Лѣт 454. Маїоран. Лѣт 456.

8 * лꙋй

лѹй ꙟтрачелаш ан ꙟн 26 а лѹи генар: мѹрись, дѹпъ че цинѹсъ ꙟмпърціа ани 6 лѹни 6 ши дѹпъ дънсѹл аѹ статѹт ла ꙟмпърціе Леон Өракѹл, прекѹм зисъм; іаръ Маіоран саѹ ꙟнкоронат ꙟмпърат апѹсѹлѹй ꙟн Равенна, Април ꙟнчепъндѹсе.

КАПѸЛ XVIII.

Доведещесъ траюл Романилор ꙟн Дакіа, дела Леон Өракѹ, пънъ ла Зенон.

Леон. ꙟмпърцинд ла ръсърит Леон ши ла апѹс Маіоран ꙟн пърциле Дакіей чева съ съ фіе лѹкрат Історіиле анѹме нѹ поменеск, фъръ нѹмай

Ант 460. ла анѹл де ла Хс: 460 * скріѹ, прекѹм Динзиг,

* Иоакіе ші Оігон. фичорѹл Аттилій, стънд ꙟн локѹл тътънисъѹ ꙟмпърат Хѹнилор, мѹлте ръзбоае съ фіе авѹт кѹ Варваріи, каріи дѹпъ моартѣ Аттилій връ съ лепеде џѹгѹл де пе чербичѣ лор, дин каріи ꙟнтъи ера Остроготоіи, каріи нѹ нѹмай кѫчи де сѹпт стъпънирѣ Хѹнилор саѹ дезбътѹт, че ꙟнкъ ꙟн пърциле Паноніей Кръіа ашезъндѹшиѹ дечіа прекѹм Хѹнилор, ашѣ алтора страшничи аѹ

Ант 461. ръмас; іаръ ал доилѣ ан, лѣт 461 Маіоран ꙟмпъратѹл апѹсѹлѹй аѹ перит учис де мъна лѹй Рецимир Готѹл, май марилє ощилор, ши аѹ

статѹт

статȣт ла ꙟпъръціїе Севїр. Маїоран аȣ ꙟпъръ- ¹ Север
цит ани 4 лȣни 4 ши аȣ перит ꙟн 7 а лȣй Ав- Лѣт 463.
гȣст, ꙟн анȣл 463 Острοготоїй чеїй деспъртȣцй
де сȣпт Хȣнии ши апȣкасъ ѡ парте дин Пано-
нїа, аȣ ꙟнтрат кȣ прадъ ꙟн Өракїа, де аколо
ꙟн Иллирїа; че май пре урмъ аȣ фъкȣт паче
кȣ ꙟпъратȣл Леон, ши пентрȣ кредница,
(прекȣм скрїе Сигон), Өеодомир Домнȣл Гот-
оилор аȣ дат зълог ꙟпъратȣлȣй пре фечорȣл
съȣ пе Өеодорик, фїинд копил де 8 ани, ка-
реле май пре урмъ саȣ кемат Веронѣнȣл. Лѣт
463 саȣ тѫмплат пеирѣ лȣй Север ꙟпъратȣлȣй Лѣт 463.
апȣсȣлȣй, де карѣ май сȣс ам зис. Дȣпъ моар-
тѣ лȣй аȣ статȣт скаȣнȣл въдȣв ун ан ши лȣни
8 пънъ кѫнд саȣ алес ꙟпърат Анөимїе, каре- Анөїмїе.
ле саȣ ꙟнкоронат ла анȣл 467 Април 12 пре Лѣт 467.
ачесте времй мȣлте ръзбоае съ поменеск ꙟн пър-
циле Африкъй, * унде Генсерик Домнȣл Ванда-
лилор маре бирȣинцъ аȣ добѫндит асȣпра хатма- * Прокопїе Карте 1.
нилор лȣй Леон, къ авѫнд апроапе де 1000 де Нїкїфор Карте
васе, кȣ блъстъмъцїа лȣй Василик, май тоате аȣ 13. Кап 17.
къзȣт пе мѫна непрїатинилор, кȣ карѣ дечїа а-
тѫта саȣ ꙟнтърит Вандалїй, кѫт де нȣме нȣ съ
май темѣ. Пръ Лѣт 469 (скрїе Марцелин),
прекȣм Готоїй ши Хȣнїй мȣлте ръзбоае аȣ авȣт Лѣт 469.
ꙟн Панонїа, ꙟнтре сине гълчевиндȣсе, карїй
де карїй ѡ вор стъпѫни, че пънъ май пе урмъ Гот-

оїй

ѡїй бирȣинд пе Хȣнй, нȣ нȣмай Панонїа аȣ стъпѫнит, че ꙟнкъ ши пре Денсик фичорȣл Аттїлїй ꙋоморѫнд, лаȣ тъет капȣл ши лаȣ тримес ла ꙟмпъратȣл Леон ꙟн Цариград; кънчй Готѡїй (прекȣм май сȣс ам поменит) кȣ ꙟмпъръцїа ръсърїтȣлȣй авѣ паче,

Лѣт 570.
* Сїгон, Карте 14.

Лѣт 470 * Хȣннїй ловинд ꙟн Панонїе пе де чеа парте де Дȣнъре, аȣ прѣдат пънъ ла Далмацїа, че ꙟнапой кȣ плѣнȣл ꙟнторкѫндȣсе, лаȣ ловит Ѳеодомир Домнȣл Готѡилор, ши нȣ нȣмай кънче лаȣ бътȣт, ши тот плѣнȣл аȣ скос, че ꙟнкъ ши пе Хȣнимȣнд Домнȣл Хȣннилор лаȣ принс вїȣ; ꙟнсъ пре ачеста ничй лаȣ оморѫт, ничй лаȣ тримес ла Цариград, че фъкѫнд ꙟнтре дѫншїй ȣн ашезъмѫнт, лаȣ слобозит,

Лѣт 472.

Лѣт 472 Юнїе 11 Рицимир саȣ скȣлат асȣпра лȣй Анѳимїе кȣмнатȣлȣй сѣȣ; (кънчй Анѳимїе цине фата лȣй Рицимир). Анѳим макар къ ꙟн Рома съ ꙟнкисѣсе, че ничй ашѣ нȣтѫнд хълъдȣи, фȣ принс ши оморѫт, дȣпъ че аȣ ꙟмпъръцит ай 5 лȣнй 3. Ꙟн урма лȣй аȣ стътȣт ла ꙟмпъръцїѧ Апȣсȣлȣй Оливрїе, * кариле тръинд нȣмай трїй лȣнй, ши 23 де зиле аȣ мȣрит, Октомврїе 23 дȣпъ кареле аȣ трекȣт лȣнй патрȣ, пънъ саȣ алес ла ꙟмпъръцїе Гликирїе, ши ла анȣл 473 ꙟн 5 алȣй Март саȣ ꙟнкоронат ꙟмпърат ꙟн Равенна.

ѡ Олїврїе.
* Сїгон Карте 14 Марцелїн Ѳеофан, Кассїодор. Павел Дїакон
Лѣт 473.

Ачесте аместекътȣрй ши ръзбоае тоате кѫте саȣ

поменит

помеинт, каве сѫнт кѫ де Дакіа ничй үнүл нү саү атинс, прекүм сѫнгүр Историчій арѫтѫнд, алтѫ довадѫ нү ле май требүеще, * прекүм ши ла анүл май денаинте трекүт, Еварик Домнүл Готцилор аү прѫдат ла Лүзитаніа. Ѩрѫ Лѣт 474 ѫн лүна луй Генаріе: Леон аү мүрит де винтре, дүпѫ че ѫмпѫрѫцисе анй 17 * лѫсѫнд ла ѫмпѫрѫціе пе непотүл сѫү Леон чел тѫнѫр, Фечорүл луй Зенон, ѫнкѫ прүнк ѫн фаше фіинд, кареле трѫинд, (прекүм скріү Фасцикүлиле Сикүл) нүмай 17 лүний, ѫнкѫ не күноскѫнд че лүасе, чаү піердүт, ши чаү лѫсат, дүпѫ моарте луй, ѫнтрачелаш ан Юліе Непос * (кареле май ѫннаинте Леон ѫмпѫратүл ѫл фѫкүсѫ Кесар, шил ѫнсѫмнасѫ сѫ фіе мощениторю ѫмпѫрѫціей апүсүлуй), скүлѫндүсе күваселе аү ѫнтрат ѫн Италіа ши пре Гликеріе, карилѫ ничй о гѫтире де оасте авѫнд, лаү скос дин ѫмпѫрѫціе, ши лаү фѫкүт єпископ Салоніей, ши єл ѫн 24 алүй Юніе аү ѫмбрѫкат хайна ѫмпѫрѫтѣскѫ. Мүринд прүнкүл Леон татѫсѫү Зенон аү стѫтүт ла ѫмпѫрѫціа Рѫсѫритүлүй; * Алцій повестеск, прекүм Зенон врѫнд сѫ омоаре пе Леон күконүл, майкѫса Аріадна, сүпүинд алтүл ѫн локүл луй, сѫл фіе аскүнс, ши апой май маре фѫкѫндүсе, сѫл фіе түнс Клирик, ши дечіа сүпт Схима Кѫлүгѫрѣскѫ некүноскүт сѫ фіе трѫит

пѫнѫ

* Іоакіе.

Лѣт 474.

* Леон чел тѫнѫр.

* Евагріе Карте 2. Кап 17. Ѳеофаніе ші Ѳеодот.

Юліе Непос.

* Марцеліе ші Күспін де лүкрүріле Готцілор. Іорнанд Карте 1.

* Віктор Түронецүл.

пънъ ла ѫмпъръціѧ лѹй Ȉѹстиніан; Че ачесте васне съ фіе, ле сокотеще Патавіе, Парте 1: Карте 6 Кап 17.

КАПѸЛ XIX.

Доведещесъ траюл Романилор ѫн Дакіа дела Ѕенон пънъ ла Анастасіе.

Ѕінон. Лѣт 475. ѪН ал доиле ан ачестѹй ѫмпърат, кареле есте анѹл Домнѹлѹй Хс: 475 скріе Кедрин, прекѹм Сераkинѣнїй Асіа, ши Хѹннїй Өракіа аѹ придат, ши ѫмпъръціѧ таре аѹ дестрѫмат, Ѕенон ѫмпъратѹл десфѫтърилор дѫндѹсъ, ши де грижѣ Пѹбликъй пѹцѫн ѫнгрижиндѹсе. Ашиждерѣ

Лѣт 479. * Еваrріе Карте 3. Кап 10. ла анѹл 479 * Өеодорик Домнѹл Готилор кѹ прадъ ѫн Греціа чеваш наѹ пѹтѹт исправи, къчи Сабиніан Хатманѹл ощилор де ла Илиріа, ешинд ѫнаинтѣ лѹй, лаѹ оприт, ши лаѹ ѫнпинс ѫнапой, Лѣт 479 * Өеодорик Скиоѹл, Фичорѹл

Лѣт 479. * Еваrріе Кар 3 Кап 25. ші Марцелін. лѹй Тріаріе, кѹ Готой ѫнтрѫнд ѫн Өракіа аѹ прѫдато пънъ аѹ венит ши сѹпт зидѹриле Царигрaдѹлѹй, ши ар фи лѹат ши Четатѣ, де нар фи симцит вiклешѹгѹл оаменилор съй, де каре лѹкрѹ скѹлѫндѹсъ де сѹпт Цариград, саѹ дѹс ла Иллиріа, ѹнде къзѫнд де пе кал, ши дѫнд ѫнтр' о сѹланцъ, че ста ла ѹн кар ѫнфиптъ, саѹ ѫнцъпат ѫнтрѫнса, ши аѹ мѹрит.

Инчѣ

Ничі кꙋчест Кап сфѫршитꙋл Кърцїй ачещїа врѫнд съ дъм, пентрꙋ довада трайꙋлꙋй Романилор ꙟн Дакїа, ши прекꙋм Дакїа сꙋпт стъпѫнирѣ ꙟмпъръцїей Романилор, іаръ нꙋ а атора аꙋ фост, довада чѣ май де пе урмъ вом адꙋче, ла каре сокотѣла ноастръ, ка ла ун фїер де корабїе некълтит ши не мꙋтат легѫнд, нꙋ нꙋмай кѫт ꙟн времиле трекꙋте Дакїа сꙋпт стъпѫнирѣ Романилор съ съ фїе цинꙋт, съ ва кꙋноще, че ꙟнкъ пентрꙋ времиле вїитоаре, (кареле сѫнт съ зичем ꙟнаинте), маре лꙋминъ де ад веринцъ Хроникꙋлꙋй ностру ва адꙋче, ши прекꙋм Канѡанелор, кареле четиторюлꙋи ностру ꙟнтѫй ам дат, ꙟнтоате потривиндꙋсе, іаръ сокотѣла ꙟмпотривничилор, ꙟмпотривиндꙋсъ ва арӑта.. Дечй даръ Лѣт 483 Еварик Домнꙋл Готѡилор, ꙟн Галлїа дꙋпъ Лѣт 483. че домнись 17 ан, аꙋ мꙋрит, ши аꙋ стътꙋт ꙟн локꙋл лꙋи Домн, фечорꙋл лꙋй Аларик, іаръ Ѳеодерик, кареле ера дин фамилїа Амалилор, алт Домн а Готѡилор, плекѫндꙋсъ ꙟмпъратꙋлꙋй, кꙋ маре чинсте лаꙋ примит Зенон, пꙋиндꙋл май маре пре ꙟнвъцътꙋра ощилор, ши ꙟнсъмнѫндꙋл съ фїе ши консꙋл, ши кътръ ачѣста * лаꙋ пꙋс Воевод пре ощиле Дакїй мълꙋроасъ, (карѣ прекꙋм съ фїе ѡ парте де цара мꙋнтенѣскъ, май денаинте ам арътат), ши пе чѣле дин Мисїа, унде аꙋ стъпѫнит ачѣ Воевозїе пънъ ла анꙋл 487 Лѣт 487.

* Марцелꙋс.

ꙟнтрꙿачеста ан скріе ачелаш Историк, прекȣм Ѳео-дорик Амали сѫтȣрѫндȣсѫ де бинефачерѣ лȣй Зенон ꙟн Мисіа, саȣ вікленит, ши хотарѫле ꙟмпѫрѫціей аȣ ꙟчепȣт а прѫда, ꙟнпотрива а кѫрȣа, макар кѫ Зенон ши арме гѫтасѫ, ꙟнсѫ аȣ сокотит май бине пріетинеще, ши кȣ бинишор сѫл поарте, ши ашѣ лаȣ ꙟндемнат май бине сѫ ꙟнтре ꙟн Италіа, џюрȣиндȣй, прекȣм ꙟй ва да ши кѫрцй ши аџюторю, пентрȣ ка сѫл примѣскѫ ꙟнтрѫнд аколо. Ѳеодорик ꙟнкѫ дȣпѫ сфатȣл ꙟмпѫратȣлȣй лѫсѫндȣсе, ши вѫзѫнд кѫ алалцй Готой дин нѣмȣл лор акмȣ ꙟн Галліа лин трѫа, ши аȣзинд прекȣм Херȣлійи нѣм прост ши ꙟн-тȣнекат, Италіа ка кȣм лѣр фи фост де мошіе, врѣ сѫ ѡ ціе, ꙟндатѫ кȣ тоцій кȣ ай сѫй саȣ гѫ-
Лѣт 490. тат сѫ мѣргѫ ла Италіа ши ашѣ лѣт 490 * Ѳе-одорик Амали, (кареле май пре урмѫ саȣ кемат Веронѣнȣл); пе мижлокȣл ерній саȣ скȣлат кȣ тот нѣмȣл Готьилор, кȣ мȣерй, кȣ копійи, ши кȣ тоатѫ повижіа каселор, ши ешинд дин Мисіа, аȣ пȣрчес спре Италіа. Одоацер Домнȣл Херȣ-лилор врȣтаȣ сѫ ꙟнкиѫ калѣ ла мȣнцй; че чева а непрѫви наȣ пȣтȣт. Апой ла апа Сонціȣм шаȣ дат рѫзбою, унде Ѳеодорик аȣ фост бирȣиторю, дечіа іарѫш лаȣ бирȣит ла Верона, ши ашѣш де тот аȣ спарт пе Одоацер. Дȣпѫ избѫндѫ ꙟн-датѫ аȣ лȣат ши четатѣ Верона, пентрȣ ачеа

* Марцелȣс аколо ши Кассіодор ши Іорнанд.

дечіа

дечїѧ саꙋ кемат Веронѣнꙋл. Одоацер пїерꙁѫнд рѫꙁбоюл, ши оаменїй аꙋ фꙋџит ла Рома; че Романїй авѫнд кърцй дела Зенон, пентрꙋ ка сѫ примѣскъ пе Ѳеодорик съ ле фїе краю, наꙋ примит съ ласъ пе Одоацер ꙟн четате. Ел вѫꙁѫнд къ ши ꙟн Рома нꙋ лаꙋ примит, аꙋ фꙋџит ла Равенна, унде ашиждерѣ непрїиминдꙋл, кꙋ сабїѧ шаꙋ фъкꙋт кале ꙟн четате. Дꙋпъ ачеѧ * Одоацер май кꙋлегѫнд оасте иаръш аꙋ авꙋт кꙋ Ѳеодорик рѫꙁбою ла апа Дꙋка; че ши аколо бѫтꙋт ши гонит фїинд, аꙋ фꙋџит ла Равенна. Ѳеодорик дечїѧ ꙟнкꙋнџюрѫнд Равенна, аꙋ бѫтꙋто 3: ани непъръсит. Одоацер макар къ де демꙋлт ноаптѣ фꙋџисъ дин четате, вѫꙁѫнд къ акꙋ наре че съ май фаче, аꙋ къꙁꙋт ла рꙋгъминте ши ла паче пофтинд пе Ѳеодорик, съ примѣскъ съ фїе амѫндой соцїй ши съ ꙟмпъръцаскъ де атокма ꙟн Италїа, карѣ Ѳеодорик ꙟнтѫй аꙋ примит, апой кемѫнд пе Одоацер ла веселїе, лаꙋ оморѫт, ши аꙋ рѫмас ел дечїѧ сингꙋр стъпѫниторю; Ꙗтъ юбите четиторюле, де одеверинцъ юбиторюле, кꙋм де фрꙋмос ши де кꙋрат аратъ, ши доведеск Їсторичїй, къ Зенон ꙟмпъратꙋл аꙋ фъкꙋт пе Ѳеодорик Воевод, (аꙋ прекꙋм кꙋвѫнтꙋл Скрїиторюлꙋй есте Магистрꙋ) ощилор дин Дакїа ши дин Мисїа; даръ дѣкъ нꙋ ера сꙋпт стъпѫнирѣ Романилор, че кѫꙋта оастѣ ромѫнѣскъ ꙟн Дакїа? ши че ар фи пꙋс пе Ѳео-

* Прокопїе де Готой Кап. 4

дорик Магистрȣ ошилор ꙟн царъ де алцїй цѫ-
нȣтъ. Ꙟнчѣ съ зичем ши ной кȣвѫнтȣл лȣй Ко-
стин Логофътȣл, къ рѫȣ съ принде мано цигъне-
ще. Iар де ар сокоти, къ ачѣ Дирегъторїе, ка-
рѣ аȣ авȣт Ѳеодорик ꙟн Дакїа ши ꙟн Мисїа,
сȣнт ачела нȣме, адекъ съ се кѣме, къ Дакїа аȣ
фост стъпѫнитъ де Готой, ши ашѣ нȣ съ прин-
де, ши нȣ мано, чи ашѣш ничй Ладо, аок наре
ꙟн лимбъ ка ачѣста цигънѣскъ. Нȣ съ принде,
зик, кичй орѫндȣит де алтȣл а фи ꙟнтр'ѡ ди-
регъторїе, нȣ єсте стъпѫнире слободъ, сѣȣ пре
кȣм латинеще зичем: Dominium absolutum. Стъ-
пѫниторїю ꙟн вое лъсатъ, не дела алтȣл цинȣтъ
ши dependens; Iаръ ной пентрȣ воѧ челор че вор
врѣ съш цїе пизма чѣ динтъй нескимбатъ, ма-
кар къ ле дърȣим ши ачѣста, ши съ зичем, къ
Ѳеодорик ꙟнтъй аȣ фост Воевод ꙟн Дакїа де
ла Зенон ꙟмпъратȣл орѫндȣит, че апой викле-
ниндȣсе, аȣ цинȣто ꙟн пȣтерѣ ши слобод; че
ши ашѣ тот ꙟнкъ нȣ съ принде. Ꙟнтъй къ
скрїиторїй зик, къ Ѳеодорик аȣ єшит кȣ тот нѣ-
мȣл сѫȣ дин Мисїа, iаръ нȣ дин Дакїа, де
унде съ кȣноаще, къ дȣпъ че саȣ виклешит Ѳео-
дорик, Романїй дин Дакїа ши слȣжиторїй єй,
саȣ трас де лѫнгъ дѫнсȣл; iаръ де ар зиче
ꙟнпотривничїй, къ ачѣста скрїиторїй нȣ по-
менеск, вом лъса ши ачѣста дȣпъ вол лор. Че

ши

ши аша ачѣстъ стъпѫнире а лȣй Ѳеодорик май мȣлт де трїй ань нав фост; кѫчй єл сау арътат непрїятин ꙟмпъръцїєй лѣт 487 іаръ дин Мисїа кȣ тотȣл сау рѣдикат лѣт 490 Дечй стъпѫнире, сау май адевърат съ зичем Тиранїє, нȣмай де трїй аній адевъратъ стъпѫнире нȣ съ поате кема. Ръмасау даръ Романїй ꙟн Дакїа ноастръ де ла Траян мареле пѫнъ ла ачѣста време немȣтацій, ши прин тоате ръскоалеле, кѫте сау тѫмплат, нікътициї, прекȣм дин Їсторичй ам арътат шам доведит. Че пѫнъ Капȣл ачеста а сфѫрши, пентрȣ ка тот препȣсȣл де стъпѫнирѣ Готѡилор съ рѣдикъм, пѫнъ май пре ȣрмъ ȣнде сау ашезат съ арътъм. * Готѡїй даръ дȣпъ че аȣ бирȣит, шаȣ оморѫт пе Одоацер, Ѳеодорик май пре ȣрмъ аȣ фъкȣт паче кȣ Бȣргȣндїонїй, ш'аȣ кȣмпърат дела дѫншїй кѫмпїй Лȣнгȣїєй, іаръ пе ръмъшица Херȣлилор дин Италїа скоциндȣй, іаȣ ашезат пе сȣпт мȣнцй, локȣриле лор Готѡилор съй ꙟмпърцинд, ши аколо аȣ ръмас дечїа тоцй Острогѡтѡїй. Ꙟнтре ачесте Зенон ꙟмпъратȣл дин бъȣгъръ фъръ мъсȣръ лаȣ ловит ѡ невое, ши атѫта лаȣ цѫнȣт де мȣлт, кѫт тоцй сау гѫндит, къ аȣ мȣрит, ши ꙟндатъ лаȣ ши ꙟнгропат, пȣиндȣй пѣтръ маре дѣсȣпра, апой ꙟн мормѫнт іаръш ла фире вїиндȣшй, аȣ ꙟнчепȣт а стрига; че ниме съл скоацъ, наȣ врȣт, ши май вѫртос ꙟмпъръ-

* Грїгорїє Тȣронтинȣл, Карте 2. Кап 3. ши 4.

пъръ-

* Феофан ꙟн Кронікꙋл Алеѯандріи. Зонора Кар 1

Лѣт 491.

пъръткса Аріадна, съл ласе съ се ꙟннъдꙋшѣскъ аꙋ порончит; къчй фіинд Еретик Пелагіан, ꙟн боала лꙋй алтъ наꙋ фост стригѫнд фъръ нꙋмай пе Пелагіе еретикꙋл, * алціи зик къ пе Патрикіꙋ Пелагіе съ фіе стригѫнд, пре кареле фъръ ничй о винъ лаꙋ фост оморѫт. Мꙋритаꙋ Зенон ꙟмпъратꙋл лѣт 491 ꙟн лꙋна лꙋй март, дꙋпъ че аꙋ ꙟмпъръцит анй 17 лꙋнй 3, ꙟн локꙋл лꙋй Зенон ꙟмпърътѣса Аріадна ши Сенатꙋл аꙋ рѫдикат ла ꙟмпъръціе пе Анастасіе, че іаꙋ фост зикѫнд Силенціїарꙋл, адекъ Тъкъторюл, ꙟн лꙋна лꙋй март ꙟн шаптеспрезече аꙋ статꙋт ꙟмпърат.

КАР

каре девом фи пофтей ши невоинцей ноастре добѫндиторꙇ, кꙋ атѫта мꙋлцъмицй ши контентꙋнцй вом фи, ꙟнвитѫнд ши ꙟндемнѫнд пре алцїй, карїй декѫт ной ꙟн пꙋтерй май богацй вор фи, (къ прекꙋм ши сѫнт, ши дꙋпъ ной мꙋлцй вор фи, кꙋ ноащем ши мъртꙋрисим), грѣ повара ачѣста кꙋ вѫрвꙋл дециетꙋлꙋй, дин мижлокꙋл кꙋїй, рѫдикѫндо, ка пре ун бꙋлгъри скандалꙋл пичорꙋлꙋй, департе съ о звѫрлѣскъ, ши ашѣ дечїа алтора лор урмъторй, кълъторїа ушоаръ ши калѣ дешкисъ съ факъ, кѫчй кътръ челе афлатє пре дєсиѣ есте а адаоце, зик чей щїꙋторй.

КАПꙊЛ II.

Аратъсъ причина спре ꙟндемнарѣ Континꙋацїєй Хроникꙋлꙋй.

Пїердꙋт аш фи фост, (омените Четиторюле), тоатъ недежѣ, ши денаинте ꙟмпотривничилор, ши сабїа дин дрѣпта, ши скꙋтꙋл дин стѫнга аш фи скъпат, ши ашѣ, прекꙋм съ зиче кꙋвѫнтꙋл; ши остенинца ши унделемнꙋл ꙟн зъдар аш фи фост келтꙋит, ши май мꙋлт Кꙋрсꙋл хроникꙋлꙋй ꙟннаинте адꙋче, де тот аш фи фост рѫмас, де наш фи фост дꙋпъ мꙋлтъ трꙋдъ ши сфъръмаре де кап, афлат, прекꙋм пентрꙋ лꙋкрꙋриле Дакїей

ноастре, де аȣ ши тъкȣт уній, їаръ нȣ тоцй Їсторичїй, кондѣиле шаȣ фрѫнтъ ничй тъчерѣ челор май векй ашѣ де тот мȣселе (Къмъриле унде стаȣ ла ꙟетѣлъ саȣ ла ꙟнвъцътȣръ) челор май ной а ꙟнкиде аȣ пȣтȣт, кѫт векимѣ времилор ши мȣлцимѣ анилор Стъпѫнитоарѣ щїинцей ши ꙟнтрȣ дȣкътоарѣ уйтърїй, ашѣ де тот, ши песте тот съ съ поатъ фаче. Ной зичем Їсторичїй, ꙟнсъ нȣ ной а вѣкȣлȣй ностру, че ной а вѣкȣлȣй дȣпъ ней векй скрїиторй, карїй макаръ къ нȣ дȣпъ пȣцине а соарелȣй ꙟнвѫртежирй, ка динтрȣн греȣ сомн дещептѫндȣсъ, ши ка прин одихнъ лȣкрȣриле май марилор сѫй ꙟн минте адȣкѫндȣшъ, кȣ слове але ꙟнсъмнаъ ши челор май пре урмъ вїиторй, ка пре ѡ матерїе гата ꙟн палмъли пȣинд, спре токмирѣ, орѫндȣяла ши ашернерѣ лор ай ꙟндемна ши ай ꙟнвъца аȣ ꙟнчепȣт. Ши ачещѣ де чеа дин чѣле пȣцине ши амелицате ꙟнсъмнърй, Їсторїиле времилор трекȣте, ка динтрȣн адѫнк ꙟнтȣнерик ла лȣминъ, ши ла пръвала лȣмїи лѣȣ скос, ши лѣȣ арътат. Къ прекȣм чинева кѫнд афлъ вре ѡ парте де сферъ, саȣ де черк де фїер, саȣ де лемн дере ꙟнкȣжбътȣра каре веде ꙟн партѣ чѣ афлатъ, пре лесне поате жюдека, кѫт съ фїе фост Сфера, саȣ черкȣл, кѫнд аȣ фост тот ши ꙟнтрег. Ꙟнтрачеста кип Омир, Домнȣл Поетичилор дин пȣцине ꙟнсъмнърй а алтора,

прин

прин стълпй, прин мармꙋрй, ши прин мошїй ꙟн мошй поменирй, дꙋпъ 200 де анй тоатъ ши ꙟнтрѣгъ Їсторїа Троадей, ши ръзбоюл а тꙋтꙋрор Гречилор ла дънса, аꙋ скрис, ши ла ун лок кꙋлегъндꙋсе ла щїинца оаменилор аꙋ скос, дин чѣле адекъ пꙋцине щїꙋте ши кꙋноскꙋте аръта̀нд, ши кꙋ тарй Аргꙋментꙋрй доведин, че аꙋ требꙋит чей векй съ зикъ, ши наꙋ зис, че аꙋ требꙋит съ скрїе ши наꙋ скрис. Ашѣ Иродот ꙟнтъюл Їсторичилор, дꙋпъ мїй ши сꙋте де анй Їсторїа са аꙋ скрис, ши тръинд ел кꙋ 444 де анй май ꙟнаинте де Домнꙋл Хс҃ поменеще ши де фачерѣ Тꙋрнꙋлꙋй Вавилонꙋлꙋй. Ашѣ ши Їсторїа ꙟмпъръцїей Персилор, ши лꙋкрꙋриле Єлинилор кꙋ мꙋлте сꙋте де анй май ꙟнаинте де дънсꙋл фъкꙋте, шъзꙋнд, Пъринтеле Їсторїей саꙋ нꙋмит, нꙋ доаръ къ тоатъ Їсторїа са дин крїерїй съй аꙋ нъскꙋто, че къ че де атъта време ꙟнаинте ꙟмпръщїатъ ши нетокмитъ, прин пꙋцине ꙟнсъмнърй (прекꙋм май сꙋс зисъм) ши поменирй тъвълиндꙋсе, ла оръндꙋалъ ши щїинца тꙋтꙋрор шаꙋ адꙋс. Ашѣ Өꙋкитид, кареле ал доиле дꙋпъ Иродот Їсторїа Єлинилор сай аꙋ скрис, ашѣ алалцй векй Єлинещй скрїиторй лꙋкрꙋриле кꙋ сꙋте ши мїй де анй ꙟнаинте ꙟн Їсторїиле сале ꙟнчеп; Ашѣ Ѯенофонт, ашѣ Дїонисїе Алекарнисꙋл, ашѣ Павсанїе, ашѣ Квинтꙋс Кꙋрцїꙋс, кареле аꙋ тръит кꙋ 48 де анй

дѹпъ наштеръ Домнѹлѹй Хс: аѹ скрис Історіа лѹй Александрѹ мареле Македон, а кърѹа ѫмпърцїє ши фапте аѹ стътѹт май ѫнаинте де Квинтѹс Кѹрцїѹс кѹ 360 аний. Ашъ Плѹтарх дѹпъ 400 ани аѹ скрис де лѹкрѹриле лѹй Филип ши а лѹй Алеѯандрѹ, съ нѹ поменим аичъ пре Моуси мареле Пророк ши Хатман нъродѹлѹй Исраилтѣн, кареле кѹ сѹфларѣ Дѹхѹлѹй Сфѫнт скріє Історіа фачерій лѹмій, каре аѹ фост май ѫнаинте де дѫнсѹл кѹ мѹлте вакѹри, че съ поменим пре Іосиф ши Филон, карій Ідей фіинд, ши ѫн лимба Елинѣскъ пре ла аній дѹпъ наштерѣ Домнѹлѹй Хс 60 ши 70 пънъ ла 90 Історіиле сале аѹ скрис, ши май алес Іосиф кареле аѹ алкътѹит Картѣ де векимѣ лѹкрѹрилор Ідеещий, де ла ѫнчепѹтѹл нѣмѹлѹй сьѹ пънъ ла времѣ лор Історіа де атѫтѣ мій ши сѹте де ани, дин пѹцине фѫнтѫнеле Історіей Сфинте, ѫн марй апе ши рѫѹри прифъкѫндѡ; ашъ Титѹс Ливіѹс кареле аѹ тръит пънъ ла анѹл дѹпъ наштерѣ Домнѹлѹй Хс ал ноѫспрезечелѣ, аѹ скрис Історіа Романилор ши лѹкрѹриле май денаинте де дѫнсѹл ѡ міє ши май бине де ани. Ашъ тоцй алалцй лѹѫнд, ши кѹ пѹцинѣле семне ѫндъмѫнѫндѹсе, Історіиле сале аѹ шерѹит ши ла чел къѕѹт а лор стаѹ,* ши кип лѣѹ адѹс. Ачестора дар ши ной а не уита девом ѫндръзни, че спанимъ ши че рѹшине не ва тимпина,

* стат

пина, ши макар, кѫ кѹ ꙟтрѣгѫ а инимїй щї-
инцѫ зичем, кѫ нѹ доарѫ чинстѣ ши лаѹда а
помєницилор Їсторичй претендѫлѹим (вом сѫ
чєрем), (кѫ ачѣста де ам ши гѫнди, нєспѫлатѫ
патѫ фецїй ноастре ам пѹне); Чека моймѫца
лѹкрѹриле оменещй уйминдъ, дѹпѫ слабе
пѹтериле ноастре не вом невои ка дин ꙟнсѫм-
нѫриле ши тоанеле унор май пре урмѫ Їсторичй
ла ивалѫ ши ла арѫтаре сѫ скоатем, че аѹ лип-
сит ꙟн чей векй, ши че аѹ требѹит сѫ нѹ липсѣ-
скѫ, адекѫ челе че Їсторичїй чей май векй сѣѹ
кѹ Кондеюл лѣѹ трекѹт, сѣѹ де нѹ лѣѹ трекѹт,
кѹ рѫѹтатѣ времилор нѣѹ перит, сѣѹ де сѫнт
ши де фацѫ, че сѫнт пѹцинеле ши амелѫцѫтѹрй
нѹмай, май пре ларг ши май кѹрат сѫле ашезѫм,
прекѹм пофта адеверинцїй ши а юбиторилор де
щїинцѫ адевѫратѫ пофтеще сѫ ле доведим, пре-
кѹм чѣстѣ, чекѫт де тѫрзїѹ ши де ной сѫ зик,
алтеле сѫ нѹ фїе, фѫрѫ нѹмай гарѫш ачеле, че
ꙟн времиле лор адевѫрат аѹ фост ши саѹ лѹкрат,
ши зиселе честор май де пре урмѫ нѹ скорни-
тѹрй де Крїерй, (нѹ де Дѹмнезеѹ ачѣста ꙟн ка-
пѹл вре унѹй Їсторик де адеверинцѫ юбиторїю сѫ
ꙟнкапѫ), ничй повестирй плѫзмѹнте, че чѣле че
кѹ кондеюл атѹнчѣ трекѹте, акмѹ дин ꙟнкисоа-
рѣ уйтѫрїй извѫвиндѹсе, ла лѹмина помениріи
сѫ вїе, прекѹм кѹрсѹл Хроникѹлѹй пре ла локѹри-

ле ши времиле сале ꙟнаинтѣ привѣлїй ши џюде-
кѫцїй Четиторюлꙋй ле ва пꙋне ши ле ва арѫта.

КАПꙋЛ III.

Арѫтѫсѫ чѣ дин тѫй а Бꙋлгарилор Єшире спре пѫрциле ꙟмпѫрѫцїей Романилор.

Анастасїе. ꙟнтѫй дарѫ требꙋе сѫ сѫ поменѣскѫ, кѫ ной
ꙟн а Хроникꙋлꙋй ностръ Картѣ 3 Кап 2: 3, кꙋ-
рат ам арѫтат, прекꙋм минчюнос ши кꙋ нѫпасте
есте Дакїей нꙋмеле Флакїей, пре кареле вор унїй
ашѣ нꙋмай пентрег, ши фѫрѫ ничй ѡ сокотѣлѫ
кꙋ мꙋлцй ань май денаинте де дескѫлекатꙋл ей
кꙋ Романй сѫ ил дѣ, ши кꙋ нѫпасте асꙋпрѫ сѫ
ил пꙋе, унде ной пре скꙋрт пентрꙋ ачѣста аме-
лицинѫ, кꙋвѫнтꙋл ам крꙋцат, ка анчѣ ла локꙋл
сѫꙋ пре ларг сѫл зичем ши сѫл арѫтѫм. Дечй
причина ши нѫскѫторїй ачестꙋй нꙋме нꙋ а Да-
кїей фїинд ꙟнтѫй Бꙋлгарїй, ꙟнтѫй пентрꙋ а лор
єшире ꙟнтр'ачесте пѫрцй сѫ зичем требꙋеще.
* Марцелїн шї Зонорас Карте 14. Кап 2. Лѣт 499. * Дꙋпѫ прѫзиле Атилїй (пентрꙋ кареле ꙟн кар-
тѣ трекꙋтѫ мꙋлт саꙋ зис), кꙋ 48 де ань май
пре урмѫ, скрїе Марцелин, прекꙋм Лѣт 499:
ꙟн 7 ань а ꙟмпѫрѫцїей лꙋй Анастасїе ꙟмпѫрат
(прекꙋм

(прекȣм ꙟсъмнѣѕъ Калвизїе ла ачеста ан, * ши Патавїе Партѣ 1 Картѣ 7) іар Георгїе Кедрин зиче ꙟнтр'ал 10 лѣ ши 11 леа ан а ꙟмпъраціей лȣй Ꙗнастасїе деспре пърциле Кривъцȣлȣй саȣ арътат ꙟнтъй спре пърциле Еѵропїй нѣмȣл Варварилор Бȣлгарй, карїй пънъ атȣнчѣ ничй вѫзȣцй, ничй аȣзицй, некȣм щїȣцй ера ꙟн пърциле ꙟмпъръцїей Романилор. Ꙗчещѣ даръ Бȣлгарй рѫдикѫндȣсе де песте апа Волга, (де пре каре ши нȣмеле аȣ), фъръ весте, ши тот де одатъ аȣ ꙟнтрат ꙟн хотаръле романилор, ши пънъ ла Ѳракїа песте Дȣнъре прѫдѫнд, марй рѫȣтъцй ши жакȣ, й аȣ фъкȣт, ꙟнпотрива акърора Ꙗнастасїе ꙟмпърат тримицѫнд оасте, лѣȣ єшит ꙟнаинте ла апа, че съ кѣмъ Зȣрса, ши дѫндȣле ръзбою, фȣръ Ромѫнїй бирȣицй; Мȣлте капете де фрȣнте ши 4000 де слȣжиторй пїерзѫнд. Ꙟмпъратȣл Ꙗнастасїе вѫзѫнд, къ ꙟнпотрива а нѣм врѫжмаш ка ачеста, кȣ армеле чева нȣ ва пȣтѣ фолоси, мȣлтъ сомъ де баній дѫндȣле, іаȣ май потолит, ши ꙟнтр'ачѣ датъ дин хотаръле ꙟмпъраціей съ іасъ, іаȣ ꙟндȣплекат. Бȣлгарїй ꙟннапой ꙟнторкѫндȣсе, токма ла локȣл лор съ се фїе ꙟнторс, аȣ прин локȣриле хотаръллор ꙟмпъраціей съ фїе рѫмас, ла Їсторичй кȣрат а кȣноаще нам пȣтȣт. Че атѫта нȣмай кѫт іаръшй ачела Їсторик скрїе, прекȣм ла анȣл 502 Бȣлгарїй іаръшй съ фїе ꙟн- Лѣт 502.

трат

* Калвїз ꙟн Хронологїе ла ачеста ан. Патавїе ꙟн съмълȣїрѣ времїлор Парте 1. Картѣ 7.

трат кꙋ прадъ, ши съ фіе венит пънъ апроапе де Ѳракїа. Ꙗичѣ четиторюл бине де ва лꙋа сама ачестор доаъ пръѕй а Бꙋлгарилор, доаъ лꙋкрꙋрй ва ꙟсъмна, кариле прекꙋм требꙋе кꙋноскѫндꙋсъ, мꙋлтъ лꙋминъ сокотѣлїй, че вом съ ѕичем, вор да, ꙋнꙋл даръ есте, къ ꙟн прада дин тъй аꙋ трекꙋт Бꙋлгарїй прин Дакїа, Мисї., пънъ ла Ѳракїа; іаръ ал доилѣ прекꙋм саꙋ апропїат нꙋмай де Ѳракїа, дин карѣ алве есте, къ Бꙋлгарїй сѣꙋ апроапе де Дакїа аꙋ статꙋт, кѫнд саꙋ ꙟнторс дин нъвала дин тъй, сѣꙋ ꙟн сингꙋръ Дакїа спре пърциле кѫмпꙋлꙋй саꙋ оприт, адекъ песте Прꙋт спре Нистрꙋ. Дечй орй кꙋм ар фи фост, ꙟнтр'алт кип нꙋ съ поате ꙟнцълеџе, фъръ нꙋмай къ Бꙋлгарїй прин Дакїа лѣꙋ фост а трече ла Мисїа ши ла Ѳракїа, ши окїй лор де окїй Романилор ꙟнтъй ꙟн Дакїа съ фіе дат, апой аюрѣ. Ꙗчѣстъ сокотѣлъ адевъратъ съ фіе, динтр'ачелашй Їсторик съ доведеще, де време че скрїе, къ Бꙋлгарїй ла адоꙋа венире трекѫнд ꙟн Мисїа, аꙋ рѫмас ꙟнтрѫнса, ши Ꙗнастасїе ꙟмпъратꙋл кꙋ дѣсила де аколо сѫй скоацъ непꙋтѫнд, лѣꙋ дат кале съ трѣкъ ꙟн Панонїа, ши ашѣ Бꙋлгарїй Лѣт 504 аꙋ трекꙋт Дꙋнърѣ, ши аꙋ ꙟнтрат ꙟн Панонїа, ꙋнде ꙟндата аꙋ лꙋат Четатѣ Сирмїон (каре съ фіе фост дин потрива Белиградꙋлꙋй, аюре ам арътат), де

Лѣт 504.

ꙋнде

ꙋнде съ кꙋноаще, къ де нар фи трекꙋт Бꙋлгарїй ꙟнтѫй прин Дакїа (мъкар къ ачѣста Їсторикꙋл анꙋме нꙋ поменеще), нар фи скрїинд, къ дин Мисїа скꙋлѫндꙋсъ аꙋ ꙟнтрат ꙟн Панонїа, каре есте песте хотарꙋл Дакїей спре апꙋс, прекꙋм ши де ачѣста ꙟн доаъ трїй локꙋрй саꙋ поменит. Ръмѫне дар адевърꙋл, прекꙋм Бꙋлгарїй, кѫнд дела Волга аꙋ ешит, ꙟнтѫй съ фїе вѫзꙋт ꙟн Дакїа пре Романїй аколо трѫиторй, ши пре ачей Романй сѫй фїе нꙋмит кꙋ нꙋмеле, кариле аꙋ фост авѫнд ꙟн лимба лор Романїй, пентрꙋ карѣ акмꙋ ашѣ пре рѫнд вине кꙋвѫнтꙋл, съ черкъм, съ афлъм, ши съ арътъм Романїй ла лимба Бꙋлгъреѣскъ (каре уна кꙋ чѣ словенѣскъ съ фїе, ниме съ ва афла съ тъгъдꙋаскъ), че нꙋме аꙋ авꙋт.

КАПꙊЛ IV.

Доведещесъ, прекꙋм нꙋмеле Дакїей, Бꙋлгарїй съл фїе скимбат, ши прекꙋм Молдованꙋл ши Романꙋл ꙟн лимба лор тот ун нꙋме аꙋ.

Кꙋ грешитъ а вороавей деприндере саꙋ пърꙋт, прекꙋм нꙋмеле Дакїей ши а Романилор ꙟн трѫнса лъкꙋиторй, ꙟнтр'алт нꙋме ноꙋ саꙋ нꙋмит,

кх прекꙋм кꙋ вꙋнх довадх сѫнтем сх архтхм нꙋ мꙋтат нꙋмеле, че ꙟнр'алтх лимбх тхлмхчит сх фїе, ши тхлмхчиреѣ дечїа сх сх фїе цинꙋт ꙟн лок де нꙋме ноꙋ, ꙗрх аментреле ꙟн хиришїа са ши Дакїа ши Романїй дин Дакїа, прекꙋм динчепꙋт саꙋ нꙋмитꙛ тот ашѣ ши астхꙁ сх нꙋмеск. Афлхм дарх дин Хроникꙋл Словенеск, прекꙋм чел векю а Романилор нꙋме ла лимба Словенѣскх сх сх фїе кемат Волохх, * каре нꙋме астхꙁ нил даꙋ нож Молдовенилорꙛ (ши макар кх ши Мꙋнтѣнїй тот сꙋпт ачест нꙋме сх кꙋпринд, ꙟнсх май пре урмх лѣꙋ зис Мꙋнтѣний, де каре май ꙟнаинте сх ва зиче)ꙛ кх вржнд Хронографꙋл Словенеск сх скрїе, кꙋм аꙋ гонит одинеоарх Романїй пе Словѣнй дела Дꙋнхреꙛ ꙟнтр'ачеста кип » скрїе: » Волохомже нашедшим на Дꙋнайскїа » Словенх: и сѣдшим имвнихх, инасилꙋющим » имх, Словенеж є пришедше, сѣдоша овина Ви» слерецѣ, ипрозвашасѣ Полѣнеꙛ и проч:« * Ашѣ ачѣсташ кꙋ ачестѣш кꙋвинте мхртꙋрисеще ши Летописхцꙋл рꙋсеск чел маре, де пре карѣ ши пхнх астхꙁй, чей че вор сх скрїе хиреш Словенѣще, кжнд ар врѣ сх скрїе нꙋмеле Романꙋлꙋй ши а Молдованꙋлꙋй, ꙟнтр'алт кип сх ле зикх, нꙋ поате, фхрх нꙋмаи ши честꙋ ши челꙋ Волохх; Ирх кжнд ар врѣ нꙋ дꙋпх лимба Словенѣскхꙛ че дꙋпх чѣ лхтинѣскх сх скрїе, атꙋнче

* Хронографꙋл Словенеск Главх 129.

* Лѣтописхцꙋл Словенеск пентрꙋ мꙋлте нхмꙋрї а Словѣнїлор, Картѣ 1. в

че Волохъ нꙋмеле хиреш ръмѫне а Романилор дин Дакіа, адекъ дин Молдова, іаръ Романилор дин Италіа Римлене, де пе нꙋмеле адекъ а Ромеи, де ѹнде декѫт зъриле Соарелꙋй май лꙋминос съ веде, къ Бꙋлгарій ꙟнтѫй де Романій дин Дакіа дѫнд, пре хиреш нꙋмеле Романилор ꙟн лимба Словенѣскъ лор щіꙋт, Волохій іаꙋ кемат, адекъ Ромѫній, ши цара Дакіей ꙟн каре Романій лъкꙋа, Волоскаѧ Земле, адекъ цара сѣꙋ пъмѫнтꙋл Романилор. Ачещей сокотеле неклътите мъртꙋрій не сѫнт тоате нѣмꙋрнле, а кърора лимбъ пре лимба Словенѣскъ май къ кꙋноск прекꙋм сѫнт: Рꙋсій, Къзачій, Лѣшій, Бꙋлгарій ачещѣ, Словеній (карій май пре ѹрмъ ши ей аꙋ венит ꙟн пърциле Еѵропей), Боемій, Сирбій, Боснѣній, ши алалте нѣмꙋрй, кареле вор май фи, тоате ачѣсте, дꙋпъ чел хиреш ши векю нꙋме а Романилор, ꙟн лимба лор Волохій не зик ши ноѫ ши Романилор дин Италіа, каре нѣмꙋрй дечіѧ марй ши вестите Кръій ꙟн Сарматіа, ꙟн Мисіа, (къчй ꙟн Дакіа ноастръ вре ѹн нѣм де ачещѣ съ съ фіе стзвит, ла вре ѹн Історик а видѣ нꙋ ни саꙋ тѫмплат) ꙟн Ѳракіа, ꙟн Далмаціа, ꙟн Панонія, ꙟн Иллиріа ши ꙟн Бохемія аꙋ пꙋс ши аꙋ ꙟтемеат, (кареле тꙋтꙋрор щіꙋте фіинд, акмꙋ анчѣ май мꙋлт але нꙋмъра пꙋ невом зъбъви), ши дела дѫнселе алтеле кꙋ времѣ деприн-

ѯѫндꙋсѫ, ка кꙋм ꙟн лимба лѫтинѣск ши ромѫнѣскѫ ноꙋ нꙋме ар фи примит, Дакїей Валахїа, ши Романилор дин Дакїа, адекѫ тꙋтꙋрор Ромѫнилор кꙋ ун нꙋме де обще Валахй лѣꙋ ѯис, царѫ аментреле нꙋмеле ачеста дꙋпѫ тѫлмѫчирѣ лимбей Словенещй кѫꙋтѫндꙋсѫ, ничй мꙋтат, ничй скимбат есте; Кѫчй Волох есте, прекꙋм ам ѯис Роман, ши Волоскаѧ земле цара Романилор, прекꙋм ной сингꙋрй ши астѫѯ Ромѫний не ѯичем.

КАПꙊЛ V.

Аратѫсѫ, прекꙋм нꙋмеле Валахїей дꙋпѫ ачесте тѫмплѫрй мꙋлтѫ време кꙋ Молдовѣнїй, тꙋтꙋрор Ромѫнилор де обще аꙋ фост.

Дꙋпѫ скимбарѣ, саꙋ май адевѫратѫ тѫлмѫчирѣ нꙋмелꙋй Дакїей ꙟн Волохїа, мꙋлтѫ време тоате трїй цѫриле помените, кꙋ ун нꙋме саꙋ нꙋмит, пѫнѫ адекѫ кѫнд Домнїа динтр'ꙋна ꙟн доаѫ саꙋ деспѫрцит, пре каре време партѣ Валахїей чѣ май маре де пе апа Молдова нꙋмеле а тоатѫ цара мꙋтѫнд, саꙋ нꙋмит Молдова, сингꙋрѫ цара Мꙋнтенѣскѫ кꙋ нꙋмеле Валахїей рѫмѫинд. Че пентрꙋ адеверинца ачестꙋй лꙋкрꙋ,

а ноастрꙁ сокотѣлꙁ ꙟтр'ѡ парте дѫнд, сингꙋре мꙁртꙋрїиле Географилор сꙁ адꙋчем, ши пентрꙋ ной їй сꙁ грꙁѧскꙁ, * скрїе Їохан Бꙋндин Гловерїе Географꙋл. » Лꙁкꙋиторїй зиче ачестор цꙁрй (адекꙁ
» кꙁ'а Молдовей ши а Мꙋнтенїей ши а Ардѣлꙋлꙋй)
» май денаинте аꙋ фост Гетй, кꙁрора дꙋпꙁ соко-
» тѣла лꙋй Плинїе, Романїй лѣꙋ зис Дакй; Ярꙁ
» дꙋпꙁ ачеа саꙋ деспꙁрцит Дакїа ачѣста ꙟн-
» тр'алте нꙋмере ноꙋ. Дечй карѣ де мꙋлт саꙋ
» фост кемѫнд Дакїа дин мижлок, апой саꙋ
» нꙋмит Трансилванїа, адекꙁ кꙋм зичем ной Ар-
» дѣлꙋл. Ꙟнтре ачѣста ши ꙟнтре Дꙋнꙁре саꙋ
» зис Валахїа микꙁ, адїкꙁ цара Мꙋнтенѣскꙁ.
» Ꙟтре Валахїа микꙁ ши ꙟнтре апа Прꙋтꙋлꙋй,
» ашиждерѣ ꙟнтре Прꙋт ши ꙟнтре Нистрꙋ
» пꙁнꙁ ла марѣ нѣгрꙁ, саꙋ кемат Валахїа маре,
» адекꙁ Молдова. « Ашиждерѣ ачелаш Географ, де Трансилванїа Кап 9 зиче: Каре цꙁрй акмꙋ кꙋ деосебите нꙋмере сꙁ кѣмꙁ Валахїа ши Молдовїа, ꙟн времиле май векй тот кꙋ'н нꙋме Валахїа сꙁ кема. Дечй ной май мꙋлт кꙋвѫнтꙋл не лꙋнцинд, пентрꙋ ачеста а Валахїей де обще нꙋме, кꙋ мꙁртꙋрїа стреинилор пре Четиторю ꙟндестꙋлит сꙁ фїе пофтим, ꙗрꙁ ной вом арꙁта причина, кꙋм стреинїй ши мецїешїй де прин прецꙋр, ши кѫнд аꙋ ꙟнчепꙋт пре ачесте цꙁрй кꙋ але сале нꙋмере але кема.

* Гловерїе ꙟнтродꙋчерѣ ꙟн Географїе де Дакїа Кап 18.

КАП І

КАПЪЛ VI.

Арътъсъ причина, кѫчй църилє ачесте май пре урмъ кꙋ деосебите нꙋмере саꙋ нꙋмит.

Причина пентрꙋ къ нꙋтоцй стреинїй пре ачесте доаъ църй, (кѫчй пентрꙋ цара Ардѣлꙋлꙋйаиче нꙋ зичем), ꙟн трїй фелюрй ле нꙋмеск, аꙗве есте, кѫчй прекꙋмам зис май денаинте, ачесте доаъ църй сꙋпт ун нꙋме а Валахїей кꙋпринзѫндꙋсе, ши пѫнъ кѫнд ера сꙋпт ѡ стъпѫнире ши сꙋпт ун Домн, нꙋмай кꙋ ꙟнсъмнарѣ Валахїей марй ши мичй съ деспърцїа, іаръ дꙋпъ че саꙋ деспърцит пре времиле лꙋй Драгош Водъ Молдова, ши пре а лꙋй Радꙋл Водъ Негрꙋл Мꙋнтенїа, Молдова шаꙋ скимбат ши нꙋмелє, ши де пе апа Молдовї, саꙋ де пе чел май векю нꙋме Молисдавїа саꙋ нꙋмит Молдова. Мꙋнтѣнїй шаꙋ цѫнꙋт нꙋмеле чел де Бꙋлгарй пꙋс Волохїа, саꙋ Валахїа, карелє ꙟн лимба ноастръ съ зиче цара Ромѫнѣскъ. Лѣшїй, Рꙋсїй, ши алте лимбй тоате, кѫте де ла Молдова спре Кривъц търеск, (макар къ Волохїй дин Волоскаꙗ землѣ шаꙋ скимбат нꙋмеле ꙟн Молдовѣнй ши ꙟн Молдова), ꙟнсъ ей кꙋ тоцїй нꙋмеле, карелє ꙟнтъй де ла Бꙋлгарй аꙋ ръмас, съ лил ръдиче, наꙋ примит, че тот кꙋ ачел

векю

вѣкю нꙋме Волохй, адекъ Романй ꙗꙋ кемат ꙋшїй ꙟкѣмъ ши пънъ астъзъ вечинїй деспре апꙋс нꙋмеле поꙋ приминд, прекꙋм Молдовенїй сингꙋрй саꙋ кемат лор, Молдавй, ши царїй Молдавїа ꙗꙋ зис, шїй зик. Ачѣста ной май ꙟннаинте ꙟн мꙋлте локꙋрй ам поменит дин Історичїй Лешещй, ши дин Бонфин ши Леꙋнклавїе. Вечинїй деспре амѣзъзй, карїй ꙟнтжй ера ꙟмпъръцїа Гречилор аместекжнд, ши чел май де мꙋлт, ши чел май ноꙋ, ши дин доаъ ун нꙋме алкътꙋинд, лѣꙋ зис Молдовлахй, ши царїй Молдовлахїа. Тꙋрчїй май пре урмъ, ѡ! къчй наꙋ дат Дꙋмнезеꙋ, ничй ной, ничй алтъ лимбъ Крещинѣскъ, вечинй ка ачещѣ съ нꙋ фїе авꙋт ꙗꙋ зис Кара Богдан де пре нꙋмеле лꙋй Богдан Водъ, татъл лꙋй Драгош Водъ, ꙗръ Молдовенилор Богданлй, адекъ Оаменїй лꙋй Богдан. Леꙋнклавїе ꙟн Пантекте ла нꙋмеле Богдан зиче: Къ Молдовѣнїй ашѣ съ се фїе кемат токма де пе времиле ꙟмпъратꙋлꙋй Василїе Бꙋлгароктон, ꙟнтракъръꙋа време аꙋ фост стъпжнинд църиле ачесте ун Богдан, ши пентрꙋ адевѣринца кꙋвжнтꙋлꙋй адꙋче мъртꙋрїе пе Зонора Історик времилор ачелора, акърꙋа лок ши ной аюрѣ пре ларг лам поменит.

Тътаржй ши дꙋпъ нꙋмеле че лѣꙋ дат Тꙋрчїй, ши дꙋпъ нꙋмеле, че шѣꙋ пꙋс сжнгꙋрй, ши Богданꙋлꙋ зик Молдовенилор, ши Болдован, скимб-

бжнд

вѫнд слова дин тъй М: ꙟн Б: Дечй пентрꙋ нꙋмереле Молдовей ши а Молдовенилор ашѣ, ꙗръ пентрꙋ нꙋмеле Мꙋнтенилор ꙟнтр'алт кип, къ ꙟн тъй Молдовѣнїй скимбѫндꙋшй єй сѫнгꙋрй нꙋмеле, прекꙋм ам зис, аꙋ скимбат ши а Мꙋнтѣнилор, кѫчй ӥй спре пърциле мꙋнцилор май мꙋлт лъкꙋинд, лѣꙋ зис Мꙋнтѣнй, адекъ: оамений ла мꙋнте тръиторй, ши църїй лор цара мꙋнтенѣскъ. Лѣшїй, Рꙋсїй ши алте лимбй кѫте Молдовѣнилор нꙋмеле съ скимбе наꙋ примит, пентрꙋ ка съ факъ деосебире нꙋмерилор ачестор доаъ църй, аꙋ примит нꙋмеле, кареле Молдовѣнїй лѣꙋ дат, ши лѣꙋ зис Мꙋлтенй, скимбѫнд нꙋмай Н ꙟн Л. Вечинїй деспре апꙋс ачѣста не ꙟнвоинд, лѣꙋ цѫнꙋт тот нꙋмеле чел дин тъй, кареле лѣꙋ фост дат Бꙋлгарїй, ши ле зик ши астъзй Валахй, скимбѫнд нꙋмай амѫндой о о ꙟн а а: Гречїй прекꙋм Молдовенилор ашѣ лор нꙋмеле лѣꙋ алкътꙋит ши лѣꙋ зис Ꙋнгро-Влахй, ши църїй Ꙋнгро-Влахїа. Тꙋрчїй май пре урма Гречилор оарече скрїинд нꙋмеле Греческ, къ кѫт нꙋ пот Тꙋрчїй съ скрїе нꙋмеле стреинилор, (шїꙋ тоцй, карїй аꙋ испита скрїиторилор Тꙋрчещй), ле зик Ифлак, саꙋ ꙟн нꙋме алкътꙋит Каранфлак, каре нꙋме макар къ єсте сълтѫлкꙋаскъ Влах негрꙋ адекъ де пе нꙋмеле лꙋй Негрꙋл Водъ, Домнꙋл Мꙋнтенеск, саꙋ пентрꙋ кѫчй тоцй Мꙋнтенїй сѫнт май негрй ла фацъ, ꙟнсъ ши ачѣ-

ачѣста причинеск, кȣм Орѳографіа Тȣрчѣскъ'а-ратъ, къ есте стръмȣтат нȣмеле дин чел алкътȣит Греческ: Ογγροβλαχος, зикѫнд, къ аментреле ар фи требȣит съ фіе алтнѣм, кареле съ съ кеме Ꙗк Ифлак, адекъ Влах алб, ши ꙟнпотрива ачелȣа, ачеста съ съ кеме Влах негрȣ, каре ничй аȣ фост, ничй есте; ꙗръ алалцй Тȣрчй прощй ле зик Кара Влахй, каре нȣме дин Орѳографіа тȣрчѣскъ съ съ фіе стрикат ааве есте, къчй ла Орѳографіа Тȣрчѣскъ ничй ун нȣме нȣ съ афлъ, кареле съ ꙟнчѣпъ дин доаъ слове мȣте, кȣмȣй В ши Л ꙟн кȣвѫнтȣл Влах, пентрȣ ачеа чей че скріȣ кȣ Орѳографіе, ꙟнаинтѣ лȣй Ф ши лȣй Л адаог ун И ши скріȣ ши четеск Ифлак, ꙗръ нȣ Флак сѣȣ Влах. Мȣнтѣній сингȣрй а тȣтȣрор нȣме пȣсе, ничй кȣм приминд, шѣȣ цѫнȣт нȣмеле чел де моші, ши съ нȣмеск ши астъѕ Ромѫнй адекъ Романй. Жѣле къ уній дин скріиторій ꙟн Дипломателе Домнилор съй, ши ꙟнтр'алте кърцй, не сокотинд, че чинсте кȣпринд нȣмеле Ромѫн, скріȣ нȣмеле де Гречй ꙟмпрȣмȣтат Ȣнгровлах, адекъ къчй сѫнт май апроапе де Хотаръле Ȣнгȣрещй, саȣ къ че Радȣл Водъ Негрȣл деспре цара Ȣнгȣрѣскъ аȣ венит. Ꙗшѣ даръ де скимбарѣ нȣмелȣй Дакіей, ши де нȣмереле, кареле астъѕ цѫн Романій, каріи ꙟн трѫнса лъкȣеск, ꙟнцълегѫндȣсъ; Ной де акмȣ ла кȣрсȣл Хроникȣлȣй

ши ла калѣѧ деунде нѣм абѫтȣтѫ не ꙟнтоарчем.

КАП. VII.

Дасе ши алте Каноане требȣитоаре пентрȣ май курат ꙟнцѣлецерѣ Хроникȣлȣй ꙟнаинте.

Пѫнѫ а ꙟнтра ла Картѣѧ че урмѣѕѫ ачещїй пѫрцй, пентрȣ лесниреѣ кȣноштинцей адевѫрȣлȣй ам сокотит ши алте каноане, кѫтрѫ челе дин тѫй а адаоце, пентрȣ кѫчй скимбѫндȣсе нȣмеле Дакїей ꙟн Валахїа, ши кȣ а цѫрїй ши а лѫкȣиторилор ꙟн трѫнса Романй, Історїиле стрѫинилор вечинй нȣ пȣцинѫ Конфȣѕїе ꙟн кȣноштинца ши деосебирѣ нȣмерелор фак, ун нȣме адекѫ пентрȣ алтȣл лȣѫнд, ши лȣкрȣриле че сау фѫкȣт ꙟнтр'ѡ парте а Валахїей, ле сокотеск ꙟнтр'алта фѫкȣте, пентрȣ карѣ нȣ пȣцѫнѫ аместекѫтȣрѫ ши грешѣлѫ видем фѫкȣтѫ ши ꙟн Мапеле Географичещй челе май векй, ꙟн кареле пе Валахїа маре, адекѫ пе Молдова ѡ пȣн ꙟн локȣл Влахїей мичй, ши ꙟн потривѫ пе чѣ микѫ ꙟн локȣл чей марй, аша деҹїа локȣриле, четѫциле, апеле ши хотарѫле тот стрѫмȣтате ши скимбате мерг.

А: Канонȣл ꙟнтѫй есте, унде сѫ ва помени ꙟн хроник нȣмеле цѫрилор ачестѣ, де сѫ ва адȣ-

че

не мъртꙋрїа Історикꙋлꙋй Лешеск, Рꙋсеск, ши а алтор нѣмꙋрй, пентрꙋ кареле ам зис, прекꙋм нꙋмеле чест май де пре ꙋрмъ, Молдова, наꙋ при-мит, съ се щїе, къ де ва зиче Історикꙋл Волоскаа землѣ, пентрꙋ Валахїа маре, адекъ пентрꙋ Молдова зиче. Ашѣ де ва зиче: Волох: пентрꙋ Романїй, карїй аꙋ лъкꙋит ꙟн пърциле Валахїей марй ꙟнцълеџе.

Б: Ал доиле Канон есте, къ ꙋнде съ ва помени дин Історик Латин Валахїа, саꙋ Валах, пентрꙋ Валахїа микъ, адекъ пентрꙋ цара Мꙋнтенѣскъ ꙟн цълеџе.

Г: Ал трїилѣ Канон есте, къ ной пънъ акмꙋ ꙋрмѫнд Історичилор векй, църиле амѫндоѫ сꙋпт нꙋмеле Дакїей кꙋприндѣм, каре нꙋме де акмꙋ лъсѫндꙋл, ꙋнде вом помени Валахїа, пентрꙋ амѫндоѫ църиле вом ꙟнцълеџе; Іаръ кѫнд вом врѣ съ поменим пентрꙋ вре ѡ парте, атꙋнчѣ кꙋ деосебит нꙋме, прекꙋм требꙋинца Історїей ва пофти, Волохїа маре, саꙋ Волохїа микъ вом зиче.

Д: Ал патръле Канон есте, ꙟнаинте прин мꙋлтъ време де ань ла Історичїй Гречещй ши Еллинещй пентрꙋ Дакїа сѣꙋ Валахїа, чеваш а съ помени, не афлѫнд, май кꙋ дѣдинс вом зиче пентрꙋ лꙋкꙋриле, кариле саꙋ фъкꙋт пин прецꙋрꙋл Валахїей, дин кареле макар къ Історичїй так, ꙟнсъ старѣ ши траюл Романилор ꙟн Валахїа съ ꙟн

цѫлеџе дѹпѫ правила Каноанелор, кареле ам дат-ꙟтѫй: Кѫ тѫчерѣ ꙟн Історїи, прекѹм нѹ пѹнеашѣ нѹ рѫдикѫ лѹкрѹл.

Є: Ал чинчеле Канон єсте, кѫ де сѫ ва помени дин Історик Еллинеск Влахїа, іарѫ нѹ Молдовлахїа сѣѹ Ѹнгровлахїа, єсте препѹс, пентрѹ ѡ парте аѹ пентрѹ тоатѫ Влахїа ва сѫ ꙟцѫлѣгѫ? ши атѹнчѣ Четиторюл сѫ сокотѣскѫ пентрѹ лѹкрѹл че сѫ повестеџе, спре каре парте май апроапе каде; Дечй спре каре ва фи май апроапе, пентрѹ ачеа сѫ сѫ ꙟцѫлѣгѫ, адекѫ прекѹм пoменeџе Никифор Григорас (каѹтѫ май пре ларг май пре ѹрмѫ), прекѹм Краюл Сѫрбеск аѹ лѹат пе фата Домнѹлѹй де Влахїа, требѹе асѫ ꙟцѫлеџе; кѫ пе фата Домнѹлѹй Мѹнтенеск аѹ лѹат, кѫчй Мѹнтенїй сѫнт май апроапе де Сѫрбй, саѹ прекѹм ва врѣ Четиторюл сѫ џюдече, кѫ дин лѹкрѹ ка-ачеста Історїей примеждеа минчюней нѹ сѫ адѹчеа, че грешѣла сѫ фаче нѹмай ꙟн нѹмере.

КАР

КАРТѢ А ШАСѢ.

Карѣ аратъ траюл Романилор ꙟн Валахїа дела Анастасїе пънъ ла Роман фичорѹлѹй Константин ꙟмпърат:

Ашиждерѣ:

Аратъ нъпъдиле Бѹлгарилор ши дескълекатѹл църїй ши Кръїей Лешещй, ши прекѹм пре ачестѣ време нѹ нѹмай Волохїа, че ꙟнкъ ши Кръмѹл аѹ фост тот сѹпт стъпънирѣ ꙟмпърѫцїей ръсъритѹлѹй. Ашиждерѣ аратъ ашедзарѣ Ѹнгѹрилор пе апа Тисей.

КАП. Ѹ Л І.

Доведещесъ траюл Романилор ꙟн Волохїа дела нъпада Бѹлгарилор пънъ ла Їѹстинїан ꙟмпърат.

Пре ла анѹл лѹй Анастасїе ал 14 лѣ а ꙟмпърѫцїей лѹй, Бѹлгарїй ꙟнтрѫнд ꙟн Панонїе (пре-

кѹм

кꙋм ла анꙋл 504 ам поменит) ши лꙋѫнд ши четатѣ Сирміꙋм, Ѳеодорик Веронѣнꙋл въѕѫнд, къ Бꙋлгарій май кꙋ дѣдинс кꙋ ꙟндемнътꙋриле лꙋй Анастасіе ꙟмпърат вор съ ꙟнтре май ꙟнлъꙋнтрꙋриле ꙟмпъръціей апꙋсꙋлꙋй, аꙋ сокотит ачѣста съ фіе дечне ръбдат, ши ꙟндатъ тримицинд оасте асꙋпра лор кꙋ Хатманꙋл Петѕа, кареле кꙋ маре нърочире асꙋпра Бꙋлгарилор ши а Гепидилор, (карій кꙋ Бꙋлгарій съ ꙟнсоцисъ) аꙋ авꙋт ръѕбой, ши пре Домній амѫндꙋрор ꙟн ръѕбою іаꙋ оморѫт, ши дечіа партѣ Панонїей деспре Сирміон, (каре астъѕ єсте Склавонїа) май денаинте сꙋпт стъпѫнирѣ ꙟмпъръціей Ръсъритꙋлꙋй фіинд, сꙋпт стъпѫнирѣ апꙋсꙋлꙋй аꙋ лꙋато, ꙟнпреꙋнъ ши четатѣ Сирміꙋл кꙋпринѕѫнд.

* Зонорас Картѣ 14. Кап 4. * Ꙟнтр'ачесташ ан Анастасіе ꙟмпърат, пентрꙋ ка съ поатъ опри нъвꙋлирѣ Варварилор де сꙋпт Цариград, (скріе Зонорас Картѣ 14: Кап 4:) къ де скꙋмп не врѫнд съ дѣ лѣфъ слꙋжиторілор, аꙋ порончит де аꙋ трас зидю дин марѣ нѣгръ пънъ ла четатѣ Силиврїеи ꙟн марѣ албъ, акърꙋа зидю фъръмътꙋрй ши пънъ астъѕй съ кꙋноск пре алокꙋрѣ.

Лѣт 505. Ла анꙋл 505 Анастасіе ꙟмпъратꙋл асꙋпра Персилор кꙋ иѕбѫндъ ръѕбою авѫнд, ши паче кꙋ дѫншій фъкѫнд, фъръ нърок іаꙋ мърс ꙟнпотрива лꙋй Мꙋндон Домнꙋл Гетилор, кареле ꙟнтрасъ ꙟн ꙟмпъръціа лꙋй пънъ

ла

а̂ Македонїа ши Ѳесалїа. Дечй ши ꙟнпотрива а-честора вѫзѫнд, кѫ кꙋ фїерꙋл нꙋй ва пꙋтѣ спо-ри, ꙗꙋ домолит кꙋ арџинтꙋл, ши кꙋ дарѣ де мꙋлтѫ сомѫ де баній ꙗꙋ скос динтраческ пѫцй. Пре ачестѣ време дин Їсторикꙋл поменит ши дин Ѳеофанис ꙟнцелеџем, прекꙋм мꙋлтѫ парте а Скиѳїей кꙋ Домнꙋл лор Виталїан ла крединца лꙋй Хс: сѫ сѫ фїе ꙟнторс, ши легѫтꙋрѫ де Конфеде-рацїе кꙋ ꙟмпѫрѫцїа рѫсѫритꙋлꙋй сѫ фїе фѫ-кꙋт, де време че ла анꙋл 512 Анастасїе ꙟмпѫ-ратꙋл скорниндꙋсѫ кѫнтарѣ Трисагїон, аꙋ врꙋт сѫ адаогѫ ши аꙋчеста: Чела че ай пѫтимит пен-трꙋ ной, ши ашѣ пѫтимирѣ лꙋй Хс: врѣ сѫ ѡ дѣ ши Дꙋмнезеирїй; пентрꙋ каре лꙋкрꙋ маре тꙋл-бꙋраре ꙟнтре нѫроаде фѫкѫндꙋсѫ, Православни-чїй аꙋ ꙟндемнат пе Виталїан, ка кꙋ арме сѫ рѫ-тꙋаскѫ Орѳодоксїа. Ел ꙟнкѫ ла анꙋл 514 скꙋ-лѫндꙋсѫ, аꙋ сꙋпꙋс Ѳракїа ши Мисїа, ши лꙋ-ѫнд кꙋ сине кѫлѫримѣ ощїй Ромѫнещй, аꙋ пꙋр-чес спре Цариград, мѫртꙋрисинд, прекꙋм мер-џе асꙋпра еретичилор Еутихїан, пентрꙋ сѫ скꙋ-тѣскѫ Орѳодоксїа. Ачѣстѫ повѣсте ной ам а-дꙋсо, пентрꙋ ка доаѫ лꙋкрꙋрй дин трѫнса сѫ кꙋ-ноащем. Ꙋнꙋл есте, кѫ ꙋнде сѫ нꙋмѫрѫ Ски-ѳїа кꙋ Мисїа ши кꙋ Ѳракїа, ни сѫ паре сѫ фїе грешѣлѫ, нꙋмеле Скиѳїей ꙟн локꙋл Дакїей пꙋ-нѫндꙋсѫ; Кѫ Скиѳїа акмꙋ ера сꙋпт стѫпѫнирѣ

Ꙋнни-

Ан 512. Ан 514.

Хѹнилор, ши ꙟмпѫрѫціа Романилор ꙟн Ски-
ѳіа чева парте нѹ авѣ. Че ачѣстѫ сокотѣлѫ май
кѹрат сѫ кѹноаще дин челе че май ջос ачелаш
Історик адѹче; кѫ Виталіан дѹпѫ че аѹ венит кѹ
ай сѫй ши кѹ май мѹлцй де 6 мій де Романй
пѫнѫ сѹпт Цариград, апой Анастасіе ꙟмпѫратѹл
кѹ цѹрѹинцѫ ши мѫгѹлитѹрй лаѹ фѫкѹт де саѹ
ꙟнторс ꙟнапой дѹпѫ 8 ꙃиле, пентрѹ кареле май
пре урмѫ симцинд, ши опринѫдѹсѫ ꙟн Мисіа,
аѹ апѹкат аколо четатѣ Одисѹл, ши пре Кирил
Хатманѹл ощилор аѹ оморѫт. Ꙟшиждерѣ пре
Ипатіе алт Хатман лаѹ принс віѹ, ши ка ла 65
мій дин оастѣ лѹй Анастасіе ꙟмпѫрат аѹ о-
» морѫт, прекѹм скріе Георгіе Кедрин ꙟн анѹл 23
» а ꙟмпѫрѫціей лѹй Анастасіе Виталіан Скиѳѹл
» сѫ фіе оморѫт пе Кирил Хатманѹл ощилор, ши
» сѫ фіе кѹпринс тирѫнѣще Ѳракіа, Скиѳіа (сѹпт
» ачеста нѹме поате фи ши Дакіа), ши Мисіа,
» ши адѹкѫнд кѹ сине мѹлте нѫроаде де Хѹни
» ши Бѹлгарй, мѹлте четѫцй сѫ фіе лѹат, ши кѹ
» прада пѫнѫ сѹпт ꙃидюриле Цариградѹлѹй сѫ
Ан. 515. фіе аџюнс. Ла анѹл 515 Виталіан аѹ фост гѫ-
тит васе пре маре сѫ маргѫ дин доаѫ пѫрцй сѫ
ꙟнкѹнџюре пре Анастасіе ꙟн Цариград * че Ма-
рин Воеводѹл лѹй Анастасіе лѹѫнд кѹ сине пе
Проклѹ Маѳематикѹл, кареле фѫкѫнд кѹ мещер-
шѹг нище оглинде де арамѫ, кѹ разеле соарелѹй
аѹ

* Еваргіе пе Карте 3 Кап 23.

аѹ апринс тоате корѫбїиле лѹй Виталїан пре маре. Виталїан пентрѹ пїердереа корѫбїилор май мѹлт ꙟнфокѫндѹсѫ, май кѹ маре врѫжмѫшїа аѹ пѹрчес кѹ алалте ошй деспре ускат асѹпра Цариградѹлѹй; Че Сенатѹл вѫзѫнд рѫсипа че вине асѹпра Ꙟмпѫрѫцїей, аѹ стѫтѹт ла мижлок, де аѹ фѫкѹт паче кѹ ачесте Кондицїй, пентрѹ ка Ортодоѯїй ꙟн Изгнанїе тримишй сѫ сѫ ꙟнтоаркѫ ла локѹриле лор, (ꙟнтре карїй ера ши Македонїе, Патрїархѹл Цариградѹлѹй) ши Синод икѹменик сѫ се стрѫнгѫ, ꙟнкареле ересъа Єѵтихїаннилор (акѫрора кап ши скѹтиторїю сингѹр ꙟмпѫратѹл Анастасїе ера) сѫ џюдече. Че Анастасїе, прекѹм ера тоате примеждїиле обичюит кѹ банй а рѫскѹмпѫра, мѹлтѫ сѹмѫ де банй лѹй Виталїан дѫнд, кѹ дѫнсѹл саѹ ꙟмпѫкат, ши ꙟнкѫ ши Магистрѹ тѹтѹрор ошилор де одатѫ лаѹ фѫкѹт, пѫнѫ адекѫ саѹ ꙟнчетат ши саѹ толит гѫлчевеле ꙟнтре глоате. Апой ши пе Виталїан дин чинсте лаѹ скѫꙁѹт, ши Синодѹл, кареле де фрикѫ сѫ џюрѹисѫ сѫ факѫ, наѹ фѫкѹт; Дечй дарѫ де пре рѫмѫнереа ачестѹй Виталїан ла Цариград, аꙁбе есте, кѫ нѹмеле Скиѳїей раѹ сѫ пѹне ꙟнтре Мисїа ши Ѳракїа; Че поате фи Виталїан денеам Скиѳ фїинд, ши ꙟн хотарѫле май апроапе де Дакїа. Варварїй лѹй леџеа Крештинеаскѫ приминд, скрїиторїй аѹ аместекат нѹмеле Дакїей

сѣѹ а Волохїей, (прекѹм Болгарїй атѹнчѣ ꙟй зи-
чѣ) кѹ Скиѳїа, прекѹм ши алцїй мѹлцй май пре
ѹрмѫ Їсторичй тоате локѹриле песте Дѹнѫре спре
Кривѫц сѹпт нѹмеле Скиѳїей ле кѹпринд, ка-
рїй ла локѹл лор сѫ вор помени. Че Анастасїе
ꙟмпѫратѹл ꙟн ересса са рѫмѫинд, макар кѫ пре
ѹрмѫ кѫиндѹсѫ, нерѣ ертѫчюне дела нѫроаде;
Че Дмнезеѹ врѫнд алве сѫл черте ꙟн чѣста лѹ-
ме, ши арѫтѫндѹсѫ ѹн ѡм грозник цїинд ꙟн мѫ-
нѫ ѹн извод, иаѹ зис: Пентрѹ некрединца та
Дмнезеѹ 14 анй цаѹ щерс дин табла вїецїй, ши
ашѣш сѫ щїй, кѫ кѹрѫнд де фѹлџер вей пери.
Анастасїе кѹ мещершѹгѹл лѹй Проклѹ Матема-
тикѹлѹй де ѹрџїа лѹй Дмнезеѹ врѫнд сѫ скапе,
аѹ порончит небѹнѹл кѹ мещершѹг Математи-
ческ сѫй факѫ ѡ касѫ, прин каре сѫ нѹ поатѫ
* Лѣт 518. стрѫбате фѹлџерѹл, че ꙟн зѫдар; * Кѫ лѣт 518
ꙟн 17: алѹй Април, сѣѹ прекѹм алцїй вор, ꙟн 9:
а лѹй Юлїе де фѹлџер аѹ перит, дѹпѫ че аѹ ꙟм-
пѫрѫцит анй 27: лѹнй 3: ш'аѹ трѫит 80: сѣѹ
прекѹм алцїй зик 88 де анй, иар ꙟн локѹл лѹй
слѹжиторїй аѹ рѫдикат ла ꙟмпѫрѫцїе пре Їѹстин
Ѳракѹл; ачеста аѹ ꙟмпѫрѫцит анй 9: зиле 23:
Лѣт 527. ши ла лѣт 527: обринтиндѹсѫ ѹн пичор че авѣ
де сѫџѣтѫ рѫнит ꙟн Калѣнделе лѹй Авгѹст аѹ
мѹрит. Ꙟн времиле ачестѹа чева вредник де
ꙟнсѫмнат пентрѹ пѫрциле Волохїей ла Їсторичь

* Болгарїи Карл. Марцелїн, Феофан, Кедрїнос шї Зонорас. Їѹстїн Фракѹл.

ꙟнсѫм

ѫнсємнат нам пѹтѹт афла. Ѫн локѹл лѹй аѹ сьзтѹт Ӏѹстиніан ла ѫмпѣрѣціе Авгѹст ѫн 30: зиле, ѫнтр'ачелаш ан.

КАПѸЛ II.

Доведѣщесѣ траюл Романилор ѫн Волохїа дела Ӏѹстиніан пѫнѣ ла Ӏѹстин.

Ӏѹстиніан атѫта де вестит есте ѫн тоатѣ лѹмѣ историчѣскѣ, кѫт пентрѹ дѫнсѹл де ѫ'їл есте сингѹр нѹмеле лѹй Ӏѹстиніан а помени; Ӏарѣ дин тоате лаѹделе лѹй май вестите ѫй сѫнт зидиріле челе мѹлте ши минѹнате де четѣцй, орашe, подѹрй, мѫнѫстирй ши бисеричй, ѫнтре кареле уна Бисерика Сф: Софіей дестѹлѣ есте пентрѹ міерарѣ а тоатѣ лѹмѣ, кѣ ничй ѫнтѣй ка ачѣста (де бисерика лѹй Соломон чеваш нѹ зичем), саѹ зидит, ничй дѹпѣ дѫнса алта пѫнѣ акмѹ саѹ вѣзѹт, ӏарѣ май кѹ дѣдинс пентрѹ четѣциле, кареле униле рѣсѫпите фїинд лѣѹ токмит, ӏарѣ алтеле ши дин пажеще аѹ рѣдикат пе амбе марџиниле Дѹнѣрїй ѫн Дакїа, ѫн Мисїа, ши ашѣш ши ѫн Скиѳїа, пре амѫнѹнтѹл ѫн капѹл че урмѣзѣ левом арѣта. Дѹпѣ зидирй ѫй сѫнт бирѹинцеле асѹпра тѹтѹрор Варварилор ѫн

Италіа ши Африка ши ꙟн Персіа, кареле аȣ добжндит прин веститȣл Хатман Велисаріе, ши прин Нарсентис Хаджмбȣл; Декжт Велисаріе нȣмай кȣ пзрциле бзрбзтещй май цос, ярз нȣ кȣ витежіа. * Велисаріе май лзȣдат кȣ атжта, кз пентрȣ чинстѣ кȣрзціей ши кȣ контенирѣ Хаджмб сз факȣсз, пентрȣ кареле скріе Прокопіе, кз ꙟн віаца лȣй алтз мȣіаре фзрз кжт пре а са наȣ кȣноскȣт, ши ꙟн фацз а мȣерей фрȣмоасе ничй аȣ кзȣтат. Чеачесте ной алтора лзсжндȣле, ла лȣкрȣл нострȣ сз не ꙟнтоарчем. Кедринȣс Історикȣл * ла сзмнȣл 148: ꙟн віаца лȣй Юстиніан пентрȣ сȣпȣнирѣ Ȣнилор сȣпт ꙟмпзрзціе, скріе ашѣ: ꙟн чел дин тжй зиче, ан, а ꙟмпзрзціей лȣй Юстиніан, Варига Крзаса Хȣннилор, армеле шаȣ ꙟнпреȣнат кȣ а Романилор, зик сз фіе авȣт 100 мій де Хȣнй сȣпт стзпжнирѣ са. Ꙟнтрачелаш ан ши Горда Крзишорȣл Хȣннилор, кариле лзкȣа апроапе де Восфор (пре унде есте акмȣ Азакȣл) саȣ датȣсз Романилор, ши саȣ фзкȣт ши Крещин. Ачеста фзкȣсе легзмжнд, прекȣм ши Романилор кȣ крединцз ва фи, ши четате Восфорȣл (зик уній, ачѣста сз фіе Азакȣл) ва пззи, ши дажде чѣ де бой карѣ ера обичюнтз ꙟн тоцй аній сз дѣ ла ꙟмпзрзціе, ва тримите. (Восфорȣл Еллинеще ва сз зикз, адȣкзтоаре де бой, пентрȣ карѣ тзлкȣеще

* Прокопіе де разбоюл Готцілор Карте 2. ші 3.

* Кедрінос ꙟн віаца лȣі Юстініан.

ще Кедринос * пентрꙋ ачеа четатѣ съ съ
» фіе кемат Восфор, къчй лъкꙋиторій де аколо,
» ꙟн лок де банй, ера легацй съ дѣ ꙟн тоцй
» аній бой). Кръишорꙋл дар ачеста кꙋ мꙋлте
» дарꙋрй ши кꙋм съ каде чинстит дела ꙟмпъра-
» тꙋл фіинд дърꙋит, саꙋ ꙟнторс акасъш, унде
» спꙋинд фръцинесъꙋ лꙋй Моагерас де чинстѣ ши
» де дарꙋриле, кареле аꙋ авꙋт дела дърничіа ꙟм-
» пъратꙋлꙋй, ши прекꙋм саꙋ факꙋт ши крещин,
» ꙟндатъ аꙋ сфърмат ши аꙋ арс тоцй божій Хꙋни-
» лор, пентрꙋ каре лꙋкрꙋ мѫніиндꙋсе Хꙋнній, аꙋ
» ръдикат кап асꙋпра лꙋй, ши ѕꙋгрꙋмѫндꙋл аꙋ пꙋс
» ꙟн локꙋл лꙋй Краю пе фрателъꙋ Моагерас; ашиж-
» дерѣ ши пе Трибꙋнꙋл Далмацієй, (кареле аколо
» пъзіа), ꙟмпреꙋнъ кꙋ тоатъ оастѣ че авѣ пе
» лѫнгъ дѫнсꙋл аꙋ оморѫт. Де ачѣста ꙟнцъле-
» гѫнд ꙟмпъратꙋл Юстиніан, ꙟндатъ аꙋ орѫн-
» дꙋит пе Іоан Консꙋлꙋл, фичорꙋл лꙋй Рꙋфин
» Патрикіꙋл, кареле пре лѫнгъ алалте оштй, лꙋѫнд
» ꙟнкъ ши дела Скиѳилор мꙋлтъ оасте ꙟнтр'аџю-
» торю, аꙋ пꙋрчес ꙟмпротива лор. Ашиждерѣ пре
» ускат аꙋ тримис пе Година Хатманꙋл оштилор,
» кареле цинѣ дела Ѡлиссополис пънъ ла Гадꙋ-
» ріон. Хꙋній лꙋѫнд весте де венирѣ оштилор а-
» сꙋпра лор, ꙟнспъймѫнтѫндꙋсе аꙋ кѫѕꙋт ла рꙋгъ-
» минте де паче, ши ашѣ токминдꙋсъ пачѣ, де-
» чіа Романій фъръ ничй ѡ грижe ла Босфор аꙋ

* Кедрінос аколош.

стъпѫ-

» стъпънит. Ачесте Георгіе Кедрин; Пръ Прокопіе Кесарѣнꙋл де ръзбоюл Готѡилор, Карте 3 Кап 19 зиче: прекꙋм Юстиніан ꙟмпърат съ фіе адꙋс ка.ла 200 мїй де Хꙋнй, че ле зичѣ Котꙋргꙋтій кꙋ мꙋерй кꙋ копій кꙋ тот, ши съй фіе пꙋс ꙟн Ѳракіа; ꙟнсъ пре времиле ачестꙋ ꙟмпърат, прекꙋм дин скрїиторй пꙋтем кꙋноаще, къ пърциле Волохїей рꙋ сау тꙋлбꙋрат, ши кꙋ пръзиле Варварилор прин тържнса, таре сау стръмꙋтат.
Ан 530. Ши ꙟнтъй къ ла анꙋл 530 Болгарій, карій май де мꙋлт съ фіе трекꙋт спре Панонїа ам поменит, кꙋ Гетій търъш ꙟмпрекꙋнъндꙋсе, аꙋ ꙟнчепꙋт а пръда ꙟн Илирїа ши ꙟн Грецїа; че Мꙋндом Воеводꙋл лꙋй Юстиніан ꙟмпърат асꙋпра лор мергънд, макар къ аꙋ бътꙋт ши мꙋлцй дин Варварй аꙋ перит, ꙟнсъ ꙟннапой песте Дꙋнъре, сау ꙟнтр'алтъ парте съй гонѣскъ, ши дин хотаръле ꙟмпъръцїей де тот афаръ съй скоацъ, нꙋ сау пꙋтꙋт. Че ачещѣ пре аколо таре липиндꙋсъ, дꙋпъ дъншій ши алте а лор семенцій сау порнит, ши кꙋ връжмъшій кꙋ мꙋлтꙋл май аспре ши май кꙋмплите де кът а Готѡилор ши а Хꙋнилор, локꙋриле пърцилор Волохїей аꙋ ръсипит ш'аꙋ стръмꙋтат. Юстиніан ꙟмпъратꙋл тоате пꙋтериле оащилор спре Италїа ши спре Африка кꙋ Хатманꙋл Велисарїе ши кꙋ Нарситис тримицинд, ши пърциле динкоаче пꙋцин, ши май немикъ скꙋтиндꙋсе, ши алес

ла

ла анȣл 550 Готила Домнȣл Готѳилор Рома ꙟн- Ан 550.
кѫнџȣрѫнд, ши дȣпъ мȣлт рѫѕбою аȣ ши добѫн-
дито, пентрȣ акърїа ръскȣмпърарє, Велисарїе кȣ
тоате оштиле спре Италїа ꙟтинѕинд, Славїй
(сѣȣ прекȣм ꙟй нȣмеск Склавїй) дȣпъ Болгарй
порниндȣсе, кȣ мȣлциме маре спре Волохїа саȣ
порнит, * ши ꙟн кале тоате сфъръмѫнд ши пръ- * Прокопїе Їсторїа Готѳілор Карте 3.
дѫнд, Дȣнъреа аȣ трекȣт, ши орй чине ꙟна-
инте ле єшїа, фъръ ничй о алеџере де тот омо-
рѫа, ши пре чей май мȣлцй кȣ мȣлте фелюрй де
моарте пънъ атȣнче ꙟн пърциле Романилор нештї-
ȣте ꙟй кѫзнїа, адекъ аскȣцинд парй деалȣнгȣл
пен трȣп ле бътеа, ши аша ꙟнцъпацй ꙟн пъмѫнт
ꙟй ꙟнфиџеа, (каȣтъ де унде май пре урмъ Сеа-
ракиненій пилдъ лȣѫнд, ши пънъ астъзй Тȣрчей
прин шезȣт пънъ ꙟн кап цапа пътрȣнѕѫнд, а
ꙟнцъпа саȣ деприн с), Георгїе * Кедринȣс аратъ, * Георгїе Кедрїно. ꙟн локȣл помєнїт.
»прекȣм ачеастъ нъвȣлире съ съ фїе ꙟтѫмплат ла
»31 де ань а ꙟмпърацїей лȣй Юстинїан; »Хȣнїй
»зиче, карїй ши Склавиній съ кемъ, аȣ нъвȣлит
»ꙟн Ѳракїа, ши мȣлциме де оамень аȣ оморѫт,
»ши ꙟнкъ ши пе Дирегъторюл ачей църй аȣ принс
»ши де кȣтремȣрȣл пъмѫнтȣлȣй фїинд пре уне
»локȣри ръсипит зидюл, кареле фъкȣсе Анастасїе
»ꙟмпърат, афлѫнд лок дешкис аȣ ꙟнтрат ꙟн
лонтрȣ, ши тоате сȣпт пȣтереа лор аȣ сȣпȣс пъ-
»нъ ла Дрипеа ши ла Нимфеа, ши ла сатȣл лȣй

Хс:

a Ріцiолъс ꙟн Хроніка чел маре, ла Лѣт 548. Лѣт 551.

„Хс. Рицїолъс ъ ачѣстъ нъвъшире а Склави„нилор кꙋ дой аний май ꙟнаинте ꙟсъмнѣзъ, адекъ ла анꙋл 551. Ꙟнтр'ачест ан фꙋндаментꙋриле Кръїей Лешещй сaꙋ ꙟнчепꙋт, пентрꙋ карѣ ꙟн Капꙋл че урмѣзъ вом зиче. Ла анꙋл 551 Германос Воеводꙋл, кареле ꙟнпотрива Склавинилор ера тримис, ꙟн гътирѣ пꙋрчесꙋлꙋй мꙋринд, ши тоатъ гътирѣ ачѣа стрикꙋндꙋсъ, Склавиній де ачїа фъръ де ничй о грижe тоатъ Македонїа ши Греціа аꙋ прꙋдат, пънъ адекъ Їоан Хатманꙋл кꙋ алтъ оасте сaꙋ гътит, ши ꙟнпротива лор сaꙋ тримис. Че пънъ ла гътирѣ ощїй, Склавиній акмꙋ дꙋпъ че аꙋ арс ши аꙋ жекꙋит Греціа ши Македонїа, сaꙋ ꙟнторс спре Оракіа, ши пънъ сꙋпт Цариград аꙋ венит, тоате сꙋпт савїе ши сꙋпт фок пꙋинд. Хатманꙋл Їоан ꙟнтъй де сꙋпт Цариград пънъ ла Андрїанополис ꙗꙋ гонит, ꙗръ аколо Склавоній де бътае апꙋкꙋндꙋсъ, асꙋпра Романилор вїинд, фꙋръ бирꙋиций. Ачѣстъ прадъ сaꙋ фъкꙋт ши ла ал доилѣ ан.

КАПꙊЛ III.

Доведѣщесъ траюл Романилор ꙟн Волохїа, кꙋ мꙋлте аргꙋментꙋрй.

Макар къ Юстинїан стꙋнд ла ꙟмпъръціе, мꙋлтъ тꙋлбꙋраре, прꙋзй, ши кълкътꙋриле Варварилор,

лор карїи зисѫм, ӑн цѫриле ӑмпѫрѫцїей лор неконтените ера, кꙋ кареле ши статꙋл Дакїей нꙋ пꙋцин скѫзꙋт, ши дин кѫтева пѫрцй пѫстꙋкат де Варварй ера, кѫчй ѡ парте дин Дакїа сингꙋр ӑмпѫратꙋл Хꙋннилор ѡ адꙋсесе ӑ парте, алцїй ӑн сеамѫ апꙋкасѫ, ӑнсѫ тоатѫ сꙋпт стѫпѫнирѣ Варварилор сѫ нꙋ фїе кѫзꙋт, а времилор ачелора кꙋрат Историк Прокопїе Кесарѣнꙋл кꙋрат не аратѫ, а кѫрꙋїа кꙋвинте ѡрй кате пентрꙋ Дакїа ӑн времиле лꙋй Їꙋстинїан сау ӑнтѫмплат, тоате ачѣ пре рѫнд ле фак де вом пꙋне. * » Ӑнтѫй дарѫ де » рѫзбоюл Готилор Карте 3 Кап 14. Тꙋрнꙋл » зиче, кареле де чѣ парте а Дꙋнѫрей ѡдинеоаре » Траян ӑмпѫрат ӑл фѫкꙋсѫ воꙋ кѫщика, ань май » ӑнаинте фїинд стрикат де Варварй, ста дешерт, » пре ачеста ши алтеле де прин прецюрꙋл лꙋй Їꙋ- » стинїан ӑмпѫрат, ка пре нище локꙋрй че ера де » мощїа ши де стѫпѫнирѣ Ромѫнѣскѫ, лѣꙋ, дѫ- » рꙋит Антилор ши Склавинилор, ӑнсѫ кꙋ ачѣстѫ » токмалѫ, пентрꙋ ка сѫ стѣ ӑмпотрива Хꙋнни- » лор, карїй адѣсе прѫда ӑн ӑмпѫрѫцїа Романи- » лор. Варварїй аꙋ примит токмала ачѣа ӑнсѫ » ши ей аꙋ черꙋт де ла ӑмпѫратꙋл сѫ ле дѣ пе » Хилбꙋдїе Магистрꙋл ѡщилор сѫ ле фїе кап. Ачѣ каре тꙋрн сѫ фїе фост ачел тꙋрн фѫкꙋт ѡдинеоарѫ де Траян ӑмпѫрат, ши ӑн че парте а Дакїей, кѣр а кꙋноаще нꙋ пꙋтем; ӑнсѫ алтꙋл нꙋ поате

* Прокопїе де рѫзбоюл Готилор Карте 3. Кап 14.

фи фъръ нꙋмай тот ачеста кареле астъзй Северинꙋл съ кѣмъ, кѫчй ла ачест лок Траꙗн съ фіе зидит четате ꙟн Капꙋл чӗ'урмѣзъ пентрꙋ зидириле лꙋй Іꙋстиніан, вом арѫта, ꙟнсъорй унде пєсте Дꙋнъре са-ꙟнцълеџе съ фіе фост, ноаѫ довадъ не єсте, къ Іꙋстиніан: Pro jure veteri, quo ad Romanos pertinebat, адекъ: Кѫчй дин мошіа вѣке єра де локꙋриле ꙟмпъръціей, ꙟл фъгъдꙋѫ ачелор Варварй ꙟши кꙋ алте локꙋрй де пен прецꙋр съ ѧилъ дѣ, ши ій съ стѣ ꙟмпотрива Хꙋннилор. Ꙗшиждерѣ іаръш ачеста Історик ꙟнтрачела лок пꙋцин май џос кꙋ дешкисе кꙋвинте арать, прекꙋм Іꙋстиніан ꙟмпърат аꙋ дезбътꙋт тоатъ Дакіа де ла Готой. Кꙋвинтеле Історикꙋлꙋй сѫнт ачесте. * »Гепидій зиче, каріи май денайнте цинѣ четатѣ Сирміꙋм ши тоатъ Дакіа, Іꙋ»стиніан ꙟмпърат дꙋпъ че аꙋ скос ачѣ царъ дин »мѫниле Готонилор, іаръ Гепидій пе Романій, ка»ріи єра лъкꙋиторй де мошіе, іаꙋ лꙋат ꙟн робіе, »ши дечіа непъръсит пꙋрчедѣ кꙋ пръзиле ꙟн ꙟм»пъръціе, пентрꙋ каре лꙋкрꙋ ши ꙟмпъратꙋл наꙋ »врꙋт съ ле май дѣ лѣфа, каре ли съ да май де»найнте (іаръ ачій Гепидй съ фіе ꙟнчепꙋт а слꙋ»жи кꙋ лѣфъ ꙟмпъръціей де пе времѣ лꙋй Мар»ціан, скріе Іорнанд ꙟн Історіа Вандалилор Кар»тѣ 5; іаръ Марцелин зиче, къ де пе времѣ лꙋй »Зенон съ съ фіе тѫмплат. Че пентрꙋ ка съ ле

* Прокопіе ꙟколош. з.

пꙋе

» нꙋе пїєдекъ, аꙋ дат Лонговардилор ꙟн Пано-
» нїа четатѣ Норїон ши алте локꙋрй май кꙋ търїе,
» ши мꙋлтъ сꙋмъ де банй лѣꙋ дърꙋит, карїй лъ-
» съинд локꙋриле, пре кариле лъкꙋа май денаинте
» аꙋ трекꙋт песте Дꙋнъре ꙟн чѣа парте, ши сау
ашеѕат апроапе де Гепидй, іаръ Гепидїй, (пре-
кꙋм ачела Прокопїе мъртꙋрисеще, Картѣ 2 де
ръзбоюл Готѳилор) цинѣ локꙋриле пре лѫнгъ Син-
гедин ши пре лѫнгъ Сирмїꙋ ꙟнтре Дꙋнъре ши
песте Дꙋнъре. * Ачѣсташ мъртꙋрисеще Іорнанд
» пентрꙋ Вандалй, Картѣ 3 еꙋ зиче, Дакїа чѣ
» вѣке кем, карѣ акмꙋ ѡ щїꙋ тоцй, къ ѡ цин Ге-
» пидїй, каре царъ есте дин потрива Мисїей пе-
» сте Дꙋнъре, ши кꙋ мꙋнцїй ка кꙋ ѡ кꙋнꙋнъ есте
» ꙟнчинсъ, ши аре нꙋмай доаъ локꙋри де ꙟнтрат
» ꙟнтрѫнса, ши унꙋл съ кѣмъ Бонфос, іаръ алтꙋл
» Ѳабас. Ачѣстъ царъ а Дакїей де а чей векй нꙋми-
» тъ акмꙋ, прекꙋм зисем, съ кѣмъ Гепидїа. Дин
хотъръре, каре фак анещй скрїиторй пентрꙋ локꙋ-
риле кареле аꙋ фост цїинд одатъ Гепидїй ꙟн Да-
кїа, съ кꙋноаще, к'аꙋ фост песте Дꙋнъре дела Сир-
мїꙋм ꙟн сꙋс пънъ ла Сингидин. ши тоатъ Тран-
силванїа, кърїа ной ꙟй зичем Ардѣлꙋл, іаръ алалте
пърцй а Дакїей, адекъ Дакїа мълꙋроасъ ши Дакїа
мꙋнтоасъ, пре унде есте акмꙋ цара Мꙋнтенѣскъ
ши а молдовїй, сꙋпт Іꙋстинїан ꙟмпърат съ фїе
фост тот сꙋпт стъпѫнирѣ ꙟмпъръцїей Романилор.

* Іорнанд ꙟ пентрꙋ Вандалї Кар 3.

Ашиждерѣ динтрꙿачелаш Історик Прокопіе кꙋноа-
щем, кѫ Іꙋстиніан деꙁѫтѫнд де ла Варвари Да-
кіа, ѡ парте дин трѫиса кꙋ четатѣ Сингидинꙋл
сѫ фіе дат Ерꙋлилор. Зиче дарѫ ел ꙟнтрꙿаче-
лаш Кап: »Ꙟмпѫратꙋл кѫтева локꙋрй дин Дакіа
»аꙋ дат Ерꙋлилор пе лѫнгѫ Сингидни, унде ши
»акмꙋ трѫеск, динкаріи уніи саꙋ скрис ши ꙟн нѫ-
»водꙋл ощенилор Романй ши саꙋ нꙋмит федерати,
»адекѫ ꙟн крединцѫ лꙋаці. Пре лѫнгѫ ачесте
алте довѣде ши май тарй, ши май фѫрѫ препꙋс
не адꙋче ачелаш Прокопіе ꙟн Картѣ ши Капꙋл по
менит, пꙋцин май џос, кѫ Лонговардіи дꙋпѫ че
саꙋ мꙋтат песте Дꙋнѫре лѫнгѫ Гепидй, прекꙋм
май сꙋс ам поменит, ꙟндатѫ саꙋ апꙋкат де гѫл-
чѣвѫ кꙋ Гепидіи черѣ сѫй гонѣскѫ де пе унде
шедѣ, чіа сѫ нꙋш дѣ локꙋриле. Че Лонговардіи
фіинд сꙋпт протекціа ꙟмпѫрѫціей, аꙋ тримис ла
ꙟмпѫратꙋл Іꙋстиніан рꙋгѫндꙋсѫ сѫ ле дѣ аџюторю
ꙟнпотрива Ерꙋлилор. Віинд дарѫ ла ꙟмпѫра-
тꙋл Соліи, каріи тримисѣсе Лонговардіи, ꙟнтр-
* Прокопіе аколош. ачеста кип сѫ фіе грѫит. * »Ачѣста сокотеще ѡ
»ꙟмпѫрате, кѫ май денаинте време, кѫнд Готоіи
»авѣ Дакіа сꙋпт дажде, (адекѫ пе време дꙋпѫ пе-
»ирѣ лꙋй Валенс, прекꙋм ной аколѣ ам арѫтат), Ге-
»пидіи, шедѣ де чѣа парте де Дꙋнѫре, (адекѫ де-
»спре Панонія) унде май де мꙋлт кꙋ тоціи ла ун лок
»лѫкꙋа; пре атꙋнчѣ атѫта фрикѫ трѫџѣ де Готои,

кѫт

»кѫтъ макар одатъ Дꙋнъре о̀ъ трѣкъ нꙋ ꙟндръѕ-
»ніѧ; шй пърциле карѣле песте Дꙋнъре макар къ
»ꙟмпъръціѧ ле авѣ ка кꙋм ар фи фост лепъдате,
»ꙟнсъ ій май ꙟн лонтрꙋ съ ꙟнтре, фрика Гот-
»ѡилор лй опріѧ, іаръ дꙋпъ че аꙋ възꙋт, къцй
»гонит дин тоатъ Дакіа пе Готѡй, ши сѫн-
»тецй ꙟмпіедекацй кꙋ алте ръзбоае, (адекъ ръз-
»боаеле че съ фъчѣ ꙟн Италіа асꙋпра Вандалн-
»лор), аꙋ ꙟндръзнит спꙋркаціи ачешѣ пе тютин-
»дерѣ а кълка ꙟн хотаръле ноастре, Сирміꙋл аꙋ
»кꙋпринс, ѡ ꙟмпърате! ши пе Ромѫній ꙟй траг
»ꙟн робіе, ши ꙟнкъ съ лаꙋдъ, прекꙋм тоатъ Да-
»кіа аꙋ добѫндит. Солій даръ Лонгобарднлор
»ачестѣ, іаръ Солій Гепидилор (кърй ши ій фа-
»цъ ꙟннаинтѣ ꙟмпъратꙋлꙋй съ пѫрѫа), пентрꙋ
ка съ аръте пе Солій Лонгобардилор минчиношй,
ши прекꙋм ей нꙋ съ лаꙋдъ къ цѫн Дакіа, че нꙋ-
май Сирміꙋм кꙋ ѡ парте дин Дакіа; ꙟнтр'аче-
ста кип кꙋвинтеле Лонгобардилор ꙟнторчѣ. Ак-
»мꙋ зиче ѡ ꙟмпърате! фіинд ръзбоюл ꙟнтре
»ной ꙟнчепꙋт, ши сингꙋрй кꙋноскѫндꙋс непꙋ-
»тинца ши слъбичюнѣ, де че аꙋ ꙟнчепꙋт кѫин-
»дꙋсъ, ши ла вой алергѫнд силеск, ка ꙟнпотри-
»ва а тоатъ дрептатѣ, пентрꙋ дѫншій Ромѫній
»асꙋпра ноастръ ръзбою съ ꙟнчѣпъ, ши адꙋк
»причинъ фꙋрій ачешѣ, пентрꙋ Сирміꙋм, ши
»пентрꙋ алте уне локꙋрй де а Дакіей. Даръ ꙟн-

къ

» къ атѫте четъцй ши атѫтѣ Провинцїй май сѫнт » сꙋпт стъпѫнирѣ воастръ, кѫте требꙋѥ съ чер» кацй ши алте нъроаде съ пꙋнецй ꙟн трѫнселе съ » лъкꙋаскъ. Пентрꙋ пърциле даръ Дакїей деспре Панонїа аша кѣр арътѫнд, прекꙋм пꙋцинъ парте а Дакїей Варварїй Гепидїй съ фїе фост цїннд; Апой ꙟнторкѫндꙋсе спре Скиѳїа деспре марѣ нѣгръ, хотаръле ꙟмпърѫцїей ашѣ пꙋне. * Босфорꙋл зиче (кареле есте Азакꙋл) четатѣ кꙋ кѫцїва ани май денаинте) прекꙋм ла чел дин тѫй ан а ꙟмпъръцїей лꙋй Їꙋстинїан дин Кедринос ам арътат, сꙋпт стъпѫнирѣ ꙟмпъръцїей Романилор аꙋ венит, дела четатѣ Босфорꙋлꙋй пѫнъ ла четатѣ Херсонꙋл (ачестай ꙟн крѫм, кърїа ꙟй зик Тꙋрчїй Кꙋршꙋнлꙋ), карѣ стъ ꙟн марцинилe мърїй, ши ꙟнкъ май демꙋлт Романилор ера сꙋпꙋсъ, тот локꙋл ꙟнтре ачесте доаъ четъцй ꙟл лъкꙋеск Хꙋнїй, (ачецїѣс Хꙋнїй, акърора ꙟмпъратѣсъ Варїза, ши алт Крънишор че скрїе Кедринос, къ саꙋ фост ши ботезат, саꙋ дат сꙋпт областїа ꙟмпъръцїей), їар дела четатѣ Херсонꙋл (зиче Прокопїе аколеш пꙋцин майцос) пѫнъ ла гꙋра Дꙋнърїй есте кале де 10: зиле, каре локꙋри тот Варварїй (Хꙋнїй адекъ ачеа) ле цѫн. Дечй де аколо ꙟнкоаче пе апа Дꙋнърїй, карѣ дин мꙋнцїй Келтилор изворъще, ши щергѫнд марцинилe Италїей прин Дакїа, Иллирїа ши Ѳракїа кꙋръ

* Прокопїе де ръзбоюл Готѳїлор Карте 3. Кап 4.

Α παντα μεχρι Βυζαντιου των Ρομαιων βασιλεως τυνχανει οντα. Адекъ: Тоате локуриле ачеле сунт ѡбластіа ӑмпъръціей Романилор сѫнт. Ачесте даръ мъртурій пентру Дакіа ноастръ пре ачесте времі не дау Історичій вреМилор сале, декѫт кареле ну путем куноаще че ар требуи май кеар ши май курат асъ ӑнцълеџе, прекум Дакіа, але че Мълуроасъ ши мунтоасъ, адекъ цара Ромѫнеаскъ шиа Молдовей (къчи Ардеалул нумай Гепидій лау фост купринс) сунт Іустиніан ӑмпърат сунт обаластіа ӑмпъръцієй Романилор ау фост, ши ӑнкъ песте хотаръле ей, ши пънъ ла Нъак ау фост цїннд, ӑнсъ пентру май бунъ ши май таре адеверинца, іатъ вом адуче кá дин изъвод тоате четъциле ши турнуриле, кариле Іустиніан ӑмпърат, сеу дин векй леу токмитъ сеу де изноавъ леу фъкут ӑн пърциле Дакієй ноастре, де унде фіеце чине, кѫт де ӑнпотривник съ поатъ макар ши песте воа луй џюдека, къ де време че сунт Іустиніан ау фост атѫте де мулте четъцй ку Романй лъкуите, ши де ла ӑмпъръціе пъзите, іатъ къ де нъбушеала луй Аттила ши а алтор Варварй, карій ау урмат дупъ дѫнсул пустіе нау ръмас, прекум сау грешит ши Неколай Костин Логофътул, урмѫнд нище Історичй, поате фи лешещй, акърора нумере де абеа съ пот ӑнсъмна ӑнтре алцій а лумій Історичй.

КАП

КАПꙋЛ IV.

Арата-сѫ четѫциле, кариле Іȣстиніан аȣ токмит, сѣȣ де изноавѫ аȣ фѫкȣт ꙟн пѫрциле Дакїей.

Ачелаш Історик Прокопїе * кесарѣнȣл Карте 4
» пентрȣ зидириле лȣй Іȣстиніанȣ, ѡдиниоаре
» зиче, ꙟмпѫрацїй Романилор претютиндерѣ
» пре марӡиниле Дȣнѫрїй мȣлте четѫци, орашє
ши четѫцȣй, унеле дин дрѣпта, алтеле дин стѫн-
» га, аȣ зидит, кȣ кариле нѫвѫлиреле Варварилор
» опрїа. Апой ꙟнтр'ачеаш Карте Кап. 5: четѫ-
» циле ши орашеле, кариле ꙟн Дакїа аȣ токмит
» Іȣстиніан, ши аȣ фѫкȣт дин темелїе, ꙟнтр'а-
» честа кип поменѣще: Пре лѫнгѫ Дакїа, зиче,
» кȣрѫ Дȣнѫрѣ, карѣ дин партѣ дин'астѫнга ꙟн-
» чепе а деспѫрци пе Варвари, іарѫ дин а дрѣпта
» цѫн Романїй Дакїа карѣ Ριπησιαν, адекѫ мѫ-
» лȣроасѫ ѡ кѣмѫ (кѫчи ριπα Лѫтинеще сѫ ꙟн-
» цѣлеӡе малȣл сѣȣ цѫрмȣриле апей, адекѫ ꙟн
» Дакїа де пе цѫрмȣрїй Дȣнѫрїй) фостаȣ ѡ дин-
» неоарѫ зидит Сингидон (ачеста унїй зик
» Семендрѣ, іарѫ алцїй ꙟнпотривѫ, зик сѫ фїе
» Сегединȣл; алцїй ашиждерѣ Видинȣл) ши Ок-
» тавȣл, карелеи кȣ опт миле май ӂос де Сингидон.
» ꙟнаинте де ла ачесте аȣ фост четатѣ Вимна-
кїȣл,

* Прокопїе Картѣ 4. де зідірі.

ші Кап 5.

» кїѹл, ши ашѣш ꙟн малѹл Дѹнѫрїй четѫцилѣ
» Пинкѹлѣ Кѹпѹл ши Новеле, їар ꙟнпотрива Но-
» велор де чѣл парте аѹ фост Литерата, (кѫрїа
» май простѣще ꙟй зик Ледератѹл). Дела ачѣ-
» сте ши май ꙟнаинте урмѣзѫ Кастелеле (аде-
» кѫ четѫцуй май мичй) Кантавазатес, Сморнес,
» Кампсес, Танатаѣ зерне ши Дѹкепратѹл; ши
» алте мѹлте май мѫнѹнте, а кѫрора нѹмере зиче
» Прокопїе, кѫ ле трѣче кѹ кондеюл; ꙟнсѫ пре
» тоате пре ачесте Їѹстинїан ꙟмпѫратѹл сѫ ле фїе
» токмит ши рѫдикат, скрїе. Дѹпѫ ачесте зи-
» че, урмѣзѫ четатѣ пре каре ѡ кѣмѫ Капѹл
» Боѹлѹй фѫкѹтѫ де Траѧн Авгѹстѹл; (де пре а-
» чѣстѫ четате сокотим цара Молдовей сѫ фїе
» лѹат Стема са Капѹл Боѹлѹй). Де ачїа есте
» орашѹл чел векю, че сѫ кѣмѫ занес їар де ла
» Занес нѹ департе есте Четѫцѹлѣ кѫрїа ꙟй есте
» нѹмеле Понтес (адекѫ Пóдѹриле) ши де унде
» сѫ фїе лѹат ачѣстѫ Четѫцѹе нѹмелеѣ де сѫ кѣмѫ
» Пóдѹриле, їарѫш Прокопїе ꙟнтраӵелаш лок а-
» ратѫ. Траѧн зиче Авгѹстѹл, непѹтѫнд сѹфе-
» риѣ ши нѹ дѹпѫ чинстѣ ꙟмпѫрѫцїей а фи соко-
» тинд, ка хотарѫ сѫ айбѫ ꙟмпѫрѫцїа Романи-
» лор, (врѫнд адекѫ ꙟмпѫрѫцїа Романилор сѫ нѹ
» сѫ ꙟнкизѫ кѹ хотарѫ), ши сѫ сѫ хотѫраскѫ кѹ
» апа Дѹнѫрїиѣ пентрѹачѣста аѹ пѫзит де аѹ ꙟм-
» прѣѹнат малѹриле Дѹнѫрїи кѹ под. Фостаѹ

» зиче Архитектул, (адекъ май мареле мешерилор) ачестуй лукру Аполлодор Дамаскинеанул.
» Атунчеш ау пус Траан доаъ четъцуй ынтр'ачеле
» мындоаъ цъмурриле апей, дин кареле уна, каре
» ера де чеа парте (адекъ деспре Мисїа), ау нумито Феодора, иаръ алта, каре ера ын цъмуррриле Дакїей, ау кемато Понтес, адекъ Подурилей луынд нумеле де пе лукрул че фъкусъ, иаръ
» алте четъцй, кареле сынт дела ачелаш Траан,
» ынсъ май пре урмъ фъкуте, сынт Марепиргул,
» Сунїана, Армата, Тимена, Феодорополис, Стисипиргул, ши Алеканипиргул. Ашиждере орашул, че съ зиче Адаквас (адекъ лаапе) Пиргоновориле, Лакопиргул, ши четъцуа Дортикум.
» Ашиждере турнул че съ кеамъ Їудеул ши Пиргул ынналт; Орашул Гомвес ши четъциле Орисипас, Лонгинїана ши Понтес Серкул. Ачесте
сынт четъциле, зиче ачелаш Прокопїе, кареле
сингур Траан ын Дакїа ле-у фъкут. Їстинїан
ле-у прифъкут, ши ку оцений Романй пе времиле
луй пентру паза ымпъръцїей ле-у ынтърит. Ынсъ требуе ку ачеаста а съ ший къ Прокопїе ну нумъръ тоате четъциле, кариле ау фъкут Траан,
ши ку Романй ле-у ымплут ын Дакїа, че нумай
чеале, кареле Їустинїан ле-у токмит, фїинд де
време ши де Варварй стрикате, пентру кареле
каутъ ла Бонфин Декада 1; унде ку Калїа-Траана

мулте

мꙋлте алте ꙟ Дакїей четъцй вей афла нꙋмърате, дин кариле шй ной ꙋнеле май денаинте ам помениит, деосебй де ачесте четъцй мꙋлте ꙟкъ ак-теле помененще Прокопїе ꙟн Мисїа ꙟн Панонїа, ꙟн Илирїа, шй ашеш пѫнъ ла Скиѳїа де Їꙋстинїан фъкꙋте шй токмите; Че алалте некъꙋтѫнд ла треба ноастръ, анꙋме вом арѫта ꙋне четъцй май вестите, кариле аꙋ токмит шй кꙋ слꙋжиторй лꙋй ꙟнтърит Їꙋстинїан ꙟн Мисїа шй ꙟн Скиѳїа, пентрꙋ ка ꙋнеле кꙋ алтеле съ се поатъ пъзи, шй ла време де нивое а съ аџюторй. ꙟн Мисїа даръ

*(зиче ꙟнтр'ачеаш карте Кап 7:) ꙟн църмꙋри-
» ле Дꙋнърїй трїй четъцй деарѫндꙋл сѫнт, Сал-
» топиргꙋл, Доростолꙋс (ачестай Дристорꙋл)
» шй Сикидава, дечїа есте Четъцꙋа Кꙋсорис шй
« Четъцꙋа Палматис, шй четъцꙋиле Адина шй
» Тилискон. Дꙋпъ ачесте май адаоџе Проко-
пїе четъцꙋиле, кареле аꙋ токмит Їꙋстинїан ашеш
ꙟн Скиѳїа де Романїй чей де демꙋлт десълека-
» те шй сълъшлꙋите. ꙟнтъй Четъцꙋа, каре пре
» времеа лꙋй Їꙋстинїан саꙋ фост кемѫнд Сф: Ки-
» рила, яръ май денаинте аꙋ фост Четате веке, ка-
» ре саꙋ фост кемѫнд Ꙋлмитон, каре кѫтъва
» време май денаинте фїинд апꙋкатъ де Варварй
» Склавенй, аш фъкꙋсъ ꙟн трѫнса лъкаш де
» тѫлхꙋшаг, апой пъръсѫндо, де тот саꙋ фост ръ-
» сипит, кѫт нꙋмай де пре нꙋме саꙋ фост кꙋнос-

* Прокопїе де зидїриле лꙋй Їꙋстинїан Кап 7.

ѫкѫнд; Пре ачѣста Їѹстиніан ашѣш дин теме-
ліе аѹ зидито, ши кѹ ачѣста кип пѫрциле ачѣ-
ле де прѫзиле Словѣнилор пѫзите, ши фѫрѫ
ѫгриже лѣѹ фѫкѹт. Лѫнгѫ ачѣста апроапе стѫ
веститѫ четате Ївндаѹ (ачѣста аѹ лѹат нѹме де
пе лакѹлѹ чей зичем акмѹ ной Видовѹл, карѣ
сѣѹ четатѣ албѫ есте, сѣѹ алта май апроапе
де лак, кѹ ачеста нѹме; ѫнсѫ ной че дин Исто-
ричй а дослѹши нам пѹтѹт, сокотѣла ла Чети-
ѫторй лѫсѫм). Песте ачѣста есте Четѫцѹа Е-
ѫгистѹлѹ ши ѫн марџинѣ Скиѡїей Четатѣ Ал-
мирин. (Алмирин Еллинеще сѫ ѫнцѫлеџе сѫ-
рѫтѹрїѹ сѣѹ сѫрѫріе) кѹм зик Тѹрчїй Тѹтлаѹ
карѣ поате сѫ фїе Тѹтла, карѣ астѫзъ есте ѫн
Брѫм, ши ачесте сѫнт Четѫциле, каре динтр'а-
чест Їсторик кѹноащем, кѫ пе времѣ лѹй Їѹсти-
ніан аѹ фост ѫн Дакїа ши прин цѫриле Дакїей ве-
чине, токмите, грижите, ши кѹ оасте Ромѫнѣс-
кѫ ѫнтѫрите, де пре кареле пѹтем кѹноаще фѫ-
рѫ припѹс, кѹм Дакїа пе ачѣста време сѹпт о-
бластїа Романилор аѹ фост, ши кѹ Романй лѫ-
кѹитѫ.

КАП:

КАПꙊЛ V.

Ꙗратъсъ причина деськълекътꙋрїй Кръїей Лешещй дин нѣмꙋл Словѣнилор.

Калвизїе * шѝ Петавїе аскꙋцицй а анилор Їсторичещй съмълꙋнторй дин Їсторїа Лешѣскъ кꙋлег прекꙋм певремиде лꙋй Їꙋстинїан ла анꙋл поменит адекъ: 551 Лех Склавонꙋл, локꙋриле Полонїей, адекъ а църїй лешещй съ фїе кꙋпринс, їаръ кꙋприндерѣ ачелꙋй пъмѫнт хроникꙋл Словенеск ашѣ ѡ повестеще: * Склавенїй зиче, карїй ла Дꙋнъре шезꙋсъ, къзѫнд Романїй асꙋпра лор, шѝ мꙋлте невой шѝ асꙋпрѣле фъкѫндꙋле, ей саꙋ скꙋлат де аколо, дечй унїй дин Словѣнй саꙋ дꙋс шѝ саꙋ ашезат пе апа Вислей, шѝ саꙋ нꙋмит Полане (Полонп), адекъ кꙋм ле зичем ной Лѣшй. Че ѫнтъй де пре нꙋмеле май марелꙋй лор Лех: 150 де анй аꙋ стътꙋт Кръїа сꙋпт ачел нꙋме Лех, їаръ апой ла алцїй саꙋ зис Полонй, сѣꙋ Полане, сѣꙋ Полѣки де пре кѫмпїе нꙋмеле дꙋкѫнд, къчй спре локꙋриле ла кѫмпй саꙋ фост ѫнтинс; Че де ачѣста а лꙋнци лъсѫнд, ла кꙋвѫнтꙋл че не требꙋе съ веним. Дин тѫмпларѣ времилор шѝ консензꙋл Їсторичилор кꙋрат съ кꙋноаще, къ Склавѣнїй, сѣꙋ кꙋм акмꙋ ле зик Склавꙋнїй, дꙋпъ че аꙋ

* Калвїз ла ачеста ан Лѣт 465.

* Лѣтопїсецꙋл Словенеск ѫн Прїдословїе, Лѣт 4.

ешит.

ешит дꙋпѫ Болгарїи, шаꙋ венит ꙟн пѫрциле хотарѫлор ꙟмпѫрѫцїеи Романилор, ѡ парте сѫ фїе трекꙋт Дꙋнѫрѣ ла Мисїа, ши ла Өракїа, ѩрѫ ѡ парте сѫ фїе рѫмас пе Волохїа ши пре алте локꙋри пре марџинѣ Дꙋнѫрїи, прекꙋм арать ши Прокопїе пентрꙋ зидириле лꙋи Їꙋстинїан Картѣ 5 кѫ Славинїи де мꙋлтѫ време аꙋ фост апꙋкат четатѣ Ꙋлмитон, ши шаꙋ фост фѫкꙋт лок де тѫлхꙋшаг, прекарїи апои гониндꙋи Романїи де аколо, ши ꙟнтѫринд четатѣ, аꙋ фѫкꙋт фѫрѫ грижѣ пѫрциле ачелѣ, апои Романїи, (кѫрора їи акꙋме Волохи ле зик, сѫ фїе венит асꙋпра лор, ши сѫи фїе гонит дела Дꙋнѫре, пѫнѫ ꙗꙋ трекꙋт ла апа Вислеи, унде саꙋ ашезат. Ачещи Романи алцїи нꙋ пот сѫ фїе, фѫрѫ нꙋмаи ачеаши карїи ꙟн Волохїа лѫкꙋа, кѫчи ничи ун Їсторик нꙋ афлѫм сѫ поменѣскѫ, прекꙋм Їꙋстинїан аꙋ тримис алтѫ оасте, ши сѫ фїе гонит дин Волохїа сеꙋ дин Дакїа (пре кꙋм ꙟи зичѣ маи динаинте) пре Склавꙋнїи, че кѫте рѫзбоае аꙋ авꙋт Хатманїи лꙋи Їꙋстинїан, тот кꙋ Склавꙋнїи чеи песте Дꙋнѫре трекꙋци аꙋ авꙋт; (Пентрꙋ карїи нои ам зис), де унде кѣр сѫ кꙋноаще, кѫ Волохїи пентрꙋ карїи поменеще Їсторїа Склавѣнилор, алцїи наꙋ пꙋтꙋт фи фѫрѫ нꙋмаи Романїи чїи де лок, карїи аꙋ кѫзꙋт асꙋпра Славꙋнилор чеи чаꙋ фост рѫмас ла Дꙋнѫре деспре пѫрциле Дакїеи, ничи пꙋцинѫ довадѫ есте ачеастꙋ лꙋкрꙋ,

*) кꙟ хроникѹл Молдовенеск чел векю̆ помонеще де нище Рѹсй, чаѹ фост лꙟкѹинд ла Сѹчѣвꙟ ши ла Бае, май денаинте де венирѣ лѹй Драгош Водꙟ де ла Ардѣл, каре Рѹсй ꙟнкꙟлцїй нѹ пот фи, фꙟрꙟ нѹмай рꙟмꙟшица ачелор Словений, де Романїй дин Волохїа гоницй, кѹ карїй прин мѹлтꙟ врѣме Романїй ꙟн Волохїа трꙟинд, мѹлте кѹвинте Словенещй ꙟн лимба са аѹ аместекат, прекѹм ши акмѹ сꙟ́ аместекꙟ. Ашиждерѣ ачїй Словѣний, че аѹ рꙟмас атѹнчѣ, прекѹм нѹ стꙟпꙟниторй, че сѹппѹшй поданй Ромꙟнилор сꙟ фїе рꙟмас, сꙟ доведѣще, кꙟ ши астꙟзꙟ Боеримѣ цꙟрїй де сѹс, май мѹлцй можичй поданй рѹшй аѹ, декꙟт де алте нѣмѹрй. Че пентрѹ поданїй Молдовїй авꙟнд ной деосебит зис ꙟн дескрипцїа Молдовей, аичѣ май мѹлт нѹ авема зиче, фꙟрꙟ кꙟт нѹмай ачѣсте пре скѹрт поменим, пентрѹ ка сꙟ се адеверѣскꙟ, кꙟ Словѹнїй де пе марџиниле Дѹнꙟрїй де Романїй ꙟн Волохїа трꙟиторй аѹ фост гоницй, ярꙟ нѹ алтꙟ оасте Ромꙟнѣскꙟ сꙟ фїе фост, кꙟ де ар фи фост ар фи поменит Їсторичїй, прекѹм аѹ поменит пентрѹ ощиле ши рꙟзбоаеле, кареле саѹ тꙟмплат кѹ Склавїй чей песте Дѹнꙟре трекѹцй. Ашиждерѣ сꙟ адеверим, прекѹм макар кꙟ Їсторичїй Еллинещй ши Лꙟтинещй пентрѹ статѹл Волохїей пе времиле венирїй Склавонилор май мѹлт нѹ поменеск, декꙟт кареле ной ꙟн чѣле трекѹте ам арꙟтат;

*) Кроникѹл чел векю̆ ла Ѹрике Ворнїкѹл ꙟн Прїдословїе сꙟ поменеще.

арътат; ꙟнсъ Склавоніи̂ чеи̂ гоницѝ де Волохѝ де ла Дꙋнъре, ши де невоа карѣ аꙋ пъцит дела дѫншіи̂, ꙟн Лѣтописецеле сале непоменит наꙋ трекꙋт, кꙋ карѣ некълтитъ ши невирꙋитъ доводъ есте, прекꙋм Романіи̂ дин Волохіа, макар къ де ла ꙟмпъръціе пꙋцин аџюторю а авѣ ар фи пꙋтꙋт, къчи̂ прекꙋм ам зис, тоате ощиле ꙟмпъръціеи̂ ера кꙋ Велисаріе ꙟн Италіа асꙋпра Вандалилор ши а Готилор; ꙟнсъ іи̂ сингꙋри нꙋ нꙋмаи̂ де Варваріи̂ че ле къзꙋсъ асꙋпръ саꙋ пꙋтꙋт фери, че ꙟнкъ ꙟндатъш бирꙋиндꙋи̂, де пре локꙋриле сале іаꙋ гонит, ши ашѣш ничи̂ пре ла марџинле хотарълор док дѫндꙋле, токма пънъ ла Висла іаꙋ гонит, че ачѣсте тоате ꙟнкъ маи̂ таре съ вор доведи ꙟн кꙋрсꙋл хроникꙋлꙋи̂ ꙟннаинте, кареле ла локꙋл сꙋ съ вор адꙋче. * Дꙋпъ ачѣсте Іꙋстиніан лѣт 565 Ноемвр: 13 аꙋ мꙋрит, дꙋпъ че аꙋ ꙟмпъръцит ани̂ 38 лꙋни̂ 3 сѫꙋ кꙋм алціи̂ нꙋмъръ лꙋни̂ 7 зиле 10 ꙟн локꙋл лꙋи̂ урмѫнд Іꙋстин Куропалат, нъскꙋт дин сора лꙋи̂ Іꙋстиніан, де моши Ѳрак.

* Варгріе Кар 3. Кап 20. ші Карте 5. Кап 1. Нікіфор Кар 17. Кап 31. Лѣт 565.

КАПꙊЛ VI.

Доведѣщесъ траюа Романилор ꙟн Волохіа де ла Іꙋстин пънъ ла Маврикіе.

Іꙋстин аꙋ фост непот де фрате лꙋи̂ Іꙋстиніан, ши ꙟн Боеріа че съ кема Кꙋропалат, адекъ пꙋртътори

Іꙋстиніан а Ѳракꙋл.

гъторій де грижъ Кꙋрцій; поате съ се ꙟцълѣгъ ка Постелникꙋл чел маре ꙟн цара Молдовій. Стътꙋтаꙋ ла ꙟмпъръціе ла анꙋл поменит, че ꙟн 12 ані аꙋ ꙟмпъръцит, чеваш де поменит спре пърциле ноастре нꙋ афлам, маі вꙟртос, къ пе ачѣсте време ꙟмпъръціа Романилор * доаъ боале греле авѣ уна ера слабъ ши боалничоасъ фиꙟѣ лꙋі Їꙋстин, кариле маі мꙋлт болѣк фіинд, де абѣ десъ аръта ꙋре одатъ ла нород, кꙋ кареле причинъ ръій дрегъторій ꙟмпъръціій рꙋ пꙋтериле ꙟмпъръціей слъбіа; * Латꙋ къ Артабан ꙟмпъратꙋл Персилор, ниме ꙟнпотривъ ешиндꙋй, кꙋм ꙟй ера воя, ашѣ пръпъдіа ши сфъръма тоате църиле рꙋсърітꙋлꙋй, кꙟт ши зидюриле Антіохіей ла пъмꙟнт лѣꙋ пꙋс, ши мꙋлциме де Романі ꙟн робіе аꙋ дꙋс. Ꙟн време ачестꙋй ꙟмпърат, прекꙋм дин Їсторіиле Аръпешй * кꙋлегем, Лѣт 570 нъскꙋтꙋсаꙋ Мꙋхаммед, кареле аꙋ алкътꙋит леџѣ ши картѣ Кꙋранꙋлꙋй, нъскꙋтꙋсаꙋ ꙟн лꙋна, каре съ кѣмъ аръпеще Рабіе адоꙋа, ꙟн 12 каре дꙋпъ сокотѣла лꙋнелор ноꙟ обичюит каде ꙟн 5 а лꙋй Маі ꙟн зіꙋа а доа а съптъмꙟней, адекъ Лꙋнй. Іаръ Їꙋстин ꙟмпъратꙋл аꙋ мꙋрит ла анꙋл 578 Окт: 5 зиле, дꙋпъ че алесѣсе сингꙋр ꙟн локꙋл сꙋ съ фіе ꙟмпърат Тиверіе Анікіе Константин. Тиверіе ꙟнкъ аꙋ ꙟмпъръцит ані 4 ши кꙋ мижлокꙋл лꙋй Маврикіе хатманꙋл (кариле маі апой аꙋ стътꙋт

* Єѵагріе Карте 5. Кап 1. пънъ ла кап патрꙋле.

* Єѵагріе Карте 5. Кап 9. ші Нікіфор.

* Абꙋлфеда Лѣт 570. Мꙋхаммед.

Лѣт 578.

* Єѵагріе Карте 5 Кап 13. Тіверіе.

ꙟмпърат) мари бирȣинце аȣ авȣт асȣпра Персилор, ши тоате четъциле къте апȣкасъ, аȣ ꙟторс; Иаръ Лѣт 582 тѫмплѫндȣсъ боалъ дин нище Тидве че мѫнкасъ, аȣ мȣрит Аvгȣст 14 ши сиꙟгȣр ꙟн 10 а лȣи Аvгȣст пе Маврикіе хатманȣл ꙟл фъкȣръ Кесари, ши ꙟн 13 а лȣи Аvгȣст шаȣ дат пе фіика са пе Константина дȣпъ дѫнсȣл, пȣиндȣл Аvгȣст. Иаръ ꙟн времиле ачестȣи ꙟмпърат спре пъръциле Кривъцȣлȣй чева лȣкрат, ла скріиторй нȣ афлъм, ꙟнсъ нȣ пȣтем а трече кȣ Кондеюл а помени дин Зонорас, Картѣ 14 Кап 11 ши ꙟн 12 кареле скріе, прекȣм хаганȣ Воеводȣл Аварилор аȣ черȣт дела ꙟмпъратȣл Тиверіе мещерй, пентрȣ ка съй факъ фередеіе, карій ꙟмпъратȣл тримицѫндȣй, ел аȣ силит пе мещерй съй факъ под песте Дȣнъре, пентрȣ ка фъръ грижъ съ поатъ трече апа. Апой лȣѫнд четатѣ Сирміȣл, ши алте четъцй а Иллиріей сȣппȣинд, аȣ черȣт де ла ꙟмпъратȣл съй май адаогъ 80 мій де Галбинй кътръ 20 мій че лȣа май ꙟнаинте. Че ачѣста а лор мѫндріе дȣпъ че аȣ стътȣт Маврикіе єшит пе нас, прекȣм ꙟнла ꙟмпъръціе, лѣȣ датъ вом арѫта.

кгп

КАПꙊЛ VII.

Доведѣще-сѫ траюл Романилор ꙟн Волохїа сꙋпт Маврикїе ши Хаган Домнꙋл Аварилор

Маврикїе веститꙋл ꙟн Дѫтмацїе, ши ꙟнкѫ май вестит ꙟн ꙟмпѫрѫцїе дꙋпѫ нѫрочите рѫзбоае ши бирꙋинце, кареле аꙋ авꙋт асꙋпра Персилор ши асꙋпра лꙋй Хаган Домнꙋл Аварилор, кареле ши пѫнѫ ла Цариград венисѫ. ши мꙋлтѫ рѫꙋтате ꙟмпѫрѫцїей адꙋсѣсе, апой ꙟ Лѣт 594 тримисаꙋ пе Хачманꙋл Прискꙋс асꙋпра Словѣнилор, карїй ера ꙟн Ѳракїа, маре омор ꙟн трѫншїй фѫкѫнд. ꙗꙋ скос дин тоатѫ Ѳракїа (карїи май пре урмѫ аꙋ трекꙋт ꙟн Германїа, прекꙋм Сабелликꙋс мѫртꙋрисеще); Че ничи кꙋ атѫта лѫсѫндꙋсѫ, ла ал донле ꙗꙋ гонит ши песте Дꙋнѫре, ши мꙋлтѫ бꙋкѫндѫ лꙋѫнд дела дѫншїй, аꙋ тримис ла ꙟмпѫратꙋл Маврикїе. Ꙗрѫ * ел аꙋ мерс ла Ернатик кꙋ тоате оштиле песте Дꙋнѫре, пентрꙋ ка май таре сѫ пѫзѣскѫ ачѣле цѫрй де жакꙋриле Варварилор. Ꙗнче чѣ май дескисѫ довадѫ тревꙋе пентрꙋ довада траюлꙋй Романилор ꙟн Волохїе, кѫ макар кѫ Историчїй анꙋме нꙋ поменеск пентрꙋ Волохїа саꙋ Дакїа, че нꙋмай че зик, каꙋ рѫмас кꙋ оштиле

* Исторїа Мїсчелана ши Кедрїнос.

пентрꙋ пaза царилор песте Дꙋнаре; ꙟнсъ аꙗве есте, къ ничй локꙋриле пꙋстїй аꙋ стътꙋт съ пъзꙋскъ, ничй ꙟн локꙋрй фъръ оаменй ши фъръ лъкꙋиторй ар фи авꙋт унде ерна, ничй ꙟн пърциле Панноѵїй съ фїе ернат съ поате ꙟнцълеџе, къчй Паннонїа акмꙋ де мꙋлт ера ꙟн мѫниле Болгарилор, іаръ чѣ май маре парте ѡ цинѣ. Хаганꙋл кꙋ Аварїй съй, карий пре кꙋм дин Ѳеофил Самокатис * кꙋноащем, ши пе Словонй ꙟй авѣ сꙋпт аскꙋлтарѣ са дей стъпѫнїа, ши кꙋ дѫншїй коръбїй пе апа Савїй фъчѣ, де унде аꙗве есте, къ Прискꙋс песте Дꙋнъре нꙋ аюрѣ, че ꙟн Волохїа аꙋ фост ернат. Ашиждирѣ дин поменитꙋл Історик маре довадъ авем, къ пре времиле лꙋй Маврикїе нꙋ нꙋмай Дакїа, че ꙟнкъ ши Скиѳїа (спре пърциле каре акмꙋ Кръмѣнїй ши Бꙋџеџѣнїй тръеск), сꙋпт стъпѫнирѣ ꙟмпъръцїей аꙋ фост, ши Хатман ачелор пърцй Бадꙋарїе, Історикꙋл * анꙋме ꙟнсъмнѣзъ, іаръ ѡщиле аꙋ стътꙋт тот песте Дꙋнъре шесе анй, пре кꙋм май џос съ ва арѫта.

* Самокатїс: Карте 6. Кап. 8. шї Кар. 7. Кап 7.

* Самокат Карте 6 Кап 10.

КАПꙊЛ VIII.

Ачѣсташ съ доведеще сꙋпт ачѣсташ ꙟмпърат.

Ла анꙋл 597: скріꙋ Історіиле амѣстекатеѣ пре-кꙋм Прискꙋс хатманꙋл кꙋ ꙟдесътꙋриле унор не-пріатинй ай сьй късꙋсъ ꙟн оарекаре препꙋс де виклешꙋг ла ꙟмпъратꙋл, де каре лꙋкрꙋ Маври-кїе ла Цариград кꙋмꙟндꙋл, аꙋ тримис ꙟн локꙋл лꙋй пе ун Петер, че ачеста ꙟн вѫнътоаре кꙋ ка-лꙋл денаинтѣ унꙋй Глиган фꙋџинд, саꙋ лобит кꙋ пичорꙋл, де ѡ трꙋпинъ де копачй, ши фрѫн-гѫндꙋшй пичорꙋл, де грижѣ ощїй пꙋцин ши май немикъ пꙋрта, де карѣ аꙋзинд ꙟнпъратꙋл, іаръ аꙋ тримис пе Прискꙋс песте Дꙋнъре ла ощй; Че пънъ а мѣрџе Прискꙋс ла ощй, Словѣнїй аꙋзинд, къ хатманїй дин оасте лиꙑсеск ши ничй ѡ орѫн-дꙋалъ ꙟнтре дѫншїй есте, апой пре аскꙋнс ши Хаган вод, ши ꙟндемнаре дѫндꙋле, ла анꙋл по-менит кꙋ маре нъвалъ ꙟн Ѳракїа аꙋ ꙟнтрат, ши прекꙋм лѣꙋ фост вода аꙋ пръдато; * Че сосинд Прискꙋс кꙋ ощй, нꙋ нꙋмай кѫчй къ Склавїй саꙋ трас ꙟннапой, че ꙟнкъ песте Дꙋнъре кꙋ ощиле трекѫнд, кале де патрꙋ зиле ꙟн хотаръле Ава-рило аꙋ ꙟнтрат, пентрꙋ карѣ тримицѫнд Хаган ла дѫнсꙋл Солий лаꙋ ꙟнтребат, че ар кꙋта пре локꙋри-

Ан 597.

* Сократ Карт. 7. Кап 7. ші Карте 7. Кап 12.

локꙋриле лꙋй? Прискꙋс їаꙋ рѫспꙋнс, прекꙋм алтъ нꙋ щѣркъ, фъръ нꙋмай вѫнат. Ачѣста Хаган стрикарѣ пъцїїн ӑнцълегѫнд, да анꙋл 599 ѻщиле

Лѣт 599.

стрѫнгѫндꙋш, аꙋ ӑнтрат ӑн Далмаціа; * Че тримицинд Прискꙋс ѡ самъ де ѻщи, пентрꙋ ка съ а вѣсте май бине, дѫндꙋле нъроꙋл мѫнъ, фъръ весте пре пръдъторїй лꙋй Хаган ловинд, аꙋ скос плѣнꙋл кѫт апꙋкасъ. Хаган ла анꙋл ал доиле

* Ѳамокат кол. ші Кедрінос.

Лѣт 600.

ӑнкъ май маре тъціре фъкѫнд аꙋ ӑнтрат ӑн Ѳракїа ши ӑн Мисїа. Романїй кꙋ мꙋлте бътъй май юшоаре бирꙋицїй фїинд, Маврикїе ӑнтр'атѫта спаймъ венисъ, кѫт съ испитїа съ ласъ Цариградꙋл ши съ фꙋгъ, че апой солй де паче тримицинд, саꙋ токмит кꙋ цюрꙋинцъ де 40 мїй де Галбиний де аꙋр съ дѣпе ан; ӑнтр'ачеста кип атꙋнчѣ Маврикїе кꙋ баний времѣ ши невоа кꙋмпърѫнд, лѣт 601: * Коментїол хатманꙋл ѻщилор Мисїей, ши Прискꙋс Хатманꙋл чел маре ла Дꙋнъре тоате ѻщиле ла ун лок ӑмпреꙋнѫнд, пентрꙋ ка съш спеле рꙋшинѣ, карѣ ӑн анꙋл трекꙋт пъцисъ, фъръ щирѣ ши поронка ӑмпъратꙋлꙋй аꙋ трекꙋт Дꙋнърѣ асꙋпра Варварилор, де каре ӑнцълегѫнд Хаган, май ӑнгравъ аꙋ тримис дой фичори ай лꙋй кꙋ ѡ самъ де ѻщй, ши ашѣш ӑн малꙋл Дꙋнърїй ръзбою дѫндꙋш, фꙋръ Варварїй бирꙋицй, пре лок патрꙋ мїй морцй кѫзѫнд. Адоꙋа зи алтъ оасте продасптъ ӑмпотривъ ешиндꙋле, їаꙋ бътꙋт

Лѣт 601. * Ѳамокат Карте 8. Кап 2. ші 3. ші Кедрінос.

ши

ши пе ачїа, дин карїи аȣ перит ноѫ мїй: Ꙟтрїа зи Єинтȣр Хаган кȣ тоатѣ ощиле сосинд, грозник рѫзбою сaȣ фѫкȣт, че кȣ вѫртȣтѣ Хатманȣлȣй Прискȣс, бꙋинд пе Варварй ꙟн балта, че єра акоꙍло, ка ла 14 мїй ꙟмпреȣнѫ кȣ трїй фечорй а лȣй Хаган ꙟнекацй аȣ перит, Хаган кȣ маре примеждїе ла апа Тисей аȣ скѫпат, ѹнде ѩрѫш рѫзбою де изноавѫ токминд, Хатманȣл ꙟнкѫ дȣпѫ избѫндѫ саȣ лȣат кȣ ощиле ꙟн ѹрма лȣй Хаган, бїн ла Тиса ацюнгѫндȣл, ѩрѫш рѫзбою врѫжмаш шаȣ дат; Че ши аколо Варварїй ачеѧш пѫпарѫ аȣ мѫнкат; Дечїа Прискȣс сфѫршитȣл бирȣинцїй а пȣне врѫнд, ѡ самѫ де ощй ка ла патрȣ мїй аȣ орѫндȣит сѫ трѣкѫ май пе сȣс апа Тисей, карїй дȣпѫ порȣнкѫ фѫкѫнд, аȣ ꙟнтрат ꙟн сателе Гепидилор, (ачещѣ ꙟнкѫ лѫкȣѧ песте Тиса ꙟнтре Дȣнѫре сȣпт стѫпѫнирѣ лȣй Хаган) ши май мȣлцй де 30,000: оморѫнд, кȣ нѫрочире ѩрѫ аȣ трекȣт апа ꙟнапой ла Прискȣс, ѩрѫ Хаган ничй кȣм атѫтѣ бѫтѫй ꙟн самѫ бѫгѫнд, де изноавѫ пе апа Тисей ощиле шаȣ кȣлес, ши сѣȣ де тот сѫ пѣрѫ, сѣȣ сѫ избѫндѣскѫ, де рѫзбою саȣ апȣкат. Че витежїа Хатманȣлȣй ши а Романилор ши ачѣста врѫжмѫшїе кѫлкѫнд, Варварїй чѣ де пре ѹрмѫ прѫпѫденїе аȣ лȣат, кѫ фѫрѫ нȣмѫр де мȣлцй аȣ перит ши ꙟн апѫ саȣ ꙟнекат, ѩрѫ вїй принишй аȣ фост Аварй 3000:

де

де алцй Варварй аместекацй 6200: ши Склавонй 8,000: Алȣкрȣрилор сѫнт ꙟмпъръціа лȣй Ираклїе тѫмплате скрїиторїи Ѳеофилактос Самокатис, фрȣмоасъ ши ꙟмпреȣнъ, ши вѫртоасъ мъртȣрїе не адȣне, прекȣм Аварїй, Склавонїй, Гепидїй ши алте нѣмȣрй варваре, де кариле сау поменит, тоате май сȣс де Волохїа съ фїе лъкȣит, ши ꙟн пъръциле църїй Ȣнгȣрещй де сȣс съ съ фїе ръвърсат. Скрїе даръ поменитȣл Историк, ᵃ « прекȣм Петер Хатманȣл лȣй Маврикїе тримис фїинд пентрȣ паза песте Дȣнъре, ши сосинд ла четъцȣя Паластолон кематъ, аколо аȣ аȣзит прекȣм Варварїй кȣ Воеводȣл Апсихон сау фост стрѫнгѫнд де чеа парте де Дȣнъре ꙟн потрива Катарактелор. (Ачѣсте сѫнт прагȣриле Дȣнърїй), дечй сиргȣинд ꙟнтр'аколо, сау апȣкат кȣ Воеводȣл лȣй Хаган а ворови пентрȣ паче. Че Апсихон сау възȣт де кондиціиле пъчїй а съ депърта, де време че силїа съ а Катарактеле дела Романй, ши аша съ се факъ паче, каре лȣкрȣ непȣтѫндȣсъ фаче, де изноавъ сау ꙟнноит сфада ꙟнтре Хаган ши ꙟнтре ꙟмпъръціе. Сокотѣскъ акмȣ орй чине ар фи ꙟнтр'алтъ сокотѣла ꙟнпротивникъ, къ де време че Катарактеле Дȣнърїй аȣ фост ꙟн стъпѫнирѣ ꙟмпъръціей Романилор, ши де аколо пѫнъ ла Скиѳїа, прекȣм май сȣс ам поменит; че сокотѣлъ ꙟнпотривни-

ᵃ Ѳеофїлакт Сокатес, Кар. 6. Кап 3.

кꙁ м и по те ꙟкꙁпѣ? прекꙋм Волохїа ноастрꙁ кꙋ Романїй сꙁй наꙋ фост слꙁшлꙋитꙁ? ши прекꙋм ши Мисїа ши Ѳракїа єра кꙋ ошиле Роман ешй плинꙁ, кꙁчй ши пентрꙋ че нар фи фост ши Дакїа? Че пентрꙋ кꙁчй кꙋ поменирѣ ꙟнꙋме сꙁ трѣче (мо-к кꙁ сокотѣла ничй кꙋм нꙋ ласꙁ), поате ꙟнкꙁ препꙋс сꙁ рꙁмаѥ; Че ва ведѣ ꙟнаинте четиторюл ностръ, кꙁ прекꙋм ꙟнчѣ сꙋппꙋнем, ашѣ сꙁ ва ши доведи, кꙁ прекꙋм алте нѣмꙋрй пре аꙟѣсте времй ꙟн Волохїа сꙁ фїе лꙁкꙋит, скрїиторїй нꙋ поменеск, ашѣ май пре урмꙁ анꙋме ꙟн локꙋриле лор сꙁ фїе трꙁит, ꙟй ꙟатꙁ, ши дꙋпꙁ канонꙋл адевꙁрꙋлꙋй дин повестирѣ челор май де пре ур-мꙁ, тꙁчерѣ челор дин тꙁй доведеск, кꙁчй нꙋ пентрꙋ кꙁчй аколо лꙁкꙋиторй наꙋ фост, че пен-трꙋ кꙁчй причинꙁ нꙋ ли саꙋ дат, (кꙁчй ꙟн Во-лохїа ꙟнтрачестора времй рꙁзбоае наꙋ фост) наꙋ скрис, сꙁ черкꙁм дарꙁ ꙟнаинте.

КАПꙊЛ. IX.

Ꙟчасташ сꙁ доведѣще дела ачесташ ꙟмпꙁрат пꙁнꙁ ла Фока, чей зик Тиранꙋл.

* Ꙟн кꙋрсꙋл анилор 602: * Маврикїе аꙋ скрис поронкꙁ ла Петер Воеводꙋл, пентрꙋ ка апропїин- *Ан. 602.* *• Одмокаш і иколаш.*

Дѹсъ тарна съ се ръдиче кѹ ощиле, ши ꙟн-
тръид ꙟн пърциле Склавонилор май бине съ се
хрънѣскъ слѹжиторїй дин пъмѫнтѹл непрїате-
нилор, декѫт дин Провинцїиле ꙟмпърътещй;
Чи ачест ернатик сокотинд оастѣ къ ле ва фи кѹ
греѹ ши кѹ примеждїе, поронка ꙟмпъратѹлѹй съ
аскѹлте наѹ врѹт. Ꙟмпъратѹл поронка ла Петер
ꙟндоинд ши ꙟнтреинд, ꙟй силїа нѹмай съ ꙟн-
тре ла ернатик асѹпра непрїатенилор. Оастѣ
Ꙟнпотривъ стѫнд, ши рѹгъминтѣ че тримисѣсе
ла ꙟмпъратѹл ничй кѹм трекѫндѹлисъ, кѹ тоцїй
аѹ ръдикат Кап, ши ꙟндатъ аѹ стригат съ ле фїе
Фока Тїранѹл
ꙟмпърат Фока Сѹташѹл, (каре апой саѹ нѹмит
Тиранѹл). Фока ꙟнкъ дедемѹлт уна ка ачѣста
пѫндинд, ꙟндатъ саѹ порнит кѹ тоатъ оастѣ
спре Цариград. Маврикїе въѕѫнд, къ асѹпра а
тоатъ оастѣ каре ничй ѡ фачере, аѹ фѹцит дин
Цариград ла Халкедон. Фока ꙟнтрѫнд ꙟн Ца-
риград ꙟн анѹл поменит ꙟн лѹна лѹй Ноемврїе,
Сенатѹл ши Патрїархѹл Їоан лаѹ примит ꙟмпърат,
ши атрїа зи лаѹ ши коронат. Че дрѣпте ши не
кѹноскѹте цюдѣцеле лѹй Дѹмнеѕеѹ, врѫнд деѕ-
ръдъчинарѣ нѹнѹмай а ꙟмпърѫцїей, че ши а тоа-
тъ фамилїа лѹй Маврикїе, че фаче? ла ꙟнкоро-
нацїа ꙟмпъратѹлѹй фъкѫндѹсъ цокѹрй ши до-
нинмале прин четате, дѹпъ кѹм ера обичѣюл,
ши ꙟнглотиндѹсъ май мѹлт нърод пе улнце, Фо-

ка

ка аѹ тримис сѫй потолѣскъ, нъродѹл аѹ ꙟчепѹт а зиче: Къ Фока обичѣале четъцїй нѹ щїе, ши ашѣ съ нѹ факъ, къ Маврикїе ꙟкъ есте вїѹ; фока аѹзинд ачесте кѹвинте, ꙟдатъ аѹ тримис ши аѹ дѹс пе Маврикїе дела Халкедон, (Халкедонѹл ера, унде акмѹ есте сатѹл, кърѹа ꙟй зик Тѹрчїй Кадикїон ꙟпотрива Византїей песте Боаз), ши ꙟтъй ꙟинаинтѣ окилор лѹй іаѹ оморът трїй фечорй, апой ши пе днсѹл ꙟн 27 а лѹй Ноемврїе: кѹ маре ръбдаре ꙟпотрива а атъте тиръниїй аѹ стътѹт Маврикїе, ничй ал кѹвжнт дин гѹра лѹй саѹ аѹзит, фъръ нѹмай: * Дрепт ещй Доамне, ши дрептѹй џюдецѹл тъѹ; ꙟкъ Мамка, карѣ чине ун кѹкон де цицъ, аскѹнзжнд Кѹконѹл ꙟмпъратѹлѹй, аѹ фост днд пре ал съѹ. Че Маврикїе несѹферинд съ омоаръ алтѹл ꙟн локѹл фїюлѹй съѹ, аѹ дескоперит сингѹр, прекѹм ачела копил нѹ есте ал съѹ, че а мамкъй. Ꙟмпъръцитаѹ Маврикїе анй 20: лѹнй 3. Фока прекѹм тиръніще ла ꙟмпъръцїе ꙟтрасе, ашѣ тиръніще аѹ пѹртато 8: анй. Ꙟн времиле лѹй чева ꙟн пърциле ноастре къзтит нѹ афлъм; Еръ ла анѹл дела Домнѹл Хс 610: * Сенатѹл ши тот нъродѹл не май пѹтжнд сѹфери тиръніиле лѹй, ши възжнд, къ кѹ блъстъмъцїа лѹй тоатъ ꙟмпъръцїа каде ла ржсипъ, (кънд ши Персїй акмѹ Іерѹсалимѹл, Египтѹл ши Александрїа

* Оамокат: Карте 8. Кап 11. Павел Дїакон Карте 17. Кап 22 шї Зонорас шї Кедрїн.

Лѣт 610.

* Історїа аместекатъ лн Іраклїе Нїкїфор Кар: 18. Кап 26. шї Кедрїнос.

лꙋасъ, ши пънъ ла Халкедон венисъ) саꙋ сфъ-тꙋит, шаꙋ кемат ꙟтр꙽аџюторй пре Иракліе чел бъ-трѫн, Гꙋбернаторꙋл Ѧфрикѫй; ел нꙋвръна синг-гꙋр съ віе, аꙋ тримис кꙋ васе пре фіюл сꙋ Іера-кліе, каре сосинд ла Цариград ꙟн лꙋна лꙋй Ок-томвріе: ꙟн лиманꙋл дин лонтрꙋ аꙋ принс пре Фока. * Дꙋпъ че лаꙋ принс, ꙟнтѫй лаꙋ ꙟнбръкат ꙟн хайне можичещй, апой ꙗꙋ тъꙗт мѫниле ши пи-чоареле ши пърциле бърбътещй ши деміа ши капꙋла гаръ старвꙋл арꙋнкѫндꙋл афаръ, слꙋжиторій лаꙋ арс ꙟн фокъ. шаꙋ стътꙋт ла ꙟмпъръціе Іеракліе, фечорꙋл лꙋй Іеракліе, ꙟнкоронындꙋсъ ꙟмпърат ꙟнтр꙽ачелаш ан ꙟн лꙋна лꙋй Іꙋліе.

* Зонорас Карте 14.

КАПꙊЛ X

Доведѣщесъ траюл Романилор ꙟн Волохіа дела Ираклїе пънъ ла фіюл сꙋ Константин.

Ираклїе.

Кѫнд аꙋ стътꙋт Ираклїе ла ꙟмпъръціе, пꙋте-риле ꙟмпъръціей кꙋ тиранїа ши недꙋмнезеиреа Фокѫй, атѫта де стропшите ши де ощенїй чей векй ши де исправъ атѫта де сърѫчите ера, кѫт прекꙋм мъртꙋрисеще Зонорас, Ираклїе фъ-кѫнд кътаре дꙗвїа аꙋ афлат нꙋмай дой слꙋ-житорй дин чей че фъкꙋсъ Маврикїе, кꙋ каре при-чинъ

чиніѫ Персій деспре Асіа, Тътарей деспре Єꙋропа, мꙋлте ши несꙋферите кълкътꙋрй фъкꙋсъ ꙟн хотаръле ꙟмпърѫцієй, кꙋ кариле макаркъ скрійторій анꙋме нꙋ поменеск, єсте а съ кꙋноаще, къ ши пърциле песте Дꙋнъре фъръ маре тꙋлбꙋраре ши не одихнъ съ нꙋ фіе фост. Ачесте дин времиле Фокжй клътите ши ꙟждъръте аместкътꙋрй, ши слъбъноѫите пꙋтерй, Иракліе а ле помени ши а ле ꙟнтъри кꙋ тот денинсꙋл невоинцъ пꙋинд, ꙟнтъй аꙋ ашезат лꙋкрꙋриле деспре Єꙋропа пачє кꙋ Хаган Домнꙋл Аварилор фъкжнд; * Апой ꙟн анꙋл ꙟмпърѫціей сале ал 12ле, кареле єсте де ла мжнтꙋирѣ лꙋмій 622 аній, клътиндꙋсъ кꙋ ощиле дин Цариград асꙋпра лꙋй Хосроіе, аꙋ трекꙋт ла Асіа; Че ꙟнтъй кꙋ мꙋлтъ рꙋгъминте де ла Персй пачє пофтинд, Хосрое, (ачеста нѣм де ꙟмпърацй Персещй ла Хроникꙋл Персеск Мирхонди съ кѣмъ Хꙋшрев), іаꙋ ръспꙋнс, прекꙋм ꙟнтрꙵалт кип кꙋ джнс пачє нꙋ поате съ факъ, фъръ нꙋмай де ва тъгъдꙋи пре Ръстигнитꙋл а фи Дꙋмнезеꙋ; ши съ се ꙟнкине соарелꙋй, кꙋй съ ꙟнкинъ ши єл. Ачест фелю де трꙋфашъ ши спꙋркатъ пачє, крединчос сꙋфлетꙋл лꙋй Иракліе непꙋтжнд прими, тоатъ нъдеждѣ ꙟн мила лꙋй Дꙋмнезеꙋ, ши а прекꙋратей Феꙋоарій пꙋинд кꙋ ръгъминте, (макар къ кꙋ мꙋлтꙋл май слаб єра ꙟн пꙋтерй), ꙟнсъ фъръ ничй ꙟндо-

* Павел Діакон Кар 18. Феофаніс. Кедрінос Нота 119.

ꙟндоинцъ * аѹ пърчес асѹпра лѹй. Ши ꙟнтѫй
Лѣт 623. ловинд ши стрикѫнд оастѣ Персѣскъ, каре ера
тримисъ ꙟнаинтей кѹ Сарвар Хатманѹл, апой ла
Лѣт 624. ал доилѣ ан, Лѣт 624 кѹ сѫнгѹр Хосрое ловиндѹсе
таре лаѹбътѹт, кѫт де абїа ел кѹ пѹцинеи оамений
аѹ скъпат. Хосроис дѹпъ чаѹ пїердѹт рѫзбоюл,
ши вѫзѫнд къ Ираклїе кѹ маре бирѹинцъ пѹрчеде
ꙟнаинте, ел аѹ тримис солй ла Болгарй, ла Сла-
вонй ши ла Хаган Домнѹл Аварилор, ꙟндемнѫн-
дѹй, ка ши ей съ се скоале ꙟнпотрива лѹй Ира-
клїе, ши мергѫнд съ ꙟнкѹнцюре Цариградѹл, ши
арътѫндѹле, прекѹм пре лесне ꙟл вор избѫнди,
де време че тоате оштиле Романилор сѫнт трекѹте
ла Асїа. Ꙟнтръ ачѣста мѹлте дарѹрй тримицин-
дѹле, май мѹлте ле цюрѹа. Че Ираклїе ка ѹн бѹн
киверниситорй, оштиле ꙟн трїй бѹлѹкѹрй ꙟмпър-
цинд, ѡ парте аѹ тримис ла Цариград, ѡ парте аѹ
дат сѹпт Коменда фрацинесъѹ лѹй Ѳеодор, ярѫ
ѡ парте аѹ цинѹт кѹ сине. Ачѣста кѹ бѹнъ ини-
мъ приминд Хѹннїй (прекѹм ле зиче Зонорас
* Карте 14 Кап 16) сеѹ Аварїй, (прекѹм ле зи-
че Георгїе Кедрин ла семнѹл 177) лѹѫнд кѹ си-
не пе Склавиний ши пе Гепидй, фъръ весте аѹ
ꙟнтрат ꙟн Ѳракїа, ши никъюрй опринѹсъ, дин
тоате пърциле аѹ ꙟнкѹнцюрат Цариградѹл; Че сеѹ
кѹ вредничїа Хатманѹлѹй лѹй Вонт, (прекѹм ва
Зонора), сеѹ кѹ ацюториюл прекѹратей Фечоарей

* Зонорас Карте 14 Кап 16 Кедрїнос

де.

де ла Влахерна (прекȣм ва Кедринос), карѣ ꙟн
кип де ꙟмпъратѣсъ фоарте фрȣмоасъ ꙟмподо-
битъ кȣ мȣлциме де алте фѣте тинере, ши авѣ
дин мѫнъстире афаръ єшинд, ши пре лѫнгъ шан-
цȣриле четъцїй примблѫндȣсъ, Варварїй аȣ соко-
тит, прекȣм ꙟнтр'адевър єсте ꙟмпъратѣса, ши
ашѣ дѫнд нъвалъ съ ш апȣче, кȣ невъѕȣтъ пȣтере
атѫта саȣ тȣлбȣрат ши саȣ аместекат, кѫт їй ꙟн
де їй не спȣсъ моарте ши препъдире шаȣ фъкȣт,
дин карїй пȣцинй кȣ Домнȣл лор (скъпѫнд) кȣ
фȣга аȣ скъпат. Ꙟнтр'ачѣстъ а Цариградȣлȣй
ꙟнкȣнџюраре зик съ се фїе фъкȣт рȣџиле Акаѳис-
тȣл. Авȣтаȣ Иракліе ши Тȣрчй ла Асїа кȣ лѣ-
фъ адȣшйка ла 40мїй карїй ꙟнтъй мȣлтъ стри-
каре аȣ фъкȣт Персилор; апой викленинд пе Ира-
клїе, ꙟн времѣ ръѕбоюлȣй лаȣ пъръсит, ши саȣ
дȣс де унде вениcъ, адикъ дела маре каспїе пе-
сте мȣнцїй Кавкасȣлȣй. Че Иракліе ши ачѣста ꙟн
самъ невъгѫнд, тот аȣ ꙟнтрат ꙟнкъ май ꙟнлон- Лѣт 626.
трȣ ꙟн ꙟмпъръцїа Персилор, Лѣт 626 їаръш
шаȣ дат ръѕбою кȣ Раѕатис, хатманȣл Персилор.
Стътȣтаȣ ръѕбоюл дин ревърсатȣл зорилор пѫнъ
ла 9 чѣсȣрй де зи, ши їаръ Персїй фȣръ бирȣ-
инцй, ши пѫнъ ла Лѣт 628 нȣ нȣмай кѫт тоате Лѣт 628.
църиле ши четъциле, кариле Персїй апȣкасе аȣ
ръскȣмпърат, че ꙟнкъ ши скаȣнȣл Персилор аȣ
добѫндит. Минȣне скрїе Кедринос, де ѕиче,

пре-

прекȣм нȣмай дин фїериле кариле Хосроис авѣ прин лївезй пентрȣ привада ꙟнкисѫ, сѫ се фїе сѫтȣрат тоатѫ оастѣ; кѫт аȣ шезȣт аколо. Ашѣ Иракліе шесе ани дин Персїе наȣ май ешит; ꙟн тоате пѫрциле бирȣинд ши избѫндинд, пѫнѫ саȣ тѫмплат моартеа лȣй Хосроис, ꙟн локȣл а кѫрȣіа стѫнд ла ꙟмпѫрѫціе Сироис, саȣ плекат ла рȣгѫминте де паче. Иракліе ꙟнкѫ сѫтȣл де бирȣинцѫ ашезѫнд хотар ле ꙟмпѫрѫціей тоате, прекȣм аȣ фост май денаинте, ши лȣѫнд ши Сфѫнта Крȣчеа пре каре Домнȣл саȣ рѫстигнит (кѫчй кѫнд лȣасе Персїй Їерȣсалимȣл шо робисѫ), аȣ фѫкȣт кȣ Персїй паче, ши кȣ маре похфалѫ саȣ ꙟнторс ла Цариград. Дȣпѫ атѫтѣ лаȣде де бирȣинцѫ ши де крещинѫтате, че авѣ Иракліе, май пре урмѫ рѫȣ саȣ окѫрѫт ла бѫтѫнеце ꙟн ересѣ са Моноѳелителор кѫзѫнд, ши пре алцй Православничй кѫтрѫ ачѣстѫ некȣніе силинд, ши ашѣ урціа лȣй Дȣмнезеȣ асȣпрѫш ши а тоатѫ ꙟмпѫрѫціа порнинд, ел кȣ грѣ боалѫ де Идропикѫ аȣ мȣрит, Лѣт 641 март: (саȣ кȣм ва Калвизїе) май 11 дȣпѫ чеаȣ ꙟмпѫрѫцит ани 30 лȣни 10 (сѣȣ кȣм ва Патавіе * лȣнй 4 зиле 6 сѣȣ кȣм ꙟнсѫмнѣзѫ Рикціол ꙟн Хроникȣл маре лȣни 5 зиле 8 гарѫ ꙟмпѫрѫціа дела времиле лȣй ꙟнаинте,) ши прин ꙟн тродȣчерѣ ꙟмвѫцѫтȣрій лȣй Мȣхаммед ши май мȣлт кȣ витѣзе армеле

Лет 641.

* Патавіе Парте 1 Карте 7 Кап 13 Рікціол ꙟн Кроніка маре ла ачеста ан.

лȣй

лѹй ши ѹрмъторилор лѹй, тареа ѹ ꙟчепѹт а сѫ стрѹнчина ши дин тоате пърциле а сѫ скѹтѹра, кѫт деїа Серакѣнїй ши пъгѫнътатѣ лор кѹ не ꙟнчетат пас тот ꙟннаинте аѹ пъшит, пѫнъ аѹ сосит лѹкрѹл ла мишелїа ши мизерїа, карѣ акмѹ кѹ тоцїй ѡ плѫнгъ ши де сѫ ва май ꙟнтоарче вре одатъ плѫнсѹл ачеста ꙟн рѫс ши бѹкѹрїе, ѹнѹл Дѹмнезеѹ щїе, кареле ꙟн мѫна са аѹ ꙟнкис кѹнощинца врѣмилор ши а анилор. Дечи Иракліе фїинд ла вѫрстъ де 66 ани, мѹринд аѹ рѫмас ꙟмпъръцїе фечюл сѫѹ Константин.

КАПѸЛ XI.

Ꙟчасташ сѫ аратъ дела Константин фїюл лѹй Ираклїе пѫнъ ла Константин Погонат.

Константин * дѹпъ че аѹ стътѹт ла ꙟмпъръцїе май мѹлт де патрѹ лѹни наѹ тръит, кѫчи ꙟн тръинд ꙟн вражбъ кѹ мащеха са Мартина, зик ѹнїй сѫк фїе отръвит. Дѹпъ че аѹ мѹрит Константин аѹ апѹкат ꙟмпъръцїа Мартина кѹ фїюл сѫѹ Ираклїон; че ши ачѣста нѹ мѹлт аѹ делѹнгат плата че и саѹ кѫзѹт, къ дѹпъ 6 лѹни Сенатѹл ꙟнцълегѫнд, къ а сѫ фїе отръвит пе Константин, аѹ принсо ши тъиндѹй лимба, аѹ тримисо ла

Константін і Нікіфор, Феофаніс. Історіа аместекатъ, Кар. 18. Капѹл де пре ѹрмъ.

Мартіна ші Іракліон.

изгнаніе. Дешиждере лꙋй Ираклїон лаꙋ тъеат насꙋл
ши лаꙋ бъгат ꙟн мънъстире, ши аꙋ рѣдикат ла
Константін ꙟмпъръціе пе Констанс фечорꙋл лꙋй Константин
непотꙋл лꙋї непотꙋл лꙋй Ираклїе, Лѣт 642 ꙟн лꙋна лꙋй февр:
Ираклїе. Лѣт 642. Ачеста Константин ка ла 27 де анй аꙋ ꙟмпъръ-
цит. Ꙟн тоатъ времѣ ꙟмпъръціей лꙋй чева съ
съ фїе лꙋкрат ꙟн пърциле деспре Кривъц, лꙋкрꙋ
* Зонорас Карте 15. Кап 19. Кедрінос. де ꙟнсъмнат нꙋ поменеск, * кѫчй Серакѣнїй сꙋпт
халифѣлеле лꙋй Мꙋхамед ла Асїа таре ꙟнтърин-
дꙋсе, мꙋлте локꙋрй ши четъцй але ꙟмпъръціей
Романилор кꙋпринзинд, (кѫчй акмꙋ ши Їерꙋсали-
мꙋл лꙋасе), пентрꙋ ачеа тоате лꙋкрꙋриле чѣле май
греле ꙟнтр'аколо съ пꙋрта, фъръ нꙋмай динтре
скрїиторй поменеще Кедринос Кап: 189 къ Лѣт
Лѣт 657. 657 Констанс ꙟмпъратꙋл аꙋ мерс кꙋ оасте асꙋпра
Склавинилор, ши кꙋ нъроочире избъндинд, мꙋлтъ
прадъ аꙋ скос дин цара лор, де унде макар къ нꙋ
кꙋ аве довадъ, че де крезꙋт есте, къ бирꙋнцъ
авѫнд ꙟмпъратꙋл асꙋпра Варварилор, пърциле
Волохїей ꙟн паче съ фїе тръит. Ꙟръ четито-
рюл нострꙋ пꙋцин ꙟнгъдꙋиторю фїинд, ꙟй цю-
рꙋим, къ ꙟн кꙋрсꙋл хроникꙋлꙋй ꙟнаинте ꙟй вом
доведи, къ пре ачѣсте времй, прекареле Їсторі-
чїй не помените ле трек, ши пентрꙋ пърциле Воло-
хїей так, алцїй лѣꙋ поменит, ши прекꙋм пре ло-
кꙋриле сале съ фїе фост тръиторй Романїй дин
Волохїа, аратъ. Ꙟръ Констанс ꙟмпъратꙋл, Лѣт
668

668 Іꙋліє 15 фꙋ ꙋчис ꙟн Ферздеꙋ, ловиндꙋл ꙋн Ан 668.
Андрей Фичорꙋл ꙋнꙋй Троило кꙋ тасꙋл чел че сѫ
спалѫ ꙟн кап ꙟн четатѣ Сиракꙋсій, ꙋнде пре
атꙋнче сѫ афла. Дꙋпѫ моартѣ ꙟмпѫратꙋлꙋй ощѣ-
ній пентрꙋ ка сѫ нꙋ фіє фѫрѫ ꙟмпѫрат, аꙋ рѫдикат
пе ꙋн Мизизіє (де нѣмꙋл лꙋй Арман фіинд) ла Mizizie eꙋ
ꙟмпѫрѫціє, ꙟнкареле алтѫ вредничіє нꙋ ера, фѫрѫ Mizentie.
нꙋмай кѫчй ера прѣ фрꙋмос ла фацѫ ши ла стат,
* че Константин фіюл лꙋй Констанс аꙋзинд де * Феофан ші
моартѣ пѫринтелꙋй сѫꙋ ши де ꙟмпѫрѫціє, прекꙋм Кедріи ꙟ ако-
Мизизіє (сѣꙋ кꙋм алцій ꙟй зик Мизентіє), тѫ- лош.
рѫнѣще аꙋ апꙋкато, саꙋ скꙋлат кꙋ Донанмаоа де
ла Цариград, ши мергѫнд ла Сикиліє, аколош ши
пе Тиран аꙋ оморѫт, ши тоатѫ ꙟмпѫрѫціѧ Апꙋ-
сꙋлꙋй ашезѫнд, ши оаселе тѫтѫнесѫꙋ пꙋртѫнд,
саꙋ ꙟнторс ла Цариград фіинд фѫрѫ барбѫ кѫнд
саꙋ дꙋс, іарѫ ла ꙟнторс віинд, ера кꙋ барбѫ лѫ-
сатѫ, пентрꙋ ачеа іаꙋ зис Погонатос адекѫ Бѫр-
бос. * Перитаꙋ Констанс ꙟн анꙋл поменит Іꙋліє * Пататоѕіє
15 дꙋпѫ че аꙋ ꙟмпѫрѫцит аній 27 сѣꙋ прекꙋм со- Партѣ 1.
котеще Хроникꙋл чел маре, аній 25 лꙋній 6 зиле 5. Картѣ 8. Кап 1.

Капꙋл XII

Ꙗрѫтасъ Волохїа сꙋпт Константин Погонат, апꙋкатъ де Болгарй, ꙟнсъ нꙋ мꙋлт цѫнꙋтъ.

Пънъ ла ал зечелe ан а ꙟпърѫцїей ачестꙋй ꙟпърат, кареле есте де ла нашерѣ Феӵоарей 678 Їсторичїй сѫнт даци а скрїе ръзбоаеле ши невои-ле, карїле трѫцѣ ꙟпърѫцїа кꙋ връжмаш ши пъгѫн нѣмꙋл а Серакинѣнилор, ꙗръ ла анꙋл поменит Кондеюла ши ꙟн партѣ Европїй ꙟнтинзиндꙋшиꙋ, скрїꙋ, а прекꙋм Болгарїй, карїй деле ап Болгай нꙋмеле ꙟш трагꙋ деспре пърциле Кривъцꙋлꙋй ши деспре локꙋриле мърїй негре ꙟн Өракїа аꙋ нъпъдит, ши оастѣ, карѣ ꙟпъратꙋл ꙟмпотрива лор тримисѣсе аꙋ бирꙋит. Че ꙟпъратꙋл фїинд дат дꙋпъ грижѣ лꙋкрꙋрилор Бисеричещи, ши фїинд съ стрѫнгъ Синодꙋ, ꙗꙋ каꙋтат съ каѕъ кꙋ дѫншїй ла пачe, ꙟюрꙋиндꙋле ши даре пре ан. Ꙟ ла доилѣ ан, ꙗръш ачїа Болгарй трекѫнд Дꙋнърѣ, ши врѫнд акꙋм съ се ашѣзе кꙋ тотꙋл ꙟн Бернисꙋ ꙟпъратꙋл ꙗръш аꙋ тримис оасте асꙋпра лор, че тот чел де ан нърок аꙋ афлат Романїй, кѫчй Хатманїй цїинд пре Болгарй ꙟн самъ де немикъ, ши ей акꙋм апꙋкѫнд локꙋриле челе тариꙋ прин мꙋнций фъръ мꙋлтъ невое аꙋ бирꙋит пе оастѣ.

Константін Погонат. Ан. 678.

а Өеофан. шї Кидрінос.

Ан. 679.

ꙟмпъ-

ѫмпъратѹлѹй, пентрѹ каре ѫмпъратѹл іаръш къзѫнд кѹ дѫншій ла паче, сау ашезат лѹкрѹл; ѫнсъ дѹпъ плъчереа Болгарилор. Іаръ дѹпъ че сау ашезат лѹкрѹриле despre партеа Болгарилор, сау мутат оцтениреа спре Асіа ѫнпотрива Сераꙁинилор, * карій нѹ нѹмай мѹлте църи ши четъцй лѹасъ де ла ѫмпъръціе, че ѫнкъ ши Цариградѹл шепте ані ѫнкѹнцѹрат лау цинѹт, че май пре ѹрмъ кѹ лаве аутоѕіюл Прекѹратей фечоарей, атѫта аѹ сѹпѹс пе Серакинй, кѫт сау легат съ деа пе ан 365 мій де галбинй: 50 де сѹфлете оамений, ши 50 кай Кіохеилений, ши кѹ ачеста мижлок аѹ фъкѹт паче ѫн 30 де ані. Сѹпт ачеста ѫмпърат Історичій Гречещй ѫн Історіа Цариградѹлѹй каꙁ кѹм ар пѹне цинкюл, пентрѹ нѹмеле Дакіей а помени пънъ ла ѫмпъръціа лѹй Василіе Болгароктон так, апой іаръш сѹпт нѹмеле Влахилор де Романій дин Дакіа ѫнчеп а помени, ѫнсъ дин Історикѹл Зонорас пѹтем кѹноаще, къ пе ачеастъ времй нeамѹл Болгарилор спре ачесте пърцй ѫнтъринідѹсъ, нѹ нѹмай съ фіе стропшит, че ѫнкъ ши кѹприс църиле ѫмпъръціей прекѹм динкоаче, аше ши динколо де Дѹнъре. Ачещій дара тѫмплърй Історіе Зонорас карте 14: кап 21: аше ѡ скріе. Βυλγαροι τας » Ρωμαικας χωρας, τας περαν τȣ Ιςρȣ, Адекъ: » Болгарій зиче, ѫн църиле Ромѫнещй, челе де

пеcте-

* Нікіфор ѫн Бпітол лист 99. Павел Діакон Карте 19 Кедрінос ла ачест ѫмпърат.

»песте Дѹнъре ръвърсаци, пѹстїинд, ꙟмпъратѹл
»(Константин) сау гътит ши пе маре ши пе ус-
»кат съ ле ласъ ꙟнаинте, ши ашѣ кѹ маре Дѹ-
»нанма де коръбїй пѹрчегѫнд пе марѣ нѣгръ, аѹ
»ꙟнтрат кѹ оастѣ ꙟн сѹс пе Дѹнъре. Де ачѣ-
»стъ а ꙟмпъратѹлѹй гътире ꙟнспъимѫнтѫндѹсъ
Варварїй, сау трас ꙟнтрꙋн лок таре, кареле кѹ
»пъмѫнт ши кѹ апе ера ꙟнкѹнџѹрат, ши аколо
»шедѣ. ꙟнтр'ачѣ време ловинд пре ꙟмпъратѹл
»грѣ дѹрере де пичоаре, ши лъсѫнд нѹмай пе
»Хатманїй съй кѹ оштиле, ел аѹ трекѹт ꙟн часта
»парте ла Мисъмврїа, пентрѹ ка съшй факъ лѣ-
»кѹрй ла фередеїе. Дѹпъ деспърцирѣ ꙟмпъра-
»тѹлѹй де оасте аѹ ꙟнтрат ꙟн оасте ѡ фрикъ ши
»ѡ спаймъ ка ачеа, кѫт де ниме гоницй фѹџїа,
»кареле ꙟнкътро пѹтѣ. Варварїй ачѣста вѣзѫнд,
»ꙟнвървътѫндѹсе, кѹ маре ꙟндръзнѣлъ, сау
»лѹат дин дос ай гони, пре мѹлцй оморѫнд, ши
»нѹмай пѹцинй принзѫнд, ши ашѣ апой ши Дѹ
»нърѣ дѹпъ дѫншїй трекѫнд, шау ашезат шѣ-
трелѣ ꙟн пъмѫнтѹл Романилор, ничй дечїа сау
»май пърѫсит тот дѣѹна църиле Ромѫнещй а пѹ-
»стїи, пентрѹ каре аѹ кѫѹтат ꙟмпъратѹлѹй кѹ
»дѫншїй съ факъ паче, ши кѹ маре окара ꙟм-
»първцїей сау легат ꙟнкъ ши дѫре пре ан съ ле
»дѣ. Дѹпъ ачѣстъ тѫмпларе дечїа лѹкрѹриле
»ꙟн паче аѹ стътѹт пѫнъ ꙟн съвѫршире лѹй Кон-

стан-

ѻстантин. Кѹ ачѣстъ повѣсте аратъ Зонара, прекѹм дечїа саѹ кѹрмат поменирѣ ла Їсторичи пентрѹ църилe Ромжнещи, τας τȣ πέραν τȣ Ἴστρȣ ачелор де песте Дѹнъре, адекъ а Дакїей мълѹроасе шѝ мѹнтоасъ, къчи чѣ медитеранїа, адекъ Ардѣлѹл, ꙟнкъ де демѹлт Гепидїи ѡ апѹкасъ, прекѹм ной ла вїаца лѹй Їѹстинїан, ам арътат. Ашѣ Варварїй ачещѣ кѹпринзжнд църилe Ромжнещи, прекѹм динкоаче ашѣ динколо де Дѹнъре аѹ дат причинъ нѹмеле чел векю а Романилор съ се скимбе ꙟн а Волохїилор дѹпъ лимба адекъ Словенѣскъ, прекѹм їй кема пе Романи. Стжнд дарь Бѹлгъримѣ пе ачесте църи, поате съ кѹноаще къ шѝ Романїй дин Дакїа де аюторюл ꙟмпърътеск пъръсиці шѝ неапъраці ръмжинд, ле ва фи къѹтат ꙟнтрѹн кип аш токми лѹкрѹриле кѹ Варварїй, шѝ кѹ деосъбитъ респѹбликъ кѹ джншїй шѝ кѹ алці вечини де пин пре(ю)р а съ кивернисѝ; май вжртос (къчи прекѹм дин кѹрсѹл Хронологїей пѹтем кѹноаще) къ ачещи Болгари нѹ мѹлці ани ꙟн Дакїа съ фїе зъбъвит, че трекжнд ла Мисїа шѝ ла Илирїа, пре аколо саѹ ашезат, прекѹм май ѭс вом арътa, шѝ прекѹм ведем шѝ пънъ астъзи пре аколо лъкѹеск, иаръ нѹ деспре Дакїа. Че Їсторичїй гречещи, прекѹм ам зис, макар къ пе времѣ ачестѹй ꙟмпърат ꙟшй кѹрмъ ворoава пентрѹ Романїй дин Дакїа, ꙟнсъ дин-

тр'алці

тралцій Історичй пуцин ꙟнаинте ва афла четиторюл, прекꙋм ачеаш Ромаий пре локꙋриле лор тръинд, Пꙋблекъ деосебитъ съш фїе легат, макар къ пънъ ла времиле лꙋй Исакїе Комнено Ангелꙋ тот де трꙋпꙋл ꙟмпърціей Цариградꙋлꙋй съ цинѣ; Иръ сꙋпт ачела ꙟмпърат дечїа ашѣш детот сау деосебит, прекꙋм рꙟндꙋл Історїей кꙋрат ва аръта ꙟн вїаца лꙋй Алезїй Ангел. Дꙋпъ че аꙋ ꙟмпъкат Константин тоате пърціле, шаꙋ фъкꙋт ши съборꙋл а тоатъ лꙋмѣ, карєле съ нꙋмъръ ал шѣселе, ла анꙋл 685 ꙟн лꙋна лꙋй Септемврїе аꙋ мꙋрит ꙟн Индиктїонꙋл ал 14: дꙋпъ че ꙟмпъръцисъ 17 аний ꙟкїаціи, лъсꙟнд ла ꙟмпъръціе пре фїюл съꙋ Іꙋстинїан.

Лѣт 685.

КАПꙋЛ XIII.

Ачасташ съ аратъ дела Іꙋстинїан пънъ ла Леонтїе.

Іꙋстинїан. Лѣт 686. * Історїа Мїщелана Карте 19. ши Фїофанїс.

Скрїꙋ Історїиле аместекате, прекꙋм Іꙋстинїан ла анꙋл 686: аꙋ ръдикат оасте асꙋпра Болгарилор ши а Склавонилор, ши мꙋлтъ прадъ ши стрикъчюне лѣꙋ фъкꙋт, че апой ꙟнторкꙟндꙋсъ кꙋрꙟнд фъръ пазъ ши фъръ гриже, ꙗръш лаꙋ ажꙋнс Болгарїй, ши шаꙋ скос тоатъ прада. Дꙋпъ ачеѧ паче кꙋ Болгарїй, кꙋ Склавонїй фъкꙟнд,

ши

ши ощїй, карѣ дин Склавоний ка ла 30 мїй кȣ
лѣфъ скрисѣсъ, виѕȣиндȣсъ, аȣ отрикат пачѣ
кȣ Серакѣнїй, ши лѣт 691 саȣ скȣлат асȣпра Ан. 691.
лор. Серакѣнїй нич о гътире де оасте авѫнд,
кȣ маре плекъчюне аȣ казȣт ла ꙟмпъратȣл рȣ-
гѫндȣсе, прекȣм воѧ ꙟй ва фи, ашѣ легъмѫнт де
паче ꙟнтре дѫншїй съ факъ. Че ꙟмпъратȣл пъ-
чїй нич кȣ ун кип лок не врѫнд съ дѣ, саȣ а-
дȣнс Серакѣнїй кȣ Словѣнїй, џюрȣиндȣле съ ле
дѣ атъца банй, кѫцй дела ꙟмпъратȣл съ а, съ
токмисъ. Словѣнїй о самъ лȣѫнд дела Сера-
кѣний банй џюрȣнцїй, акасъ ꙟнторкѫндȣсъ, ши
маре тȣлбȣраре ꙟн оастѣ лȣй Їȣстинїан фъкѫнд,
ꙟнтр' ачѣ врѣме Серакѣнїй їаȣ дат ꙟ звалъ, ши ꙟн-
далтъ ꙟл ши бирȣиръ. Ꙟмпъратȣл ꙟнкъ вѣзѫнд
чаȣ пъцит, кȣ виклешȣгȣл Склавонилор, че фȣџисъ
мѫнїиндȣсъ, аȣ порончит де аȣ оморѫт пе тоцй пе
алалцй Склавоний, карїй май рѫмъсѣсъ ꙟн табъръ.
Зонора * Картѣ 14: Кап 22: скрїинд май пре
ларг пентрȣ ачѣстъ оасте Бȣлгърѣскъ: карѣ аȣ
„виклѣнит пе Їȣстинїан, карилѣ саȣ порeклит
„Ринотмитос (кȣм ам зиче Кѫрнȣл), стрикѫнд
„легъмѫнтȣл, карилѣ авѣ кȣ Болгарїй, ши непри-
„минд съ ле май дѣ дарѣ пе ан, саȣ скȣлат кȣ
оасте асȣпра лор, ши таре бирȣиндȣй, мȣлциме
„де робй аȣ принс, дин карїй алегѫнд трїй зѣчй
„де мїй май де фрȣнте ши май тинерй, аȣ фъ-

* Зонора Карте 14. Кап 22.

»кѫт Легїоане, адекъ полкѹрй ноаъ, Καὶ λαὸν
»ἐχαλεσεν αὐτῆς περιούσιον, ши лѣѹ нѹмит нъ-
Ант. 694. »род агонисит; Іаръ лѣт 694 Їѹстинїан, пре-
кѹм ꙟш ера ла минте ꙋшор, ши май мѹлт стрѫ-
кѫторю ꙟмпъръцїей декѫт токмиторй, пентрѹ ни-
ще мичй ши де нимикъ причиний, пре тоцй лъкѹи-
торїй Цариградѹлѹй урцїа пѫиндѹш, аѹ порон-
чит лѹй Стефан пъзиторюл четъцїй, къ афлѫнд
врѣме фъръ ничй ѡ милъ ши фрикъ лѹй Дѹмне-
зеѹ съ омоаре пе тоцй Цариградѣнїй анѹме а-
рътѫндѹй, съ ꙟчѣпъ дела Калиник Патрїар-
хѹл пѫнъ ла чел май прост ом, ши ничй пре ѹнѹл
вїѹ съ нѹ ласъ. Де ачѣстъ а ꙟмпъратѹлѹй не
дѹмнезеире лѹѫнд щире Цариградѣнїй, аѹ къ-
зѹт кѹ тоцїй ла Леонтїе (пре кареле атѹнче ꙟл
орѫндѹисъ съ маргъ кѹ дѹнанмаоа ла Грецїа),
рѹгѫндѹл съ съ ꙟнтоаркъ кѹ оастѣ сай мѫнтѹ-
аскъ дин фъръ винъ моартѣ, каре ꙟмпъратѹл
лѣѹ порончит. * Леонтїе ꙟнкъ дѹпъ рѹгъмин-
тѣ лор фѫкѫнд, фъръ весте съ ꙟнтоарче, ши
принзѫнд пе Їѹстинїан, іаѹ тъет насѹл, ши лаѹ
тримис ла Херсонисос (ачестай Крѫмѹл) ꙟн Из-
гнанїе, іаръ ел кѹ воа тѹтѹрор аѹ статѹт ла ꙟм-
пъръцїе. Їѹстинїан аѹ ꙟмпърѫцит ани апроапе
де 9: ла изгнанїе ани апроапе де 10:

* Зонарас Карте 14. Кап 22.

КАП

КАПꙊЛ XIV.

Ӑнчасташ сꙟ арат дела Леонтїе пꙟнꙟ ла адоꙋа ꙟмпꙟрꙟцїе а лꙋй Їꙋстинїан.

Леонтїе ꙟн анꙋл поменит дꙋпꙟ чеꙗꙋ стꙟтꙋт ꙟмпꙟрат, ꙗꙋ венит щире, прекꙋм Серакенїй ла Африка аꙋ лꙋат веститꙟ четатѣ Карфагинѣ. * Дечй тримецинд оастѣ, пентрꙋ ка сꙟ скоацꙟ четатѣ дин мꙟна Варварилор, че оастѣ тримисꙟ не пꙋртꙟндꙋсꙟ кꙋм сꙟ каде, май мꙋлт аꙋ пїердꙋт, декꙟт аꙋ добꙟндит, пентрꙋ карѣ кꙋ рꙋшине ка ачеꙗ ла ꙟмпꙟратꙋл асꙟ ꙟнтоарче темꙟндꙋсꙟ, пре ун Апсимар Тиверїе динтре дꙟншїй аꙋ рꙟдикат ꙟмпꙟрат, ши ꙟнторкꙟндꙋсꙟ ла Цариград, ши принѕꙟнд пе Леонтїе, ꙗꙋ тꙟꙗт насꙋл, прекꙋм ши ел фꙟкꙋсꙟ лꙋй Їꙋстинїан, ши лаꙋ бꙟгат ꙟнтр'ꙋ мꙟнꙟстире ла Далмацїа. Пентрꙋ анꙋл ачещїй тꙟмплꙟрй, ꙟнсꙟмнꙟторїй анилор ꙟнꙋсꙟ токмеск, кꙟчй Патавїе * скрїе, прекꙋм сꙟ сꙟ фїе тꙟмплат лѣт 698. Калвиз ва ла анꙋл 697: Рикцїолꙋл ꙟн хроникꙋл маре ꙟнкꙟ повесте аїнꙋне ла анꙋл 696: ꙋдекатꙋ адеварꙋлꙋй ла четиторїй рꙟмꙟне, ꙗрꙟ ной сокотѣла лꙋй Патавїе динтр'алтеле тот май кꙋратꙟ ам сокотито. Нꙋ вом тречѣ кꙋ поменирѣ, кꙟ пре ачѣстꙟ време лѣт 700. Крак меа дин тꙟй а Полонилор Домн аꙋ

Леонтїе.
* Мїсцеллане. Нїкїфор. Феофанїс.
Апсїмар.
* Патавїе Парт. 1. Карте 8. Кап 3. Лѣт 698.
Лѣт 700.

зидит четатѣ пре карѣ де пре нȣмеле сѫȣ аȣ

Лѣт 702. нȣмито Краков; Пре лѣт 702 Іȣстиніан ꙟмпѫратȣл (пентрȣ кареле ам поменит прекȣм Леонтіе тѫиндȣй насȣл, лаȣ фост тримис ꙟн изгнаніе ла Крѫм), скѫпѫнд де аколо аȣ фȣџит ла Хаганȣл Домнȣл Казарилор. (Калвиз ꙟн Хроникȣл маре, сѣȣ прекȣм алцій ꙟл нȣмеск Аваѕилор. Патавіе Карте 8. партѣ 1: Кап 3: Аварилор), кареле ꙟнтѫй кȣ маре чинсте приминдȣл ши пре фійкѫса Феодора аȣ дат дȣпѫ дѫнсȣл; Че апой Апсимар ꙟмпѫратȣл кȣ мȣлте дарȣри ши кȣ май мȣлте фѫгѫдȣинце аџȣнгѫнд ла Хаган, ера нȣмай сѫл дѣ пре мѫна непріятинȣлȣй, де каре лȣкрȣ лȣѫнд весте Іȣстиніан, аȣ фȣџит ла Тирвелин, Домнȣл Бȣлгарилор, кареле кȣ бȣнѫ инимѫ приминдȣл, ꙟндатѫ сау скȣлат кȣ мȣлтѫ оасте, ши аȣ мерс асȣпра лȣй Апсимар ла Цариград, ши лѣт 703. Іȣстиніан аȣ венит кȣ аџюторюл Болгарилор, ши аȣ ꙟнкȣнџюрат Цариградȣл, ши дȣпѫ трей зиле афлѫнд лок пе унде ꙟнтрѫ апа ꙟн четате, фѫрѫ весте аȣ изгѫндит четатѣ ши принзѫнд пре Апсимар ши пе Фрателе сѫȣ Іраклие (алцій зик ши пе Леонтіе), мȣлт пе улицѫ ши ла Иподром (ачестай астѫзй Атмейдан) тѫрѫиндȣй, апой кȣ мȣлци алалци іаȣ тот спѫнзȣрат пе зѫбрѣлеле четѫцій, ш'аȣ стѫтȣт Іȣстиніан де изноавѫ ꙟмпѫрат, дȣпѫ кȣм сакотище

Лѣт 703. Іȣстиніан адоѹа.

теще Патавїе ла ꙟтратȣл анȣлꙋй 705. Дечїа Лѣт 705.
Ꙋстинїан кȣ мȣлте дарȣрй пре Бȣлгарй ꙟкъркѫнд, ꙗȣ слобозит акасъ. Ꙟмпъръцитаȣ Апсимар дȣпъ сокотѣла лȣй Патавїе анй 7: Ꙋстинїан апой стрикѫнд пачѣ кȣ Болгарїй, ши пентрȣ бинеле чей фъкȣсъ, немȣлцъмиторю аръ-тѫндȣсъ Лѣт 706 саȣ скȣлат кȣ оасте пе марѣ Лѣт 706.
нѣгръ, ши мергѫнд аȣ ловит ла Анхело. Че ловиндȣл Болгарїй прекȣм нȣ съ гѫндїа, дѣбїа кȣ пȣцинй аȣ скъпат ꙟнапой ла Цариград вїинд.

Капꙋл XV.

Доведѣщесъ траюл Романилор ꙟн Волохїа депе стъпѫнирѣ Крѫмȣлȣй:

Помениції Болгарй ши Склавоний, макар къ пeсте Дȣнъре ꙟн Мисїа ши ꙟн Ѳракїа, таре пичорȣл ꙟш ꙟнфипсѣсе, ши нѣм таре ши връжмаш ка ачеста ꙟнтре ꙟмпъръцїа Цариградȣлȣй ши ꙟнтре Волохїа ноастръ; макар къ ка ȣн зидю де арамъ ла мижлок съ пȣсѣсе, ши пре лъкȣиторїй ꙟн Волохїа Романй де алалт ал ꙟмпъръцїей трȣп де тот ꙟл деосебисе, ꙟнсъ стъпѫнирѣ, карѣ ꙟмпъръцїа Романилор авѣ ꙟн Крѫм ши пе марџиниле марїй негре деспре Кривъц ши деспре Волохїа, таре Аргȣмент есте, къ Романїй ꙟн Волохїа ши

сȣнт

сꙋпт тꙋлбꙋрарѣ Болгарилор неклътиць съ фїе ръмас, къчй Їсторичїй кꙋтоцїй ꙟтрꙋн глас нꙋмай одатъ поменеск сꙋпт Константин Погонат, прекꙋм Болгарїй саꙋ трас деодатъ ꙟнапой, (прекꙋм ам поменит ла Кап X. ачещїй Кърцй) ши ла анꙋл гаръш трекѫнд Дꙋнърѣ, дечїа ꙟнапой съсе фїе май ꙟторс, Їсторичїй нꙋ поменеск ничй алт нѣм пре ачеа време асꙋпра Волохилор съ май фїе венит, арътъ. Дечй макар къ Волохїа ꙟн тречерѣ Болгарилор мꙋлтъ пагꙋбъ ши пꙋстїетате ва фи пъцит, ꙟнсъ пентрꙋ чѣ май пре урмъ съ ѡ фїе лъсат, ничй ѡ причинъ нꙋ съ веде, къ тоатъ кълкарѣ ши ръꙋтатѣ ачелор Болгарй, прекꙋм ам зис нꙋмай дой ань аꙋ стътꙋт, ши єй трекѫнд песте Дꙋнъре ꙟн Мисїа ши ꙟн Ѳракїа, ши ꙟнапой не май ꙟторкѫндꙋсе, гата къ Ромѫнїй ꙟн Волохїа наꙋ авꙋт пентрꙋ че съ нꙋ стѣ ла локꙋриле лор, ши май вѫртос авѫнд Крѫмꙋл (ꙟн кареле кѫтъ мꙋлциме де Ромѫнй съ фїе лъкꙋит, май йос вом арѫта), ши тоате марџиниле мърїй нѣгре кꙋ Ромѫнй ши кꙋ оасте ꙟмпърътѣскъ цинꙋте ши пъзите, карїй ка ꙋн зидꙋ де сприжинѣлъ ле єра, деспре пърциле алтор Варварй динтр'аколо. Їаръ Крѫмꙋл (макар къ ши єл нꙋмай пꙋцине кълкътꙋрй, де кѫт Волохїа аꙋ авꙋт, ши де кѫтева орй ашѣш де Варварй апꙋкат ши цѫнꙋт фїинд, ꙟнсъ їаръ кꙋ време дезбътѫндꙋсе, сꙋпт

стъпѫ

стъпѫнирѣ ꙟмпърѫціей ръмѫнѣ), каре м'кѫт съ фіє фост де богат ꙟн лъкꙋиторй, де пре ачѣста съ ва кꙋноаще, къ Іꙋстиніан Кѫрнꙋл ꙟмпъратꙋл кѫнд аꙋ фост аколо ла Изгнаніе, фіинд оарече досъдит де лъкꙋиторй, дꙋпъ че аꙋ стътꙋт де а доꙋа оаръ ла ꙟмпъръціе, прекꙋм саꙋ поменит, врѫнд съш ръскꙋмпере асꙋпра лор ла анꙋл 710. Лѣт 710
(скріꙋ ачіаш, пре каріи май сꙋс ам поменит Историчй, ши май алес Ѳеофанис ши Кедринос), прекꙋм аꙋ тримис пре Филипик Воеводꙋл кꙋ мꙋлте ощй пре маре, дѫндꙋй поронкъ, пре тоцй лъкꙋиторій Крѫмꙋлꙋй ши бърбат ши мꙋерй неалегѫнд, съй омоаре пѫнъ ла ꙋнꙋл, фъръ нꙋмай прꙋнчій карій вор фи, съй адꙋкъ ла Цариград, пентꙋ ка съй омоаръ ꙟнаинтѣ лꙋй, ка де привѣла лор съш изблѫндѣскъ инимій. Филипик дꙋпъ поронка лꙋй аꙋ ши фъкꙋт, къ мергѫнд кꙋ васеле пре море ла Крѫм, пре кѫцй аꙋ пꙋтꙋт кълка фъръ вѣсте, пре тоцй йаꙋ оморѫт, йаръ кѫцй аꙋ фост май ꙟнлонтрꙋл Крѫмꙋлꙋй, лꙋѫнд вѣсте, аꙋ фꙋџит афаръ дин Крѫм спре хотаръле Казарилор. (Еꙋ мꙋлт стаꙋ де сокотеск, ши вой съ зик, къ нꙋмеле Къзачилор съ фіє скрис Историчій гречещй Казари, ши ачещй Казарй де атꙋнчѣ, съ фіє Къзачій де астъзй), де ла карій ацюторю ꙟндъмънѫндꙋшй, саꙋ ꙟнторс асꙋпра лꙋй Филипик. Филипик дꙋпъ поронка ꙟмпъратꙋлꙋй ꙟнтр'ачѣ датъ

спре

спре май грозникъ моарте крȣцѫнд нȣмай прȣнчїи, їаȣ фост тримис ла Цариград, че фȣ тѣнъ пе маре лозница, сау ꙟнекат кȣ васе кȣ тот, карїи аȣ фост ла нȣмър 73 де мїи. Сокотѣще ачѣ, че мȣлциме де нърод аȣ фост ꙟн Крѫм, де време че нȣмай Крȣнчїи, пре карїи їаȣ пȣтȣт апȣка де прин тѫргȣрй ши сателе де пе марџиниле хотарȣлȣй, аȣ фост атѫца де мȣлци, а алтора лъкȣиторй кѫтъ съ
Лѣт 711. фїе фост сȣмъ? Їȣстинїан ла анȣл 711 де нъноавъ ши алтъ оасте тримицинд, аȣ дат май таре поронкъ лȣй Филипик, кȣм ничй пре ун лъкȣиторїȣ Крѫман віȣ съ нȣ ласъ. Кръчѣнїй лȣѫнд аџюторїȣл Казарилор, прекȣм ам зис, ши вїинд асȣпра лȣй Филипик кȣ ръзбою лаȣ бирȣит. Филипик дȣпъ чаȣ пїердȣт ръзбоюл ши мȣлтъ оасте, ши щїинд не ꙟндȣплекатъ ши сирѣпъ тиранїа лȣй Їȣстинїан, аȣ сокотит, къ аце бътȣт де съ ва ꙟнтоарче ꙟнапой, кап нȣ май авѣ, пентрȣ ачеа кȣ кѫтъ оасте ꙟй май рѫмъсѣсе, сау ꙟмпъкат кȣ Крѫмѣнїи, ши кȣ тоцїй лаȣ рѫдикат ꙟмпърат, ши дечїа вїинд кȣ тоцїй ла Цариград, аȣ принс пе Їȣстинїан, ши їаȣ тъят капȣл, дȣпъ
Philipik. че ꙟмпъръцисе ал доиле рѫнд 9 ани. Филипик дȣпъ че аȣ стътȣт ла ꙟмпъръцїе, аȣ ꙟмпъръ-
Лѣт 713. цит ун ан ши шѣсъ лȣни, ши * Лѣт 713 лаȣ
* Нікіфор ꙟн Епітомъ Ресфакіа. принс Рȣфȣс ꙟнтр'ашернȣт, ши їаȣ скос окїй Їȣнїе 3 ши аȣ стътȣт ла ꙟмпъръцїе Артемїе ка

реле

реле саꙋнꙋмит Анастасїе. Ꙟмпъраціна Филипик, скрїе Зонарас Карте 14 Кап 26 прекꙋм Болгарїй прѫдѫнд Тракїа, пънъ сꙋпт Цариград аꙋ пꙋстїит ши аꙋ арс тот, че леꙋ єшит ꙟнаинте. Анастасїе ꙟнкъ дꙋпъ чаꙋ ꙟмпъраціт аний дой, дꙋпъ кꙋм мъртꙋрисеще Кедринос, принзѫндꙋл Феодорик Лѣт 715 лаꙋ тѫат пърꙋл, ши фъкѫндꙋл кълꙋгър лаꙋ бъгат ꙟн мѫнъстире, тримиціндꙋл ла Фесалїа. Феодорик ꙟнкъ Лѣт 716 де бꙋнъ вое лъсѫнд ꙟмпъраціа, ши лꙋѫнд схима кълꙋгърѣскъ, аꙋ лъсат ꙟн локꙋл съꙋ пе Леон Їсаврꙋл. Зонарас Карте 14 Кап 26 Артемїе Лѣт 715. Феодорїк. Лѣт 716.

КАПꙊЛ XVI.

Ꙟчеаш съ аратъ дела Леон Їсаврꙋл пънъ ла Константин Копроним.

Леон Їсаврꙋл, * кареле май денаинте саꙋ фост кемѫнд Конон, дꙋпъ сокотѣла лꙋй Патавїе стътꙋтаꙋ ла ꙟмпъраціе Лѣт 717 Индиктїон 15 марте 25 шаꙋ ꙟмпъраціт аний 25 лꙋний 2 че ꙟн тоатъ ꙟмпъраціа лꙋй, ръзбоаеле ши греꙋтъціле ꙟмпъраціей фїинд ла Асїа, кꙋ грей бръжмашїй Сїракѣний, скрїиторїй времилор ачелора деспре Кривъц чева вредник де ꙟнсъмнат нꙋ поменеск, фъръ нꙋмай че скрїꙋ, прекꙋм Лѣт 719 Артемїе фꙋцинд Леон Їсаврꙋл. * Феофаніс ла анꙋл чел де пре ꙋрмъ а лꙋї Леон. Лѣт 717. Лѣт 719.

де ла Фесаліа ши мергѫнд ла Тервелин Домнꙋл Болгарилор, мꙋлтъ оасте аꙋ лꙋат ѫнтр'аџюториꙋ, кꙋ каре ла Цариград вїинд, аꙋ ѫнчепꙋт съ батъ четате; Че Царигръденїи ѫнд а ѫнцълеџе Болгарилор прекꙋм кꙋ тоцїи ла ѫмпъръцїе нꙋл примеск, (кѫчи ел кꙋ ачеста мижлок аꙋ фост ръдикат пе Болгарии, зикѫнд къл пофтеск ла ѫмпъръцїе Царигръденїи) * Болгарїи възѫнд къ нꙋ пот фаче нева, саꙋ мѫнїат, ши принзѫндꙋл, лаꙋ дат пе мѫна лꙋи Леон Їсаврꙋл, кареле ѫндатъ аꙋ порончит де иаꙋ тъиат капꙋл. Дꙋпъ ачѣста Леон Їсаврꙋл ѫн маре недꙋмнезеире казѫнд, ел ѫн тъи аꙋ скорнит гоанъ асꙋпра Сфинтелор Икоане, ши аꙋ порончит пайчилор съи, де аꙋ дат џос Икоана Мѫнтꙋиторюлꙋи ши Домнꙋлꙋи Хс Лѣт 726 ши деачїѧ поронкъ ѫнд Икоанеле съ нꙋ съ май чинстѣскъ, мꙋлцї крединчоши неврѫнд ла не крединца ѫмпъратꙋлꙋи пърташи съ фїе, мꙋлте казне ши изгнанїи аꙋ пъцит, иаръ ѫнтре тоате май грозникъ ши май минꙋнатъ аꙋ фост патима Сфѫнтꙋлꙋи Їоанн Дамаскин, кареле ѫн кꙋрте Домнꙋлꙋи Серакѣнилор Масалмас ла маре чинсте ши крединцъ ера, де унде пентрꙋ гоана Сфнтелор Икоане аꙋзинд, ѫн потрива ѫмпъратꙋлꙋи: пентрꙋ Икоане аꙋ скрис кърцї ла Епископїи Бисѣричилор. Леон де ачѣста ѫнщїинцѫндꙋсъ аꙋ порончит логофецилор лꙋи съ ѫнпотриваскъ слова Сфѫнтꙋлꙋи

* Нидрїнос Фиофанїс Мїцелина.

Лѣт 726.

Їоанн,

Іоанн, карїй слова авидома потривинд, аȣ скрис ка кȣм ар фи скрис ла ӑмпъратȣл ши лар фи ӑндемнат съ тримацъ оасте съ апȣче Дамаскȣл, ши фъкъндȣсъ адекъ, къ ва съ ціе прїетешȣгȣл кȣ Домнȣл Серакѣнилор, іаȣ тримис ачѣстъ Карте, ка кȣм ар фи а Сфънтȣлȣй Іоанн. Амира саȣ Домнȣл Серакѣнилор арътънд Картѣ лȣй Іоанн Дамаскин, ел аȣ ръспȣнс, прекȣм слова съ фїе а са мъртȣрисѣще, іаръ ел де виклешȣг ка ачеста ничй кȣм наȣ гъндит, не кȣм съ скрїе. Амира дечїа аȣ порончит де іаȣ тъат мъна дрѣптъ ши лаȣ скос дин кȣрте. Сфънтȣл лȣъндȣш мъна чѣ тъатъ, ши мергънд акасъш, аȣ стътȣт ӑнаинтѣ Икоаней Майкъй Милей, ши песте тоатъ ноаптѣ съ рȣга сай виндече слȣціа, карѣ пентрȣ лаȣделе ей скрїинд аȣ пъцит ачѣста де ла некрединчошй, ши съ цюрȣа, къ ӑн тоатъ вїаца нȣ ва липси кȣ дънса лаȣделе лȣй Дȣмнезеȣ ши а Майкъй Фечоарей а скрїе, ши ашѣ ел ӑн сомн къзънд, и саȣ арътат Майка Прекȣрата зикъндȣй: Итъ къ мъна ла лок ци саȣ пȣс, дечй каȣтъ прекȣм тѣй цюрȣит, ашѣ съ фачй, шицй фъ Кондеюл а скрїе кȣрънд скрїиторю. Дештептъндȣсъ Сфънтȣл дин сомн, шаȣ афлат мъна ӑнсънътошатъ, нȣмай съмнȣл ӑмпрецюр пентрȣ крединца лъсънд, кȣ каре семн, ӑнкрединцъндȣсъ Амира, іаръш лаȣ адȣс ӑн кȣрте, ши ла май маре чинсте лаȣ авȣт

кѫтъва време. Апой Сфѫнтȣл врѫнд съ ꙟмплещорȣнита, че фъкȣсъ лȣй Дȣмнезеȣ, аȣ пъръсит кȣртѣ, ши ꙟнсоцинд8съ кȣ Сф: Козма, саȣ дȣс ла Лавра Сфѫнтȣлȣй Савей ла Ірȣсалим, ши аȣ ꙟнтрат ꙟн мънъстире, ши аколо аȣ скрис Кърциле, кареле астъзь ле аре Сф: а Ръсъритȣлȣй Бисерикъ, ꙟнпотривъ а тȣтȣрор неприіатенилор Еретичий ши схисматичий. Тѫмплатȣ-аȣ ачѣста ꙟн анȣл 728 пѫръ Лѣт 732. Леон ꙟмпъратȣл аȣ лȣат фіюлȣй съȣ лȣй Константин Доамнъ пе фата Ханȣлȣй Казарилор, ши ꙟн Сфѫнтȣл Ботез аȣ нȣмито Ирина, ши аȣ ꙟмпъкат пърциле ꙟмпъръціей деспре партѣ лор. (Ачещѣ Казарий тръя пре кѫмпій денафара Крѫмȣлȣй), де унде фъръ препȣс съ кȣноаще, къ ши пърциле Волохіей ꙟн паче вор фи фост, кѫчи алцй Варварй пе ачеа време май апроапе де ачещіа съ фіе тръит, ной ла скріиторий а афла нам пȣтȣт. Дечи Леон Ісаврȣл
Лѣт 741. Лѣт 741 Іȣніе 18 дȣпъ че аȣ ꙟмпъръцит аній 25 лȣний 2 прекȣм ам зис де боалъ де пѫнтече аȣ мȣрит, лъсѫнд ꙟн локȣл съȣ ла ꙟмпъръціе пре Константин Копроним.

КАП

КАПȢЛ. XVII.

Тот ашѣ съ тръгънѣꙁъ Історіꙗ де-ла Константин Копроним пꙟнъ ла Константин ши майкъса Ирини.

Копроним ашѣ сау порекли͡т, къчй сау имат ꙟн скълдътоарѣ Сфꙟнтꙋлꙋй Ботеꙁ, а рꙋлꙋй пъринте нъскꙋт, рꙋ ши спꙋркат некрединчос, воꙟ Дꙋмнеꙁеаскъ ꙟнсъмнꙟнд, къчй ꙟн тоатъ недꙋмнеꙁеирѣ пре татъсъу кꙋ мꙋлтꙋл аꙋковꙟршит. Ꙗлцій вор съ фіе лꙋат ачест нꙋме, къчй а тата іаꙋ фост драцй каій, кꙟт май мꙋлтъ време аꙋ фост петрекꙟнд ꙟн гражд ши ꙟн балега каилор, ши шеꙁꙟнд ла масъ, ꙟн кꙟт е ва типсій аꙋ фост пꙋнинд балегъ де кал зикꙟнд, къ май фрꙋмос мирос декꙟт балега калꙋлꙋй алтꙋл нꙋ май поате фи. Павел Діакон Карте 21: Кап 14: ꙟн време дар ачестꙋй ꙟмпърат, Болгарій стъпꙟнинд ꙟн Мисіа ши ꙟн Ѳракіа пꙟнъ ла марѣ неагръ, Константин кꙋ васеле аꙋ мерс асꙋпра лор ши Ꙗꙟт 763: пꙋнинд табъра сꙋпт Ꙗнхіало, аколо іаꙋ еꙁит ꙟнпотривъ Телесис Домнꙋл Болгарилор, ши дꙟндꙋй ръꙁбою шпт нѣсꙋри, че пꙟнъ май пре ꙋрмъ фꙋръ Болгарій бирꙋинцй, Краюл лор дин ръꙁбою скъпꙟнд, лаꙋ учис ай сꙟй, дꙟндꙋй причи-

нъ

нъ, къ нꙋ саꙋ пꙋртат кꙋм саꙋ кѫꙁꙋт; Їаръ Константин Ѫмпърат кꙋ похфалъ саꙋ Ѫнторс ла
Лѣт 770. Цариград. Апой Лѣт 770: възѫнд къ Ѫнтралт кип кꙋ Болгарїй съ факъ наре, аꙋ лꙋат пе фата Домнꙋлꙋй Болгъреск кꙋ фїюл сѫꙋ Леон, ши кꙋ ачеста мижлок аꙋ фѫкꙋт легѫтꙋрѫ де паче Ѫнтре дѫншїй. Де анчѣ Ѫнкъ съ поате кꙋноаще ла кѫтъ пꙋтере ши тѫрїе аџюнсѣсе Болгарїй, кѫт Ѫмпърацїй Цариградꙋлꙋй пъръсѫндꙋсъ а май кѫꙋта върварїа лор, де невое ле кѫꙋта асъ ши Ѫнкꙋскри кꙋ дѫншїй, не пꙋтѫнд кꙋ армиле ай май сприжнни, саꙋ де пре локꙋриле сале ай май урни, ши ашѣ деачїа Болгарїй аꙋ рѫмас стѫпѫниторй Ѫн Мисїа ши Ѫн Ѳракїа мꙋлте сꙋте де анй, прекꙋм Ѫннаинте пре скꙋрт съ ва аръта, де унде авем есте, къ ши лъкꙋиторїй Романй Ѫн Волохїа ноастръ, прекꙋм ам ши май ꙁис, ле ва фи кѫꙋтат Ѫнтр'ꙋн кип кꙋ дѫншїй асъ кивернисн ши ла прїетешꙋг а траџе, пентрꙋ ка сѫш поатъ скꙋти ши цинѣ локꙋриле ши мошїиле, ши Ѫнкъ Ѫмпърацилор Цариградꙋлꙋй кѫꙋтѫнд ши Домнїй Волохїей дꙋпъ кꙋмпѫтꙋл времїй, ши рꙋденїей ши кꙋскрїе кꙋ Крайй лор съ факъ, прекꙋм аꙋ ши фѫкꙋт, де каре Ѫннаинте ла локꙋл сѫꙋ съ ва ꙁиче. Дечй де креꙁꙋт есте, къ де ар фи пꙋс Болгарїй пичорꙋл съ стѫпѫнѣскъ ши песте Дꙋнъре, прекꙋм стѫпѫнїа Ѫн Мисїа ши Ѫн Ѳракїа,

кїаѕ Їсторичїй врѣмилор макар кѫт де пꙋцин ар фи помєнит чева, карѣ непомонинд ѕ рѫмѫне дꙋпѫ правила адеверинцїй Їсторїей сѫ кꙋноащем, кѫ де ши Їсторичїй так, ꙟнсѫ Романїй ꙟн Волохїа ꙟнтре Болгарй ши ꙟнтре Тѫтарй сѫ фїе рѫмас лѫкꙋиторй кꙋ нѫрокꙋл лор, карѣ адевѫрат сѫ фїе рѫмас, ла ачѣста ши мартꙋр не есте Ѧнтон Бонфинѕ * карилє зиче Декада 1: » Ѡпарте де Дакїаѕ каре ꙟнтре Нистрꙋ ши ꙟнтре » Прꙋт ши ꙟнтре Дꙋнѫре сѫ кꙋпринде Молдавїа (ка кꙋм ам зиче моале Дакїа) дела чещй май » тинерй Скрїиторй сѫ нꙋмеще, іарѫ чѣ май пре лѫнгѫ Дꙋнѫре, акмꙋ сѫ зиче Монтана, (кѫ Да- » вїй ши Дакїй тот ꙋн нѣм сѫнтѕ ши тот ѡ » лимбѫ аꙋ); Ѧчещѣ дин Романй сѫ траг, ши » де атѫта време ꙟнтре атѫцѣ Варварй трѫинд, » ꙟнсѫ де аколо іай дезрѫдѫчина, чинева нничй » кꙋм наꙋ пꙋтꙋт. Ѧчаста ши Хроникꙋл ꙟнне- инте ва арѫта, ꙋнде ши ꙟн че време пе Їсторичй а грѫи вом аꙋзи. Дечй Константин Копроним Лѣт 774: Болгарїй фѫрѫ кале пачѣ рꙋмпѫндѕ іарѫш аꙋ мѫрс кꙋ оасте асꙋпра лорѕ ши дин мꙋлцимѣ Болгарилор 12 мїй оморѫнд, динтр'ай сѫй макар ꙋнꙋл наꙋ кѫзꙋт. Ѧтꙋнчѣ Болгарїй іарѫ аꙋ кѫзꙋт ла пачеѕ ка дечїа ꙋнꙋл пре алтꙋл сѫ нꙋ май бѫнтꙋаскѫ; Іарѫ Лѣт 775: * Константин Копроним ашиждерѣ фѫрѫ кале асꙋпра

* Ѧнтонї Бонфїн Декада 1

Лѣт 774.

Лѣт 775.

* Кедрїнос 2

Болга-

Болгарилор врѫндъ сѫ рѫдиче оасте, фїинд ꙟн четатѣ Стронгило лаꙋ ловит бꙋбаꙫ чей зик Ѧнѳразнꙫ, ши дечїа маре фїербинтѣлѫ, ши ашѣ ꙟн 14: алꙋй Септемврїе аꙋ мꙋрит. * Ла моарте аꙋ фост стрнгѫнд, кѫ центрꙋ ненинстѣ, каре аꙋ фѫкꙋт Майкѫй Прекꙋратей Марїей, де вїꙋ кꙋноащеꙫ кѫ саꙋ бѫгат ꙟн фок, ши дѣчїа аꙋ фост порончит, тоцй, ка пре адеврѫтѫ Майка лꙋй Дꙋмнезеꙋ сѫ ѡ чинстѣскѫ. (Де мїерат, кѫ ачѣстѫ ачестꙋй ꙟмпѫрат ла єшитꙋл сꙋфлетꙋлꙋй стрѫмтѫ Покаїанїе, Бисерика ꙟн лок де Покаїанїе наꙋ примито, че сꙋфлетꙋл пїердꙋт сѫ фїе адеверѣще). Ꙟмпѫрѫцитаꙋ Константин ань 34: лꙋнй май трїй, ши аꙋ рѫмас ла ꙟмпѫрѫцїе фїюл саꙋ Леон. Леон ꙟнкѫ аꙋ ꙟмпѫрѫцит ань 5 зиле 6: Че ꙟн времиле лꙋй ꙟн пѫрциле ноастре не афлѫнд де поменит, тречем; мꙋритаꙋ дарѫ Леон ꙟн єрѣса тѫтѫнескꙋ, Лѣт 780: Септемврїе 8: кѫчй лꙋѫнд корона чѣ скꙋмпѫ дела Бисерикѫ, пре карѣ Маврикїе ѡ ꙟнкинасѫ, ши пꙋиндо ꙟн кап, ꙟндатѫ и саꙋ апринс Капꙋл кꙋ боала Ѧѳракꙋлꙋй, (де каре ши татѫсꙋ аꙋ мꙋрит) ши песте пꙋцине зиле, дофторїиле чеваш не пꙋтѫнд фолоси аꙋ мꙋрит. Ашѣ чѣртѫ Дꙋмнезеꙋ пе мѫндрїйꙫ карїй и сѫ пꙋн ꙟмпотривѫ. Оменините Четиторюле! Сокотѣще, кѫ дела сѫвѫршитꙋл ꙟмпѫрѫцїей лꙋй Константин Погонатꙫ унде ам ꙟнсѫм-

* Феофанїс Кедрінос Фестерїкон ши Нікїта.

Леон Порфїрогенїт

Лѣт 780.

ꙟсъмнат дин Ѕонора Історикȣл, прекȣм Історичїй Гречещй кȣрмъ вороава пентрȣ Дакїа ноастръ, пѫнъ ла ꙟмпъръцїа лȣй Константин ши а майкъса Иринїй (пентрȣ карїй вом съ зичем акмȣ), съ кȣприндъ анй 406: ꙟн каре анй пре кѫт ной ам пȣтȣт щи, ничй ла Гречїй, ничй ла Латиний, ничй ла алтъ лимбъ ла вре ȣнȣл дин Історичй ам пȣтȣт гъси, кариле съ фїе поменит макар кѫт де пȣцѫн пентрȣ Романїй дин Дакїа, саȣ пентрȣ статȣл лор, сȣнт атѫте кълкътȣрй де Варварй фїинд. Ꙟнсъ пентрȣ кѫчй Скрїиторїй чева наȣ поменит, нȣ есте кȣ сокотѣлъ съ гѫндим, къ ачїй Романй саȣ ꙟн пъмѫнт съ фїе ꙟнтрат, саȣ ꙟн чєрю съ фїе зборат. Ашиждерѣ ничй анȣме ла Історичй афлъм, прекȣм пе ачест вак съ фїе венит вре ѡ лимбъ, сьй фїе дезръдъчинат де пе локȣриле лор, де каре лȣкрȣ требȣе а помени Канонȣл, кариле ам дат: Къ тъчерѣ ничй пȣне, ничй ръдикъ лȣкрȣл, ꙗръ зиса ꙟл ши пȣне, шил ши ръдикъ, прекȣм акмȣ аȣ венит рѫндȣл Історїей съ арътъм, къ кѫчй ачѣстъ време сȣнт тъчере аȣ трекȣт, нȣ къ доаръ Романїй ꙟн Дакїа наȣ май фост, че кѫчй причинъ нȣ саȣ дат скрїиторилор а гръи, пентрȣ ачеа ничй аȣ гръит, ꙗръ причинъ дѫндȣсъ, ꙟндатъ аȣ ши гръит, ши кȣ кѫт де пȣцѫн ши амелицат нȣмай кȣвѫнт аратъ статȣл лȣкрȣрилор трекȣте, прекȣм ши пен-

трѹ статѹл Романилор дин Дакіа сѫпт ачест ꙟмпърат, съ фіе фост фъкѫтѹш деосевитъ пѹбликъ, фрѹмос съ вѣдеще, прекѹм вей ведѣ акмѹш ꙟннаинте арътѫнд.

КАПѸЛ XVIII.

Доведѣщесъ траюл Романилор ꙟн Волохїа пре времиле лѹй Константин ши Ирини, пѫнъ ла Никифор, кѫнд сaѹ деспърцит ꙟмпърецїа Апѹсѹлѹй де а ръсъритѹлѹй.

Константін ші Ірині. Лѣт 783.

Константин ла вѫрстъ копил фіинд, тоатъ ꙟмпърецїа Ирина майкъса кивернисїа, Лѣт 783: Склавоній ꙟнтрѫнд ꙟн Өесалїа ши ꙟн Пелопонис, рѫѹ пръда локѹриле ачелѣ, ꙟнпротива а кърора ꙟмпърътѣса Ирини оасте тримецинд, кѹ нърочит ръзбою дин тоатъ Грецїа іаѹ скос,

Лѣт 79.

Лѣт 792: Константин акмѹ ла вѫрстъ соеинд, ши кѹ сѫфлет май ꙟннълцат декѫт требѹѫ, лѹкрѹриле пѹртѫнд, сaѹ скѹлат кѹ марй ощй, шаѹ мърс асѹпра Болгарилор, май вѫртос ꙟндемнат фіинд де Панкратїе Астрологѹл, кареле адевѫратъ бирѹинцъ ꙟй цюрѹѫ; Че рѫѹ ръзбоюл пїерзѫнд, кѹ мѹлцй Боерй де фрѹнте 40 мїй де

оасте кѹ табъръ кѹ тот саѹ пръпъдит, іар єл де абіа кѹ пѹцині аѹ скъпат ла Цариград. * Къ- * Фєофанїс Павел Діакон Карте 13. Кап 39. Ніарїнос ші Міциланна.
тръ ачѣста пакосте съ маі адаоцѣ алтъ причинъ, къ кѹ доі ані маі ꙟнаинте кѹ дѣсила пре маі- каса дела ꙟмпъраціє скосѣсе, пентрѹ каре нъ- родѹл кѹ мѹлте кѹвинте проасте урекиле ꙟмплѫн- дѹі, съ испитїа съ ла скоацъ дин ꙟмпъраціє, ши врѣ съ пѹе пе Никифор ѹнкюл съѹ; Че єа де ачѣста симцинд, аѹ принс пе Никифор, ши іаѹ скос окії, ши пре мѹлці пре алції ꙟн мѹлте ки- пѹрі іаѹ слѹцит ши іаѹ педепсит. Че Болгарії ꙟнкъ дѹпъ'избѫндъ ка ачел, мѹлт ши таре мѫн- дриндѹсъ, аѹ тримис ла Константин, ши черѣ бирноѹ дела ꙟмпъраціє, кърора єл лѣѹ ръс- пѹнс, прекѹм ла анѹл сингѹр ва вени, де ле ва а- дѹче бирѹл че пофтеск, ши ашѣ лѣт 796: вине Лѣт 796.
гътиндѹсъ, аѹ ꙟнтрат кѹ оастѣ ꙟн царъ Болга- рилор; Че Кардамир Краюл Болгарилор не ꙟн- дръзнинд ꙟнаинте аі єши, Константин ꙟн лат ши ꙟн лѹнг, мѹлт ши прекѹм іаѹ фост воа пръдѫнд ши ързинд, кѹ паче саѹ ꙟнторс ла Ца- риград. Дечі Константин ла анѹл 797: гътин- Лѣт 797.
дѹсъ съ маргъ кѹ оасте асѹпра Серакѣнилор, маі- каса фимеа лакомъ ла Монархїє, пре унії дин Сенаторії ꙟндемнѫнд, кѹ виклешѹг аѹ принс пе Константин, ши іаѹ скос окії. Тѫмплатѹсаѹ а- чѣста ꙟнтр'ачеа лѹнъ ши ꙟнтр'ачеаш зи сѫм-

бзта, ѫн каре кȣ нимичѫ ани май ѫнаинте ши Єла окій лȣй Никифор скосѣсе. Кȣ ачест фелю ши дин лонтрȣ ши денафарѫ ѫмпзрзціей мȣлте ши адѣсе врѫжбе ши рзсипи, нȣ пȣцин пȣтериле ѫмпзрзціей ѫнценȣнкинд, ла анȣл 800: Леон Папа Ромїй аȣ ѫнкоронат пе Каролȣс, че саȣ порклант Мареле, Авгȣст ши ѫмпзрат Ромей ши а тоатз ѫмпзрзціа апȣсȣлȣй. Кȣ деспзрцирѣ ѫмпзрзціей ши деспзрцирѣ Бисеричій тот деодатз аȣ пȣрчес;. Цюдекава пентрȣ ачѣста ачела, а кзрȣїа хͫ іа аȣ рȣпт, ши ва алеце ѫнтре чїа, кзрора ла кале єшинд вѣц амѫнз ши ѫнкзлцзминте ѫн пичоаре ле опрїа; Ирз єй ши Савїй ши сȣлицеи карз ши кзрȣце, де кат алȣй Фараон ши май мȣлте рзликѫнд, прин спинтзкатȣра хайній лȣй хс: чѣ рошїе, ка кȣм ар трѣче песте марѣ рошїе, пре нȣл Ісраил гонинд, ашѣ поронка ши ѫнвзцзтȣра Домнȣлȣй ши Дмнезеȣлȣй челȣй вѣчник калкѫнд ши стропшинд, саȣ порнит, ши дин зи ѫн зи ка болованȣл де пѣтрз дин вѫрвȣл мȣнтелȣй рȣпт ши порнит, пѫнз ла фȣндȣл Тартарȣлȣй рзȣтзцій а сз ристȣрна нȣ саȣ май шприт. Че ачѣсте ла скрїиторїй бисеричещй лзсѫнд, ла трѣба ноастрз сз веним. Лȣѫнд дарз прекȣм ам зис Корона Монархїей ѫмпзрзціей Апȣсȣлȣй Каролȣс Мареле ла Історїиле Ȣнгȣрещй афлзм, прекȣм сз фїе марс ла

Ann. 800.

Дѫнеȣл.

дꙟнсꙋл солїй лѫкꙋиторилор дин Дакїа ꙟпрєꙋнѫ кꙋ алтор Крѫїй деспрє Дꙋнѫрє шѝ сѫꙋ фїє токмит лꙋкрꙋриле сале кꙋ ꙟпѫрѫцїа апꙋсꙋлꙋй. Кꙋвинтеле Їсторичилор ачелора времй Антон Бонфин * ла ꙋн лок адꙋкѫнд ла Декада 1 Карте 20 ашѣ адезерѣще: „Каролꙋс зиче Марєле лꙋѫнд вѣсте, „прекꙋм Годофред Домнꙋл Давилор ловисе кꙋ оа„сте пе Фрижй карїй ꙟпѫрѫцїей апꙋсꙋлꙋй єра „сꙋпꙋшй, шѝ бирꙋиндꙋй ꙟн тоцй анїй ꙟй асꙋ„прїа де ле лꙋа бир кѫте 100 де Кѫнтаре де Ар„цинт. (Давїй, акѫрора Домнꙋл єра ачеста Го„дофред, єра рѫмѫшица Давилор саꙋ а Дакилор „челор векй пре карїй Траян дин Дакїа ꙟй из„гонисе, шѝ токма пе апа Ренꙋлꙋй де пе атꙋнчѣ „сѫ ашезасе). пентрꙋ каре лꙋкрꙋ Каролꙋс Ма„рєле аꙋ порончит, тоате оащиле сѫ се стрѫнгѫ „пе апа Алара каре дѫ ꙟн апа Висара де чеа пар„те де апа Ренꙋл. Аколо Каролꙋс аштептѫнд кꙋ „оащиле, ꙗꙋ венит вестеа прекꙋм Годофред аꙋ пе„рит ꙋчис де Пайчїй сѫй. Дечй кꙋ моартѣ лꙋй „Годофред ашезѫндꙋсе лꙋкрꙋриле Фрижилор кꙋ „Давїй Ренѣнїй, Каролꙋс аꙋ пꙋрчес спре Акфис„гран; де аколо мергѫнд ла Бононїа, каре четате „єсте ла марє шѝ вѫзѫнд васеле кареле аколо „фѫкꙋсе, шѝ орѫндꙋинд тоате дꙋпѫ воа са, ꙗрѫ „саꙋ ꙟнторс ꙟнапой ла Акфисгран, ꙋнде ꙗтѫ „ꙟй єщирѫ ꙟнаинте солїй Данилор, а Лѣшилор

* Ла Антон Бонфїн Дек. 1. Карте 20.

шѝ-

» ши а Боемилор, (каре нѣмꙋрй лъкꙋеск пре лѫн-
» гъ Дꙋнъре) марй дарꙋрй адꙋкѫндꙋй, а кърора
» солй алтъ чева де ла Каролꙋс наꙋ пофтит, фъръ
» нꙋмай ка кꙋ дѫнсꙋл паче вѣчникъ съ айбъ. Дꙋ-
» пъ ачеѧ Каролꙋс умблѫнд кѫтва прин Дакіа,
» аꙋ трекꙋт пен Ꙗзиги ши пен Метенасте, (ка-
» ріи сѫнт нъроаде май сꙋс де Дакіа пе Дꙋнъре
» лъкꙋитоаре), іаръ ѫнтр'ачелаш лок пꙋцин май
» џос, ачелаш Історик зиче: Каролꙋс дꙋпъ че
» аꙋ ръзбит кꙋ бътаѧ пе Сазоній, (кърора ной ле
» зичем Сасй), каріи май денаинте фіинд сꙋпꙋшй,
» атꙋнчѣ ръдикасъ кап, ши ѫнтр'ачела ръзбою
» май мꙋлт де 30 мій де Сасй перинд, ши цара
» ашѣш де тот стропшиндꙋле, єй не май авѫнд
» ѫнкътро фаче, саꙋ плекат кꙋ тотꙋл ла Каролꙋс,
» адꙋкѫнд кꙋ сине залог пре тоцй фичоріи де
» Домнй дин цара лор. Че Каролꙋс пентрꙋ ка май
» кꙋ винишор ши май кꙋ чинсте съ ле сꙋпціазе пꙋ-
» терѣ, мꙋлте фамиліи де касе дин цара лор ско-
» цѫнд, леꙋ мꙋтат ѫн Дакіа чѣ май денафаръ,
» адекъ ѫн Ардѣл ши ѫн Панонія, ши мꙋлте
» слобозіи аꙋ дескълекат де дѫншіи, кареле ши
» пѫнъ астъзй тръеск ѫн Сармація ши ѫн Дакіа
» чѣ дин лонтрꙋ. Дечй Сасіи, каріи аꙋ дескъле-
» кат ѫн Сармація, сѫнт астъз нище нъроаде,
» кареле ѫн сателе Хънещй лъкꙋеск, шій кѣмъ кꙋ
» алт нꙋме ноꙋ Деставаній, іаръ чей дин Дакіа май

дин

»дин лонтрꙋ, адекъ дин Ардѣл, сѫнт Сасїй, »карїй астъзь лъкꙋеск пентре Романїй карїй аꙋ Фост »аколо де лок.« Де анче кѣр съ поате доведи чеа че ной май сꙋс зисъм, къ де аꙋ ши тъкꙋт Їсторичїй гречещй чева а помени пентрꙋ Дакїа ноастръ, ѫнсъ алцїй тот ашѣ де тот наꙋ тъкꙋт, че макар къ кꙋ скꙋрте кꙋвинте, ѫнсъ фоарте лꙋминат арать, прекꙋм Романїй дин Дакїа дꙋпъ ръсколеле ачелор Варварй съш фїе ашезат деосебитъ пꙋбликъ, ши тримицѫнд солїй съй ла Каролꙋс, съ фїе лꙋат Протекцїа ѫмпъръцїей апꙋсꙋлꙋй. Ачѣста ши май адевърат съ ва ѫнтъри, унде ва вени рѫндꙋл Їсторїей съ аръть де дезбатерѣ лор де сꙋпт ѫмпъръцїа ръсърꙋтꙋлꙋй, ши де ръзбоаеле, кареле аꙋ авꙋт Ромѫнїй кꙋ ѫмпъраціїй Гречещй. Константин дечїа нꙋ мꙋлт вїаца лꙋнгинд, аꙋ мꙋрит, дꙋпъ че ѫмпъръцисе ань 18: ши дечїа аꙋ мерс Ирини сингꙋръ ла ѫмпъръцїе, карѣ дꙋпъ 6 ань, Лѣт 802 * Никифор Патрикїе кꙋ мꙋлцй ѫнтрꙋн сфат, ноаптѣ фъръ вѣсте пре Ирини принзѫнд, аꙋ тꙋнсо ши аꙋ кълꙋгърито, дꙋпъ ачеа аꙋ тримисо ла островꙋ Лесвон, унде анꙋл не ѫмплинind, аꙋ мꙋрит. Ѫпъръцитаꙋ Ирини ѫнтъй кꙋ фїюл съꙋ, апой сингꙋръ, песте тот аній 23 ѫн зилеле лꙋй Константин ши а Иринїй саꙋ фъкꙋт Сꙋборꙋл а тоатъ лꙋмѣ ал шѣптеле Лѣт 787 ѫн кареле саꙋ дат анаѳимїй

Лѣт 802.
* Ачїаш май сꙋс помініцй Скрїпторї.

нечин-

нечинститорїй Ико-нелор, ши чинстѣ Иконелор ꙗрѫш саȣ ꙟнтѫрит ка-дин тѫю.

КАПȢ XIX.

Ꙟчѣсташ сѫ трѫгѫнѣзѫ дела Никифор Патрикїе пѫнѫ ла Ѳеодора кȣ фїюл сѫȣ Михаил.

Дȣпѫ изгонанїе ши моартѣ Иринеи, аȣ статȣт ла ꙟмпѫрѫцїе Никифор Патрикїе Логоѳетис. Ꙟн времѣ ачестȣи ꙟмпѫрат, Словенїй че саȣ нȣмит Бохемїй, (ачестора ной май кȣноскȣт нȣме ле зичем Чехїй), ла анȣл 805 кȣ Воиводȣл лор Лехон аȣ кѫзȣт асȣпра Хȣннилор, ши ꙗȣ гонит де пре локȣриле лор. Ханȣл Хȣннилор фȣцинд ла Каролȣс Марие (кареле ꙟн анȣл дела Хс: 800 саȣ нȣмит ꙟмпѫрат апȣсȣлȣй, ши аȣ деспѫрцит нȣ нȣмай ꙟмпѫрѫцїа, че ꙟнкѫ пре ꙟнчет май пре урмѫ ши Бисерика, каре ꙟнтѫй уна ши сингȣрѫ фїинд, саȣ фѫкȣт доаѫ, де унде уна а рѫсѫритȣлȣй ши алта а апȣсȣлȣй сѫ зик; Давор самѫ ачїа, карїй лȣй Хс: ꙗȣ скорнит доаѫ Логодниче, кȣ каре причинѫ нȣ нȣмай Ханниле ꙟй деспикѫ, че ши (ертаре сѫ фїе кȣвѫнтȣл) Капȣл де ѡ парте вѫзȣт, ꙗрѫ де алта невѫзȣт фѫкѫндȣл. * Ачеста зик Каролȣс, тримицѫнд пре фїюл сѫȣ Каролȣс

Нїкїфор.

Ꙟнт. 805.

* Кронїкȣл Францїї ла ачеста ан.

ꙟнтр

ⰴнтрꙶ аџюторїꙋ Ханѹлѹй Ѹнеск ⰴнпотрива Скла-
вонилор, пре карїй кѹ ръзбою бирѹиндѹй ши пе
Воеводѹл лор оморжнд, лѣѹ пѹстїит ши лѣѹ стри-
кат цара фоарте рѫѹ. * Ꙗръ Никифор ⰴмпъ-
ратѹл Ръсърнтѹлѹй мѹлте ръзбоае ла Асїе аѹ авѹт
кѹ Сеpакѣнїй, че тоате кѹ не нърочире кѫт ла анѹл
поменит ⰴн маре стрѫмтоаре адѹкѫндѹл Харѹн
Домнѹл Сеpакѣнилор, иаѹ кѫѹтат а кѹмпъра па-
чѣ, дѫндѹй: 306 мїй де Нѹмисмате, ачѣаш сомъ
ⰴнтот анѹл дечѣа ⰴнаинте съ дѣ џюрѹиндѹй.
* Декѫт ачесте ⰴнкъ май фъръ нърок иаѹ мерс,
асѹпра Болгарилор мергѫнд, къ Лѣт 811 авѫнд
ръзбою кѹ дѫншїй Ӏѹлїе 26 кѹ мѹлцй ши май
тоцй чей де фрѹнте ⰴнпреѹнъ аѹ перит, дѹпъ
че ⰴмпъръцисъ * ани 9 сѣѹ кѹм ва Калвизїе ани
8 лѹни 9 Дѹпъ перѣ лѹй Никифор, фїюл сѫѹ
Ставрїкїе рѫѹ рънит динтрꙶ ачелаш ръзбою, део-
датъ аѹ стътѹт ла ⰴмпъръцїе. Че алтъ чева ⰴн-
трѫнсѹл, фъръ нѹмай декѫт ранеле, че лѹасъ,
де лъѹдат неавѫнд, ши тот Сенатѹл сокотиндѹл
а нѹ фи вредник де а кивернисирѣ врѣмй тѹлбѹрй
ка ачѣле, дѹпъ пѹцинѣле лѹнй лаѹ скос дин ⰴм-
пъръцїе, ши аѹ пѹс ⰴн локѹл лѹй пе Михаил Кѹ-
ропалатис, че саѹ фост порекли Рангаве; ⰴнкоро-
натѹсаѹ ⰴнтрꙶ ачелаш ан Октомврїе 5. Ачеста Ми-
хаил ⰴмпърат ⰴнтѫй аѹ дат титѹл де ⰴмпърат
лѹй Каролѹс Лѣт 813. Кронос-Краюл Болгарилор

* Феофанїс ши Мїсцеланеа

* Феофанїс ши Мїсцелана Карте 24. Кап 25. Лѣт 811.

* Патавїе Парте 1. Карте 8. Кап 9. Ставракїе

Михаил Рангаве Лѣт 813

ꙟтрѫнд кȣ прадъ ꙟн Ѳракїе, їаȣ єшит Михаила кȣ оасте ꙟнаинте, ши бътѫндȣл лаȣ скос дин Ѳракїе, їаръ апой тот ꙟтр'ачелаш ан май 23 Коронос стрѫнгѫндȣш оастѣ, атѫта ъзвалъ аȣ дат, кѫт оастѣ лȣй Михаил ничй кȣм а ста наȣ пȣтȣт, че ꙟндатъ кȣ тоцїй аȣ пȣрчес ꙟн ръсипъ, ши мȣлцй фъръ самъ аȣ перит; Дечїа Михаил дȣпъ пасȣбъ де чинсте ши де оамений ка ачѣа, сингȣр аȣ пъръсит ꙟмпъръцїа, ши кълȣгъриндȣсе аȣ ꙟтрат ꙟн Киновїон, дȣпъ че ꙟмпъръцисъ ун ан ши 9 лȣний. Ꙟн локȣл лȣй аȣ
Леон Арманȣл. стътȣт ꙟмпърат Леон Арманȣл, кареле аȣ ꙟмпъ-
Лѣт 820. ръцит аний 7 ши ла анȣл 820 фȣ учис ꙟн Бисе-
Михаил Балбȣл. рикъ де Михаил Балбȣл (че ва съ зикъ фѫйкавȣл). Ачеста ꙟнкъ аȣ ꙟмпъръцит аний 8 лȣний 9. Асȣпра Серакинилор ши а Болгарилор ръзбоае аȣ авȣт ꙟн Далмацїе, че нȣ фоарте кȣ норок; Їар Георгїе Кедринос съмнȣлъ 245 зиче, прекȣм съ
Лѣт 829. фїе бирȣит пе Болгарй, їаръ лѣт 829 аȣ мȣрит, ꙟн локȣл а кърȣїа аȣ ꙟнкъпȣт ла ꙟмпъръцїе кȣ
Ѳеофил. алецерѣ тȣтȣрор Ѳеофил, кариле аȣ ꙟмпъръцит аний 12 лȣний 4 ши лѣт 842 Ген: 30 аȣ мȣрит,
Лѣт 842. ши аȣ лъсат ла ꙟмпъръцїе пе Ѳеодора ꙟмпърътѣса кȣ фїюл ей Михаил. Ꙟтр'ачесте времй а ꙟмпърацилор, карїй ам поменит май сȣс, чеваш пентрȣ пърциле Кривъцȣлȣй а ꙟсъмна неафлѫнд, нȣмай пентрȣ ка съ нȣ съ рȣмпъ Кȣрсȣл Їсторїей

дин

дин ꙟмпърат ꙟн ꙟмпърат, ши карий кът аѹ ꙟмпърѫцит врѹтам съ ꙟнсъмнъм. Ꙟнсъ Кедринос ла ачеста ꙟмпърат поменеще, прекѹм съ съ фїе тримис ла Домнїе Крѫмѹлѹй пре ун Петрон, дечїѧ съ фїе рѫмас обичеюͦ, тот дѣѹна де ла ꙟмпърѫцїѧ ръсъритѹлѹй съ ли съ тримацъ Стъпѫниторюͦ.

КАПѸЛ XX.

Ꙗчасташ съ ꙟнцълеџе де ла Ѳеодора ши Михаил пънъ ла Василїе Македон.

Ꙟн времиле Ѳеодорїй ши а фїюлѹй єй а лѹй Михаил, Богорис Домнѹл Болгарилор ꙟн тъй кѹ оастѣ мергѫнд асѹпра Цариградѹлѹй, че фъръ Фолос, * апой инима спре крединца лѹй Хс ꙟнторкѫндѹш, сингѹр аѹ венит ла Цариград ши саѹ ботезат. Ꙟннапой ꙟнторкѫндѹсъ єй сзй Болгарїй пентрѹ къчй съ фъкѹсъ Крещин, ла стъпѫнире неприминдѹл, єл саѹ ꙟнторс ѧръш ла Цариград, кърѹя ꙟмпъратѹл Михаил їаѹ дат мєтатѣ Загѹра апроапе де Ѳарапїа, ши аколо аѹ трѫит. Ꙗпой пънъ ла анѹл 865 тоцй Болгарїй саѹ ꙟнторс ла Крещинътате. Ꙗшиждерѣ Скиѳїй, карїй акмѹ съ кѣмъ Росй саѹ Москалїй, Зонора картѣ 15 Кап 5 ꙟй нѹмѣще: Εθνος τον τως Σκυθων

Ѳеодора ші Міхаіл

* Кѹропалатіс Зонорас Кедрінос.

Лет 865.

Нѣмѹл а Скиѳилор саѹ а тътарилор, карій съ кѣмъ Росій, фъкѫнд мѹлте расе пе ла Таврис (ачестай май векю нѹмеле Крымѹлѹй) ешинд, аѹ ловит апроапе де Цариград, ши мѹлциме де робй лѹѫнд, ши ѫнапой ѫнторкѫндѹсе де ла робій сѫй аѹ ѫнчепѹт а съ депринде ѫн леџѣ Крещинѣскъ, апой нѹ дѹпъ мѹлтъ време сѹпт Владимир Домнѹл лор кѹ тоцій аѹ примит џюгѹл лѹй Хс: шаѹ венит ла адеверинцей лѹминаре. Прекѹм Бисѣрика лѹй Хс кѹ нѣмѹриле ачестѣ крещѣ, ши съ адзоџѣ; ашѣ динтр'алтъ парте неприѧтенѹл де обще, афлѫнд причиний дѹпъ воа са, кѫзѫнд гѫлѣва скаѹнѹлѹй Патріершіей ѫнтре Игнатіе ши Фотіе Патріаршій. ши уній асѹпра алтора съвоаръ фъръ ѫнвоинца де обще фъкѫнд. Бесерика апѹсѹлѹй ашеш де тот саѹ деспърцит де ла Бесерика ръсъритѹлѹй, ши Синодѹл кареле ѫн Цариград съ фъкѹсъ де 820 де Пъринцй кѹ Патріархѹл Фотіе, Папа Николай лаѹ нѹмит Синод діаволеск, іаръ нѹ бисерическ. причининд прекѹм солій сѫй, карій аколо ера, съ фіе пъцит силъ, ши де невое съ съ фіе искълит ѫн Каноанеле че саѹ легат ѫнтр'ачел Синод. Пентрѹ ачѣста поате фи май пре урмъ Латиній врѫнд съш ръсплътѣскъ, ла Синодѹл дела Флоренціа, прекѹм скріе Збгропѹлос, ши ей пре уній дин Епископій ръсъритѹлѹй кѹ амъџѣлъ ши кѹ силъ іаѹ фъкѹт де ѹ

искълит.

нескѫлнт дѹпѫ пѹнктѹриле пѫчерїи лор. Ачеста сѫбор нѹ нѹмай аѹ стропит Ханна лѹи Хс кѹ сѫнџе, че ѫнкѫ ашѣш дин сине не кѹсѹтѫ фїинд, ши не авѫнд пре унде ѡ дескоасѫ, принтрег аѹ деспикато шаѹ сфѫрмато. Ши аша ѫнтре амѫндоаѫ Бисѣричеле май аджнкѫ ши май латѫ прѫпастїе аѹ сѫпат, декѫт чеаѧ каре поменеще Сфѫнта Евангелїеѧ кѫ есте ѫнтре Богат ши ѫнтре Лазар чел сѫрак. Лѣт: 867: Михаил ѫмпѫратѹл врѫнд фѫрѫ ничй ѡ причинѫ адевѫратѫ сѫ омоарѫ пе Василїе Македон Кесарюл, фѹ ел учис, нѫпѫдиндѹл ноаптѣ, ши кѹ сомнѹл ши кѹ винѹл ѫнгропат фїинд, Септ: 24 дѹпѫ че ѫмпѫрѫцисе кѹ майкѫса ань 14: ши сингѹр 12: карїй фак песте тот 26: ань, ши аѹ стѫтѹт ла ѫмпѫрѫцїе Василїе Македон.

Лѣт 862. Склавѹнїї ѫнкѫ кѹ тоцїй аѹ прїмїт лецѣ Крещїнѣскѫ.

Лѣт 867.

КАПѸЛ XXI.

Ачѣлаш сѫ аратѫ дела Василїе Македон пѫнѫ ла ашезарѣ Ѹнгѹрилор пе апа Тисей.

Кѫнд ѫмпѫрѫцїа Василїе Македонѧ рѫзбоаеле Склавѹнилор саѹ трас май спре пѫрциле Апѹсѹлѹй, ши лѣт 869: * аѹ прѫдат Баварїа, гарѫ спре пѫрциле Рѫсѫритѹлѹй Василїе Македон мѹл-

Василїе Македон Лѣт 869

* Лїман Карте 5.

те бирȣинце асȣпра Серакѣнилор пȣртѫнд, пѫ-
нѫ песте апа Еѵфраӡȣлȣй лаȣ ꙟнпинс, ши мȣл-
те четѫцй ши цѫрй де сȣпт мѫна лор аȣ дезбѫ-
тȣт, де унде сѫ кȣноаще, кѫ тоате ощиле ши
рѫскоалеле деспре пѫрциле ноастре ка динтрȣн
кентрȣ спре апȣс ши спре рѫсѫрит слобозиндȣ-
се, єле фѫрѫ сȣпѫр де ощй ши де кѫлкѫтȣрй
Лѣт 874. слободе аȣ рѫмас; кѫчй ши ла анȣл 874: Ван-
* Хронікул. фундан. далій, * Сорабій (сѣȣ Сирбій) ши Словѣній ла-
рѫш ꙟнтр'ачѣле пѫрцй аȣ авȣт рѫзбою кȣ Лȣдо-
виг ꙟмпѫратȣл апȣсȣлȣй, че Варварій бирȣицй Фі-
инд, аȣ примит ши бир сѫ дѣ пре ан, де каре
невое (прекȣм скріе Кедрин сѫмнȣл 286.) Хро-
ватій, Сирбій ши алалте нѣмȣрй Скиѳещй вѫзѫнд
кȣм ꙟмблѫ лȣкрȣриле ꙟн Далмаціа, дȣпѫ че три-
мисѣсе ꙟнтр'аколо Ромейй ощиле сале, тримиц-
цинд ла ꙟмпѫратȣл Солй, саȣ пофтит сѫ фіе
сȣпт жюгȣл пȣтерій Романилор, а кѫрора пофтѫ
сокотиндо Василіе ꙟмпѫрат кѫ єсте чинстешѫ,
фоарте кȣ оменіе лаȣ примит, ши ашѣ нѣмȣриле
ачесте тоате саȣ ꙟнторс сȣпт сȣпȣнерѣ ꙟмпѫ-
рѫціей, лѫсѫндȣле сѫ ле фіе стѫпѫниторій ларѫш
динтре дѫншій. Алтѫ чева пентрȣ пѫрциле ноа-
стре ла Історичй не афлѫнд, Василіе Македон,
Лѣт 886 Лѣт 886 пре ла ꙟнчепȣтȣл лȣній лȣй Май аȣ
мȣрит, дȣпѫ че аȣ ꙟмпѫрѫцит аній 19: лѫсѫнд
Леон Софос. ла ꙟмпѫрѫціе пре фіюл сѫȣ Леон, каре пентрȣ

мȣлте

мѹлте ꙟвъцъꙟѹрй че авѣ, саѹ нѹмит Филосо-
фѹл. Ачеста ꙟмпърат прекѹм скріѹ Історичїй,
* Лѣт 889: аѹ кемат пре Ѹнгѹрй нѣм Тътърѣск * Кедринос
аџюторю ꙟнпротива Болгарилор, карїй немилостивѣ аколош.
тоатъ Грецїа пѹстїа. Ѹнгѹрїй ꙟнкъ пофтиторй Лѣт 889.
фїинд ла уна ка ачѣста, ꙟндатъ дѹпъ порѹнка
ꙟмпъратѹлѹй саѹ скѹлат, ши ꙟнпротивъ асѹпра
лор мергѫнд рѫѹ йаѹ спарт, ши мѹлцй ꙟн Робїе
лѹѫнд, апой пе тоцй йаѹ вѫндѹт ꙟмпъратѹлѹй.
Кѹ ачѣстъ стрикъчюне Сїмеон Домнѹл Бѹлгари-
лор вѣзѫнд къ пѹтериле и саѹ слъбит, аѹ пле-
кат капѹл ла паче. Че ачѣстъ паче аѹ цинѹто
Болгарїй пѫнъ саѹ ꙟнторс Ѹнгѹрїй ꙟннапой. Ке-
дринос сѫмнѹл 342: скрїе прекѹм Леон ꙟм-
пърат сѹпѹинд пе Болгарй, апой и саѹ ꙟнкинат
ши Хороватїй, карїй ера ꙟнтрѹн хотар кѹ Болга-
рїй, ши нѹмай унѹл Сермо стъпѫниторюл Сир-
мѹлѹй нѹ врѣ съ съ плѣче ꙟмпърацїей. Ꙟнтр-
ачелаш ан скрїе Лѹитпранд йаѹ кемат Арнѹлфѹл
Краюл, ши йаѹ тримис ꙟн Германїа ши ꙟн Галїа,
де аѹ прѫдат ачѣле цѫрй; Апой Лѣт 893: йаръш Лѣт 893.
ла сине кемѫндѹй, аѹ ꙟнтрат кѹ дѫншїй ꙟн Мо-
равїа, унде пре Славонй домолинд ши сѹпѹинд,
дѹпъ изгонѫндѹ, локѹриле пе апа Тисей лѣѹ дат
Ѹнгѹрилор ꙟн сълъшлѹире, ши ашѣ Ѹнгѹрїй аѹ
стътѹт лъкѹиторй спре ачѣ парте де лок, ши
прин чет ла маре ши пѹтерникъ Крѫїе аѹ аџюнс,
каре

каре Църіе ꙟн прѣ ꙟнфлорит стат аȣ фост, пъ-нъ кѫнд Сȣлтан Сȣлейман ꙟмпъратȣл Тȣрческ лȣѫнд ши скаȣнȣл Църіей, Бȣда, ши лепъдѫн-дȣй Корона дин Кап, аȣ сȣпȣсо югȣлȣй Тȣр-ческ, прекȣм тȣтȣрор щіȣт фіинд, ной де ачѣс-та май мȣлт нȣ вом лȣнци. Ꙟнтр'ачелаш ан, а-декъ дȣпъ че саȣ ашеꙁат Ȣнгȣріи пе апа Тисеи, скріе Кȣропалат, прекȣм Леон ꙟмпъратȣл ꙟм-преȣнъ кȣ Ȣнгȣріи ши пре Тȣрчй іаȣ кемат ꙟн-тр'аџюторю, ши іаȣ тримис асȣпра лȣй Симеон Домнȣл Болгарилор, кареле таре саȣ апърат. * Дечіа Болгаріи вѫꙁѫнд къ аȣ атѫта сȣпъраре дела ꙟмпъратȣл Цариградȣлȣй, ꙟн пиꙁмъ саȣ дат ла Бисерика Апȣсȣлȣй; че нȣ дȣпъ мȣлтъ време іаръш ка фіюл кеалтȣиторю саȣ ꙟнторс ла пъринтеле сȣ чел адевърат. Ачѣ ꙟнтъй дъм де Історичй, прекȣм ѡ парте дин Волохіа саȣ Да-кіа саȣ дат ачелор Ȣнгȣрй пентрȣ лъкаш, адекъ песте мȣнцй пънъ ꙟн апа Тисей, каре лок, пре-кȣм ла Географіа Дакіей ам ꙁис, єра партѣ Да-кіей, пре карѣ Історичіи Гречещй чещй май де пре урмъ ѡ кѣмъ Паннодакіа, ши де атȣнчѣ деꙁ-липиндȣсе, аȣ ръмас ꙟн партѣ църіи Ȣнгȣрещй, прекȣм сѫ ціне ши пънъ астъꙁй; іаръ алалте а Дакіей пърцй, прекȣм делъкȣиторіи єй чей векй, адекъ де Романй съ фіе фост лъкȣите, ши чещй де астъꙁй лъкȣиторй доведеск, ши Історичіи

* Кȣропалат ші Бароніе ла ачелаш ан.

стре-

стрѣиниѧ прекꙋм май денаинте, ашѣ акꙋм пꙋцин ꙟнаинте вом мъртꙋриси. ✱ Ꙋнгꙋрїй дечїѧ ꙟнтрачестѣ локꙋрй ашезъндꙋсъ, ши ꙟнтъриндꙋсъ, кꙋ атъта ꙟндестꙋлацй нꙋ сав цѫнꙋт, че май мꙋлт ꙟнаинте ꙟнтинзѫндꙋсъ, Лѣт 902: дин Паннонїе ешинд, аꙋ ꙟнтрат ꙟн Италїѧ, ши мꙋлтъ прадъ ши стрикъчюне аꙋ фъкꙋт ꙟн Лонговардїи, пръ Леон ꙟнцълептꙋл дꙋпъ че аꙋ ꙟмпъръцит анй 25 лꙋнй 3 Лѣт 911: Їꙋнїе 11: даторїѧ фирїй шаꙋ плътит.

✱ Сїгон ꙟн Крѣїа Италїеӣ Карте 6.

Лѣт 902.

Лѣт 911.

КАПꙊЛ. XXII.

Ачасташ съарате дела Александрꙋ пънъ ла моартѣ лꙋй Константин фїюл лꙋй Леон.

Дꙋпъ Леон Софос аꙋ рѫмас Алезандрꙋ фрателе сѫꙋ ꙟн лок де киверниситорїю лꙋй Константин фїюлꙋи сѫꙋ, че саꙋ нꙋмит Порфирогенит, ꙟнкъ прꙋнк фїинд; Че ши Алезандрꙋ дꙋпъ ун ан ши ꙍ лꙋнъ, Лѣт 912: прчи тот трꙋпꙋл (де мꙋлтъ бъꙋтꙋръ ши неконтенирѣ са) сѫнџеле изворѫндꙋй, Їꙋнїе 7: аꙋ мꙋрит. Аꙋ рѫмас Зои ꙟмпърътѣса, карѣ аꙋ пꙋртит пентрꙋ фїюл сѫꙋ лꙋкрꙋриле ꙟмпъръцїей пънъ ла Лѣт 919: апои Роман Лекапин сокрꙋл лꙋй Константин пре Зои ꙟмпърътѣса дин палат скоцѫндо, аꙋ лꙋат ел кивернисала

Алезандрꙋ.

Лѣт 912. Константїн Порфирогенїт ши Зои.

Лѣт 919. Роман Лекапїн Лѣт 912.

ла лꙋй Константин; Апой сингꙋр Лѣт 919: Авгꙋст фѫкѫндꙋсѫ ши пре фїюл сѫꙋ Христофор ла ачеаш чинсте аꙋ рѫдикат, пѫнѫ май пре урмѫ Роман ꙟнкꙋскриндꙋсѫ ши кꙋ Петер Домнꙋл Болгарилор, аꙋ ꙟнчепꙋт ашеш де тот чинстѣ лꙋй Константин а микшꙋра, ши ꙟн скаꙋн дꙋпѫ днѫнс ла доиле ал їпꙋне. Че ачѣста Дѫнезеꙋ нерѫбдѫнд, аꙋ рѫдикат пре фїюл сѫꙋ Стефан, ши скоциндꙋл дин чинстѣ Авгꙋстѣскѫ, Лѣт 944: лаꙋ тримис ꙟн шстроаве. Кꙋ ачѣста Константин фичорꙋл лꙋй Леон ꙟмбѫрбѫтѫндꙋсѫ тот нѣмꙋл лꙋй Роман дин тревиле ꙟмпѫрѫцїей лаꙋ скос афарѫ, ши дин чинсте лаꙋ лепѫдат, ши аꙋ стѫтꙋт сингꙋр ла ꙟмпѫрѫцїе. Ꙟн времиле ачестꙋа ꙟмпѫрат Лѣт 941: поменеще Кедринос ши алцїй, * прекꙋм Рꙋсїй ка ла 10 мїй кꙋ Домнꙋл лор Ингер (ачестай Югор, кареле аꙋ фост татѫ лꙋй Свѣтослав, ши мош лꙋй Владимир, кареле ꙟнтѫй саꙋ ботезат), кꙋ васе ешинд ла марѣ нѣгрѫ, ꙟн 14 а лꙋй Їꙋнїе аꙋ ловит сꙋпт Цариград ши ꙟн Өракїа мꙋлтѫ прадѫ аꙋ фѫкꙋт, ꙟн потрива кѫрора ешинд Роман ши васеле лѣꙋ арс, ши пе днѫншїй пе тоцй їаꙋ ꙟмпрѫщїат; * Їарѫ Лѣтописецеле Рꙋсещй скрїꙋ, прекꙋм Ихор дꙋпѫ че аꙋ пїердꙋт рѫзбоюл ꙟнтѫй, апой їарѫш шаꙋ стрѫнс оастѣ, ши ꙟнтрачелаш ан їарѫ саꙋ ꙟнторс асꙋпра Гречилор, ши аꙋ ловит ꙟн партѣ Асїей спре Понт,

* Зонарас 2 Карте 16. Кап 21. Лꙋитпранд Кар 5 Кап 6

* Степанаа ꙟн Предословїе Кап 2. шї Хронографꙋл Кап 135.

ши а8 прѫдат Ираклїе, (дела марѣ нѣгрѫ), цара Пафлагонїей, ши пѫнѫ ла Никомидїа а8 аџюнс, пентр8 каре Роман тримецинд Соли, ши рѫгѫнд8се де паче, а8 токмит сѫ дѣ даре май м8лтѫ пре ан, декѫт к8м легасѫ сѫ дѣ Леон ши фрателе сѫ8 Алезандр8; че ной пентр8 ачѣста даре ши де легѫмѫнт8л ей ла Історичїй Гречещй н8 афлѫм, поате пентр8 р8шинѣ к8 кондеюл сѫ фїе трек8т. Пе време лѫй Константин Порфирогенит, скрїе Зонора Карте 16: Кап 21: ши Кедринос сѫмн8а 314: прек8м Олга Доамна Р8силор, а карїа бѫрбат (Игор) венисѫ к8 корѫбїле асѫпра Цариград8л8й, бѫрбат8л м8ринд8й, а са8 ск8лат, ши вїинд ла Цариград, а8 примит Сф: Ботез, ши маре чинсте ши драгосте кѫтрѫ адеверинца кредиинцїй а8 арѫтат. Ѫмпѫрат8л ѫнкѫ чеа че и са8 кѫз8т чинсте фѫкѫнд8й, к8 маре ла8дѫ а8 лѫсато, де са8 ѫнторс ла але сале. Фоста8 пре ачеа време Патрїарх Цариград8л8й Феофилакт, фичор8л л8й Роман Лакапин. Дечи Роман ѫмпѫрат фїинд скос дин чинсте, прек8м май с8с ам поменит, Лѣт 941 л8ѫнд чин8л кѫл8гѫреск, Лѣт 941. са8 престѫвит ѫн л8на л8й Ї8нїе. Константин Парфирогенит сѫнг8р дечїа рѫмѫинд ла ѫмпѫрѫцїе, ла ан8л 8нг8рїй ѫн доаѫ рѫнд8рй а8 ѫнтрат к8 прадѫ ѫн Италїа, ши ла маре стрѫмтоаре п8инд пе лѫк8иторй, са8 токмит сѫ дѣ л8й

Тазие Краюлꙋй Ꙋнгꙋреск 10 міерце де бані ꙟшиждерѣ. Лѣт 955. Лѣт 955: Ꙋнгꙋрій май мꙋлци де 100 мій де оасте гръш пꙋрчекѫнд асꙋпра ꙟмпъръціей апꙋсꙋлꙋй, дела Дꙋнъре пън ла Пъдꙋрѣ нѣгръ тоате сꙋпт фок ши сꙋпт савіе аꙋ пꙋс. Че ꙟмпъратꙋл апꙋсꙋлꙋй Оттон Мареле кꙋ мꙋлтꙋл май кꙋ пꙋцинъ оасте ꙟмпотривъ єшиндꙋле, атѫта ꙗꙋ бътꙋт, кѫт динтр'атѫцѣ нꙋмай 7 зик, съ фіе скъпат. Ꙗръ Константин ꙟмпъратꙋл ръсъритꙋлꙋй Лѣт 959: пꙋрчіѕѫнд ꙟн оасте асꙋпра Ѳеракѣнилор, ши аџюнгѫнд ла Сиріа, кꙋ ꙟнвъцътꙋра фіюлꙋй сꙋ лꙋй Роман аꙋ мꙋрит отръвит ꙟн 9 алꙋй Ноемвріе, дꙋпъ че тръисъ ані 54: ши ꙟмпърѫцисъ кꙋ майкъса Зой ши кꙋ Ꙋнкю съꙋ Алезандрꙋ ані 13: кꙋ Роман ані 26: сѫнгꙋр 15, карій фак песте тот ані 54: стѫнд адекъ ла ꙟмпъръціе фіинд ла вѫрстъ прꙋнк де ун ан ши 3: лꙋні. ꙟн локꙋл лꙋй аꙋ стътꙋт ла ꙟмпъръціе Роман фіюл съꙋ, кареле аꙋ ꙟмпъръцит ані 3: лꙋні май патрꙋ.

КАП-

КАРТѢ А ШѢПТѢ.

Карѣ доведѣще траюл Романилор ѫн Волохїа дин Їсторичїй стреинй, ши мѹстрѫ пе унїй бѹйгѹиторй, карїй пентрѹ ѫнчепѫтѹра нѣмѹлѹй Молдовенеск кѹ басне аѹ мѹрѹит хѫртїа. Ашиждерѣ аратѫ ѫнчепѫтѹра ѫнпѫрѫцїей Рѹсещй дин четатѣ Кїовѹлѹй ши ѫнтоарчерѣ лѹй Владимир Домнѹлѹй Рѹсеск ла Крещинѫтате. Ашиждерѣ поменеще ѫнтрѡ време сѹпѹнерѣ Бѹлгарилор сѹпт ѫмпѫрѫцїа рѫсѫритѹлѹй, ши некѹрмат траюл Романилор ѫн Волохїа дела Роман фїюл лѹй Константин пѫнѫ ла ѫмпѫрѫцїа лѹй Исакїе Ангел, кѫнд саѹ дезбѫтѹт Романїй де сѹпт ѫмпѫрѫцїа Цариградѹлѹй.

КАП.

КАПꙊЛ І.

Ꙟнтродꙋчерѣ пентрꙋ поменирѣ нѣмꙋлꙋй Молдовенеск де ла Історичій стреиний.

Ꙟцим, къ ва фи поменинд Четиториюл нострꙋ, ши кꙋ мꙋлтъ пофтъ ва фи аштептѫнд цю,Ѹинца, каре ꙟн мꙋлте локꙋрй ꙟн Картѣ трекꙋтъ ам фъкꙋт, адекъ прекꙋм ꙟн кꙋрсꙋл Історіей вом арѫта, къ де ши аꙋ тъкꙋт прен кѫтъва време Історичій Ромѫнилор пентрꙋ греѡа ши некꙋрмата шедере Ромѫнилор ꙟн Волохіа, ꙟнсъ май апой нꙋ ашѣ де тот ши де ла алцій а алтора стъпѫнирй скрі-торй, уитъріи съ съ фіе дат, пентрꙋ ачѣста даръ венитаꙋ акмꙋ рѫндꙋл ши времѣ ачеа, ка ши цюрꙋита съ платим, ши кꙋ бꙋне сокотѣле ши мъртꙋрій съ доведим, прекꙋм къ де аꙋ тъкꙋт Історичій Ромѫнилор, (пентрꙋ причинеле, кареле де мꙋлте орй лѣм поменит), ши ꙟн скрисориле лор ашѣ кѣр ши адве пентрꙋ пърциле ноастре наꙋ поменит, ꙟнсъ тъчерѣ ши тречерѣ кꙋ Кондеюл наꙋ кꙋрс дин липса лъкꙋиторилор Ромѫнй дин Волохіа, че прекꙋм де мꙋлте орй ам зис, дин ꙟнплетичириле ши ꙟнкꙋркъриле а атѫтѣ нъвъширй ши напъзй де фелю де фелю де Варварй, карій ка нище ножрй де вѫнт вифорѫт пꙋртаций,

ꙟн

ꙟн тоате времиле ши ꙟн тоате пърциле кѫдѣ асȣпра ꙟмпъръцїей Романилор, ши ка ѡ чѣцъ ꙟнтȣнекоасъ унде съ пȣнѣ, нȣ съ май рѫдика. Ꙗщѣ деспре Еврȣпа Болгарїй, Склавонїй, ши май пре урмъ ши Рȣсїй; Ꙗщѣ деспре Асїа Серакѣнїй, Хȣннїй, Тътаржй, ши алтеле кȣ дѫншїй ненȣмърате Лимбй ꙟн тоате пърциле пръзй фъчѣ, ши тȣспатрȣ унгюриле ꙟмпърѫцїей дин темелїе скȣтȣрѫндȣле, ле мȣта ши ле стрѫмȣта, ши ка пȣїй Виперилор саȣ а Ехидиелор пѫнтечеле майкъса пре дин лонтрȣ рожѫнд, атѫтѣ нѣмȣ, й саȣ скорнит ши ꙟн ꙟмпърѫцїа Романилор венинȣл връжмъшїей лор шаȣ върсат. Кȣ ачѣсте даръ ши ка кȣ ачѣсте нерѫсȣфлате ши не ꙟнчетате невой ши вечниничїй ꙟмпърѫцїа Романилор лȣпчѫндȣсъ, ка ун ѡм бътрѫн ꙟн върстъ ши векю ла аний, кȣ кȣмплите ши де лѣкȣрй непримнтоаре хрониче боале кȣпринсъ, ши ка кȣ нище грозничй шерпй ши бълаȣрй прецюр грȣмазй ши прецюр мижлок ꙟнчинсъ ши ꙟнфъшȣратъ фїинд, ꙟнтоате зилеле ши чѣсȣриле ꙟн агоана морцїй, (ꙟн трацерѣ сȣфлетȣлȣй де моарте) ши ꙟн оглинда пеирїй ши а пръпъденїей съ привїа ши съ кинȣа, пентрȣ каре лȣкрȣ ча монстръ (арътаре) ши че грозникъ чюдѣсъ, непърѫсит икоана рѫсипирїй ꙟнаинтѣ окилор, май ꙟнтѫй ши май де апроапе ле презентȣа (ле пȣнѣ ꙟнаинте) ачѣлѣщ, прекȣм врѣмѣ ши мѫна ле да,

кȣ

кꙋ Кондеюл ле ꙟкипꙋл ши ле стрꙟнџѣ, ꙗръ лꙋкрꙋриле де бꙋрикꙋл ꙟмпъръціей май депъртате, кареле адекъ съ сокотіа, къ нꙋ ашѣ де моарте адꙋкътоаре ранъ ле адꙋк, оарекꙋм ꙋнтърїй ши непомениреи ле ласа, ка кꙋм кълъторюл пре ꙗрнъ грѣ ши џероасъ кълъторинд, ши дин тоате пърциле де вѝворе ши де спꙋлбърърй кꙋпринсъ ши ръзбътꙋтъ фіинд, пърциле трꙋпꙋлꙋй челе май апроапе де инимъ ши де капꙋл віецїй, май таре але акопери ши але пъзи силѣще, ꙗръ челе май депъртате нꙋ атꙟта, де каре лꙋкрꙋ де мꙋлте орй съ тꙟмплъ де піерде Кълъторюл пичоареле, мꙟниле насꙋл, фаца образꙋлꙋй, пърцъле адекъ, кареле де мижлокꙋл кълдꙋрїй фирещй май де департе стаꙋ, пентрꙋ невоꙗ чѣ май маре оарекꙋм несимцинд чѣ май микъ ши ꙟн самъ не бъгꙟнд. Дечй токма дꙋпъ че ла доритꙋл попас аџюнџе, ши кꙋ кълдꙋра мъдꙋлъриле челе де фриг ши де џер ꙟнгецате ши ꙟнлемните ла симцире ши ла кътире ꙟш адꙋче, атꙋнчѣ ꙟнчепе кꙋ марй дꙋрерй ши кинꙋрй а симци ши а кꙋноаще, че прин ръчѣлъ пъціа, ши нꙋ симціа, ши че піердѣ ши нꙋ щїа. Ꙟнтрꙋ ачеста кип дар съ съ фїе тꙟмплат Їсторичилор Ромꙟнещій май пре ꙋрмъ доведеск а стреинилор скрїиторй, карїй пентрꙋ але сале кꙟте оарече, ши пентрꙋ а алтора аꙋ амелицат, ши кꙋ пꙋцинъ пoменире таре доведеск прекꙋм тъчерѣ Їсторичилор

времи.

времилор ачелора наꙋ авꙋт алтъ причинъ, фъръ нꙋмай каре де ла ной саꙋ арътат. Ꙟшиждере унора май проспецй скріиторй ачѣаш ачелор май векй тъчере ши а алтора непꙋсъ, чеа че сар фи кѫзꙋт невоинцъ ꙟн черчетарѣ ши ꙟн черкарѣ скріиторилор, лѣꙋ дат мижлок а гѫнди, ши а ли съ пърѣ, прекꙋм локꙋриле Дакіей, ши алес ꙟнсей акꙋм цара Молдовей ши а Мꙋнтеніей стъ, съ фіе рꙋмас кꙋ сꙋте де ани пꙋстіе, ши де Романій съй нелъкꙋитъ. Ꙟнкъ зик, къ де ар фи фост Романіи ноштріи дин Дакіа тот ꙟн нѣм кꙋ Романіи дин Италіа, скріиторіи Романилор нар фи ꙋйтат а скріе пентрꙋ дѫншіи. Ꙟнсъ требꙋита ачелора, каріи ашѣ де слаб шаꙋ слобозит кꙋвѫнтꙋл, ꙟнтъй съ съ фіе май трꙋдит чева, ши нꙋ нꙋмай кѫте Кърцй де Історичй ꙟн каса саꙋ авꙋт, съ фіе четит, че ши пре каріи наꙋ авꙋт, саꙋ де ла алціи съ съ фіе ꙟмпрꙋмꙋтат, саꙋ ши ачѣста мѫна де нꙋ іаꙋ дат, ꙟнкай съ фіе къꙋтат ла алціи, каріи Історіиле а тоатъ лꙋмѣ ши а тꙋтꙋрор Вѣкꙋрилор пре скꙋрт аꙋ стрѫнс, ши лꙋкрꙋри, кариле, май вредниче де штіинца тꙋтꙋрор аꙋ фост, пре времиле ши ла локꙋл сꙋ лѣꙋ ꙟнсъмнат, прекꙋм аꙋ фъкꙋт Патавіе ꙟн Картѣ, * че ш нꙋмеше съмълꙋирѣ времилор, ши ꙟн алта чей зиче * ꙟнвъцътꙋра времилор. Сно, Калвиз, ꙟн Картѣ (лꙋкрꙋл хроническ); Рикціолꙋл ꙟн картѣ чей зиче

De ratione Temporum. De doctrina Temporum.

Chronicum magnum et Selectum Le grand Dictionaire Historique.

зиче * хроникꙋл маре ши алес; Морери маделе Лезикон Ісорическꙋ * ши алцїй кꙟцива, а кърора нꙋмере лꙋчцимѣ ворованй фꙋгꙟнд, ле трече, ши ꙟнтр'ачещѣ ка'нтре нище кꙋрате оглинде тот трꙋпꙋл ши фаца Історїилор ръвинд ши ꙟнцълегꙟд, апой Кондеюл пре хꙟртїа а пꙋрчеде воа съй фїе дат, ши ашѣ мꙋлт май кꙋ пазъ, ши май фъръ лꙋнекаре ар фи пъшит. Ашиждерѣ ла скрїитори ар фи афлат, прекꙋм дꙋпъ че нѣмꙋриле Варварилор деспре Кривъц, ши алес карїй църилор ноастре май апроапе вечиній аꙋ стътꙋт, прекꙋм аꙋ фост Бꙋлгарїй, Сирбїй, Склавонїй песте Дꙋнъре, Лѣшїй, Къзачїй песте Нистрꙋ, Росїй сѣꙋ Москалїй, песте Нипрꙋ, карїй ши пънъ астъзй марй ши лате Крайїй ши ꙟмпърѫцїй цин, ши Ꙋнгꙋрїй деспре апꙋс, карїй кꙟт съ фїе фост де пꙋтерничй, нимеи сокотеск съ ва афла, кареле съ нꙋ щїе. Ачѣсте нѣмꙋрй, зик, дꙋпъ че пре ла локꙋриле сале саꙋ ашезат ши саꙋ ꙟнтемеат, дечїа ей ꙟнкъ де лꙋкрꙋриле ши ꙟнчепътꙋриле сале а скрїе аꙋ ꙟнчепꙋт, ши дꙋпъ кꙋрсꙋл времилор че ла дꙟншїй саꙋ тꙟмплат, май пре амърꙋнтꙋл, іаръ че ла вечинїй лор, май пре скꙋрт, ꙟнсъ кꙟте чеваш не ꙟнсъмнат наꙋ лъсат, ши алес пентрꙋ лъкꙋиторїй Молдовей, ка пентрꙋ нище вечиній май де апроапе, кꙟнд оказїа лѣꙋ венит, кꙟте чева апомени нꙋ саꙋ леневит, пре карїй ной акмꙋ ка пре

нище

нкꙋще повѣце дин пас ꙟн пас ꙋрмѫнд, дин нъпастѣ, карѣ де ла уній пꙋцин ꙟн Історій зъбъвнціи, ꙟн спателе цѫрилор ачестора саꙋ арꙋнкат, але дезвате ши але мѫнтꙋи, силим, ши прекꙋм траюл Романилор ꙟн Волохїа де ла ꙟнчепътꙋра лор пънъ акмꙋ некꙋрмат ши нестѫнс съ фїе ꙟамас, съ доведим.

КАПꙊЛ II.

Аратъсъ некꙋрмат траюл Романилор ꙟн Волохїа пънъ пе ачесте времи дин мъртꙋрїиле Історичилор Рꙋсещи ши Лешещи.

Скрїꙋ Лѣтописецеле * Рꙋсещи, прекꙋм прин кꙋрсꙋл ачестор ани съ фїе фост лъкꙋит пре ла прагꙋриле Нипрꙋлꙋи ун фелю де лимбъ, че лѣꙋ фост зикѫнд Печинигй, (пентрꙋ карїй май пре ꙋрмъ ши Історичїй Гречещи поменеск, прекꙋм ла локꙋ съꙋ съ ва аръта), ши алтꙋл, че лаꙋ фост кемѫнд Половцй, пентрꙋ карїй Билскїе скрїе ꙟнтр'ачеста кип: * »Половцїй зиче, ши Печинигїй аꙋ »фост ешит дин Цимбрй ши дин Гоцй дин Лит»фанїа порницй, ши шедерѣ лор ꙟнтѫй съ фїе »фост пе лѫнгъ Дрогичин. Іаръ ачесте доаъ нѣ»мꙋрй че фелю де лимбъ съ фїе ворбит, скрїе »алт Історик Лешеск Стрїйковски. * Половцїй

* Сінопсіс саꙋ Історії рꙋсещї ꙟн Кіов тіпъріта лист 75. Хронографꙋл Рꙋсеск Глав 137

* Білскіе.

* Стрїйковскіе

Хроніка-рѹл саѹ Ліст 201.

»зичеѧ саѹ нѹмит аше де ла Рѹсиѧ, сеѹ кѫчи »лѫнѹа пѫрциле локѹрилор пре кѫмп, сеѹ кѫчи »кѹ вѫнатѹл ꙟшй цине віаца, сеѹ де ла кѹвѫн»тѹл (ловит) адекѫ кѫчи кѹ тѫлхѹшагѹри ши кѹ »апѹкатѹл а трѫи ера обичюнциѧ; ꙗрѫ лимба ле ера »аместекатѫ дин треи нѣмѹри, Рѹсаскѫ, Лешѣ»скѫ ши Молдовенѣскѫ, саѹ прекѹм Лешіи кѹ »алалте нѣмѹри Словенещи астѫз хиреш а Мол»довенилор зик Волоскаѧ.« Сокотѣскѫ дарѫ ла ачеста лок Четиторюл ши кѹ минте ꙟнтрѣгѫ сѫ жюдечеѧ кѫ ѹн кѹвѫнт че поменеще ѹн Історик де крединцѫ, кѫтѫ лѹминѫ адѹче Історіеи, пентрѹ ка кѹрат сѫ сѫ поатѫ кѹноаще, кѫ дѹпѫ атѫта тѫкѹт нѹмеле Волохѹлѹи ꙟн Волохіа трѫиторю, де ла алціи маи денаинте скріитори непоменит, ка кѹм динтрѹн адѫнк ꙟнтѹнерик ла лѹминѫ сар скоате, а ꙟнцѫлеџе сѫ дѫ, кѫ девреме че ачѣле нѣмѹри ꙟш фѫкѹсѫ лимба лор дин треи лимби аместекатѫ (дин кареле ѹна аѹ фост Молдовенѣскѫ), кѹ бѹнѫ самѫ ши фѫрѫ ничи ѹн препѹс сѫ доведеще, кѫ Молдовеніи, саѹ прекѹм ꙟн Хроникѹл нострѹ сѫ зиче Романи, ꙟн Волохіа тот деѹна некѫлтинци трѫитори аѹ фост пре локѹриле сале, кѹ каре Половціи ши Печинигіи ачіа апроапе ꙟн вечинѫтате фіинд, ши мѹлтѫ аместекѫтѹрѫ кѹ дѫншіи авѫнд, аше де ла Молдовени лимба сѫ ши фіе ꙟмпрѹмѹтат; Ярѫ ꙟмпрѹмѹтареѧ ши аместе-

кареѧ

карѣ лимбїй прекȣм ꙟн скȣртъ време съ съ
поатъ фаче, ꙟниме а цюдека ва пȣтѣ, къ ничй пȣтем
креде, къ доаръ нѣм Варвар ка ачела прин мещер-
шȣгȣл граматикъй лимба молдовенѣскъ кȣ а Лѣ-
шилор ши а Рȣсилор съш фїе алкътȣит, ши ашѣ
ꙟн кȣрѫндъ време съ ѡ фїе фъкȣт, пре атȣнчѣ
нѣмȣриле ачесте ничй Азбȣкиле авѣ, не кȣм
граматика; Дечй даръ де крезȣт есте, къ ачѣле
помените нѣмȣрй Молдовенилор прин мȣлтъ
време, верй сȣппȣсе, верй ꙟнсоците (къ ачѣста
а адевери нам пȣтȣт), верй кȣ алт мижлок аме-
стекате аȣ фост; ꙟнсъ орй кȣм ар фи, тот съ ꙟн-
цълеџе, къ време ꙟ мȣлцй анй аȣ требȣит, ꙟн
карѣ ꙟ унїй кȣ алцїй дѣавъломиндȣсъ, Печйнигїй,
ла лимба лор чѣ рȣсаскъ, (къчй ачѣста лѣȣ
фост чѣ де нащере), чѣ молдовенѣскъ прекȣм
чѣ лешѣскъ съ аместече, атѫта кѫт дин трей
уна съ факъ, ничй кȣ вре ун мижлок адеве-
ринца лȣй Стрїйковски пентрȣ ачеста лȣкрȣ съ
поате астȣпа, де време че ши лимба молдовенѣскъ
ши а тȣтȣрор Ромѫнилор а аве мъртȣрисеще, марѣ
ши мȣлтъ аместекарѣ ачестор нѣмȣрй съ фїе
авȣт, дела кареле ши ей нȣ пȣцине кȣвинте саȣ
ꙟмпрȣмȣтат, ши алес тъиторїй деспре Нистрȣ
карїй фъръ самъ мȣлте рȣсещй кȣвинте ꙟн лим-
ба ромѫнѣскъ аместекъ, прекȣм ши астъзй съ
веде. Хроничилор Рȣсещй пентрȣ нѣмȣриле а-

честе,

честе, ши пентрꙋ аместекꙋтꙋра лор кꙋ Ромаꙥій дин Дакїа, таре ши апроапе сꙋ алꙋтꙋрꙋ ши Історичїй Гречещй, арꙋтѫнд кꙋ кꙋ шарделе лор пꙋнꙋ ꙟн Паннонїа аꙋ фост кꙋпринзѫнд; Че ной сꙋ адꙋчем аминте кꙋвинтеле лꙋй Георгїе Кедрин, кареле пентрꙋ нѣмꙋл Пичинигилор ла Сꙋмнꙋл »363. Лист 775: * скрїе ашѣ: Нѣмꙋл зиче Пичинигилор Скиѳическ есте, динтрꙋ́чїа Скиѳй »карїй сꙋ кѣмꙋ Βασιλεικοι ꙟмпꙋрꙋтещй. Аче»ста нѣм есте фоарте кꙋ мꙋлт нꙋрод ши маре, »кꙋрꙋ алт нѣм де Скиѳй ниче унꙋл поате сꙋй »стѣ ꙟнпротивꙋ, ши сꙋ деспарте ꙟн 13 рꙋде»нїй, саꙋ прекꙋм ной акмꙋ зичем оарде, кареле »тоате сꙋнт ун нꙋме Апазинацилор саꙋ Печинигилор сꙋ кꙋпринд, іарꙋ дꙋпꙋ Домнїй ши окꙋр»мꙋнторїй лор фїетекареле ши деосебит нꙋме аре, »лꙋкꙋеск ачещѣ песте Дꙋнꙋре, дела Нипрꙋ пре »лꙋцимѣ кѫмпилор ачелора, ши сꙋ ꙟнтинд пꙋ»нꙋ ꙟн Паннонїа, макар кꙋ локꙋрй адеврате де ашꙋзꙋмѫнт не авѫнд, тот деꙋна чїй ши колѣ »мꙋтиндꙋсꙋ, сꙋнт шѣтре лꙋкꙋеск. Вездй анчѣ, кꙋм ачещй Печинигй пре атꙋнчѣ ши локꙋриле Окраинїй, а Покꙋтїей, а Молдовей, а Бꙋцѣкꙋлꙋй ши а царїй Мꙋнтенещй пꙋнꙋ ꙟн цара Ꙋнгꙋрѣскꙋ аꙋ фост кꙋпринзѫнд, дела карїй прекꙋм скрїе Стрїйковски шаꙋ фост аместекат ши лимба. Де време дарꙋ че Історичїй Гречещй зик, каꙋ фост кꙋприн-

* Георгїе Кедрїнос.

кꙋпринзѫнд локꙋриле Дакїей, ши Їсторичїй Рꙋсещий мѫртꙋрисеск кѫ лѣꙋ фост лимба аместекатѫ кꙋ Волоскаа; ꙗтѫ кѫ ачїй де демꙋлт Волохи, саꙋ прекꙋм ле зичем ной Ромѫний аꙋ фост пре атꙋнчѣ тот пре локꙋриле сале челе дин тѫй лѫкꙋиторй, орй сꙋпꙋший ар фи фост, орй Сꙋпꙋиторй. Де ꙟнчепѫтꙋра ши де унде аꙋ єшит ачесте нѣмꙋрй, че ам пꙋтꙋт ла Їсторичй май де креднцѫ а афла, ꙟн скꙋрт аиче а дꙋаоре ꙟн грацїа »четиторюлꙋй кꙋ кондиюл нꙋ вом трѣче: * Бил»скїе, нꙋ некꙋноскꙋт Скрїиторю лешеск зиче: »Половцїй, (карїй ши їй де ун нѣм сѫнт кꙋ Пе»чинигїй), тот де одатѫ сѫ фїе єшит дин Цимарий »нѣм Готониче, карїй дин Литфанїе єшинд, »ꙟнтѫй сѫ сѫ фїе ашезат пела Дрогичин; Гра»юл лимбїй лор прекꙋм май сꙋс ам зис дин Стри»ковскїе, аꙋ фост алкѫтꙋит, саꙋ амесекат дин »Рꙋсеск, Лешеск ши Ромѫнеск. Ꙗ ачестора кꙋ»вине сѫ веде ꙟнтѫринд * Леꙋнклаеїе ꙟн Пан»текте, Кап: 49: унде урмѫнд луй Певкер, Бо»зинїй зиче, нꙋме, тꙋтꙋрор єсте щїꙋт (пекарїй »Їсторичїй Гречещий ꙟй нꙋмеск Пазинакй) дин »коренїа лор сѫнт Венедїй, (де пре ачещѣ, со»котеск сѫ фїе рѫмас ꙟн цара Мꙋнтенѣскѫ ун »фелю де нѫрод, кѫрора ши астѫзй ле зик Ро»мѫнїй Венетичй, чи пентрꙋ ачѣста гѫлчѣва нꙋ »клѫтеск), кѫчй ши лимба ашѣ ꙟй доведѣще.

* Білскїе.

* Леꙋнклавїе дін Певкер ꙟн Пантекте Кап 49

* Пев-

» Певскерꙋс, бърбат іде аскꙋцꙋтъ минте нꙋмеле Пачинакилор ꙟл сокотеще съ фіе де пе Почина саꙋ Починаніе, вестит а Кръиеи Дешеций цꙋнꙋтъ карій одиниоаръ ꙟнтрачѣле хотаръ съ фіе лъкꙋит, адекъ пънъ а нꙋ съ порни асꙋпра Трибалилор. Динтрачесташ сокотеще Леꙋнклавіе съсъ фіе търгꙋнд ши нꙋмеле ши нѣмꙋл Боснѣнилор, де карій каꙋте четиторюл ла локꙋл лꙋй Леꙋнклавіе дела ной поменит. Че съ веним ла чел май де пре урмъ ши Четиторюлꙋй роман май ащептат кꙋвꙋнт. Билскіе * хроникарюл ꙟн картѣ, »карѣ ной ѡ авем, Лист 229: нъроаделе зиче Пе»чинигилор ши а Половцилор дꙋпъ че аꙋ єшит »дин Дитфаніа, саꙋ ашезат ꙟнтꙋй ла Восфорꙋл »Кимерик, (унде сꙋнт акмꙋ четъциле Тꙋрчилор, »Герчій ши Таман), де аколо єшинд, ꙟнтꙋй аꙋ »легат прїетешꙋг кꙋ Иновецій, карій цинѣ Кръ»мꙋл ꙟаръ ачей Иновецй ꙟнпреꙋнъ кꙋ Ромꙋній ши »кꙋ Бастарній, адекъ Бꙋцꙋцѣній аꙋ фъкꙋт, (саꙋ »аꙋ токмит) четъциле Мангопꙋл, Керкел, Кръ»мꙋл, Кафа, Очакофꙋл (саꙋ Вочіе), Мꙋнка»стрꙋл адекъ Четатѣ албъ, Киліа (саꙋ Ахиліа) »ши Терковиска адекъ Тꙋрговищѣ. Нимй дар, Четиторюл нострꙋ кꙋ минтѣ съ съ фꙋре ши съ сокотѣскъ, къ доаръ ачесте ной, декꙋт сꙋнт, май мꙋлт лъцꙋндꙋле, чинстѣ ши слава нѣмꙋлꙋй нострꙋ кꙋ ачеста мижлок вом съ адаоцем,

* Певскерꙋс, адꙋс мъртꙋріе ꙟн Пантектеле лꙋй Леꙋнклавіе ла локꙋл поменіт.

* Білскіе Ліст 259.

мъртурисеще щiинца нимей, къ адевэрница Iс-
торiей черкъм ши урмъм, пентру акърiа Конфир-
мацiе, ку бунъ фрунте ꙟйцурум, къ дупъ кур-
сул хроникулуй ꙟннаинте ꙟй вом адуче ꙗръш
алцй Iсторичй стрейнй, карiй вор арътa, къ аче-
сте помените нѣмурй, ꙟнкъ ши ощенирй ꙟнпре-
унъ ку Молдовѣнiй асупра алтора съ фiе фъкут,
пентру кареле Iсторичiй нощрiй ничй ау висат, не
кум съ поменѣскъ; ꙗръ ной пре кум не цюрум,
ла локул сэу вом зиче.

КАПУЛ III.

Мустрасъ нище бъснуиторй, карiй пентру нѣмул Романеск хъртiа мурУинд, сингурй пе сине сау окърѫт.

Вино акму ꙟнчѣ, искуситуле ꙟн Басне * Си-
мiоане, ши тѣка минчюнилор Мисаиле, вино зик
ꙟнчѣ, ши те уйтъ ла Романiй ши лъкуиторiй Во-
лохiей, пре карiй вой баснъ волинд, ши минчю-
нъ нъскѫнд, ка пре бурецiй фъръ съмѫнцъ, де
ерй де алалтаерй ꙟй фачецй, ши ну щим де че
Ласлъу Краюл Унгуреск (кареле пре времиле че
зичецй, нумай воаѫ есте кунoскут, ꙗръ алтора
Iсторичй немъруа), дин темницеле Рѫмулуи
скошй ши ꙟмпотрива Тътарѫлор адушй, ши апой

* Сiмiон ши Мiхаiл ꙟн Прѣдословiа Лѣтописацулui лор.

ꙟцара Ардѣлꙋлꙋй спре лъкꙋире пꙋшй сѫ фіе фост. * Пъцитаꙋ нѣмꙋл Ромѫнеск кꙋ вой токма ка пъринцеле лор Ремꙋс, кареле пре тѫлхарй гонинд, ши бꙋкателе Ꙋнкюсꙋлꙋй Нꙋмитор кꙋ мѫнъ ꙟтрармата де дѫншїй апърѫнд, Ела апой ꙟн аркꙋл Тълхарилор принс, ши де тѫлхꙋшаг кꙋ завистіа пѫрѫт, легътꙋрилор дат ши морцій џюдекат аꙋ фост; Че дрептатѣ лꙋй нꙋ нꙋмай невиноват лꙋй скос, че ꙟкъ непот лꙋй Нꙋмитор, фечор лꙋй Марс ши а Реїй, ши зидиторю ꙟмпъръцїей ши четъцїй Романилор лаꙋ арътат. Ашѣ нꙋмеле Тълхарюлꙋй аꙋ гъсит ꙟмпърат, ашѣ нꙋмеле виноватꙋлꙋй пре непот Ꙋнкюлꙋй аꙋ арътат. Ашѣ вой кꙋ ачелаш нꙋме хꙋлъ ши окаръ непоцилор ши стрънепоцилор лꙋй а пꙋне силинд, алор чинсте ши славъ май таре а избꙋкни ши лꙋмїй а сѫ ꙟщїинца, гаръ а воастръ окаръ ши блъстъмата мъзгълїе ка тъланица дезмъцатъ пре ꙋлицъ а сѫ пꙋрта причинъ сѫнтеци, причинъ даци. Чине даръ аꙋ фост ачїй Ромѫний саꙋ Волохїй, карїй кꙋ 397: де ань май ꙟнаинте ла Історичй пре ачестѣш локꙋрй сѫ поменеск, декѫт Ласлъꙋл востръ? дела каре Пичинигїй ши Половцїй лимба сѫш фіе ꙟмпрꙋмꙋтат? Аꙋ пꙋтꙋтаꙋ лимба Ромѫнѣскъ дела Италїа ла Нипрꙋ сѫнгꙋръ сѫ звоаре, ши прин кип мꙋриторилор некꙋноскꙋт прецюр лимба Пецинигилор сѫ ꙟнвълътꙋчѣскъ? аꙋ пре-

* Іꙋстін Кар 43. Кап 2.

кꙋм

кꙋм басниле Тꙋрчещй ши Талмꙋдещй повестеск, кꙟ пасꙟриле тоате бре чинеш лимба са, ши нꙋмай Соломон Ꙟнцꙟлептꙋл ле кꙋноще ши ле ꙟнцꙟлеце, аꙋ доарꙟ ши Печинигїй ши Половцїй амещеꙋ аше дела некаривꙟ Пасꙟрй, кариле ꙟн лимба Романѣскꙟ аꙋ фост воробинд, лимба сꙟ фїе ꙟнвꙟцат, ши кꙋ алор сꙟ ѡ фїе аместекат? кꙟчй Печинигїй пре ачелѣ времй ла Италїе сꙟ фїе трекꙋт (унде лимба Романѣскꙟ де мошїе ера), нименеа дин Історичий нꙋ помениеще. Аꙋ Колꙋнїй, Червїй ши алте фїере сꙟлбатече, пре кареле Печенигїй пре пꙋстїй кꙟмпїй Нистрꙋлꙋй ши а Нипрꙋлꙋй а ле вꙟна, ши кꙋ дꙟнселе вїецꙋ аш фꙋрта сꙟ обичюисе, ꙟн лимба Романѣскꙟ воровїа, ши дела дꙟнселе Печинигїй ши Половцїй сꙟ сꙟ фїе ꙟнвꙟцат? Аꙋ Романїй дин Дакїа кꙋ мꙟтꙟ аꙋ кꙋмпꙟрат Кондеиле Скрїиторилор стрꙟинй, сꙟ ле скрїе нꙋмꙋл, траюл ши алалте кꙋ атꙟта сꙋте де анй май ꙟнаинте? О! кꙟт де грозав стꙟ минчюна ꙟн скаꙋнꙋл адевꙟрꙋлꙋй! О кꙋм сꙟ доведеще басна, макар кꙟ кꙟтꙟва време ар трече пꙟнꙟ а сꙟ дезвꙟлй! О кꙟтꙟ окарꙟ ун Мꙟзак ка Симїон ши ка Михаил (де бꙋнꙟ вое трек аиче кꙋ помениреа пе Сарницїе ши пе Ѩн Замоскїе Лѣшй), ши кꙟтꙟ а чинстей скꙟдере нꙋмелꙋй Історическ сꙟ адꙋче, кꙟнд бꙟснꙋиторй ка ачещѣ нꙋме Історическ пꙟзꙟмꙋинд, басне скорнеск, ши спре адевꙟ-

ринца повестирїй ни-й ѡ мъртѹрїе май вѣке ѧнаинте нѹ адѹк, ни ѧ арать, дела чине аѹ възѹть аѹ аѹзит, сау аѹ четит, къ обичѣюл Їсторикѹлѹй карele адевърать Їсторїе а скрїе, пофтѣще; есте ка де ва скрїе лѹкрѹриле времилор сале, алтъ мъртѹрїе фъръ щїинца инимий сале сѫ нѹ адѹкъ; кѫчй ничй арe де време не ел есте ѧнтъй Скрїиторїю, че рамѫне, ка дѹпъ чеш ва скоате Скрїсориле ла ивалъ, алцїй де адевьринца лѹй нерчкѫнд, ла щїинца инимий ѧнтърит сѫ фїе, прекѹм дела вор алтѹра кѹ алцй Скрїитори а ачелораш времй ши а ачелораший лѹкрѹри, сѫ нѹ сѫ рѹшинѣзъ, ничй де миничинос съ поатъ доведи; ѧ зѫкѫнд кѹлеџе Їсторїе а времилор трекѹте, ши кѹ мѹлт май ѧнаинте де вакѹл сау лѹкрате, требѹе сѫ поменѣскъ ши сѫ доведѣскъ, де унде аѹ кѹлес ачѣле, че ел самънъ, ши дън че жикницъ аѹ лѹат грѫѹнцеле, че ѧмпраще, къ ачѣста нефъкѫнд, нѹ грѫѹ, нѹ съкарь, нѹ алтъ сѫмѫнцъ адевъратъ, че зизанїе ши пъринг дин сине нъскѹт ши плодит ва сѫмѫна. Че Симїонѹл ачеста, чей зик Даскал, даръ адевърат Недаскал, де ачѣсте де тоате сърак ши гол фїинд, ши пентрѹ ка минчюна са кѹ алтъ чева сѫ скѹтѣскъ, не авѫнд, атѫта нѹмй зъче, къ ачѣстъ Їсторїе (Бафок), макар къ ла Хроник нѹ сѫ поменеще, ѧнсъ ел ши ачѣста непоменитъ нау врѹт сѫ ѡ ласъ.

Нѹ

Нꙋ ашꙗ невредникꙋле, нꙋ ашꙗ: Нꙋ аџкꙋѧе Історикꙋлꙋй адевърат сѫ зикѫ нꙋмай, кѫ ши ачѣста непоменитѫ нꙋ врꙋт сѫ ѡ ласѫ, че май требꙋе, прекꙋм скріе кꙋтареле ши кꙋтареле, ꙗрѫ аментрелѣ регꙋлѫ де тоци примитѫ єсте, ши детоци ѫмвѫцацій ѫнтѫритѫ, адекѫ: Dictum unius dictum nullius, зиса уна ка зиса нимѫрꙋа а фи, де нічі езꙋт адекѫ, ши ка кꙋм нічі шар фи зисо чинева. Ашꙗ дарѫ ѫнцѫлепте Четиторюле, вѫзѫнд поменирѣ нѣмꙋлꙋй ши нꙋмелꙋй Молдовенек пре ла аній ѫнсѫмнаци, де ла Історичій стреини Фѫкꙋтѫ, ꙗрѫш кꙋ дрепцй окй пре Хроникꙋл ностръ ѫнаинте пѫшѣще, ши тоате тѫмплѫриле, прекꙋм ѫн кꙋрсꙋл времилор аꙋ кѫзꙋт, сокотинд ши џюдекѫнд, пареницѫ ши кꙋ вѫртоасѫ недежде сѫнтем, прекꙋм ши сингꙋр вей мѫртꙋрисн, кѫ цѫриле ачѣсте, кареле Ромѫній ши астѫзй ле цѫн, нічй одатѫ де дѫншій де тот пѫрѫсите ши пꙋстіите сѫ нꙋ фіе рѫмас, че ѫнкѫ кꙋ ѫнтемеате стѫпѫнирй, тот деꙋна сѫ фіе трѫит, нꙋ ашꙗ ной дарѫ, прекѫт стреиній, пре карій урмѫм Історичй ѫцй вор доведи. Ной дарѫ акмꙋ ла кꙋрсꙋл Історіей сѫ не ѫнтоарчем.

КАПȣЛ IV.

Доведещесъ траюл Романилор ꙟн Волохїа дела Роман чел тжнър пжнъ ла Василїе ꙟмпърат.

Роман чел тжнър. Лѣт 959.

* Георгїе Кедрїнос.

Дȣпъ моартѣ лȣй Константин Порфирогенит, Лѣт 959 аȣ стътȣт ла ꙟмпъръцїа ръсъритȣлȣй фїюл сьȣ Роман, кареле саȣ нȣмит чел тжнър. Ꙟн времиле лȣй Роман перитаȣ ши Симїон чел вестит а Бȣлгарилор Домн, пентрȣ а кърȣа кȣ минȣне моарте Георгїе Кедрин сжмнȣл * 311 скрїе ашѣ: фостаȣ зиче Їоан Астрономȣл, кареле вїинд ла ꙟмпъратȣл іаȣ зис къ дей ва фи воя ꙟмпъратȣлȣй съ съ мжнтȣаскъ де ун непрїетин връжмаш ка ачела, съ порȣнчѣскъ съ тае капȣл стжлпȣлȣй, кареле стъ ꙟн вжрвȣл Ѯеролофȣлȣй, адекъ дѣлȣлȣй челȣй ускат, кжчй ачел стжлп фїинд сжмнȣл пеирїй лȣй Симїон Домнȣл Бȣлгарилор, тъинд капȣл стжлпȣлȣй, ꙟндатъ ши Домнȣл Бȣлгарилор ва мȣри. Порончинд ꙟмпъратȣл ачѣста ашѣ съ се факъ, ꙟн чѣсȣл кареле саȣ тъят капȣл Болованȣлȣй (кжчй стжлпȣл ачела ера ꙟн кип де ом) ꙟнтрачела чѣс ши Симїон кȣ марй ши не сȣферите дȣрерй де пжнтече аȣ мȣрит. Ачеста ꙟнкъ аȣ ꙟмпъръцит анй 3 лȣнй 4 ши дȣпъ че аȣ скос Островȣл Критȣл дин тиранїа Се-

ракѣ-

ракѣнилор, Лѣт 963 март 16 аꙋ мꙋрит, ши аꙋ Лѣт 963
стътꙋт ла ꙟпърѫціе Никифор Фока, кареле Никифор Фока
Хатман фіинд сꙋпт Роман, скосѣсе Критꙋл дела
Сеpакинѣни. Ачеста ꙟпърат мꙋлте бирꙋинце аꙋ
пꙋртат асꙋпра Серакѣнилор пре карії ла анꙋл 967 Лѣт 967.
ашѣш де тот домолиндꙋй, саꙋ ꙟторс ла Ѳра-
кія прꙋвинд ши токминд марџиниле ꙟпърѫціей 968.
динтракоаче. Іаръ Лѣт 963 * ачесташ Історик * Кедрінос
грънеще, прекꙋм нѣмꙋл Рꙋсилор май адѣсе аꙋ аколош.
ꙟчепꙋт а кълка Хотарѫле ꙟпърѫціей, карії
ꙟтѫй асꙋпра Бꙋлгарилор кѫзѫнд, мꙋлте четъцй
ꙟн Кръіа лор аꙋ лꙋат, ши мꙋлте рѫꙋтъцй лѣꙋ фѫ-
кꙋт, тѫргꙋриле а токма кꙋ пѫмѫнтꙋл фѫкѫндꙋле.
Ачѣстѫ повѣсте Кедринос сѫмнꙋл 324 Лист 660,
май дескис ашѣ о спꙋне: ꙟн ал патрꙋле ан зиче
а ꙟпърѫціей лꙋй Никифор Фока, віинд пѫнъ ла
Сꙋда чѣ маре, аꙋ дат ꙟвъцѫтꙋрѫ лꙋй Петрꙋ, ка-
реле ꙟн урма лꙋй Симіон стѫтꙋсѫ Домн Бꙋлгари-
лор, сѫ нꙋ ласѫ пе Тꙋрчій (пре карій Зонора * Кар * Зонорас
те 16 Кап 21 ши ꙟн мꙋлте локꙋрй ꙟй нꙋмеще Карте 16.
Ꙋнгꙋрй) сѫ трѣкѫ Дꙋнърѣ, ши сѫ калче локꙋ- Кап 21.
риле ꙟпърътещй, де каре поронкѫ неаскꙋлтѫнд
Бꙋлгарꙋл, ши мꙋлте причинй нѫдинд, прекꙋм
ачѣста сѫ факѫ нꙋ поате, Ꙟпъратꙋл ꙟнкѫ три-
мицинд пе Некифор Калокир фічорꙋл Домнꙋлꙋй
де Кръм (пре кареле ши кꙋ чинстѣ че сѫ зичѣ
Патрикіа ꙟл чинстисѫ) ла Сфѣтослав Домнꙋ

Рꙋси-

Рȣсилор, кȣ мȣлте дарȣрй ши кȣ май мȣлте џюрȣинце лаȣ ꙟдемнат, пентрȣ ка скȣлѫндȣсъ кȣ оасте съ вїе асȣпра Бȣлгарилор. Рȣсїй ачѣста фоарте бȣкȣрошй приминдъ ꙟн ал чинчиле ан а ꙟмпърацїей лȣй, фъръ весте аȣ нъпъдит асȣпра Болгарилор, ши мȣлте четъцй Бȣлгърещй ши четъцȣй атокма кȣ пъмѫнтȣл лѣȣ фъкȣт, ши ꙟнкъркѫндȣсъ де плѣн, кȣ паче саȣ ꙟнторс акасъш.

Лѣт 969. Апой ла анȣл 969 Їоан Чимискїй кȣ виклешȣгȣл ꙟмпърътѣсїй Өеофанонїй ноаптѣ песте зидȣл Палатȣлȣй сърind, Фока ꙟмпъратȣл ꙟн ашернȣт дорминд, фȣ учис, Декемвр: 11 ши аȣ апȣкат

Їоанн Чимiс-кie. ꙟмпърацїа Чимискїй. ꙟн зилеле ачестȣа ꙟмпърат,

Лѣт 970. Лѣт 970 Росїй, карїй ꙟн анїй май сȣс поменицй кемацй фїинд, кѫѕȣръ асȣпра Болгарилор кȣ Хатманїй лор Борис ши Роман, прекȣм Зонора скрїе Картѣ 17 Кап 1 уйтѫндȣш цара лор, силїа ашѣш кȣ тотȣл аколо съ се ашѣѕе, ши ачѣста ѡ фъчѣ май мȣлт кȣ ꙟндемнарѣ лȣй Калокир, кареле пре аскȣнс ле фъгъдȣа, къ дел лор нȣми ей ꙟмпърат Романилор, ши кȣ аџюторюл лор де съ ва ашеѕа ꙟн ꙟмпърацїе, гаръ ел лор ши тоатъ цара Бȣлгърѣскъ ле ва да, ши кȣ дѫншїй паче вечникъ ва цине.

* Кєдрiнос Кȣропалатiс * Рȣсїй ши бȣнътатѣ локȣлȣй плъкѫндȣле, ши де ꙟмбȣнътȣриле лȣй Калокир ꙟнфлѫндȣсе, нȣ кȣ чинстѣ че сар фи къѕȣт аȣ пȣртат пе солїй, карїй ꙟмпъратȣл ла

Дом-

Домнꙋл лор Свѣтослав тримисѣсе, де каре лꙋкрꙋ аꙋ кꙋтат ꙟмпъратꙋлꙋй партѣ Бꙋлгарилор а цѫнѣ, ши асꙋпра Рꙋсилор оасте а рѫдика. Че Свѣтослав де ачѣста симцинд, ꙟсоциндꙋсъ кꙋ Пацинакїй, Скиѳїй, ши Тꙋрчїй, карїй Панонїа цинѣ, (адекъ Ꙋнгарїй), саꙋ фъкꙋт ка ла трїй сꙋте мїй ши ꙟнтрѫнд ꙟн Ѳракїа, де тот аꙋ прѫдато, асꙋпра а кърора Чимискїй аꙋ тримес нꙋмай кꙋ 12 мїй де оасте пре Хатманꙋл сѫꙋ Бардас, кареле асꙋпра Рꙋсилор мергѫнд, ши ꙟн доаъ рѫндꙋри кꙋ ръзбою аꙋ ꙟнфрѫнт, ши аша бирꙋиндꙋй, аꙋ скос дин Ѳракїа. Депе сокотѣла ачестор Їсторичй пꙋтем кꙋноаще, къ ꙟнтр'ачѣстъ тѫмпларе Кръїа Бꙋлгарилор фоарте бине съ съ фїе легат кꙋ ꙟмпъръцїа Ръсъритꙋлꙋй, де време че пентрꙋ Бꙋлгарй нꙋ ꙟнтр'алт кип, че ка кꙋм ар фи фост сꙋпт стъпѫнирѣ ꙟмпъръцїей, де Рꙋсй, карїй ка ѡ грѣ нъпасте ле къзꙋсъ ꙟн спате, де тот ай мѫнтꙋи невоинцъ пꙋнѣ. Ла Лѣт 971 сингꙋр ꙟмпъра- Лѣт 971.
тꙋл Чимискїе кꙋ мꙋлте ощй скꙋлѫндꙋсъ, аꙋ ꙟнтрат ꙟн Бꙋлгарїа асꙋпра Рꙋсилор, ши кꙋ мꙋлте ръзбоае бирꙋиндꙋй ши дин мѫнй лꙋѫндꙋле четъциле, пѫнъ май пре урмъ де тот аꙋ ръсипит ши дин тоатъ Бꙋлгарїа аꙋ скос. Каꙋтъ ла Їсторикꙋл Кꙋропалат ла вїаца ачестꙋй ꙟмпърат, ши вей видѣ аколо маре минꙋне, карѣ аꙋ фъкꙋт Сф: Нъскътоаре, ши аꙋ дат бирꙋинцъ асꙋпра Варва-

рилор... Пре ачесте време ши ла Лѣтописецеле Русещи мулте рэзбоае а Русилор ꙟмпротива ꙟмпэрэцїей Гречилор четим, че ла дѫншїй тоате рэзбоаїле ку бирунцэ сэ поменеск, нойкѫт ам сокотит адеверинца Їсторичилор Гречещи ам дат, ярэ Четиторюл кум ва вреа, ашѣ сокотѣскэ.
Лѣт 975. Дечи Їоан Чимискїе Лѣт 975 мергѫнд ку оастѣ асупра Сэрачинилор, ши ажунгѫнд ла Дамаск, аколо де Василїе май мареле Хаджмбилор Декемв. 4 ау мурит отрэвит, дупэ че ꙟмпэрэцисэ ани 6, луни 6, ачеста ꙟмпэрат дупэ лэудатэ вреднинэтатеа че авѣ, са ꙟнтэйау фэкут бани де аур ши де арамэ, ꙟн карїи ау сэпат кипул Домнулуй Хс скрїинд Їис Хс ꙟмпэратул ꙟмпэрацилор, ярэ ꙟн локул луй ау стэтут ꙟмпэрат Василїе фичорул луй Роман ꙟмпэрат.

КАПУЛ V.

Арэтэсэ ꙟнчепэтура стэпѫнирїй Русещи, каре акму есте путерникэ ꙟмпэрэцїа Москулуй.

Де време че курсул Їсторїей ау сосит ꙟн времиле, ꙟн кариле веститэ ши путерникэ, ши благочестивэ ꙟмпэрэцїа Москулуй темелїиле шау арункат ши деспре пэрциле Новоградїей, (каре ꙟн векиме

ши

ши ꙟн мъриме нꙋ нꙋмай Рꙋсилор, чи ши тꙋтꙋрор стреинилор веститъ ши лъꙋдатъ есте, пентрꙋ каре ши Великїй Новград саꙋ кемат) спре пърциле Кїевꙋлꙋй коборѫндꙋсъ, аколо дечіа Домнїа шаꙋ ашезат, кꙋ кале а фи ам сокотит, макар къ ла трꙋпꙋл хроникꙋлꙋй нострꙋ наркъꙋта, ꙟнсъ пентрꙋ поменире а ꙟмпъръцїей ка ачѣста ши де ꙟнчепътꙋра ей, апой ши де минꙋнатъ примире лꙋминїй адевеpинцей Православїей а тот нѣмꙋл Рꙋсеск, кѫт пре скꙋрт съ ꙟнсъмнъм, прекꙋм ши а алтор а лор нощрїй вечиний, а Лѣшилор адекъ, а Бꙋлгарилор ши а Ꙋнгꙋрилор ам арътат, ши а алтора, кареле май пре урмъ съ вор тѫмпла. Ꙟ шиждере макар кꙋ вѫрвꙋл кондеюлꙋй прекꙋм съ зиче а атинце, ши Четиторюл нострꙋ де унеле ка ачестеа съ ꙟнщїинца пофтиторїй, ꙟнаинте привѣлїй але пꙋне, нꙋ не вом леневи. Къ кꙋ ачеста кип сокотим оарекꙋм ши ꙟмпрꙋмꙋтаре (прекꙋм ши алцїй пентрꙋ ной аꙋ поменит), кꙋ каре вечинїй нѣꙋ ꙟмпрꙋмꙋтат, съ плътим, ши пофта кꙋрїозꙋлꙋй нострꙋ четиторю съ фачем. * Карте Степена, каре есте чѣ май алѣсъ ши май де крединцъ Їсторїе а ꙟмпъръцїей Рꙋсещий, пентрꙋ ꙟнчепътꙋра ачещїй стъпѫнирй, ши пентрꙋ стъпѫниторїй ей чей дин тъй ꙟнтр'ачеста кип повестеще Аѵгꙋст Кесарй, (сꙋпт а кърꙋя облъдꙋире нащере Домнꙋлꙋи ши Мѫнтꙋиторюлꙋи нострꙋ

* Степена 1. Грїн: 1. Кап 2.

Іис Хс 'саꙋ тѫмплат), зик сѫ фіе авꙋт ун фрате, пре кареле лаꙋ кемат Прꙋс. Ачестꙋ Авгꙋст лаꙋ орѫ дꙋнит стѫпѫнире пе апа Вислїй ла четатѣ Малборок, сꙋпт каре ера Торꙋнѣ, Хвсїнница, Гданска, ши алтеле мꙋлте чет й, че ера пе апѫ. Глем, каре каде ꙟн марѣ Балтикѫ. Дечй де пре нꙋмеле лꙋй Прꙋс ши Домнїа ачеа саꙋ нꙋмит Прꙋсїе, каре нꙋме ши пѫнѫ астѫзй цине; іарѫ май денаинте лѫкꙋиторїй пѫрцилор ачелора саꙋ фост кемѫнд Варѣгїй, карїй аꙋ фост авѫнд сꙋпт сине алте нѣмꙋрй, че лѣꙋ фост зикѫнд Чюдін, Словѣнй ши Кривичїй. * Іарѫ пре времиле кѫнд ꙟмпѫрѫцїа ꙟн Цариград Михаил кꙋ маикѫса Ѳеодора, адекѫ Лѣт 860 Рꙋсїй коборѫндꙋсѫ кꙋ оасте асꙋпра Гречилор, Новгородѣнїй, Мерїй ши Кривичїй саꙋ скꙋлат асꙋпра Варѣгилор, ши іаꙋ гонит песте марѣ Балтикѫ, ши аꙋ ꙟнчепꙋт єй сингꙋрй дин капꙋл лор а сѫ стѫпѫни; че фѫрѫ ничй ѡ орѫндꙋалѫ пꙋртѫндꙋсѫ, мꙋлте морцй ши рѫꙋтѫцй сѫ фѫчѣ ꙟнтре дѫншїй, пентрꙋ каре лꙋкрꙋ ла Лѣт 862 Рꙋсїй Новгородѣнй аꙋ тримис ла Рꙋрик (кареле сѫ трѫцѣ дин нѣмꙋл ши сѫминцїа лꙋй Прꙋс, фрателꙋй лꙋй Авгꙋст), ши лаꙋ рꙋгат сѫ віе сѫ ле фіе Домн ши Воевод. Рꙋрик дꙋпѫ пофта лор саꙋ скꙋлат кꙋ алцй дой фрацй ай лꙋй, кꙋ Тровꙋс ши кꙋ Синеꙋг, ши кꙋ тоате фамилїиле лор, ши аꙋ венит ла Новеград.

* Отчина 1. Гран 1. Глав 3.

Дечй

Дечѝ 28 ни сау ашезат ӑн Новград Трѹ вѹ: ла Изворско лѫнгъ Синеѹс ла Бѣло озер (ла езерѹл алб), ӑнсъ Рѹрик ера стъпѫниторю песте тоатъ Росїа. * Пре ачеаш време аѹ фост ӑнтре неамѹл Варагилор дой оамений май де фрѹнте, анѹме: Асколд ши Дир. Ачещѣ ӑнкъ коборѫндѹсъ кѹ мѹлциме де ачий Варагй, мѹлте ощирй аѹ фъкѹт ӑмпотрива Романилор, ши пънъ май пре урмъ вїинд ла Кїов, ши лѹѫндѹл, сау ашезат аколо. Ӑнтре ачѣсте Рѹрик мѹринд, ши ръмаинд уй ун фичор ӑнкъ мик, анѹме Игор, ла моартѣ лѹй лаѹ лъсат пре мѫна ши паза унуй рѹде а сале, чи лау фост кемѫнд Кнѣз Огел. Ачел Огел афлѫнд време аѹ омо рѫт пе Асколд ши пе Дир, ши аѹ лѹат Кїовѹл дин мѫна лор. Дечїа Игор Лѣт 903: аѹ лѹат пе Олга (дин четатѣ Плесковѹ нъскѹтъ) шїа Доамнъ. (Ачѣста Олга аѹ прїимит ӑнтъй крединца Крещинѣскъ, прекѹм ши дин Историчїй Гречещй ам арътат), дин карѣ сау нъскѹт Светослав Пъринтеле лѹй Владимир. Сфѣтослав ла Лѣт 967: мергѫнд кѹ оасте асѹпра Бѹлгарилор песте Дѹнъре, ши пре оастѣ ӑмпъратѹлѹй Греческ ши а Болгарило бирѹинд, мѹлте четъцй аѹ лѹат, ши де тот лѣѹ пѹстїит. (Ачѣстъ а Русилор ӑн Бѹлгарїе а лор венире ѡ поменеще Кедринос кѹ ун ан май пре урмъ, сѹпт ӑмпъръцїа лѹй Роман, фїюл лѹй Костантин Порфиро-

* Степени 1. Грани 1. Глав 2.

фиро-

фирогенит). Апой ашѣ стъпѫнирѣ ачѣста сѹпт ачеста Свѣтослав сау ѫнтърит ши сау лъцит, кѫт мулте нѣмури сѹпт стъпѫнирѣ са дин родул Словѣнилор ау сѹпус, акърора нумере сѫнт ачесте: * Чюдій, Мѣрій, Мурій, Черемнишій, Мордвій, Пермій, Печерій, Ємій, Латфаній, Зимхолій, Корсій, Неровій, Любій, Козарій, (карій сѫнт Булгарій дин Скиѳїе пре лѫнгъ Дон) Ухривѣлій (адекъ Унгурій албй), Чехій, Лехій, Лутѣній, Мозовшѣній, Пълѣній, Древлѣній, Дреговичій, Волинцій, Дунѣнѣній, ши алте мулте пърцй ши Четъцй ши нѣмурй кареле кутоателе сѹпт ун нуме де обще, Славѣнй съ кема. Пръ дупъ че ау венит Рурик, ши ау статут а стъпѫни - - - -

* Степенн. Град 1. Глав 7.

(Аиче липсеск дин Манускриптул Оригинал трій филе адекъ фециле 408: 409: 410: 411: 412: ши 413):

Владимир крезѫнд, ау примит Сфѫнтул Ботез, ши кѫнд лау пус Єпископул мѫна ѫн кап, луй лау пърут къ ѡ мѫнъ дин черю коборѫндусъ лау атинс, ши ѫндатъ и сау дескис окій, ку маре минунѣ тутурор карій п зъвіа аколо. Ботезатусау Владимир Лѣт 6496 кареле єсте де ла Домнул Хс: 988. Дупъ луминарѣ сфѫнтулуй Ботез, Владимир ку маре букуріе пре Домній луй, ши пре тоцй Боерій, ши тот народул ѫнвъца, ши ка ѫнпреунъ ку дѫнсул ши єй ла луминарѣ

Лет 988.

минарѣ

минаре̑ Кредницеи сѫ віе ҂и ҂идемнa, карїи ҂нтро ининѫ мѫртѹрисинд, прекѹм маре есте Дѹмнезеѹл Крещинилор, ши лѹй асемине нѹ есте, кѹ тоцїи крезинд, тоцй саѹ ботезат. Дѹпѫ а-чеа фѫкѫнд нѹнтѫ кѹ ҂мпѫрѫтѣса Анна, саѹ ҂нторс ла стѫпѫнире̑ са ҂н Кїов, ши де ачїа тоцй Їдолїй ши Капещеле лор фѫрмѫнд, ши пре улице тѫрѫиндѹй, ши лепѫдѫндѹй, мѹлтѫ ми-лостенїе аѹ ҂мпѫрцит сѫрачилор; * Апой тримицинд ла Патрїархѹл Фотїе, саѹ рѹгат сѫле три-мацѫ Митрополит ши Преѹцй, пентрѹ ка сѫ ҂н-вѣце народѹл ла Православїе. Патрїархѹл ҂нкѫ кѹ маре веселїе лѣѹ тримис пре ун Михаил Ми-трополит ҂мпреѹнѫ кѹ алцй 6 епископй, оамений ҂нвѫцацй ши ҂нтрецй ла вїацѫ, карїй вїинд, ҂н-тѫй аѹ ботезат пре фиїй лѹй Владимир, карїй ера 12 нѫскѹцй динтр'алтѫ мѹаре май денаинте де ботезй, апой ши тот народѹл Рѹсеск; ҂сѫ мѹлцй Ботезѹл неприминд, пре унїи ка ачеа аѹ порѹнчит сѫй кѫзнѣскѫ, ши кѹ фрикѫ дела ҂н-кинѫчюне̑ Идолилор сѫй ҂нтоаркѫ. Атѹнче̑ ши Метиган Домнѹл Печинигилор вїинд ла Влади-мир саѹ ботезат, ши аше̑ дечїа Владимир фѫ-кѫнд Бисеричй ҂н Крѫм, ҂н Кїов, ши прентр'ал-те четѫцй ҂н тоатѫ Рѹсїе, ҂н кѹрѫндѫ време тот нѫродѹл Рѹсеск аѹ венит ла Крещинѫтате, пре ка-ре̑ ши астѫзй кѹрат ѡпѫзѫск. Сѫ ши астѫз

Бисери-

* Степена Гран 1. Глав 37.

Бисерика Сфѫнтѹлѹи Архангел ла Кїовъ карѣ зик ѫнтѫй сѫ сѫ фїе фѫкѹтъ, ши адеврат ши лѹкрѹл ей сѫ вѣде а фи мещерщѹг греческ; Есте ши алта, каре ѫнтѫй саѹ зидит ѫн четатѣ Москѹлѹй ѫн лонтрѹл Кѹрцилор ѫмпѫрѫтещй, ши акѹм апроапе де џюмѫтате ѫн пѫмѫнт ѫнтратѫ, пре акѫрїа зидюрй, ши ашѣш ѫн вѫрвѹл Склипѹлѹй пентре Трѹле аре атѫцѣ мѫстакѫнй крескѹцїй, кѫт сѫ паре кѫ есте ѡгрѫдинѫ пе ѹн мѹнте де пѣтрѫ. Ачѣсте кѫте ной аиче пентрѹ ѫнчепѫтѹра ачещїй пѹтерниче ши слѫвите ѫмпѫрѫцїй, ши пентрѹ кипѹл ши причина примирїй Крещинѫтѫцїй ам адѹс, пофтим пре четиторю алте мѫртѹрїй динтралцй Їсторичй сѫ нѹ чѣрче, кѫ че ной кѫт ам ши черкат а афла нам пѹтѹт, ши алес аичѣ фѫкѫндѹсѫ поменирѣ лѹй Фотїе Патрїархѹл, (карѣ кѹ анїй времилор лѹй ничй кѹм нѹ сѫ потривеск), сѫ нѹ не сокотѣскѫ ленитори ѫн черкарѣ хроничилор, че атѫта сѫ щїе, кѫ алтѫ нам фѫкѹт, фѫрѫ нѹмай чѣле че ла Їсторичїй Рѹсещй ѫнсѫмнате ам афлат, аичѣ пентрѹ ѫнкрединцарѣ, пре скѹрт лѣм поменит. Че акѹм гарѫш ла трѣба ноастрѫ ѫнторкѫндѹне, де ѹнде нѣм абѫтѹт, гарѫш аколо сѫ веним.

Кл-

КАПѸЛ VII

Гратъсъ сѹпт Василїе Бѹлгароктон сѹпѹнерѣ Бѹлгарилор, ши ѫнтъй помени ѣ Влахилор ла Историчїй Гречещй

Дѹпъ пеирѣ лѹй Іоан Чимискїе (прекѹм ам поменит Лѣт 975:) аѹ стътѹт ла ѫмпъръціе Василїе фичорѹл лѹй Роман Ѫмпърат, фїинд ла връста де 20: аній. Пре врѣмиле ачестѹ ѫнпърат, Славонїй кѫтева нъвѹшинтѹрй съ фїе фъкѹт ѫн пърциле ѫмпъръцїей апѹсѹлѹй, скрїиторїй поменеск. Ашиждерѣ прекѹм Бѹлгарїй прин кѫцва аній съ фїе прѫдат прин тоатъ Грецїа ши ла Мора; Че ла анѹл 995: де оштиле Романилор бирѹнцй, ши динтр'ачеле пърцй гоницй съ фїе фост, скрїе Кедринос. Феричит аѹ фост вѣкѹл ачеста кѹ ѫнтоарчерѣ пъгѫнилор ла Крештинътате, прекѹм ши Гїйза Краюл Ѹнгѹреск мѹринд, Лѣт 997: аѹ стътѹт ла Кръїе фичорѹл лѹй Стефан, кариле лѹѫнд лецѣ крештинѣскъ, дечїа мѹлт аѹ лъцит Ортодоѯїа ѫн областїа са, прекѹм кѹ 7 аній май ѫнаинте, адекъ Лѣт 988: Владимир кѹ тоатъ Рѹсїе ла Бисерика лѹй Хс: съ алътѹрасъ, прекѹм ла капѹл трекѹт ам зис. * Бонфин Декада 2: Карте 1: унде поменѣще, къ Рѹсїй Кїовѣнїй ѫнтрѫнд ши ѫн Ардѣл ла анѹл 1002:

[Margin: Василїе Бѹлгароктона]
[Margin: Лѣт 995.]
[Margin: Лѣт 997.]
[Margin: * Бонфїн Декада 2 Карте 1.]

»аѹ мерс Стефан Краюл Ѹнгѹреск асѹпра лор, шй
»скоцындѹй дин Дакїа чѣ май дин лъѹнтрѹ,
»(пре карѣ ѡ кѣмъ Трансилванїе), аѹ пѹс Стъ-
»пѫниторю аколо пе мошѹсъѹ, пре карил лаѹ
»фост кемѫнд Золтан. Де мират лѹкрѹ де наѹ
»фост ачест Стефан Краю дин Ромѫнїй ноштрїй
»ѫчей векїй, къ четим ла ачесташ Бонфин ла локѹл
»поменит, пре кѹм майка лѹй Стефанѣ Саронта
»фїинд грѣ, съ и съ фїе арътат Стефан Прото-
»мартирѹл ѫн сомн, ши сѫй фїе зис: Нъдъж-
»дѹеще ѫн Домнѹл Хс: къ ѫн кѹрѫндъ време вей
»наще фът, карѹа депе нѹмеле мїеѹ ѫл вей нѹ-
»ми Стефан. Ашѣ Стефан нъскѫндѹсъ ла анѹл
»909: Татъсъѹ Гейза Краюл аѹ адѹс кѹ маре чин-
»сте пе Адалберт Епископѹл де Прага, ши аѹ
»ботезат пе фїюл съѹ Стефан, їаръ дин Сфѫн-
»та скълдътоаре лаѹ примит, адекъ лаѹ фост Нъ-
»наш Феодат, карил май денаинте фїинд Стъпѫ-
»нитори Сансеверинацилор ѫн Апѹлїе, апой де ай
»сѫй изгонит фїинд кѹ маре чинсте лѫнгъ сине
»ѫл примисъ Гейза Краюл. Пре ачест Феодат
»Стефан Краюл, ил сокотїа ка пре ун пъринте де
»Ботез, ши ин лимба граюлѹи кѹ дѫнс тот дѣѹ-
»на ѫн чѣ де мошїе Їталїенѣскъ ѫл кема Тата,
»адекъ пъринте. Ачест Бонфин пентрѹ нащерѣ,
ботезѹл ши лимба граюлѹй чѣ де мошїе алѹй Сте-
фан, їаръ четиторюл нострѹ кѹм ва врѣ, ашѣ

крѣзъ

крѣѕъ пе Бонфин, акърꙋла крединцъ чинева дин
скрїитори съ нꙋ ѡ примаскъ, ной нам вѫѕꙋт.
* Ла анꙋл дела Домнꙋл Хс: 1000: вѫѕѫнд Ва- Лѣт 1000.
силїе ѫмпърат, къ Бꙋлгарїй макар къ де мꙋлте Кедрїнось
ори ши бирꙋиций ши слъбиций ера, ѫисъ ничй кꙋм
вѫѕѫнд, къ нꙋ вор съ съ ашеѕъ, кꙋ марй ощй аꙋ
ѫнтрат сингꙋр ѫн цара лор, ши пънъ ла анꙋл
тот пъмѫнтꙋл, че цинѣ їй, аꙋ десбътꙋт, ши тоа-
те четъциле, кариле май денаинте Бꙋлгарїй ѫн
Ѳесалїе апꙋкасъ, дин мѫниле лор аꙋ скос, ши
ла анꙋл 1001: пре Самоил Домнꙋл лор ашѣщ Лѣт 1001.
де тот де пре ачѣле локꙋрй гониндꙋл, тоатъ ца-
ра лор, ши чѣ сирбѣскъ аꙋ стъпѫнит, че Бꙋл-
гарїй сꙋпꙋнерѣ не сꙋферинд, ярѫш аꙋ рѫдикат
кап. Ѫмпъратꙋл ѫнкъ ѫн анꙋл 1013: кꙋ оасте Лѣт 1013.
асꙋпра лор мергѫнд, маре стрикъчюне ѫнтрѫн-
шїй аꙋ фъкꙋт, ши 15 мїй де Бꙋлгарй вїй прин-
ѕѫнд, аꙋ порончит де лѣꙋ скос окїй тꙋтꙋрор,
нꙋмай ла ѡ сꙋтъ унꙋл аꙋ лъсат кѫте ун окю,
пентрꙋ ка съ фїе повацъ челоралалций, ши ашѣ
пре тоций яꙋ слобоѕит, карѣ вѫѕѫнд Самоил
Домнꙋл Бꙋлгарилор, де иnимъ рѣ, песте трїй
ѕиле аꙋ мꙋрит, дꙋпъ кариле стѫнд ла Крaїе
Їѡван, ярѫш мꙋлт саꙋ испитит асꙋпра ѫмпъръ-
цїей; Че ѫмпъратꙋл Василїе непърѫсит ощиле
сале ѫн Бꙋлгарїе тримицинд, ши мꙋлтъ прадъ
ши стрикъчюне фъкѫндꙋле, ашѣш Лѣт 1016: аꙋ Лѣт 1016.

Ешит, де аȣ ернат сѫнгȣр ꙟмпъратȣл кȣ тоате
оштиле пе цара лор; іаръ де примъваръ ꙟмпъра-
тȣл ла Цариград ꙟнторкѫндȣсе, Ïоан Домнȣл
Лет 1017. Бȣлгарилор Лѣт 1017: фъръ весте аȣ ловит ла
Дирахïон, (ачештïа четъцій астъзй Тȣрчїй ꙟй
зик Дȣраций), ши ꙟнкȣнџȣрѫнд четатѣ аȣ ꙟнче-
пȣт а ѡ бате; Че дин четате пре Ïоан учигѫнд,
ши алалтъ оасте ꙟнспъймѫнтѫндȣсъ, тоатъ саȣ
ꙟнкинат, лȣѫнд вое съ иасъ дин цара Гречѣскъ.
Ꙟмпъратȣл лȣкрȣл ничй кȣм ꙟн слаб лъсѫнд,
дȣпъ ачеа избѫндъ ꙟндатъ аȣ ꙟнтрат кȣ тоате
оштиле ꙟн цара Бȣлгърѣскъ, ши тоатъ цара де-
плин сѫпȣнѫнд, ши тоатъ авȣцïа Кралилор Бȣлгъ-
рештй афлѫнд, тоатъ шаȣ ꙟмпърцïат ослȣжито-
рилор. Дечïа тоате лȣкрȣриле аколо кȣм требȣе
Лет 1019. ашезѫнд Лѣт 1019: кȣ маре пофалъ саȣ ꙟнторс
ла Цариград, ши дечïа аȣ трекȣт ла Асïа, ши
аколо ꙟнкъ ръзбоае кȣ избѫндъ аȣ авȣт. Де
пе време лȣй Василïе Бȣлгароктон съ съ фïе ꙟн-
чепȣт Романїй ноштрїй кȣ нȣмеле дела Словѣний
лȣат Влахй ши Врахй а съ кема, Историчїй Гре-
чештй поменеск, дин карїй май ꙟнтъй Никита
Хонïатис, акȣй Ïсторïе ꙟн ларг ши ꙟн лат пен-
трȣ ръзбоаеле Ромѫнилор ноштри кȣ ꙟмпърацїй
Цариградȣлȣй, апой ши кȣ Фрѫнчїй, карїй апȣка-
съ дела Гречй Цариградȣл, ла локȣл сѫȣ ꙟн-
наинте пре амърȣнтȣл вом историси. Ачеста

Даръ

даръ Їсторик поменеще * Карте А: Кап 5: къ
» Василїе Бѹлгароктон дѹпъ че аѹ бътѹт де атъ-
» те орй пе Бѹлгарй шй атъта де грозник слѹ-
» циндѹй шй фъръмꙟндѹй, шй апой прекѹм ам
зис, де тот сѹпѹиндѹй ꙟмпъръцїей, дѹпъ че саѹ
» ꙟторс кѹ маре лаѹдъ шй бирѹинцъ ла Цариград,
» съ фїе скрис ꙟтрꙍ табла тоатъ Їсторїа Бѹлгари-
» лор, ꙟн каре аѹ фост дꙟнд ꙟвъцътѹръ ꙟмпъ-
» рацилор, карїй кѹ време вор ѹрма ла ꙟмпъръцїе
» дѹпъ дꙟнсѹл, де вор веде, къ шй Влахїй съ
» испитеск вре одатъ ꙟнпотрива ꙟмпъръцїей, шй
» лор съ ле факъ, прекѹм аѹ фъкѹт Єл Бѹлгари-
» лор, шй аша аче табла съ ꙍ фїе пѹс ꙟн мънъ-
» стиреа Сосѡенес (ачеастъ Мънъстире аѹ фост,
» ѹнде астъꙁ съ кема Стенїа), дечїа пе време
» лѹй Їсакїе Ангел ꙟмпъратѹл, деспърциндѹсъ
» Влахїй дела ꙟмпъръцїе, шй кѹ мѹлте развоае
» пе ꙟмпъратѹл бътꙟнд, шй мѹлте рѹтъцй ꙟм-
» пъръцїей фъкꙟнд, ѹн Леон оарекареле ꙍм динтр'
» аче Мънъстире четинд табла лѹй Василїе Бѹл-
» гароктон, съ фїе зис: Жале єсте, къ наѹ бъгат
» ꙟмпърацїй ꙟн самъ ꙟвъцътѹра лѹй Василїе
» Бѹлгароктон, кареле пе Бѹлгарй дин темелїе
» рꙁстѹрнꙟндѹй, аѹ дат ꙟвъцътѹръ, ꙟтр'аче-
» ста кип съ факъ шй Влахилор, кꙟнд съ вор
» испити лѹкрѹрй ноаѫ а скорни ꙟн потрива ꙟм-
» пъръцїей. Динтр'ачеастъ табла алѹй Василїе

Бѹлга-

* Нїкїтаѹ Хонїатїс Карт. 1. Кап 5.

Бꙋлгароктон авѣ пꙋтем ꙟнцълеце, къ Ромънїй ноштрїй, карїй май денаинте де пе време лꙋй Каролꙋс Маре ле паче ши легъмънт кꙋ ꙟмпъръцїа апꙋсꙋлꙋй фъкънд, (прекꙋм май ꙟнаинте ам арътат) кꙋ а са ръспꙋлникъ ꙟнтре варварїй, карїй асꙋпра лор декътева ори нъвꙋшисъ, дꙋпъ статꙋл пꙋтинцїй лор тръинд, вѣзънд къ кꙋ ꙟнтежїа ши нърочире лꙋй Василіе Бꙋлгароктон, Бꙋлгарїй ши алцїй вечиний а лор ꙟмпъръцїей ера плекацїй ши сꙋпꙋшїй, ей ꙟнкъ ла трꙋпꙋл ꙟмпъръцїей ръсъритꙋлꙋй ѩръш съ съ фїе алътꙋрат, ши нꙋ нꙋмай чей дин Дакїа че песте Дꙋнъре, че ꙟнкъ ши чей дин Мисїа уна фїинд, ши тот сꙋпт ун Домн окърмꙋиндꙋсъ, деосебитъ Диспотїе ꙑаꙋ фъкꙋт; * прекꙋм ши Левнклавїе ꙟн Пантекте Глав: 71 ачѣсташ мъртꙋрисеште. »Воеводїй зиче, Влахилор »дꙋпъ че саꙋ дезбътꙋт де сꙋпт пꙋтере Кръїей »Ꙋнгꙋрештїй, (кънд ꙟнтъриндꙋсъ Кръїа Ꙋнгꙋрѣскъ »ѡ парте дин Дакїа, прекꙋм ам ши май арътат, »аꙋ фосто кꙋпринс Ꙋнгꙋрїй), дꙋпъ обичѣюл ꙟм»пъраицилор Гречештїй пофтїа, май бине нꙋме де »Деспот съ адꙋкъ, какꙋм ар фи Домний слобозїй, »нйчй алтор стъпънирй сꙋпꙋшїй. Ѩръ прекꙋм »пе време лꙋй Василіе Бꙋлгароктон ун Богдан Домнꙋл Дакилор съ фїе венит ши съ съ фїе ꙟнкинат ꙟмпъръцїей, ачелаш Левнклавїе пе Їсторикꙋл Кедринос мъртꙋрїе адꙋкънд, ꙟнтр'ачелаш

* Левнклавїе ꙟн Пантекте Кап 71.

лок

»лок адевереще, кѫчй зиче: ши цара Богданїа,
»каре акмȣ Молдова есте, аȣлȣат ачест нȣме де пе
»Богданїй Домнїй сѫй, карїй адевѫрат кȣ ачест нȣ-
»ме крещинеск сѫ нȣмеск Богданй, адекѫ Ѳеодосїй,
»сѣȣ Ѳеодорй, сaȣ Доросей, че ва сѫ зикѫ: Дацй
»сaȣ дѫрȣнцй дела Дȣмнезеȣ. Поменеще зиче де
»ачест нȣме ши Кедринос ꙟн вїаца лȣй Василїе
»Бȣлгароктон зикѫнд: Ешитȣ aȣ ꙟнаинте ши
»Богдан, ачелор май дин лȣнтрȣ цѫрй Топарха сaȣ
»Крѫишор.« Ачѣста гарѫш сѫ доведеще, кѫ пре
атȣнчѣ Ромѫнїй ноштри сѫ сѫ фїе лимит ла ꙟм-
пѫрѫцїе, кѫ де нȣ сар фи лимит, нар скрїе Никита
Хонїатис, кѫ Влахїй сaȣ Ромѫнїй де ла ꙟмпѫ-
рѫцїе сaȣ дезлипит; ꙟнсѫ унде ва вени рѫндȣл
Їсторїей ла времѣ лȣй Їсакїе Ангел, аколо пре ларг
Їсторїа пентрȣ Ромѫнй вом адȣче, унде кредем,
кѫ ва пȣтѣ Четиторюл кȣрат a ꙟнцѫлеџе, кѫ ма-
кар кѫ ничѣ Їсторикȣл Хонїат кȣ алцїй пре скȣрт
пентрȣ стѫпѫнирѣ Ромѫнилор ꙟнсѫмнѣзѫ, ꙟн-
сѫ прекȣм ашѣ сѫ фїе фост, алцїй п еурмѫ скрї-
иторй вор доведи. Дечи ꙟмпѫратȣл Василїе Лѣт
1025 ꙟнпѫкѫнд тоатѫ Асїа, ши ашезѫнд Еуро- Лѣт 1025.
па, сaȣ гѫтит сѫ маргѫ сѫ рѫскȣмпере ши Сики-
лїа, че ꙟн боалѫ кѫзѫнд, ꙟнтрачелаш ан, Ин-
диктȣл 9 ꙟн лȣна лȣй Декемврїе аȣ мȣрит, ши
аȣ ꙟмпѫрѫцит (че фѫрѫ ничй ѡ рѫндȣалѫ де
лаȣдѫ) дȣпѫ дѫнсȣл фрателе сѫȣ Константин ани

Лѣт 1028. 3, ши аꙋ мꙋрит ши ел ла анꙋл 1028. Васіліе ꙟмпѫрат аꙋ ꙟмпѫрѫцит ані 50 ши аꙋ трѫит тоатѫ віаца лꙋі 72 ані.

КАПꙊЛ. VIII.

Доведещесѫ траюл Романилор ꙟн Болохіа де ла Константин фрателе лꙋй Васіліе, пѫнѫ ла Константин Мономах.

Лѣт 1026. Константін фічорꙋл лꙋі Роман.

Пре времѣ ачестꙋй ꙟмпѫрат Лѣт 1026 ꙟнчеп Історичій гречещй (ши алес Кедринос а времилор ачестора скріиторю) май адес а помени пентрꙋ нѣмꙋл Пичинигилор, кѫрора ей ле зик Пацинацій пентрꙋ карій Історичій Лешещй ши Рꙋсещй кꙋ мꙋлцй ані май ꙟнаинте ꙟнсѫмнѣзѫ, прекꙋм ши ной ꙟнапой ам поменит. Нѣмꙋл ачест Пацинацій саꙋ Печинигій ла анꙋл поменит скріе Кедринос, прекꙋм кꙋ мꙋлтѫ мꙋлциме трекѫнд Дꙋнѫрѣ, аꙋ ꙟнтрат ꙟн Бꙋлгаріа, карѣ акꙋм ера сꙋпꙋсѫ сꙋпт стѫпѫнирѣ ꙟмпѫрѫціей Цариградꙋлꙋй ши сѫ фіе прѫдат ши Дриста; Че ꙟмпѫратꙋл ꙟнпотрива лор оасте тримицинд, пре лесне іаꙋ гонит іарѫ ꙟнапой. Іарѫ дꙋпѫ че аꙋ трекꙋт Печинигій Дꙋнѫрѣ, унде сѫ фіе статꙋт, Історикꙋл

нꙋ

гꙋ ломънещіе ничї ла чей Рꙋсещй ши Лешещй а ꙇфла нампꙋтꙋт, фъръ кꙟт прекꙋм єра ахкꙋнторїю пре ла прагꙋриле Нипрꙋлꙋй * ꙋнде ши пе Свѣтослав Домнꙋл Рꙋшилор ловинд ꙟл принсѣсе, ши Домнꙋл Кꙋра саꙋ Кꙋрес тъиндꙋй капꙋл, дин тидва капꙋлꙋй зик съ фіе фъкꙋт пъхар, ши съ фіе бꙟнд дин тꙟнсꙋл, * каре ши Кедринос мъртꙋрисеще, съмнꙋл 348 ши Зонорас. Карте 17 Кап 4 іаръ Лѣт 1028 Ноемвр: 9 Константин де боалъ аꙋ мꙋрит, дꙋпъ че аꙋ ꙟмпъръцит ꙟн ꙋрма фрацꙟнесъꙋ лꙋй Василїе 3 аній; іаръ ꙟн лок лъсꙟнд пре Роман Аргир. Роман Аргир дꙋ ъ че аꙋ стътꙋт ла ꙟмпъръціе ла анꙋл 1032 фіинд кꙋ оастѣ ла Асїа, іаꙋ венит вестеа прекꙋм Серъчѣнїй аꙋ фост пръдат ꙟн Месопотамїа ши Пъзинацїй іаръш трекꙟнд Дꙋнърѣ аꙋ прꙟдат Мисїа, Ѳракїа, Ілирїа, ши пънъ ла Корцира аꙋ ажꙋнс. Дꙋпъ ачеа Роман ꙟмпъратꙋл Лѣт 1034 ꙟн юшꙋрѣ боалъ къзꙟнд, саꙋ прекꙋм Кедринос скріе, де ꙟмпърътѣса Зоя, отръвит фіинд, дин зи ꙟн зи вїаца ꙟш тръџѣ; іаръ ꙟн 11 а лꙋй Април пентрꙋ лѣкꙋриле ла фередеꙋ ꙟнтрꙟнд, ꙋн Михаил Пафлагон дин ꙟндемнарѣ ꙟмпърътесїй авꙟнд а кꙋ дꙟнс ꙟмблете спꙋркате, аколо лаꙋ ꙟнньдꙋшит дꙋпъ че ꙟмпъръцисъ ані 5 лꙋні 4 ꙟн анꙋл, ꙟн кареле саꙋ тꙟмплат моартѣ лꙋй Роман Аргир ꙟмпъратꙋл Цариградꙋлꙋй, ꙟнтр-

* Сїнопсїс а. Їсторїей Рꙋсещї ꙟн Кїов тіпърїтъ Лѣт 15.

* Кедрінос Зонорас.

Лѣт 1028.

Роман Аргір.

Лѣт 1032.

Лѣт 1034

* Кедрінос Кꙋропалат.

Міхаіл Пафлагон.

ачелаш ан прекꙋм скріе Бонфин, аꙋ мꙋрит ши Стефан Краюл Ꙋнгꙋреск, чел нꙋмеск Сфѫнтꙋл, унде Бонфин * Декада 2 Карте 1 поменеще, кѫла оаселе ачестꙋй Сфѫнт Краю, ши ла Астрꙋкарѣ лꙋй нꙋ нꙋмай дин тоатѫ цара Ꙋнгꙋрѣскѫ, че ѫнкѫ ши дин Дакїа, ши де ла алцй мецїашй де прин прецюр мꙋлцй сѫ сѫ фїе адꙋнат. Иарѫ прекꙋм моартѣ сѫ,и сѫ фїе тѫмплат ла анꙋл 1034 ѫнсѫмнѣзѫ Авраам * Баршай ѫн Хронологїа Краилор Ꙋнгꙋрещй. Михаил ѫнтр'ачѣ ноапте, ѫн каре аꙋ омоꙁѫт пре ѫмпѫратꙋл, силинд пре Патрїархꙋл ши ѫнгꙋоꙁѫндꙋл, лаꙋ фѫкꙋт де лаꙋ кꙋнꙋнат кꙋ Зоій ѫмпѫрѫтѣса. О кѫцй Саѱій ѫн кѫте поале де Далидале кꙋлкѫндꙋсѫ, саꙋ скꙋлат спре моарте! Ѫнкѫпѫнд дарѫ кꙋ ачест спꙋркат мижлок Михаил ла ѫмпѫрѫцїе, ла анꙋл 1040 скріе * Кедринос, прекꙋм Бꙋлгарїй, карїй де Василїй ѫмпѫрат ера сꙋпꙋшй, иарѫ саꙋ рѫдикат асꙋпра ѫмпѫрѫцїей, Капꙋл пꙋртѫндꙋле ун Петер карей минцїа, прекꙋм есте нѣм де Краю; Че ѫнпотрива лꙋй ѫмпѫратꙋл оасте тримицинд, Хатманїй блѫстѫмѫцѣще пꙋртѫндꙋсе, фꙋ ел бирꙋиторю, ши дꙋ іѫ ачѣста ѫнкѫ май ѫнаинте бирꙋинд, аꙋ лꙋат Дирахїꙋл ши алте локꙋрй ѫн цара Гречѣскѫ аꙋ кꙋпринс, че пѫрокꙋл пе Бꙋлгарии бꙋенинд, капетеле ей ѫн де ей аꙋ ѫнчепꙋт а сѫ гѫлчеви, ши унꙋл пе алтꙋл а оморѫ, ши ашѣ

* Антон Бонфін.

* Авраам Баршаї.

Дѣт 1040.

* Кедрінос Сѫмнꙋл 354. Зонорас Карте 17. Лїст 236

пъ ла анѹл кѹ тоції саѹ ръсипит; іаръ ѫмпъратѹл Михаил Пафлагон дѹпъ че аѹ ѫмпъръцит ані 7 лѹні 8 Лѣт 1041 Декемвр: 10 маре покѫинцъ фъкѫнд, пентрѹ кѫчі ѹчисѣсе пе Роман ѫмпърат, ши лѹѫнд Схима Кълѹгърѣскъ, аѹ мѹрит. Іаръ Зоі ѫмпърътѣса нестѫнсъ ѫн пофте, ѫндатъ аѹ трас ла пат ши ла ѫмпъръціе пре алт Михаил, че лаѹ фост порекліинд Калафатис, че ши ачеста маі мѹлт де 4 лѹні ши 5 зиле наѹ ѫмпъръцит, кѫчі врѫнд єл съ скоатъ дин пѹтерѣ ѫмпъръціеі пе Зоі, нородѹл тот саѹ рѫдикат асѹпра лѹі, ши принзѫндѹл іаѹ скос окії, ши лаѹ бъгат ѫн мѫнъстире. * Дѹпъ тречерѣ ачестѹа, Зоі а мѹлці Самѱоні Далидас, ѫндатъ ши ла скаѹнѹл ѫмпърътеск, ши ла аштернѹтѹл єі бърбат де трѣбъ пе Константин Мономах алегѫнд, атріази Іѹніе 12 саѹ кѹнѹнат кѹ дѫнсѹл, ши лаѹ ашезат ла ѫмпъръціе. Пе ачѣсташ време ѫн Ѹнгаріа єра Краю Петер, пре кареле Ѹнгѹріі, дин скаѹн гонинѫдѹл, аѹ пѹс пе алтѹл ѫн локѹл лѹі, че лаѹ фост кемѫнд Іван; че апоі ачеста кѹ ацѹторюл лѹі Хенрик ал тріилѣ ѫмпърат Рѫмѹлѹі, дин Кръіе гонит фіинд, іаръш Петер саѹ ашезат ла Кръіе.

Лѣт 1041.

Міхаїл Калафат.

* Кѹропалат Кедрінос Зонорас.

Константін Мономах.

(Аиче липсеще дин Маноскриптѹл Оригинал ѡ фила, адекъ фаца 424 ши 425.)

КАПꙊЛ X.

Арата трачꙋл Романилор ꙟн Волохіа де ла Константин Мономах пѫнѫ ла Константин Дꙋкас,

ꙟн време ꙟмпѫрѫцієй лꙋй Константин Мономах Лѣт 1042 скріе * Кедринос, прекꙋм Сѫрбій, карій єра сꙋпт стѫпѫнире ꙟмпѫрѫцієй рѫсѫритꙋлꙋй аꙋ рѫдикат Кап, ши локꙋриле де пе апроапе рѫꙋ аꙋ прѫдат. ꙟмпѫратꙋл макар кѫ мꙋлтѫ ши бꙋнѫ оасте стрѫнгѫнд, ши асꙋпра лор мергѫнд, ꙟнсѫ фіинд ом нешіꙋторіꙋ де лꙋкрꙋрй, де требеле рѫзбоаелор, піерзѫнд ка ла 40 мій де оамений, єл де абіа аꙋ скѫпат ла Цариград. Ашиждере скріе Зонора, * кѫ ши Бꙋлгарій кꙋ Домнꙋл лор Петер, кареле маи денаинте сѫ бикленисѫ, сꙋпт ачест ꙟмпѫрат, ашиш де пании шаꙋ рѫскꙋмпѫрат волничіа. Ла анꙋл ал доиле Домнишорꙋл Рꙋсилор Владимир, ом ꙟндрѫзнец ши мѫніос (прекꙋм ꙟл нꙋмеще Кедринос) пентрꙋ моарте унꙋй Боерінаш Рꙋсеск, саꙋ скꙋлат кꙋ мꙋлтѫ оасте асꙋпра Цариградꙋлꙋй, ши кꙋ корѫбіиле песте маре трекѫнд, аꙋ ловит сꙋпт Цариград. Че ꙟнтѫй де фꙋртꙋна мѫрій бѫтꙋцй ши голй ла ускат арꙋнкаций, апой ши оасте ꙟнпотрива лор тримисѫ асꙋ-

прѫле

Лѣт. 1042.
* Кедрінос Сѫмнꙋл 328.
Зонорас Кар: 17 Кап 24.

* Зонорас. аколеш.

прѣле сосиндѹ ка ла 15 мїй аѹ оморѫт, ши апой ши пре чей, че скъпасе кѹ васеле аџюнгѫндѹй, май рѫѹ лаѹ стрикат; Пѹцинеи, карїй аѹ скъпат саѹ ѫнторс ла каселе лорѹ де унде венисъ. Хроникѹл Рѹ-
»сеск, * ши Картѣ чей зик Степена скрїѹ, пре-
»кѹм ачест Владимир аѹ фост фичор лѹй Яро-
»слав, (кареле атѹнчѣ ера стъпѫнитоѭ Росїй)
«ши непот лѹй Владимир, кареле ѫнтѫй саѹ бо-
»тезат, ши адаог ла Історїй ши ачѣста, прекѹм
»Ярослав тримицинд пе фечорѹл съѹ Владимир
»асѹпра Гречилор, съй фїе дат соцїе пе ун Вишат
»Хатманѹл Варѣгилор; Че пре маре ловиндѹй
»фѹртѹна, мѹлцй съ съ фїе ѫнекат, гаръ Ви-
»шат кѹ 6 мїй де оамений голй съ фїе ешит ла
»марџине, пре карїй оастѣ Гречѣскъ принзѫн-
»дѹй, съй фїе дѹс ла Цариград, ши съ ле фїе
»скос тѹтѹрор окїй, гаръ Владимир спъргѫндѹ-
»исъ васѹл съ фїе сърит ѫн васѹл унѹй Іоан,
»ши ѫнторкѫндѹсъ ѫнапой, съл фїе ажѹнс 14
»васе Гречещй; че Владимир ѫнторкѫндѹсе асѹ-
»пра лор, съ ле фїе бирѹит, ши ашѣ съ фїе е-
»шит ѫн Рѹсїа. Гаръ дѹпъ 3 аний фъкѫнд паче
»кѹ ѫмпъратѹл, ши Вишат съ съ фїе слобозит
кѹ тоцй Рѹсїй чїй орбицй, ши ашѣ ши ел съ фїе
»венит ѫнапой. Дѹпъ ачѣсте Пацинацїй, саѹ
»Печинигїй Лѣт 1048: * фїинд гоницй де пре
»локѹриле лор де Тарахо тиранѹл, скѹлѫндѹсъ

кѹ

* Хронїкѹл Рѹсеск ла анѹл дела Адам 6551.

Лѣт 1048.

* Зонорас Карте 17 Кап 25.

»кꙋ Домнꙋл лор Кегенис, шикꙋ тот нъродꙋл аꙋ
»венит ши аꙋ трекꙋт ла Дриста, унде атꙋнчѣ
»єра дерегъторй Михаил фичорꙋл лꙋй Анастасїе,
»кареле фъкѫнд ꙟмпъратꙋлꙋй Константин щире,
»прекꙋм пофтеск кꙋ тоцй съ се креѩинѣзе, ꙟм-
»пъратꙋл кꙋ маре чинсте аꙋ адꙋс пе Кегенис ла
»Цариград, ши ботезѫндꙋл'лаꙋ чинстит кꙋ Боє-
»рїа Патрикїєй, ши їаꙋ дат ши трїй четъцй де
»чѣле депе малꙋл Дꙋнърїй сѫй фїє лꙋй ши оа-
»менилор лꙋй де лъкꙋире, ши лаꙋ скрис ꙟн нꙋ-
»мърꙋл соцїєлор ꙟмпърацїєй Романилор. Дꙋ-
»пъ ачѣа їаръш Їсторикꙋл Кедринос адаоце, къ
дꙋпъ че саꙋ ашезат Пацинацїй ꙟн Ѳракїа, нꙋ
»дꙋпъ мꙋлтъ време аꙋ ꙟнтрат ꙟмпърацїа ꙟн
»пренѕꙋс, прекꙋм вор съсъ виклени̇ескъ, ши съсъ
»ръдиче кꙋ прадъ ꙟн църиле де пен прецюр, ши
»ашѣ тримицѫнд оасте асꙋпрѫ лор, нꙋ фъръ бъ-
»тае ши фъръ моарте їаꙋ скос дин Ѳракїа. (Отъ
»четатѣ ши астъзъ, карѣ саꙋ фост апꙋкат ачей
»оаменй съ факъ, ши съ нꙋмѣщє локꙋл ачела ши
»акꙋм Рꙋсокастрон). Печинигїй скꙋлѫндꙋсъ де
»аколо, саꙋ дꙋс ꙟнапой, ши саꙋ дат сꙋпт а-
»скꙋлтарѣ Москꙋлꙋй. Апой Лѣт 1050: ачелаш
Лѣт 1050. Їсторик мъртꙋрисѣще, ѡ самъ динтр'ачїаш Па-
цинацй їаръ саꙋ ꙟнторс, ши ꙟнтѫй кꙋ паче аꙋ
ꙟнтрат ꙟн Ѳракїа; че ꙟмпъратꙋл сментиндꙋле
легъмѫнтꙋл, єй ꙟнкъ аꙋ ръдикат кап ши арме,

ши

шиаꙋ ꙟчепꙋт ꙟн тоате пѫрциле а прѫда. Ла
ал доилѣ ан ꙗрѫ кꙋ маре вражмѫшїе аꙋ прѫдат
тоатѫ Мисїа, ꙟнпотрива акѫрора ꙟмпѫратꙋл оа-
сте тримицинд, їй аꙋ трекꙋт ꙟн Македонїа.
Дечй Лѣт 1053: ꙟмпѫратꙋл ꙟнкѫ май мꙋлтѫ Лѣт 1053.
оасте гѫтинд, саꙋ дꙋс сѫ̊й скоацѫ ши де аколо;
Че аꙋ фост Пацинаѕїй бирꙋиторй. Ꙟмпѫратꙋл
ꙟнтр'ачелаш ан кꙋлегѫндꙋш оастѣ, ши де иѕ-
ноавѫ-асꙋпра лор мергѫнд, Печинигїй аꙋ кѫѕꙋт
ла паче, карѣ ли саꙋ дат пѫнѫ ꙟн трей ань; че
пѫнѫ май пре ꙋрмѫ пе ачещй Пацинакй деспре
пѫрциле Македонїей сѫ̊й скоацѫ саꙋ сѫ̊й стѫр-
пѣскѫ наꙋ май пꙋтꙋт ꙟмпѫрѫцїа. Че таре пре
аколо ꙟнтемеиндꙋсѫ, аꙋ пꙋс ꙟнчепѫтꙋриле Дом-
нїей Бошнѣцилор, карїй ши пѫнѫ астѫѕй трѫеск
ꙟн вестита цара Боснїей. Ачѣста мѫртꙋрисеще
ши Леꙋнклавїе ꙟн Пантекте, прекꙋм ꙟнпапой ам
поменит. Ꙗрѫ Констатин Мономах дꙋпѫ че ꙟм-
пѫрѫцисѫ ань 12: Лѣт 1054: Индиктїонꙋл Е: Лѣт 1054.
де боалѫ аꙋ мꙋрит, ши аꙋ рѫмас ла ꙟмпѫрѫцїе
Ѳеодора ꙟмпѫрѫтѣса, (кѫчй Зоя ꙟмпѫрѫтѣса Ѳеодора.
чѣ дин тѫй мꙋрисѫ май денаинте), карѣ аꙋ цѫ-
нꙋт сингꙋрѫ ꙟмпѫрѫцїа ꙋн ан, прекꙋм сѫмѫлꙋе-
ще Патавїе; ꙗрѫ дꙋпѫ сокотѣла лꙋй Калвиѕ ꙋн ан
ши 9: лꙋнй, ши ла анꙋл 1055: кꙋм ва Патавїе, Лѣт 1055.
саꙋ кꙋм ва Калвиѕ 1056: ла сфѫршитꙋл лꙋй
Авгꙋст, ꙟмпѫрѫтѣса ꙟнкѫ де моарте трѫгѫнд,

аꙋ

Міхаіл Стратіотік. аꙋ рꙟдикат ꙟмпꙟрат пе Михаил Стратїотик, че
ши ачеста кꙋ Сенаторїй рꙟꙋ пꙋртꙟндꙋсе (кꙟ че
макар чева ꙟн самꙟ нꙋй бꙟга) ей ꙟнкꙟ дꙋпꙟ
че ꙟмпꙟрꙟцисꙟ ун ан, аꙋ рꙟдикат пе Исакїе Ком-
нено ла ꙟмпꙟрꙟцїе, кареле саꙋ ꙟнкоронат Лѣт
Лѣт 1057. 1057: Їꙋнїе 8: іарꙟ Михаил Стратїотик лꙋꙟнд
чинꙋл кꙟлꙋгꙟреск аꙋ ꙟнтрат ꙟн Мꙟнꙟстире.
Ісакіе Комненос. * Исакїе Комнено, ом ꙟн тоате вредник де апꙋ-
тарѣ ꙟмпꙟрꙟцїа фїинд, че тꙟмплꙟндꙋсе пе ма-
ре апроапе де дꙟнсꙋл фꙋлцерꙋл а кꙟдѣ, лаꙋ а-
мецит, дин каре вꙟзꙟнд, кꙟ нꙋ се мꙟй поате
трезї, де вїацꙟ деснꙟдꙟждꙋиндꙋсе, сингꙋр аꙋ
лꙟсат ꙟмпꙟрꙟцїа, ши саꙋ кꙟлꙋгꙟрит ꙟн мꙟнꙟ-
стирѣ Стꙋдитилор, дꙋпꙟ че аꙋ ꙟмпꙟрꙟцит дой
Лѣт 1059. ані ши трїй лꙋнй, ши Лѣт 1059: ꙟн локꙋл лꙋй
аꙋ стꙟтꙋт Константин Дꙋка. Ꙟмпꙟрꙟцинд И-
сакїе Комнено, поминеще Зонорас Карте 18 Кап
5 прекꙋм сꙟ фїе авꙋт оасте ши асꙋпра Ꙋнгꙋри-
лор ши асꙋпра Тꙟтарꙟлор, чїй кемꙟ Пацинакй.
Че Ꙋнгꙋрїй паче пофтинд, ши ꙟмпꙟратꙋл леꙋ
дат паче, іарꙟ оасте асꙋпра Пацинацилор трꙟ-
гꙟнд, алалцй тоцй сꙟ фїе кꙟзꙋт ла ꙟмпꙟратꙋл
кꙋ рꙋгꙟминте де паче, фꙟрꙟ нꙋмай унꙋл Селтис
кꙋ нꙟродꙋл сꙟꙋ ничй кꙋм пачѣ примина, саꙋ
апꙋкат де бꙟтае, че бирꙋит фїинд, ши мꙋлцй де
ей сꙟй пїерзꙟнд, аꙋ фꙋгит, ꙟнсꙟ ꙟнкꙟтро сꙟ
фїе фꙋгит, Історикꙋл нꙋ аратꙟ.

* Зонора ші Глікас, Манасі. Ꙟнтрꙋ ачеста ан, Георгіе Кедрін Офꙟршаще Історіа са.

КАП

КАПУЛ XI.

Ачѣсташ сѫ трѫгѫнѣзѫ дела Константин Дукас пѫнѫ ла Роман Діогенес.

Ꙟн ал треіле ан а луй Константин Дукас, ши ꙟн ал шѣселе а луй Хенрик ꙟмпѫратул апусулуй дупѫ Петер, кариле ам поменит, ау фост Краю ꙟн цара Унгуреаскѫ ун Андріас, асупра акѫруя ла Лѣт 1061: сау скулат фрате сѫу Гела. * Луй Андріас макар кѫ Хенрик ꙟмпѫратул ку мултѫ оасте бунѫ аџюторю ꙟй дидѣсѫ, че Бела май нѫронич фіинд, ꙟнтѫй ку рѫзбою оастѣ луй Хенрик бируинд, ши Андріас ку кайй стропшит пе лок перинд, пе Хатманул ощилор Мархіонул де Турингіа віу лау принс, ку кареле ꙟмпреунѫ солй де паче ла Хенрик тримецѫнд, сау ꙟмпѫкат, ши ла крѫіе сау ашезат; Че Бела ꙟнкѫ Лѣт 1063: мурind, Гейза фичорул луй де бунѫ вое ау дат окаунул Крѫіей вѫрусѫу луй Соломон. Фіинд Краю ꙟн цара Унгуреаскѫ ачест Соломон пре ла анул 1064 куноащем дин Бонфин, прекум цара Мунтенѣскѫ сѣу супусѫ, сѣу супт протекціа Крѫіей Унгурещй сѫ фіе фост, ши віинд Хуній сѫ о фіе купринс. Че Кувинтеле Історикулуй * прекум сѫнт ла Декада 2: Карте 3: сѫ ле адучем. Соломон зиче Краюл ду-

Константін Дукас.

Лѣт 1061.

* Меховіє.

Лѣт 1063.

Лѣт 1064.

* Кувин. Бонфін Декад. 2 Карт. 3.

пъ че аѹ бътѹт пре Братислав Краюл Боехеми-
лор, кѹ мѹлтъ прадъ ши добѫндъ ѫнкъркаци
саѹ ѫнторс ѫн Ѹнгаріа; Че фѹртѹна не примин-
дъ съ стѣ лѹкрѹриле Ѹнгѹрещй ѫн одихнъ, саѹ
ацицат ръзбоюл Хѹнилор, карїй ръмъсѣсе ѫн
ачѣ май денаинте а лор пъгѫнѣскъ лѣџе, ши а-
пѹкасъ ѡ парте де цара Дакїей, пре карѣ акмѹ
о кѣмъ Валахїа, ачещѣ кѹ мѹлциме де алор
пъгѫнй дескизѫндѹш кале прин пърциле май де
сѹс пре ла трекътоарѣ мѹнцилор, карѣ съ кѣ-
мъ Мезес, аѹ нъвълит ѫн Ѹнгаріа ипрочй; Ѫн
карѣ време Ромѫнїй дин Дакїа, саѹ прѣ мѹлцй,
саѹ о парте съ фїе трекѹт де ръѹл лор песте Дѹ-
нъре ла Мисїа, ши пре аколо съ фїе кѹпринс ло-
кѹриле пънъ ѫн мѹнцїй Чѣнгїи, май пре ѹрмъ,
скрїе Їсторикѹл Никита Хоніатис, прекѹм ѫн-
наинте ла рѫндѹл съѹ пре ларг съ ва аръта. Ꙗръ
Ан 1061. ѫн анѹл 1061: скрїе Їсторикѹл * Зонорас, пре-
кѹм Тътарѫй, че съ кема Ѹзїй, ѫн Ѳракїа тре-
кѫнд, песте тот аѹ прѫдат, ши оастѣ каре ѫм-
пъратѹл ѫмпотрива лор тримисѣсе бътѫнд, пе
Хатманй вїй иаѹ принс, ши дѹпъ ачѣста избѫн-
дъ пънъ ла Греціа кѹ чинстилѹриле аѹ аџюнс. Ѫм-
пъратѹл пентрѹ маре лъкоміа че авѣ ла лѣфа
слѹжиторилор съ келтѹаскъ не ѫндѹрѫндѹсъ,
ши ла време де невое ка ачеа, фъръ слѹжиторй че
съ факъ не авѫнд (къ ачей Тътарй ера ка ла 500.

* Зонорас Карте 17. Кап 9.

мїй

мій) саȣ ꙟнторс кȣтотȣл кȣ рȣгъ кътръ Дȣмне-
зеȣ, тȣтȣрор порончинд пост съ факъ, ши ел
сꙟнгȣр пе џос ши кȣ лакръмі ла Литаніе мергѣ,
пентрȣ карѣ Дȣмнезеȣ минȣне фъкꙟнд, аȣ три-
мис омор де Чюмъ ꙟнтр'ачей Тътарі, де карѣ
Фъръ нȣмър мȣлці саȣ топит, іаръ кꙟтъ ръмъ-
шіцъ де пъгꙟні аȣ май ръмас, саȣ ꙟнкинат кȣ
тотȣл ꙟмпъратȣлȣй. Ꙟнсамнъ къ Пазинії аȣ
ръмас ꙟн Македоніа, карії дȣпъ кȣм скріе Ле-
ȣнклавіȣс, сꙟнт нъродȣл Бошнѣцилор. Ачѣ-
сташ ꙟнтъреще ши Зонорас Карте 17: кареле зи-
че, динтр'ачещі Пазинакі дȣпъ ачѣстъ стрикъ-
чюне че аȣ лȣат, саȣ плекат ꙟмпъратȣлȣй, къ-
рора ꙟмпърцинд ле лок ꙟн Македоніе, саȣ дат
дȣпъ обичѣеле Ромеилор, ши саȣ фъкȣт соції
ꙟмпъръціїй аскȣлтътори, дин карії уніі ши ла
цинсте де Боерії Сенаторещі май пре урмъ аȣ
ꙟнкъпȣт, каȣтъ ши ла Історикȣл Кȣропалат, къ
ачѣстеш вей афла, іаръ Лѣт 1067 Константин Дȣ- Лѣт 1067.
ка мȣринд Евдокіа ꙟмпъръчѣса цȣрȣиндȣсъ кȣ
таре цȣръмꙟнт, прекȣм пре алт бърбат нȣва лȣа,
не ва пъзи ꙟмпъръціа фіилор лȣй, лȣй Михаил
ши Андроник ши Константин, кареле май апой саȣ
зис Порфирогенит, іаȣ лъсат ꙟмпъръціа пре мꙟ-
нъ дȣпъ че ꙟмпъръцисъ ані 7 лȣні 6: Евдо-
кіа май мȣлт де 7 лȣні цȣръмꙟнтȣл неціинд,
аȣ лȣат ши ꙟмпърат ши бърбат пе Роман Діоги-

ниc. Ашѣ съ рѣватȣл ла мȣере аре май маре тречере декат Домнезеȣ.

КАПȢЛ XII.

Доведѣще съ траюл Романилор ꙟн Волохїа дела Роман Дїогенис пънъ ла Михаил фїюл лȣй Константин Дȣка.

Роман Дїогеніс. Ан. 1070.

Ꙟн зилеле ачестȣй ꙟмпърат пре ла анȣл 1070: Длȣгош ꙟнтре Їсторичїй Лешещй вестит, искȣсит ши вредник де крединцъ Їсторик, пентрȣ Волохїй саȣ Романїй, алес пре локȣл ундей акмȣ Молдова, трънторй таре ши некльтитъ мъртȣрїе не адȣче, прекȣм църиле Молдовей (къчй Лѣшїй скрїинторй сѫнт нȣмеле Волоскай нȣмай пре молдова ꙟнцълег) нȣ нȣмай лъкȣите ши де Мошнѣнїй съй цѫнȣте, че ꙟнкъ ши алтор вечинй аџюторю ши скȣтиторй съ фїе фост, кърора адекъ, ши кѫнд оказїа ле слȣжїа пентрȣ май бȣнъ ши май кȣ одихнъ кивернисала стъпѫнирїй лор. Поменитȣл дар Їсторик скрїе ашѣ: * Вицеславс » зиче Воеводȣл Половцилор пре ла анȣл поменит » дȣпъ мȣлте ши грозниче ръзбоае, карилеаȣ а» вȣт кȣ Зеслав Воеводȣл Кїовȣлȣй, пънъ май пре урмъ нȣ нȣмай кѫт пе Зеслав де тот аȣ бирȣит, че ашѣш ши Четатѣ Кїовȣлȣй дин мѫнъ іаȣ лȣ-

* Длȣгош Карте 3. ꙟн тіпарюл чел векю. Ліст 245.

атъ

»рат, ши пе Ѕеслав дин стъпѫнире скоцѫндꙋл,
»де пре ачѣле локꙋри лаꙋ гонит. Дꙋпъ ачѣста
»избѫндъ май мꙋлт ꙟнтъриндꙋсъ, врꙋтаꙋ асе-
»минѣ съ факъ ши лꙋй Болеслав Кралюлꙋй Лешескꙋ
»че сокотиндꙋсъ, прекꙋм къ кꙋ сингꙋре пꙋтериле
»сале ачѣста а испръви нꙋ ва пꙋтѣ, мꙋлтъ ал-
»тъ оасте де ла вечиній де прин прецюр, де ла
»Рꙋсія де ла Печинигія де ла Волохй, адекъ де
»ла Молдовений ꙟнтр'аџюторю аꙋ лꙋат. Алалтъ
Історіе поате Четиторюл ла локꙋл кареле н'ам ꙟн-
сѣмнат съ ѡ каꙋте, иаръ ной атѫта ам врꙋт нꙋ-
май съй арътъм, къ тъчерѣ Історичилор май дена-
инте, ши къчй пентрꙋ Волохй саꙋ Романій дин
Волохіа прин кѫтъва време кѫте пꙋцинй нꙋмай ши
кѫте оаречеаꙋ поменитъ. прекꙋм ши Длꙋгош ачѣ
пре скꙋрт аратъ, къ Ѕеслав аꙋ лꙋат аџюторю ши
де ла Волохй саꙋ Молдовеній. Дꙋпъ регꙋла ши
канолꙋл, кареле ной ам датъ доведеск, къ църн-
ле ачесте де лъкꙋиторій сѫй де тот дешѣрте съ
нꙋ фіе рѫмас, ши ашѣ ачѣстъ повесте, пре карѣ
пре скꙋрт Длꙋгош ѡ адꙋче, доведѣще, прекꙋм
ши адевърата Аѯіома зиче, къ чинева нꙋ поате
да че нꙋ аре, ашѣ ши Волохіа нар фи пꙋтꙋт да
Половцилор Волохй ꙟнтр'аџюторю, де нꙋ ар фи
авꙋт лъкꙋиторй ꙟн сине. Рꙋшинѣѕъсе даръ ма-
кар ши кꙋ ачѣста, (къ алте май вѫртоасе мър-
тꙋрій, кареле май ꙟнаинте ꙟй вом адꙋче, ни съ

паре

паре кз ничй сз се рȣшинезз време ле ва да), карїй пре Ромѫнй, адекз пе Молдовенй ши пре Мȣнтенй вор сзй факз де ерй де алалтаерй пре ачѣсте локȣрй веницй, кз чинекѫт де пȣцѫн сокотиторю нȣ ва пȣте кȣноаще, ши нȣ ва мзртȣриси ? кз кȣ греȣ ши ашѣш песте пȣтинцз есте адеверинцїй кȣноскȣте, сокотѣла сз нȣ сз липаскз) кз девреме че стзпѫниторїй локȣрилор Волохїей, унде акмȣ сз нȣмеще Молдова, аȣ фост дѫнд алторай сзй де пен прецюр вечиний аџюторю, ши Їсторичїй анȣме ѫй кѣмз Волохй, кȣм поате ачей Волохй ѫн Волохїа сз нȣ фїе фост ? Кз ачѣста де сар пȣтѣ тзгздȣй, сар пȣте тзгздȣи ши соареле фїинд ѫнтр'амѣзазй, прекȣм нȣ саȣ факȣт зїȣз. Рзмѫне дарз Їсторїа Хроникȣлȣй нострȣ адевзратз, кз локȣриле Волохїей тот дѣȣна аȣ фост лзкȣите де Мошнѣнїй сзй Романй, макар кз нȣ тот дѣȣна Їсторичїй пентрȣ дѫнселе аȣ поменит.

КАПȢЛ XIII.

Ѫчасташ сз аратз ѫнаинте сȣпт ачелаш Дїогенис ѫмпзрат, ши де ла Михаил Дȣка пѫнз ла Алеѯанрȣ Комненос.

Дїогенис ѫмпзратȣл кȣ мȣлте бирȣинце фїинд асȣпра Тȣрчилор, ши нздзждȣинд кз тоа-

те

ѣ локȣриле кѫте ѥй ла Асіа ле апȣкасъ, ва дезъ-
бате, пѫнѣ, че рѫга Тȣрчїй съ примаскъ наȣ врȣт;
* Че ꙟчаста а съвѫрши лаȣ ꙟнпїедекат виклешȣ- * Зонорас. Глікас.
гȣл лȣй Андроник фрателȣй лȣй Михаил фичорȣ-
лȣй Дȣкѫй, кареле вѫнзѫндȣл непрїатенȣлȣй,
лаȣ ловит фъръ весте, ши вїȣ лаȣ къзȣт пе мѫна
лȣй Сȣлтан Хасан. Дȣпъ че аȣ къзȣт Дїогенис
ла робїе, Константинополитѣнїи фъръ ничй ѡ
зъбавъ аȣ алес ла ꙟмпъръцїе пе Михаил, фичо-
рȣл лȣй Константин Дȣкае, кареле саȣ порекли т Міхаіл Дȣкас
Парапинакїе. Тѫмплатȣсаȣ ачѣсте ла анȣл 1071 ант 1071.
Сȣлтанȣл дȣпъ че аȣ принс пе ꙟмпъратȣл Дїоге-
нис, кȣ сине тот дѣȣна ла масъ цїинѫдȣл, ꙟн маре
чинсте ꙟлцѫнѣ, ши пѫнъ май пре ꙋрмъ май кȣ
маре чинсте лаȣ слобозит съш маргъ ла ꙟмпъръ-
цїе. Ашѣ Варварȣл ка ȣн Єлин фъкѫнд, Єлинїй
май рѫȣ декѫт Варварȣл саȣ арътат, къчй кȣ сфа-
тȣл де обще ꙟнаинтей пре сфеденикȣл съȣ пе
Андроник кȣ оасте тримицѫнд, лаȣ принс ши лаȣ
скос окїй, дин каре ране (ничй лѣкȣрй сѫй пȣе
лъсѫнд), и саȣ спъзнит тот капȣл, ши ꙟнвїермо-
ношиндȣсъ аȣ мȣрит. ꙟмпъръцитаȣ Дїогенис
аній 3 лȣній 8. Зонорас Карте 18 Кап 17 скріе,
прекȣм ꙟн ал трїйле ан а ꙟмпъръцїей лȣй Миха-
ил Парапинакїе, нѣмȣл Кроватилор, пре карїй
ȣнїй ꙟй кѣмъ Сѫрбїй, аȣ ꙟнтрат ꙟн цара Бȣлгъ-
рѣскъ, ши кѫтева локȣри акмȣ кȣпринсѣсе; Че

мȣлт

мꙋлт де мꙋлте орй ръзбоае кꙋ дъншїй фъкъндꙋсъ, пънъ май пре ꙋрмъ не май пꙋтъ̂нд сприжени, лѣꙋ кътат а да дос ши а сѫ ꙟнтоарче ла локꙋриле сале. Дечїа уи Сирб дин нѣмꙋл ачестора анꙋме Нестор, кареле ꙟнтъй фїинд роб ла татъл ꙟмпъратꙋлꙋй, апой ши ла Боерїа, че сѫ кема Вестархис аціюнсѣсе ꙟмпъратꙋл Михаил лаꙋ фъкꙋт Хатман ощилор, кареле пъзїа малꙋриле Дꙋнърїй. Ачеста викленинꙋсъ ши ꙟмпреꙋнъ̂ндꙋш армеле кꙋ Тат, Воеводꙋл Пацинакилор, саꙋ рѫдикат асꙋпра ꙟмпъръцїей, ши вїинд кꙋ мꙋлтъ оасте, шаꙋ пꙋс табъра токма сꙋпт четатѣ Цариградꙋлꙋй; че непꙋтъ̂нд чева испръви, саꙋ скꙋлат де сꙋпт четате, шаꙋ прѫдат Өракїа, Македонїа, ши а Бꙋлгарїей кътева локꙋрй, кареле ера май апроапе де ачесте, ши дечїа кꙋ тотꙋл аꙋ трекꙋт ла Пацинакй. Ачѣсташ мъртꙋрисеще Коропалат, Лист 853 адекъ прекꙋм ачест Нестор аꙋ фост Хатман нъроаделор де пре лъ̂нгъ Дꙋнъре. Пре ачѣсташ време

Лѣт 1074. Лѣт 1074. * Гейза фичорꙋл Белӑй (пентрꙋ кареле ам поменит, прекꙋм де бꙋнъ вое аꙋ фост лъсат скаꙋнꙋл Крѫїей Ꙋнгꙋрещй лꙋй Соломон), скꙋлъндꙋсъ кꙋ оасте асꙋпра върꙋсъꙋ, лаꙋ скос дин скаꙋн, ши аꙋ статꙋт ел ла Крѫїе, фїинд аціюторит де Папа Григорїй, претъндѫлꙋйнд, кѫ Крѫїа Ꙋнгꙋрѣскъ есте бирникъ скаꙋнꙋлꙋй Папей, каре бир лаꙋ фост легат Стефан Краюл, кареле ꙟнтъй

* Баронїе ла ачеста ан, ши ꙟн Єпїстолїа лꙋй Грїгорїе Папа, каре атꙋнчѣ скрїесѣсе кътре ачї Крѫї.

саꙋ

сaȣ котезит. Ничѣ требȣй сѫ ꙟвѫцѫм пре Чети то юл нострȣ, кѫ аȣзинд де нȣмеле Тȣрчилор ши Сȣлтанȣлȣй Тȣрческ, сѫ нȣ сокотѣскѫ, кѫ доарѫ сѫнт ачещѣ Тȣрчи, карїй акмȣ ꙟмпѫрѫцїа Царигрaдȣлȣй цѫн, кѫчй карїй пре ачѣстѫ време сѫ поменеск, аȣ фост адевѫрaцй Тȣрчй, iарѫ карїй акмȣ цин ꙟмпѫрѫцїа, ши ей пе сине сѫ кѣмѫ Алїосманй, ачещѣ Тȣрчй нȣ сѫнт, че сѫнт дин нѣмȣл Огȣзилор, карїй ꙟнтѫй аȣ фост лѫкȣинд апроапе де Хина, ши пре кѫмпїй че ле зик Капчак, ши дȣпѫ ачеа аȣ венит ши саȣ ашезат пре марџиниле мѫрїй Каспїей деспре рѫсѫрит, унде ши акмȣ мȣлциме де а лор шарде лѫкȣеск, кѫрора Тѫтарѫй чещй де пе Волга ле зик Каракалпакй, ши де аколо мȣлт май тѫрзїȣ ешинд ла Асїа, аȣ кȣпринс ꙟнтѫй ꙟмпѫрѫцїа ачестора Тȣрчй, карїй акмȣ ла Їсторичй сѫ поменеск, ши кȣ ꙟмпѫрѫцїа лѣȣ лȣат ши нȣмеле, iарѫ їй сѫнт дрепцй Огȣзй; Че пентрȣ ачѣста unде ва вени кȣрсȣл Хроникȣлȣй пентрȣ ꙟнчепѫтȣра ꙟмпѫрѫцїей Алїосманилор, май пре ларг вом зиче. * Дечй ꙟнтре ачѣсте Никифор Вотанїатис Лѣт 1078 фїинд Хатманȣл ощилор асȣпра Тȣрчилор, саȣ фѫкȣт виклѣн ꙟмпѫратȣлȣй, ши ꙟнкѫ ꙟнтр' аџюторіȣ ши оасте Тȣрчѣскѫ лȣѫнд, аȣ принс пе Михаил, ши кѫлȣгѫринд ȣл ши пе дѫнсȣл ши пе ꙟмпѫрѫтѣса лȣй, iаȣ бѫгат ꙟн мѫнѫстире. Михаил

Лѣт 1078. Нікіфор Во- таніатіс * Зонарас Глікас Михаил.

цѫнȣсъ ꙟмпъръціѧ ані 6, лȣні 6 де́чі ші де ла
єл дȣпъ трїй анй, Лѣт 1081 аȣ трекȣт ꙟмпъ-
рѫціѧ ла Алезїє Комненос вестит Хатман времи-
лор ачелора, iаръ Вотонїатис аȣ лȣат Кълȣгърїе.

КАПȢЛ XIV.

Ꙟчасташ съ арать де ла Алезїе Комненос пънъ ла Єманȣил Комненос.

Алезїе Комненос.

Ꙟн анȣл ал 17ле ачестȣй ꙟмпърат, iаръ дела
Лѣт 1096 нащерѣ Кȣвѫнтȣлȣй Пърінтелȣй 1096 кареле є-
сте ꙟн ал 42ле а лȣй Хенрик ꙟмпъратȣлȣй Апȣ-
*) Вілхелм Тірѣнȣл Кар 1 Кап 2 шї Карте 8. Кап 24. сȣлȣй, *) сау сфътȣит ши сау ꙟнвитат маи тоа-
те стъпѫнирйле апȣсȣлȣй, ши фъръ самъ мȣлтъ
оасте стрѫнгѫндȣсъ сȣпт Хътмънїѧ а мȣлцйи че
Годефред Бъліонеȣс ꙟнтре алцїй май кап, сау дȣс
асȣпра лȣй Сȣлїйман Домнȣл Тȣрчилор ши а алтор
Варварй Серакѣнй, карїй цинѣ ꙟмпъръцїѧ Асї и,
пентрȣ ка съ скоацъ де сȣпт робїѧ лор Сфнта че-
тате а Їерȣсалимȣлȣй, карїй кȣ неспȣсе невой ши
Лѣт 1099. примеждїй, Лѣт 1099 ла Їерȣсолим сосинд ꙟн
лȣна лȣй Їȣніе 15, дȣпъ мȣлт сѫнџе ши моарте
аȣ добѫндито, ши кȣ сфатȣл де обще сау пȣс
ꙟмпърат Їерȣсалимȣлȣй Годефред, ши ꙟн лок де
Коронъ ꙟмпъратѣскъ ꙟмплетиндȣш кȣнȣнъ де
Лѣт 1116. спинй, шау пȣс ꙟн кап. Ла Лѣт 1116 поменеск

скрїнто-

скрїиторїй ꙟн цара Ѹнгꙋрѣскъ съ фїе фост Кралю Стефан ал доиле, алтъ чева май мꙋлт пентрꙋ пърциле ноастре непомениндꙋсѫ; Алезїе Комнено дꙋпъ че аꙋ ꙟмпърѫцит ани 37 лꙋни 4 Лѣт 1118 Авгꙋст 15 фїинд ла върстъ де 70 ани апроапе, аꙋ мꙋрит, ши аꙋ лъсат ꙟн локꙋл сѫꙋ пе фичорꙋл сѫꙋ Їоан Комнено, кърꙋѧ дъ хонорꙋ ꙟй зиче Кало Їоаннес. Скрїе Никита Хонїатис, прекꙋм Тꙋрчїй аꙋ фост апꙋкат ꙟн Өракїа четатѣ Созополис, че ꙟмпъратꙋл тримицинд оасте кꙋрꙋнд лаꙋ скос де аколо; Апой Лѣт 1122 де ѡ парте Ѹнгꙋрїй, де алтъ парте Тътарїй (Ачещїе сѫнт Пъцїенїй) ꙟнтрѫнд ꙟн Өракїа, Кало Їоннис лѣꙋ ешит кꙋ ощиле ꙟнаинте, ши фоарте рѫꙋ бирꙋиндꙋй, кꙋ трїꙋмф саꙋ ꙟнторс ла скаꙋн. Дечй Кало Їоанес дꙋпъ ачѣсте мꙋлте рѫзбоае аꙋ авꙋт, че тот ꙟнпотрива Варварилор ла Асїа, пентрꙋ карѣ ꙟн ачѣсте пърцй алтъ чева де ꙟнсемнат скрїиторїй нꙋ не аратъ; ꙟръ Лѣт 1143 фїинд ла вѫнътоаре, дꙋпъ че аꙋ ꙋчис ꙋн Ганган сълбатик кꙋ сабїа, апой токминдꙋш сицата ꙟн арк съ сицѣте, саꙋ жꙋлит пꙋцинел кꙋ Ланчѣ ла мѫнъ, че Ланчѣ фїинд отръвитъ, рана ачѣа ничй ѡ дофторїе наꙋ май примит, ши ашѣ динтраӂѣ пꙋцинъ ветежитꙋръ рѫꙋл песте тот трꙋпꙋл лъцѫндꙋсѫ, дꙋпъ че аꙋ ꙟмпърѫцит ани 24 лꙋни 8 Април 15 аꙋ мꙋрит, лъсѫнд ꙟн локꙋл сѫꙋ пе Маноил Комненос.

Лѣт 1118.

Їоанн Комненос.

Лѣт 1122.

Лѣт 1143

КАПУЛ XV.

Ачѣаш съ арать де ла Мануил Комненос пънъ ла Алеѯіе Ангел.

Мануил Комненос

Стънд ла ꙟмпъръціа Ръсъритулуй Мануил Комненос фичорул луй Кало Іоан, ла апус ꙟмпъръціа Конрад ал тріилѣ. Пе времѣ ачестор ꙟмпъраций Папа Евгеніе іаръш аꙋ ꙟндемнат тоатъ Крештинътатѣ Европій асупра Варварилор, карій ка ниште негурй ꙟнтунекоасе ꙟн тоате пърциле слобозиндусе, тоате ꙟмпъръціиле крештинешй кълка, ши дин зи ꙟн зи ѡбластіа Кручій а микшура съ силіа. Дечй Лѣт 1147 ку тоцій стрънгъндусъ,

Лѣт 1147

чине ꙟнкътро съ маргъ шаꙋ алес, ши ашѣ асупра Серакѣнилор, карій Испаніа купринсѣсе, аꙋ мерс Ерик Краюл Даніей ку алалцй асупра Варварилор, ши Епископ ши Хатман аꙋ фост Магдебургіанул ку але сале соцій, іаръ асупра Серакѣнилор де ла Сиріа (карій акму ꙟн маре стрънсоаре цинѣ Іерусалимул, ши пре Крештиній а Сфинтелор локурй пъзиторй ꙟн маре примеждіе адусѣсе) сингур Конрад ꙟмпъратул Апусулуй ку 200 мій де оасте алѣсъ ꙟнтр'ачелаш ан аꙋ пурчес, ши ꙟн луна луй Септемвріе аꙋ ажюнс ла Цариград, іаръ ꙟн зіоа де флорій ку тоцій саꙋ ꙟмпреунат ла Іерусалим; че лукруриле карѣле

аколо

аколо ла Палестина сау фъкут ле ва ведѣ Четиторюл ла Историчїй ачелора време шї лукрурй; иаръ ной ла Историа ноастръ съ веним. Историчїй, Гречешй шї Лътинешй пре ачѣста време, мѣкар къ пентру пърциле ноастре ѫнкъ ну ѫнчеп а помени, ѫнсъ чей Лешешй, шї алес Длугош ку мултул май таре мъртурисѣще пентру траюл Романилор ѫн Волохїа, декът мъртурїа, каре май денаинте дин Историа луй ам поменит. Че пентру май адевърат крединца, сингуре кувинтеле поменитулуй Историк ачѣ вом адучеѩ, кареле скрїе ашѣ: » Пре ачѣстъ време ау фост ѫн цара Лешѣскъ ун Владислав Краю,
» кареле ку фрателе сау Болеслав авѣ причинъ
» пентру Кръїеѩ пре карїй ѫмпъратул Конрад, а-
» въжнд ку дънший шї рудеиїеѩ връжнд съй ѫмпа-
» чеѩ ѫн оастѣ че вѧ сѣ съ факъ спре Варварй ла
» Палестина, ѫнтр'адинс ау врут съ трѣкъ пен
» цара Лешѣскъ. Дечй ѫнтр'ачеста кип шї ку а-
» чѣстъ сокотѣлъ вїинд ѫн цара лешѣскъ, ако-
» ло кътева зиле сау зъбъвит пентру ѫмпъкарѣ
» фрацилор, че май мулт нетъмъдуите лукрури-
» ле лор лъсънд, (къчй ку атъта мулциме де оа-
» сте, каре тот ку келтуала Кранлор съ цинѣ май
» мултъ греутате прїатинилор съй а фаче не-
» връжнд). дин Полонїа ау пурчес, трекънд прин
» цара Русаскъ шї прин цара Волоска спре марѣ

* Длугош Томул 1. Карте 5. Кап Лїст 403

» нѣгрѫ, (Длꙋгош нꙋ щим, де ꙋнде а, шїй зи-
» че марѣ Двонин); Владислав Краюл ꙟнкѫ врѫнд
» сѫ плинѣскѫ детоате кѫте де аколо ощїй тре-
» бꙋя, аꙋ тримис оамений ꙟннаинте ши ꙟн цара
» Рꙋсаскѫ ши Молдовенѣскѫ (сѣꙋ кꙋм ꙟй зик
» Лешїй Волоска), ши пре ла алте попасꙋрй аꙋ гѫ-
» тит де тот фелюл де захара, ши сингꙋр аꙋ пе-
трекꙋт пе ꙟмпѫратꙋл пѫнѫ ла маре. Ꙟѕѫ акмꙋ,
ꙟрѫш зичем ши сѫ рꙋшинѣѕе Мѫѕанїй ши не-
кꙋноскѫторїй Їсторїилор, кꙋм де кꙋрат ши дlittle
добедеще Длꙋгош, кѫ ꙟмпѫратꙋл Конрад спре
маре кодорѫндꙋсѫ, лѫкꙋиторїй Молдовей де тоа-
те чей аꙋ требꙋит ла 200 мїй де оасте ꙟаꙋ гѫтит,
ши лаꙋ ꙟндестꙋлат, ничй поате сѫ ꙟнцѫлѣгѫ
ниневa, кѫ доарѫ Вадислав Краюл дин цара Ле-
шѣскѫ пѫнѫ ла марѣ нѣгрѫ прин локꙋрй пꙋстїй
ши фѫрѫ оамений атѫта лꙋнциме де кале, ва фи
тримис пре ла тоате попасꙋриле токма дин цара
Лешѣскѫ атѫта захара, кѫт сѫ фїе дестꙋл ла
200 мїй де оасте ши ла ненꙋмѫрате добитоаче,
кѫчй ачѣста нꙋ нꙋмай кꙋ греꙋ, че ашѣш песте пꙋ-
тинцѫ ар фи фост Лешилор. Ꙟрѫ кꙋ ачѣста че-
титорюл де ва рѫмѫне кꙋ препꙋс, сѫ аштепте ꙟн-
кѫ пꙋцинтел, адекѫ дꙋпѫ кꙋрсꙋл Їсторїей кꙋ
43 аний май пре ꙋрмѫ, де ꙋнде ꙟнчепе Їстори-
кꙋл Никита Хонїатис, марй ши дѣсе ши кꙋ би-
рꙋинцѫ рѫѕбоаеле Ромѫнилор ноштри кꙋ ꙟмпѫра-
цїй

цїй Царигрaдꙋлꙋй а Історїеи, ши кꙋ бꙋнъ вое ꙟй џюрꙋим, къй вом арѫта, прекꙋм цара Болохїей нꙋ нꙋмай лъкꙋитъ де мошнѣнїй сѫй, че ашѣш фоарте бине ꙟнтемеѧтъ ши кꙋ пꙋтерникъ стѫпѫнире ашезатъ съ фїе фост, ши кътръ ачѣста прекꙋм ꙟнтѫй ꙟнсоцитъ ꙟмпъръцїей Ръсъритꙋлꙋй, апой ши непрїатенъ ши нꙋ пꙋцин стрикътоаре ѡ вом доведи, ши ашѣ ачие ꙟн скꙋрт ꙟй џюрꙋим, ла локꙋл сѫꙋ ꙟндоит ши ꙟн зъчит ꙟй вом пѫти.

Маноил даръ ꙟмпъратꙋл дꙋпъ че аꙋ ꙟмпъръцит ань 38: ла анꙋл дела Хс: 1180: ꙟн лꙋна лꙋй септемврїе аꙋ мꙋрит, * Бїлелм Тирꙋл ꙟйадаоце ꙟмпъръцїѧ 40 де ань, че Патавїе прекꙋм съ фїе грешит, ꙟл доведѣще. Калвик съмъльѣще съ фїе ꙟмпъръцит ань 38 ши кѫтева лꙋни. ши ѐсъ фїе мꙋрит ꙟн 6 алꙋй Октомврїе, іаръ Рикцїолꙋл ꙟн скала хроникꙋлꙋй аратъ, съ фїе ꙟмпъръцит ань 37 лꙋнй 5 зиле 21: Дꙋпъ моартѣ лꙋй Манꙋил аꙋ стътꙋт ла ꙟмпъръцїе фїюл сѫꙋ Алезїе Комнено, ꙟнкъ копил ла вѫрстъ фїинд, кареле сꙋпт паза ꙋнкюлꙋй сѫꙋ Андроник апроапе де трїй ань аꙋ ꙟмпъръцит; Іаръ Лѣт 1183: * Андроник ꙟнтѫй пре маикъса, апой ши пре Кꙋкон, (карилe авїѧ ꙟнтрасъ пе 14 ань), зꙋгрꙋмѫндꙋй ноаптѣ, іаꙋ арꙋнкат ꙟн маре, ши аꙋ стътꙋт єл ла ꙟмпъръцїе. Пре ачѣсте времй

Лѣт 1180.
* Бїлелм Тїрѣнꙋл Карє 22 Кап 5.
Патавїе Парт 1. Карте 8. Кап 21.

Алезїе Ангел Комнено.

Лѣт 1183.
* Нїкїта Хонїат.
Андронїк Комнено.

скрїе

скріе Зонарас Карте 18: Кап:23: прекꙋм нѣмꙋл Пацинакилор пърѫсѫнд локꙋриле лор, аꙋ ꙟнтрат кꙋ тотꙋл спре цѫриле ꙟмпѫрѫціеи, ши тоатѫ Ѳракіа ши Македоніа аꙋ прѫдат, ꙟн потрива а кѫрора ꙟмпѫратꙋл кꙋ оасте мергѫнд, фоарте грозав фꙋ бирꙋит, карѣ пакосте и саꙋ тѫмплат пентрꙋ мѫндріа ши не бѫгарѣ ꙟн самѫ а слꙋжиторилор Че май пре урмѫ слꙋжиторіи фѫкѫндꙋсѫ май аскꙋлтѫторі, атѫта де врѫжмаш аꙋ ꙟнтрат ꙟн непріатени, кѫт ши ничи чѣ дин тѫи нѫвалѫ лѣꙋ пꙋтꙋт Варваріи сприжини, каріи вѫзѫндꙋш прѫпѫденіа, аꙋ ꙟнчепꙋт аши лепѫда армеле де а мѫнѫ, ши а чѣре милѫ дела Ромꙋи, карѣ аꙋ ши афлато. Мꙋлтѫ мꙋлциме де Скиѳи атꙋнчѣ аꙋ перит, іарѫ алалцї віи ла мѫнѫ кѫзѫнд, сꙋпт сꙋлицѫ іаꙋ вѫндꙋт; Динтр'ачеѣ ꙟмпѫратꙋл алегѫнд мꙋлтѫ сомѫ май вѫртоши ши май тинери, іаꙋ ашезат ꙟн цара че сѫ кѣмѫ Моглина, кꙋ мꙋери кꙋ копіи кꙋ тот, ши маре слобозіе аꙋ фѫкꙋт кꙋ дѫншіи, каріи ши пѫнѫ астѫзи аколо трѫеск, ши де пе нꙋмеле локꙋлꙋи саꙋ пореклит Пацинакіи Моглоничи. Ꙟн времѣ ачестꙋа ла
Лѣт 1185. Лѣт 1185: сѫ поменеще ла Історичи Бела Краю ꙟн цара Ꙋнгꙋрѣскѫ. Дечіа Андроник чѣ че и саꙋ кѫзꙋт шаꙋ луат плата, кѫчи дин враже ꙟнцѫлегѫнд, прекꙋм ꙟнтр'ачела ан май ꙟнаинте де 14 а луи Септемвріе ва сѫ пѣрѫ, ши чела че

ва

иѧ сѫ а ꙟмпѫрѫціѧ "ꙟй ꙟчепе нѹмеле дин Исѧ (карнле апой аѹ фост Исакіе Ангел); Деч ꙟн 11 а лѹй Септемвріе врѫнд Андроник сѫ принзѫ пе Исакіе Ангел, ши сѫл омоаре, ѥлѹвитѫжѣще апѫрѫндѹсѫ, аѹ скѫпат ꙟн Бисерикѫ, унде нѫродѹл ꙟндатѫ лаѹ рѫдикат ꙟмпѫрат, ши де ачіа тот нѫродѹл порниндѹсѫ аѹ принс пе Андроник, ши кѹ мѹлте казне мѹнчиндѹл, пе урмѫ тѫиндѹй мѫна чѣ дрѣптѫ, ши скоцѫндѹй окїи лаѹ оморѫт, дѹпѫ че ꙟмпѫрѫцисѫ май мѹлт де дой аний, ши ꙟнтр'ачеста ꙟмпѫрат саѹ стѫнс сѫмѫнціа Комнѣнилор, прекѹм мѫртѹрисѣще Патавіе. * Че Історичїй май пре урмѫ помѣнеск ши пре алцїй Комнѣнй, макар кѫ ачест нѹме фѫрѫ кале сѫл фіе лѹат, ши Хоніатис мѫртѹрисеще. Зисам май денаинте ѡ Аѯїомѫ а Философилор поменинд, кѫ рѫдикѫндѹсѫ причина, сѫ рѫдикѫ ши фапта, карѣ че ва сѫ ꙟнцѫлѣгѫ, аколош ам ѥѯпликѹит, ꙟ ѫ акмѹ алтѫ Аѯїомѫ адѹкѫнд, зичем, кѫ де пе фапте а лѹкрѹрилор фїинцѫ сѫ кѹноаще, адекѫ, кѫнд вре ун лѹкрѹ есте фѫкѹт, ꙟнцѫлеџем, кѫ лѹкрѹл ачела причина ꙟнаинте мерџѫтоаре аѹ авѹт, кѫчй ничй ун лѹкрѹ фѫрѫ причинѫ сѫ сѫ факѫ, нѹ сѫ поате. Ꙟнтр'ачеста кип, ши пентрѹ неръпт ши тот дѣѹна траюл Романилор ꙟн Волохїа, требѹе а ꙟнцѫлеџе, кѫ ꙟнцѫлегѫндѹле дин Історичй адевѫрацй фаптеле, пѹтем

* Патавіе Парте 1 Кар 9 Кап 21.

фъръ нічі ꙋн препꙋс а кꙋноаще ши траюл лор ши фїинца лор. Ашѣ даръ Їсторичїй Гречещій, карїй пънъ акмꙋ пентрꙋ лꙋкрꙋриле Романилор ꙟн Волохїа сомнꙋл челор 7 Єфесѣній съ въд съ фїе дормит, ши прин атѫта време, кѫтъ ла мижлок аꙋ трекꙋт, атѫта аꙋ тъкꙋт, кѫт ка кꙋм пре локꙋриле Волохїей ничі сꙋфлет де ом нар фи фост, а кърора тъчере, прекѫт ной пꙋтем џюдека, аꙋ дат причинъ ꙋнора, прекꙋм де мꙋлте орй ам зис, съ креѕъ къ църиле ноастре кꙋ сꙋте де ань съ фїе стътꙋт пꙋстїй ши фъръ лъкꙋиторй, ши апой алцїй ꙋрекеле ꙟн басне словоѕиндꙋший, ꙟнкъ май марй, де кѫт аꙋ аꙋѕит, аꙋ ши скрис, кѫт кꙋ кондеѣле лор пре тот нѣмꙋл Ромѫнеск нꙋ ꙟнтр'алт кип, че токма ка легꙋмеле ꙟнтр'ꙋн ан ꙟй съдеск, ръсар, ꙟй креск шїй ши ѕмꙋлг; Че баснеле бъснꙋиторилор лъсѫнд, съ видем акмꙋ, чей че дормїа Гречещій Їсторичій, кꙋм съ дещѣптъ, ши кꙋм стрингъ кѫнд ꙟй доаре, къчй ꙋна ши ачѣста Єсте причина тъчерїй лор чей адѫнчй, адекъ, къ дꙋпъ ꙟмпърцирѣ ꙟмпърцїей Романилор, ꙟн Волохїа ка'нтр'ꙋн ꙋнгю де амѫндоаѫ пърциле ръмѫнинд депъртаци ши деспърцици, орй че ꙟнтр'ачѣстъ парте, ка кꙋм де трꙋпꙋл ꙟмпърцїей лор нꙋ сар атинџе, ничй гриже пꙋртаꙋ, ничй де лꙋкрꙋриле лор ꙟнсъмна; (ши адевърат къ де нар фи помонит кѫте чеза Їсторичїй чей стръинй, май

перита

перитѫ лѣр фй рѫмас щїинца ши траюл, ши мо-
щенирїй лор пре локȣриле сале), іарѫ акмȣ дела
Романїй дин Волохїа, оарече дȣрере ши патимѫ
симцинд, прекȣм ѫмпѫрацїй асȣпра лор савїа
ашѣ скрїиторїй кондеюл ѫшй аскȣт. Есте дар
де кѫтева орй поменитȣл Никита Хонїатис Грек,
ши де тоатѫ кредница вредник Їсторик, кариле
пентрȣ Романїй дин Волохїа, ши пентрȣ рѫзбоае-
ле, кариле пе времиле, кѫнд ел Їсторїа са цѫсѣ,
кȣ ѫмпѫрѫцїа Рѫсѫритȣлȣй аȣ авȣт пре ларг ши
ѫндестȣл скрїе, прекȣм ѫнкаїте, каре урмѣзѫ,
кȣ немȣтате кȣвинтеле лȣй Никита Хонїатис, тоа-
тѫ Їсторїа лȣй, карѣ аȣ скрис пентрȣ рѫзбоаеле
Ромѫнилор кȣ ѫмпѫрѫцїа Рѫсѫритȣлȣй, дин кȣ-
вѫнт ѫн кȣвѫнт ѡвом адȣче, кȣ акѫрȣа адеве-
ринцѫ кȣ бȣнѫ ѫндрѫзнѣлѫ пȣтем зиче: Вино
акмȣ бȣнȣле Симїоане ши фрȣмосȣле Мисаиле,
ши ведецй пе Ромѫнїй дин Волохїа, пре карїй пре
ачестѣ времй зичецй, кѫ наȣ фост никѫюри, сѣȣ
де аȣ фост ѫнкѫ сѫ фїе фост ла Рѫм, саȣ пре-
кȣм вой бѫснȣицй, ѫн темнициле Рѫмȣлȣй, кѫ
Ласлѫȣл вострȣ, пре кареле дин Крїерїй вощрїй ѫл
нащецй, дȣпѫ времѣ че вой ѫнсѫмнацй, аȣ авȣт
рѫзбою кȣ Батїе Ханȣл Тѫтѫрѫск, іарѫ Батїе аȣ
трекȣт кȣ прада са ѫн цара Ȣнгȣрѣскѫ ла Лѣт
1242: ши ашѣ есте кȣ 56 де анй май пре ур-
мѫ. О скѫрнавѫй минчюна, ши ѫнсȣтит май

скжрнавꙋ минчиносꙋл, кариле ѡ скорнеще! Нꙋ деверемече пре времѣ лꙋй Батїе зичецй, к'аꙋ фост ачел Ласлꙋ Краю ꙟн цара Ꙋнгꙋрѣскъ, ши ел ꙟнтѫй аꙋ адꙋс пре ачей оамений рѫй дела Рꙋмꙋ ши апой дꙋпъ бирꙋинцъ лꙋꙋ ашезат пре ла Мараморъш. Ачещй Романй, карїй дꙋпъ кꙋм ам зис нꙋмеле май пре урмъ ꙟн Волохй саꙋ Влахй кꙋ 56 де анй май ꙟнаинте деунде саꙋ лꙋат? пентрꙋ карїй Їсторикꙋл Греческ нꙋ фъръ оаречє стиндире, че адеверинцїй слꙋжиндꙋ-зиче, къ оастѣ, каре ꙟнтѫй аꙋ тримис асꙋпра лор Исакїе Ангел ꙟмпъратꙋл, де тот аꙋ пръдато. Адевърат даръ, къ аꙋ фост адꙋс Ласлꙋ вострꙋ тълхарй ши оамений рѫй дела Рꙋмꙋ ши дешертѫнд темницеле Италїей, аꙋ умплꙋт Мараморъшꙋл; ачеа тълхарй нꙋмай ай вощрїй Пъринцй аꙋ фост, ши дела дѫншїй поате фи вацй ꙟнвъцат а фꙋра адевърꙋл Їсторїей. Яръ Ромѫнїй карїй сѫнт Пъринцїй Молдовѣнилор ши а Мꙋнтѣнилор, прекꙋм кꙋ мꙋлте ши тарй довѣде ам арътат, тот де ꙋна пре локꙋриле сале аꙋ лъкꙋит, прекꙋм ши акмꙋ ачѣаш лъкꙋеск. Че атѫта мꙋстраре аи юнгꙋвъ, май унтациуъ ꙟнаинте пентрꙋ Волохїй ношрїй ла ачелаш Їсторик?

кар

КАРТѢ А ѠПТѦ.

Каре арατъ траюл Романо-Влахилор ꙟн Влахїа, апой ши ꙟн Мисїа, Өракїа, Македонїа, ши пънъ ла Грецїа, де ла Исакїе Ангел пънъ ла Іоанис Дꙋка, кѫнд ши Хъніа Тъгарѫлор ꙟн Крѫм, ши Ꙟмпъръцїа Аліотманилор ла Асїа сах ꙟнчепꙋт. Ашиждерѣ аратъ кѫнд, ши кꙋм сах деспърцит Романо-Влахїй де ла ꙟмпъръцїа Царигрaдꙋлꙋй. Ръзбоаеле карила ах авꙋт Ромѫнїй кꙋ ꙟмпърацїй Гречилор, апой дꙋпъ че ах лꙋат Латинїй де ла Гречй Царигрaдꙋл, ши кꙋ Латинїй. Ашиждерѣ аратъ ꙟнчепътꙋра Домнїей Монархичещй а лꙋй Іоан Домнꙋл а тꙋтꙋрор Ромѫнилор, ши де Домнїа лꙋй Хрис Домнꙋл Кꙋцовлахилор ꙟн Грецїа, ши ашезарѣ ꙟмпърацилор Гречещй ла Никеа ши пе аюрѣ.

ПРИДОСЛОВІЄ.

КАПУЛ I.

Юбите Четиторюле, макар кѫ кѫт ѫн пѫтинца ноастрѫ есте, ка де вороава лунгѫ сѫ фуџим, ѫн тот кипул силим, ши ѫн лукру ашѣ де мик, (кѫчй дупѫ ачест де акму ненѫрочит статул стѫпѫнилор ачестор а ноастре цѫрй, Історіа лор лукру мик ал нуми сокотим) гроасѫ ши маре карте а скріе, кѫт ну не суфере инима, сингур поцй куноаще; ѫнсѫ прекум ничй ун Трандафир фѫрѫ гимпй, ши ничй ун лук,у фѫрѫ греутатѣ са, ши фѫрѫ вре ѡ ѫмпієдекаре сѫ фіе ну поате, ашѣ ши Історіа ноастрѫ пентру векимѣ нѣмулуй Романеск ну пуцине, ничй юшоаре ѫмпієдекѫрй ши ѫнпотривирй пѫнѫ акму сау арѫтат, ашѣ ши де аиче ѫнаинте не есѫ, кареле де ну сѫ вор да дин курсул Історіей ѫнтрѡ парте, ши де ну сѫ вор курѫци де спинії ши де зизаніиле, кариле ѫн царина адевѫратей Історії сау иждѫрѫт, ну нумай кѫчй пурчесул ѫнаинте не ѫтикнеск, че ѫнкѫ ши повестѣ ѫнтунекѫнд, локурилор, времилор, нумерилор, кипурилор, ши алтор циркумстанцїй (лукрурй ѫмпреџур стѫтѫтоаре) Історичещй ка ачесте, маре тулбу,аре ши Конфузіе адукъ ши макар кѫ Історіа дин сине кѣр ши ку-

ратѫ

рїтъ єсте, ꙟнсъ кȣ тълкȣиріле ши стрꙿмȣтъри-
ле скрїиторилор мой де пре урмъ май мȣлт ꙟнне-
кꙟндȣсъ ши ꙟнвълътȣчиндȣсъ, де нȣ съ вор ꙟн-
тоарче ла фꙟнтꙟна ши ꙁворȣл съȣ чел дин тꙟїȣ
ши де унде аȣ пȣрчес Четиторюл фъръ ꙟндоинцъ
ши фъръ препȣс ꙟн кȣноштинца адевърȣлȣй сло-
бод съ умбле (прекȣм ной сокотим) нȣ ва пȣтѣ
спре а кърора черкаре ши ꙟндрептаре іатъ акмȣ
кȣ Дȣмнеꙁеескȣл аџюторю ꙟнчепем. Нȣмеле
Ромꙟнилор дин тоатъ Дакїа, прекȣм де пе времѣ
лȣй Анастасїе ꙟмпърат, адекъ де кꙟнд ꙟнтꙟй
нѣмȣл Словенеск аȣ нъвȣшит спре Еѵропа, съ съ
фїе скимбат, ши дечїа Волохй сăȣ Влахй съ съ
фїе кемат, ꙟннапой ла локȣл съȣ кȣрат (прекȣм
нъдъждȣим) ши пре ларг ам арътат. Ашиждерѣ
прекȣм сȣпт ачелаш нȣме пре времѣ лȣй Василїе
Бȣлгарохтон, Богдан стъпꙟниторюл лор, пе ачеа
време фїинд ей сȣпт Протекцїа лȣй Каролȣс ма-
реле ꙟмпъратȣл апȣсȣлȣй, Дацїй іаръш ла трȣпȣл
ꙟмпърăцїей ръсърітȣлȣй съ съ фїе алътȣрат, дин
кꙟцїва Їсторичй де крединцъ ам арътат, и прочй.
Іаръ акмȣ сосинд ачеа време, ꙟн каре ꙟнчеп Їс-
торичїй прекȣм чей Гречешй, ашѣ алалцй де пен
прецюр май пре ларг де лȣкрȣриле Ромꙟнилор ноштрй
а скрїе, унїй дин тълкȣиторїй чешй май ной (прин
некȣноштинцъ, аȣ прин невоинцъ, нȣ пȣтем џюде-
ка), оарече тȣлбȣраре ши аместекаре нȣмелȣй Во-

лохилор

лохилор а адуче съ въд, дин карії ѫнтъї ѫнаинте не ласъ Патавіе искусит аминтреле а времилор ши а Історіилор съмънъторю, кариле ѫн Хроникул сау сосинд пе ла времиле луй Ісакіе Ангел ѫмпъратул Цариградулуй (кареле мулте ши непъроните ръзбоае ку Романії ноштрий съ фіе авут Історіа ѫнаинте ва аръта), унде Історикул Никита Хониатис, а времилор ачелора Історик ши скріитор ачелуаш ѫмпърат, зиче: Влахей ачеле де ла ѫмпъръціе сау дезлипит. Ел май мулт лукрул зъкънд, воровба адъогънд, ѫн препус адуче Історіа ши нумеле Влахилор, зикънд пре
Ла ан 1186. ла анул 1186 Влахіи сау Булгарій де ла ѫмпъръціе сау виклените. Че пареписъ къ нау фост ничй ѫн препус съ стее, ничй нумеле Болгарилор ку а Влахилор съ фіе аместекат, кънй Никита Хоніатис фоарте бине ау штіут чинес Булгарій, чинес Мисій, ши чинес Влахій, ши май въртос къ Булгарій ши Унгрій акму ку Краій ѫнтемеате де атъта време ѫн Ѳракіа ши ѫн Мисіа, ши акму де супт путереа ѫмпъръцієй дезвътъндусъ, ку нумеле де Деспоцій ши де Край стъпъніа, іаръ пентру Влахій ноштрій зиче, къ атунче де ла ѫмпъръціе сау дезвътут, прекум ши времеа, кипул ши персоанеле, кареле ау фост ѫнчепътура ши причина ачештій дезлипирй, ѫнаинте съ ва видеа, де унде курат ар фи путут куноаште, къ алцій

сънт

сѫнт Бꙋлгарїй, ши алцїй сѫнт Волохїй. Норо-дꙋл ачеста а Влахилор прекꙋм ꙟн Мисїа май мꙋлт ꙟнтѫй рѫвѫрсѫндꙋсѫ, апой ши пѫнѫ ла Ѳесалїа сѫ сѫ фїе лѫцит, мартꙋрй вїй сѫнт чей че атꙋнчѣ ши пѫнѫ астѫꙁй ꙟн цара Гречѣскѫ лѫкꙋеск, пентрꙋ карїй * Їаков Предсер ꙟн тѫлкꙋирѣ Їсторїей лꙋй Їоанн Кантакꙋꙁино Картѣ 1 Кап 1 дꙋпѫ мѫртꙋрїа лꙋй Леꙋнклавїе, прекꙋм ачещй Ромѫнй сѫ фїе дин нѣмꙋл Романилор де ла Италїа, апой ꙁиче, кѫ ѡ парте а Ѳессалїей (пре карѣ ши пре времѣ лꙋй Їоанн Кантакꙋꙁино ꙟмпѫратꙋл, Влахїй ѡ стѫпѫнїа) сѫ сѫ фїе кемат Влахїа маре, че ꙟн нꙋмеле Влахїей фоарте немерѣще, кѫчй ши ачїа Влахй тот дин Влахїй ноштрїй аꙋ фост; ꙗрѫ кѫчй ѡ нꙋмеще Влахїа маре, фоарте грешѣще, кѫчй Влахїа маре дин сокотѣла тꙋтꙋрор Географилор ши а Їсторичилор есте Молдова ноастрѫ, прекꙋм де мꙋлте орй ꙟн кѫтева локꙋрй ам доведит. Че пентрꙋ Влахїй карїй аꙋ фост сꙋпт стѫпѫнирѣ ꙟмпѫрѫцїей Цариградꙋлꙋй пе времѣ лꙋй Їоанн Кантакꙋꙁино, кѫнд ва вени рѫндꙋл сѫ ꙁичем де лꙋкрꙋриле пе ачеа време тѫмплате, атꙋнчѣ пре ларг дин Їсторїа ачелꙋаш Їоанн Кантакꙋꙁино вом арѫта. Ѫнсѫ ꙗрѫш прекꙋм ачїй Влахїй, че аꙋ стѫпѫнит ꙟн Ѳессалїа сѫ фїе фост тот динтр'ачещѣ ай ноштрїй Ромѫнй, карїй сꙋпт Исакїе Ангел де ла ꙟмпѫрѫцїе саꙋ деспѫрцит,

* Їаков Предсер ꙟн тѫлкꙋирѣ Їсторїей лꙋй Їоанн Кантакꙋꙁинос Кар 1 Кап 1.

кѣр мєртѹрисеще Лаоник Халкокондилас кареле Картѣ 1 Влахїи зиче, сѫнт карїй пѫнѫ ши ла Өессалїа саѹ ѫнтинс, іарѫ Бѹлгарй εἰς κάτω Μυσίαν καλȣσιν пре чей дин Мисїа де џос нѹмеск. Ашиждерѣ Никита Хониатис щїинд кѫ Влахїй ачещѣ рѫсѫрсѫндѹсѫ де песте Дѹнѫре ши Мисїа пѫнѫ ла мѹнцїй Емїй адекѫ Ачєнгїй апѹкасе, ши кѫтрѫ време де пе нѹмеле локѹлѹй ши Мисїй сѫ кемасѫ, зиче Карте 1 карїй май денаинте Мисїй акмѹ Влахй сѫ кѣмѫ, іарѫ прекѹм Влахїй дѹпѫ че саѹ ѫнторс ѹнїй ла локѹриле сале песте Дѹнѫре, ѹнде сѫнт цѫриле ноастре акмѹ, мѹлтѫ време Мисїа сѫ сѫ фїе кемат, мартѹр не єсте Лаоник Халкокондилас, кареле ла ачелаш поменит лок зиче: Μυσίαν εἰς τὸ πέραν τȣ Ἴστρȣ ὠκημένην Χώραν. --- Мисїа, каре царѫ єсте де чеа парте де Дѹнѫре. Ашиждерѣ пре Влахїй де песте Дѹнѫре вѫтѫ датѫ ачелаш Їсторик ѫй нѹмеще кѹ чел векю а Дакилор нѹме, адекѫ Дакй; іарѫ ачїй Дакй прекѹм тот ѹна кѹ Влахїй де ла Өесалїа сѫ фїе, ла Картѣ 6 кѹ кѹрате кѹвинте аратѫ, ѹнде зиче: Τὸ δὲ Πίνδον ὄρος Βλάχοι ἐνοικȣσιν, αὐτοὶ τῶν Δακῶν ὁμόγλωττοι. Іарѫ ѫн мѹнтеле Пиндѹл Влахїй лѫкѹєск, карїй кѹ Дакїй, (адекѫ кѹ Ромѫнїй де песте Дѹнѫре) тот о лимбѫ аѹ; апой май адаоце, каре Влахй ничй кѹм ѫн чева сѫ деосебеск де ла Влахїй, карїй ла Дѹнѫре лѫкѹєск.

Ачещ[ѣ]

Ачещѣ Влахй де ла мꙋнтеле Пиндꙋлꙋй (кареле нꙋ департе стъ де ла Солон) сѫнт кърора астъзй ной ле зичем Кꙋцовлахй, іаръ їй не зик ноаѫ Ромѫній дин Влахїа маре. Динтр'ачѣсте а лꙋй Хонїатис ши а лꙋй Халкокондила кꙋвинте кѣр съ кꙋноаще, къ Влахїй карїй ꙟн цара Гречѣскъ аꙋ ръмас, съ фїе тот ун нѣм кꙋ Романїй ноштрїй, ши прекꙋм пе времѣ лꙋй Исакїе Ангел де ла чещѣлалцй деспърцинꙋсе, аꙋ ръмас пе ачеле локꙋрй, унде ши акмꙋ мꙋлциме де джншій прин сателе Їоанненїй ꙟн Епир лъкꙋеск. Къръ ачесте маре лꙋминъ адевърꙋлꙋй адꙋче Антон Бонфин, кареле Декада 2 Карте 7 де ръзбоаеле ꙟнтре Гречй ши ꙟнтре Фрѫнчй карїй апꙋкасъ де ла Гречй Цариградꙋл, (прекꙋм Їсторисинд зиче: Хенрик фра-
»теле лꙋй Балдꙋин, кареле ꙟн урма фръцинесъꙋ
»ꙟтрасъ ла ꙟмпърцїе ꙟнпреꙋнъ кꙋ Бонифацїе
»Монтис Ферартѣнꙋл, четатѣ Ꙋдрїюл а бате нꙋ
»контенїа. Че Гречїй къзѫнд кꙋ рꙋгъминте ла
»Влахй ꙟй ꙟндемна, ка съ нꙋ ласе, ка четате
»ка ачеа веститъ съ ꙟнкапъ пе мѫниле Латини-
»лор, пентрꙋ каре лꙋкрꙋ аꙋ кꙋтат лꙋй Хенрик
»а лъса а бате четатѣ, ши аꙋ грѫбит а съ ꙟн-
»тоарче ла Цариград, іаръ че Влахй аꙋ фост а-
»чей Влахй, пре карїй іаꙋ рꙋгат Гречїй ꙟнтр'аџю-
»торїю, іаръш аколѣ кꙋ дешкисе кꙋвинте аратъ.
Vlachi enim e Romanis oriundi, quod eorum

lingua etiamnum testatur, cum inter tam varias Barbarorum gentes situ, adhuc extirpari »non potuerit; адекъ: Влахїй ачещѣ єра дин »Романй нъскꙋцй, каре лꙋкрꙋ граюл вороавей лор »ши астъзй мъртꙋрисѣще, карїй ꙟнтр'атътѣ фелюри »де фелюри де нѣмꙋрй де Варварй ашезъндꙋсе, »пънъ ши акмꙋ чинева ай дезрѫдъчина наꙋ пꙋ»тꙋт; ши май цос Бонфин зиче: Ши ашѣ »Влахїй кꙋ рꙋгъминтеле Гречилор ꙟдемнъндꙋсъ »аꙋ изгъвит Ꙋарїюл дин стрѫмтъ ꙟнкꙋнџюрарѣ »Латинилор. Кътрѫ ачѣсте пꙋтем ши а ꙟнпотривникꙋлꙋй нѣмꙋлꙋй ностру, адикъ а лꙋй Сарницїе кꙋвинте пентрꙋ мъртꙋрїе адꙋче, къчй а непрїатенꙋлꙋй кꙋ мꙋлтꙋл май де крезꙋт есте мъртꙋрїа декът а Прїатенꙋлꙋй, саꙋ ачелꙋа че наре ничй ѡ трѣбъ; къ ши єл мъртꙋрисѣще, къ нꙋмеле Ромънилор ноштри ла Їсторичїй Гречешй ꙟнчепе а съ помени де пе времѣ лꙋй Исакїе Ангел, ши кꙋ ачесте Пролегомене пентрꙋ адеверинца нꙋмелꙋй ши нѣмꙋлꙋй Ромънилор ноштри пре ачѣста време ꙟндестꙋлиндꙋне, акмꙋ мерџем ꙟнаинте, съ не мїеръм ла Їсторичїй Гречещй, ши алес ла Никита Хониатис, ши ла Латиний, ши алес ла Антисїодорꙋнꙋл, че аꙋ май фъкꙋт, ши че аꙋ май лꙋкрат Ромънїй ноштри сꙋпт нꙋмеле Влахилор.

КАПЅ̆Л II.

Пратѫѧ причина пентрѹ че Влахо-Романїй сау деспѫрцит дела ѫмпѫрацїѧ Цариградѹлѹй.

Дѹпѫ кѹмплитѫ пеирѣ лѹй Андроник ѫмпѫрат ла анѹл 1185: (прекѹм ѫн чѣ май пре урмѫ Карте ам поменит*), рѫдикѫнд народѹл пе Исакїе Ангел ла скаѹнѹл ѫмпѫрацїей рѫсѫритѹлѹй, скорнитѹсаѹ, ѫнтѫй вражбѫ, дечїѧ гѫлчѣвѫ, апой ши грознице рѫзбоае ѫнтре ѫмпѫрацїе, ши ѫнтре нѫродѹл Влахо-Романилор, а кѫрора тѫмплѫрй Їсторїе * Никита Конїатис а врѣмилор ачелора искѹсит Їсторик ѫн картѣ дин тѫй ашѣ ѡ ѫнчепе: Исакїе Ангел дѹпѫ че дѹпѫ статѹл времилор ачелора пре нѫроаделе деспре пѫрциле рѫсѫритѹлѹй пре ѹнеле кѹ дарѹрй, иарѫ пре алтеле кѹ дѫрй пре ан кѹм пѹтѹсѫ ѫнтр'ѹн кип ле ѫмпѫкасе, ши динтр'аколо лѹкрѹриле ѫн линеще сѫ вилѣ кѫшй ѫнторсѣсе, (кѫчй пре време ноастрѫ зиче, ашѣ сѫ поартѫ ѫмпѫрацїй ноштрїй кѹ Варварїй, ка фѣтеле чѣле че акасе шезѫнд, нѹ май трѣба фѹрчїй ши а торсѹлѹй каѹтѫ), иатѫ саѹ тѫмплат де и саѹ сѫвѫршит ши ѫмпѫратѣса, дѹпѫ каре иаѹ авѫтѹт сѫ а ѫмпѫратѣса де нѣм:

* Карте Ѳ' Кап 15.

* Nikita Koniatis Карте 1. Δίζω 236.

стреина

стреин, ши ашѣ аȣ тримис Соли ла Бела Краюл Ȣнгȣреск, ши іаȣ черщȣт фата карѣ ꙟнкъ єра копилъ де 10: ани, Дечи пентрȣ скȣмпетѣ съ келтȣаскъ Баніи вистеріей ла нȣнта че врѣ съ факъ, не ꙟндȣрѫндȣсъ, аȣ пȣс даже пе тоате църиле ши четъциле ꙟмпъръціей, ши май кȣ дѣдинс пре чѣле че єра май апроапе де Анхіало. Аширдерѣ ачѣста пре лъкȣиторіи пре лѫнгъ мȣнціи Емȣлȣи арȣнкѫнд, марі непріатени іаȣ фъкȣт ꙟмпъръціей, кѫчи каріи май денаинте Мисіи, акмȣ Влахи съ кѣмъ, кȣпринѕѫнд локȣриле чѣле май стрѫмте, ши виѕȣиндȣсъ четъцилор де прин мȣнци кȣ пѣтръ ѕидите, декȣм ши май денаинте де ꙟмпъръціе пȣцин бъга ꙟн самъ, іаръ атȣнчѣ кȣ причина кѫчи ле лȣа добитоачеле кȣ сила, шіи асȣпріа песте мъсȣръ, ашѣщ аа-ве саȣ ръдикат асȣпра ꙟмпъръціей. Капетеле ачещіи ръдикърі фостаȣ дой фраци Петер ши Асан, (динтр'ачещи Асани сѫнт Асаніи, каріи ши астъѕисѫнт ла ной ꙟн царъ, макар къ кȣ мȣлтъ врѣме май пре ѵрмъ аѵ вінит ꙟн Молдова). Ачещи даръ дой Фраци пентрȣ ка съ нȣ съ вазъ, къ фъръ причинъ стаȣ съ скорнѣскъ лȣкрȣри ноаѫ, саȣ скȣлат сингȣри ши аȣ мерс ла Кипсала, унде атȣнчѣ съ афла ꙟмпъратȣл, рȣгѫндȣсъ ка съи примѣскъ ꙟн слȣжба ши ꙟн полкȣриле ꙟмпърътещи, ши съ ле дѣ врєȣн лок де лъ-

каш

каш ꙟн мꙋнтеле Ꙋмꙋлꙋй; че нефъкѫндꙋле ꙟмпъратꙋл дꙋпъ пофтъ, (кънчй пꙋтеръ бечисничїей че ера съ вїе, вирꙋм ꙟнцълепчюнѣ оменѣскъ), єй кѫртинд, ши ка кꙋм ар фи фост ꙟн самъ не бъгаций желꙋиндꙋсе, ши алте кꙋвинте май кꙋ ꙟндръзнѣлъ аꙋ слобозит, кꙋ кареле май май аръта, че вор съ факъ, дакъ съ вор ꙟнтоарче акасъ, ши май кꙋ деаднс Асан фїинд ом прѣ ꙟндръзнец ши връжмаш, пентрꙋ кꙋвинтелъ, че фъръ ничй ѡ сїалъ гръи, мѫнїиндꙋсъ Їоан Севастократорꙋл, аꙋ поранчит де іаꙋ дат ши кѫтева палме. Ꙟнтр' ачеста кип ѡаменїй ачещѣ нꙋ нꙋмай кънчй чева наꙋ испръвит дꙋпъ пофта лор, че ꙟнкъ ши кꙋ окърй ши батџокꙋрй ꙟнтърътаций фїинд, пе урмъ, кꙋ че връжмъшїе аꙋ ꙟнтрат ꙟн Ромей, че кꙋвинте поате съ повестѣскъ? ши че гꙋръ поате съ кꙋпринзъ лꙋчїꙋл а атѫта маре де рꙋтъций, кареле аꙋ факꙋт?

КАПꙊЛ III.

Аратъсъ кꙋ че мижлок аꙋ факꙋт єй, де саꙋ дизкипит Романо-Влахїй дела ꙟмпъръцїе.

Петер ши Асан * дꙋпъ чѣ ашѣ ꙟнфрꙋнтаций ши рꙋшинаций ла ай сьй саꙋ ꙟнторс, кокѫнд ꙟн- * Кониатис Карте 1. Кап 5.

иниммъ

инимъ кꙋ май асꙋпръ съшй ръскꙋмпере, аꙋ ꙟнчепꙋт ай смоми, ка съй ꙟнтоаркъ съ фіе кꙋ дѫншїй ꙟнтр'ѡминте; Че Влахїй динтр'ѫй сокотинд гревꙋнимѣ лꙋкрꙋлꙋй спре чеа чей тръцѣ Петер ши Асан съсъ плене, съ темѣ че єй пентрꙋ ка съ ръдиче ачѣ фрикъ дин инимиле нъродꙋлꙋй, аꙋ пꙋс де аꙋ зидит ѡ бисерикъ а преминꙋнат мартꙋрꙋлꙋи Сфѫнтꙋлꙋй Димитріе, (аичѣ Хоніатис кам кꙋ мѫніе апринсъ-кътіва песте хотаръле Історикꙋлꙋй кꙋ хꙋлъ асꙋпра Влахилор скріе; Че ной прекꙋм динчепꙋт ам цюрꙋит, ори плъкꙋтꙋ ори не плъкꙋт ар фи, кареле Історичїй пентрꙋ нѣмꙋл Романилор скрис аꙋ лъсат, пе тоате кꙋ ѡ инимъ ши кꙋ ꙋн кондею ле вом аръта). Дꙋпъ че аꙋ съвѫршит бисерика прекꙋм зисъм, съ фіе адꙋнат ꙟн трѫнса мꙋлцй оамений ши дин партѣ бърбътѣскъ ши дин партѣ фемеаскъ, карїй ꙟндемоницй фіинд, кꙋ окїй рошїй, кꙋ пѣнеле ꙟнтоарсъ ши кꙋ пърꙋл ꙟмпръщїат, ши алте тоате кѫте ачей фелй де оамений фак, деплин ле фъчѣꙋ пре ачещѣ їаꙋ ꙟмвъцат ꙟн торопирѣ лор съ зикъ, прекꙋм ашѣ ва Дꙋмнезеꙋ, ка де акꙋм ꙟннаинте нѣмꙋл Бꙋлгарилор ши а Влахилор, лепъдѫнд цюгꙋл чел че де демꙋлт ꙟл пꙋрта, съш добѫндѣскъ волничїа лор, ши пентрꙋ ачѣста причинъ ши Сфѫнтꙋл ал лꙋй Хс: Мꙋченик Димитріе, пъръсинд бисерика, каре єсте Митрополїа Солꙋ-

нꙋлꙋй,

нꙋлꙋй, ши лепъдѫндꙋсъ а май петрече кꙋ Ромеій, съ съ фіе мꙋтат ла дѫншій, пентрꙋ ка съ ле фіе аџюторю. Спре ачеста лꙋкрꙋ (ꙗ сама четиторюле кꙋм ціе Хоніатис а деспърци ꙟтре нѣмꙋл Бꙋлгарилор ши а Влахилор). Ꙗшѣ даръ слаби ла инимъ оаменій ачещѣ, пꙋцин ѕъбъвници (адекъ ꙟн щіинцъ) тот деодатъ ꙟмплѫндꙋсъ де сꙋфлет, ши ꙗръший лꙋаций де минте, съ торопіа, ши ка кꙋм ар фи дин дꙋх ꙟмфлаций, ꙟнгꙋра маре стрига: Нꙋ май есте де акмꙋ време уній кꙋ алціи а нꙋ съ ꙟнвои, че де арме апꙋкѫндꙋсе, кꙋ тоціи ꙟн Ромей съ нъвълѣскъ, ши каріи ꙟн ръѕбой съ вор принде, ничи ай круца, ничи ай винде съ каде, че фъръ ничи ѡ милъ требꙋе тоций пънъ ла унꙋл учиший, ши ничи кꙋ рꙋгъминте, ничи кꙋ дарꙋриле съ съ май ꙟплече, че ачесте тоате лепъдѫнд, съ стѣ тоций ка діамантꙋл де вѫртоший. Ꙗшѣ тот нъродꙋл де ла Пророчи ка ачещѣ ꙟндемнѫндꙋсе, саꙋ апꙋкат де арме, кꙋ тоціи крезѫнд, прекꙋм ꙟнчепътꙋра ачещіи ръдикърй съ фіе нърочитъ, де време че ши Дꙋмнезеꙋ пентрꙋ волнініа лор лециніе де парте, ничи ꙟндестꙋлиндꙋсъ кꙋ кѫте локꙋй кꙋпринсѣсе пре лѫнгъ мꙋнціи Ченгіи, че ꙟнтр'алте сате ши ораше, кареле ера ши май департе, саꙋ слобоѕит, ши прин трѫнселе саꙋ ръвърсат; ꙗръ Петер унꙋл дин Фраций пꙋниндꙋш ꙟн кап коронъ де аꙋр, ши

ꙟкълцѫнд чюботе рошїй (кариле єра порт ꙟмъ-
пърътеск), аꙋ ꙟкꙋнџюрат четатѣ Присѡлава
(єсте четатѣ ачеа ѡ гигаскъ тоатъ де кърꙁмиꙁй
фъкꙋтъ, ши мꙋлт лок дин мꙋнцїй Ченгїй кꙋприн-
де). Че сокотинд бътаа ачей Четъцй къ нꙋ ле ва
фи фъръ примеждїе, трекѫнд пе лѫнгъ дѫнса, аꙋ
трекꙋт мꙋнтеле Ченгїй ꙟн часта парте, де ꙋнде
ꙟн прадъ слобоꙁиндꙋсъ, ши фъръ весте ꙟн ора-
шеле Роменилор нъвълъ ꙟѫндꙋ мꙋлцй оамений де
испраvъ, мꙋлцй бой ши алте добитоаче песте нꙋ-
мър де мꙋлте аꙋ апꙋкат.

КАПꙊЛ IV.

Аратъсъ ръꙁбоюл дин тъй, кареле аꙋ авꙋт Ромѫнїй кꙋ Исакїе Ангел ꙟмпъратꙋл.

Исакїе ꙟмпъратꙋл аꙋꙁѫнд къ Влахїй алве саꙋ
Лѣт 1187. фъкꙋт ханий, Лѣт 1187: стрѫнгѫнд оастеꙗ саꙋ
дꙋс асꙋпра лорꙗ кариїй дин локꙋрй ꙟналте ши
стрѫмтеꙗ мꙋлтъ време аꙋ стътꙋт ꙟпротивъ, че
Дꙋмнеꙁеꙋ, акърꙋа аскꙋндере ꙟнтꙋнерикꙋл єсте,
песте недеждѣ тꙋтꙋрор ѡ негꙋръ ка ачеа аꙋ сло-
боꙁит, кѫт тоцй мꙋнцїй ши локꙋриле челе стрѫм-
теꙗ кариле Варварїй пъꙁїа, аꙋ кꙋпринс, кꙋ карѣ єй
ꙟвълътꙋчиндꙋсъ, прекꙋм єра фъръ орѫндꙋалъ,
Роме-

Ромеїй аȣ дат ꙟ трѫншїй нъвалъ, ши таре гръмъдиндȣй, атѫта спаймъ лѣȣ дат, кѫт де тот ꙋлȣиндȣсъ, чине ꙟкътро аȣ пȣтȣт, саȣ ръсипит; Ꙗръ скорниторïй ши пȣртъторïй рътъцилор ачестора, кȣ ꙍ чѣтъ де ай съй, токма ка тȣрма порчилор чѣ дин Еѵангелïе ꙟ маре, ашѣ ши ей ꙟ Дȣнъре съринд, ла мецïешїй сьй ла Скиꙍй аȣ трекȣт. (Аичѣ ꙟкъ сокротѣскъ Четиторюл ши дин кȣвинтеле Їсторикȣлȣй съ кȣноаскъ, къ Влахïй де аȣ ши фост апȣкат мȣлте локȣрй ꙟ Мисïа, ꙟкъ ашезъмѫнтȣл лор май де темеꙋ тот песте Дȣнъре аȣ фост, ꙋнде ши Петер кȣ Асан ачѣстъ датъ прост мергѫндȣле, саȣ трас). Ꙗръ ꙟмпъратȣлȣй требȣиндȣй, съ фïе фост ꙟнтърит тоате четъциле Мисïей, ши май алес чѣле че ера прин мȣнцïй Ченгïй, ши кȣм нȣ ера, чине съ стѣ ꙟпротивъ, съ фïе пътрȣнс прин тоатъ Мисïа, ши съ фïе ашезат тоате локȣриле кȣм съ каде, чѣ ничй ꙋна динтр'ачѣле нефъкѫнд, нȣмай аȣ стътȣт де аȣ апринс Стогȣриле чѣле де пѫне, ши кȣ рȣгъминтѣ Влахилор чѣ амъцитоаре, лȣкрȣл де тот крȣд лъсѫнд, аȣ гръбит а съ ꙟнтоарче ꙟнапой, каре май апой аȣ стътȣт причинъ, де ꙟкъ ши май връжмаш ши май кȣ ꙟндръзнѣлъ саȣ ꙟторс Влахïй ꙟнапой. Ашѣ ꙟмпъратȣл ꙟнапой ꙟторкѫндȣсъ прекȣм аȣ испръвит лȣкрȣл кȣм съ каде, съ фълïа, ꙗръ

оупрекареле дин рѫндꙋл џюдекъторилор, Леон Мъ-стрꙗнꙋл фоарте копт зичꙗ, прекꙋм ꙟи есте жꙗ-ле де сꙋфлетꙋл ши де бърбъціа ꙟмпъратꙋлꙋй лꙋй Василїе Бꙋлгароктон, кариле дꙋпъ че дин те-мелїе пе Бꙋлгарй прѫпѫдисъ, съ фїе зис: Ка де съ вор испити вреодатъ ши Влахїй лꙋкрꙋрй ноаѫ ва ачꙗсте а скорни, прекꙋм аꙋ фъкꙋт ел Бꙋлга-рилор, ашꙗ ши алцй ꙟмпърацй лꙋй ꙋитѫндꙋсъ, съ факъ Влахилор, адекъ стѫнд кꙋ ошиле ꙟн цара лор, съ нꙋ ле ласъ ничй ꙋн лок некълкат, каре ꙟнвъцътꙋръ стѫнд астъзй спѫнзꙋратъ ꙟн мънъстиреа Восфенис, ниме ꙟн сама нꙋ бъгато, ши че зисесъ ачел ꙟмпърат, кꙋ мꙋлцй анй май денаинте, немърꙋй ꙟн минте невїинд, ашꙗ ꙟн скꙋртъ време ли саꙋ пърꙋт лꙋкрꙋл испръвит а фи.

КАПꙋЛ V.

Ꙗратъсъ ꙟнтоарчерꙗ Романо-Влахилор де песте Дꙋнъре еаръ ꙟн Мисїа.

р Хониатїꙋ Карте 2 Кап 1

Дꙋпъ ачꙗсте Ꙗсан ꙟнцълегѫнд прекꙋм ꙟм-пъратꙋл кꙋ тоате ошиле аꙋ ешит дин Мисїа, кътръ ай съй стрѫнгѫнд ши мꙋлциме де тътарй ꙟнтр'аџюторю, аꙋ трекꙋт еаръ ꙟнапой ꙟн Ми-сїа, ши декѫт дин тѫй ꙟнкъ май връжмаш фъ-кѫндꙋсъ, ши кꙋ мꙋлтꙋл ꙟнкъ май трꙋфиндꙋ-

съ,

съ, нічй кȣ стъпѫнірѣ чѣ дин тъй, нічй кȣ
тоатъ Мисїа саȣ ꙟдестȣлат; че пентрȣ ка май
марй ръȣтъцй асȣпра Роменилор съ адȣкъ, кȣ тот
кипȣл чаȣ пȣтȣт саȣ невоит, пентрȣ ка съ ꙟм-
преȣне ши стъпѫнірѣ Бȣлгарилор, съ фїе тот
ꙟтр'ѡ нимъ кȣ а Мисїей, прекȣм аȣ фост ши
майдемаинте, асȣпра акърȣа де ар фи фост є-
шит ꙟдатъ іаръш сингȣр ꙟмпъратȣл кȣ ѡщи-
ле, кѫндан лѣ сар фи пȣртат лȣкрȣл май бине; че
дȣпъ че мȣлт іаȣ пърȣт ръȣ, кѫчй ꙟн оастѣ, ка-
рѣ ꙟнтъй фъкȣсъ, нȣ ашезасъ лȣкрȣриле Мисїей
кȣм съ кадѣ, нічй четъциле кȣ оасте ꙟнтърисъ,
нічй фичорїй Варварилор зълог кȣ сине лȣасъ; че
ка кȣм іар фи стътȣт непрїатенȣл кȣ сȣлица ꙟн
коасте, ашѣ пъзїа съ іасъ май кȣрѫнд дин трѫн-
са, іаръш іаȣ кътат де изноавъ оасте асȣпра
лор а ръдика. Дечй ла анȣл 1188 деодатъ кȣ Ан 1188.
пȣцинъ оасте кѫтъ пре лѫнгъ сине гата авѣ, дин
Цариград аȣ єшит; че апой ꙟнцълегѫнд, къ не-
прїатенїй нȣ съ май опреск ла мȣнцй, че адъо-
гѫндȣсъ ши кȣ ажюторюл Тътъреск, съ фїе єшит
ꙟн кѫмпȣл Агаѳополитан, ши аколо табъра пȣин-
дȣш, спре локȣриле де пен прещюр ръзвръсѫндȣ-
се, грозав съ фїе прѫдат ши пȣстїит; ши макар
къ ꙟн тот кипȣл съ силїа съш адȣне ѡщиле,
ши май кȣрѫнд ши єл кȣ капȣл сѫȣ, пентрȣ ка
ши слȣжиторїй съ фїе май аскȣлтъторй, ши ꙟн-

потрива

потрива непріатенꙋлꙋй, кареле ашѣ ꙟн грабъ нъпъдисъ; май кꙋрѫнд ши май грозник къларе ꙟнаинтѣ ощїй сале съ се аръте, силїа; ꙟнсъ дꙋпъ че аꙋ сосит ла Таврокомъ, (ера ачеста ꙋн сат нїй ши колѣ ꙟмпръщїатъ нꙋ департе де Адрїанополис), нꙋ май ащептат пън а съ стрѫнӂе ши алалтъ оасте, ши аꙋ порѫнчит ши лꙋй Конрат Кесарюлꙋй, кꙋрѫнд кꙋ ощиле сале съ їасъ.

КАПꙋЛ VI.

Ръзбоюл ал доилѣ, карилe аꙋ авꙋт Романо-Влахїй кꙋ Исакїе Ангел ꙟмпъратꙋл.

Де аколо ꙟмпъратꙋл алегѫнд дин тоатъ оастѣ ка ла 200 де оамені май де трѣбъ, кърора дѫндꙋле арме ши кай бърбаці, кꙋм май ꙟн грабъ ꙟнпотрива непрїатенилор аꙋ пꙋрчес, алалтъ гревꙋиме ши табъръ спре Ꙋдрїю порнинд. Че ꙟнтр'ачеа датъ аꙋ венит де ла стръжй весте, прекꙋ Влахїй прадъ пре лѫнгъ Ларда, ꙋнде ши пре мꙋлцй оморѫнд, ши пре май мꙋлцй вїй принзѫнд, кꙋ маре добѫндъ ꙟнкъркаці съ съ фїе гътинд съ съ ꙟнтоаркъ ꙟнапой, де каре ꙟнцълегѫнд ꙟмпъратꙋл, ашѣ де кꙋ ноапте аꙋ дат поронкъ съ зикъ трѫмбица де пꙋрчес, ши ꙟндатъ ꙟнкълекѫнд аꙋ

пꙋрчес спре Вастерне, ꙋнде дꙋпъ че аꙋ аџюнс, възѫнд, къ ничй ꙋн непріатин нꙋ съ ивеще, аꙋ стътꙋт съ съ одихнѣскъ оастѣ, дꙋпъ трій зиле ши де аколо скꙋлѫндꙋсе, аꙋ пꙋрчес спре Верроеѣ не ꙟнкъ патрꙋ Парасанге (миле марй) нꙋ мерсѣсе, ши ꙗтъ ꙋн ом де абіѧ де обосѫт ръсꙋфлѫндꙋсъ, ши сꙋфлетꙋл тръгѫндꙋш, кꙋ ръ весте ꙗсъ ꙟнаинте, кариле спꙋнѣ, прекꙋм непріатеній де аколѣ нꙋ департе плинй де прадъ ши де добѫндъ вин ꙟнчетишор, къчй ничй чинева есте съ ле стѣ ꙟмпотривъ, ничй їй фіинд ꙟнгреꙋецй май таре пот мерџе. Ꙟмпъратꙋл ачесте аꙋзинд, ꙟмпъръцинд оастѣ пе ла Хатманй, ши шикꙋиндꙋсъ, аꙋ лꙋат дрепт пе ачѣ кале, ꙟн карѣ спꙋнѣ омꙋл къ вин непріатеній, прекаріи декъ ꙗꙋ възꙋт, ашиждерѣ ши їй пре ной нѣꙋ възꙋт, (къчй ши еꙋ зиче Їсторикꙋл Хоніат, фіинд Логофът, мерџѣм дꙋпъ ꙟмпъратꙋл). Тътаріи ши Влахіи лъсѫнд плѣнꙋл пе паза а ѡ самъ де ай сэй, ши дѫндꙋле ꙟнвъцътꙋръ, пентрꙋ ка пре алтъ кале май скꙋртъ съ пъзаскъ съ дѣ ла мꙋнцй, ꙗръ алалцїй бꙋлꙋчиндꙋсъ, фъръ ничй ѡ фрикъ аꙋ ешит ꙟннаинтѣ кълъримей Ромейлор, дꙋпъ обичеюл мошіей сале * таре ръзбою дѫнд, адекъ дѫнд таре нъвалъ, ши дин аркꙋрй съџета, ши кꙋ сꙋлицле ꙟнтраношріи ꙟнтра, ши нꙋ мꙋлт, ꙗръш дин нъвалъ ꙟнторкѫндꙋсъ де дос а фꙋџи, ши пре

* Ꙟн мінте ла обічеюл Ромѫнілор нощрі ꙟн ръзбоае, пре каріле ші пънъ

ачещѣ

дестъѕꙋ нескім бат ла цѫн. ачещѣ ай гони ꙟдемна, ши ꙟдатъ іаръш тока ка пас, риле ꙟн лок ꙟторкѫндꙋсъ, дин фацъ кꙋ мꙋлтꙋл май връжмаш съ бътѣ. Ачѣста де кѫтева ори фъкѫнд, ши акꙋм възѫнд, къ їй сѫнт май дѣсꙋпра, аꙋ пъръсит ачесте ꙟнвълътꙋчитꙋри, ши тот де одатъ сабїиле змꙋлгѫнд, кꙋ маре кїот саꙋ слобоѕит ꙟн Ромей, ши ащѣ ши пре чей че съ бътѣ, ши пре чей че фꙋџїа, тот ꙟнтр'ꙋн кип ꙟй ръстꙋрна шїй пръвълїа. Ꙟнтр'ачѣ зи ашѣш де тот шїе славъ шар фи агонисит, ши ноаѫ маре окаръ нѣр фи адꙋс небъгат ꙟн самъ нъродꙋл ачела, де нар фи сосит ши ꙟмпъратꙋл май кꙋрѫнд, а кърꙋѫ Полкꙋри ꙟнкъ ера ꙟнтреџи, кареле ꙟндатъ трѫмбицииле де ръѕбою сꙋнѫнд, ши ръкнетеле ѕмеилор, карїи ера де сꙋлице спѫнѕꙋраци, фїинд де вѫнт клътите, май маре хꙋете фъкѫнд, декѫт кꙋм ера мꙋлцимѣ ощїи, пърѫндꙋсъ неприятенилор, къ есте пре мꙋлтъ оасте, саꙋ ꙟнспъїмѫнтат. Ꙟмпъратꙋл дꙋпъ ачѣста пꙋцини робїи ка дин фълчиле жиганїилор скоцѫнд, де калѣ ачеа а май гони саꙋ пъръсит, ши ꙟнторкѫндꙋсъ аꙋ ꙟнтрат ꙟн Ꙋдрїю. Че пентрꙋ кѫчи Варварей макар кꙋм ръѕсꙋфлꙋ нꙋ да, іаꙋ кътат іаръш съ пꙋрчѣгъ ꙟнтр'аколо, ши ашѣ ла Верроа мергѫнд, ꙋнеори сѫнгꙋр, алте ори прин Хатманїи съй нъпъдириле Тътарѫлор ши а Влахилор остѫмпꙋѫ. Че непрїатенїи макар къ тот авѣ фрика Ромеилор,

ши

ши де Презенціа ꙟмпъратꙋлꙋй съ спъймѫнта, ꙟн-
съ пре фꙋриш пре алокꙋрѣ сꙋппꙋиндꙋсъ, апой
тот де одатъ арътѫндꙋсъ ашѣ нъпъдіа, кѫт съ
пърѣ, къ сингꙋрй пофтеск бътае дечіа локꙋри-
ле адесе мꙋта, нич̆й липсіа, де ꙋнде требꙋинца
лꙋкрꙋлꙋй ꙟй кема; Ꙟмпъратꙋл кѫнд спре Ага-
ѳополис, пентрꙋ ка съ ли опрѣскъ нъвълириле,
кꙋм май ꙟн грабъ алерга; ей атꙋнчѣ ловіа сате-
ле челе де пемпрецюрꙋл четъцій Филиппо́полис.
Кѫнд гръбіа съ дѣ ацюторю пърцій ꙟн карѣ съ
аꙋзіа каꙋ прѫдат, ей атꙋнчѣ ловіа де ꙋнде ꙟм-
пъратꙋл съ скꙋласъ. Ачесте тоате ле фъчѣ
Асан шм аскꙋцит ла минте, ши ꙟн лꙋкрꙋриле
греле фоарте истец.

Ашѣ дечіа ꙟмпъратꙋл вржнд съ испитѣскъ,
ка доаръ ар пꙋтѣ пе Мисій (де лок) съй трагъ
ꙟн партѣ са, ши съ апꙋче Бѣгора, (ачещіа ꙟй
зик Тꙋрчій акмꙋ Загара); де ла Филиппо́полис
ешинд, аꙋ пꙋрчес спре Тріадица (ачѣстай Со-
фіа), къ де аколо гѫндіа, къ май пре лесне ва
трѣче мꙋнцій Ченгій, кѫчй пре ꙋне локꙋрй аре дрꙋ-
мꙋрй ши май дескисе ши апе май мꙋлте, ши пен-
трꙋ Храна оштій сокотіа, къ ва гъси дестꙋл, ꙟн-
съ ачѣста ар фи фост, кѫнд ар фи грижит чине-
ва май де кꙋ време; че пентрꙋ кѫчй акмꙋ сосисъ
ꙗрна, ши алес ꙟн парте ка ачеа Кривъцанъ апе-
ле ꙟнчепꙋсъ а ꙟнгеца, ши омеціи нꙋ нꙋмай кѫм-

пїй акоперїа, ши вѫиле умплѣ, че ꙟнкѫ ши ушиле каселор кꙋ Троанїй астꙋпа. Кꙋ времїй греꙋтате ꙟмпїедикат фїинд ꙟмпѫратꙋл де а май мерџе ꙟнаинтеꙗ сау пѫрѫсит ши орѫндꙋинд оастѣ пре аколо ла Єрнатик, єл кꙋ кѫцй оамений єра май юшꙋрей сау ꙟнторс ла Цариград, унде ꙟн цокꙋриле ши привелеле Өеатрꙋлꙋй ꙟш да инимїй рѫсꙋфларе ши одихнѫ. Ѿрѫ ꙟндатѫ че сау
Дхт 1189. десвѫрат анꙋл 1189: ꙟмпѫратꙋл ѿрѫш аꙋ пꙋрчес ꙟнпотрива Мисїилор, ши трїй лꙋнй ꙟнкїате бѫтѫнд четатѣ Ловицїй ꙟн дешерт, дꙋпѫ мꙋлтѫ остенѣлѫ ши келтꙋалѫ фѫрѫ ничй ѡ испрaвѫ фѫкꙋтѫ, сау ꙟнторс акасѫ; Ѿрѫ причина ꙟнтоарчерей лꙋй єра, кѫчй фрꙋмꙋсецѣ локꙋрилор, кариле сѫнт пе лѫнгѫ марѣ Пропонтес, Өераюриле ши грѫдиниле челе мѫнгѫїоасѫ, ашиждерѣ вѫнѫториле ши примблѫриле, кариле пре ꙟмпѫрацїй времилор ноастре ка кꙋ нище ланцꙋже легѫндꙋй, ши пре Исакїе ꙟмпѫратꙋл, ачѣстѣш, май мꙋлт аршица Соарелꙋй сѫ рабде нꙋл лѫса, че ка кꙋм шар фи лепѫдат скꙋтꙋл дин мѫнѫ, кꙋм май кꙋрѫнд сѫ фꙋгѫ ꙟл грѫбїа, ши макар кѫ ши пе мꙋерѣ лꙋй Асан апꙋкасѫ, ши пе фратесѫꙋ Їоан зѫлог, кꙋ сине лꙋасе, ꙟнсѫ лꙋкрꙋриле тот дин рѫꙋ май ꙟн рѫꙋ сѫ похѫрнїа.

Исакїе ꙟмпѫратꙋл дꙋпѫ че сау ꙟнторс динтрачѣста кале ла Цариград, ши орѫндꙋинд Хат-

ман

ман асупра Влахилор пре Аспитіе, ел аꙋ рѫспꙋнс ꙟмпѫратꙋлꙋй, прекꙋм слꙋжиторій нꙋ пот кꙋ дой непрїатиний пре грей, кꙋ Влахїй адекѫ ши кꙋ фоамѣ тот одатѫ асѫ бате, де каре лꙋкрꙋ требꙋе ꙟнтѫй сѫ ле дѣ лѣфа анꙋлꙋй, ши апой сѫй тримацѫ асꙋпра непрїатенꙋлꙋй. Ꙟмпѫратꙋл ꙟнтрѫнд ꙟн препꙋс кѫ кꙋачел мижлок ва сѫ рѫдиче оастѣ асꙋпра са, ши непꙋтѫндꙋши контени мѫніа, ꙟндатѫ лаꙋ липсит дин чинсте, ши апой аꙋ порончит де іаꙋ скос ши ѡкїй.

КАПУЛ VII.

Аратѫсѫ а трїелѣ рѫзбою а Романо-Влахилор асꙋпра лꙋй Исакїе Ангел, кꙋ бирꙋинцѫ.

Ла анꙋл 1190: скрїе ачелаш Историк Хоніатис Карте 3: прекꙋм лꙋкрꙋриле ꙟмпѫрѫцїей деспре апꙋс, де че мерџѣ, де анеа май рѫꙋ сѫ ꙟнторчѣ, кѫчй Влахїй ꙟнпреꙋнѫ кꙋ Команій (ачеще сѫнт ун нѣм де Тѫтарй, карїй пре атꙋнчѣ лѫкꙋа прин Подоліа ши Покꙋтїа Рꙋсаскѫ) тоате цѫриле ꙟмпѫрѫцїей сꙋпт фок ши сꙋпт сабїе пꙋнѣ; пентрꙋ каре лꙋкрꙋ ꙟмпѫратꙋл, макар кѫ доаѫ лꙋний кꙋ ѡщиле ꙟнтр'аколо саꙋ зѫбꙋвит, ꙟнсѫ нїчеаш мѫкар де кипꙋл саꙋ вредник сѫ ис- Лет 1190.

пръваскъ наѹ пѹт тѣ къ ничй май мѹлт ꙟн'оа-
сте а съ ӡъбъви лаѹ пѹтѹт цинѣ времѣ, де вре-
ме че аѹӡинд, прекѹм вин ши Тътарїи ꙟиспън-
мънтѫндѹсъ, ѩѹ къѹтат кѹм май ꙟн грабъ ꙟн-
напой а съ ꙟнтоарче. Ашиждерѣ нѹ пре калѣ, че
мерсъсе, че пе алта май апроапе силинд съ апѹ-
че а тречe мѹнцїй. Че ничй ачѣста наѹ пѹтѹт,
къчй кѹпринзѫнд непрїатїнїй стрѫмториле ши
стрѹнциле мѹнцилор, какѹм ар фи фост ꙟнтр'ѡ
кѹшкъ ꙟнкис дин тоате пърциле, ши ничй кѹм
пѹтѫндѹсъ апъра, ка пре ниште добитоаче ꙟй у-
чидѣ оаменїй, унде май мѹлт де цюмътате де
оасте пїерзѫнд, унїй ꙟн мѫна непрїатенѹлѹй
вїй аѹ къзѹт, алцїй ръѹ рънинцй, де ши скъпасъ
нѹ єра ничй де ѡ трѣбъ. Сингѹр ꙟмпъратѹл
къзѫндѹй ши Конфѹл дин кап, (кариле гречеще
Касис съ кѣмъ), кѹ маре пенре дѣбїа аѹ скъ-
Лет 1191. пат ꙟннаинте ла Веррое, унде пѹцинеле зиле о-
* Koniatis дихниндѹсъ, саѹ ꙟнторс ла Царигpад. * Ла ал
Карте 3. донлѣ ан Влахїй адесе де бирѹинце ка ачесте вѹе-
Кап. 4. чиндѹсъ, ши кѹ армеле ши авѹцїиле Ромєнилор
май мѹлт ши май таре ꙟнтъриндѹсъ, де чїа чи-
нева съй май сприжинѣскъ наѹ май пѹтѹт; ши
апой нѹ нѹмай сателе ши орашеле пръда, че ꙟнкъ
ши четъциле, кареле ши тарй єра, ши бине съ
пъзїа, апѹка. Варна, четате пре атѹнче вести-
тъ аѹ сѹппѹс; а Трїадицїи, (карѣ май дена-

инте

ините Сардика сѫ кема) май мꙋлт де ꙟюмѫтате де зидꙋ аꙋ ръсипит; Стимпїꙋл де оръшѣний аꙋ пꙋстїит; ши дела Ниш нꙋ пꙋций ѻамений ши добитоаче ꙟн робїе аꙋ лꙋат. Ꙟпъратꙋл ꙟикъ дѫнд оасте пре сама Хатманилор, ꙟнкꙋрѫнд Варна гараш аꙋ ръскꙋмпърат, четатѣ Анхїалꙋл кꙋ тꙋрнꙋрй ши кꙋ оасте проаспътъ аꙋ ꙟнтърит; че ши ашѣ непрїатенїй тот дѣꙋна дѣсꙋпрая ши фїете кѫнд бирꙋиторй єрая де каре лꙋкрꙋ ши єл пе ла Сентемврїе єшинд дин Цариград, аꙋ мерс ла Филиппополис, ши кѫт пꙋтѣ ꙟн тоате пърциле нъвꙋшириле Влахилор ши а Тътарѫлор апъра ши сприжїнїа. Дꙋпъ ачесте Провинцїа Филиппополитанъ аꙋ дато ꙟн паѕа ши сꙋпт стъпѫнирѣ лꙋй Константин, кареле єра вър премаре ꙟмпъратꙋлꙋй, ши тримицѫндꙋл Хатман ощилор ꙟнтракоао, Влахїй аꙋ ꙟнчепꙋт дечїа май мꙋлт гриже де дѫнсꙋл а пꙋрта, декѫт де ꙟмпъратꙋл; Кѫчй орй декѫте орй сѫ испитїа, Асан ши Петер сѫ праде ꙟнгр'ачѣле Провинцїй, ничй одатъ нꙋ афла пе Константин дормиид, че тот дѣꙋна таре ꙟнтецинаꙋй, ꙟй лꙋа де гоанъ, ши нꙋ пꙋцинъ стрикъчюне ꙟн чѣтеле лор фъчѣ. Че нꙋ мꙋлт ши Константин ꙟнтр'ѡ причинъ кꙋпринс ла ꙟмпъратꙋл къѕѫнд, аꙋ порончит, де гаꙋ скос ши лꙋй окїй. Де ачѣстъ бечинсничїе а лꙋй Константин ꙟнцълегѫнд Влахїй, фоарте саꙋ бꙋкꙋрат, ши сѫ рꙋга

лꙋй

лꙋй Дꙋмнезеꙋ, пентрꙋ ка лꙋй Исакїе Ангел ши атоатъ фамилїа лꙋй ꙟнделꙋнгъ време ꙟмпърацїа съ ле цїе ꙟнтрегъ. Ачещїй рꙋгъминте причинъ адъоуѣ уръчошїй ачещѣ Варвари, ши ꙟнкип де пророчїе зичѣ, къ стѫнд ачѣстъ фамилїе ла ꙟмпърацїе, стъпѫнирѣ Влахилор мꙋлт ва крѣще, ши кꙋ мꙋлте църи ши ораше адъогѫндꙋсъ лат съ ва лъци, ничї вор липси динтре дѫншїй Домни ши дин коапселе лор Хатмани а еши. Нꙋ щїꙋ, зиче Хонїатис, де унде ши кѫнд кꙋвинтѣ ꙟнвъцате ка ачесте ꙟнвъцасъ ей, ши ашѣ дечїа ꙟнсоциндꙋсъ ла четатѣ Филиппополис, алтъ датъ ши Сардика фъръ весте ловїа, ши нꙋ рар пѫнъ сꙋпт Ꙋарїю нъвълїа, кꙋ карїй Ромеїй славъ бътае фъкѫнд, орї кѫнд ста кꙋ дѫншїй ла Тою, пꙋцѫн чеваш прокоѱїа. * Исакїе Ангел ꙟмпъратꙋл ачѣстъ а Влахилор вражмъшїе ши ꙟнфрꙋнтаре ничї кꙋм а мистꙋи пꙋтѫнд, кѫчї ꙟн анꙋл трекꙋт Алезїе Гвидон Хатманꙋл ощилор Ръсъритꙋлꙋй ши Василїе Ватачис ачелор де спре апꙋс, апроапе де Аркадїополис дѫндꙋш ръзбою кꙋ Влахїй, нꙋ нꙋмай кѫчї фоарте прост ле мерсѣсе лꙋкрꙋл, че ꙟнкъ май мꙋлтъ оасте а лꙋй Гвидо перинд, ел кꙋ фꙋга скъпасъ, иаръ челалант Хатман ашѣш пе лок кꙋ тоцй ай сѣй съ пръпъдисъ, де каре невое кꙋпринс ꙟмпъратꙋл, аꙋ сокотит иаръш сингꙋр кꙋ капꙋл сѣꙋ съ маргъ ꙟнпотрива

* Хонїатис Карте 3. Кап 7 Лѣт 1193.

неприїате-

непрїатенилор. Че скѹлѫндѹсъ кѹ оастѣ ши тре кѫнд прин Сѫрбиме, * аколо алт ръзбою и саѹ скорнит кѹ Сирбїй, че пре ачещѣ бирѹиндѹй ѫнтр' ачѣ кале, де Волохй саѹ пъръсит, ши абътѫндѹш калѣ аѹ трекѹт ѫнцара Ѹнгѹрѣскъ, ла сокрѹсъѹ Бела Крака Ѹнгѹреск, ѹнде кѫтъва време зъбъвиндѹсъ, иаръ саѹ ѫнторс ла Цариград. Лѹкрѹриле Влахилор ка ѹн гимп ста ѫн инима ѫмпъратѹлѹй, кареле зїѹа ши ноаптѣ непъръсит ши кѹ марй дѹрерй ѫл педепсїа, каре лѹкрѹ віинд ла чѣ май де пре ѹрмъ кѹмпънъ, ла анѹл 1195 де а чинчѣ оаръ аѹ єшит кѹ оасте асѹпра Влахилор, че ѫн кале мергѫнд, ѫй спѹсъръ, къ аколо съ афлъ ѹн съхастрѹ Проротик, адекъ карил кѹноще лѹкрѹриле віитоаре, ла кариле сингѹр ѫмпъратѹл мергѫнд, ши де чѣле че вор съ фїе, ши алес пентрѹ старѣ ѫмпъръцїей лѹй ѫнтребѫндѹл; Иаръ съхастрѹл алтъ чева нѹ іаѹ ръспѹнс, фъръ нѹмай възѫнд икоана ѫмпъратѹлѹй, (карѣ нѹ съ щїе кѹ че мижлок саѹ фост прилежит лѫнгъ ѫмпъратѹл), аѹ лѹато ши іаѹ скос окїй. Ѫмпъратѹл ачѣстъ фаптъ де ла съхастрѹ възѫнд, кѹ маре ѫнтристаре ловит, ѫндатъ саѹ ѫнторс ѫнапой, сокотинд поате фи, къ нѹ кѹ норок ѫй ва мерџе ачѣ ощенире. Дечй віинд ла Цариград ѫнтр' ачелаш ан Април 10 фратесъѹ Алеѯїе Ѫнџел скѹлѫндѹсъ кѹ виклешѹг асѹпра лѹй, ши принзѫн-

* И аминте ші аїчѣ кѹм деосебеще
* Конїатїс ші пе Сірбї дін Влахї.

Ан 1195.

приижѫндѹл іаѹ скос окїй, ши аше саѹ плинит Пророчїа съхастрѹлѹй, каре ѫй фъкѹсе. Исакїе Ангел ѫмпъръцинд аній 9 лѹній 8 шаѹ статѹт ла ѫмпъръціе фрателе сѣѹ Алезїе Ангел.

КПѴЛ. VIII

Фраце лѹкрѹриле Романо-Влахилор сѫпт ѫмпъръцїа лѹй Алезїе Ангел, кареле сингѹр саѹ порекліт Комненос.

Алезїе Ангел. Ачест Алезїе ѫмпърат (дѹпъ мъртѹрїа лѹй Хонїатис) аѹ фост дрепт фрате лѹй Исакїе Ангел; че дѹпъ че фъръ атѫта нефрикъ де Дѹмнезеѹ лаѹ похѫрнит дин скаѹнѹл ѫмпъръцїй, ши іаѹ скос ши окїй, поате фи пентрѹ ка съшй май ѫшѹреѕе шкара, ши съш май спеле спѹркатa фапта, че фъкѹсе, саѹ лепъдат де дѫнсѹл, къ нѹи есте фрате, ши сингѹр лѹѫндѹш нѹме де Комненос, зиче, къ есте нъскѹт дин Еманоил Комненос, щїинд къ ачеѣ фамилїе ѫнтр'ачел Еманѹил ѫмпъратѹл съ стинсесе. Ачест дар префъкѹт Алезїе Комненос ѫн зїѹа каре саѹ ѫкоронат, Дѹмнезеѹ прин уне семне раве шаѹ арътат урѓїа, каре ера съ съ ѫнчингъ асѹпра ѫмпъръцилор, карїй ера урмъторй, май ѫнаинте възѫнд фаптеле ши рѫѹтъциле лор, кариле ера ши вор

съ

сз фіе, кУ мУлтУл май кУмплит декжт ла Варварїй чей вржжмаший. Кзчй ел пУинд корона чѣ де ѫмпзрзціе ѫн кап, ши вржнд сз ѫнкалече пе кал дУпз овичею, добитокУл, де ла ДУмнезеУ поате фи нзстзвит фїинд, ничй кУм наУ примит сз ѫнкалече; Ӂрз Алезїе вржнд сз арзте бзрбзціе ши кУ дѣсила ѫн спателе калУлУй сзринд, калУл де сзритУрй ши де азвжрлитУрй нУ саУ огоит, пзнз нУ лаУ арУнкат де пї сине жос, ши таре ѫн пзмжнт тржнтиндУл, нУ нУмай кзчй іаУ кзЗУт корона дин кап, че ѫнкз грозав саУ пръбУшит ши саУ сфзрмат, кУ каре авидома семн аУ арзтат, кз де ва ши май ста кжтзва време корона ѫмпзрзтѣскз ѫн кап де ѫмпзрат Грек, ѫнсз стрикатз ши дестрзматз ѫмпзрзціе сжнт сз аибз, ши пзнз май пре Урмз ашѣш де тот динтраче чинсте ши славз сжнт сз липсѣскз. Пре ачѣ време ѫмпзрат апУсУлУй ера Хенрик ал шѣселе, кареле атУнчѣ ѫн Ѳнкилїе тжмплжндУсз, ши ѫнцзлегжнд де зарвеле ши рзУтзциле, че сз фзчѣ ѫн Цариград, ши кУм фраціи ѫмпзраций Унул алтУа ѫши скот ѡкїй, сокотинд кз времѣ че депжндїа, і аУ венит ла мжнз, ѫндатз аУ тримис солй ла Алезїе, порончиндУй, саУ вир сзй дѣ пре ан, саУ де оасте ши де бзтае сз фїе гата, причинз пУинд, прекУм ва сзш рзсплзтѣскз рзУтатѣ ши досада, карѣ одатз фзкУсз ѫмпзрацїй

рацїй Цариградꙋлꙋй лꙋй Конрад мошꙋсъꙋ ши лꙋй Фридерик тътѫнесъꙋ, кѫнд аꙋ фост трекѫнд ей пе ла Цариград ла Палестина пентрꙋ ръскꙋмпърарѣ Їерꙋсалимꙋлꙋй де ла Серакѣний. Че ачѣста ашѣ де одатъ нꙋмай кꙋ лаꙋда саꙋ трекꙋт, къчи ла ал доилѣ ан, адекъ Лѣт 1197 ꙟн 8 а лꙋй септемврїе мꙋринд, аꙋ стътꙋт ла ꙟмпъръцїа апꙋсꙋлꙋй фратесъꙋ Филип, кареле авѣ ꙟмпърътѣсъ пе Ирини, фата лꙋй Исакїе Ангел чел орбит де Алеѯїе, кареле май апой аꙋ фост причинъ, де аꙋ лꙋат Латиний ши Цариградꙋл ши ꙟмпъръцїа, прекꙋм ꙟнаинте ла локꙋл съꙋ ва вени повестѣ. — Алеѯїе Ангел (къчи Їсторикꙋл Хонїатис нꙋ вà съй дѣ титꙋл де Комненос) * ꙟнтр'ачелаш ан, че аꙋ стътꙋт ꙟмпърат, тримицинд ла Петер ши ла Асан солий мꙋлт аꙋ силит съ факъ кꙋ дѫншїй паче, че ꙟнзадар, къчи кондицїй ши пꙋнтꙋрїй фоарте кꙋ окаръ ꙟмпъръцїей ши несꙋферите пꙋнѣ, Ꙟмпъратꙋл даръ Алеѯїе фїинд ел съ трѣкъ спре Анадол, каїсъ ашезе лꙋкрꙋриле динтр'ачѣа парте, аꙋ тримес Хатман кꙋ ощиле асꙋпра Влахилор пе Алеѯїе Аспїатис. Че Влахїй дѫнд нъвалъ ꙟн пърциле * Бꙋлгарилор, нꙋ нꙋмай кѫт маре прадъ ажꙋторилор аꙋ фъкꙋт, че ꙟнкъ гроѕав пе Ромей бътѫнд, ши пе Хатманꙋл Аспїатис вїꙋ лаꙋ принс. Дꙋпъ ачеа кѫтева кастелꙋрй избѫндинд, ши кꙋ оамений съй ꙟнтъ-

риндꙋле

* Нікіта Хоніатіс Карте 1. Кап 2.

* Сокотеще ші дічі кꙋм Хоніатіс деосебеще пе Влахї ші дін Бꙋлгарї.

риндꙋле, кꙋ неꙟꙋмъратъ ши немъсꙋратъ довѫндъ саꙋ ꙟнторс акасъш. Ꙟнтрꙿачелаш ан Исакїе Севастократꙋл воиник тѫнър, кареле ши ел ера орѫндꙋит кꙋ о самъ де оасте ꙟн потрива Влахилор, ꙟн кѫтева рѫндꙋрй авѫнд бирꙋинцъ асꙋпра Варварилор, кꙋ карѣ мѫндриндꙋсъ, дечїа ашѣ мерџѣ асꙋпра лор, ка кѫт и съ парѣ ла вѫнътоаре, ши ел ꙟнтѫй ꙟнтра ꙟтрѫншїй. Ꙗръ одатъ Влахїй фъкѫндꙋсъ къ фꙋг, ел кѫт чей пꙋтѣ каїй, ка ла 30 де стадїй иꙋ гонит, унде Асан авѫнд оасте сꙋппꙋсъ, тот де одатъ дин тоате пърциле съринд, ашѣ иꙋ ꙟнкꙋнџꙋрат ка кꙋм ар фи принс ꙟнтрꙿо мрѣже, ши дꙋпъ мꙋлцй че и саꙋ пръпъдит, ши ел вїꙋ аꙋ къзꙋт пе мѫна Тътарѫлор. Тътарѫй дакъ аꙋ принс пе Севастократорꙋл, ши щїинд, къ маре сомъ де банй пот съ а пентрꙋ ръскꙋмпърарѣ лꙋй, кѫтъва време лаꙋ цѫнꙋт аскꙋнс. Че Асан вѫртос ши кꙋ осѫрдїе черкѫндꙋл, лаꙋ афлат ши лаꙋ лꙋат ла сине, че нꙋ мꙋлтъ време трекѫнд, Асан ꙟнторкѫндꙋсъ де ла ун Іванко Ромѫн (зичѣ Мисїей лꙋй Іоанн), кариле ши рꙋдъ ши фоарте кредничос ꙟй ера, фꙋ учис.

КАПУЛ IX.

Арате, кум ау венит ачест Іоан ла Ымпэратул, ши кум май пре урмэ ау стэтут Домн тутурор Ромжнилор.

Іоан ачеста карул Мисіей ый зичеа Іванко, дупэ че ау оморжт пе Асан фугжнд, ындатэ ау трас пе Влахи кэтрэ сине, ши ку уніи дин кэпитеніиле лор, каріи ера соцїи ла учидереа луй Асан, кэрора ле;спусесэ, кум сау тжмплат моартеа луй Асан, кэ уніи зичеа, сэ сэ фіе испитит а рушина пе сорусa, алцїи зичеа, кэ фіинд уй цэрут Исакіе Севастократор мулте дарури, ынпреунэ ши пе фіика са Феодора сэ їо де фемее, сэ фіе фэкут ачеста. Че пжнэ а испрэви Іоан ачеста лукру, Исакіе кэзжнд ын уріа ымпэратулуй, акму ын легэтури єшисэ дин віацэ. Аша дарэ Іоан дупэ че ау учис пе Асан, мултэ самэ де ай сэй Влахи стржнгжнд, ындатэ сау деспэрцит де ла алалцї Булгари * ши Мисіи, каріи ынтжй ера соцїи ку Асан ши ку Петер, ши деодатэ джндусэ ын латури, апой ау апукат Черновул, каре четате єсте ча май таре дин четэциле Эмулуй, ши аколо опринсэ, ау ынчепут а сэ апэра де Петер, каре ле

* Везї ши аіче Іоанн ку Влахїї сэї сэ десебеще ші дін Мисії, прекум єра деосебіт ші

ле пентрꙋ ка сѫл принꙁѫ ꙟл гоніа. Че кꙋноскѫнд Дін Сірвї ші
кѫ нічї Петер поате пе Іоан сѫл добѫндѣск, нічї дін Бꙋлгарї.
Іоан мꙋлтѫ време поате сѫ стѣ ꙟнпотрива лꙋй
Петер, (кѫчї Петер алесѣсѫ, кѫ ꙟнкꙋнџюрѫндꙋл,
кꙋ ꙟнделꙋнгарѣ времїй нꙋмай кꙋ фоаме сѫл домо-
лѣскѫ), де каре лꙋкрꙋ Іоан ꙟнкѫ авѫнд недежде
прекꙋм ва лꙋа ши пе Ѳеодора фїнка лꙋй Исакїе
Севастократорꙋлꙋй, аꙋ сокотит сѫ фꙋгѫ ла ꙟмпѫ-
ратꙋл, ши дела дѫнсꙋл аџюторю лꙋѫнд, сѫ поа-
тѫ ста ꙟнпотрива непрїатенꙋлꙋй. Че ꙟнтѫй
Іоан тремицѫнд ла ꙟмпѫратꙋл, ши дѫнд щире
де статꙋл лꙋкрꙋрилор, ꙟл ꙟндемна, ка трими-
цѫнд ла дѫнсꙋл ѡ самѫ де оасте, ши Тѫрновꙋл
сѫй дѣ пре мѫнѫ, ши кꙋ аџюторюл лꙋй, тоатѫ
Мисїа сѫй адꙋкѫ сꙋпт аскꙋлтарѣ ꙟмпѫратꙋлꙋй.
Де ачѣста ꙟнцѫлегѫнд Алезїе ꙟмпѫратꙋл, ꙟн-
датѫ аꙋ порѫндꙋит пре Манꙋил Камиꙁе Протостра-
торꙋл, кꙋ кѫтва оасте сѫ маргѫ ла Іоан. Че не
аскꙋлтѫторїй Слꙋжиторїй дꙋпѫ че аꙋ венит ла Фи-
липпо́полис, лѫсѫнд пе Хатманꙋл сѫнгꙋр, саꙋ
ꙟнторс тоцї акасѫ. Іоан вѫꙁѫнд, кѫ и сѫ ꙁѫ-
бовѣще аџюторюл дела ꙟмпѫратꙋл тримис, апой
ши май адевѫрат ꙟнщїинцѫндꙋсѫ, кѫ нічї ꙋн
фолос дела чей че фꙋџисѫ ꙟннапой, сѫ айбѫ нꙋ
ва пꙋтѣ, іаꙋ кѫꙋтат пре таинѫ а фꙋџи дин Тѫр-
нов, ши ашѣ пре аскꙋнс аꙋ венит ла ꙟмпѫратꙋл.
Дꙋпѫ фꙋга лꙋй Іоан дела Тѫрнов, Петер дечїа

аꙋ

аȣ рѫмас сингȣр стѫпѫниторю, (макар кѫ ши єл нȣ дȣпѫ мȣлтѫ време де ани сѫй кȣ мȣлте ране потрикѫлит аȣ перит); ѫнсѫ ѫнтрачѣ датѫ аȣ лȣат соціе ла стѫпѫнире пе Їоан, кареле ли єра ал тріиле фрате, пентрȣ ка сѫй фіе ѫнтраџюторй ла челе че сѫ вор тѫмпла. (Ачест Їоан май мик фрате а лȣй Асан ши алȣй Петър кѫтѫва време фȣсесѫ зѫлок ла Исакіе Ангел ѫмпѫратȣл, прекȣм ѫннапой ла локȣл сѫȣ саȣ поменит, че апой де ла Цариград скѫпѫнд, дȣпѫ че сѫ ѫнторсѣсѫ акасѫ ѫн дезбрѫкарѣ ши прѫдарѣ Ромеилор нȣмай блѫнд єрая де кѫт фрателѫȣ Асан); Ши ашѣ макар кѫ ачесте тȣлбȣрѫрй лȣй Петер венисѫ, ѫнсѫ ощій лȣй чинева ѫнпотривѫ сѫ стѣ нȣ пȣтѣ, че пȣрȣрѣ бирȣиторй фіинд, атѫтѣ рѫȣтѫцй скорніа ѫмпѫрѫціей, кѫт вре щдатѫ макар прин пѫрѣре вре ун лȣкрȣ дȣпѫ плѫчере нȣ сѫ май арѫта.

КАПȢЛ X.

Арѫтѫсѫ кȣм аȣ примит ѫмпѫратȣл пре Їоан, ши кȣм Хрис, Домнȣл Кȣцовлахилор аȣ рѫмас кȣ о самѫ ѫн Греціа

Ан 1196. * Nikita Xo niatis Карте 1. Кап 6.

Ла анȣл 1196; * віинд Їоан дела Тѫрнов ла ѫмпѫратȣл, фоарте кȣ бине ши кȣ чинсте при-

минꙋла, ꙟн мꙋлте лꙋкрꙋрй дечїа аꙋ фост де маре фолос ꙟмпъръцїей ши сокотинд ꙟмпъратꙋл, къ нꙋ есте невредник де кѫсъторїа, каре ꙟй џюрꙋисе Исакїе севастократорꙋл, аꙋ џюрꙋит сѫй дѣ пе фїта лꙋй Феодора дꙋпъ дѫнсꙋл; че ꙟнкъ а фїинд копилъ не аџюнсъ ла вѫрстъ, аꙋ мꙋтат времѣ май ꙟнаинте; зик къ Їоан вѫзѫнд пе Фоакръса пе вѫдꙋва лꙋй Исакїе, фїинд фимее ꙟнкъ тѫнъръ ши фрꙋмоасе, съ фїе зис, че мїй бꙋнъ мїе мїелꙋшѣоа чѣ тѫнъръ, фїинд оаа чѣ грасъ ши фрꙋмоасъ гата? Дечй дꙋпъ че аꙋ фъкꙋт ꙟмпъратꙋл логодна, пе Їоан лаꙋ пꙋс ꙟн нꙋмърꙋл оаменилор сѫй чей май пꙋтерничй, ши маре пꙋтере. дѫндꙋй, кꙋ мꙋлте богъцїй лаꙋ дърꙋит. Омꙋл ачеста ꙟн слꙋжба ꙟмпъратꙋлꙋй фїинд, ꙟн пърциле Филиппополїй мꙋлте трꙋде ши остенеле аꙋ арътат, ши ка ун зидю ста ꙟнпотрива Влахилор народꙋлꙋй сѫꙋ ши а Тътаржлор, карїй тот че ле ешїа ꙟнаинте, ера обичнюнцй а пръда ши а жекꙋи. — Алтъ датъ ши кꙋ ꙟмпъратꙋл ꙟмпреꙋнъ ка оасте мергѫнд, декѫт алцїй кꙋ мꙋлтꙋл май де трѣбъ лꙋкрꙋрй, ши май марй витежїй фъчѣ, къ чине поате нꙋмъра жакꙋриле ши грозаве фаптеле Влахилор ши а Тътаржлор, къ пꙋстїириле Емꙋлꙋй, ши ꙟнџюрꙋл де прин прецюр а Фракїей ши а Македонїей, кареле аꙋ фъкꙋт? дикѫт тоате статꙋриле (адекъ кипꙋриле челе ꙟналте де

мармꙋрй

мармꙋрй) ши декѫт тоате таблеле, ши декѫт тоате
Ан 1197. Їсторїиле май щїꙋте сънт; Иръ ла анꙋл 1197 мꙋр-
саꙋ ꙟмпъратꙋл ла Кипсала, пентрꙋ ка съ дѣ ацю-
торю четъцилор дин Ѳракїа, пре кареле Влахїй ши
Тътарїй тот дѣꙋна ле пръда, ши доаръ ва пꙋтѣ
принде ши пе Хрис, саꙋ макар доаръ ва пꙋтѣ съй
опрѣскъ жакꙋриле, кариле ши ел ꙟнцънꙋтꙋл Серас
фъчѣ. Ера ши ачест Хрис де нѣмꙋл съꙋ Влах,
ѡм мик ла стат, ши ꙟнтъй кѫнд саꙋ викленит
Петер ши Асан, наꙋ примит съ фїе кꙋ дѫншїй,
ꙟнкъ фъкѫнд ашезъмѫнт кꙋ ꙟмпъратꙋл кꙋ 600
де оамений че авѣ ай съй, де мꙋлте орй съ бътѣ
кꙋ дѫншїй; че апой нꙋ дꙋпъ мꙋлтъ време ꙟнтрѫнд
ла препꙋс, прекꙋм ши ел ва съ съ дѣ ꙟн партѣ
нѣмꙋлꙋи съꙋ, ши тотдѣꙋна ла дѫншїй умблѫнд,
прекꙋм силѣще съ ле фїе Домн, аꙋ порончит ꙟм-
пъратꙋл, де лаꙋ пꙋс ла ꙟмкисоаре, апой лꙋкрꙋл
аментрелѣ сокотинд, гарьш лаꙋ слобозит, три-
мициндꙋл съ фїе пентрꙋ паза Стрꙋмиций; че не-
деждѣ че авѣ ꙟмпъратꙋл лаꙋ амъцит, къчй Хрис
дꙋпъ че аꙋ мерс ла Стрꙋмица, ши апꙋкѫнд ꙟн
оама са ачѣ четатє аꙋ ꙟнчепꙋт мꙋлте ши грѣле
небой асꙋпра Ромєнилор а адꙋче. ꙟнпотрива аче-
стꙋа даръ, прекꙋм зисъм, сѫнгꙋр ꙟмпъратꙋл
врѫнд съ мергъ, оасте кꙋм съ каде де мꙋлтъ
стрѫнсѣсе ла Кипсала. Че ꙟндатъ и саꙋ фъ-
кꙋт дор съ съ ꙟнтоаркъ акасъ, ши оастѣ фъръ

нічй ѡ сокотѣлъ адꙋкѫнд, ши нічй ла оасте мергѫнд, ꙟн статꙋл че єра, аꙋ лъсат лꙋкрꙋриле деспре апꙋс, ши нічй доар лѣнй афаръ фъкѫнд, аꙋ гръбит кꙋ ꙟнтоарсꙋл спре Цариград. (Ꙟнсъм-
»нѣꙁе анчѣ Четиторюл пентрꙋ ачел Хрис, чей ꙁи-
»нѣ Їсторикꙋл каꙋ фост ом мик ла стат, ши пре-
»кꙋм ши єл аꙋ фост тот дин нѣмꙋл Влахилор,
»къ нꙋ пꙋцин не арътъ съ ꙟнцълеџем дин Κουδο-
»βλαχος адекъ Влах мик, кꙋ врѣме нъродꙋлꙋй лꙋй
» съй фіе ꙁис Кꙋцовлахос, карїй ши пѫнъ астъꙁй,
»прекꙋм ам ши май ꙁис, нꙋ пꙋцинй съ афлъ ꙟн
»цара Гречѣскъ). * Иаръ ла анꙋл 1198: Алеѯїе Ан 1198.
ꙟмпъратꙋл кꙋ бꙋнъ оасте гътиндꙋсъ, аꙋ пꙋрчес * Koniates
ла Кипсала (ачещїй четъцй ꙟй ꙁик Тꙋрчїй Ипса- Карте 2. Кап 5.
ла); Че дин дос Влахїй лꙋѫнд ши оарда Тътараскъ, аꙋ трекꙋт Дꙋнъре ꙟн Ѳракїа, ши ꙟн ꙁїꙋа де Синџоръй, ловинд орашеле де пен прецюрꙋл Мисенїй ши а Чорвїй, ши де нъпраснъ ръꙋ пръдѫндꙋле, ашѣш де тот лѣꙋ пръпъдит, ши жъкашїй лор ши пѫнъ ла Родостос (ачестꙋа ꙟй ꙁик Тꙋрчїй Текирдагъ) каре єсте ла маре албъ, аꙋ аџюнс. Ашиждере ѡ парте дин тѫншїй саꙋ слобозит спре Кꙋперїон, (ачѣста єсте ун лок нꙋ департе дела Чорлꙋ), ши аџюнгѫнд прекѫцй трекꙋсъ пре лѫнгъ бисерика Сфѫнтꙋлꙋй Георгїе, ши мерџѣ ꙟнтинс ла Чорлꙋ, пре тоцй іаꙋ робит. Ашѣ Тътарѫй плинй де прадъ ꙟнторкѫндꙋсъ лѣꙋ

єшит ꙟнаинте оастѣ, каре єра пентрȣ паꙁа ꙟн пърциле Визїей, кърора дѫндȣле ръꙁвою витежѣще, ꙟндатъ ꙗȣ спарт, ши май мȣлтъ прадъ лѣȣ скос дин мѫнъ, че ши пе ачѣста нȣ мȣлт аȣ цѫнȣто, къчи лȣѫндȣсъ дȣпъ Тътари ꙟн гоанъ, ши силинд съ скоацъ тот плѣнȣл че лȣасъ Тътарїй, чей че ꙟнтѫй фȣџїа ꙟнторкѫндȣсъ ꙟнапой, аȣ статȣт бирȣиторй асȣпра бирȣиторилор, ши гониторй челора чей гонїа. * Ла анȣл
Ан 1199. * Koniatic Кар 3 Кап 1 1199: ꙟмпъратȣл скȣлѫндȣсъ дела Кипсала, аȣ пȣрчес спре Өесалоник, ши де аколо аȣ ꙟнтинс кȣ оастѣ асȣпра лȣй Хрис, каре ле добѫндина Просакȣл, ши бине грижѫндȣл ши ꙟнтъриндȣл, нечеваш гриже нȣ авѣ; че гата аштепта съ стѣ ꙟнпотривъ ꙟмпъратȣлȣй. Ꙟмпъратȣл кѫтева четъцȣй, каре ле єра ꙟн калѣ Просакȣлȣй сфъръмѫнд, кѫцїва Влахй аȣ къꙁȣт ꙟн мѫна Тȣрчилор, (пре карїй ꙟй тримисѣсе ꙟнтр'аџютор їȣ ꙟмпъратȣлȣй Сȣлтанȣл дела Ангира). Атȣнчѣ унїй карїй леџѣ Ортодоѯїей чинстїа, съ рȣга ꙟмпъратȣлȣй съ нȣ ласъ пе мѫна Тȣрчилор оаменїй, карїй сѫнт тот де ѡ леџе кȣ ной, ка нȣ кȣмва ꙟн греȣтатѣ робїей съш пѣрꙁъ леџѣ, ши съ мѫнїе пре Дȣмнеꙁеȣ асȣпра ачелора, карїй ꙗȣ лъсат съ патъ ачѣста, че май бине съ а пе Влахй ꙟн Робїе ла ꙟмпъратȣл, ꙗръ пре Тȣрчй ꙟн локȣл лор кȣ алте дарȣрй съй штешаскъ. Че ꙟмпъратȣл ачаста

нічй кѹм сѫ прімѣскѫ наѹ врѹт. Дѹпѫ ачѣста ꙟмпѫратѹл аѹ ꙟнкѹнџѹрат Просакѹл, че нѹмай ꙟндешерт шаѹ пїердѹт остѫнѣла шивремѣ, кѫчй неавѫнд неваш гѫтіре де чѣле че требѹеск ла бѫтѫтѹл четѫцій, кѹ кѫлдѹра ши арщеца Соарелѹй обосиці, ши кѹ нѫвѫлітѹріле непріатенѹлѹй адѣсе стропшиці фіинд, нѹ кѹ бѹнѫ воа лор лѣѹ кѫѹтат а фѹџи де сѹпт четате май ꙟн латѹрй. Ашѣ оастѣ ꙟмпѫратѹлѹй ꙟнтр'ачѣ зи трѫгѫндѹсѫ ꙟнапой, аѹ дат прічинѫ, ка адоѹа зи Влахій ꙟнкѫ май вржжмаш ши май кѹ ꙟндрѫзнѣлѫ сѫ нѫвѫлѣскѫ, ѹнде нѹ пѹціні де а ꙟмпѫратѹлѹй аѹ кѫзѹт, зѫробиці фіинд де пїетреле дін вѫрбѹл дѣлѹрілор, кѹ мещершѹгѹл Інстрѹментѹрілор пѫзвѫлите. Кѫчй мещерѹл карїле ера асѹпра Махінілор (Чинїилор) де оасте, ꙟнтѫй слѹжїа кѹ лѣфѫ ла ꙟмпѫратѹл, апой неплѫтиндѹисѫ лѣфа, фѹџисѫ ла Хрис, карїле нѹ нѹмай кѹ глонцѹріле Махінелор, че ꙟнкѫ ши пїетре марй дін вѫрвѹл мѹнтелѹй рѫстѹрнѫнд, маре стрікаре фѫчѣ оѹщій: ꙟнкѫ ноаптѣ ешинд дін четате Махінілеле карїле ашезасѫ ꙟмпѫратѹл ꙟн вѫрвѹл ѹнѹй дѣл, лѣѹ фѫрмат, ши стрѫжіле карїле аколо пѫзїа спѫймѫнтѫндѹсѫ, аѹ лѫсат тот шаѹ плекат фѹга ла кортѹл лѹй Іоан Протостраторѹл (ачѣста ера ла ꙟмпѫраціи Гречещій, кѹм есте Ианичѣрй Агаси ла Тѹрчй); че ши Про-

тостраторꙋл ꙟн спаймъ къзѫнд, де алтѫ нꙋ саꙋ апꙋкат, фъръ нꙋмй де фꙋгъ, лъсѫнд тот че авѣ пре мѫна непрїятеннилор, ꙟнкъ ши чюботиле челе верзй (кареле єра сѣмнꙋл боерїей лꙋй) ꙟн грабъ уйтѫндꙋшй, аꙋ къзꙋт ꙟн прада лор. Дечїѧ пєсте тоатъ ноаптѣ ачеа, ꙟш батџокꙋрїа де Ромей, шиш џѫдѣ де дѫншїй, кѫчй рѫстꙋрнѫнд дин вѫрвꙋл мꙋнтелꙋй бꙋцй дешерте, ши прин ꙟнтꙋнерек непꙋтѫндꙋсъ ши, че поате фи ачѣле хꙋрдꙋитꙋрй, ши сꙋнетеѧ че фъчѣ бꙋциле пръвълиндꙋсе ле да ѡ спаймъ, де карѣ кꙋм, ши де унде съ съ пъзѣскъ нꙋ съ пꙋте дезметечи. Де каре лꙋкрꙋ възѫнд ꙟмпъратꙋл, къ нꙋй мерџе лꙋкрꙋл дꙋпъ воѧ лꙋй, аꙋ стътꙋт афаче кꙋ Хрис паче, лъсѫнд сꙋпт стъпѫнирѣ лꙋй тоате цѫнꙋтꙋриле депен прецюрꙋл Стрꙋмицїй ши а Просакꙋлꙋй. Ѧшиждерѣ макар къ Хрис авѣ мꙋере, ꙟнсъ ꙟмпъратꙋл ѧꙋ цꙋрꙋит сѫй дѣ ѡ рꙋдъ де але сале, ши ашѣ ꙟнторкѫндꙋсъ ла Цариград, деспърцинд пе фата Протостраторꙋлꙋй дела бърбатꙋл саꙋ, кꙋ Константин Севасто Радѣнꙋл аꙋ тримисо ла Хрис. (ꙟнсемнезе ши аиче Четиторюл, прекꙋм ачещѣ сѫнт адевърат Кондо-Влахй, пентрꙋ карїй зиче Лаоник Халкокондила, прекꙋм саꙋ ꙟнтинс пънъ ла Ѳессалїа, ши сѫнт ши кꙋ Влахїй чейй де песте Дꙋнъре ομογλωττοι, тот де ѡ лимбъ).

КАПУЛ XI.

Арата́сэ ынчепэтура Домнїей луй Іоан, де ла кариле са́у коборжт фамилїа Домнилор Ромжнещи, де пре кариле тоци ши пынэ астэзи Іоани сэ скрїу.

* Ынтр'ачесташ ан, Іоан (кэруя ый мутасэ нумеле ын Алезїе) логодиндусэ прекум ам зис ку непоата ымпэратулуй Феодора фата луй Исакїе Севастокрітулуй, ши май мултэ чинсте де кжт и сар фи кэзут добжндинд. Ашиждерѣ луйнд ши Хэтмэнїа оштилор, кариле ымпротива Влахилор ера тримисе спре Филиппо́полис, ши ашѣш волник Домн ачелор локури фэкжндусэ, тоате дупэ пофта ши воя са фэчѣ ши десфэчѣ, ши пынэ май пре урмэ ау статут виклѣн ымпэратулуй. Кэчй фїинд ом фоарте витѣз ши аскуцит ла минте, ори ла че ышй пунѣ гжндул, фоарте пре лесне ши испрэвїа ши пре оаменїй де родул сэу ку мулте даруры дэруиндуй, ши ку арме буне ынтр'армжндуй, ши ку алте че требуя ымподобиндуй, ла служба оштенѣскэ ый деприндѣ, ши локуриле де прен прецюрул Емулуй атжта ле ынтэрисэ ку четэци ши ку кастелури, кжт

Іоанн чел дінтжї Домн а Ромжнілор.

* Нікіта Хоніатіс Кар. 3. Кап 2.

ну

нꙋ пꙋтѣ непрїатенꙋл макар съ се апропїе ла дѫн-съле. Аꙋѫнд даръ ꙟмпъратꙋл весте, кꙋм саꙋ викленит, нещїинд де че съ ва май апꙋка, пентрꙋ къчй ши оасте а май стрѫнџе кꙋ маре невое ꙟ̃ера; Пентрꙋ ачеа ꙟндатъ аꙋ тримис'ла дѫнсꙋл пре ун Хадѫмб, пре кареле ꙟл щїа, къ аре бꙋн прїетешꙋг кꙋ дѫнсꙋл, ка доаръ кꙋ кꙋвѫнтꙋл ꙟл ва ꙟнтоарче съ съ пъръсаскъ де че съ апꙋкасъ. Че Хадѫмбꙋл мергѫнд ла дѫнсꙋл, май таре лаꙋ ꙟндемнат де лꙋкрꙋл ꙟнчепꙋт съ нꙋ съ ласъ, адеверниндꙋй прекꙋм ꙟмпъратꙋл аꙋ тримес оасте одатъ ши фъръ весте съл нъпъдѣскъ, карѣ минчюнъ нꙋ ера, къчй дин поронка ꙟмпъратꙋлꙋй Манойл Камиѕис Протостраторꙋл, ши џинереле ꙟмпъратꙋлꙋй унꙋл алтꙋѫ ръвнинд, атѫта аꙋ умблат гониндꙋл, кѫт ера де мїерат де невоинца лор че пꙋнѣ. Че Ї̑оан май де кꙋ време ꙟн мꙋнцй кꙋ ай сѫй спреженииндꙋсъ, ла мѫнъ нꙋ лѣꙋ пꙋтꙋт къде де каре лꙋкрꙋ аꙋ сокотит поменицїй Хатманй, прекꙋм требꙋе ꙟнтѫй съ апꙋче четъциле, пре каре ел унеле дересѣсе, алтеле ши фъкꙋсъ, ши ашѣ аꙋ ꙟнкꙋнџюрат четатѣ, Криѕимꙋл, карѣ ера де Ї̑оан фъкꙋтъ, ш'аꙋ ꙟнчепꙋт а ѡ бате, унде мꙋлцй Ромей перинд, ꙟнтре карїй аꙋ фост ши Георгїе Палеологꙋл, ꙟнсъ пънъ май пре урмъ аꙋ добѫндито, дꙋпъ карѣ ши алтеле кѫтева саꙋ ꙟнкинат. Ꙗръ Ї̑оан Алеѯїе фїинд ѡм мꙋлт щїꙋторю ши сприн-

тѣн ла витежїе, дȣпъ фел де фелюрй де мещер-шȣгȣрй де а ꙟнвъцътȣрїй ощенещи лѣȣ арътат, пънъ май пре ꙋрмъ кȣ амъџѣлъ прѣ маре ꙟпреȣнъ кȣ мȣлцй ши пе Протостраторȣл принꙁѫнд, лаȣ адȣс ла мѫнъ, ꙗръ амъџѣла аȣ фъкȣто ашѣ: аȣ порончит оаменилор съй съ коборе кѫтева добитоаче дин мȣнте ла кѫмп, ши ꙟпреȣнъ кȣ кѫцива робй Ромей ка кȣм ꙗр фи тримис дар ла Їоан Домнȣл Загорей, (ачеста Їоан атȣнче Ера Домн Сѫрбъск), кȣ кареле фѫкȣсъ легътȣръ ꙟн потрива ꙟмпъратȣлȣй, ꙗръ пре алтъ парте аȣ сȣппȣс оаменй, ка де вор Єши Ромеїй съ апȣче ачеле добитоаче, съ сае асȣпра лор. Протостраторȣл лȣѫнд весте, прекȣм саȣ коборѫт атѫтѣ добитоаче кȣ пȣцинй оаменй ла кѫмп, саȣ коборѫт де ла Батрахокастрон ла Бактȣнїон, ꙗръ Алеѯїе съринд кȣ ай съй дин локȣриле, ꙋнде ста сȣппȣшй, ши нъпъдиндȣл ꙟн локȣл поменит, ꙟндатъ ши фоарте пре лесне (кȣ тоцїй че авѣ пре лѫнгъ дѫнсȣл) ꙟл принсъръ. Дȣпъ че аȣ принс пре Протостраторȣл, Їоан Алеѯїе кѫте ораше ши кастелȣрй Ера ꙟн цѫнȣтȣл Смȣлȣй, дȣпъ воѧ са сȣппȣиндȣле, дечїѧ ши пе алтеле, кареле сѫнт спре партѣ четъцїй Мисонополис пънъ ꙟн мȣнтеле Пангеон ши пънъ ла Авдира, тоате ꙟн партѣ са лѣȣ трас, ши цара Смоленилор тоатъ сȣпт стъпѫнирѣ са аȣ адȣс. Ашиждерѣ ши алте ло-

кȣрй

кȣрӥ мецїѧше кȣ ачесте, ка кȣм ар фи фост ѡтроа-
хнъ лнпичоасъ ꙟнтрат ꙟнтрѫнселе, пре унеле
лѣȣ кȣпринс, пре алтеле ашеш де тот лѣȣ ръдн-
кат, ꙗръ пре унеле ꙟн прїц лѣȣ слобоꙁит, ꙗръ
кѫцӥ аȣ фост ашеꙁатȣсъ пре ачеле локȣрї, лѣȣ
дат вое ши слобоꙁенїе съш цїе чинеш локȣриле,
кариле аȣ фост апȣкат. Ши ашѣ дин ꙁи ꙟн ꙁи
крескѫнд ши ꙟнтъриндȣсъ, саȣ фъкȣт май врѫж-
маш декѫт тоцӥ непрїѧтенїӥ, карїӥ авѣ ꙟмпъ-
рѫцїѧ май денаинте. * Ла анȣл ал доилѣ, Влахїӥ
ꙟмпреȣнъ кȣ Команїӥ, (ачещес Тътарѫӥ, пентрȣ
карїӥ ам поменит каȣ фост лъкȣинд прин Подо-
лїѧ ши Окраина Лешѣскъ) де иꙁноавъ ла Ѳракїѧ
ловинд, ши прѫдѫнд ши олатȣриле, кариле ръ-
мѫсѣсе май ꙟнтрецӥ, кȣ паче саȣ дȣс ꙟнапоӥ,
* Кѫндаилѣ ши пѫнъ сȣпт Цариград ар фи аџюнс,
де нȣ сар фи скȣлат дин дос Рȣсїӥ, нѣм прѣ
Крещин, ши съ фїе ꙟнтрат ꙟн цара лор, кѫчӥ
Роман Домнȣл Халичюлȣӥ дентр'аса вȣнъ вое,
ши де Папа Ромеӥ фїинд ꙟндемнат, ши кȣ мȣлтъ
ши таре оасте скȣлѫндȣсъ, ши ловинд прекȣм
ꙁисъм ꙟн цара лор лѫкрȣ де минȣне, кȣ чене во-
инцъ аȣ стътȣт а съ бате кȣ дѫншїӥ, ши а съ
пȣне пентрȣ Ромеӥ. ꙟнтр'ачесташ ан Команїӥ
ши Тътарѫӥ Крѫмȣлȣӥ маре ꙁарве аȣ авȣт ꙟнтре
дѫншїӥ. Ꙗшиждере ши Роман ачеста Домнȣл
Халичȣлȣӥ ши Рȣрик Домнȣл Кїовȣлȣӥ ръꙁбоае

Лѣт 1200.

* Кониатис Кар 3 Кап 5

* Ꙟнсамнъ ꙁїчѣ, кȣм Ромѫнїї аȣ фост стъпѫнїнд прекȣм ꙟн Мїсїа, ашѣ пїсте Дȣнъре, ȣнде шї акмȣ трѣескȣ.

еӥ

єй ꙟн де єй лѫѫнд, Роман бирȣиторюл мȣлциме де Тътарй аȣ пръпъдит, карїй венисъ ꙟнтр'ажюторю лȣй Рȣрик Кїованȣлȣй. Пре ачѣсташ време ши Їоан кȣ мȣлциме де ай сѫй ши кȣ тот фелюл де арме гътит, ꙟнтрѫнд ꙟн Мисїа, аȣ ловит ла Констанцїа, (ачещїа ꙟй зик Тȣрчїй Кїостѣнцѣ) каре есте четате а ѡлатȣлȣй Родопїй, ши нимe ꙟн потривъ пȣниндȣсъ, фъръ ничй ѡ невое аȣ добѫндит'о. Ашиждерѣ ꙟнкȣнжюрѫнд ши Варна, нȣмай трїй зиле аȣ бътȣт'о, ши маре стрикъчюне фѫкѫнд ꙟн чїа че ѡ апъра, аȣ венит ши ачѣ четате ла мѫнъ. Ачесте дарь сѫнт ръзбоаеле, кариле аȣ авȣт Ромѫнїй ноштри кȣ ꙟмпърацїй Цариградȣлȣй май денаинте пѫнъ а нȣ кѫде Цариградȣл пе мѫна Латинилор, ши ꙟнтр'ачеста кип аȣ фост деспърцирѣ лор де ла ꙟмпърацїа Ръсъритȣлȣй, ши ꙟнчепътȣра Домнїей лȣй Їоан Алезїе Домнȣл Влахилор, пентрȣ а кърȣа минȣнате лȣкрȣрй ши кȣ бирȣинцъ ръзбоае, кариле май пре урмъ ши кȣ Латинїй аȣ авȣт, рѫндȣл Їсторїей ꙟннаинте ва арѫта. Ꙟнсъ пентрȣ къчй кȣм ши май ꙟннаинте ам арътат, къ унїй сама Їсторїей ши Їсторичилор нелȣѫнд, прекȣм съ кадє, аместекъ нȣмеле Ромѫнилор кȣ а Бȣлгарилор; вине лȣкрȣл съ арътъм динтр'ачесташ поменит Хонїатис Їсторикȣл, прекȣм ꙟнтр'ачѣсташ време кȣ кȣрате кȣвинте ꙟнсъмнѣзъ трїй стъпѫнирй

кꙋ деосебниці стъпѫниторї ꙟтраҹѣсте пърції адекъ а Бꙋлгарилор, а Сирбилор, а Ромѫнилор. Деҹї пентрꙋ а Бꙋлгарилор зиҹе, * Алеѯїе ꙟпъратꙋл авꙋтаꙋ ши а тріа фатъ, анꙋме Евдокїа, пре карѣ дꙋпъ че аꙋ фꙋџит (бърбатꙋл ей) Андроник (ꙟнкъ ꙟпъръцинд Исакїе) ла Исмаилтѣни, ши де аколо умбла рътъчинд пе ла Їерꙋсалим, ункюл сѫꙋ Исакїе аꙋ томкит съ ω дѣ дꙋпъ Стефан фиҹорꙋл лꙋї Неман, Домнꙋл Трибаллилор, адекъ а Бꙋлгарилор, де унде кѣр съ кꙋноаще, къ алтꙋл аꙋ фост пе аҹѣстъ време Домнꙋл Бꙋлгарилор, ши алтꙋл Домнꙋл Влахилор. Ашиждерѣ анꙋме аратъ прекꙋм алт Їоан аꙋ фост Домнꙋл Загꙋрей а Сирбилор, ла кареле сѫꙋ фост фъкѫнд Їоан Алеѯїе а тримете нище добитоаҹе ши нище робї, (прекꙋм ꙟн чѣле трекꙋте ам арътат), пентрꙋ карилe ка съ ле апꙋче, аꙋ фост єшит Протостраторꙋл, апой єл аꙋ кꙋзꙋт принс ꙟн мѫна лꙋї Їоан Алеѯїе, карилe деҹїа аꙋ стътꙋт сингꙋр цїиторю тꙋтꙋрор Ромѫнилор, ши прекꙋм де аҹѣста де Дꙋнъре, ашѣ де ҹѣ парте ꙟн Мисїа аꙋ стъпѫнит пънъ ла нъпада лꙋї Батїе кꙋ Тътарїї, пентрꙋ карѣ ꙟнаинте ла време ши ла локꙋл сѫꙋ пентрꙋ тоате пре ларг вом арътa.

* Хонїатїс Нар 3. Кап 7

КАПȢЛ XII.

Аратъсъ жѣлника кѫдерѣ ꙟпъръціей Цариградȣлȣй пе мѫна Латинилор.

Дȣпъ че аȣ мȣрит Хенрик а шѣселе ꙟпъратȣл апȣсȣлȣй (прекȣм ꙟннапой ла локȣл сѫȣ саȣ поменит) шаȣ стѫчȣт ла ꙟпъръціе фратесѫȣ Филип, карине авѣ ꙟпърѫтѣсъ пе Ирини фата лȣй Исакіе ꙟпъратȣл, кърȣа ꙟй скосесе окїй фратесѫȣ Алезїе; Ѧръ Исакіе орбȣл ꙟнцълегѫнд, къ саȣ ашезат џинересѫȣ Филип ла ꙟпъръціе, ла анȣл 1200: аȣ тримис ла дѫнсȣл пе фїюл сѫȣ Алезїе Ангел, рȣгѫндȣл сѫй тримацъ аџюторїю, пентрȣ ка сѫш ръскȣмпере де ла Алезїе, карине саȣ нȣмит Комненос, ши окїй ши ꙟпъръцїа, де карине Тиранȣл ꙟл липсисъ. Филип макар къ ꙟн мȣлте пърцй ꙟшй авѣ оастѣ ꙟпръщїатъ, ꙟнсъ ши пе кȣмнатȣсѫȣ фъръ аџюторїю нȣ лаȣ тримис, рекомендѫлȣиндȣл кȣ кърцй ла Венецїаній ши ла Балдȣин Графȣл де Фландрїа; Дечй прекȣм Венецїанїй, ашѣ Балдȣин дȣпъ пофта ꙟмпъратȣлȣй Филип ла анȣл 1203 кȣ бȣнъ оасте Ан 1203.
ши кȣ мȣлте Корѫбїй де ръзбою гътѫндȣсъ, аȣ лȣат кȣ сине пе Алезїе Ангел, ши пȣрчегѫнд де ла Венецїа, фъръ весте аȣ нъпъдит пе Алезїе Комненос, токма ꙟн Цариград; Че Алезїе

Комненос ашѣ ꙟн грабъ ничй ѡ гътире, ничй ѡ фачере пꙋтѫнд съ айбъ, пре аскꙋнс лъсѫнд ꙟмпърацїа, аꙋ фꙋџит ла Девелт. Дечй Исакїе орбꙋл ши кꙋ фїюл сꙋ Алеѯїе ꙟн анꙋл поменит ꙟн лꙋна лꙋй Їꙋлїе ꙟнтрѫнд кꙋ аџюторюл Латинилор ꙟн Цариград, ꙗръш аꙋ апꙋкат амѫндой ꙟмпърацїа, саꙋ прекꙋм зиче Патавїе, нꙋмай умбра ꙟмпърацїей лꙋѫнд, кѫтева лꙋнй аꙋ цѫнꙋто; Ꙗръ Алеѯїе че саꙋ фъкꙋт Комненос, аꙋ ꙟмпърӕцит анй 8 ши лꙋнй 3 ши зиле 10. — Исакїе даръ орбꙋл, ши кꙋ фїюл сꙋ Алеѯїе Ангел, лѫнцедъ ши слабъ ꙟмпърацїа че апꙋкасъ, май мꙋлт де кѫт шапте лꙋнй съ ѡ цїе нꙋ пꙋтꙋръ, кѫчй Венецїанїй кꙋ Хатманꙋл лор Дандꙋл ши кꙋ Балдꙋин Графꙋл де Фландрїа, карїй адекъ пентрꙋ аџюторюл венисъ, кꙋноскѫнд, къ фъръ ничй ѡ греꙋтате, кꙋ кип де прїетешꙋг вор кꙋпринде ши Цариградꙋл, ши апой ши тоатъ ꙟмпърацїа, аꙋ скорнит асꙋпра ꙟмпърацилор причина, чершинд лѣфа слꙋжиторилор, ши џюрꙋита лор, карѣ мꙋлтъ ши маре лѣꙋ фост џюрꙋит Алеѯїе, кѫнд саꙋ рѫдикат де ла Венецїа. ꙟмпърацїй ꙟн тꙋлбꙋраре ши зарвъ ка ачеа, ничй ꙟн кѫмаръ банй, ничй де унде ашѣ ꙟн грабъ съ ꙗе неавѫнд, ꙟй рꙋга, ка съ слобоазъ ѡштиле, ꙗръ єй стрѫнгѫнд депе ла царъ банй, ши дарꙋриле лор ши лефиле слꙋжиторилор кꙋ маре мꙋлцъмитъ ле вор тримите дꙋпъ дѫншїй. Латинїй съ

Исакїе Орбꙋл ши Алеѯїе.

фъчѣ,

фъчѣ, къ вор фи ѫнгъдꙋиторй пънъ съ вор стрѫнџе банїй ꙗръ ощиле нꙋ вор слобози, ничй дин Цари-град вор єши. Ѫн скꙋрт Оаꙗ аꙋ тꙋлбꙋрат апа лꙋпꙋлꙋй, дин џосꙋл апей бѫнд, ши ашѣ ѫнтр'ѡ зи слꙋжиторїй ѫнтре сине гѫлчѣвъ скоринд, (кꙋ поронка май марилор съй съ фїе фъкꙋт, аꙋ фъръ поронкъ, а чѣста нꙋ съ щїе), ѫнтъй аꙋ прѫдат Џѣмїа Тꙋрчилор, каре авѣ ѫн Цариград, апой динтр'ачѣа дѫнд фок ѻрашꙋлꙋй дин кѫтева пърцй, аꙋ арс ѫнтрачѣ ноапте тоатъ ноаптѣ, ши адоꙋа зи пънъ ѫн саръ. Дꙋпъ ачѣста Латинїй саꙋ пентрꙋ рꙋшинѣ лꙋмїй, саꙋ пентрꙋ алтъ причинъ, ашѣ кꙋ маре тиранїе тот деодатъ съш пꙋе мѫниле ѫн капꙋл, пентрꙋ кареле съл скꙋтѣскъ венисъ, не ѫндръзнинд, аꙋ ѫнноит гѫлчѣва пентрꙋ лѣфа слꙋжиторилор, бине щїинд, къ ѫн камаръ макар ꙋн бан де ꙋндева нꙋ венисъ, ши ашѣ афлѫнд пе ꙋн Алеѯїе Дꙋкас, че съ порекліа Мꙋрчифлис, кареле адекъ съ фїе џꙋрꙋит, къ дел вор пꙋне пе дѫнсꙋл ѫмпърат, єл лева пꙋтѣ плъти ачѣ сꙋмъ маре де бани ши де дарꙋрй. Анꙋл 1204: Генарїе 25: Латинїй пе амѫндой ѫмпъ- Ан 1204.
рацїй принзѫнд, іаꙋ багат ѫн темницъ, шаꙋ ръдикат ѫмпърат пе ачел Мꙋрчифлис. Мꙋрчифлис Мꙋрчіфліс
ѫнкъ че нꙋ авѣ, съ дѣ непꙋтѫнд, Латинїй ѫнтъй аꙋ єшит дин Цариград афаръ, зикѫнд, къ вор съ се дꙋкъ, апой афаръ токминдꙋсъ, ши де

арме

арме кꙋ тот дѣдинсꙋл апꙋкѫндꙋсъ, аꙋ дат нъвалъ съ ꙟтре ꙟн четате кꙋ мѫнъ ꙟтрармать. Мꙋрчифлис ши кꙋ алалцй четъцѣни че май рѫмъсѣсе, вѫзѫнд виклешꙋгꙋл Латинилор ши рѫꙋтатѣ че ле вине асꙋпръ, кꙋм аꙋ пꙋтꙋт аꙋ апꙋкат де аꙋ ꙟкис порциле Четъцїй, Латинїй лꙋѫнд прѫчинъ, карѣ де демꙋлт черка, аꙋ ꙟчепꙋт а бате четатѣ непрїетенеще. Рѫбдатаꙋ Гречїй ачѣ връжмащъ а Латинилор ꙟкидере ши непрїетенѣскъ нъвалъ 68 де ѕиле, прекꙋм пꙋтѣ, витежѣще апъръндꙋсъ; Че ничй ѡ гътире де оасте ши де алтеле кариле требꙋеск пентрꙋ апърарѣ а четате ларгъ ши латъ ка ачеа авѫнд, ꙟтр'ачелаш ан ꙟн 9 алꙋй Април Латинїй маре нъвалъ дѫнд, де одатъ аꙋ рѫѕбит ꙟн четате. Гречїй ка ꙋн ѡм кѫнд траџе де моарте, тѫнд лешинѫнд, тѫнд ѡаръш май рѫсꙋфлѫнд, ши ка кꙋм царна мормѫнтꙋлꙋй шар фи скꙋтꙋрат де пре ꙋмере, тоцй одатъ ꙟнсꙋфлецѫндꙋсъ, атѫта аꙋ нъвълит ꙟн Латинй, кѫт непꙋтѫндꙋле май ста ꙟмпотривъ, лѣꙋ къꙋтат а да досъ ши а еши дин четате. Че ꙋнде нꙋ май рѫмѫне ꙋнделемн ꙟн канделъ, пꙋцинъ ши проастъ есте вїаца лꙋминїй. Ꙟсъ Латинїй оаменй де оасте грижицй фїинд, алес деспре партѣ лꙋй Балдꙋин, ꙟн 21 а ачелаш лꙋнй, ѡаре ши не рѫбдатъ Гречилор нъвалъ дѫнд, аꙋ рѫѕбит ꙟн четате. Ꙟтре ачѣ глоѕалъ Мꙋр-

чфлис

чифлис хайниле скимбжндуши, ау скзпат дин чьтате, ши ла Греція фугжнд, аколо кжтзва време ау умблат аскунзжндусз; Че май апой дупз че ау алес Латиній ку сфатул де обще пе Балдуин сз фіе ѫмпзрат Царигрздулуй, ау тримис шау адус пе Мурчифлис, ши ѫн публикз џюдекжндул, адекз пентру кзчй ел оморжсз пе Исакіе ши пе Алезіе, (карѣ зик уній прекум нуфзрз щирѣ ши ѫндемиарѣ Латинилор сз ѡ фіе фзкут), лау дат винoват морцій, ши ашѣ ау порончит де л'у спжнзурат де ун стжлп. Ачесте ле панижиніа Латиній ла ивала лумій; іарз адевзрул ера, кзчй ій силіа, ом ку нуме де ѫмпзрат, ѫнтре Гречй ши ѫнтре вій сз ну рзмжє, каре лукру адевѣ есте, кзчй кжнд ау венит Латій ку Алезіе фичорул луй Исакіе, ши ау купринс Царигрздул (прекум ам поменит), іарз Алезіе, че сз зичѣ Комненос скзпасз дин Цариград, ши сау фост тупилат ла Греціа, іарз дупз че ау луат Латиній Цариградул, ел де уна ка ачѣста нетемжндусз, унде ера сау ивит, де каре аузинд Балдуин, ѫндатз ау тримис, ши принзжндул лау тримес токма ѫн Германіа. Ашѣ дарз лѣт 1204: Април 21: (іарз алцій зик Април 12:) ѫн ашѣса сзптзмжнз а постулуй челуй маре, ѫмпзрзтѣса четзцилор ау кззут пе мжна Латинилор. Іарз Балдуин ѫн анул поменит Май 16: сау ѫнкоронат

коронат ᲁмпърат Цариградꙋлꙋй. Мꙋрчифанс ᲁнкъ аꙋ пꙋртат нꙋме де ᲁмпърат Лꙋнй 2: зиле 16:

КАПꙊЛ XIII

Ꙗратъсъ нърочите ръзбоаеле лꙋй Іоан Алеѯїе Домнꙋл Ромъно-Влахилор кꙋ Латинїй.

Дꙋпъ че Латинїй кꙋ виклешꙋгꙋл, кариле ам зис, аꙋ апꙋкат Цариградꙋл, ши Балдꙋин саꙋ ашезат кꙋ нꙋме де ᲁмпърат ᲁн скаꙋнꙋл ᲁмпъръцїй четъцилор, * дечїа сокотинд къ тоатъ примеждїа де аюре нꙋ поате сꙋй вїе, фъръ нꙋмай дин ръмъшица фамилїилор ᲁмпърътещй, ши а алтор Архондй ши Боерй, карїи май ръмъсесе, пентрꙋ ачеа пꙋсаꙋ ᲁн гꙋндꙋл сꙋ, ашꙗш де тот сꙋй дезръдъчинезе, кꙋт нине съ май поатъ кꙋти вре ꙋн лꙋкрꙋ ноꙋ, съ нꙋ съ май поатъ афла. Че Боеримꙗ Гречѣскъ де ꙋна ка ачѣста, де пре патима ᲁмпърацилор сꙋй, кареꙗ тръсесе дела Латинй, ᲁнвъцꙋндꙋсъ, ши поменинд кꙋвꙋнтꙋл Поетикꙋлꙋй, кариле зиче: Felix, quem aliena faciunt pericula cautum; (Феричитꙋй ачела, кареле примеждїиле алтора ᲁл фак съ съ пъзаскъ), скꙋлꙋндꙋсъ кꙋ касъш кꙋ тот, кꙋмаꙋ пꙋтꙋт, ꙋнїй аꙋ трекꙋт, ла Асїа, карїи аколо аꙋ

Балдꙋїн * Нікіта Хоніатіс Кар де пе ꙋрма, Кап ѕ. Нікіфор Грігірас Кар 1 Кап 2

ши

ши ашезатноѹ скаѹн де ѫмпъръціе ѫн Никеа, пентрѹ карій ѫнаинте съ ва зиче, іаръ алцій ла Пелоппонис, іаръ уній дин Домній Гречещи, карій фѹџинд кѹ ѫмпъратѹл Алезіе Комненос, ши апоі іаръш кѹ дѫнсѹл фѹџѣнд адѹши ла Цариград, пънъ ла лѹарѣ Цариградѹлѹй де Латиний, оаленій де нѣм бѹн нъскѹцй, ши ла тоате ръзбоалеле вестицй, ѫн четъциле Өракіей нъскѹцй, ачещѣ аѹ вѹт ѫнтъй съ ръмѫе пре лѫнгъ Мархіонѹл, ши съй слѹжѣскъ кѹ дрептате, че Ел ръсплѹнзѫндѹле, къ нѹй тревѹе слѹжиторй Гречй, а кѹ дат ве съш мергъ пре акасъш. Апой аѹ дат сѹпликъ ла Балдѹин ѫмпъратѹл іаръш, ка съй примѣскъ ла слѹжбъ; че ши Ел кѹ ѫнфрѹнтаре гониндѹй, атѹнчѣ ей кѹ тоцій аѹ фѹџит ла Іоан Домнѹл Ромѫнилор, пентрѹ карій Ромѫний Антон Бонфин зиче: * Ad Valachos e Romanis oriundos; Адекъ ла Влахій, карій ера нъскѹцй дин Романй, рѹгѫндѹсъ съ ле стѣ скѹтиторю ши аџюторю, ка доаръ кѹ мижлокѹл лѹй шѣр пѹтѣ ръскѹмпъра мошіиле ши ѫмпъръціа, карѣ Латиній ка пріатеній віинд, ка връжмашій чей май рѫй аѹ фъкѹт, ши ѫнтр'аџюторю кіемацй фіинд, іаръ ій аѹ стътѹт рѫсипа ши дезръдъчинарѣ а Өтеме слъвитъ ши веке ка ачѣа, саѹ ачѣста де нѹ съ ва пѹтѣ, ѫнкаиѫ (прекѹм Бонфин мъртѹрисеще) доаръ нѹ ва кѫдѣ ши Ѹаріюл ле

* Антон Бонфін Дікада 2 Кап 1.

мѫна непріатенилор,* прекꙋм аꙋ кѫꙁꙋт Царигра-дꙋл. Їоан Алезіе Домнꙋл Ромѫнилор, пꙋтерѣ Латинилор ꙟнкѫ не испититѫ фіиндꙋй, аꙋ рѫс-пꙋнс ачелор Домнй Гречещй сѫ сѫ одихнѣскѫ пре лѫнгѫ дѫнсꙋл, пѫнѫ ва испити май кꙋ дѣ-динс де лꙋкрꙋриле ши гѫндꙋл Латинилор. Ши ашѣ аꙋ тримис солй ла Балдꙋин, пентрꙋ ка сѫ фѫкѫ кꙋ дѫнсꙋл легѫтꙋрѫ де паче ши де прїете-шꙋг. Че Латиній іаꙋ дат кꙋ фоарте маре мѫндріе рѫспꙋнс, зикѫндꙋй, кѫ лꙋй нꙋ и саꙋ кѫꙁꙋт сѫ скріе ка ꙋн Краю ла нище прїетинй, че ка ꙋн сꙋ-пꙋс ла стѫпѫній сѫй, карѣ де нꙋ ѡ ва кꙋноаще, сѫ щіе, кѫ кꙋ пꙋтерѣ армелор ꙟл вор фаче ши дин Мисїа сѫ іасѫ, * ши сѫ кꙋноаскѫ, прекꙋм еꙋ неавѫнд ничй ѡ трѣбѫ, аꙋ ꙟнтрат ꙟн Мисїа, шаꙋ апꙋкато кꙋ виклешꙋг дин мѫна Роменилор, ши ꙟнкѫ ꙟл вор адꙋче іарѫш ла фꙋртꙋна чѣ дин тѫй. Ачесте ꙟнфрꙋнтѫтꙋрй аꙋзинд Їоан Але-зіе дела Латиній, дечїа нꙋ кꙋ греꙋ дꙋпѫ рꙋгѫ-минтѣ ачелор Домнй Гречещй саꙋ плекат. Че тоатѫ невоинца ши трꙋда фѫрѫ амѫцѣлѫ цꙋрꙋин-дꙋле, ꙟндатѫ а лор сѫй аꙋ порончит сѫ фіе ꙟнтр' армегата; іарѫ Гречилор лѣꙋ зис сѫ мѣргѫ чинеш пре ла локꙋриле сале, ши сѫ силѣскѫ фіете карил, кꙋ мижлок ка ачела, че вор пꙋте афла, сѫ ꙟнтоар-кѫ ши пре алцїй а сѫи сѫ фіе ꙟнтр'ꙋн кꙋвѫнт ши ꙟнтр'ѡ инимѫ кꙋ дѫншїй, ши сѫ ащепте а-

шѣ:

* ꙟ'семнѣзѫ аічѣ, кѫ Латиній кꙋноск пе Їоан Домнꙋл Ромѫнилор стреін ꙟн Мисїа, пре карѣ кꙋ сіла армелор ѡ апꙋкасѫ дела ꙟмпѫрѫціа Гречилор.

шѣ тата, пънъ ва афла єл лѣк фѹртѹнії лор.
Ашѣ * даръ Гречії дѹпъ ѫнвъцътѹра Домнѹлѹй Романеск, дакъ сав ѫнторс минеш ла мошїа ши ла локѹл съѹ, прин Өракїа ши прин Македонїе, дѫнд алор съй бѹнъ нъдежде де ацюторю, че ва съ ле вїе, ѫнкъ пънъ а нѹсъ ръдика Іоан кѹ о-щиле сале, чине ѹнде пѹте афла пе Латини, ѫй ѹчидѣ шїй оморжа. Яръ ла анѹл 1205, ѫн- Ан 1205.
тржнд ши Іоан Домнѹл Романилор кѹ оасте ѫн Өракїа, тоцй лъкѹиторїй Өракїей ши а Македонїей ръдикжндѹсъ асѹпра Латинилор, сав фъкѹт ѹна кѹ Романїй, ши дечїа ѫн тоате пърциле слобозжндѹсе, ши ка ѹн пжржол ѫнтржнд ѫн Латиний, ши де пре лжнгъ Ѹдрїю лав гонит, ши чей че цинѣ Дидимотихѹл, де спаймъ лъсжнд четатѣ, аѹ фѹцит ла Цариград, ши ашѣ ѫнтр'ѡ кале Іоан Домнѹл Романилор ши четъциле динтр'ачѣсте пърцй дин мжниле Латинилор аѹ нъзъвит, ши де ръзбоюл, кариле съ гъта Балдѹин съ факъ асѹпра Гречилор (карїй ашезасъ скаѹнѹл ѫмпър꙽цїей ла Асїа), лав оприт, ши пе чей че Пелопонисѹл ши кжтева алте локѹрй де а църїй Гречещй апѹкасъ, кълкжндѹле трѹфїа, лав фъкѹт съ ѹмбле май блжнд ши май плекат. Дечй Гречїй карїй цинѣ Ѹдрїюл ши Дидимотихѹл, лѹжнд ши кжтева оасте де а Романилор, фъръ гриже ста прин четъцй. Іоан, кариле кѹ сине ши

* Хонїатїс ла колош.

мȣлциме де Тътарй ꙟнтр'аџȣторю адȣсѣ-е, ꙟн тот кипȣл силїа, съ нȣ принѕъ Латинїй де весте пентрȣ венирѣ лȣй. Че Балдȣин ꙟнцълегѫнд де клътирѣ Гречилор, ꙟнпреȣнъ кȣ алалцй Хатманй сфътȣиндȣсъ, ꙟндатъ тримасъръ оасте асȣпра четъцилор, кареле рѫдикасъ кап асȣпра лор; дечй Виѕа ши Чорлȣл ꙟндатъ саȣ ꙟнкинат, iаръ Ꙗркадїополис кȣ маре пръпъденїа лъкȣиторилор, ши кȣ мȣлтъ върсаре де сѫнџе аȣ къѕȣт пе мѫна Латинилор. Iаръ де аколо нȣ ꙟндръѕнїа Латинїй съ май пъшѣскъ ꙟнаинте, къчй Гречїй кȣ Ромѫнїй ши кȣ Тътарїй умбла нȣмай околинд прин прецюр, iаръ алалцй лъкȣиторй аȣ ꙟнтрат тоцй ꙟн Ѹдрїю. Че ꙟмпъратȣл Балдȣин, кȣ чеалалцй трїй Хатманй, кȣ Долоик комисȣл де Плїе, ши дȣпъ дѫншїй Ерик Дандал Хатманȣл Венецїенилор, чинеш кȣ полкȣриле сале, ꙟн лȣна лȣй Март, апропїиндȣсъ де Ѹдрїю, саȣ тъбърѫт атѫта де департе, кѫт съ нȣй поатъ аџюнџе съџѣта; Iаръ дȣпъ доаъ ѕиле аȣ дȣс оастѣ токма сȣпт четате, ши фъкѫнд шанцȣрй прин прецȣр, аȣ рѫдикат Махинеле съ батъ четатѣ; четъцѣнїй витежѣще апърѫндȣсъ кѫтева ѕиле, динтр'ѫмбе пърциле фъръ ничй ун спорю алтъ нȣ фъчѣ, фъръ кѫт дин съџецй унїй ꙟнтр'алцей тръџѣ. Ꙟнтре ачесте Латинїй кȣ мȣлцимѣ оаменилор нъдъждȣиндȣсъ, пре тайнъ аȣ ꙟнче

пȣт

пȣтѫ съпа пъмѫнтȣл пе дедесȣпт, ши пȣинд лемне ускате сȣпт темеліиле зидюлȣй, сокотїа, къ пѫнъ а нȣ лȣа весте чїй дин лъȣнтрȣ, ѡр похѫрни зидюл. Іаръ нȣ дȣпъ мȣлте зиле Іоан Домнȣл Ромѫнилор аȣ дат поронкъ, ка ѡ парте дин оасте Тътъраскъ съ дѣ нъвалъ сȣпт табъра Латинѣскъ, ши съ апȣче каїй ши алте добитоаче, кареле пъщѣ пре лѫнгъ табъръ, врѫнд ка кȣ ачел кип съ испитѣскъ сфатȣл непрїатинилор ши ꙟнвъцътȣра ощїй лор. Латинїй ꙟндатъ че възȣръ, къ вин Тътарѫй асȣпра таберїй, какȣм ар фи фост кȣ урџїе ꙟнфокацй, аȣ ꙟнтрат ꙟн Тътарй; Че Тътарѫй дѫнд дос, съцета ꙟннапой пре чїй чей гонїа. Латинїй вѫртос ꙟй гонїа, макар къ чева стрикъчюне нȣ ле пȣтѣ фаче, къчй Тътарѫй съ дȣчѣ ꙟннаинтѣ лор ка нище пасърй збȣрътоаре, ши кȣатѫта испитъ аȣ трекȣт ачѣ зи. Дȣпъ ачѣста Іоан скȣлѫндȣсъ кȣ Ромѫнїй саȣ дȣс, ши саȣ аскȣнс ꙟн нище локȣрй вѫїоасе ши холмȣроасе, тоатъ чевоинца пȣинд, съ нȣ симцъ Латинїй, къ ел есте сѫнгȣр кȣ капȣл лȣй ꙟн оасте, ши іаръш аȣ орѫндȣит ѡ самъ де Тътарй кȣ мѫрзакȣл Козъ съ маргъ асȣпра таберїй, дѫндȣй ꙟнвъцътȣръ, съ факъ прекȣм аȣ фъкȣт ши чїй май динтѫй, ши пре ачелаш кале фȣгѫнд, съ съ ꙟнтоаркъ, ничй съ май съцете ꙟн чей, чей вор гонй, чинȣмай съ фȣгъ ꙟнтинс спре дѫнсȣл. Латинїй

тинїй

тинїй възѫнд ꙗръш, къ ле вин Тътарѫй асȣпръ, ꙟндатъ апȣкѫнд ши армеле май кȣ маре ꙟндръзнѣлъ декѫт дин тѫй, лѣȣ єшит ꙟнаинте, бȣѫрѫндȣш сȣлицеле асȣпра лор. Че Тътарѫй спринтений ла арме ши юцй ла кай, ꙟн лок съ ꙟнтоарсъръ, ши макар ѡ съцѣтъ несловозинд, плекаръ фȣга. Латинїй кȣ небȣнїа лор, май мȣлт де кѫт сар фи къзȣт гониндȣй, аȣ сосит ла локȣл, унде ле єра лацȣриле ши силциле ꙟнтинсе; Ашѣ акмȣ ши кайй фїиндȣле обосицй, тот одатъ саȣ дещептат дин тоате пърциле де непрїатений околицй, унде ꙟнкотро лȣа, не май авѫнд, унȣл де мȣлцй ꙟмпресȣрат фїинд, нȣмай чеш ꙟнторчѣ чербичеле челе вѫртоасе ла сабїе ши мѫниле ла легътȣрй. Къзȣтаȣ ꙟндатъ къларимѣ Латинилор чѣ май дефрȣнте, къзȣтаȣ ши Долоикос Комесȣл де Пелее, ꙗръ Балдȣин ꙟмпъратȣл вїȣ аȣ къзȣт ꙟн робїе ла Їоан, пре карил ꙟнкъркѫндȣл де ла пичоаре пънъ ꙟн грȣмазй де ланцȣже ши обезй ши декътȣш, лаȣ тримес ла Тѫрнов, ши аколо лаȣ пȣс ꙟн темницъ. Тѫмплатȣсаȣ ачѣстъ минȣнатъ викторїе а лȣй Їоан Алезїї, ши кѫдерѣ лȣй Балдȣин ла робїе * Лѣт 1205 Април 15. —

* Калвїз ла дчелаш ан Петавїе Парте 1. Карте 8. Кап 3.

Ка-

КАПꙊЛА XIV.

Ꙗратъсъ ашеꙁарѣ ꙟпъръціей Гречещий ла Никеа ши моартѣ лꙋй Балдꙋин ꙟн робіе.

Ꙟтрачеста кип даръ Іоан Алеѯіе Домнꙋл Ромꙟнеск, кꙋ кꙟтъ Крещинѣскъ равнъ, кꙋ атꙟта витежеск ши не ꙟнфрꙟнт сꙋфлет челор ꙟнтратꙟта де грѣ фꙋртꙋнъ Домний Гречещий, прекꙋм ꙁисъм, мꙟнъ де ацꙋторію ꙟнтинꙁꙟнд, ши винея кареле, песте нъдеждѣ ши ащептарѣ лор ера, фъкꙟндꙋле, кꙟт въ четъцй деꙁбътꙋте ꙗръш пре мꙟнꙋле лѣꙋ дат, ши кꙟтева ашиждерѣ пентрꙋ ка съ нꙋ ꙟнмꙟниле Латинилор казъ, кꙋ армеле сале лѣꙋ апърат, ши лѣꙋ сприжинит. Ꙟнтрачѣстъ време Латиній дин Цариград кꙟтъва време макар кꙋм нꙋ пꙋтѣщи, че ли саꙋ фъкꙋт ꙟмпъратꙋл ши оастѣ, карѣ ера кꙋ дꙟнсꙋл; Къ динтрачел ненърочит рѫꙁбою а лꙋй Балдꙋин, макар унꙋл віꙋ наꙋ фост скъпат, кариле съ дѣ щире пентрꙋ потопирѣ, че лꙋасъ де ла Ромꙟний, (къчй кꙋ коронъ ка ачѣста ꙟмподобеще мꙟндріа, пре карй ꙟнтꙟй кꙋ бꙋчіа са ꙟй кꙋпринде), де каре лꙋкрꙋ Латиній фъръ кап ши пꙋртъторю рѫмꙟинд, ка ѡ корабіе фъръ кꙟрмъ, ꙟнкътро съ се клътѣскъ ничй пꙋтꙟнд, ничй щіинд; Ꙟнтрачѣ датъ

алтъ

алтъ оасте ӂнпотрива непрїатенилор съ май скоацъ наꙋ май ӂндръзнит, че ка ун рою фъръ маткъ ста улꙋиций, ӂнтре пърецїй Царнградꙋлꙋй ӂнклъзѫндꙋсъ. Де ачесте ӂнцълегѫнд алалцй Домний гречещий, карїй скъпасъ ла Анадол, иничъ ши ӂнкъръбътаре лꙋѫнд, ӂнтр'ачесташ ан 1205 ла Четатѣ Никеа скаꙋнꙋл ӂмпъръцїей ашезѫнд, кꙋ сфатꙋл де обще динтре сине аꙋ рѫдикат ӂмпърат пе Феодор Ласкарис, ом пе ачѣле тꙋлбꙋрате времй ши де мѫнъ ши де крїерй вестит ши лъꙋдат. Ашиждерѣ Давид, че съ кема дин фамилїа Комнинонѣщилор, кꙋ алтъ парте де Боерй а пꙋкѫнд Трапезонтꙋл ши тоатъ цара Фригїей, деосъбитъ ӂмпърѫцїе шаꙋ фъкꙋт, карѣ дечїа ши анеа аꙋ стътꙋт пѫнъ кѫнд аꙋ лꙋат Сꙋлтан Мехмет Цариградꙋл, кꙋ акърꙋа Тиръниїе ши нꙋмеле ши ӂмпърѫцїа ли саꙋ сфѫршит. Ӂнтре ачесте Їоан Алезїе Домнꙋл Ромѫнилор, кꙋ мꙋлтъ доѫндъ ши богъцїе де а Латинилор ӂнкъркат, ши кꙋ маре а нꙋмелꙋй Крещинеск, ши витежаскъ славъ ши чинсте ӂннапой ӂнторкѫндꙋсъ, аꙋ цѫнꙋт пе Балдꙋин ла ӂнкисоаре 16 лꙋнй, кареле мокар къ кꙋ мꙋлтъ фъгъдꙋинцъ де маре сꙋмъ де баний, сирлїа съ се ръскꙋмпере, ӂнсъ Їоан ръскꙋмпъ арѣ морцїи а ӂмпърацилор гречещий, карїй кꙋ рꙋтатѣ ши виклешꙋгꙋл Латинилор, кꙋ грозаве ши кꙋмплите морцй перисъ, кꙋ мꙋлтꙋл май чинститъ ши

май

* Феодор Ласкарис.

май скѫмпъ декѫт аꙋрꙋл ши декѫт арџинтꙋл сокотинд, ши кꙋ моартѣ моарте съ рѫсплътѣскъ май кꙋ дрептꙋл а фи џюдекѫнд, аꙋ порончит де іаꙋ тъет ꙟнтѫй мѫниле ши пичоареле лꙋй Балдꙋин, апой деспоиндꙋл де пїеле, лаꙋ арꙋнкат ꙟнтр'о рѫпъ, унде трїй зиле ꙟн кин ши педѣпсъ ка ачеа сꙋфлетꙋл трѫгѫндꙋш, ꙟн мишълос кип іаꙋ єшит сꙋфлетꙋл дин оасъ, мꙋринд.

КАПꙋЛ XV.

Арътъсъ ши алте кꙋ бирꙋинцъ а Домнꙋлꙋй Іоан, ши добѫндирѣ Солонꙋлꙋй кꙋ мꙋлте алте четъцй.

Дꙋпъ ачесте Хонїатис мергѫнд пе кꙋрсꙋл Історїей сале, * Іоан, зиче, дꙋпъ бирꙋинца асꙋпра Латинилор (де каре ам поменит) а Гречилор апърѫторю, апой ачелаш ши непрїатин, кѫчй дедѣсъ слобозенїе Тътарѫлор съ праде кꙋм лева фи воа ꙟн олатꙋриле, кариле съ цинѣ сꙋпт аскꙋлтарѣ Латинилор, апой прин четъциле Ѳракїей чеваш зъбавъ май мꙋлтъ нефъкѫнд, аꙋ грѫбит спре Ѳессалоник, пентрꙋ ка ши ачѣ царъ съ о ашезе дꙋпъ воа ши сокотѣла са, ши четъциле, кареле пре аколо ле апꙋкасъ Латинїи, съ ши ле рѫскꙋмпере шїе. Ашѣ даръ ꙟн кале фїиндꙋй четатѣ Сер-

* Хонїатїс Карте де пе Ꙋрмъ Кап 5.

раса (ачещїа ꙟй зик Тȣрчїй Сирос), ꙟнтъй пеа-
чеа аȣ добѫндито, ꙟнсъ нȣ фъръ маре върсаре
де сѫнџе, кѫчй тѫргȣл кȣ сабїа, іаръ четатѣ дин
лъȣнтрȣ кȣ токмалъ аȣ лȣато, дѫнд вое Латини
лор, карїй єра ꙟнтрѫнса фъръ арме, ши нȣмай
кȣ сȣфлетеле, съ трѣкъ ꙟн Паннонїа. Іаръ
дȣпъ че аȣ добѫндит четатѣ, аȣ пȣсо де аȣ фъ-
кȣто атокма кȣ пъмѫнтȣл. Пре ачѣстъ време Мар-
хїонȣл съ афла ꙟн Пелопонис (адекъ Мора), ун-
де єл лȣкрȣриле църїй ашезѫнд, іаръ ꙟй вине ве-
сте де ла Мархїонѣса лȣй, прекȣм Солонѣнїй
умблъ съ скорнѣскъ лȣкрȣрй ноаѫ, ши а гонитъ
фїинд дин ораш, сау ꙟнкис ꙟн четате, ши пре-
кȣм орашȣл лаȣ стъпѫнит акмȣ ун ромѫн, пре
кариле ꙟл кѣмъ Бсикмен. Мархїонȣл де ачѣ-
ста ꙟнцълегѫнд, ꙟндатъ аȣ пȣрчес ка кȣм май
кȣрѫнд съ ацȣнгъ кȣ ацюторїю четъцїй; Че ꙟн
кале фїинд, іатъ ꙟй вине ши алтъ весте май ве-
селъ, прекȣм непрїатенїй бътȣцй, сау скȣлат де
сȣпт четате, ши прекȣм четатѣ наре ничй ѡ грижє.
Де ачѣста ꙟнвоешиндȣсъ Мархїонȣл, шаȣ ꙟн-
торс калѣ спре Скопїа, че ꙟнкъ вине нȣсъ апȣка
съ де чѣле че пȣсесъ ꙟн гѫнд, ꙟл ацȣнсъ весте
депенрѣ Комисȣлȣй де Пелее ши де робїа лȣй Бал-
дȣин, кȣ каре весте ꙟнспъймѫнтѫндȣсъ лъсѫнд
ши Скопїа, кȣм май де сиргȣр сау ꙟнторс ла Ѳес-
салоник, ши аȣ ꙟнтрат ꙟн четате, де унде аȣ-

зинд.

ꙁиꙟд, прекꙋм Іоан Алезіе Домнꙋл Ромꙟнилор аꙋ добꙟндит четатѣ Серрес, алтор четꙋцй кариле ꙟнкꙋ нꙋ ꙟкꙋпꙋсꙋ пе мꙟна лꙋй, ꙟндатꙋ лѣꙋ тримис оасте ꙟнтр'аџюторюꙋ, че ꙟн зꙋдар; кꙋчй ꙟнкꙋнџюрꙟндꙋл мꙋлцимѣ Тꙋтарꙟлор дин тоате пꙋрциле, ꙟндатꙋ саꙋ ꙟнторс ꙟн рꙟсипꙋ. Мархіонꙋл піерꙁꙟнд ачѣстꙋ оасте, де фрикꙋ саꙋ ꙟнторс ꙟн четатѣ Өессалоникꙋлꙋй, ши саꙋ ꙟнкис ꙟн трꙟнса. Іарꙋ Іоан Алезіе ꙟндатꙋ ши пе нꙋлкомиш аꙋ кꙋпринс тоате четꙋциле, кариле єра сꙋпт стꙋпꙟнирѣ Мархіонꙋлꙋй. Дꙋпꙋ ачесте Домнꙋл Іоан вꙋꙁꙟнд кꙋ царскꙋл ꙟн тоате пꙋрциле ꙟй дешкиде калѣ бирꙋинцій, май мꙋлт ꙁꙋбавꙋ нефꙋкꙟнд, аꙋ ꙟнтинс дрепт ла Өессалоник, ꙋнде аџюнгꙟнд, де тоате пꙋрциле ꙟнкꙋнџюрꙟндо, аꙋ ꙟнчепꙋт а ѡ бате вꙟртос, че четатѣ кꙋ мꙋлтꙋ оасте ꙟнтꙋритꙋ, ши де тоате кꙟте ѡменилор требꙋитоаре ши четꙋцій фолоситоаре сꙟнт, грижитꙋ ши ꙟндестꙋлитꙋ фіинд, таре сꙋ апꙋра, де каре лꙋкрꙋ пꙟнꙋ а ѡ добꙟнди, мꙋлте грозниче нꙋвꙋлитꙋрй саꙋ фꙋкꙋт, ши мꙋлт сꙟнџе динтр'ꙟмбе пꙋрциле саꙋ вꙋрсат; ꙟнсꙋ пꙟнꙋ ꙟн чѣ де апой, Латиній не май пꙋтꙟнд оприжини дѣсе ши не кꙋрмате нꙋвꙋлитꙋриле Ромꙟнилор, испититꙋсаꙋ ꙟнтꙟй ка пꙋрꙋсꙟнд четатѣ сꙋ ꙟнтре ꙟн васе, ши кꙋ фꙋга пре маре сꙋ скапе, ши ашѣ кꙋ пꙋрецй де лемн прекꙋм одинеорꙋ Афинѣній сꙋ сꙋ нꙋꙁꙋ-

вѣскъ; Че ачѣстъ сокотѣлъ нꙋ лѣꙋ мъре, кѫчй ши деспре маре-таре стрѫжꙋицй ши пъзицй фїинд, наꙋ пꙋтꙋт съ дѣ ла васе, че нꙋмай лѣꙋ кѫꙋтат гръш ꙟн четатѣ а съ ꙟнтоарче, ши аколо пѫнъ ла моарте съ съ апере, ши ашѣ макар къ Латинїй нꙋ липсїа тот фелюл де невоинцъ съ пꙋе, ши нꙋмай ꙟн моарте скъпарѣ сокотиндꙋш, кꙋ тот кипꙋл ши чѣле май де пе урмъ пꙋтерй ꙟнпреꙋнъ кꙋ вїаца ꙟшй келтꙋа, ши нꙋ фъръ лаꙋда витежїей вѫртос съ апъра; че ши ачѣста ꙟн задар, кѫчй май пре урмъ ашеш де тотꙋ слъбинд, бирꙋинца бирꙋиторилор лѣꙋ фост а да, кѫчй ши Ромѫнїй сѣꙋ четатѣ съ ꙟ, сѣꙋ вїаца сꙟшй дѣ, апринзѫндꙋсъ, атѫта де вржмаш нъвалъ лѣꙋ дат, кѫт пре ла порцй ши пре зидюрй не май пꙋтѫнд Латинїй а съ стави, Ромѫнїй кꙋ армиле амѫнъ аꙋ ръзбит ꙟн четате, дин карѣ Мархїонꙋл кꙋ пꙋцинй ла корѫбїй скъпѫнд, алалцй кѫцй ꙟн четате време стрѫмтъ ка ачеа гаꙋ апꙋкат, тоцй пѫнъ ла унꙋл аꙋ перит; Иръ Їоан Алезїе дꙋпъ че аꙋ добѫндит ши Солонꙋл, лѣꙋ дат пре мѫна лꙋй Феодор Ангел, кареле ера ом де фамилїа ꙟмпъратѣскъ, ши дечїа саꙋ ꙟнторс ла але сале.

КАПꙋЛ XVI.

Ꙟратъсъ алте ръзбоае алꙋй Іоан Алезіе ши мꙋлте пръзй, кариле аꙋ фъкꙋт кꙋ Тътаржй ꙟн Өракіа.

Латиній * дин Цариград дин зи ꙟн зи нъдъждꙋind, къ вор пꙋтѣ кꙋмва ръскꙋмпъра дин робіе пе Балдꙋин, кътъва време ꙟн кип де ръспꙋбликъ ꙟш кивернисіа лꙋкрꙋриле, іаръ апой възꙟнд, къ ничй кꙋм съ ръскꙋмпере дин легътꙋриле лꙋй Іоан Алезіе нꙋй недежде, аꙋ рꙟдикат ла ꙟмпъръціе пе фрателе сꙋ Хенрик, кареле бърбътеще анꙋ жндꙋсъ съ кърпаскъ дестръмате лꙋкрꙋриле Латинилор, ꙟнтр'ачелаш ан кꙋ бꙋнъ оасте гътиндꙋсъ, ши ешинд дин Цариград, аꙋ ꙟнкꙋнџꙋрат Ꙋдріюл кꙋ мꙋлтꙋл май стрꙟнс декꙟт Балдꙋин, ши тримицꙟнд ла чей дин лонтрꙋ, ꙟй ꙟнфрикошѣ, зикꙟнд, съ нꙋ съ гꙟндѣскъ, къ съ ва май скꙋла де сꙋпт четате, де нꙋ ѡ ва добꙟнди сѣꙋ кꙋ армеле, сѣꙋ кꙋ ꙟнкинъчюнѣ; Че ній дин четате нꙋмай къчй аꙋзіа а съ помени пентрꙋ ꙟнкинъчюнѣ четъцій, май таре ацицꙟндꙋсъ, ръспꙋнсеръ, прекꙋм де акмꙋ ꙟнаинте ничй ун легъмꙟнт ши ничй ѡ крединцъ май поате фи ꙟнтре Гречй ши ꙟнтре Латиний, къчй ши крединца ле е-

* Хониатіс аколош. Хенрік.

есте

сте лꙋнекоасъ ши нестатътоаре, ши кѫчй съ поартъ кътръ чей че аꙋ дат сꙋпт мѫна лор кꙋ ѡ връжмъшїе май кꙋмплитъ, де кѫт де жиганїе сълбатикъ. Дꙋпъ ачесте фъръ ничй ѡ исправъ Ѳолїй, Хенрик кꙋ тот дѣдинсꙋл аꙋ апꙋкат а бате четатѣ. Ꙗшиждерѣ чей дин лонтрꙋ нꙋ кꙋ май микъ бърбъцїе ле ста ꙟн потривъ ши съ апъра. Ꙟнтре ачесте Їоан Алеѕїе де изноавъ дела архондїй Гречилор рꙋгат, кꙋ ромѫнїй сѫй ши кꙋ мꙋлциме де Тътарй ꙟнтр'аџюторїю четъцїй вїинд, дин тоате пърциле аꙋ ꙟнкꙋнџюрат табъра лꙋй Хенрик, чещѣ бътѣ четатѣ, їаръ ромѫнїй табъра Латинилор дин тоате пърциле боцїа, ши ничй кꙋм де ꙋндева съ адꙋкъ ꙟн табъра лор захара нꙋ лъса. Хенрик тоате сфатꙋриле пїерѕѫнд, аꙋ порончит сѫй май тримацъ дела Цариград ши алтъ оасте ꙟнтр'аџюторй. Че Латинїй поменинд ꙟнкъ патима чѣ деан алꙋй Балдꙋин, ничй кꙋм дин Цариград съ їасъ ничй врѣ, ничй ꙟндръѕнїа. * Че апой Ѳома Патрїархꙋл де Цариград, (ачеста ера Патрїарх пꙋс дела Латиний, їаръ нꙋ ортодоѕ), кареле декꙋрѫнд ешисъ дела Бенецїа, блъстъмѫндꙋй ши афꙋрисѫндꙋй, де нꙋ вор мерџе ꙟнтр'аџꙋторїю, де невоа блъстъмꙋлꙋй лѣꙋ кꙋтат врѫнд не врѫнд а еши дин Цариград, че ꙟнкъ пѫнъ а соси ачест аџюторїю, Хенрик вѫѕѫнд, къ ши четатѣ нꙋ есте де добѫндит ши акмꙋ ши троахнъ

* Кониатїс Карте, де пе Кап 6.

де воалѫ мй ꙟтрасе ꙟн оамений, їаȣ кѫȣтат ноа-птѣ а сѫ скȣла де сȣпт четате, ши аȣ лȣат спре Дидимотихѹ пе дрȣм орй кѫцй ꙟндрѫзнїа ши єшїа ла Харц кȣ Ромѫнїй ши кȣ тѫтарѫй, тоцй саȣ перїа, саȣ ꙟн мѫнȣле непрїатенȣлȣй кѫдѣ; Че їарна апропїиндȣсѫ, Їоан саȣ ꙟнторс ꙟнапой, їарѫ Хенрик мергѫнд сȣпт четатѣ Дидимотихон, аȣ ꙟнкȣнџюрато, ши кȣ токмалѫ де паче аȣ ши лȣато.

КПȢЛ XVII.

Аратѫсѫ пентрȣ че Їоан Алеѯїе аȣ стрикат пачѣ ши кȣ Гречїй, ши кѫтева алȣй рѫзбоае кȣ нѫрок.

Анȣл 1206: Їоан Алеѯїе вїинд кȣ оштиле сȣпт Ан 1206.
Филиппóполис, унде Алеѯїе Аспїатис, кареле єра май маре четѫцїй, пȣиндȣсѫ ꙟнпотрива, ши фѫкѫндȣсѫ не аскȣлтѫторю поронкѫй, їаȣ дат причинѫ аш калѫти мѫнїа асȣпра четѫцѣнилор, ши ашѣ принзѫнд пе Аспїатис, ꙟндатѫ аȣ порончит де лаȣ спѫнзȣрат де ѡ бѫрнѫ, ши рѫсипинд ши четатѣ, пре мȣлцй чей май де фрȣнте лѫкȣиторй аȣ оморѫт, їарѫ ꙟнкѫ ши мȣлцй май де време кȣ фȣга скѫпѫнд, унїй аȣ трекȣт ла рѫсѫрит ла Феодор Ласкар, алцїи аȣ ꙟнтрат ꙟн Ѹ-

дрїю, іаръ унїй мергѫнд ла Дидимотих, шаѹ фъкѹт кѹ Латинїй паче, ши шаѹ лѹат сале фїе кап Θеодор Врама. Дѹпъ фѹга ачестора, ѫнкъ май кѹ урцїе, мѫнїиндѹсъ Іоан, ѫндатъ шаѹ ашезат лѹкрѹриле ѫн Мисїа, ши дечїа прекѹм асѹпра Латиничор, ашѣ асѹпра Гречилор кѹ маре връжмъшїе аѹ порнит. Ашѣ Іоан де мѫнїе порнит кътръ.ай сїй осташ не нѹмъраци ѫнкъ ши дин Тъгарїй адѹкѫнд, кѹ маре рѫутате аѹ ѫнтрат ѫн Θракїа, ши ѫмпърцѫндѹш оштиле, о самъ аѹ тримис асѹпра Ѹдрїюлѹй, іаръ алтеле ла четатѣ Рѹсилор, (ачѣста ши астъзъ съ кѣмъ Рѹсокастрон); Оастѣ лътинѣскъ, каре кѹ Хатманѹл лор Теро ера пентрѹ паза ачелор пърци, кѹ ѫндръзнѣлъ де бътае апѹкѫндѹсъ, ѫн клипалъ кѹ тоцїй ѫн лок перирѫ. Дѹпъ ачѣстъ избѫндъ Тътарїй аѹ добѫндит ши четатѣ Апрѹл, шаѹ ши фъръмато. Ѫнтр'ачѣаш фїербинтѣлъ токма пънъ ла Родосто слобозиндѹсъ, іаѹ ешит ѫнаинте кѹ оасте Θеодор Врама, карил ера Хатман оштилор лътинешй, чѣле че ста пре лѫнгъ Ѹдрїю. Че ѫмпотрива непрїатенѹлѹй ничй кѹм пѹтѫнд ста, ѫндатъ аѹ дат дос, іаръ Тътарѫй ѫн силъ добѫндинд четатѣ, аѹ фъкѹто атокма кѹ пъмѫнтѹл, іаръ пе лъкѹиторй пе тоцй іаѹ лѹат ѫн робїе. Дѹпъ ачѣстъ а Родостѣнилор пръпъденїе, Тътаръй тот кѹ ун чамбѹл ши Перинѹл

(ачещїа

(ачещїа ꙟй зик акмȣ Тȣрчїй Їрегле), ши Длонїȣл апȣкѫнд, пѫнѫ ꙟн темелїе лаȣ рѫстȣрнат. Кѫтрѫ ачесте нȣ нȣмай четѫциле, кариле єра пе марџинѣ мѫрїй, че ꙟнкѫ ши чѣле май де ла ускат де фокȣл рѫȣтѫцїй ачещїа непѫржолите ши неарсѫ наȣ скѫпат, кѫчй ромѫнїй ши кȣ оарделе Тѫтарѫлор, кариле умбла дȣпѫ дѫншїй, чеваш макар пре аколо некѫлкат ши нестропшит наȣ лѫсат, прекȣм ши Аркадїополис (ачещїа ꙟй зик Тȣрчїй Бȣргаз), Чорлȣ ши Мисина (ачѣстай Кѫнѫклѫ) кȣ тоате сателе ши ωрашеле де прин прецюр, невоиле чѣле май грѣле аȣ пѫцит. Дȣпѫ ачѣста ши пѫнѫ сȣпт зидюл Цариградȣлȣй прѫдѫнд, орашȣл Атира (ачѣстай Кючюкчекмецѣ) пѫнѫ ꙟн пажеще лаȣ прѫпѫдит, ашѣ кѫт ничй прȣнчїй дин фаше наȣ крȣцат. Ꙟн скȣрт дин тоате четѫциле кѫте сѫнт ꙟмпрецюрȣл Ѹдрїюлȣй ши а Цариградȣлȣй нȣмай Виза ши Силиврїа аȣ скѫпат де дѫншїй недобѫндите ши непрѫдате. Ла єшитȣл ачестȣй ан * Їоан Алезїе Домнȣл Ромѫнилор де изноавѫ аȣ ꙟнтрат кȣ оштиле сале ши кȣ оарделе Тѫтѫрѫщй ꙟн Өракїа, шаȣ май апȣкат ши алте четѫцй кѫте рѫмѫсѣсѫ несȣпнȣсе, деосебй де Дидимотихон ши Адрїанополис, ла кариле макар кѫ сѫ испитисѫ ꙟнсѫ непȣтѫнд чева испрѫви, лѣȣ пѫрѫсит, ши ашѣ саȣ ꙟнторс ꙟннапой. Дȣпѫ ꙟнтȣрнарѣ лȣй Їоан, Диди-

* Кониатис Картѣ де пе ȣрмѫ Кап 8.

Дидимотихѣній ши Варіаній ꙟкинѫндꙋсѫ лꙋй Хенрик, са кꙋ маре бꙋкꙋріе тримецѫнд дин Цариград оасте, аꙋ кꙋпринс ши ачеле четѫцй. Прѫ че рѫꙋтѫцй (зиче Історикꙋл Хоніатис) аꙋ фѫкꙋт Влахій кꙋ Тѫтарѫй кꙋ ачесте алор прѫзй ши жафꙋрй, ꙟтрачеста кип ера, ка кариле ничй саꙋ май вѫзꙋт вре одинеоарѫ, ничй пот сѫ ле ꙟкапѫ чинева кꙋ минтѣ. Ачесте дарѫ сѫнт, кариле дин Никита Хоніатис Історикꙋл анꙋме ши май пре ларг пентрꙋ нѣмꙋл Ромѫнилор, ши де рѫзбоаеле лор кꙋ Гречій, апой ши кꙋ Латиній авꙋм а зиче.

КАПꙋЛ XVIII

Аратѫсѫ рѫзбоюл лꙋй Ласкарис кꙋ Сꙋлтанꙋл Алаиддин.

Ꙟпѫрѫціа Гречилор дꙋпѫ че ноꙋ скаꙋн прекꙋм пꙋтꙋсѫ ла Никіа (прекꙋм май сꙋс саꙋ поменит) ꙟш ашезасѫ, ши Ѳеодор Ласкарис акмꙋ фѫрѫмате ши стрꙋнинате лꙋкрꙋриле ꙟпѫрѫціей нꙋ пꙋцин ле ꙟтемеасѫ ши ле кѫрписѫ, алалцй Домнй гречещй, карій ꙟн партѣ Европій пе ла Мора ши пе алте локꙋрй ꙟпрѫщїиндꙋсѫ, нꙋ кѫꙋта унꙋл пе алтꙋл сѫ сѫ аџюторѣскѫ, ши ꙟпрѫщіете мѫдꙋлѫриле ꙟпѫрѫціей ла ун лок ши ла ун трꙋп сѫ ле кꙋлѣгѫ ши сѫ ле унѣскѫ, че фіетекариле че цѫришоарѫ ши четѫцꙋе апꙋкасѫ, ако-

лош

мош сингȣрй шїе нȣме ши титлȣ де ӑмпъраѿ пȣниндȣшь Монархїа а са съ фїе, ши прекȣм єл нȣмай єсте де дѫнса вредник сокотїа. (Ѡ кѫт де орб лȣкрȣ єсте норокȣл! Ѡ кѫт де драгъ єсте омȣлȣй фъръ сокотѣлъ мичстѣ ла каре нȣ съ поате сȣй! Ѡ кȣм іа Дȣмнезеȣ ӑнтѫй минтѣ ачеалȣа, че ва де тот съ похарнѣскъ, апой ӑй а ши пȣтерѣ!) Ӑнсъ нȣмай Ѳеодор Ласкарис, шм фїинд ӑн тоате лȣкрȣриле вредник, ши алес де кѫртирѣ а сфъръматъ ши рȣптъ хайна ши Корона а ӑмпъръцїеи ачѣста, кѫнд Їоан Алезїе кȣ Татарїй фъчѣ чюдѣселе сале асȣпра Латннилор, Ѳеодор Ласкарис ӑнкъ време де ръсȣфларе апȣкѫнд, єл ӑнкъ кȣ кѫтъ оасте пȣтȣсъ стрѫнџе, аȣ кȣпринс Єфесȣл ши алте четъцй кѫтева ла Анадол сȣпт стъпѫнирѣ са аȣ адȣс, кȣ ачесте мѫнїоасъ фȣртȣна Гречилор ӑнкъ не ӑндесетȣлиндȣсъ, скорнитаȣ ши пе Алезїе (кариле одатъ фȣсѣсе ӑмпърат, де кариле прекȣм Балдȣин принџѫндȣл, съ фїе тримис ӑн Германїа ам поменит), де унде скъпѫнд, прекȣм зиче Григорас * нȣ мȣлцъмїа лȣй Дȣмнезеȣ, къ видѣ ӑмпъръцїа Гречилор асъ ӑнтръма, ши скаȣнȣл аш ӑнтъри, че лȣй Ѳеодор зȣвистȣинд, аȣ трекȣт марѣ єгеȣл, ши саȣ дȣс ла Сȣлтанȣл Їконїей Алатин, (ачеста ла Їсторичїй Тȣрчещй съ кѣмъ Аланддин), кариле кȣ 20 мїй де Тȣрчй сингȣр

* Нікіфор Грїгорас Карт 1. Кап 1.

ꙟтрꙋ'ацюттрю лȣй Алеѯїе вїинд, кърȣа ꙟпъра- тȣл нȣмай кȣ 2: мїй де кълъриме ши 800: де педестриме (кѫчй май мȣлтъ оасте ничиш авѣ); кȣ бȣнъ инимъ аȣ єшит ꙟнаинте. Дечй връж- маше бътае дѫндȣш, Тȣрчїй ꙟтѫй де тот би- рȣисъ пе Ромей, ши Сингȣр сȣлтанȣл асȣпра лȣй Өеодор нъвълинд, атѫта де таре лаȣ ловит кȣ бȣздȣганȣл ꙟн кап, кѫт капȣл ꙟнвѫртиндȣисъ, саȣ порнит ка мортȣл де пе кал; дȣпъ че аȣ къ- ѕȣт ꙟпъратȣл џос, ши ꙟндатъ дезметечин- дȣсъ, кȣ сабїа ꙟтѫй де тот амѫндоаъ пичоа- реле калȣлȣй Сȣлтанȣлȣй аȣ кȣрмат, апой Сȣл- танȣл де пре кал пръвълит фїинд, кȣ ѡ ловитȣ- ръ капȣл зъȣрѫндȣй, ꙟндатъ лаȣ рѫдикат ꙟн сȣлицъ, карѣ вѫзѫнд алалцй Тȣрчй, аȣ дат до- сȣл кȣ тоцїй а фȣџи. Аколѣ аȣ принс ши пе Алеѯїе ꙟпъратȣл (кариле ши сокрȣ єра лȣй Ла- скарис), че алтъ чева рѫȣ ай фаче Ласкарис нȣ аȣ врȣт, фъръ нȣмай ꙟн порт кълȣгъреск ꙟмбръ- кѫндȣл, ꙟн чинсте лаȣ цѫнȣт, ши де тоате кѫ- те требȣа, де плин ꙟй да. Иаръ Хенрик дȣпъ че аȣ стътȣт ꙟпърат Латинилор ꙟн Цариград, кȣ нетокмала Домнилор Гречещй, каре аве ꙟнтре сине дезметечиндȣсъ, (прекȣм скрїе Їсторїа Антисїо- дорѣнȣл), скȣлѫндȣсъ кȣ оасте, ши мергѫнд ꙟн-
Ан 1210. времѣ атрей аній, пънъ ла анȣл 1210 иаръш аȣ лȣат де ла Гречй тоате четъциле Өракїей, пре кариле

Влахїй.

Влахїй ꙟн аній трекꙋцй де ла Латиній ле рѫскꙋмпѫрасе. Тр. Ѳеодор ꙟн анꙋл 1222 дꙋпѫ че ат 1222, аꙋ ꙟмпѫрѫцит анй 18 ꙟн Никїа, аꙋ мꙋрит, лѫсѫнд ла ꙟмпѫрѫціе пре џинересѫꙋ Ioанис Дꙋка.

КАРТЕ А НОѸА.

Каре арать траюл Романилор де ла ꙟчепѫтꙋра Ханилор Тѫтѫрѫщй ши а ꙟмпѫрацилор Тꙋрчещй, пѫнѫ ла нѫпада лꙋй Батїе, кѫнд сꙋꙋ трас Ромѫнїй ꙗрѫшй спре Ардѣл.

КАПѸЛ I.

Аратѫсѫ ꙟнчепѫтꙋра Ханилор Тѫтѫрѫщй де ла Џингиз Хан, дин кариле сѫ траг Ханїй Крѫмꙋлꙋй сꙋпт порекла Гїерай.

Девреме че кꙋрсꙋл Хроникꙋлꙋй ностру аꙋ аџюнс пре ачѣле времй, ꙟн кариле доаѫ марй ши пꙋтерниче стѫпѫнирй, адекѫ а Ханилор Тѫтѫрѫщй ꙟн Крѫм, ши а ꙟмпѫрацилор Осмѫнещй сꙋꙋ ꙟнчепꙋт,

пꙋт, (карїй кѫт де лат ши де лꙋнг стъпѫнеск, чине есте, кариле сънꙋй щїе), сокотитам прекꙋм ши пентрꙋ а лор кръїй де прин прецюрꙋл нострꙋ кѫт май пре скꙋрт, кѫте чева не зис ши не аръ-тат нам лъсат, ашѣ ши пентрꙋ ачесте, пентрꙋ ѫнщїинцарѣ четиторюлꙋй нострꙋ, кѫт вом пꙋтѣ май пре скꙋрт, не арътат съ нꙋ тречем, ши май кꙋ деадинс, къ ачесте стъпѫнирй нꙋ нꙋмай вечине, че ѫнкъ ши стъпѫне фїиндꙋне, (ашѣ Дꙋмнезеꙋ кꙋ аскꙋнселе сале ши дрепте юдекъцй ѫнвоинд), пентрꙋ ачеа ноаж Ромѫнилор пентрꙋ дѫнселе ши май кꙋрат ши май бине а щи, ши а черка не требꙋе, де кѫт алтора. Ной даръ кѫт аꙋ скрис Лаоник Халкокондила Елинеще, Леонклавїе ши Бꙋзбек-вїе Лътинеще, ши алцїй мꙋлцй, урмѫнд лꙋй За-кꙋт Арапꙋл, ѫнтрѡ парте лъсѫнд, челе че дин Їсторичїй Тꙋрчещй, ши дин траюл нострꙋ прин 22 де аний ла Поарта Сꙋлтънѣскъ, (унде чѣ де мошїа лор вестире, ши копїїй, де кѫт чей стръ-иний май кꙋрат ѡ щїꙋ) ам ѫнцълес, ши ам ѫнвъ-цат, пре скꙋрт вом помени, ши ѫнтъй пентрꙋ Цин-гиз мареле Хан Тътъреск. Анꙋл ещирїй аче-стꙋй Хан фоарте грешит есте ла тоцй Їсторичїй Крещинещїй, (кꙋвѫнтꙋл ачеста пофтеск пре чети-торюл, съ нꙋл скрїе асꙋпра мѫндрїей ноастре, къчй адекъ пре тоцй пре алцїй ѫй сокотим гре-шицй, ши ка кꙋм ной нꙋмай ам фи негрешицй; Че

съ,

съ каѹте кѹ дѣдинсѹл, ши атѹнчѣ дѹпъ плъчерѣ адеверинцїй съ џюдече). Грешит съ фїе анѹл зичем, къ че скрїиторїй Крещинещй ꙟл пѹн ла анѹл дела Мѹхамед, анй 617 кариле есте де ла Мжнтѹиторюл лѹмїй 1220 карѣ де ар фи адевъратъ ар требѹи ешрѣ лѹй Џингиз Хан съ фїе май пре ѹрмъ декжт ешрѣ лѹй Сѹлейман Шах, татъл лѹй Ердогѹл, ши мошѹл лѹй Осман, (кариле ꙟнтъй аѹ стътѹт ꙟмпърат Тѹрчилор) кѹ 6 анй, къчй Сѹлейман Шах * аѹ ешит ла анѹл дела Мѹхамед (кърѹа Арăпещїе ꙟй зик хиџрет 611 кариле есте де ла Хс 1214 че дѹпъ адеверинца тѹтѹрор Їсторичилор Тѹрчещй, Персїещи ши Арăпещй,) каѹтъ ши ла Їсторїа де ной фъкѹтъ ꙟн Прїфацїе (Предословїе). Сѹлейман Шах, мошѹл лѹй Сѹлтан Осман кѹ кжцйва анй аѹ ешит май пре ѹрмъ декжт Џингиз, ши ашѣ фъръ препѹс съ доведеще, къ анѹл, кареле ꙟнсъмнѣзъ Їсторичїй Крещинещй есте грешитъ, пентрѹ ачѣста де ва врѣ Четиторюл май кѹрат съ съ ꙟнщїинцезе, черче Префацїа Їсторїей ноастре пентрѹ крещерѣ ши дескрещїрѣ Кѹрцїй Алиосмъненщй, къ аколо пре ларг ши май кѹ довадъ ам арътат, прекѹм ешрѣ лѹй Џингиз Хан саѹ тжмплат ла анѹл Хиџрет 608 кариле есте де ла Хс 1212 кариле каде ꙟн ал шптѹле ан ал лѹй Феодор Ласкар, ши ашѣ ши Патавїе * аментреалѣ аскѹцит а времилор тъ-

малѹито-

* Жоуѣ Садеі, ꙟн Прїдословїа Їсторїеї салечеї зіче Таџїттварїк, адікъ Корона Їсторїеї.

* Петавїе Парте 1 Карте 11. Кап 3.

мѫлцѡ́иторю, сѫ арате грешит, кариле пѫне ꙋшиpѣ луй Цингиз Хан кѹ зече ани май ꙟнаинте адекѫ ла анул де ла Хс 1202 че Цингиз Хан дупѫ сокотѣла Історичилор Турчещи ла анул 1212 аѹ ꙋшит дин Тѫтѫрꙗмѣ чѣ маре, каре ꙋсте вечинѫ кѹ Хинаꙗ ши май денаинте фіинд Тѫтаржи ачіа сѹнт областіа ꙟмпѫрѫціей Індіей. Цингиз ачеста скутурѫнд цугул де прегрумазѹ, кѹ мулциме де Тѫтари аѹ ꙋшит ꙟн пѫрциле ꙟмпѫрѫціей Персилор, ши ꙟнтрѫнд ꙟн цара чей зик Хорасан, аколо ꙟнтѫй аѹ изгѫндит веститѫ четатѣ чей зик Белх. Дупѫ че аѹ прѫдат ши аѹ сфѫрмат тоатѫ цара ачеа, аѹ кѫлтит кѹ ощиле ꙟнкѫ май ꙟн лѫѹнтрул Персіей, ши ꙟн 12 ани ачѣта аѹ дестрѫмат ꙟмпѫрѫціа Персилор кѫт ла мѫримѣ ши путерѣ каре аѹ фост, нич пѫнѫ астѫз наѹ май путут сѫ сѫ май ꙟнтоаркѫ; Кѫчи дупѫ скуларѣ Тѫтаржилор де аколо Домніи Персилор, каріи сау путут стрѫнџе пе ла локуриле лор, ꙟн мулте стѫпѫнирй сау ꙟмпѫрекет, ши чине че аѹ путут апука аѹ цинут пѫнѫ ла времиле луй Софи, кариле іарѫш пре уніи дин Домний супунѫнд, аѹ токмит ꙟмпѫрѫціа. Ꙟнсѫ ла статул сѫу чел дин тѫй сѫ ѡ адукѫ нау май путут. Дечи Цингиз Ханул дупѫ че аѹ стѫпѫнит тоатѫ Персіа 12 ани аѹ мурит, лѫсѫнд ꙟн урма нуй пе фичорул сѫу Октай. Ачеста сау нумит ши Гіерай (де пре каріи

рїй Ханїй Кримꙋлꙋй ши астъꙁъ съ ꙟнтитꙋлеск кꙋ ачест нꙋме); Гїерꙋй ачеста, какꙋм лꙋмїй ꙋнꙋл ар фи фост Монархъ, тоате а лꙋмїй ꙟмпърꙋцїй ка преꙋ мошїе аꙋ ꙟмпърцито алтор фрацй ай лꙋй, ꙋнора Асїа, алтора Еврѡпа ордꙋндꙋинд, ши порончиндꙋле, чинеш оарда са лꙋꙟнд (къчй Фъръ нꙋмър ера де мꙋлцй) съ мѣргъ съш сꙋппꙋе църилє, че лѣꙋкъꙁꙋт ꙟн пърцѣ лор. Ꙋнꙋл даръ дин фрацй и саꙋ венит Москꙋл, Литфа, Полонїа, ши Германїа, карилє ла анꙋл поменит кꙋ оарделе пърцїй сале скꙋлꙟндꙋсъ, аꙋ ꙟнтрат ꙟн цараМоскꙋлꙋй, ши де тот аꙋ сꙋппꙋсо, апой аꙋ трекꙋт ꙟн Литфанїа ши ꙟн цара Лешѣскъ, аꙋ слобоꙁит оарделе шаꙋ прꙟдат спре цара Немцаскъ кꙟт ши кꙋм лѣꙋ фост воа, ꙟннапой ꙟнторкꙟндꙋсъ саꙋ ашеꙁат кꙋ шедере ꙟн Крꙟм, ꙋнде шед ши астъꙁй, ꙟнсъ марцинилє деспре маре ши четъцилє ꙟн Крꙟм деспре Цариград ера пе мꙟна Крещинѣскъ, ши ашѣ де ла ачест фичор а лꙋй Цингиꙁ, саꙋ прекꙋм алцїй вор а лꙋй Октай, аꙋ рꙟмас семинцїа фамилїей Ханилор Крꙟмещй, карѣ ши пънъ акмꙋ кꙋ мꙋлтъ пръсилъ стъ; іаръ че ꙁиче Бъснꙋиторюл Симеон, къ Тътарꙟй карїй аꙋ скъпат дин рꙟꙁбою кꙋ Ласлꙋ чел минчюнос, съ фїе десклекат Крꙟмꙋл, хиришe минчюнй ши повещй фъръ ничй ꙋн темею сꙟнт, прекꙋм ꙟннаинте ом аръта, къ Батїе аꙋ фост динтрꙟлцй Тътарй, іаръ нꙋ динтр'-

ачещѣ; че акмꙋ вине рѫндꙋл съ зичем чева пентрꙋ ꙟмпъръціа Тꙋркꙋлꙋй.

КАПꙊЛ II.

Аратъсъ ꙟнчепътꙋра нѣмꙋлꙋй Тꙋрческ ши а фамиліей Али-Османилор, карій астъз цин ꙟмпърѫціа Цариградꙋлꙋй, кꙋ мꙋлте алте ꙟмпърѫцій ꙟн Асіа, Африка ши Европа.

Нꙋмеле ачеста Тꙋрк, кꙋ нъпасте есте ши съ дъ ꙟмпъраціилор Али-Османилор, къ нꙋмеле ачеста не лꙋѫнд сама скрінторій чей май денаинте, акꙋй аꙋ фост ши кꙋй саꙋ кѫзꙋт, атѫта саꙋ ꙟнтърит обичюирѣ, кѫт кꙋ греꙋ есте а скоате дин минтѣ лꙋмій нꙋмеле ачеста, де пре ꙟмпъраціій Османилор. Че адевърꙋл есте, къ ачещѣ, кърора акмꙋ кꙋ тоцій Тꙋрчій а ле зиче неам депринс, нꙋ сѫнт Тꙋрчій, че стъпѫниторій Тꙋрчилор, карій кꙋ мꙋлте сꙋте де аній (де пе времѣ лꙋй Ираклїе ꙟмпърат) май денаинте де ачещѣ рꙋмпѫнд поарта де фіер, пре карѣ ла анꙋл 1722 кꙋ ꙟнкинъчюр не ꙟмпъратꙋл Петер Алезїевичй кꙋ кѫтева алте четъцій пе марцинѣ мърій Каспій пънъ ла цара Гилѣнꙋлꙋй сꙋпт стъпѫнирѣ са ѡ аꙋ адꙋс, ла мꙋн-

ції Кафкасȣлȣй (карѣ есте ꙟнтре марѣ нѣгръ ши ꙟнтре марѣ Каспій, ши астъꙁ съ кѣмъ Дербенд, ши четате есте кȣ ачеста нȣме, карѣ хотъръще ꙟмпъръціа Рȣсаскъ кȣ чѣ Персѣскъ), аȣ ешит ꙟн пърциле Асіеĭ, карій акмȣ съ кѣмъ Тȣркменій. Пре ачещѣ май пре урмъ сȣппȣиндȣй Сȣлтан Осман чел дин тъй, кариле саȣ нȣмит ꙟмпърат Тȣрческ, де пре нȣмеле ачелора, скріиторій обичюинцй фіинд лѣȣ зис ши ачестора Тȣрчй, прекȣм маĭ џос, кѫт съ ва пȣтѣ май пре скȣрт ши май дешкис, вом сили съ арътъм. Кȣ мȣлте времй май денаинте ꙟн Тътърѫмѣ чѣ маре, фостаȣ ун лок пре динафара Хиней (кърȣа Історичій Арътпещй ꙟй зик Чин-ши Чинймачин) кърȣа лок ꙟй зик Історичій Тȣрчещй Дещикапчѣк, адекъ Кѫмпій Капчѣкȣлȣй. (Трагȣсъ кѫмпій ачещѣ дин апа Донȣлȣй пънъ ла Хина, трекѫнд песте апа Волгъй алътȣрѣ кȣ Ȣꙁбекȣл, пре каре кѫмпй дȣсȣнѣȣ времѣ ши пе ной айвндѣ). Пе кѫмпій ачещѣ лъкȣа ун нѣм де Тътарй, карій съ кіема Сетȣꙁій. Динтр' ачещѣ ѡ самъ скȣлѫндȣсъ, аȣ венит шаȣ кȣпринс локȣриле атȣнчѣ пȣстій, пре марџиниле мърій Каспієй, чѣле деспре ръсърит, кариле сѫнт ꙟнтре Лиманȣл, чей зик астъꙁ Кара Богаꙁ, ши ꙟнтре маре Балта, че-ѡ нȣмеск Хива, каре балтъ деспре ръсърит аре ꙟмпъръціа Оꙁбекȣлȣй ши а Хаванȣлȣй, ши ꙟн трѫнса дъ ѡ апъ

маре, карѣ акмꙋ ꙟй зик Дара, іарѫ ла Історичїй Тꙋрчещй сѫ кѣмѫ Нахра, де пре а кѫрїа нꙋме ши партѣ локꙋлꙋй ачелꙋа сѫ кѣмѫ Нахра. * Огꙋзїй дарѫ ачещѣ дꙋпѫ че аꙋ венит пе локꙋриле помените, пе времѣ, ꙟн карѣ кꙋпринсесѫ Чингиз Хан Персїа, аній де ла Мꙋхамед 611 карии есте де ла Хс 1214 * Ꙟн четатѣ Нахра ера стѫпѫниторю Сꙋлейман шах, фичорꙋл лꙋй Кїалп, непотꙋл лꙋй Кѫзил Бога, стрѫнепотꙋл лꙋй Биутемꙋр, ши стрѫнепот де стрѫнепот дꙋпѫ кѫтева нѣмꙋрй лꙋй Огꙋз Хан, непотꙋлꙋй лꙋй Кай Хан, карій сѫнт чїй дин тѫй пѫринцй ши стѫпѫниторй Огꙋзилор. Дин нѣмꙋл дарѫ ачестора, Сꙋлейман Шах, прекꙋм ам зис, аꙋзѫнд прокопсала, каре фѫкꙋсѫ Чингиз Хан дꙋпѫ че аꙋ ꙟнтрат ꙟн Персїа, ши кѫте цѫри аꙋ сꙋпꙋс сꙋпт стѫпѫнирѣ са, анꙋл поменит саꙋ скꙋлат ши ел кꙋ 50 мїй де Тѫтарй Огꙋзй, шаꙋ пꙋрчес спре Асїа, сѫш гѫсаскѫ ши ел нескарива локꙋрй де стѫпѫнире; Ши ашѣ аꙋ ешит ꙟн пѫрциле Медїей (карѣ Тꙋрчеше сѫ кѣмѫ Азербайцан) каре царѫ пре атꙋнчѣ ера сꙋпт областїа Персилор. Че Персїй фїинд ꙟнтраче ꙋлꙋире ши рѫсипѫ, каре ле фѫкꙋсѫ Чингиз Хан, Сꙋлейман Шах пре лесне аꙋ сꙋпꙋс тоатѫ цара Мидїей, дꙋпѫ ачеа пꙋрчегѫнд кꙋ оастѣ сѫ ꙟнтре асꙋпра лꙋй Аладин Домнꙋл Тꙋрчилор (акѫрꙋа скаꙋн пре атꙋнчѣ ера ла Иконїа),

* Тарїхꙋл лꙋї Хоџе Садїр ꙟн Прїдословїа.

Анꙋл 1214. * Тевар̃їк ꙟн Капꙋл 1. пентрꙋ фамілїа Алі-Османілор.

нїа), вржнд сꙁ трѣкꙁ апа Еѵфратѹлѹй кѹ калѹл ӂн нот, аколо саѹ ӂнекат. Іарꙁ чѣ май де обще Їсторїе тѹрчѣскꙁ скрїе, прекѹм апроапе де Халеп сѹнт четатѣ че сꙁ кѣмꙁ Бакер сꙁ фїе ӂнгропат. Ӂн урма лѹй аѹ рꙁмас трїй фичорй Ердогрил, Гюндогди ши Дѹмдар; Ачещѣ тѹстрей шаѹ ӂмпꙁрцит дѹпꙁ моартѣ лѹй Сѹлейман шицꙁриле че сѹппѹсѣсе ши оштиле. Дечй Гюндогди ши Дѹмдар аѹ пѹрчес кѹ оштиле сале спре пꙁрциле рꙁсꙁритѹлѹй, пентрѹ а кꙁрора сфжршит Їсторичїй Тѹрчещй нѣваш нѹ поменескꙁ, іарꙁ Ердогрил саѹ слобоѕит спре пꙁрциле Еѵропїй, ши саѹ апропїет пꙁнꙁ апроапе де Халеп, арѕжнд ши прꙁджнд, де каре весте лꙁжнд Аланддин Сѹлтанѹл Иконїей, аѹ сокотит, кꙁ пре нѣм ка ачеста витѣѕ ши вржмаш май бине кѹ прїетенїе декжт кѹ непрїетенїе ӂн цара са сꙁй примѣскꙁ, ши май вжртос, ачѣста а фаче лаѹ ӂндемнат маре невоа, карѣ авѣ де рꙁмꙁшица Тꙁтаржлор, карїй пре ачѣле локѹрй ӂмпрꙁщїецй рꙁмꙁсѣсе, ши де тоате пꙁрциле ардѣ ши прꙁда. Ши ашѣ Аланддин тримицжнд ӂнаинтѣ лѹй Ердогрил оаменй, лаѹ пофтит сꙁ фїе кѹ паче, ши ел кѹ драгосте ӂл ва прими. Ердогрил ӂндатꙁ лꙁсжнд гжндѹл чел де непрїетенїе, аѹ венит кѹ тоцй оаменїй сꙁй ӂн слѹжбꙁ лжнгꙁ Аланддин Сѹлтан, кꙁрора ӂндатꙁ лѣѹ орждѹит локѹрй пентрѹ шедере, кариле астꙁѕ ӂл кѣмꙁ Карацѣ-

даг,

даг, ши лѣфъ, ши алтъче лѣѹ требѹит пентрѹ хранъ. Ердогрил дѹпъчеаѹ примит слѹжбъ, ꙟндатъ саѹ апѹкат, ши кѹ невирѹитъ мѫнъ ꙟн пѹцинъ време, тоатъ цара лѹй Аладдин Сѹлтан де Тълхъримѣ Тътъраскъ аѹ кѹръцит, пре уній принзѫндѹй, пре алцій оморѫндѹй, іар пре алцій де тот песте хотаръле църіи гониндѹй. Аладдин възѫнд вредничіа ши витежіа лѹй Ердогрил, ꙟн май маре чинсте ши драгосте лѹѫндѹл, лаѹ пѹс Сераскерій песте тоате оштиле сале. Ꙟтре ачесте тѫмплѫндѹсъ моартѣ лѹй Ердогрил, Алаиддин ачѣлаш чинсте аѹ дато лѹй Осман фичорѹлѹй съѹ, (кареле пентрѹ тинерецъ кѹ нѹме дезмїердат съ кема Османцик). Осман лѹѫнд чинстѣ тътѫнескъѹ, ꙟн витежіа ши пѹртарѣ оштилор кѹ мѹлтѹл коворшіа пре татѫсъѹ Ердогрил, ши нѹ нѹмай кѫчй цара лѹй Аладдин Сѹлтан де непріатеній некълкатъ ши неатинсъ ѡферіа, че ꙟнкъ ши алте мѹлте четъцй дин мѫна Гречилор лѹѫнд, ла стъпѫнирѣ лѹй Аладдин Сѹлтан ле алътѹра. Ꙟтре ачесте Аладдин Сѹлтанѹл Тѹрческ сфѫршит фїинд де бътрѫнеце, ла анѹл
Ал 1300. Хиџретѹлѹй 699 карилеесте дела Хс: 1300 фъръ фичорй мѹринд, кѹ сфатѹл ши кѹ воа де обще ꙟн локѹл лѹй аѹръдикат ла стъпѫнирѣ Тѹрчилор пе Осман. Ашѣ Осман дечїа нѹме ши пѹтѣре де Сѹлтан лѹѫнд, ши оштиле Огѹзилор уна фъ-

кѫнд

кѫнд кȣ оастѣ Тȣрчилор, ка ун фȣлџер дечїа ꙟн тоате пърциле еѫ слобозїа, ши ꙟнкътро мерџѣ, фъра изгѫндъ ши фъръ добѫндъ нȣ съ ꙟнторчѣ. Ши ашѣ ꙟн 25 де ань ши 5 лȣнй зиле 17 кѫт дȣпъ моартѣ лȣй Аладдин аȣ ꙟмпърӑцит, тоате цѫриле ши четъциле ꙟн Асїа микъ, кариле ера сȣпт стъпѫнирѣ ꙟмпърацилор Гречешй, (осебй де Брȣса ꙟн Виѳанїа ши де Никїа) сȣпт стъпѫнирѣ са лѣȣ сȣпȣс. Осман ла анȣл де ла Домнȣл Хс: 1326: ꙟн Енишехир дела Лѣт 1326.
Асїа (унде скаȣнȣл дин Иконїе мȣтасъ) мȣринд, аȣ урмат ла ꙟмпъръцїе фиюрȣл сѫȣ Орхан. Ачеста аȣ лȣат ши Брȣса ши Никїа ши тот алтъ, че май рѫмъсѣсе ꙟмпърацилор Гречешй ла Анадол, апой тримецѫнд пе фечорȣл сѫȣ Сȣлейман, аȣ трекȣт Богазȣл пе ла Калїополис ла Европа ши лȣѫнд четатѣ Калїополис, аȣ прѫдат ла Европа пѫнъ сȣпт Ȣдрїю. Атѫта ера ꙟмпърацїй Гречешй де не сокотиторй лȣкрȣрилор сале (Поате фи Думнезеȣ врѫнд съ ле ꙗ ꙟмпъръцїа, ꙟнтѫй ле лȣасъ сокотѣла), къ кѫнд аȣ адȣс вестѣ лȣй Андроник Палеологȣ прекȣм Тȣрчїй аȣ лȣат Калїополис (карѣ есте кеа Цариградȣлȣй деспре марѣ албъ), зик съ фїе рѫс ши съ фїе ръспȣнс: Ох! не маре лȣкрȣ, ам пїердȣт о поатѣ де ꙟнкис Порчїй, ши ун улчор де вин. — Дȣпъ Орхан аȣ стътȣт ал трїеле ꙟмпърат Мȣрад фиюрȣл

лѹй. Ачеста аѹ трекѹт кѹ тотѹл ла Еѵропа, Ѹ-дріюл аѹ лѹат, Филиппополис ши цара Мѹнтенѣскъ аѹ сѹпѹс. Дѹпъ Мѹрад аѹ урмат фечорѹл лѹй Баезид, кареле саѹ порекнит Илдърѫм, адекъ фѹлџер. Ачеста аѹ кѫзѹт роб пре мѫна лѹи Темѹрленг, ши аколо аѹ ши мѹрит. Дѹпъ кѫдерѣ ачестѹѧ прин 7 ани аѹ фост гѫлчѣвъ пентрѹ ꙟмпъръціе ꙟнтре фечорїй лѹй Мѹса ши Сѹлейман, ши пънъ май пре урмъ аѹ стътѹт ла ꙟмпъръціе Мѹхамед фичорѹл лѹй Баезид, апой ѧръш Амѹрад аѹ урмат, акѹй фечор аѹ фост Фатих Сѹлтан Мѹхамед, кариле аѹ лѹат Цариградѹл, ши ашѣ дечїѧ дин зи ꙟн зи ꙟмпъръціїѧ ачѣста мъриндѹсъ, ши крескѫнд пънъ ꙟнтр'атѫта саѹ лъцит ши саѹ ꙟнъльцат, кѫт ши челор кѫт де прощй щїѹт есте, ши пline сѫнт Библїотичеле ши Тѹрчещй ши крещинещи де минѹнате ши марй фаптеле лор, ꙟнаинте а кърора де нар фи фѹс Дѹмнезеѹ метанїиле лѹи Леополд Кесарюлѹй, кѹ армеле Немцилор аместекате, пънъ акмѹ тоатъ крещинътатѣ ꙟн Еѵропа ла примеждїѧ чѣ де апой ар фи аџюнс.

КА-

КАПѸЛ III.

Аратъсъ рѫндѹл Краилор Ѹнгѹрещй дела ѫнчепътѹра Кръїей лор, пънъ ла нъпада лѹй Батїе.

Май денаинте, де кѫт а лѹа Латинїй Цариградѹл дин мѫна Романилор, пре време лѹй Исакїе Ангел ла анѹл 1193: пентрѹ Бела Краюл Ѹнгѹреск ам поменит, прекѹм аѹ фост єл атѹнчѣ кръина, ши прекѹм аѹ фост ши сокрѹ лѹй Исакїе, унде кѹрсѹл аннилор не трѧџѣ съ зичем ши де моартѣ лѹй, ши де крайїй, карїй аѹ стътѹт ѫн урмъй; ѫнсъ ной не врѫнд съ абатем кѹрсѹл хроникѹлѹй пънъ ла лѹарѣ Цариградѹлѹй дела Латиний, ши пентрѹ ка аместе каре съ нѹ фачем вороавей, ам сокотит кѹ деосебит кап пентрѹ Крайїй Ѹнгѹрещй съ зичем, пентрѹ ка четиторюл нострѹ май кѹрат съ кѹноаскъ, кѫнд ши ѫн че време аѹ фост Владислав чел адевърат Краю ѫн цара Ѹнгѹрѣскъ, пентрѹ кариле Четиторюл прекѹм єсте адевърат ѫнщїинцѫндѹсъ, фъръ ничй ун препѹс ва кѹноаще, къ Владиславѹл чел минчюнос (пре кариле Бъснѹиторюл Сімеон ѫлкѹноаще Ласлъѹ) пре времеле, ѫн кариле кѹ баснеле лор ѫн скаѹнѹл Кръїй ѫл пѹн ничй аѹ фост, ничй аѹ пѹтѹт фи, ничй

ла Історичїй адевѫрацй сѫ афлѫ. Ꙟн анȣл да-рѫ, прекȣм ам зис 997 фостаȣ краю ꙟн цара Ȣнгȣрѣскѫ Стефан фичорȣл Гейзїй, кариле ꙟн-тѫй ши Краю саȣ нȣмит, ши ла лȣмина Крещин-нѫтѫцїй аȣ венит.

2: Ал доиле аȣ фост Петер Аллеман, фичорȣл лȣй Гȣлїелм ши непот лȣй Стефан. Лѣт 1034:

3: Отто, кȣмнат лȣй Стефан, Лѣт 1041 Ал-цїй ачестȣл зик Ава.

4 Петер Аллеман де ал доилѣ, Лѣт 1044.

5: Андрїас, ꙟнтѫй изскȣт алȣй Ладислав Пле-шȣгȣлȣй, фичорȣл лȣй Михаил, каре аȣ фост фрате лȣй Стефан, Лѣт 1047:

6: Бела, фрателе лȣй Андрїас, Лѣт 1059:

7: Соломон фїюл лȣй Андрїас, Лѣт 1063:

8: Гейза Мариле, фичорȣл Белїй, Лѣт 1075:

9. Ладислав, фрателе Гейзїй фичорȣл лȣй Бе-ла. Ачеста Ладислав ла Історичїй Ȣнгȣрещй сѫ нȣмеще Сфѫнт; че ачеста нȣ поате фи Вѫлхов-ник лȣй Симеон Баснѫ, кѫчй есте кȣ 167 де анй май ꙟнаинте, декѫт Ласлѫȣ чел минчюнос, ка-риле аȣ учис кȣ топорȣл чел дин черй коборѫт пе Батїе Ханȣл Тѫтѫрѫск; Кѫ Ладислав ачеста аȣ стѫтȣт ла Крѫїе Лѣт 1078: іарѫ Ласлѫȣ чел минчюнос, кариле зик сѫ фїе авȣт бѫтае кȣ Тѫ-тарѫй лȣй Батїе, аȣ фост ла Лѣт 1242: че пен-трȣ ачѣста пре ларг вом зиче ла ачелаш ан.

10: Ал зечеле, дꙋпъ Сф: Ладислав аꙋ фост край Коломан фичорꙋл лꙋй Гейза Мариле ла Лѣт 1095.

11: Стефан 2ле фичорꙋл лꙋй Коломан 1117.

12: Бела 2ле орбꙋл фичорꙋл лꙋй Алм, Лѣт 1136.

13: Гейза 2ле фїюл лꙋй Бела 2ле, Лѣт 1145.

14: Ѫнтре Гейза ши ѫнтре Стефан, ѫн хронологїа Краилор Ꙋнгꙋрещй съ пꙋне ун Ладислав ал доилеа фичорꙋл Белїй орбꙋлꙋй, кариле, аꙋ апꙋкат Кръїа кꙋ сила, шаꙋ цинꙋто нꙋмай шѣсе лꙋнй, кареле де пе времѣ анилор ши де пе пꙋцѫнъ стъпѫнирѣ чеаꙋ авꙋт, нꙋ поате фи Ласлъꙋл чел минчюнос а минчиношилор Симїон ши Мїсаил.

15: Стефан 3ле фїюл лꙋй Гейза 2ле Лѣт 1165.

16: Бела 3ле фїюл лꙋй стефан 3ле Лѣт 1176: Ачеста аꙋ дат пе фїйка са Марїе дꙋпъ Исакїе Ангел, пентрꙋ кариле ла локꙋл сꙋ саꙋ поменит.

17: Емерик фечорꙋл Белїй 3ле Лѣт 1199.

18: Ал чествꙋа урмаш алт Ладислав, кърꙋа унїй ѫй зик фичор алꙋй Емерик, алцїй аментрелѣ, ла Лѣт 1206: Ачеста Ладислав ѫнкъ нꙋмай шѣсе лꙋнй аꙋ стътꙋт ла Кръїе, пентрꙋ карѣ Рикцїолꙋл ѫн хроникꙋл чел маре сокотеще, прекꙋм Хронологїа Ꙋнгꙋрѣскъ кꙋ грешалъ съ фїе пꙋинд дой Ладиславй, карїй бере дой ар фи фост, верй нꙋмай унꙋл, пентрꙋ неапотривирѣ времїй, ши пентрꙋ скꙋртъ Кръїа лор, прекꙋм ам ши май зис, нꙋ пот фи Ласлъꙋл чел минчюнос.

§ 19: Бела 4ле фичорȣл лȣй Андрїас, Ачеста аȣ стътȣт ла Крълїе Лѣт 1238: ши бътрѫн аȣ мȣрит Лѣт 1275: дȣпъ че аȣ крѫит ани 37: Ꙟн времѣ ачестȣа аȣ венит Батїе шаȣ прѫдат пърциле Єȣропїй, ши аȣ гонит ши пре дѫнсȣл дин скаȣн, пентрȣ кариле кȣм іаȣ фост повестѣ ꙟнаинте ла ачела ан вом ꙁиче, іаръ акмȣ ꙟнторкѫндȣне, требȣе съ арътъм дин дой Ладиславй, поате съ съ кȣвїе вре унȣл кȣ Ласлъȣ чел дин васна лȣй Сїмеон Ꙋнгȣрѣнȣл; іаръ пентрȣ Ласлъȣ ачел минчюнос ашиждерѣ вом ꙁиче ла анȣл, кѫнд плъꙁмȣиторїй ꙟл фак, къ саȣ бътȣт, шаȣ оморѫт пе Батїе; іаръ пентрȣ алалцй Край Ꙋнгȣрещй, карїй аȣ урмат, врѫнд Четиторюл съ се ꙟнщїинцеꙁе, каȣте ла Їсторичїй лор, ши алес ла Бонфин, Сансовин, Долїон, ши алцїй, ши аколо ꙟй ва афла, качй нож нѣȣ фост сокотѣла съ дȣчем рѫндȣл ачестора Край нȣмай пѫнъ ла Батїе, пентрȣ ка ши хроникȣл нострȣ крединца съш пѫнѣскъ, ши Бъснȣиторїй тȣра съш астȣпе.

КАПȢЛ IV.

Доведещесъ, прекȣм дин дой Владислави, карїй ла Історичй съ поменеск, ничй уна пе времѣ, кѫнд аȣ венит Батїе, наȣ фост ла Кръїе.

Мъртȣрисеск Четиторюлȣй къ кѫнд скрїем Хроникȣл нострȣ ла Моск, унде кърциле де тръбъ ѫнкъ тот сѫнт рарй, афлѫндȣне, пе Бонфин Історикȣл (кариле ѫнтре тоцй скрїиторїй пентрȣ лȣкрȣриле Ȣнгȣрещй май кȣрат ши май крединчос съ аре), ла мѫнъ а авѣ нам пȣтȣт; че Изводȣл Кралилор лам скос дин Хроникȣл чел маре а лȣй Рикціол, пре кариле лам потривит кȣ Історїа лȣй Длȣгош Лѣхȣл, ши кȣ Хронологȣл Калвиз, ши кȣ а лȣй Морерй Історическ Лезикон, ши динтр'ачещѣ кȣлегѫнд, (къчй ши ей дин Бонфин скрїȣ ши лȣй урмѣзъ); Іаръ акмȣ кѫнд де изноавъ дин Лътинеск ѫн лимба Ромѫнѣскъ лам префъкȣт, нȣ нȣмай Бонфин, че ши алцїй кѫцива Історичй ла мѫнъ вїиндȣне, лѣм ѫнфъцошѣт кȣ Хронологїа лȣй Рикцїол, пре кариле ѫн тоате кȣ Історичїй Ȣнгȣрещй ѫнтр'ȣн глас лам афлат, фъръ пȣцинъ не атокмире, че съ аратъ пентрȣ анїй, карїй фїеце каре Краюл ѫн че време аȣ стът ȣт

Крао

Краю, ши ꙟн че ан аꙋ мꙋрит; Че тоатъ не атокмиреа-рѣ лор нꙋмай ꙟн дой ани стѫнд, ной тот Хронологїа лꙋй Рикцїол ам урмат. Ладислав дар, (саꙋ кꙋм алцїй зик Владислав) чел дин тъй стътꙋтаꙋ ла Кръїѫ Ꙋнгꙋрѣскъ дꙋпъ татѫсъꙋ Гейза ла анꙋл де ла Хс 1078 ши дꙋпъ че аꙋ тръит ꙟн стъпѫнире 17 ани, ла Лѣт 1095 аꙋ мꙋрит. Ачеста аꙋ дат пе сорꙋса Соломира дꙋпъ Домнꙋл де Далмацїа ши де Кроацїа, акърїа бърбат дꙋпъ че аꙋ мꙋрит, ши църиле ачеле ꙟн мощенирѣ ей ръмѫинд, лѣꙋ дъртꙋнит фрѫцѫнескъ лꙋй Ладислав. Дꙋпъ ачеа Ладислав ши Бꙋлгарїа ши ѡ парте де цара Рꙋсаскъ, (карѣ ера сꙋпт Кръїа Лешѣскъ) кътръ стъпѫнирѣ са лѣꙋ адаос; фостаꙋ адевърат ом крещин, лецїй ръвниторю, ши ꙟн мирослꙋ сфинценїей вїаца шаꙋ петрекꙋт, пентрꙋ карѣ таре мъртꙋрисеск Епистолїиле Папей Григорїе ал шѣптеле. Авꙋтаꙋ бирꙋинцъ ши асꙋпра Тътарѫлор, шаꙋ мꙋрит прекꙋм ам зис ла Лѣт 1095 Їꙋлїе 30. Ачеста нꙋ поате съ фїе ачел Ласлъꙋ, кърꙋй анїй Їсторичилор адевърацй доведеск, прекꙋм кꙋ 167 де ани май ꙟнаинте аꙋ мꙋрит, декѫт нъꙋкꙋширѣ лꙋй Батїе ꙟн цара Ꙋнгꙋрѣскъ. Ашиждерѣ нꙋ поате ачеста Владислав съ фїе Ласлъꙋ чел минчюнос, кърꙋй кꙋ мꙋлцї ани май ꙟнаинте Романїй аꙋ фост пре локꙋри е лор, прекꙋм ꙟн мꙋлте локꙋрй ꙟнапой дин Їсторичй вредничй де крединцъ ам

арътат,

арътатъ ши май вꙟртос унде ам историсит ръзвоалеле ачестꙋй Ладислав, кариле аꙋ авꙋт кꙋ Тътарꙟй. Ашиждере арътъм ши дин Длꙋгош ши дин Стрїйковскїе Їсторичїй Лешещй, кꙋчй де ар фи Єшит Ромꙟнїй дела Рꙟм ꙟнтꙟй сꙋпт ачеста Владислав, нар фи авꙋт де унде съ маргъ ꙟнтр'аџюторю Половцилор, ничй Половцїй ши Печинигїй ар фи авꙋт, де унде съш ꙟмпрꙋмꙋтезе лимба, ши съш аместече кꙋ чѣ Ромꙟнѣскъ. Че ачесте фїинд май кꙋрате декꙟт ар требꙋй а съ доведи, май мꙋлт кꙋвꙟнтꙋл пентрꙋ че съ лꙋнџим, нꙋ авем. Дечй съ видем ши пентрꙋ Владислав ал доиле. Ачеста аꙋ фост фичор лꙋй Емерикꙋ, прекꙋм ꙟн Извод ам арътат, шаꙋ стътꙋт ла Кръїе Лѣт 1026 ши прекꙋм мъртꙋрисѣще Бонфин аꙋ стътꙋт ꙟн Кръїе нꙋмай 6 лꙋнй. Аша мъртꙋрисѣще ши Хронологїа лꙋй Аврахам Бакшай, макар къ Длꙋгош скрїе съ фїе крънт ун ан ши доаъ лꙋнй, ши ла Лѣт 1027 аꙋ мꙋрит. Ачесте дин Бонфин ши Аврахам ши Морерїꙋ ачесте адеверѣще Ринкцїолꙋл ꙟн Генеалогїа Краилор Ꙋнгꙋрещй, ши нꙋмай 6 лꙋни съ фїе крънит мъртꙋрисѣще. Ачеста Владислав ꙟнкъ нꙋ поате фи Ласлъꙋл минчюнос а Мъзакꙋлꙋй Симеон, кꙋчй ши ачеста аꙋ фост кꙋ 36 де ани май ꙟнаинте де ꙟнтраре лꙋи Батїе ꙟн цара Ꙋнгꙋрѣскъ. Ашиждерѣ нꙋ поате фи, кꙋчй скꙋртꙋ времѣ а шѣсъ лꙋнй нꙋ рабдъ адевериица Їсторїей

съ

сѫ фіе пѹтѹт лѹкра, кѫте спѹн Бѫснѹиторіи каѹ лѹкрат. Ашиждерѣ нѹ поате фи кѫчи де ла анѹл 1206 ши де пе ачѣстѫ време, ши ѫнкѫ кѹ сѹте де ани май ѫнаинте, прекѹм Ромѫніи сѫ фіе фост кѹ Домніи ши кѹ стѫпѫніре, дин Історичи амѫрѫтат, ши ѫнаинте дин Історичи нострѫш де креднцѫ вом доведи. Ашиждерѣ нѹ поате фи Владислав ачеста Ласлѫѹл нѹи Симеон кѫчи кѹ кѫциваани май ѫнаинте, адекѫ пе ла аніи 1186 Влахіи саѹ деспѫрцит де ла ѫмпѫрѫціа Цариградѹлѹи, ши мѹлте рѫзбоае дѹпѫ ачеа аѹ авѹт кѹ Исакіе Ангел, прекѹм ѫнапой пре амѫнѹнтѹл дин Історикѹл Никита Хоніатис ам скрис. Ашѣ дар минчюна Бѫснѹиторилор де Ласлѫѹл лор май гоалѫ де кѫт пилѹгѹл піѹлицей рѫмѫинд, Владиславіи чей адевѫраци динтрачѣ васнѫ сѫ дескват. Ярѫ че Краю Ѹнгѹреск аѹ фост пре време, кѫнд аѹ ѫнтрат Батіе ѫн цара Ѹнгѹрѣскѫ, ши че рѫзбоае аѹ авѹт кѹ дѫнсѹл, врѫнд Дѹмнезеѹ, ла аніи, каріи саѹ тѫмплат, май ѫнаинте ла рѫндѹл лор пре ларг сѫ ва зиче.

КАПѸЛ

КАПУЛ V.

Аратъсъ прекум Ромѫнїй чещй дин коаче де Дунъре сѫ фїе луат Протекцїа луй Андреас Краюл Унгуреск.

Пре времѣ, * че ѫмпърѫцїа ла Никеа Їоаннис Дукас, ѫн цара Унгуреаскъ ера Краю Андрїас ал доилеа, фиюрул Белїй ал трїилеа, каре ла анул 1207 ау фост стътут ла Кръїа Унгуреаскъ. Ѫн времѣ ачеста Краю дин Дипломателе ши правелиле, кариле ау ашезат ел ѫн цара Унгуреаскъ, фъръ ѫндоиницъ куноащем, прекум пърциле Влахїей дин коаче де Дунъре сѫ фїе фост супт Протекцїа Кръїей Унгурещй, кѫчй поменитул Краю ѫн титул Дипломателор сѫ поменеще Краю ши а Валахїей, каре Титул ѫн Картѣ а доуа а ашезъмѫнтурилор Правелилор луй Коломан Краюл Унгуреск, скрїе ашѣ: Andreas Dei gratia, Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramiae, Serviae, Gallitiae, Lodomiriae Rex in perpetuum. Адекъ: Андрїас ку мила луй Думнезеу тот деуна Краю а Унгарїей, Далмацїей, Кроацїей, Рамїей, Сербїей, Галицїей ши а Лодомерїей, и прочй: Ѣръ Галицїа пре атунчѣ сѫ сѫ фїе кемат Влахїа дин марѣ неагръ пѫнъ ѫн Тиса, мъртурисеще Самбуцїе Їсторикул

Їоаніс Дукас. * Бонфін ші Длугош Том 1. Карте 6. Кап 508.

рикȢл Ȣнгȣреск ꙟн тѫлкȣирѣ а уноркȣвинте ши нȣмерѣ Ȣнгȣрещий. Ꙟчѣсташ адеверещѣ ши Леунклавіе ꙟн Пантекте Кап 174 унде зиче: Влахїа тоатъ май денаинте саȣ фост кемѫнд Галлицїа, прекȣм ши Диплома теле Краилор мъртȣрисеск. Скрисȣсаȣ ачѣ Дипломъ а лȣй Андреас Краю ла анȣл 1222; іаръ Андреас дȣпъ че аȣ кръит аний 34 ла анȣл 1238 мȣринд, урматаȣ ла Кръїа Ȣнгȣрѣскъ фичорȣл съȣ Бела ал патрȣлѣ, кȣ ачеста нȣме, ꙟнтр'акъръȣа време аȣ фост подѣ Тътъраскъ кȣ ХанȢл Батїе. Дечи тоатъ причина ꙟнпотривирей баснелор кȣ Їсторїа чѣ адевъратъ, ꙟнтр'ачеста пȣнкт стѫнд, силивом, ка кȣрат ши преамѫнȣнтȣл тоате нъвȣшинтȣриле лȣй Батїе ла локȣл ши ла анȣл лор съ ле аратъм, ши тоате ръȣтъциле, морциле, пръѕиле ши рѫсипеле, кариле аȣ фъкȣт ꙟн пърциле Європїй съ ле Їсторисим; Кѫчй ашѣ бȣнъ недежде авем, къ Четиторюл ностру, дей вор фи сȣнат май денаинте ла урекй баснеле лȣй Симеон Ȣнгȣрѣнȣл пентрȣ Ласлъȣ Краю, ши пентрȣ дескълекарѣ Марамуръшȣлȣй кȣ Романй, ачеле сȣнете тоате немикъ адевърат ꙟнсѣмнѫтоаре съ іасъ, ши ꙟн локȣл лор адевърата адевърацилор скріиторй Їсторїе съ пȣе, къ прекȣм пѫнъ акмȣ ам фъкȣт, ашѣ ши де акмȣ ꙟнаинте вом фаче, тоате дин Їсторичїй стреинй ши вредничй де крединцъ кȣлегѫнд, немикъ

алтъ

алтъ нева ал ностръ вом пѹне, ничй вом адаоџе фъръ нѹмай ѡ а Історичилор алкътѹире ши мъртѹріе адѹкѫнд.

КАПѸЛ VI.

Аратъсъ чѣ динтѫй а лѹй Батїе нъпадъ, ши кѹм иѹ ѫнкис атѹнчѣ Ромѫнїй потичеле мѹнцилор, де наѹ пѹтѹт ѫнтрачѣ датъ ръзбате ѫн цара Ѹнгѹрѣскъ.

Дѹпъ кѫтъ тїѹдъ нѣѹ адѹс бъснѹиторїй кѹ Пасласѹл лор чел минчюнос, атѫта одихнъ симцим акѹ, кѫнд ной ѫнтрѹ ѡпарте джндѹне, тоцй скрїиторїй стреинй Кондвиле май аскѹците де кѫт сѹлелѣ ши май лѹнцй декѫт сѹлицеле асѹпръ леш бѹѫрѣзъ, ши ка ниџе вѹнй витежй а Історїей адевърате пъзиторй ши скѹтиторй, дин трѹфаш скаѹнѹл минчюнїй пръвълиндѹй, ка фѹмѹл ши пѹлберѣ де вѫнтѹл вифорѫт ѫмпръџїиндѹй ши ръшкирѫндѹй, ѫй фачеашѣ, ка дѹпъ че ле ва пери нѹмеле кѹ сѹнет, съ трѣкъ ши съ съ ѫнтоаркъ, ши ничй локѹл съ нѹ ли съ май афле. Дечй даръ Натавїе ѫн картѣ съмълѹирїй времилор,

* Навклер Карте 2. Родул 42.

лор; Парте 1 Карте 9 Кап 3 дин Навклер, * че
дин тэй а луй Батіе нэбушире ш пуне ку 39 де
аній май пре урмэ де кат єшире луй Цингиз Хан,
а кэрула непот акму крэмула стэпэніа, прекум
ꙟн челе трекуте ам арэтат. Батіе дарэ ачеста
Ан 1236. ла анул дела Хс 1236 скулэндусэ дин Тэтэрэ-
ме чеа че єсте песте апа Болгэй, (ачещіа векй
Географій Єллинещй ꙟй зик Ра), іарэ оарделе
ачеле астэзй сэ кемэ руссещ золотаа Ор-
да), ши віинд, ꙟнтэй ау ꙟнтрат ꙟн хотарэле
ꙟмпэрэціей Русещй, ши ꙟндатэ ау рэзбит чета-
те Волга (каре акму сэ сокотеще сэ фіе фост,
унде єсте Аждраханул), де аколо спре пэрциле
де Кривэц слобозиндусэ, ꙟн лунг ши ꙟн лат тоа-
тэ цара Москиченскэ ау прэдат ши ау сфэрмат;
Ан 1237. іарэ ла ал доиле ан ау ꙟнкунджурат ши Столица Мо-
скулуй, ши ау ши добэндито, ши принзэнд, сьу
ꙟн рэзбою оморэнд пре Георгіе мареле Кнез а Мо-
скалилор, тот неамул русеск ау супус супт стэ-
пэнире са, пуиндуле де ла сине Кнез пре Іаро-
слав, фрателе луй Георгіе мареле Кнез. Аша
Батіе дупэ че ау супус цара Москалилор, скріе
Марин Історикул, * »прекум сау слобозит ꙟн
џос спре Влахій; Че Влахій уна фэкэндусэ
»ку Секуій, лэкуиторій Панонієй, ау ꙟнкис
»кэиле ши потичиле мунцилор, ши таре локу-
»риле ачеле пэзэнд, ау ꙟнпинс пре Тэтарй

* Маріи Пар 2 Карте 3. Кап 13. ші 16 ші ꙟн Єпітоме Історіей ла ачеста ан ла Іоан Гаверіо.

ꙟнна-

ѣ ꙟнапой, ши нѹ ꙗѹ лъсат пре аколо съ трѣкъ ꙟ май спре пърциле апѹсѹлѹй. Вазъ ачѣ четиторюл ши съ съ скръндъваскъ де минчюна Бъснѹиторюлѹй, къчй дин Їсторичїй чей адевъраці кѹрат съ доведѣще, къ Батїе ꙟнкъ пънъ аӂѹ ꙟнтра ꙟн цара Ѹнгѹрѣскъ, Волохїй (саѹ прекѹм Їсторикѹл Марин ле зиче Олахїй) кѹ сѫкѹїй пѹтериле ꙟмпреѹнѫндѹший, лѹй Батїе пре ачѣле локѹрй наѹ дат трекътоаре, пентрѹ карѣ аѹ кѫѹтат Тътарѫлор аш мѹта шлѣхѹл прин цара Лешѣскъ ꙟн Силезїе, прекѹм май џос вом арѫта, кѹм дарѫ съ принде сѹла ꙟн сак, ши мъчюка ꙟн пѹнгъ; (Крѣзъ четиторюл ши ꙗрте проастелор ноастрекѹвинте, къчй кътрѫ Бъснѹиторй ка ачїа, пилде ка ачесте съ принд), кѹм пѹтѹ фи Волохїй, карїй ꙟн темницїле Рѫмѹлѹй фїинд, съ ѡпрѣскъ ꙟнтрарѣ Тътарѫлор ꙟн цара Ѹнгѹрѣскъ: че ашѣ требѹе съ съ рѹшинезе Мѫзакѹл, кѫриле Їсторїиле нечетинд, баснилор урмѣзъ.

КАПѸЛ VII.

Ꙟрътъсъ прада лѹй Батїе ꙟн цара Лешѣскъ ши ꙟн Силезїа.

Батїе възѫнд, къ калѣ прин Волохїа и саѹ ꙟнкис, ши прин ачѣ парте ꙟн кътро ꙟй ера воа,

Лѣт 1240. а трече наȣ пȣтȣт, Лѣт 1240: ꙗръш аȣ ꙟтрат ꙟ цара Лешѣскъ, ши рѫсипинд Четатѣ Люблинȣл, прин тот анȣл ачела дин цара Лешѣскъ афаръ наȣ єшит; че ниме ꙟпотривъ стѫндȣй, аȣ тот прѫдат шаȣ оморѫт, пѫнъ аȣ аџюнс ла Висла. Ꙗръ Лѣт 1241: ꙗрна трекѫнд Висла пе гѣцъ, аȣ ꙟчепȣт а пръда ши ꙟтр'ачѣле пърцй; ꙟпотрива лȣй Батїе аȣ єшит Палатинȣл кȣ оасте, ши ꙟтъй кȣ нърок мъргѫндȣй, аȣ скос прада дин мѫниле Тътарѫлор; че кȣ ачѣста май мȣлт ꙟтърътѫндȣсъ Батїе, декѫт бирȣиндȣсъ, ꙟтрачелаш ан Март 18: асȣпра Лешилор нъвълинд, маре моарте ши стрикъчюне аȣ фъкȣт ꙟн тѫршїй, де каре лȣкрȣ вѫѕѫнд Болеслав Краюл Лешеск ши тоцй Домнїй Лешещй, къ нȣ вор май пȣтѣ съ стѣ ꙟпотрива Тътарѫлор, лȣѫндȣшй Доамнеле, ши че шаȣ пȣтȣт апȣка де прин касе, унїй аȣ фȣџит ла Силезїа, ꙗръ унїй ꙟпреȣнъ кȣ Краюл аȣ скъпат ꙟн цара Ȣнгȣрѣскъ. Тътарѫй бирȣиторй, ши цара Лешѣскъ фъръ ничй ѡ апъраре рѫмѫинд, дȣпъ иѕбѫндъ аȣ венит ла Краков, кариле атȣнчѣ єра Скаȣнȣл кръїей. Дȣпъ че аȣ ръѕбит ши Кракȣвȣл, ши лаȣ апринс, де аȣ арс пѫнъ ꙟн пъмѫнт, дечїа аколо шаȣ ꙟмпърцит ѡщиле ꙟн доаъ пърцй; Дечй сингȣр Батїе кȣ о самъ де ощй аȣ пȣрчес съ гонѣскъ пе Краюл ꙟн цара Ȣнгȣрѣскъ, ꙗръ кȣ о самъ аȣ тримис Се-

раске-

ѓаскерїю пе Пета, кариле мергѫнд аѹ прѫдат тоа-
тѫ Силезїа ши Бохемїа; Че Тѫтарѫй ачещѣ тре-
кѫнд пре лѫнгѫ Братиславїа, ши аџюнгѫнд ла
Лигниц, аколо лѣѹ ешит кѹ оасте ѫнаинте Дѹ-
кѹл Хенрик. Дечй ѫнтѫй гаѹ мѫрс рѫзбоюл оа-
рече кѹ нѫрок, гарѫ май апой некрединчос нѫро-
кѹл рѫзбоаелор фаца ѫнторкѫнд, кѹ неповести-
тѫ рѫсипа ши прѫпѫденїа ощїй сале, ши ел аѹ
перит. Миннѹне скрїѹ Їсторичїй поменинцй де
моартѣ каре саѹ фѫкѹт Крещинилор ѫнтрачел
рѫзбой, кѫ Тѫтарѫй дѹпѫ чеаѹ извѫндит, зик,
сѫ фїе тѫят дела тот мортѹл кѫте о уреке, ши
кѹ ачесте урекй сѫ фїе умплѹт 9 сачй, ши сѫй
фїе тримис ла Батїе пентрѹ довада бирѹинцїй лор.

КАПѸЛ VIII.

Ѓратѫсѫ прекѹм Бела Краюл Ѹнгѹ-
реск адевѫрат аѹ черѹт аџюторю
дела Кесарюл ши дела алцй Край, че
наѹ лѹат, ши бѫтаа фѫрѫ нѫрок, ка-
рѣ аѹ авѹт кѹ Батїе.

Прекѹм апа нѹ сѫ поате цинѣ ѫн чюр, ашѣ
минчюна нѹ поате сѫ сѫ стѫрѹаскѫ ѫн басмеле
салеь че ка нѫсипѹл ѫн чѣсорникѹл чел де сте-
клѫ,

клъ, уна дъпъ алта скърънъдусъ, ши ку сингъръ греутатѣ са ръстурнъндусъ, ну стъ пънъ детот съ дешартъ. Фнтр'ачеста кип ши васна пентру Ласлъу ши пентру ашезарѣ Ромънилор дела Жънсул ън Марамуръш, прѣвъликдусъ ну съ поате опри, пънъ нуш аратъ дешертъчюнѣ
» ши съръчїа. * Бонфин Декада 2: Картѣ 8:
» Фнтратул луй Батїе ку Тътарїй ън цара Унгурѣскъ ашѣ ъл скрїе: Бела, зиче, фиюрул
» луй Андреас дебїа ъмплусъ чинчй анй ън Кръїе,
» кънд Тътарїй ън цара Унгурѣскъ нъвъшинд,
» суфлетеле Унгурилор греу ау доседит, карїй
» ешинд дин цара Лешѣскъ, ау венит ла Поарта,
» каре съ кѣмъ Родана, (ачеста лок стръмт ън
» зиче Уреке ворникул Родна) карѣ есте ла хотаръле Ардѣлулуй ши а църїй Унгурешй, тръ
» пън ла ачюнсе ла ачеста лок (пре алте пърцй фїинд тоате потичниле ъпкисе), тау кѫтат атре-
» че принтре цара Русаскъ ши принтре Команїй,
» фъкънд ши дешкизънд кале де трїй зиле тот
» принтрегул мунцилор, ши ашѣ прекум ам зис,
» ръзбинд ла Родна, аколо ау афлат пре Палатинул Краюлуй Белїй, кариле пъзїа ачѣ трекътоаре; че пре ачеста ъндатъ бируиндул, ау ън-
» трат ън цара Унгурѣскъ. * Иръ Бела вѣзънд
пръзиле ши ръутъцилe, кариле Тътарїй фъчѣ
» ън църиле вечине Унгарїей, ау тримис ла Фридерик

* Бонфїн Декада 2. Карте 8.

* Бонфїн ъ-колош Парїсїот Лїст 540 шї 545.

»дерик ал доилѣ ꙟпъратȣл апȣсȣлȣй, ши ла Дȣбравїѣ Карте 15. Навклер Кар 2. Кап 22.
»Краюл Францȣѕеск, ши ла чел Инглиѕеск, рȣгѫн-
»дȣсъ пентрȣ ацюторюл; че пȣцѫн аȣ фолосит,
»къчй Бела авѣ атȣнчѣ гѫлчѣвъ кȣ Ȣнгȣрїй съй,
»карїй бȣкȣрошй ера, орй кȣ че мижлок ар фи, нȣ-
»май де дѫнс съ съ избъвѣскъ, дечй Бела въ-
»ѕѫнд невоа чей вине асȣпръ, ши ничй де ла ай
»сьй, ничй де ла стреинй вре ѡ нѣдежде авѫнд,
»ꙟнтъй шаȣ тримес Кръаса ꙟн Аȣстрїа, ꙗръ ел
»кȣ кѫтъ оасте саȣ пȣтȣт гъта, аȣ стътȣт фацъ,
»ши гроѕник ръѕбою аȣ авȣт кȣ Батїе; че неоприт
»фїинд бичюл лȣй Дȣмнеѕеȣ асȣпра църилор аче-
»лора, Бела фȣ бирȣит, ши оастѣ лȣй мѣй тоатъ
»пръпъдитъ, сингȣр дин ръѕбою кȣ пȣцинй скъ-
»пѫнд.« Дȣпъ ачѣста Бела въѕѫнд, къ ꙟн ца-
ра са съ съ сприжинѣскъ, саȣ алтъ оасте ꙟнпро-
тива непрїатенȣлȣй съȣ съ пȣе, нѣй пȣтинцъ, ꙗȣ
къȣтат ши лȣй кȣ фȣга а скъпа, ши ашѣ Ꙟ лѣт 1242 Лѣт 1242.
дин ръѕбою педестрȣ скъпѫнд, аȣ єшит ꙟн Аȣ-
стрїа, унде ши Доамна ꙟй ера тримисъ; че Фри-
дерик Дȣкȣл де Аȣстрїа пиѕмъ веке пе Бела а-
вѫнд, ꙟн времѣ слъбичюнїй лȣй мижлок де ръс-
кȣмпъраре афлѫнд, ꙗȣ жекȣит тоатъ аверѣ, ка-
рѣ Кръаса кȣ дѫнса адȣсѣсе, ши ашѣ гол ши
десбръкат лаȣ гонит дин цара са; Бела ꙟнкъ ꙟн
кътро лȣа не майавѫнд, аȣ єшит кȣмаȣ пȣтȣт
ꙟн Далмацїа, ꙗръ де аколо токма ла остроавеле

     мърїй,

мѫріи̂, чеи̂ зик Андріатикъ съ фіє трекꙋт, скріє Аврам Бакшаи̂ ꙟн Хронологїа Краилор Ꙋнгꙋрещи̂.

КАПꙋЛ IX.

Арътъсъ ꙟтꙋрнарѣлꙋи̂ Батїє кꙋ Тътарꙗи̂ ꙟнапои̂, ши а Белїи̂ ла Кръїа са.

Батїє дꙋпъ фꙋга Белїи̂ ꙟн Аꙋстріа, аꙋ стътꙋт кꙋ Кошꙋл ꙟн цара Ꙋнгꙋрѣскъ, ши аколо ꙟн тоа-те пърциле нъвъліи̂ ши чѣтъꙋлꙋриле тримицѫн-дꙋш, ꙟн царъ немцаскъ пънъ ла Дꙋнъре пръда-ѣ ши арсѣсе, ꙟн протива а кърора Фридерик ꙟм-път аꙋ тримис кꙋ оасте пре дои̂ фичорі аи̂ съи̂, пе Конрад ши пе Хенрик (кѫчи̂ сингꙋр авѫнд ръзбою кꙋ Папа, вътѣ четатѣ Фавенціа), каріи̂ віинд асꙋпра лор, пꙋцин лꙋкрꙋ ар фи прокопсит, де нꙋ шар фи стрикат Тътарꙗи̂ сингꙋри̂ шіє, кѫчи̂ ꙟнкътро мерџѣ, тоате сꙋпт фок пꙋинд, макар къ де жакꙋрі ши довѫндъ фъръ самъ ꙟнкъркаци̂ єра, ꙟнсъ ла маре липса хранеи̂ аꙋ венит кꙋ тоцїи̂, ꙟн-наинте а маи̂ пръда фичоріи̂ лꙋи̂ Фридерик вите-жѣще опринꙋи̂, де фоаме силици̂ ши ꙟнпꙋци-наци̂ фїинд, лѣꙋ кътат дин цара Ꙋнгꙋрѣски а єши, ши ла але сале а съ ꙟнтоарче. * Пентрꙋ сфѫршитꙋл лꙋи̂ Батїє ꙟн доаъ фелюри спꙋн скріи-торіи̂; уніи̂ зик, прекꙋм ꙟн ръзбоюл кꙋ Фичоріи̂ лꙋи̂

* Бонфін ші Дꙋбравіє ла локꙋріле де сꙋс. Навклер

луй Фридерик сѫ фїе перит, іарѫ Бонфин ку Ду- аколош. Па-
біавіе спун, прекум ла локул сѫу сѫ сѫ фїе ꙟн- таніе Парте 1
торс ку Тѫтаржй, кѫцй іау скѫпат ꙟнтрецй. Іа- Карте 9.
рѫ Бела Краюл ꙟн анул 31 а ꙟмпѫрѫцїей луй
Фридерик ла апус, ꙟмпѫрѫцѫнд асупра Гречилор
ла Никеа Іоаннис Дука, ши ꙟн Цариград Балдуин
ал доиле Лѣт 1246 фїинд ꙟн Далмацїа ши ау- Лѣт 1246.
зинд, прекум Тѫтарїй ау єшит дин цара Унгу-
рѣскѫ, ши сау дус ла локуриле сале, черкатусау
доарѫ сѫ ва путѣ ꙟнтоарче прин Аустрїа, сѫ іасѫ
ꙟн цара луй. Че Дукул де Аустрїа неврѫнд сѫй
дѣ кале, єл ау стрѫнс кѫт ва оасте ꙟн Далмацїа,
ши ку алта лау аџюторит ꙟмпѫратул Фридерик;
Ашиждерѣ ши Кавалерїй де Родос ши Комесїй де
Франгипан ку бунѫ самѫ де оасте іау венит ꙟнтр'
аџюторю. Ачещѣ атунчѣ сѫ кема Круцїатй,
кѫчй ꙟн хайнеле сале пурта кручй кусуте, пентру
ка сѫ сѫ куноаскѫ динтр'алцїй, ачещѣ апой Кава-
лерй фїинд гонйцй де Сулейман ꙟмпѫратул
Турческ, ау трекут ла островул Малта. Лѣт
1522 ку ачѣстѫ оасте аџуторинду сѫ Бела, ау ꙟн-
трат ку дѣсила ꙟн Аустрїа. Дукул де Аустрїа
ку мултѫ оасте ꙟпротивѫ єшиндуй, ꙟн тот
кипул сѫ силїа, сѫ нуй дѣ кале де трекѫтоаре;
Че Бела пе алт лок сѫ трѣкѫ неврѫнд, ку са-
бїа шау фѫкут друм. Ꙟвреме че таре ку Дукул
рѫзбою дѫндуше фу бирутору, ши Дукул ꙟн

ръзбою къзжнд, тоатъ оасте и сау ꙟмпръщіет, каре ꙟн кътро ау пътут. Ши аше Бела тот де одатъ ши дин Далмаціа ау єшит, ши пре Дукул де Аустріа ау оморжт, ши цара Стиріей супт стъпжнире са ау луат, ши ла Кръіа са ꙟн цара Унгуреаск сау ꙟнторс. Апой дупъ че сау ашезат ла Кръіа Унгуреаскъ, скріе Авраам Бакшай ꙟн Хронологіе, прекум ачелор Круціаций ши Франгипанилор съ ле фіе дърuит мулте сате ши ораше ꙟн цара Унгуреаскъ, ꙟнтъриндуле ку урниче де вечникъ мошіе, ши аше аче оасте де ажюторю съ фіе ръмас ку тотул пре локуриле, кариле ле дидесе Краюл. Поате ши де пре ачеастъ Їсторіе съ фіе скимосит васна са Симеон, ꙟн локул Круціатилор де Родос пе Романій дин темницеле Ржмулуй пунинд. Афлатам ши ачестуй Краю о Дипломъ ꙟн титул єй скрис, тот ꙟнтр'ун кип ку а Дипломей, каре єра скрисъ де татжсъу Андріас, адекъ: Краю а Унгуріей, Далмаціей, Кроаціе, Раміей, Сирвимей, а Галиціей, адекъ а Влахіей. Скрисъ єсте ачеастъ Дипломъ ла анул 1270 каръ Бела дупъ че ау кръит аний 37 бътржн де зиле ла анул 1274 мурind, фу ꙟнгропат ꙟн Стригон. Ꙟнтр'ачеста кип даръ ау фост ръзбоаеле луй Батіе ку алте немурй, ши ку Бела Краюл Унгуреск, ши ачеста ау фост сфжршитул пръзилор, ши ръзбоаеле луй Батіе ши а Белій, кареле

адевърат

адевърат пе ачѣле времй аȣ фост Краю Ȣнгȣреск, де унде декжт соареле май кȣрат съ кȣноаще, къ повестѣ пентрȣ Ласлъȣ, карѣ зиче съ фіе оморжт пе Батіе, ши кȣм Ромжній съй фіе бътȣт пе Тъ-тарй, хиреш ши гоалъ минчюнъ есте. Де ла а-нȣл 1255 Іоанис Дȣка ꙟмпъратȣл Гречилор дȣ- Ан 1255.
пъ че аȣ ꙟмпърѫцит ла Никеа анй 33 аȣ мȣрит, ши аȣ лъсат ꙟн локȣл сѫȣ пре фіюл сѫȣ Ѳеодор Ласкар чел тжнър. Ѳеодор Ласкар чел тжнър
Макар къ ной кȣ атжтѣ довѣде ши мъртȣрій, кжте пънъ акмȣ ꙟнаинте ам пȣс пентрȣ скорнитъ басна лȣй Ласлъȣ, ши пентрȣ дескълекарѣ Марамуръшȣлȣй кȣ Ромжній нощрй, одихнит съ фіе нъдъждȣим; ꙟнсъ ной адевървл съ мъртȣрисим, кȣ атжта ꙟнкъ тот нȣ не пȣтем одихни, де каре лȣкрȣ кърпитȣриле минчюношилор ꙟнкъ а май деструма, ши а спжркȣй ꙟндемнжндȣне, ꙟнкъ ши ачѣста кътръ четиторій нощрй а стрига, нȣ не вом сіи.

КАПȢЛ X.

Аратъсъ чюдат кипȣл басній скорните пентрȣ Ласлъȣ чел скорнит ши минчюнос.

Ѡ! оменнте Четиторюле! Кжт де греȣ лȣкрȣ есте адеверница минчюній а афла, ши ꙟнкъ дȣпъ

че

че о афлъй, май кꙋ греꙋ каде щїинца еꙇ, къ афлѫнд, нꙋ афлъй, ши щїинд нꙋ щїй; Къ прекꙋм вїинд ꙟнтꙋнерикꙋл, алтъ нꙋ пꙋтем афла, фъръ нꙋмай къ липсеще лꙋмина, ашѣ афлѫнд минчюна, алтъ нꙋ щим, фър кѫт, къ есте липса адевърꙋлꙋй, карѣ ничй фїинцъ, ничй сꙋпстаре поате авѣ. Рѫдева поате Четиторюл де сꙋрдъ осѫрдїа ноастръ, кѫчй кипꙋл, а кърꙋа фїинцъ ꙟн лꙋкрꙋриле фирїй нꙋ съ афлъ, а ѕꙋгръви не апꙋкъм, ши корѫбїй ꙟн аер, стѫнчй пре апъ плꙋтинд, Лей ши Змей плꙋгꙋриле пре арътꙋрй тръгѫнд, ши алтеле ка ачесте фостꙋрй де китѣлъ (лꙋкрꙋрй пре кариле ле ѕъмислеще пърерѣ) а аръта не невоим. Че прекꙋм ной словоꙁенїе ла рѫс ꙟй дъм, ашѣ ши еа икоана, чей вом шерꙋи, требꙋе нꙋ де тот съ о лепеде, карѣ макар къ де алтъ требникъ нар фи, ꙟнсъ рѫсꙋл поате съ кѫштѣскъ, ши оаре каре кип де петречерѣ времїй сꙋй дѣ. Почитанїа ачѣста а лꙋй Ласлъꙋ (чей ѕиче Симїон Мъѕакꙋл Краю Ꙋнгꙋреск, ши ꙟн Предословїа Хроникꙋлꙋй лꙋй Ꙋреке о аꙋ адаос), ꙟн капетеле трекꙋте атѫта ам ꙟнфрꙋнтато, ши ла гол ам скосо, кѫт май мꙋлт, а о скꙋтꙋра нар фи требꙋит, че кѫчй прин мꙋлтъ време прин аꙋѕꙋл четиторилор, щим къ саꙋ тъвълит, ши оаречe кип де Историїе адевъратъ аꙋ лꙋат, пентрꙋ ачеа ши май таре а о скꙋтꙋра, ши дин тоате ꙟнкїетꙋриле а о

Ласлъꙋ чел Минчюнос.

деѕнода

дѣѕнода ши а о дестръма, фоарте де трѣбъ ши ꙟн адеверинца Їсторией де фолос а фи ам сокотит. Къ прекȣм кат есте ꙟнтȣнерекȣл май дес, атѫта лȣмина съ лȣминѣѕъ май таре, ши май департе ꙟшй слобоаде раѕъле; Ашѣ прекѫт съ доведеще минчюна май таре, пре атѫта щїинца адеверъȣлȣй съ кȣръцеще ши съ лȣминѣѕъ. Почитаніа ачѣста, зиче даръ Симеонȣ съ о фїе лȣат дин Їсторикȣл чел Ȣнгȣреск іаръ дин каре Їсторик анȣме нȣ аратъ зиче къ ꙟн Хроникȣл лȣй Ȣреке нȣ есте скрис, іаръ ел сокотиндо къ пре сѣмне ва фи адевърат, наȣ врȣт съ нȣ о скрїе, (ѡ че фрȣмос џюдекъторю асемене ачелȣѫ кърȣѫ ѕикѫндȣй унȣл съ гѫчѣскъ че цѫне стрѫне ꙟн пȣмнъ ел аȣ ръспȣнс къ дейва спȣне нȣмай форма лȣкрȣлȣй ачелȣѫ, атȣнчѣ ва пȣтѣ съ џюдече, ши анȣме съ гѫчѣскъ, че цине ꙟн пȣмн. Челалант спȣиндȣй, къ цине ꙟн пȣмн ун лȣкрȣ рътȣнд, ши ꙟн мижлок гъȣрит. Гѫчиторюл дȣпъ мȣлтъ кичѣлъ аȣ ръспȣнс зикѫнд, къ алтъ нȣ поате фи, фъръ нȣмай о пѣтръ де моаръ, къчй ачѣа есте рътȣндъ ши ꙟн мижлок гъȣритъ. Токма ашѣ есте ши сокотѣла џюдекъторюлȣй Симеон, сокотинд нȣмай къчй есте рътȣндъ ши гъȣритъ, іаръ нȣ че поате пȣмнȣл кȣпринде). Ашиждерѣ зиче къ ачел Ласлъȣ съ фїе фост Вѫлховник, карѣ де пе лимба Словенѣскъ

съ

съ ꙟнцълеџе връжиторїю, кꙋтъторїю ꙟн стеле, зиче кꙋ фост ꙟн леџѣ Папищѣщѣскъ, ши дела дѫнсꙋл ꙟнтѫй аꙋ ꙟнчепꙋт Ꙋнгꙋрїй. А лъса сък марца, ши алтеле, кѫте вꙋнгꙋаще, тꙋтꙋрор сѫнт щїꙋте. Чеаче есте кѫт де крꙋде минчюнй съ фїе, дин Їсторїа трекꙋтъ саꙋ доведит, іаръ Єл де ꙋнде аꙋ лꙋато, іатъ аиче вом аръта. Ꙟнчепъ-тꙋра ши пъринтеле басней ачещїа дꙋпъ мꙋлтъ трꙋдъ ши остенинцъ афлатам съ фїе фост ꙋн Са-ва, чей зик митрополит Бꙋлгъреск, ши Фрате ꙋнїй Стефан, кариле ꙟнтѫй саꙋ нꙋмит Краю ла Бꙋлгари; ꙟнсъ басна ачѣста ꙟн изворꙋл єй, пре кꙋм ачел Ласлъꙋ съ фїе лꙋат аџюторїю дела ꙟм-пъратꙋл Рѫмꙋлꙋй, нꙋ скрїе, ничй чева пентрꙋ ачей Ромѫнй поменеще; че нꙋмай кꙋм ши ꙟн че фелю іаꙋ фост ръзбоюл кꙋ Батїе, ши кꙋм сингꙋр кꙋ мѫна лꙋй съл фїе оморѫт, пре ларг ши кꙋ чю-дѣсе аместекат повестеще, прекꙋм ной ꙟн чѣле трекꙋте пре ларг ам шерꙋито, ши кꙋ негрѣца єй нꙋ пꙋцѫнъ хѫртїе ам мꙋрꙋит, ꙟнсъ аколо кѫте-ва неатинсе де довадъ трекѫнд, ши непомените ꙋниле лъсѫнд, анчѣ ши чѣле помените пре скꙋрт пофторим, ши чѣле не помените вом адаоџе; іа-ръ четиторюл пентрꙋ адѣсе поменирѣ ачещїй ба-сне єртаре не дѣ, къчй ной сокотим, * къ чине єсте нꙋмай одатъ минчюнос, трѣбꙋе ꙟн вечй, прекꙋм минчюнос съ фїе съ съ арѣте.

* Diu pingo, quia æternitati pingo.

Ка-

КАПꙊЛ XI.

Ꙗръш съ аратъ изворꙋл, де унде аꙋ пищит пꙋтꙋроасъ басна пентрꙋ Ласъꙋл, чеӣ зик Вѫлховник.

Вѣдесъ, къ нѣмꙋл Рꙋсеск дꙋпъ че саꙋ лꙋминат кꙋ крединца Ортодоксїей, фоарте ръвниторю аꙋ фост съ съ ꙟнщїинцѣѕе ши де лꙋкрꙋриле че саꙋ ꙟнтѫмплат маӣ де наинте ꙟн ꙟмпъръцїѧ Гречилор ши ꙟн Кръїѧ Бꙋлгарилор; къчӣ Хроникꙋл Рꙋсеск тоатъ Їсторїѧ са кꙋ Їсторїѧ ꙟмпъръцилор Гречещӣ ши а Краилор Бꙋлгърещӣ алътꙋрѫндо, аꙋ скрис, ши пре скꙋрт де лꙋкрꙋриле лор ꙟнкъ ꙟнсъмнѣѕъ, ши алес унде аꙋ въѕꙋт къ съ поменѣ вре о нюдѣсъ лꙋкратъ, кꙋ маре ѡсирдїе ꙟн хроникꙋл лор аꙋ аместекато, пентрꙋ каре лꙋкрꙋ врѫнд кꙋ униле ка ачесте Їсторїѧ лор съ ꙟмподобаскъ, ка нище оаменӣ ꙟнкъ крꙋѕӣ ши простачӣ ꙟн лꙋкрꙋрӣ ка ачесте, фъръ де ничӣ о деосебире, че ꙟн мѫнъ скрис лѣꙋ венит, ачеѧ нꙋ нꙋмаӣ ꙟн лок де Їсторїе адевъратъ, че ꙟнкъ ши ꙟн лок де повесте сфѫнтъ аꙋ цѫнꙋто, шаꙋ креѕꙋт. Ачестора дар Рꙋсїӣ кꙋ дрепт сꙋфлет ръвниторӣ ши черкъторӣ фїинд, Бꙋлгарїӣ, карїӣ ꙟнкъ демꙋлт ꙟн пърциле Европїӣ трекꙋсъ ши кꙋ

Православіе сѫ лѹминасѫ врѫнд сѫ арѫте маре лаѹдѫ ши похфалѫ немѹлѹй ши нѹмелѹй лор, кѹ тоате Історіиле ши чюдеселе лор іаѹ ѫмпрѹмѹтатѫ ши ка унора дин немѹл лор лаѹ обшит. Тріи дарѫ Хрониче марй рѹсещй пѫнѫ акмѹ неѹ венит ла мѫнѫ унѹлѫ че сѫ кемѫ хроник, алтѹл Летописѫцй, ал тріиле Степенна, ши ѫн тѹстреле ачесте почитаніа ачестѹй Ласлѫѹ тот ѫнтрѹн кип о спѹн, каре есте ѫнтр'ачеста кип: зик, кѫ пе времѣ, кѫнд аѹ ѫнтрат Б.тіе кѹ Тѫтарій ѫн цара Ѹнгѹрѣскѫ, сѫ фіе фост Краю аколо ачест Владислав, (кѫрѹа Мѫзакѹл Симеон ѫй зиче Ласлѫѹ). Ачеста май денаинте сѫ фіе фост Пѫписташ, іарѫ апой Сава Митрополитѹл Бѹлгарилор кѹ маре чюдесѫ сѫл фіе ѫнторс ла Православіе, іарѫ причина ѫнтоарчерій лѹй аше о скріѹ: зик, кѫ Стефан Краюл Бѹлгѫреск лѹѫнд титѹл ши Коронѫ де Крѫіе, (іарѫ дела чине сѫл фіе лѹат ачестѫ чинсте, нѹ аратѫ), Владислав сѫй фіе рѫвнитѫ ши сѫ фіе зис, кѹм поате Дѹмнѹл Бѹлгѫреск сѫ сѫ нѹмаскѫ Краю ши сѫ фіе ла чинсте атокма кѹ дѫнсѹл? Дечй ачѣста пизмѫ ла инимѫ кокѫндѹй, ѹдатѫ афлѫнд време, саѹ скѹлат кѹ мѹлтѫ оасте ши аѹ мерс асѹпра лѹй Стефан. Стефан вѫзѫнд, кѫ де бѫтае маре іатире ши пѹтере ка ачеа, кѹ каре сѫй поатѫ ста ѫмпотривѫ, аѹ тримис пе фрателе сѫѹ Сава

Митро-

Митрополитȣл, рȣгѫндȣл съ съ пъръсаскъ де че
саȣ апȣкат, ши съ тръаскъ ка нище вечиний бȣний
ꙟн фръціе ши пріетешȣг. Сава мергѫнд ꙟн та-
бъра Краюлȣй Ȣнгȣреск, ничй кȣм сэй адȣкъ ла
паче нaȣ путȣт, кѫчй Краюл Ȣнгȣреск ничй кȣм
урекѣ спре паче плека. Ꙟнтре ачѣле датаȣ
Дȣмнезеȣ о аршъцъ ши о кълдȣръ ка ачѣа, кѫт
тоате апеле ши изворъле атѫта саȣ фост ꙟнкъл-
зитъ, кѫт нaȣ май путȣт оаменій съш потолѣс-
къ сетѣ кȣ апъ, ши деаȣ фост бѫнд кѫт де мȣл-
тъ, нȣ лѣȣ фост фолосѫнд нимикъ. Ꙟнтр'аче-
ста кип саȣ фост ꙟнкълзит ши винȣл ши алтъ
бъȣтȣръ, карѣ аȣ фост авѫнд кȣ сине ꙟнтабъръ.
Сфѫнтȣл Сава Митрополитȣл вѫзѫнд съ аръте чю-
дѣсъ ши минȣне, карѣ ера съ урмезе, ꙟнтр'а-
динс аȣ тримис ла Краюл Ȣнгȣреск съй спȣе, къ
наре кȣ чеш потоли сетѣ, ши съ роагъ съй три-
мицъ пȣцинѣ гѣцъ, ка съш рачѣскъ бъȣтȣра.
Краюл іаȣ ръспȣнс, къ ка ачеаш патимъ траце
ши ел ши тоатъ оастѣ лȣй, ши прекȣм престе
тоатъ фаца пъмѫнтȣлȣй аȣ черкат, ши гѣцъ нaȣ
афлат. Сфѫнтȣл Сава лȣѫнд дела Краюл ачеста
ръспȣнс, ꙟн тайна са саȣ рȣгат лȣй Дȣмнезеȣ,
съй тримацъ гѣцъ съш ръчѣскъ винȣл, кȣ каре-
ле съш ръкорѣскъ сетѣ. Дȣмнезеȣ рȣга аскȣл-
тѫндȣй, ꙟндатъ ꙟнцюр ꙟн прецюрȣл таберій аȣ
плоат мȣлтъ пѣтръ, дин карѣ стрѫнгѫнд ши

ꙟнтрꙋн блид пꙋнинд, аꙋ тримис Краюлꙋй зикѫндꙋй, кꙋ ачѣста сѫꙋ рѫчѣскѫ бѫꙋтꙋра, ши сѫ порончѣскѫ ши оштїй, єшинд афарѫ дин табѫрѫ, сѫꙋ стрѫнгѫ, кѫт лева фи боа (кѫчй ꙟн табѫрѫ ничй ꙋн грѫꙋнцꙋ нꙋ аꙋ фост пикат). Ачѣста аꙋзинд ши вѫзѫнд Краюл лаꙋ кꙋпринс маре фрикѫ ши не спꙋсѫ спаймѫ, ши ꙟндатѫ дꙋпѫ ꙟнвѫцѫтꙋра Сфѫнтꙋлꙋй Савей, лѫсѫндꙋсѫ нꙋ нꙋмай де вражбѫ, че ши де Ерѣса Пѫпистѫшаскѫ, (ной кꙋвинтеле хроникꙋлꙋй прекꙋм сѫнт, зичем) ꙟндатѫ саꙋ ботезат (ка кꙋм Латинїй нар фи ботезаци). Ꙟнторкѫндꙋсѫ ла Ортодоксїе, атꙋнчѣ Сфѫнтꙋл Сава іаꙋ пꙋс нꙋмеле Владислав, іарѫ че нꙋме сѫ фїе фост авꙋт май денаинте, нꙋ скрїꙋ. Іатѫ кꙋм сѫ потривеск баснеле де фрꙋмꙋшел, чела скрїе Паписташ фїинд, ши врѫнд сѫ факѫ веселїе пентрꙋ бирꙋинцѫ асꙋпра Тѫтарѫлор, аꙋ пофтит дела єпископїй сѫй дѣ вол, сѫ факѫ лѫсатꙋл сѫкꙋлꙋй марцѣ; Іарѫ ачеста зиче, кѫ Пѫписташ фїинд, май денаинте пѫнѫ а бѣ рѫзбою кꙋ Тѫтарїй, аꙋ венит ла православїе, ши апой аꙋ петрекꙋт вїацѫ сфѫнтѫ, кѫт ши дꙋпѫ моартє дин мормѫнт мꙋлте минꙋнй аꙋ фѫкꙋт. Дечи сѫ мергем ꙟнаинте сѫ видем ши рѫзбоюл кꙋ Батїе, кꙋм іаꙋ фост.

КАПꙊЛ XII.

Арꙋтꙋсꙋ басна рꙋзбоюлꙋй, кареле зик сꙋ фіе авꙋт Ласлꙋꙋ кꙋ Батїе Ханꙋл Тꙋтꙋрꙋск.

Батїе, дꙋпꙋ че аꙋ прꙋдат цара Москꙋлꙋй ши цара Лешѣскꙋ, дечїа ла анꙋл 6756 (кꙋ шѣсꙋ ані май пре ꙋрмꙋ декꙋт кꙋм скрїꙋ тоцй Їсторичїй времїй ачїа), аꙋ ꙟтрат кꙋ прада ꙟн цара Ꙋнгꙋрѣскꙋ, ши аꙋ ажꙋнс пꙟнꙋ ла Варад, ꙋнде ера скаꙋнꙋл лꙋй Ладислав. Ера, зиче, четатѣ ачеꙗ таре фоарте, ши дин тоате пꙋрциле кꙋ апꙋ ꙟнкꙋнꙋрꙋтꙋ, іарꙋ ꙟн мижлокꙋл четꙋцїй аꙋ фост ꙋн стꙟлп де мармꙋрꙋ, ꙟнналт песте самꙋ, кꙟт абѣ н сꙋ видѣ вꙟрвꙋл. Дечй Владислав ꙟн грабꙋ непꙋтꙟндꙋсꙋ гꙋти де оасте саꙋ де алтꙋ бꙋтае, саꙋ ꙟнкис ꙟн четате, ши сꙋиндꙋсꙋ ꙟн вꙟрвꙋл ачелꙋй стꙟлп ꙟнналт, де аколо прꙋвїа рꙋꙋтꙋциле, кариле пре денафарꙋ фꙋчѣ Злочистивꙋл, ши невꙟнд ничй о фачере, нꙋмай че саꙋ фост рꙋгꙟнд лꙋй Дꙋмнезеꙋ кꙋ атꙟта де фїербинцй лакрꙋмй, кꙟт ши мармꙋриле ачеле потрикꙋлїа, ꙋнде кꙋдѣ дин окїй лꙋй Владислав пе палѣшѣ стꙟлпꙋлꙋй. Ашѣ ел лꙋй Дꙋмнезеꙋ рꙋгꙟндꙋсꙋ, ши кꙋ лакрꙋмиле мармꙋриле гꙋꙋринд, де нꙋпраснꙋ и саꙋ арꙋтат ꙋн ом лꙟнгꙋ дꙟнсꙋл стꙟнд ши зикꙟндꙋй,

пентрꙋ

пентрȣ лакръмиле тале, кареле верший, ꙗтъ Дȣмнеѕеȣ ꙟцй ва да бирȣинцъ асȣпра неприятенȣлȣй ши тиранȣлȣй спȣркат, ши ꙟндатъ омȣл ачела фȣ невъзȣт. Дȣпъ ачеѧ Владислав коборѫндȣсъ џос де пе отѫлп, (аичѣ четиторюл требȣе съш опрѣскъ рѫсȣл, кѫчй минȣне Сѫрбаскъ съ повестеще) вѫзȣ ун кал ꙟншелат аколѣ нецѫнȣт де ниме стѫнд, ши пе кал ун топор. Депе ачѣста Владислав кȣноскѫнд, къ есте аџюториюл де ла Дȣмнеѕеȣ тримис, ꙟндатъ лȣѫнд топорȣл амѫнъ, ши пе калȣл ачела дин чєрю коборѫт ꙟнкълекѫнд, кȣ кѫцй оамений аȣ пȣтȣт авѣ лѫнгъ сине, аȣ єшит дин четате афаръ, ши саȣ слобоѕит асȣпра пъгѫнилор Бȣсȣрманй, (къ ашѣ ле зичѣ Историкȣл Сѫрбъск), пе Татарй ꙟндатъ къѕȣ фрикъ, ши ничй кȣм де бътае апȣкѫндȣсъ плекаръ а фȣџи, ꙗръ Ȣнгȣрїй ай гони ши ай фърма; зик, прекȣм ꙟн ръѕвою аȣ фост ши о соръ а лȣй Владислав, пре карѣ май денаинте Батїе робиндо, аȣ фосто лȣат мȣєре, карѣ мȣлтъ стрикъчюне аȣ фост фъкѫнд Ȣнгȣрилор, че витѣѕȣл Ласлъȣ аџюнгѫнд ꙟн гоанъ пе Батїе, ши пе сорȣса, пе амѫндой ꙗȣ деспикат кȣ топорȣл чел дин въѕдȣх оцълит, ши ашѣ дечїѧ Ȣнгȣрїй пе тоцй Бȣсȣрманїй ачїѧ аȣ учис, фъръ нȣмай карїй аȣ примит леџѣ Крещинѣскъ пре ачїѧ аȣ порончит Владислав сѫй крȣцъ. Дȣпъ ачѣста изжѫндъ четъ-

цѣнїй

цѣній зик, сꙁ фіе фꙁкꙋт кипꙋл лꙋй Владислав де арамꙁ вꙁрсат, шезꙁнд пе калꙋ ши кꙋ топорꙋл ꙟмѫнꙁ, ши сꙁл фіе пꙋс ꙟн вѫрвꙋл стѫлпꙋлꙋй, пентрꙋ карѣ ам зис, кꙁ аꙋ фост ꙟн мижлокꙋл четꙁцїй, ши саꙋ фост рꙋгѫнд Владислав лꙋй Дꙋмнезеꙋ дин вѫрвꙋл лꙋй.

КАПꙊЛ XIII.

Адꙋчесꙁ ꙟнфꙁцꙁшѣрѣ баснелор Їсторикꙋлꙋй Бꙋлгꙁреск кꙋ а лꙋй Симеон Мꙁзакꙋл, пентрꙋ Ласꙁꙋл лор.

Ꙗтꙁ оменитѣ Четиторюле фѫнтѫна, ꙗтꙁ ши пꙁрꙁꙋл басней пентрꙋ Владиславꙋл дин Їсторїа Сѫрбаскꙁ, саꙋ Ласꙁꙋл лꙋй Симеон Мꙁзакꙋл. Везй, ши кꙋно ще, кꙁ тоатꙁ почитанїа ачѣста алтꙁ нева нꙋ кꙋпринде, фꙁрꙁ нꙋмай прекꙋм ам ши май зис, кꙋде басне ши ѫнчеде минчюний, кꙋ кареле ун Сирбак аꙋ амꙁцит пе ун Рꙋсак врѫнд сꙁ арꙁте, прекꙋм де ла Пꙁринцїй Бꙋлгарй мꙋлте ши марй минꙋнй ши чюдесе саꙋ фꙁкꙋт, ꙗрꙁ аментрелѣ дин Їсторичїй времилор ачелора авѣ саꙋ арꙁтат, кꙁ ничй Владиславꙋл, ничй Ласꙁꙋл аꙋ фост пре времѣ, кѫнд аꙋ венит Батїе кꙋ Тꙁтарїй ꙟн цара Ꙋнгꙋрѣскꙁ, ничй дин Латин саꙋ фꙁкꙋт Ородоз, ничй кꙋ Стефан Деспотꙋл Бꙋлгарилор

сꙁ

сѫ сѫ черте пентрꙋ пизма шй завистїа Титꙋлꙋй ши Коронїй Крѫещй; ничй кꙋ Батїе саꙋ кѫтꙋт, ничй лаꙋ бѫтꙋт, ничй лаꙋ оморжт, ничй кал дин вѫздꙋх, ничй топор дин чeрю и саꙋ коборжт, ничй стжлпꙋл чел де мармꙋре кꙋ пикѫтꙋриле лакрѫмилор саꙋ потрникѫлит, ничй сора Краюлꙋй Ꙋнгꙋреск аꙋ кѫзꙋт ла робїа Тѫтарꙗлор, ничй мꙋаре лꙋй Батїе аꙋ фост, ничй кꙋ фратесѫꙋ пентрꙋ бѫрбат саꙋ бѫтꙋт, ничй фратесѫꙋ кꙋ топорꙋл аꙋ тѫꙗто, ничй вре уна де ачесте аꙋ Фост. ничй кип де адевеpинцѫ саꙋ де Їсторїе адевѫратѫ аꙋ, чи поате пѫнѫ ла уна скорнитꙋрй де прощй крїерй, ши крезѫторй де славѫ минте сжнт. Кѫ де ар фи фост вре унеле де ачесте, Їсто;ичїй Ꙋнгꙋрещи слава ши лаꙋда Краилор лор, ши а лор нар фи тѫкꙋт, ничй дела Бꙋлгарй ачесте сѫ сѫ скрїе ар фи ащептат. Че їй адевеpинцїй слꙋжинд, мѫртꙋрисеск патима ши стрикѫчюнѣ, карѣ лѣꙋ фѫкꙋт Батїе, динтр'акꙋй мжнѫ Краюл лор Бела дѣвїа пе ꙗос дин рѫзбою аꙋ пꙋтꙋт скѫпа. Ꙗшѣ басне ши бложеритꙋрй ши бꙋнгꙋнторй сжнт, кжте кѫтрѫ ачесте Сѵмеон Мѫзакꙋл препꙋне ши адаоце. Кѫ ничй Ласлѫꙋл ачела де ла ꙟмпѫратꙋл Романилор оаменй ка ачїа ꙟнтр'аꙗюторю аꙋ лꙋат, фѫрѫ кжт кꙋ ꙟндемнарѣ лꙋй аꙋ мерс Крꙋцїетїй де Родос, де карїй ам поменит, че ачеа нꙋ ꙟмпротива лꙋй Батїе, че ꙟмпотрива Дꙋкꙋлꙋй де Ꙗꙋстрїа, саꙋ

фост

фост ацюторю; ничй ѧмпъратꙋл Фридерик, (къчй ачеста єра ѧмпърат пе времѣ кѫнд аꙋ венит Батїє) аꙋ фъкꙋт вре одатъ џꙋрѫмѫнт, ка съ нꙋ моаре ом де савїа лꙋй, ничй Ласлъꙋл ачела пе Тътарй пѫнъ песте мꙋнцй ӏаꙋ гонит, ничй ѧн апа Сирѣтꙋлꙋй ѧнтрекѫндꙋсъ, аꙋ стригат Ꙋнгꙋреще: Серетем, Серетем, адекъ (прекꙋм ачелаш мъѯак Ꙋнгꙋрѣн тълмъчеще) Ꙗшѣм плаче, Ꙗшѣм плаче, ничй семниле прин пїетре ши прин стѫнчй съ кꙋноскъ пе унде аꙋ кълкат каїй Ꙋнгꙋрещй, къ ничй стѫнчеле челе де пѣтръ аꙋ фост атꙋнчѣ хꙋмъ саꙋ тинъ, ѧн кариле съ съ поатъ типъри копителе каилор; ничй Ꙋнгꙋрїй атꙋнчѣ аꙋ ѧнчепꙋт а лъса сък марца; ничй атꙋнчѣ ѧнтѫй саꙋ ашезат Ромѫнїй ѧн цара Мараморъшꙋлꙋй; ничй ачѣста аꙋ фост пречина єширей лор де ла Рѫм; ничй поате ачесте тоате саꙋ вре уна ѧнтре Їсторїй съ съ нꙋмаскъ; че тоате пѫнъ ла уна скорнитꙋрй ши дин слабй крїерй фъгъдꙋїй сѫнт; къ чѣ динтѫй а Ромѫнилор ѧн Дакїа дескълекаре, ши апой ѧн трѫнса некꙋрматъ трѫире дин ан ѧн ан, ши дин Їсторичй ѧн Їсторичй, кꙋм аꙋ фост ши кꙋм саꙋ цѫнꙋт, ши кꙋм трѫеск ши пѫнъ астъѕ, кꙋ некълтите мъртꙋрїй ам доведит ши ам арътат. Ꙗшиждере Батїє кѫнд, кꙋм, ши кꙋ чине аꙋ авꙋт ръѯбою, ши сфѫршитꙋл ачелор ръѯбоае ла че аꙋ єшит, ши Владиславїй чїй адевъраций пре чѣ време аꙋ фост Край

ꙟн цара Ꙋнгꙋрѣскъ, дин хиреше а лор, ши а мꙋлто-
тора вредниче де кредницъ Історій ам историсит
ши ам виничит, пентрꙋ каре нꙋ ꙟнир'аноастръ лаꙋ-
дъ зичем, че че пофтеще адевърꙋл пофтинд ши
ꙋрмѫнд, ꙟн бꙋнъ нѣдежде сѫнтем, прекꙋм чети-
торюл нострꙋ кредница Хроникꙋлꙋй кꙋ кꙋратъ со-
котѣлъ черкѫнд ши афлѫнд, де нꙋ не ва мꙋлцъ-
ми, ꙟнкайлѣ ꙟн че вом фи липсит, не ва аџꙋтори,
ши алтора дꙋпъ ной май кꙋ осѫрдїе ши май кꙋ
силницъ а скрїе, причинъ ши материїе ва да. Іаръ
ной ачѣ сфѫршитꙋл кърцій ачещїа фъкѫнд, ꙟн
наинте кондеюл вом мꙋта, кꙋ карѣ де ва ꙟнвои
Дꙋмнезеꙋ, сѫнтем съ арътъм Статꙋл Ромѫнилор
дꙋпъ прада лꙋй Батїе, ши де иѕноавъ єширѣ лор
пре ла локꙋриле ши мошїиле сале, дин кариле
ꙟн скꙋртъ време єшинд, іаръ ꙟн скꙋртъ време
ши фъръ зъбавъ ла дѫнселе саꙋ ꙟнторс, ꙋнде
ши пънъ астъѕ тръеск.

КАРТѢ

КАРТЕ А ЗЕЧЕ.

Карѣ аратъ Статꙋл цѫрилор Ромѫнещий де дꙋпъ прада лꙋй Батїе Ханꙋл пѫнъ ла ꙟтꙋрнарѣ лꙋй Драгош Водъ ꙟн Молдова, ши а Радꙋлꙋй Водъ ꙟн цара Мꙋнтенѣскъ. Ашиждерѣ аратъ время, причина, кипꙋл, ши алалте тѫмплѫрй, пентрꙋ кариле о самъ де Ромѫнй саꙋ трас спре цара Ардѣлꙋлꙋй, ꙗръ о самъ аꙋ рѫмас тот пре локꙋриле ши мошїиле сале некѫтицй. Ашиждерѣ аратъ четѫциле, тѫргꙋриле ши Провинцїиле, кариле аꙋ цѫнꙋт ꙟн Ардѣл Ромѫнїй, карїй аꙋ трекꙋт аколо, ши кариле аꙋ цѫнꙋт Ромѫнїй, карїй аꙋ рѫмас пе лок. Ашиждерѣ аратъ, прекꙋм ꙋн Краю Сѫрбеск аꙋ цѫнꙋт пре о фатъ

а уноуй Домн Ромжнеск, коу моулцй анй май денаинте де аноул, че ꙟнсъмнѣзъ Хроничиле ноастре, ꙟнтоурнарѣ Домнилор де ла Ардѣл ла мошїиле сале.

КАПУЛ Г.

Ꙟнщїинцаре кътръ Четиторю.

Врѣрем, пентроу ка съ съ ꙟнщїинцезе Четиторюл ностроу къ алта поусѣсем ꙟн гжндоул ностроу, ши алта стржмтоарѣ времїй, ши липса а унор скрїиторй ла лоукроул ностроу фоарте де трѣбъ, нѣу асоуприт а фаче. Къчй пропозитоул (поусѣсъм ꙟн минте) ностроу єра, ка коу сфжршитоул Кърцїй а ноуа, ши сфжршитоул Хрониколоуй пентроу векимѣ Романилор дин Дакїа съ поунем, ши де унде ла Картѣ поменитъ фачем сфжршит; де аколо съ лоуъм ꙟнчепътоура Хрониколоуй амжндоурор църилор, адекъ прекоум а Молдовїй, ашѣ а църїй Моунтенещй, ши съл доучем, де вá врѣ Доумнезеу пънъ ла времиле ноастре. Че кътръ липса а поменицилор скрїиторй, май адаоусоунисау ши алтъ зътикнире, къчй ши пентроу лоукроуриле Домнилор Моунтенещй, Хроникоул, кариле ꙟн частъ датъ ла

мѫнъ ꙟл авемъ макар къ де ла Радꙋл Водъ ꙟн-чепѫнд, пънъ ла Домнїа лꙋй Константин Водъ Брѫнковѣнꙋл вине; ꙟнсъ ной непꙋтѫнд досло-шинъ де чине съ фїе скрис, (кѫчй нꙋмеле нꙋш иве-ще)ъ ши де съ потривеще кꙋ алте Хрониче а църїй Мꙋнтенещй, дин скрїиторю фъръ нꙋме ка ачеста пънъ нꙋл вом ꙟнфъцошѣ ши кꙋ алцїйъ а не ꙟнкре-динца нам ꙟндръзнит. Пентрꙋ карѣ нѣꙋ къꙋтат а май мꙋта времѣ, ши а ащепта, пънъ кѫнд нева вени ла мѫнъъ саꙋ алтꙋл ка ачеста, саꙋ алт скрїи-торй, а кърꙋа нꙋме ши крединцъ съ фїе щїꙋтъ. Авꙋтам ной ꙟнкъ ла Цариград фїинд, Хроникꙋл Мꙋнтенескъ ши ашѣш кꙋ сѫнгꙋръ мѫна лꙋй Шер-бан Логофътꙋлъ пе проастъ лимба гречѣскъ скрис, че ачела кꙋ алте мꙋлте але ноастре, аколо ла Ца-риград аꙋ ръмас. Дечй даръ кꙋ ачесте помени-те ꙟмпїедекърй, фїинд силнцїъ сокотѣла чѣ дин тъй ани скимба, алесам ка кътръ алалте а-дъоганд, ши ачѣстъ аѕечѣ Карте, кꙋ карѣ сѫн-тем съ арътъм Статꙋл Ромѫнилор, де дꙋпъ нъ-пада ши прада лꙋй Батїеъ пънъ ла ꙟнтꙋрнарѣ Ромѫнилор кꙋ Домнїй съй дела Ардѣл іаръш ла локꙋриле сале чѣле дин тъй, ши алтелеъ кариле ꙟн титꙋла Кърцїй ачещѣ саꙋ поменит. Акмꙋ даръ ꙟл пофтим, кꙋ ачѣсте съ фїе мꙋлцъмиторю, (ꙟнкъ де пꙋтем зиче, къ трꙋда ноастръ ащѣптъ мꙋлцъмитъ); Иаръ май пре ꙟнчетъ ꙟнвоинд чел

де

де сус, дупъ че вом токми, ши вом ӂндрепта аній прекум ачестуй Молдовенеск, ашѣ ачелуй Мунтеческ Хроник, ши вом адаоце ши алтеле, кариле дин кяцва скрїиторй стръиний авем кулѣсе, (кариле Їсто ичїй ноштрїй чей май векй ничй ку варвул кондеюлуй ну лѣу атинсѣ ши пънъ астъзь алор ноштрй стау ӂнгропате ши не штїуте); ши липиндуле ла локул, времѣ, ши кипурилор салеѣ атунчѣ ку ацюторюл луй Думнезеу вом пуне ӂнчепътура Хроникулуй ачестор доаъ църй, де обще, адекъ де дупъ ӂнтурнарѣ Ромънилор, карїй пе времѣ луй Батїе сау фост трас ла Ардѣл, пънъ ла времиле ноастреѣ унде ӂнтъй дин Їсторичїй стръинй сънтем съ arътъм, ши ку курате довѣде съ ӂнштїинцъм, прекум Хроничиле ноастре ӂн мулте ши май вяртос пентру ӂнтурнарѣ луй Драгош Водъ ӂн Молдова, ши а Радулуй Водъ ӂн цара Мунтенѣскъ, пе че време ши ӂн че ан съ съ фїе тямплат, фоарте грешицй сънт; къчй ной анул ӂнтурнърїй лор дела Ардѣл кукяцива ані май ӂнаинте, ши ашѣш ну ку мулцй, дупъ ӂнтурнарѣ луй Батїе ку Тътарїй съй, дин Їсторичїй стръиній, Скрїиторїй времилор ачелора, дослушим, прекум Їсторїа ӂнаинте ва аръта.

❦❦❦

на-

КАПꙋЛ II.

Ꙟратъсъ Статꙋл Ромѫнилор, саꙋ кꙋм акмꙋ ле зикꙟ, а Влахилор, дꙋпъ прада лꙋй Батїе.

Прекꙋм аꙋ ꙟнчепꙋт Романїй дин дескълекътꙋра лор дела Траан ꙟмпърат прин тоатъ Дакїа; ашꙟ аꙋ ши цинꙋтꙗ ши макар къ пре времиле нъпъѕилор Върварещилор (пентрꙋ кариле пре ла локꙋл ши времꙟ са ꙟндестꙋл саꙋ поменит), мꙋлт саꙋ клътит ши саꙋ стрꙋнчинат; ꙟнсъ де пе хотаръле Дакїей де тот афаръ наꙋ єшит, че нꙋмай дела кѫмп спре мꙋнцй, адекъ деспре Дꙋнъре ши деспре Прꙋт ши Нистрꙋ спре пърциле Ардꙟлꙋлꙋй съ тръꙟ. Іаръ дꙋпъ че трекꙟ фортꙋна ачелор пръѕй върварещй, іаръш ла локꙋриле сале єшїа (прекꙋм ши ачꙟста адꙟсе ши ꙟн мꙋлте локꙋрй дин скрїиторїй времилор ачелора ам доведит), ши кꙋ тоцїй сꙋпт о стъпѫнире фїинд, тоате локꙋриле ши четъциле, унде акмꙋ Ардꙟлꙋл, Молдова ши Мꙋнтенїа єсте, цинꙟ. Іаръ дꙋпъ нъпада Ꙋнилор саꙋ а Ꙋнгꙋрилор (прекꙋм ла рѫндꙋл съꙋ саꙋ зис), о парте дин Дакїа, карꙟ єра пе апа Тисей, де тот аꙋ пїердꙋт. Ашиждерꙟ певремꙟ лꙋй Каролꙋс Мареле, венитаꙋ ко-

лонїиле

лоніиле Саѯоніилор, де ачел ꙟмпърат тримесе, ши сау ашезат пре о самъ де локурй ꙟн Ардѣл пентре Ромѫнй, унде дин темеліе шѣпте Четъцй фъкѫнд, май пре урмъ де пе ачеле четъцй, Ардѣлул ꙟн лимба Саѯонѣскъ, (сау прекум ной Ромѫніи зичем, Съсаскъ) сау нумит Siebenburg — цара ашѣпте четъцй. Дупъ Сасй ау май венит ши Секуіи, ши ау апукат ши ей о парте дин цара Ардѣлулуй; че ку тоцй ку ачешѣ о самъ де Ромѫнй тот ау рѫмас ꙟмпреунъ лъкуиторй, прекум ши пънъ астъзй лъкуеск, ꙟнсъ май мулцй спре пърциле Ардѣлулуй де сус, іаръ алалцй, карій адекъ лъкуа динкоаче де мунцй, ши ꙟн Ардѣл тот авѣ стъпѫнирѣ мошіилор ши четъцилор сале. Чеій дар де пре локуриле Молдовей ꙟн пърциле Ардѣлулуй де сус, іаръ чей деспре партѣ Мунтеніей ꙟн пърциле Ардѣлулуй де жос, (прекум май ꙟнаинте ануме вом аръта ши локуриле ши четъциле, кариле ей ꙟн Ардѣл ау стъпѫнит). Дечй прекум ам зис, кѫнд кѫдѣ нескарива варварй спре пърциле динкоаче де мунцй, ей ку тоцій съ трагѣ песте мунцй, ши де аколо съ сприжиніа ши съ апъра, пънъ ачей варварй сау спре Италіа съ дучѣ (прекум ау фъкут Гоціи), сау песте Дунъре тречѣ, (прекум ау фъкут ꙟнтъй Уніи, апой Булгаріи, Словѣніи ши Сервіи) сау пре амѫндоѫ цъурмуриле Дунърії, (прекум

ау

аѹ фъкѹт царъш Ѹнніи, карій май пре ѹрмъ саѹ нѹмит Ѹнгѹри). Ши аша Ромжнійї царъш пре локѹриле сале ꙟн Дакіа некълтицї ръмжнѣ. Че ачесте, кариле зичем, пентрѹ ка съ нѹ кѹмва соцотѣскъ чинева, къ сжнт кѹвинте дин вола ши пофта ноастръ алкътѹите, ꙗтъ мартѹр вом адѹче пе Антон, Бонфин, ѡм стрън ши Ѹнгѹрѣн, кариле кѹ дешкисе кѹвинте зиселе ноастре ꙟнтърине, зиче: * Valachi e Romanis oriundi, quod eorum lingua adhuc testatur, quum inter varias gentes barbarorum sita, adhuc extirpari non potuit. Ulteriorum Istri plagam, quam Daci et Getæ olim incoluere, habitarunt, nam citeriorem Bulgari, qui ex Sarmatia prodiere, deinde occuparunt. E legionibus enim et colonis a Trajano ac cæteris R. Impera: in Daciam deducti, Valachi promanarunt. Адікъ: Ромжній, карій дин Романи сжнт нъскѹцї, карѣ лимба лор ши астъзи »мъртѹрисеще, макар къ ꙟнтре мѹлте ши деосе»бите нѣмѹри аѹ стътѹт, ꙟнсъ чинева (депре »локѹриле лор) съй дезрэдъчинѣзе наѹ пѹтѹт. »Лъкѹитаѹ пре шлатѹл чест де часта парте де »Дѹнъре, ѹнде аѹ фост лъкѹинд одинеоаръ Да»кій ши Гетій, къчи чел де чеа парте де Дѹнъ»ре, Бѹлгарій, карій аѹ єшит дела Сармаци, май »пре ѹрмъ лаѹ кѹпринс. Къчи дин полкѹриле ши Колоніиле (адекъ слобозіиле), пре кариле

* Антон Бонфін Дікада 2 Карте 7.

Траян ши алций ѫмпѫраций а Романилор аѹ адѹс ѫн Дакїа, Валахїй ачещїа сѫ траг.

КАПѸЛ III.

Аратѫсѫ тречерѣ Ромѫнилор дин Волохїа ѫн Ардѣл де грижѣ лѹй Батїе.

Дин Їсторичїй чей векй, прекѫт ной ам пѹтѹт афла, пре алтѹл май ѫндѫмѫнѫ мѫртѹрїе ши май бѹнѫ довадѫ а авѣ, нѹ пѹтем, фѫрѫ пре Марин, кариле де лѹкрѹриле Сѫкѹещй скрїинд, ши пентрѹ Ромѫнїй ноштрїй поменеще. * Ачеста дарѫ скрїе, кѫ пе време, кѫнд аѹ венит Батїе кѹ Тѫтарїй, нѹмай Валахїй адекѫ Ромѫнїй кѹ Сѫкѹїй ѫнсоциндѹсѫ, нѹ нѹмай кѫчй пе сине нестропшиций аѹ апѫрат, че ѫнкѫ ши пе Тѫтарй дин стрѫмториле мѹнцилор ѫнпингѫнд, деспре ачеле пѫрций сѫ ѫнтре ѫн цара Ѹнгѹрѣскѫ, нѹ гаѹ лѫсат, ши сингѹре нѹмай ачесте доаѫ нѣмѹрй аѹ тѫмпит насѹл ачелор врѫжмашй, ши де тоате алалте а Еѵропїй нѣмѹрй небирѹнцй Варварй. Ѫнсѫ, де пе кѹвинтеле Їсторикѹлѹй алабе сѫ поате ѫнцѫлеџе, кѫ Ромѫнїй чещй динкоаче де мѹнцй, адекѫ дин Молдова ши дин цара Мѹнтенѣскѫ, кѹ тоцїй одатѫ сѫ фїе пѫрѫсит пѫрциле дспре кѫмпїй ши ла стрѫмториле мѹнцилор, кѹмѹй пре

* Марїн Пар 2. Карт 3. Кап 13 ши 16

Лѫ

да кѫмпꙋл лꙋнг, пе ла Окнъ, пе ла Тазлъꙋ, ши пе ла Тотрꙋш, ши пре ла алте трекъторій, пре ꙋнде сѫнт ꙟн цара Мꙋнтенѣскъ, съ фїе оприт нъвала лꙋй Батїе. Ꙗръ че домн пе ачѣа време съ фїе фост стъпѫниторю Ромѫнилор, анꙋме ла Їсторичй съ афлъм, нам пꙋтꙋт, фъръ кѫт пꙋтем кꙋ сокотѣла ꙟнцълеџе, къ Їсторичїй поменинд ла анꙋл 1206: пре ачел а тꙋтꙋрор Ромѫнилор вестит Домн Їоан, ши венирѣ чѣ дин тъй а лꙋй Батїе, кѫнд лаꙋ оприт Ромѫнїй кꙋ съкꙋїй ꙟнпреꙋнъ съ нꙋ ꙟнтре ꙟн Ардѣл, тѫмплѫндꙋсъ ла анꙋл 1236: де ва фи лꙋнџит ачел Їоан Водъ Алеѯїе Домнїа песте трїйзъчй де ань, кꙋ бꙋнъ самъ поате къ ши нъпада лꙋй Батїе ꙟн времиле лꙋй съ фїе къѕꙋт. Ꙗръ де и съ ва фи тѫмплат моарте май денаинте, (качй ши пентрꙋ ачѣста щире динтръ-алцй Їсторичй неавѫнд, чеваш дин капꙋл нострꙋ а адевери нꙋ пꙋтем). Фъръ препꙋс есте, къ пе времиле а вре ꙋнꙋй фичор, саꙋ непот а лꙋй требꙋе съ съ фїе тѫмплат, карїй Драгош Водъ ши Радꙋл Водъ съ фїе фост, мꙋлте сокотѣле сѫнт, кариле не пот адевери. Че пентрꙋ ачѣста авѫнд май пре ꙋрмъ май пре ларг съ зичем, ла кꙋвѫнтꙋл де акмꙋ съ веним. Дечй даръ Ромѫнїй, карїй ꙟн Мисїа трекꙋсъ, ꙟнпиншй фїинд де Бꙋлгарй ши де Латиний, ꙟнтъй аꙋ трекꙋт Дꙋнърѣ, прекꙋм ам зис, ꙟн частъ парте (деосъвй де ка-

рїй аȣ рѫмас ꙟн цара Грецѣскѫ) детрижѣ лȣй Батїе, атȣнчѣ саȣ трас ла мȣнцй, трекѫнд ла Ардѣл, унде кѫтѫва време, ꙟнтѫй кȣ пофтѫ, апой ши кȣ дѣсила оприцй фїинд де Бела Краюл Ȣнгȣреск, аколо саȣ ши ашезатѫ пѫнѫ кѫнд време афлѫнд, Драгош Водѫ кȣ о самѫ ꙟн Молдова, іарѫ Радȣл Водѫ негрȣл кȣ алцїй ꙟн цара Мȣнтенѣскѫ саȣ ꙟнторс, пентрȣ карїй ꙟнаинте ла локȣл ши времѣ са вом зиче. Іарѫ пе локȣриле, кариле сѫнт акмȣ а Молдовїй, де песте Прȣт пѫнѫ ꙟн Нистрȣ, ши де песте Нистрȣ пѫнѫ ла Бȣх, ши пѫнѫ ꙟн Нипрȣ, ꙟн урма лȣй Батїе аȣ рѫмас лѫкȣиторй Тѫтарїй че ле зичѣ Команй (ачещѣ сѫнт акмȣ Тѫтарїй, карїй сѫ кѣмѫ Кованй), пентрȣ карїй ам поменит пела ꙟмпѫрѫцїа лȣй Ісакїе Ангел, ши пре ла времиле че аȣ лȣат Латинїй дела Гречй Цариградȣл. Ачѣста че ной зичем дин кȣвинтеле лȣй Никита Хонїатис кȣрат сѫ поате адевери, кариле ꙟн Історїа са ашѣ аратѫ. * Пре ачѣсташ време ши Іоан
»Краюл Бȣлгѫреск кȣ Латинїй прїетешȣг легѫнд,
»ши ꙟнпотрива Гречилор, карїй ла Ѳесалїа, Ма-
»кедонїа, ши ꙟн алте а Грецїей Провинцїй кѫте-
»ва апȣкѫнд, чинеш де капȣл сѫȣ лецинѣ, мѫр-
»гѫнд, пре унїй аȣ сȣппȣс, іарѫ пре алцїй кȣ токмѣле де паче іаȣ ашезат, Кȣ каре мижлок
»Хенрик ꙟмпѫратȣл Латинилор май кȣ време,

* Нікіта Хонїатіс ꙟн Картѣ Історїей сале че де пре ȣрмѫ.

»ꙟнкѫ

ѫ ꙟнѣъ май ꙟнтърнндȣсъ, нȣ нȣмай Ѳессаліѧ ши Пелопонисȣл ꙟн Греціа, че ꙟнкъ ши тоате четъциле, карнле апȣкасъ Іоан Алеѯіе ꙟн Ѳракіа ши ꙟн Мисіа, стъпѫнирей сале лѣȣ адаос. Ашѣ дар Ромѫній ноштрй, прекȣм зисъм, де Латиній ꙟмпреȣнъ ши де Бȣлгарй асȣприцй фіинд, лѣȣ кътат а трече Дȣнърѣ ѩаръш ꙟннапой ла локȣрнле сале чѣле векй. Іаръ карій сау фост ꙟнтинс пънъ ꙟн Епир ла Греціа, аколо аȣ ши ръмас (пентрȣ карій ла кȣрсȣл времилор, пе ла ꙟмпъраціѧ лȣй Іоан Кантакȣзинос кѫтева авем съ арътъм). Іаръ дȣпъ че аȣ трекȣт Ромѫній дин Мисіа ꙟн Молдова ши ꙟн Мȣнтеніѧ дȣпъ 16 анй, (прекȣм май денаинте ам арътат) сау тѫмплат ши нъпада лȣй Батіе, ши ашѣ ши тречерѣ Ромѫнилор ла Ардѣл тот деодатъ сау тѫмплат.

КАПȣЛ IV.

Арътъсъ, прекȣм ши пре времѣ лȣй Батіе о самъ де Ромѫний аȣ фост ръмас прин четъциле пре марџиниле Дȣнърій пънъ ꙟн марѣ нѣгръ, карій ꙟмпреȣнъ кȣ чей трекȣцй ла Ардѣл, аȣ лȣат Протекціѧ Краилор Ȣнгȣрещй.

Ашѣ даръ ꙟн картѣ трекȣтъ дин Історнчій стреинй

стреинй ши дȣпъ адеверинца хронологїей ам аръ-тат, прекȣм Хенрик ꙟмпъратȣл Латинилор ꙟн Цариград, ла анȣл де ла Хс 1210 аȣ лȣат тоа-те четъциле ꙟн Ѳракїа ши Мисїа, кариле ле кȣ-принсѣсъ Їоан Алеѯїе кȣ Влахїй, дȣпъ карѣ аȣ урмат ши тречерѣ романилор престе Дȣнъре ꙟн-напой. Ашиждерѣ ам арътат, къ чѣ дин тъй а лȣй Батїе нъпадъ, ши ръзбоюл лȣй кȣ Влахїй ши кȣ Сѫкȣїй, сaȣ тѫмплат ла анȣл 1237 адекъ ꙟн ал 17 ан дȣнъ ꙟнтȣрнарѣ лор песте Дȣнъре. Акȣ-мȣ вине рѫндȣл съ арътъм, о samъ де Ромѫнй, карїй ши пе времѣ лȣй Батїе тот аȣ фост ръмас прин четъциле де пе малȣл Дȣнърїй пънъ ꙟн ма-рѣ нѣгръ, ши чей че аȣ фост трекȣт дин Мисїа де Латиний ши де Бȣлгарй ꙟнпиншй, прекȣм ши кѫнд аȣ лȣат Протекцїа Кралилор Ȣнгȣрещй. Ка-рѣ о афлъм дин Їсторичй, съ съ фїе тѫмплат пе ла анȣл де ла Хс 1222 адекъ кȣ 12 анй дȣпъ че сaȣ ꙟнторс ла алалцй песте Дȣнъре, май пре урмъ ши кȣ 16 анй май де ꙟаинте де нъпада лȣй Батїе. Ачѣстъ даръ а Ромѫнилор сȣпт Кръїа Ȣнгȣрѣскъ Протекцїе, прекȣм дин Їсторичй стре-инй кȣ кȣрате кȣвинте ам арътат, ашѣ дин хро-ничиле ноастре пȣцин ши нȣмаи пе дѣсȣпра, кȣм съ зиче ꙟнсъмнатъ, а о аръта не вом невои. Дин-тре чїй стръиний дарь Їсторичй, кȣ ачѣстъ мъръ-тȣрїе ꙟнтъй не ꙟасъ ꙟнаинте Антон Бонфин,

де

де атътѣ орй де ла ной лъꙋдат, * кариле зиче: къ
„пе време̂ лꙋй Каролꙋс Краюлꙋй Ꙋнгꙋреск, (ка-
„риле аꙋ фост Краю пе ла анꙋл май сꙋс поменит),
„скꙋлѫндꙋсъ кꙋ ръꙁбою, шаꙋ лꙋат четатѣ Севери-
„нꙋл дин мѫна Банꙋлꙋй, кариле атꙋнчѣ аколо
„стъпѫнїѧ, алалтъ царъ а Влахїей, карѣ наре апе,
„(каре съ ꙟнцълеџе Басаравїа, саꙋ прекꙋм ной ак-
„мꙋ кꙋ нꙋме Тътъреск ꙟй зичем Бꙋџѣкꙋл), ши
„съ ꙟнтинде пънъ ла марѣ нѣгръ, аꙋ фост сꙋпт
„аскꙋлтарѣ Краилор Ꙋнгꙋрещй. Дѣпе ачесте да-
ръ алꙋй Бонфин кꙋвинте пꙋтем кꙋноаще, къ пе а-
чѣле времй аꙋ фост нище лъкꙋиторй Ромѫнй, пре-
кꙋм ꙟн цара Мꙋнтенѣскъ, пе Дꙋнъре ꙟн сꙋс,
пънъ ла Северин, ашѣ пе Дꙋнъре ꙟн џос пънъ
ꙟн марѣ нѣгръ. Ничй есте де креꙁꙋт, прекꙋм
ачей Край Ꙋнгꙋрещй съ съ фїе нꙋмит стъпѫнй а
локꙋрй пꙋстїй, ши де тот фъръ оаменй, ши алес
Банꙋл де Северин пꙋтерй сале вирꙋиндꙋсъ, не-
врѫнд ши ачѣ четате (карѣ уна нꙋмай ши сѫн-
гꙋръ ера Краилор Ꙋнгꙋрещй неаскꙋлтътоаре), съ
о сꙋпꙋе Краюлꙋй, ел вїинд кꙋ ръꙁбою ши ꙟн
пꙋтере, аꙋ лꙋато. Ачѣсташ съ адеверѣще ши
дин Дипломателе Краилор Ꙋнгꙋрещй, карїй ꙟн
тоате Дипломателе че аꙋ фъкꙋт, де пе ла анꙋл
1222 пънъ ла анꙋл 1270 аꙋ врꙋт съ скрїе ꙟн
титꙋлꙋриле сале Краю ши а Галицїей, карѣ есте
Влахїа че ꙟнтинсъ дин мꙋнте пе малꙋл Дꙋнърїй
пънъ

* Антон Бонфїн Декада 2 Картѣ 9.

пънъ ꙟн Маре нѣгръ, де пре каре нѹме поате къ ши астъжй цѫнѹтѹл Галацилор съ кѣмъ. Ꙟнкѣ- сташ май пре ѹрмъ (прекѹм акмѹ зисъм), саѹ кемат Басарабїа, а кърїа лъкѹиторй пре време нъ- пъзїй лѹй Батїе, прин чѣтъцй неꙟнкъпѫнд, саѹ трас спре Северин ши песте Олт, ѹнде ши ла стъпѫнїа Бънѣскъ ѹнїй динтрѫншїй аѹ аџѹнс, прекѹм пѹцин май џос съ ва видѣ. Дечй орй де пе ачещй Басъръбещй, орй де пе Банїй, карїй стъ- пѫнїа Северинѹл, ши пънъ астъзй Банїй ꙟн цара Мѹнтенѣскъ, макар къ сѹнт аскѹлтарѣ ши воа Домнѹлѹй сѫнт, ꙟнсъ дѹпъ привилегїиле поате фи кариле динчепѹт аѹ фост авѫнд, ши ла Боерїе сѫнт май де фрѹнте, ши алтъ пѹтере аѹ песте Олт, нѹ нѹмай а џѹдека че ши кѹ моарте пре виноваци а къзни, ши тот ачел векю титѹл де Бан ꙟш цѫн. Иаръ ачест нѹме Бан, прекѹм ꙟл тѫлкѹеще Леѹн- клавїе, ва съ зикъ пѹртъторю де Стѣг. Че пен- трѹ май кѹрат съ арътъм, прекѹм ши Бѹџѣкѹл одатъ саѹ фост кемѫнд Басарабїа, ши титѹлѹл а- чест Бънеск прекѹм есте май векю, де кѫт Дом- нїа Радѹлѹй Водъ Негрѹл, сингѹре кѹвинтеле лѹй Леѹнклавїе (пре кариле ле поменеще дин векю Историкѹл Кѹребс Секретарюл лѹй Мазимилїан Кесарюлѹй), прекѹм сѫнт, фаць съ ле адѹчем.

* Леѹнклавїе ꙟн Пандекте Кап 129. * Басарабїа, зице, есте Олатѹл чел май де латѹрй а църїй Молдовїй, пънъ ла Маре нѣгръ, ꙟн

каре

»каре Олат сѫ кꙋпринде Килїа ши Монкастрꙋл
»(адекѫ четатѣ албѫ). Iарѫ ачест нꙋме лаꙋ лꙋ-
»ат де ла Бесїи, карїй одатѫ аꙋ лѫкꙋит ꙟн Ѳра-
»кїа. Вѫзꙋтам, зиче Кꙋрꙋс Iсторикꙋл ꙟн кꙋр-
»тѣ лꙋй Мазимилїан ал доилѣ Авгꙋстꙋл, пре
»ун Николай, де мошїа-са дин вицѫ Домнилор
»де Басарабїа нѫскꙋт, ши прекꙋм ꙋричиле, ка-
»риле кꙋ печеци де плꙋмб аръта, ши май вѫртос
»ши уне мѫртꙋрїй а Венецїанилор, кариле ачѣ-
»сташ адеверїа, прекꙋм ачѣстѫ царѫ Басарабїа сѫй
»фїе фост мошїа. Ши iарѫш Лꙋнклавїе ꙟнтрꙋ-
»ачелаш лок зиче: цѫриле, кариле май денаинте
»време ера сꙋпт стѫпѫнирѣ Крѫїей ꙋнгꙋрещй,
»дин кариле униле ши акмꙋ сѫнт тот сꙋпт а ей
»стѫпѫнире, сѫнт ачестѣ: цара ꙋнгꙋрѣскѫ, Дал-
»мацїа, Кроацїа, Славонїа (адекѫ Иллирїа), Ра-
»мїа саꙋ Рама, (кꙋ каре нꙋме ꙟн титꙋлꙋл Кралилор
»ꙋнгꙋрещй сѫ ꙟнцѫлеџе Босна), Сирвїа, Гали-
»цїа, саꙋ Влахїа, Лодомирїа, Команїа, ши Бꙋл-
»гарїа. Кѫтрѫ ачесте цѫрй фачесѫ ши поменирѣ
»банилор Мохавинѣнилор ши а Северинѣнилор,
»каре Северин есте четате ꙟн цара Мꙋнтенѣскѫ
»лѫнгѫ Дꙋнѫре де Север ꙟмпѫрат зидитѫ. Iарѫ
»нꙋмеле Бан сѫ кꙋноаще, зиче, кѫ есте фѫкꙋт дин
»нꙋмеле Бандо (Bando), кариле ꙟн Правилеле
»саꙋ ашезѫмѫнтꙋриле ꙟмпѫрѫтещй сѫ зиче
(Banderium) Бандерїꙋм; Iарѫ Гречїй зичѣ Банꙋ-

"луй Φλαμυλαρης, де ла карїй луѫнд Турчїй а-"лор сѫй лѣу зис санџѣкБег. Ачесте дарѫ пѫнѫ аичe Леунклавїе, їарѫ Лаоникос Халкоконделасѫ зичеѫ прекум чел май векю а Молдовѣнилор скаун ау фост Лефкополис, адекѫ четатѣ албѫ, карѣ ну поате сѫ сѫ ѫнцѫлѣгѫ, кѫ доарѫ ау фост скаунул шедерїй Домнилор, дупѫ ѫнтурнарѣ луй Драгош Водѫ де ла Ардѣл, кѫчи де ар фи фост вреодатѫ четатѣ албѫ скаунул Домнїей, Хроничиле Молдовїей кариле скрїу вїаца Домнилор де ла Драгош Водѫ ѫнкоачеѫ аукста непоменит нар фи лѫсат деакарѣ лукру фѫрѫ препус сѫ поате ѫнцѫлеџеѫ кѫ четатѣ албѫ ау фост скаунул стѫпѫниторилор ачелор Романеѫ карїй ши май денаинтеѫ ши пе времѣ прузїй луй Батїеѫ принчетѫциле де пре марџиниле Дунѫрїй некѫлтаци ау рѫмас, адекѫ де ла марѣ нѣгрѫ пѫнѫ ла Севѣрин.

КАПУЛ V.

Ачасташ сѫ поате ѫнцѫлеџе дин Хроникул цѫрїй Мунтенещи, ши дин Хроникул Молдовенеск.

Їарѫ динтр'але ноастре Хрониче ѫнтѫи доваде авем дин чел Мунтенеск, кариле зиче: Кѫ кѫнд

ау

аꙋ єшит Радꙋл Водъ Негрꙋл де ла Ардѣл ꙟн цара Мꙋнтенѣскъ, атꙋнчѣ ши Бъсъръбещїй, карїи єра май денаинте лъкꙋиторй пре Олт, скꙋлѫндꙋсъ кꙋ тоцїй аꙋ венит ла Радꙋл Водъ, ши и саꙋ ꙟнкинат, дѫндꙋсъ сꙋпт аскꙋлтарѣ ши поронка лꙋй, ка дечїа нꙋмай ꙋнꙋл Радꙋл Водъ съ фїе песте тоцй стъпѫниторю; Ꙗръ пентрꙋ ачїй Бъсъръбещй, че лъкꙋа пре атꙋнчѣ де ла Олт ꙟнколо, ши кѫнд, ши де ꙋнде, ши че нѣм съ фїе фост, Хроникꙋл Мꙋнтенеск май мꙋлт чева нꙋ аратъ. Ꙗръ деовреме че Леꙋнклавїе кꙋ Кꙋреꙋс Секретарюл, амѫндой ꙟн чѣта Їсторичѣскъ вестицй бърбацй, мъртꙋрисеск, прекꙋм ачел нърод, че саꙋ фост кемѫнд Бъсърабй, наꙋ фост де алт нѣм, ничй де аюрѣ венит, че тот дин нѣмꙋл Ромѫнеск. Ꙗтъ къ фъръ греш пꙋтем сокоти, къ о самъ де ромѫнй ши май денаинте, ши май пре ꙋрмъ де прада лꙋй Батїе съ фїе фост ръмас некълътици пре локꙋриле сале, ши алес прин четъциле де ла четатѣ албъ, прекꙋм ам ши май зис, пѫнъ ла Северин, ши прекꙋм ачел нърод Бъсъръбеск скꙋлѫндꙋсъ де пе кѫмпїй Басарабїей, съ съ фїе трас спре пъдꙋриле Олтꙋлꙋй, ши аколо дечїа съ фїе ръмас локаций, де ла карїй ши астъзь фамилїа Бъсъръбещилор ꙟн цара Ромѫнѣскъ съ траџе, лꙋѫнд адекъ стъпѫниторюл саꙋ Банꙋл лор де атꙋнчѣ нꙋме депе нꙋмеле нъродꙋлꙋй, дин каре

фамиліе ши Домнїй вестицїй аȣ єшит ꙟнцара Мȣн-
тенѣскъ, прекȣм кȣрсȣл Історіей ꙟнаинте ла
локȣл сѣȣ ва арѣта. Іаръ дин Хроникȣл Молдо-
венеск ꙟнтѫй зичем, къ маре жале не есте, кѫчй
Хроникȣл, кариле аȣ фост скрис май денаинте
де Хроникȣл лȣй Ȣреке Ворникȣл, ши а лȣй Ми-
саил Мъѕакȣл, съ афлъм, ничй кȣм нам пȣтȣт.
Іаръ прекȣм чел дин тѫй Історик а цѫрій Мол-
довій съ нȣ фіе фост Ȣреке Ворникȣл, сингȣр єл
мѫртȣрисѣще, де време че ꙟн мȣлте локȣрй поме-
нѣще де Хроникȣл чел Молдовенеск. Ашижде-
рѣ Мисаил ши Сїмїон ведесъ ачел векю хроник
сѫл фіе авȣт ла мѫнъ, кѫчй ши єй поменеск де
ачелаш Хроник, прекȣм ши де а лȣй Ȣреке, ши
алес Мисаил Кълȣгърȣл анȣме ꙟнсѣмнѣѕъ, пре-
кȣм ачел дин тѫй Історик аȣ фост ꙟнсѣмнѫнд
віаца Домнилор де ла Драгош Водъ нȣмай пѫнъ
ла Петер Водъ шкїопȣл. Зичем даръ, къ маре
жале дȣчем, пентрȣ кѫчй ачел векю Хроник ла мѫ-
мъ нȣ неȣ венит, іаръ причина есте, кѫчй вѫѕѫнд
ной адъосътȣриле баснелор, кариле ачел Мисаил
ши Ȣрмъторюл лȣй Симеон дин ускатъ тидва лор
лѣȣ скорнит, ши ꙟн Придословіа Хроникȣлȣй лȣй
Ȣрѣкей фъръ ничй о рȣшине а ле аместека аȣ ꙟн-
дрѫѕнит, атѫта, кѫт акмȣ орй че ши адевърар фи
скрис, тоатъ Крединца шаȣ піердȣт, кѫчй Semel
mendax, semper mendax, одатъ минчюнос, пȣ-

рȣре

рȣре минчюнос ръмѫче, ὁ ἐν ἑνὶ καὶ ἐν παντὶ, чел че ꙟнтр'ȣна, ачела ши ꙟнтоате, ши кѫчй ачѣста Єсте добѫнда минчюносȣлȣй, ка кѫнд ар грѫи ши адевърȣл, съ нȣ съ май крѣѕъ. Ꙗръ де ам фи авȣт ачел векю Хроник ла мѫнъ, прекȣм пентрȣ ꙟнтȣрнарѣ лȣй Драгош Водъ ла мошїа са, ашѣ пентрȣ алцй Ромѫнй, карїй аȣ май ръмас пе сȣпт мȣнцй, ши пре ла локȣрй май тарй, ши дȣпъ нъпада лȣй Батїе, мȣлтъ лȣминъ сокотим ꙟн афларѣ ши ꙟн щїинцарѣ адевърȣлȣй кам фи пȣтȣт авѣ. Ꙗръ динтр'ачесте Лѣтописеце, кариле акмȣ прин мѫнȣле ноастре съ поартъ, макар къ кип ши сокотѣлъ де адевъратъ Їсторїе нȣ пот авѣ, ꙟнсъ пре кѫт аратъ къ ши май денаинте де ꙟнтȣрнарѣ Молдовѣнилор дела Ардѣл съ съ фїе афлат нище Кожокарй Ȣнгȣрй ла Сȣчѣвъ, ши нище Оларй ла Бае, ши де ун Ꙗцко Рȣс ла сатȣл, кариле депе нȣмеле ачелȣй Рȣс, ши акмȣ съ съ фїе кемѫнд Ꙗцканїй. Ачесте де аȣ фост ашѣ адевърат, пȣтем зиче, къ де мират лȣкрȣ єсте, кȣм Ȣнгȣрїй ши Рȣсїй оаменй стреинй фїинд, саȣ пȣтȣт стъви ши а съ цинѣ пре ачѣле локȣрй, ꙗръ чей де мошїе нич кȣм? Че ачѣсте, прекȣм адевърȣл Їсторичилор стрѫинй довѣдеще, ашѣ ной ле цинем, съ нȣ фїе алтъ, фъръ нȣмай Басне дин слабй ши прощй крїерй скорните, прекȣм ши де капȣл боȣлȣй ꙟн печетѣ цѫрїй, съ съ фїе лȣат

де

де пе боꙋл чел сълбатик, пре кариле гониндꙋл къцѣоа Молда, ши ꙟнекѫндꙋсъ ꙟн апа Молдовей, де пе нꙋмеле ачей кѫцеле ꙟнтъй апа съ сꙋ фїе кемат Молдова, їаръ апой де пе нꙋмеле апей тоатъ цара. Че пентрꙋ печетѣ църїй ам arътат аюрѣ, къ нꙋ поате де ꙁаюрѣ съ съ фїе лꙋат, фъръ нꙋмай де пе Четатѣ, карѣ ꙟнтъй аꙋ фъкꙋт Траан ꙟмпърат ꙟн Дакїа, ши аꙋ нꙋмито (Caput bovis) Капꙋл Боꙋлꙋй. Їаръ нꙋмеле църїй мартꙋрй не сѫнт Їсторичїй стръиній, къ ꙟнкъ ши май денаинте де Траан, кѫнд ера пе ачесте локꙋрй Дакїй, о парте дин Дакїа саꙋ фост кемѫнд Molisdavia, адекъ Давїа моале, ши мꙋлте четъцй ꙟнтрѫнса, а кърора нꙋмере май мꙋлт съ сфѫршїа ꙟн Давїа саꙋ Дава. Ашиждерѣ тѫргꙋл Ромáнꙋл, кариле есте пе апа Молдова, дꙋпъ че саꙋ ашеꙁат романїй лꙋй Траан ꙟн Дакїа, саꙋ фост кемѫнд Forum Romanorum, адекъ тѫргꙋл Романилор. Ачесте даръ нꙋмере Їсторїа адевъратъ ашѣ лева, ашѣ ле ꙁиче, їаръ нꙋ скорните, (прекꙋм ка Баснꙋиторюл Мисаил, ши алтꙋл ка дѫнсꙋл Симїон) дин флоаче де кожок ши дин хѫрбꙋрй де оале. Че пентрꙋ ачесте ꙟн нѣстъ датъ май мꙋлте а ꙁиче пъръсѫнд, пофтим пре четиторюл ностръ съ нꙋ съ ленѣскъ а черка ꙟн картѣ хотърѫрїй църїй Молдовей, пре карѣ кꙋ патрꙋ ань май ꙟнаинте ꙟн лимба ла-

тинѣскъ

тинѣскъ ам скрисо. Ѩръ де ва плъчѣ луй Дмнезеꙋ съ май фим ꙟнтре вїй, ши пре ачѣ ꙟн лимба ноастръ, ка ши пре ачѣста а о ꙟнтоарче вом пꙋне остенинцъ, къ аколо нъдъждꙋим, къ де тоате пре амъннꙋнтꙋл ши ꙟндестꙋл съ ва ꙟнщїинца.

КАПꙋЛ VI.

Арътъсъ мошїиле, Чєтъциле, търгꙋриле ши Олатꙋриле, кариле аꙋ цѫнꙋт одатъ Ромѫнїй дин Молдова ши дин Цара Мꙋнтенѣскъ ꙟн Ардѣл.

Адꙋкꙋм аминте прекꙋм поменицїй Мисаил ши Симїон, ши кътръ ачѣшїй адаосꙋл Істратїе (кариле ши Логофът а трїиле аꙋ фост ла ръпъосат Пъринтеле нострꙋ Константин Воевод Кантемир), прекꙋм ꙟн Придословїа Лѣтописецꙋлꙋй лор ши алтъ нъпасте арꙋнкъ асꙋпра лꙋй Драгош Водъ, кꙋ Ромѫнїй съй, нꙋмай нескърнъдъвичоасъ декѫт чѣ дин тъй кꙋ темницеле ши кꙋ Тълхарїй Рѫмꙋлꙋй, ши кꙋ Ласлъꙋл лор чел минчюнос. Ꙟндръзнинд даръ ей скрїꙋ, прекꙋм Драгош Водъ кꙋ оаменїй съй съ фїе фост стрѫнсꙋръ де оамений прощй, адекъ пъсторй, карїй ꙟш

цин

цин вїацъ прин мꙋнцй кꙋшилє апой дин пъсторй ꙟй фаче вѫнъторй, ши кꙋ тѫмпларѣ вѫнатꙋлꙋй съ фїє трекꙋт мꙋнцїй дин Ардѣл спрє Молдова, ши ашѣ съ фїє дескълекат цара Молдовей кꙋ ачѣ стрѫнсꙋръ де оаменй, ꙟнтрє карїй съ фїє фост ши Ꙋнгꙋрй ши Рꙋшй, ши алтиле ка ачесте блоѫзрнтꙋрй, че зик ей ꙟн поменитꙋл лор хронограф. Дечй даръ пентрꙋ Драгош Водъ, прекꙋм аꙋ фост Домн ши фичор де Домн, ꙟн кꙋрсꙋл кꙋвѫнтꙋлꙋй ꙟнаинте пре ларг вом аръта. Пръ аиче арътѫнд ной мошїиле ши четъцииле кариле аꙋ цѫнꙋт Ромѫнїй амѫндꙋрор църилор ачестора ꙟн цара Ардѣлꙋлꙋй, де пре ачесте кꙋрат съ ва пꙋтѣ кꙋноаще, прекꙋм нꙋ простиме, ничй кипꙋрй некꙋноскꙋте аꙋ пꙋтꙋт съ фїє оаменїй, карїй кꙋ ачест фелю де мошїє аꙋ фост слъвицй. Ашѣ даръ ведесъ, къ дꙋпъ че саꙋ трас Ромѫнїй ноѱри пре времѣ нъпъзїй лꙋй Батїє спрє Ардѣл, ши апой Бела Краюл Ꙋнгꙋреск дꙋпъ че саꙋ ꙟнторс ла Кръїа са, (прекꙋм ла локꙋл сꙋ ам спꙋс) ши възѫндꙋш цара ши тоатъ областїа де фїєрꙋл ши фокꙋл Тътарѫлор сфъръмать, ши де лъкꙋиторй ашѣш май де тот пꙋстїинтъ ши дешертатъ, прекꙋм наꙋ май лъсат пе Кавалерїй чей де Родос чей вениси ꙟнтр'аѱюторю съ съ ꙟнтоаркъ ꙟнапой; че кꙋ дарꙋрй марй ши мꙋлте вирꙋиндꙋй, аꙋ фъкꙋт съ ръмѫє лъкꙋиторй

торй ꙟн цара са, ꙟ дꙋле кꙋ привилегїй лꙋнцй ши лате мошїй, ꙟн каре кип пꙋтем креде сѫ фїе фѫкꙋт ши Ромѫнилор ноштри, кѫрора локꙋрй де трю ши мошїй ꙟндестꙋле арѫтѫндꙋле, сѫй фїе оприт ꙟн Ардѣл, дин карїй унїй май пре урмѫ кꙋ Домнїй лор саꙋ ꙟнторс ла мошїиле сале, адекѫ ꙟн Молдова ши ꙟн цара Мꙋнтенѣскѫ, їарѫ унїй пре ачелѣш локꙋрй ꙟн Ардѣл аꙋ рѫмас, прекꙋм тꙋтꙋрор штїꙋт есте, кѫ Ардѣлꙋл ши акмꙋ де Ромѫнїй ноштри есте плин, карїй пѫнѫ нꙋ демꙋлт нѣмешй ка ачїа ера, кѫт ши ꙟн сфатꙋл де обще ꙟнпреꙋнѫ кꙋ алалцй Ꙋнгꙋрй ши Сасй ꙟнкѫпѣ. Ачестора дарѫ тꙋтꙋрор Олатꙋриле, кариле сѫ ли сѫ фїе венит, деосебй де штїинца де обще, мартꙋрй не сѫнт ꙟнкѫ ши Маппеле Географичештй, адекѫ таблеле, че ꙟнсѫмнѣзѫ хотарѫле ши цѫнꙋтꙋриле цѫрїй Ардѣлꙋлꙋй, ши алес кариле кꙋ поронка лꙋй Емерик Текелїе Домнꙋл Трансилванїей саꙋ типѫрит. Кѫ Маппа алтѫ нꙋ есте, фѫрѫ нꙋмай Їсторїе ꙟн ширꙋрй ꙟнсѫмнатѫ, карѣ декѫт Їсторїа ꙟн слове спꙋсѫ, май кѣр ши май аиве аратѫ пѫрциле локꙋлꙋй ши цѫнꙋтꙋриле цѫрїй. Ꙟн поменита дарѫ Маппѫ, тоатѫ цара Ардѣлꙋлꙋй ꙟн кѫтева Провинцїй адекѫ цѫнꙋтꙋрй сѫ деспарте, дин кариле унеле (деосебй де челе Сѫсѫштй) аꙋ фост Молдовенештй, адекѫ а Ромѫнилор, карїй аꙋ фост трекꙋт акоѡло деспре партѣ

Молдовїй, іаръ алтеле Мунтенещий, сунт акъро-
ра нуме ши пънъ астъзі съ кїемъ ши съ скрїу.
Іаръ май денаинте де нъпада луй Батїе, дупъ
че ау скос Гепидїй пе Ромѫнїй, карїй ау фост пус
Траян ѫн Ардѣл (прекум ной ла локул сѫу а-
нуме ам поменит) алте колонїй де ла Италїа съ
май фїе венит, сау динтраалтъ парте ѫн Ардѣл
съ май фїе ѫнтрат, нимик ла ун Їсторик ной нам
афлат, де каре лукру де крезут есте, къ дупъ че
сау ѫнтурнат Краюл Бела ла Кръїа са, съ ле
фїе дат, прекум зисъм ачестеа че вом съ поме-
ним мошїй. Дечи даръ дин цѫнутуриле Ромѫ-
нилор де Молдова, ѫнтъй есте цѫнутул Рудн-
бънїй, кариле май денаинте ромѫнеще съ кема
Родна; іаръ четатѣ ѫнтрачел цѫнут съ кїемъ
Вестендорф. Ал доиле цѫнут ау фост Тордїа
пе апа Моръшулуй. Ал трїиле цѫнут ау фост
Кокелвар, кариле есте ѫнтре Клюшвар ши ѫнтре
Медїаш пе апа Кокел. Ал патруле цѫнут ау
фост Тотрус ку четатѣ Погава, ку алалте мулте
сате а Олатулуй съу. Ромѫнїй поате фи ачестуй
цѫнут, фїинд трекуцй де пе апа Тотрушулуй ши
а Бакъулуй, ку ачелаш нуме аунумит ши цѫну-
тул дин Ардѣл, ѫн кариле сау фост ашезат ей.
Тотрус ши четатѣ де пе Бъков, Погава, пуцин
оарече Унгурїй ворова нумерилор дупъ граюл лор
скимбѫнд. Ашиждерѣ Ромѫнїй деспре партѣ

църїй

цѫрїй мꙋнтенещй. пре лѫнгъ цѫнꙋтꙋл, кариле акꙋм съ кѣмъ Сатмар, аꙋ цинꙋт четатѣ Финес, Кѣплак, Белинг, Папнец, Белѣ ши Мишковꙋл. Ѩръ ѫнтре Алба Юлїа (каре есте Орадїа маре), ши ѫнтре Сибїю, аꙋ авꙋт тѫргꙋл Рошїен, а кърꙋа лъкꙋиторй апой дꙋпъ ѫнтꙋрнаре саꙋ кемат чѣта Рошїин, прекꙋм ши чѣта Сѫрбилор, че съ кема Бенедїй, саꙋ кемат Бенетиний, прекꙋм ши астъзь ѫн цара Мꙋнтенѣскъ ачесте чете кꙋ немꙋтат нꙋме съ цѫн. Аколош май авꙋтаꙋ ши цѫнꙋтꙋл Калаош, (дин кариле апой аꙋ ешит Радꙋл Водъ Негрꙋл ѫн цара Мꙋнтенѣскъ), ши Бенїй, Морсѣнїй, Хачегꙋл ши Верхел, (каре четате ѫнтѫй съ кема Ꙋлпїа Траѧна). Ашиждерѣ пе апа Стрела, кърїа астъзь ѫй зик Стриг, аꙋ авꙋт Медїашꙋл, Крашѣ ши Саѯонꙋл. Ачесте олатꙋрй дарь ши четъцй аꙋ цѫнꙋт Ромѫнїй пе ачеа време ѫн Ардѣл, ши дечїа кѫтава време аꙋ ръмас кꙋ Ꙋнгꙋрїй ши кꙋ Сасїй мошнѣнй ши стъпѫниторй ачелор локꙋрй, ꙋнде Ромѫнїй нощри пе времѣ лꙋй Батїе, саꙋ кꙋ Домнꙋл лор Їоан Алеѯїе, саꙋ кꙋ вре ꙋн фичор а лꙋй, пре кариле съ фїе кемат Богдан, (кѫчй пентрꙋ ачѣста кѣр ане адевери нꙋ пꙋтꙋм) съ съ фїе ашезат, ѫнсъ кꙋ Ромѫнїй пре ачѣле локꙋрй. Домн съ фїе фост ꙋн Богдан Водъ, нꙋ нꙋмай кѫчй ши астъзй ѫнтре Ромѫнїй Ардѣлѣнй съ поменеще, че ѫнкъ ши

тѫргꙋл Бѡгдан, кариле есте унде дъ̃ апа Мара-
морѫшꙋлꙋй ꙟн Тиса де пре нꙋмеле ачелꙋй Бог-
дан сѫ сѫ фїе кемат сокотим. Ꙗрѫ ачестꙋй
Богдан Водѫ сѫй фїе фост порекла Негрꙋл, сѫ
доведеще, кѫ ши Радꙋл Водѫ ꙟн цара Мꙋнте-
нѣскѫ саꙋ кемат Негрꙋл, ши цѫриле амѫндоѫ,
уна саꙋ кемат Μελανη βλαχια (Влахїа нѣгрѫ),
ꙗрѫ алта, Μελανη βογδανια (Богданїа нѣгрѫ),
ши ашѣш Домнꙋл Молдовенилор ла Їсторикꙋл
Лаоник Халкокондилас сѫ кѣмѫ Αρχον της με-
λανης βογδανιας адекѫ Домнꙋл а Богданїей не-
гре; дела Їсторичїй Гречещй, май пре урмѫ ши
Їсторичїй Тꙋрчещй ꙟмпрꙋмꙋтѫндꙋсѫ, ꙟн челе
май векй Їсторїй а кꙋрцїй ꙟмпѫрацилор тꙋрчещй,
цѫрїй мꙋнтенещй ꙟй зик: — — — Караиф-
лак, ꙗрѫ цѫрїй молдовей — — Кара Богдан,
адекѫ цѫриле алꙋй Богдан чел негрꙋ. Че де а-
честе ла локꙋл сѫꙋ ꙟннаинте ши май пре ларг
вѡм де зис; Ꙗрѫ акмꙋ ꙟн скꙋрт атѫта врꙋм
сѫ арѫтѫм, кѫ де пре ачесте мошїй, пре кариле
лѣꙋ цѫнꙋт Романїй нощри ꙟн Ардѣл, кꙋ Ꙋнгꙋрїй
ши Сасїй ꙟмпреꙋнѫ Нѣмиш фїинд, авѣ сѫ кꙋ-
ноаще, ꙟнтѫй кѫ дꙋпѫ че аꙋ трекꙋт ей ꙟн цара Ар-
дѣлꙋлꙋй нꙋ ка нище оамений прощй ши фѫрѫ капете,
саꙋ небѫгацй ꙟн самѫ сѫ фїе фост, че кꙋ Дом-
нїй ши Нѣмишїй лор сѫ фїе лѫкꙋит пре ачеле ло-
кꙋрй. Адоꙋа сѫ кꙋноаще, кѫ вѫзѫнд май пре

урмѫ

ȣрмъ ꙗръш ачїй Ромѫнй, прекȣм локȣриле лор челе дин тъй сaȣ кȣръцит де поадѣ Тътарѫлор, (прекȣм ꙟнаинте вом аръта, кȣм, ши кȣ че мижлок сaȣ рѫдикат Тътарѫй де пе ачесте локȣрй), ꙗръш кȣ Домнїй сѫй, ꙗръ нȣ кȣ стрѫнсȣрѫ дин Пъсторй, прекȣм мъꙃѫчїй поменеск, сaȣ ꙟнтȣрнат ла локȣриле сале челе де мошїе, адекъ Драгош Водъ, фичорȣл лȣй Богдан Водъ кȣ о парте ꙟн Молдова, ꙗръ Радȣл Водъ Негрȣл, сaȣ фрате, сaȣ вър лȣй Драгош Водъ кȣ алта ꙟн цара Мȣнтенѣскъ. Амъџещесъ Николай Костин Логофътȣл, кариле дѫнд де нище кȣвинте а лȣй Антон Бонфин, ѹнде ѥл зиче, къ пе времѣ лȣй Лȣдовик Краюлȣй Ȣнгȣреск, ѹн Богдан Водъ сѫ сѫ фїе ꙟнторс дин Ардѣл ꙗръш ла Молдова, ꙟнсъ ачест Домн пре времѣ ачелȣа Краю наȣ пȣтȣт фи Богдан Водъ, кариле аȣ трѫит кȣ Ромѫнїй ꙟн Ардѣл май денаинте де ꙟнтȣрнарѣ лȣй Драгош Водъ, че аȣ фост Стефан Водъ кȣ порекла Богдан фичорȣл лȣй Драгош Водъ, ши непот лȣй Богдан Водъ, кариле фїинд акмȣ Ромѫнїй де кѫцива ань май ꙟнаинте ꙟн Молдова, пе времѣ лȣй Лȣдовик Краюлȣй Ȣнгȣреск, ши а лȣй Стефан Водъ Домнȣл Молдовїй, аȣ май фост ши алтъ поаде де Татарй, кȣ Атлан Ханȣл Тътъреск, де а кърора невое ачест Стефан Водъ ꙗръш сaȣ фост трас ла Ардѣл, апой дȣпъ рѫдикарѣ Тътарѫлор ши

Стефан

Стефан Водъ кꙋ веженїиле сале ꙗръ саꙋ ꙟнторс ла Молдова, каре ашѣ съ фїе фост, дин сингꙋре кꙋвинтеле лꙋй Бонфин, кꙋрат съ поате ꙟнцълеџе, къ єл нꙋ зиче, прекꙋм ачел Богдан Водъ атꙋнчѣ ꙟнтъй съ фїе єшит де ла Ардѣл ꙟн Молдова, чи зиче, къ ръдикъндꙋсъ Тътарїи де пе Молдова, Богдан Водъ ꙗръ саꙋ ꙟнторс ла локꙋл сꙋ. Че ачѣстъ повесте кꙋ Атлан Ханꙋл, ши кꙋ веженирѣ лꙋй Стефан Водъ (кърꙋа Бонфин де пе порекла ꙟй зиче Богдан) ꙟн Ардѣл, ꙟн Хроникꙋл Молдовей дꙋпъ єширѣ лꙋй Драгош Водъ, де ва ꙟнвои Дꙋмнезеꙋ, пре ларг вом зиче; ꙗръ акꙋм ла рѫндꙋл Хронологїей, де ꙋнде нѣм абътꙋт, съ не ꙟнтоарчем.

КАПꙊЛ VII.

Арътъсъ, кꙋм Гречїй ꙗръш аꙋ лꙋат Цариградꙋл де ла Латиний.

Феодор Ласкарїс.

Зисам даръ ꙟн челе трекꙋте, прекꙋм къ ла анꙋл 1259 Їоаннс Дꙋка ꙟмпъратꙋл Гречилор, дꙋпъ че аꙋ ꙟмпърѫцит ани 33 мꙋринд, аꙋ стътꙋт ꙟн локꙋл лꙋй ꙟмпърат фичорꙋл сꙋ Феодор Ласкарис; Че ачеста ꙟнкъ нꙋмаи трїй ани ши кѫтева лꙋни ꙟмпърѫцинд, ла анꙋл 1262 аꙋ мꙋрит, ши ръмѫинд фїюл сꙋ кꙋкон нꙋмай де шасъ ани, кꙋ тестамент де моарте лаꙋ лъсат пе паза

ꙋнꙋй

уноуй Мꙋзалос, адекъ ка съ кꙋверписасъ лꙋкрꙋрилє ꙟмпърхціей, пънъ ва соси фечорꙋл съꙋ ла върстъ, каре Мꙋзалос ка ун спꙋркат виклѣн, дъндꙋш кꙋвиите кꙋ Михаил Палеолог, ꙟнкꙋржиндъ време шѝ ашѣш ꙟнтр'ачелаш ан пре кꙋкои шѝ дин ꙟмпърхціе шѝ дин віацъ лаꙋ скос, дꙋпъ а кърꙋл пепре кꙋ сфатꙋл де обще, алесаꙋ ла киверписала ꙟмпърхціей пе Михаил Палеологꙋ ꙟнсъ кꙋ титꙋлꙋл де Деспот. Ꙟн време дар ачестꙋй ꙟмпърат ла анꙋл 1266 Гречій иаръ аꙋ ръскꙋмпърат Царигадꙋл де ла Латиньи акърїа тъмплърй Історїей Никифор Григорас пре ларг о повестеще, дин кариле ной кът пентрꙋ требꙋинца ꙟнсъмнърїй ар фи, скоцънд, пре скꙋрт макарꙋ ꙟнсъ кꙋ кондеюл нꙋ о вом трече; Ꙟнтрънд зиче ал трїилеан а ꙟмпърхцїей лꙋй Михаил Палеолог, саꙋ фост скꙋлат ун Домнишор, пре кариле ашиждерѣ Михаил лаꙋ фост кемънд, шѝ кꙋ кип тълхъреск аꙋ фост ꙟнтрат ꙟн Македонїа шѝ ꙟн Ѳракїа, шѝ аꙋ фост пръдънд четъциле шѝ сателе, кариле ꙟнкъ тот съ цънѣ де областїа ꙟмпърхцїей Гречилор. Михаил ꙟмпъратꙋл ꙟнщїинцъндꙋсъ пентрꙋ ръꙋтъциле че фъчѣ ачел Тълхарю Михаил, аꙋ гътат кътъва оасте, шѝ сꙋпт Хътмънїа фръцънескъꙋ лꙋй Алезїе Стратигопꙋл (пре кариле акмꙋ шѝ Кесарй ꙟл фъкꙋсъ), аꙋ тримисо, пентрꙋ ка съ спаргъ ачѣ адꙋнътꙋръ де пръдъторй, ꙟнсъ ꙟн

Mіхаіл Палеолог. (margin)

Ан 1266. (margin)

тайнъ

тайнъ аꙋ пороничит, ка трекѫнд пе апроапе де Цариградꙋ ши ѫнщїинцѫндꙋсъ де славъ ши фъръ орѫндꙋялъ паза Латинилор, дѫндꙋй фортꙋна ѫндъмѫнъ, орй кꙋ че кип ар пꙋтѣ, съ съ испитѣскъ, кѫндаилѣ фъръ вєсте ар пꙋтѣ ръзби ѫн четате. (Лꙋнгъ єсте повестѣ ачѣста, че ной пентрꙋ а ноастръ требꙋинцъ, фоарте скꙋртъ о фачем). Кесарюл даръ Алеѯїе кꙋ оастѣ де ла Никеа пꙋрчегѫнд, ши ноаптѣ сосинд кꙋ Кътръциле сꙋпт Цариград, аꙋ скос кѫтъва оасте ла ускат, карїй дѫнд ноаптѣ песте ун ом бътрѫн Грек, ѫнкъ май бине саꙋ ѫнщїинцат, прекꙋм Латиний ничй о грижъ де венирѣ неприїатенилор нꙋ поартъ, ши прекꙋм єй нꙋмай деспре Лиманꙋл дин лъꙋнтрꙋ, унде ли стаꙋ ши васелє, съ стръжꙋеск, яръ деспре ускат нꙋ нꙋмай прин тꙋрнꙋрй, не ашѣш ничй пре ла порцй нꙋ съ стръжꙋеск. Кътръ ачѣста ле спꙋнѣ, прекꙋм єл щїе о гаꙋръ пе сꙋпт зидꙋл четъцїй, прин карѣ кѫцива ѫнтр'армацй тот де одатъ вор пꙋтѣ ѫнтра. Ѫн скꙋрт; кꙋ повъцꙋирѣ ачелꙋй Бътрѫн, кѫцива слꙋжиторй пе ачѣ гаꙋръ кꙋ маре нимъ аꙋ ѫнтрат ѫн лꙋнтрꙋ, карїй ѫндатъ кѫтєва порцй а четъцїй дешкизѫнд, Кесарюл ѫнкъ кꙋ алалцй, ниме ѫнпотривъ стѫндꙋле, ѫн четате ръзбинд, дин кѫтєва пърцй аꙋ поронччит, де аꙋ дат фок каселор, ши ашѣ де одатъ кꙋ маре кїот спре ѫн лонтрꙋл

че

четъцїй пꙋрчегѫнд, пре орй чине тимпина, сꙋпт савїѧ пꙋнѣ. Латинїй кꙋ ꙟмпъратꙋл лор дин сомн сꙋпт фок, ши сꙋпт савїе дештептѫндꙋсъ, нꙋ де алтъ, че нꙋмай кꙋ фꙋга ꙟн коръбїй съ скапе саꙋ апꙋкат. Гречїй щїиндꙋш пꙋцѫнътатѣ кꙋ боала нꙋй ꙟнтисїа, ка нꙋ кꙋмва невоѧ сꙋй ꙟнтоаркъ ꙟн витежїе, че май вѫртос кꙋм съ зиче кꙋвѫнтꙋл, под де арџинт, пентрꙋ ка май пре лесне ꙟн коръбїй съ сае, ле ашеркѣ. Ꙗшѣ даръ четатѣ, прекꙋм чѣ динафаръ, ашѣ чѣ дин лꙋнтрꙋ дешартъ лъсѫнд, апꙋкѫндꙋш нꙋмай коръбїиле, фъръ ничй о зъбавъ шѣꙋ дешкис пѫнꙁеле спре Пропонтис. Ꙗръ Алеꙁїе Кесарюл стъпѫнинд Цариградꙋл, ꙟндатъш де неаштептатъ нърочире ка ачѣста, пе ꙟмпъратꙋл ꙟнщїинцъ, кариле фъръ ничй о зъбавъ де ла Никеа кꙋтотꙋл ръдикѫндꙋсъ, аꙋ венит ꙟн Цариград, ши ашѣ ꙟмпърътѣса четъцилор ꙗръш аꙋ венит пре мѫна стъпѫниторилор єй чей де моши ши адевърацй. Лꙋатаꙋ даръ Гречїй дела Латиний Цариградꙋл ла анꙋл май сꙋс поменит ꙟн лꙋна лꙋй Їꙋлїе 25 дꙋпъ че лаꙋ фост цѫнꙋт Латинїй фъръ кале ши тиръниче ань 58 лꙋний 3, ꙗръ дꙋпъ че аꙋашеꙁат Михаил ꙟмпърат скаꙋнꙋл ꙟмпъръцїей Гречещй ꙗръш ꙟн Цариград, ши ꙗꙋ ꙟнтърит лꙋкрꙋриле нꙋ кꙋ пꙋцѫнъ лаꙋда вѣчнилор ачелора, ла анꙋл 1283 декемврїе 11 де боала чей зик иꙁѫк- Ан 1283.

ниреинимей сау съвършит, дупъ че тръисъ ани 58 ши ꙟмпъръцисъ 24.

Дупъ моартѣ луй Михаил Палеолог ау стътут ла ꙟмпъръціе фіюл съу Андроник, кариле сау нумит чел бътрън. Пре времѣ ꙟмпъръціей ачестуй ꙟмпърат, аратъне Історикул Никифор Григорас. ну нумай ꙟнтъритъ ши слъвитъ стъпъниреа ꙟн Влахіа, че ꙟнкъ прекум Краюл Сърбеск съ фіе луат шіе Кръисъ пе фата Домнулуй де Валахіа, пентру карѣ пре амънунтул вом зиче.

КАП. УЛ VIII.

Аратъсъ, прекум Краюл Сърбъск курънд дупъ прада луй Батіе съ фіе авут Кръисъ пре фата Домнулуй де Валахіа.

Андронік чел Бътрън.

Фрумос ши адевърат есте кувънтул, кариле зик Бътрънії ноштрии, къ ниме ну поате ши май мулт пе алтул, декът сингур пе сине; ꙟнсъ пентру кьчи штіинца пентру сине есте май грѣ, декът тоате штіинцеле, пентру ачеа пентру сине май мулт требуе съ крѣзъ пе алтула декът пе сине. Сокотѣла ачестуй кувънт есте ачѣста, къ чине ꙟшї креде май мулт шіе декът алтул, ꙟн грешала труфі-

трѹфїей сꙋ нѹ каꙁꙋ, песте пѹтинцꙋ есте, їарꙋ кѫнд пентрѹ сине май мѹлт алтѹл декѫт шїе креде, атѹнчѣ кѹ мѹлтѹл май вѫртос ѫш стꙋрѹеще щїинца, карѣ ѫн сине ши пентрѹ сине аре. Кѹ ачеста дарꙋ кип, кѫнд пентрѹ лѹкрѹриле ноастре, верй бѹне ар фи, верй проасте, нѹ ной, че стрꙋинїй мꙋртѹрисеск, атѹнчѣ кѹ бѹнꙋ самꙋ ши пентрѹ щїинца, каре авем ѫн ной, пѹтем фи адеверицй, ши де провоꙁирѣ ши клевета алтора пꙋꙁицй шиферицй нѹ пѹтем цинѣ. Дечй дарꙋ кѹ ачѣстꙋ правилꙋ ши ной адеверинца Їсторїей че вом сꙋ адѹчем, урꙁѫнд, челе че де ла алцїй пентрѹ ной сꙋ мꙋртѹрисеск, ла мижлок а адѹче пѹрчедем. Поменитам дарꙋ май денаинте, прекѹм пре ла анѹл дела нащерѣ кѹвѫнтѹлѹй ѫнтрѹпат 1246 сꙋ сꙋ фїе рꙋдикат Батїе кѹ Тꙋтарѫй сꙋй деспре пꙋрциле Еѵропїй, ши сꙋ сꙋ фїе ѫнторс їарꙋш ла локѹриле сале. Ашиждерѣ прекѹм ши Бела Краюл Ѹнгуреск, кариле де невоꙗ Тꙋтарѫлор пѫнꙋ ла Далмацїа фѹџисе, сꙋ сꙋ фїе ѫнтѹрнат їарꙋш ла Крꙋїа са ѫн цара Ѹнгѹрѣскꙋ. Їарꙋ акмѹ пе ла анѹл 1274 адекꙋ кѹ 9 анй май де наинте де а ста ла ѫмпꙋрꙋцїе Андроник чел бꙋтрѫн, афлꙋм ла Їсторикѹл Никифор Григорас, кариле кѹ дешкисꙋ кѹвинте скрїе, прекѹм пре ла анѹл поменит Краюл Сѫрбꙋск сꙋ фїе авѹт Крꙋласꙋ пе фата Домнѹлѹй де Валахїа, каре ан есте нѹмай кѹ 28 анй

май пре урмъ де ынтбрнаре луй Батіе, ши кꙋ кжциба ани май ынаинте, декжт аній карій ынсемнеззъ Хроничиле ноастре съ фіе ешит Драгош Водъ ын Молдова, ши Радꙋл Водъ ын цара Мꙋнтенѣскъ. Че пентрꙋ грешала не фак Історїиле ноастре ын сжмълꙋире анилор, ши ын ынсемнаре анꙋлуй ешірій ачелор Домнийъ ынаинте пре ларг авем де арътат; Аръ акмꙋ ла кꙋвинтеле луй Григорас съ не уйтъм, ши съ видем кꙋ че причинъ аꙋ фост ел ындемнат, де аꙋ поменит, прекꙋм Краюл Сжрбеск съ фіе авꙋт Кръасъ пе фата Домнꙋлуй де Валахїа. Дечи пентрꙋ май бꙋнъ креданца, кꙋвинтеле Історикꙋлуй прекꙋм сжнт, аше Єлинеще ле вом пꙋне фацъ, ка ниле сжнт ачесте:

* » Ταυτην την Εὐδοκιαν (αδελφην τȣ Ανδρονικȣ τȣ Βασιλέως) πεμψας ο Κραλης Σερβιας εζητει γυναικα λαβειν ιν αιωνιζȣσας ποιηση προς Ρόμαιȣς σπονδας (ισχυρος γαρ ην και ȣ διελιπε τα των Ρωμαιων αει συγχεων πραγματα και πωλεις και χωρας αιρων, τας δε ληιζομενος) του το πολλαπλη μεριζωμενην τω βασιλει την απορειαν ηνεγκε. Πρωτον μεν οτι περιπλειονος τȣ Κραλῆ φιλιας ετιθετο: δευτερον οτι και την εκεινȣ συναφειαν αποτροπαιον ηγειτο η τȣ Βασιλεως αδελφη Ευδοκια, και ȣδ ακροις ωσιν ακȣειν ηνειχετο των λεγοντων. Τριτον οτι και τεταρτον ην οπερ ητα συνοικεσιον, τη γαρ πρωτη θυγα-

* Грігорас Томꙋл 1. Карте 6. Кап 2.

θυγατρι τȣ της Βλαχιας Αρχοντος ȣδη χρονȣς τινας συνοικησας ειτα αυτην μεν επεμψεν εις την θρεψαμενην, ηγαγε το δε την γυναικ αδελφην τȣ αυτȣ αδελφȣ το μοναχικον αυτην περιδυσας πρωτερον σχημα : ειτα της των Τριβαλλων εκλησιας ανθιςαμενης επι πολυ προς τον παρανομον, εκπεμπει και αυτην μετα πολην τον χρονον, αγεται δε την αδελφην τȣ της Βȣλγαριας αρχοντος Σφενδοσλαβȣ συζυγον τριτην αυτην. «

»Каріле ꙟн лимба ноастрѫ сѫ ꙟнцѫлег ашѣ:
»Тримецѫнд зиче Краюл сѫрбѫск, пофтіа пре
»ачѣста Евдокіе (пе сора ꙟмпѫратꙋлꙋй Андро-
»ник) сѫ о іа фемее, ши вѣчникѫ паче кꙋ Ромеїй
»сѫ факѫ, кѫчй пꙋтерник ера, ничй сѫ пѫрѫ-
»сіа лꙋкрꙋриле Ромейлор тот дѣꙋна а тꙋл-
»бꙋра, пре уне ораше кꙋпринзѫнд, іарѫ уне цѫрй
»прѫдѫнд, каре лꙋкрꙋ ꙟн мꙋлте кꙋџете кꙋ пре-
»пꙋс дꙋчѣ пре ꙟмпѫратꙋл, ꙟнтѫй, кѫчй прїете-
»шꙋгꙋл Краюлꙋй фоарте де трѣбꙋинцѫ сокотїа;
»Адоꙋа, кѫчй сора ꙟмпѫратꙋлꙋй Евдокіа, ма-
»кар кꙋ коада урекій лꙋкрꙋ ка ачеста сѫ аꙋзѫ,
»нꙋ примїа. Атрїа кѫчй кѫсѫторїа каре ера акмꙋ
»пофтїа, ера апатра, де време че пе фата Дом-
»нꙋлꙋй Ромѫнеск, пре карѣ о авꙋсѣсе май ꙟнтѫй,
»дꙋпѫ че трѫисѫ кꙋ дѫнса кѫцва аний, апой аꙋ
»тримисо ꙟн цара са, ши лꙋасѫ пе сора мꙋерій
»фрѫнцѫнескꙋ, пре карѣ дезбрѫкѫндо дин Схи-

ма.

ма кълѹгърѣскъ, о лѹасе фемее. Че пентрѹ лѹкрѹ фъръ леџе ка ачеста, бесерика Сѫрбѣскъ мѹлтъ време стѫндѹй днпотривъ, пентрѹ ка съ се стриче ачѣ късъторїе, iаѹ кѫѹтат а о лъса ши пе ачеа, ши ашѣ лѹасъ а трїа мѹере пе фата лѹй Свѣтослав Домнѹлѹй Бѹлгарилор. Григорас дар ъ Історикѹл ка ачесте, iаръ ноѫ маре жѣле нѣѹ лъсат, кѫчй ничй нѹмеле Краюлѹй Сѫрбъск, ничй нѹмеле Домнѹлѹй де Влахїа, чине съ фїе фост, ши кѹм съ фїе кемат, нѹ поменеще, къ де ар фи поменит нѹмеле Домнѹлѹй де Валахїа, мѹлтъ ши нестѫнсъ лѹминъ ар фи дат адеверинцїй хроникѹлѹй нострѹ. Че де време че Григорас кѹ ачѣста не ласъ линсицй, мерџївом пре ла алцїй, пентрѹ ачѣсташ май кѹ деадинс а черка.

КАП. IX.

Обличещесъ нѹмеле Краюлѹй Сѫрбъск, карилеаѹ цѫнѹт пе фата Домнѹлѹй Ромѫнеск.

Дин Лѣтописецѹл Сѫрбъск афлъм, прекѹм ачеа Краю Сѫрбъск, карилеаѹ фост чершинд пе Евдокїа сора лѹй Андроник, iаръ апой нѹ пе сорѹса, че пе фїеса Симонидис аѹ лѹат, съ фїе

фост

фост кемат Милꙋтин, фичор лꙋй Стефан, непот алтꙋй Стефан, ши стрѫнепот лꙋй Симеон, кариле ꙟнтѫй ꙟнтре стѫпѫниторїй Сѫрбилор аꙋ лꙋат титꙋл де Деспот. Че сѫнгꙋре кꙋвинтеле „Лѣтописецꙋлꙋй сѫ адꙋчем: * Дꙋпѫ че аꙋ лꙋат „зиче, Милꙋтин пе фата лꙋй Андроник (ꙗрѫ „кꙋм аꙋ лꙋат пе фата, ши нꙋ пе сора лꙋй Ан„дроникѫ май жос вом арѫта), и саꙋ нѫскꙋт дин „трѫнса ун фичор, карꙋа ꙗꙋ зис Константин. „Ꙗрѫ Стефан ашиждере фичор лꙋй Милꙋтин, „кариле ера нѫскꙋт дин фимеа че май дин „ꙟнтѫй, (адекѫ каре зиче Григорае, каꙋ фост фа„та Домнꙋлꙋй Ромѫнеск), кѫзѫнд ꙟн ура маще„хїй сале Симонидїй, лаꙋ завистꙋит ла татѫсѫꙋ, „прекꙋм ар фи испитито пентрꙋ спꙋркатѫ пре„кꙋрвїе. Милꙋтин крезѫнд, кꙋ лакрѫмй аме„стекателор минчюний а мꙋерїй, аꙋ принс пе фичорꙋл сѫꙋ, ши фѫрѫ ничй о милѫ ꙗꙋ скос окїй, ши „аша орб, (пентрꙋ ка сѫ факѫ деплин воа ꙟм„пѫратꙋлꙋй) ꙟнпреꙋнѫ кꙋ дой коконй че авѣ, а„нꙋме Дꙋшман ши Дꙋшан, лаꙋ тримис ла Ца„риград. Дꙋпѫ ачесте скрїе ꙗрѫш аколо, прекꙋм Стефан орбꙋл трѫинд ꙟн Цариград, дꙋпѫ чинчй анй, Сфѫнтꙋл Николай кꙋ маре минꙋне сѫй фїе дешкис окїй, ши дꙋпѫ моартѣ тѫтѫнесѫꙋ лꙋй Милꙋтин, сѫ сѫ фїе ꙟнторс ꙗрѫш ꙟн Сѫрбиме, унде принзѫнд пе Константин фичорꙋл

1* Лѣтописецꙋл Сѫрбеск. Глава 98.

рȣл Симонидїй, съл фїе оморѫт, ши съ фїе стъ-
тȣт єл ла Кръїе. Че ачесте некъȣтѫнд ла трѣ-
ба ноастръ, алтора ле лъсъм, ши веним ла кȣ-
вѫнт. Пентрȣ ачесте нȣ атѫта ам фи одихниций
нȣмай кȣ Лѣтописецȣл Сѫрбъск, ди нам видѣ
ачѣстеш мъртȣрисинд ши Їсторичїй Гречещй.
Къꙟнтѫй ачелаш Їсторик Григорас ꙟнтр'ачелаш
лок скрїе, * прекȣм Андроник ꙟмпърат авѫнд
маре фрикъ де пȣтерѣ Сѫрбилор, ши възѫнд къ
сорȣса Еѵдокїа, (карѣ єра рѫмасъ въдȣвъ дȣпъ
Їоан ꙟмпъратȣл Л'зилор), пентрȣ причиниле
кариле май сȣс сау поменит, дȣпъ дѫнсȣ съ ме-
гъ, ничй кȣм нȣ врѣ; де невое, пентрȣ ка съй
плинѣскъ пофта, іау къȣтат нȣмай съш дѣ пе
фїїъса Симонидис дȣпъ дѫнсȣл, фїинд копи-
лъ нȣмай де 5: ани. Ачѣста даръ ашѣ адеве-
риндȣсъ, акȣм авем даторїе а аръта, прекȣм а-
чест Милȣтин Краюл Сѫрбилор съ фїе лȣат пе
фата Домнȣлȣй Ромѫнеск пе ла анȣл дела Хс
1274. прекȣм май сȣс ам поменит. * Пахиме-
рис Їсторикȣл скрїе, прекȣм ачѣстъ нȣнтъ а лȣй
Милȣтин кȣ Симонидис фата лȣй Андроник ꙟм-
пърат съ съ фїе фъкȣт ла анȣл: 1299: фїинд а-
тȣнчѣ Милȣтин ла вѫрстъ де 45-ани. Ачѣстъ
вѫрстъ алȣй Милȣтин, о съмълȣеще Посонїе ꙟн
нотеле лȣй Григорас ла капȣл ал шѣселе. Де
време зиче, че сингȣр Григорас скрїе, къ атȣнчѣ
Милȣтин

* Пахїмерїе Картѣ 1. Кап 31.

Милꙋтин єра кꙋ чинчй анй май бътрѫн, де кѫт Андроник ꙟпъратꙋл; Ꙗръ Андроник кѫнд шаꙋ дат фата дꙋпъ дѫнсꙋл єра де 40: де анй. Ꙗтъ къ Милꙋтин кѫнд аꙋ лꙋат пе фата лꙋй Андроник аꙋ фост де 45 анй. Акꙋм де аиче лесне пꙋтем сокоти, къ Милꙋтин кѫнд саꙋ ꙟнсꙋрат ꙟнтѫй де ва фи фост ла вѫрстъ де 20 анй, ꙗтъ къ кꙋ 25 анй деачѣстъ нꙋнтъ а Симонидїй май ꙟнаинте аꙋ лꙋат пе фата Домнꙋлꙋй Мꙋнтенеск, каре ан каде прекꙋм ам зис, ꙟн анꙋл де ла Хс 1274: Ꙗръ де ва фи фост ши май тѫнър де 20 анй, (каре съ ши поате креде), ашѣ ꙟнкъ май кꙋ мꙋлцй анй ꙟнаинте съ доведеще, прекꙋм ачел Домн Ромѫнеск съ фїе фост ꙟн цара са кꙋ Домнїе ꙟнтемеатъ ши ашезатъ, къ де нар фи фост ашѣ, Краюл Сѫрбеск (кариле ши де фата ꙟмпъратꙋлꙋй Цѣриградꙋлꙋй вредник саꙋ сокотит), нар фи ꙟнбоит съ ѧ ꙋре а ꙋнꙋй ѡм прост ши не кꙋноскꙋт, ши май кꙋ дѣдинс, къ пре атꙋнчѣ Країй Сѫрбещй ши Бꙋлгърещй кътръ май мꙋлт нꙋ съ бътѣ, фъръ нꙋмай съ съ аместече кꙋ алте фамилїй, акърора нꙋме ши сѫнџе єра май щїꙋт, кꙋ ачѣста сокотинѧ ꙟн Єѵгенїѧ Гречѣскъ ши Ромѫнѣскъ съ ꙟнтре. Ашѣ даръ фъръ пре пꙋс ръмѫне а съ кꙋноаще, къ дꙋпъ прада лꙋй Батїе кꙋ 28 анй май пре ꙋрмъ ꙟн цара Ромѫнилор аꙋ фост Домн кꙋ Домнїе ашезатъ ши ꙟнтемеатъ, адекъ

кѫцва ани май денаинте декѫт кѹм пѹн хро-
ничиле ноастре, єщириле Домнилор де ла Ар-
дѣля акърѹа ан адеверинцъ рѫмѫне май пре ѹр-
мъ съ о арътъм. Пентрѹ нѹмеле даръ ачестѹй
Край Ѳѫрбъск, кариле ꙟнтѫй аѹ цѫнѹт пе фата
Домнѹлѹй Ромѫнеск, апой ши пе фата ꙟмпъратѹ-
лѹй Греческ, прекѹм ни съ паре негрешиций сѫн-
тем. Ꙗръ Домнѹл Ромѫнилор, сокрѹл лѹй Ми-
лѹтин чине съ фїе фостъ шикѹм съл фїе кемат,
макар къ ꙟн черкаре ачестѹй лѹкрѹ нѹ пѹцѫн
нѣм трѹдит, ꙟнсъ адевърѹл мъртѹрисинд, ничи
кѹм деѹндева ане адевери нам пѹтѹт, фъръ нѹ-
май де ва сокоти чинева, къ вор фи фост ачей
стъпѫниторй а Ромѫнилор пентрѹ карїй ам аръ-
тат, прекѹм ши дѹпъ прада лѹй Батїе съ фїе
рѫмас о самъ прин четъциле де пре църмѹрїй Дѹ-
нърїй; Ꙟнсъ ачѣста сокотѣлъ съ съ ꙟнтърѣ-
скъ, нѹ поате пентрѹ къчй ачеїа атѹнчѣ єра сѹпт
аскѹлтаре Кралилор Ѹнгѹрещй, ши кѹ нѹме де
Бан съ Скрїа, (пентрѹ карїй ла локѹл сѫѹ пре
ларг ам арътат) іаръ нѹ Домн а Влахїей. Че
тоатъ сокотѣла рѫмѫне съ ꙟнцълецем прекѹм
ачест Домн а Влахїей пе ачѣ време, де ла
Григорас поменитъ алтѹл съ нѹ фїе фост, фъръ
нѹмай саѹ Радѹл Водъ Негрѹл, саѹ Драгош Во-
дъ, (къчй ши пентрѹ ачѣста фъръ препѹс съ фїм,
нѹ ꙟндръзним), карїй прекѹм аѹ єшит дин Ар-

дѣля

дѣл, ꙟндатъш шаꙋ ꙟктемеат стъпѫниріле ши лѣꙋ ашеѕат, ꙟнсъ нꙋ ка кꙋм де иѕноавъ лѣр фи дескълікат, (прекꙋм рѣꙋ съ грешеск Хроничиле ноастре), че ка кꙋм дин біженій ꙟнторкѫндꙋсъ, ши пре ла локꙋриле ши мошїиле сале ашеѕѫндꙋсъ, ꙟнкꙋрѫндъ време шаꙋ ꙟнноит ши шаꙋ токмит тоате лꙋкрꙋриле; Къ прекꙋм ам ши май зис, Къ дѣр фи фост ачел Домн (орй каріле сар ꙟнцълеџе), атꙋнчѣ ꙟнтъй ши де кꙋрѫнд де аюре венит, Краюл Бꙋлгъреск а ом прост ши де фамилїе некꙋноскꙋтъ ши нещїꙋтъ, фата съй а, нар фи примит. Де креѕꙋт даръ есте, къ ꙟнтꙋрнарѣ Домнилор дела Ардѣл ꙗръш пре ла локꙋриле лор, кꙋ кѫцва анй май ꙟнаинте съ съ фїе тѫмплат, декѫт кꙋм о ꙟнсъмнѣѕъ Хроничеле ноастре. Пентрꙋ грешѣла даръ анꙋлꙋй Еширїй Домнилор дела Ардѣл, де време че ла Предословїа Хроникꙋлꙋй, кариле ва урма дела Еширѣ лꙋй Драгош Водъ ꙟн Молдова, ши а Радꙋлꙋй Водъ ꙟнцара Мꙋнтенѣскъ, сѫнтем пре ларг ши пре лат съ арътъм, аничѣ ꙟн сфѫршитꙋл ачещїй кърцй, пентрꙋ май бꙋнъ поменирѣ Четиторюлꙋй, пре скꙋрт о вом аръта. Ꙟнтѫлашдатъ ачел Домн де Історикꙋл Григорас поменит, аꙋ фост Домн Ромѫнилор, ши кѫнд шаꙋ дат фата дꙋпъ Краюл Сѫрбъск, пре ла анꙋл 1274: кариле есте дела Адам 6782: ши анꙋл чел май

де пре урмъ а ꙟмпъръціей а лѹй Михаил Палеолог. Пръ єширѣ Радѹлѹй Водъ Негрѹл о пѹне Хроникѹл Мѹнтенеск ла анѹл дела Адам 6798: кариле єсте де ла Хс 1290: адекъ кѹ 16: ані май пре урмъ де кът Домнѹл дела Григорас поменит. Ашиждерѣ єширѣ лѹй Драгош Водъ о пѹне Ѹреке Ворникѹл ꙟн Хроникѹл съѹ ла анѹл дела Адам 6821: кариле єсте дела Хс 1313: адекъ кѹ 23 ані май пре урмъ, де кът Радѹл Водъ, ши кѹ 39 май пре урмъ, декат Домнѹл лѹй Григорас. Пентрѹ ачѣсташ Николай Костин Логофътѹл скріе ꙟн Хроникѹл съѹ, прекѹм ꙟн изводѹл, че дѹ авѹт ел, ꙟнсъмнѣзъ анѹл лѹй Драгош Водъ ла анѹл дела Адам 6807: кариле єсте дела Хс: 1299: адекъ кѹ 9: ані май пре Ѹрмъ де єширѣ Радѹлѹй Водъ, ши кѹ 25 ані май пре Ѹрмъ де Домнѹл Ромѫнилор дела Григорас поменит. Апой ши Николай Костин а са сокотѣлъ пѹинд, ꙟнтъй съ ꙟнкрединцазъ динтр'ѹн Ѹрик а лѹй Роман Водъ, скріс ла анѹл дела Адам 6900: кариле єсте де ла Хс 1392: каре Ѹрик зиче къ ел нѹ лаѹ възѹт, нѹмай съ фіе аѹзит дела Досоѳей Митрополитѹл, прекѹм'ашѣ съ фіе фост ꙟнсъмнат анѹл ꙟнтр'ачел Ѹрик. Че Роман Водъ фіинд ал шѣсъле Домн дѹпъ Драгош Водъ, ши дечіа нѹ щим, кѹ че сокотѣлъ скоцѫнд динтр'ачещи 6900 ані 30 де ані, пѹне єши-

тѹл

тꙋл лꙋй Драгош Водъ ла анꙋл дела Адам 6870 ка-
ре съмълꙋире ничй кꙋн кип де адеверинцъ съ айбъ
нꙋ поате, девреме че ши Хроникꙋл лꙋй Ꙋреке въ-
зѫнд грешала анилор ꙟн Хроникꙋл Молдовенеск,
дин Історичїй Лешещй доведеще, прекꙋм ла анꙋл
де ла Адам 6837 Петер ши Стефан ф, ацїй, фичорїй
лꙋй Стефан Водъ, кариле аꙋ фост Домн дꙋпъ
Роман Водъ, съ фїе авꙋт ръзбою ла Кодрїй Коз-
минꙋлꙋй, адекъ кꙋ трїй анй май денаинте де анꙋл
кариле ꙟнсъмнѣзъ Николай Костин, съ фїе фост
анꙋл єширїй лꙋй Драгош Водъ. Дечй ачѣста
кꙋм нꙋ поате фи адевърать, фїетекꙋй кꙋноскꙋтъ
єсте. Пентрꙋ ачесте дар ꙟмплетечите ши фоар-
те грешите сокотеле, прекꙋм пентрꙋ дослоширѣ
ачелꙋй адевърат ан а єширїй лꙋй Драгош Водъ
ꙟн Молдова, ашѣ пентрꙋ а Радꙋлꙋй Водъ ꙟн
цара Мꙋнтенѣскъ, пꙋневом чеа че вом пꙋте небо-
инцъ, ꙟнсъ нꙋ къ доаръ скрисориле алтора де
грешите съ ле арътъм, саꙋ ꙟн чеваш чинстѣ о-
стенинцелор лор съ микшꙋръм. (Ачѣста нꙋ дѣ
Дꙋмнезеꙋ). Че нꙋмай ка дин Хроничиле стръине,
ши дин сокотѣла, карѣ май апроапе де адевър съ
поате алътꙋра, нꙋ нꙋмай анꙋл єширїй поменици-
лор Домнй дин Ардѣл ла мошїиле сале, съ а-
деверим; че ꙟнкъ ши тот кꙋрсꙋл анилор ꙟнна-
инте токминд, ши лꙋкрꙋриле пре ла времиле ши
жипꙋриле сале алкътꙋинд, Хроникꙋл Молдовїй,

ꙟнпреꙋнъ

ꙟпреȣнъ ши а цѫрїй Мȣнтенещїй, де ла ꙟтȣрнарѣ Домнилор де ла Ардѣл, пънъ ла времиле ноастре, прекѫт воа Дȣмнезеаскъ ꙟтре вїй не ва ръбда, съ Історисим. Ꙗръ пре Четиторїй поФтим, ка де ачѣстъ датъ, кȣ ачесте де нимикъ але ноастре остенинце съ съ зъбъваскъ.

Сфѫршитȣл Хроникȣлȣй пентрȣ векимѣ Романо-Молдо-Влахилор, ши лȣй Дȣмнезеȣ лаȣдъ.

ТАБЛА

ТАБЛА ХРОНОЛОГИЧѢСКЪ.

Каре аратъ вакурилє ши анїй, ꙟнкарїй сѫ помєнєск Романїй чїй дє Ѹлпїє Траян ꙟн Дакїа дела Рома адуший, ши ꙟн сълъшлуіре вечникъ ꙟнтрѫнса ашезаций, дє ла дєскълекатулор пънъ ла ꙟнтурнарѣ луй Драгош Водъ дин цара Ардѣлулуй ꙟн Молдова, ши а Радулуй Водъ Негрул ꙟн цара Мунтенѣскъ.

Ꙟмпъраций Романилор	Анул ꙟнна: дє Хс	Анул дела Адам	
Їулиє Кєсар	61.	1449	Їулїє Кєсар сѫ наще.
			Їулїє Кєсар ꙟмпъръцїа Романилор дин ръспубликъ о мутъ ꙟн Монархїє.
	42.	5468	Їулїє моаре учис ку 23 дє ранє, кариле єсте анул 25 а ꙟмпъръцїєй луй. Сѫ наще Мѫнтуиториюл лумїй Хс.

Октавїє

Ӑмпърації Романилор	Анꙋл дꙋпъ Хс	Анꙋл дела Адам	
Октавїе Авгꙋст	14.	5524	Октавїе Авгꙋст моаре де боалъ.
Тиверїе	37.	5547	Тиверїе моаре де боалъ.
Калигꙋла	41.	5551:	Калигꙋла моаре учис.
Клав: Дрꙋс	54.	5564	Клавдїе фичорꙋл лꙋй Дрꙋс моаре отръвит.
Нерон чел кꙋмплит	61.	5571	Нерон сингꙋр пе сине съ омоаръ.
Галва	69.	5579	Галва моаре учис.
Ѳалв: Оѳон	69.	5579	Ѳалвїе Оѳон сингꙋр ӑш фаче моарте
Вителїе	69.	5579	Вителїе моаре учис.
Веспазїан	70.	5568	Сармацїй трек Дꙋнъреа ши прадъ Мисїа, апой бътꙋцй де Рꙋбрїе Хатманꙋл, лꙋкрꙋриле съ потолеск.
	79.	5589.	Веспазїан моаре де винтре.
Тит Веспазїан	81.	5591	Тит Веспазїан моаре де фригꙋри.
Домитиан	81.	5591	Сау скорнит ӑнтъю ръзбоюл Романилор кꙋ Декевал Домнꙋл Дакилор.
	73.	5603:	Романїй аꙋ мꙋлте ръзбоае кꙋ Дакїй ӑн Мисїа, ӑн Дакїа, ӑн Германїа ши ӑн Панонїа, ꙋнде тот Дакїй сѫнт бирꙋиторй.
	74.	5604	Ши алт ръзбою аре Їꙋлїе Хатманꙋл

кꙋ

Ꙟмпърацїй Романилор	Анꙋл дꙋпъ Хс	Анꙋл дела Адам:	
			кꙋ Дакїй, че фъръ де плинъ бирꙋинцъ.
	96.	5606	Домитїан моаре учис.
Ꙋлпїе Тра-	101	5611	Траян бате пе Декебал Домнꙋл Дакилор апой фаче ши паче.
	104	5614	Траян фаче подꙋл песте Дꙋнъре.
	105	5615	Траян оморѫнд пе Декебал, ши сꙋпꙋинд тоатъ Дакїа, ласъ слꙋжиторй Романй пентрꙋ паза ꙟн четъциле Дакїей, ши съ дꙋче ла Рома кꙋ Трїꙋмф.
	107	5617	Траян трекѫнд кꙋ оштиле ла Асїа деѕръдъчинѣзъ тот нѣмꙋл Дакилор дин Дакїа, ши адꙋкѫнд мꙋлциме де Четъцений Романй ши слꙋжиторй Ветераний, ꙟй ашѣзъ ꙟн траю вечник ꙟнтрѫнса, ши о фаче Провинцїе Ромѫнѣскъ.
Адрїан	118	5628	Адрїан пе Романїй, карїй Траян ꙟй пꙋсѣсе ꙟн Дакїа, ꙟй ласъ аколо не клътиций, макар къ де пинтреалте църи ꙟй търсесъ ꙟннапой.
Коммод	180.	5690.	Аре ръѕбою кꙋ Варварїй чей динколо де Дакїа.
Пертинаѕ	192.	5702	Аꙋ фост Гꙋбернатор Мисїей ши Да-

 кїей

Ѫмпѫраці Романилор	Анꙋл дꙋпѫ Хс:	Анꙋл дела Адам	
Северꙋс	193.	5703	Фаче четате ла Дꙋнѫре, ши де пе нꙋмеле сѫꙋ о нꙋмеще Северинꙋл.
Декіе	251.	5761	Аре рѫзбою кꙋ Тѫтарѫй дела Дон.
Галліен	259.	5769	Ачестꙋй ѫмпѫрат Авріолꙋс вестит Хатман, аꙋ фост ом нѫскꙋт ѫн Дакіа.
Аврелїан	274.	5784	Врѫнд сѫ трѣкѫ кꙋ оштиле ла Асіа ѫнпотрива Персилор, ши темѫндꙋсѫ, кѫ Романій дин Дакіа сингꙋрй нꙋ сѫ вор пꙋтѣ апѫра де Тѫтарй, лѣꙋ порончит сѫ трѣкѫ песте Дꙋнѫре ѫн Мисіа..
Пробꙋс	278.	5788	Сꙋппꙋне тоате нѣмꙋриле Готѡнилор, карій трѫка песте Нипрꙋ.
	280.	5790	Сꙋппꙋне нѣмꙋл Бастарнилор, карій лѫкꙋа песте Нистрꙋ спре малꙋл мѫрій негре, ши трече пе тоцй кꙋ мꙋерй кꙋ копій ѫн Мисіа, іарѫ Романій, карій сꙋпт Аврелїан трекꙋсѫ ѫн Мисіа, сѫ ѫнторк ла локꙋриле сале ѫн Дакіа.
Дїоклїтїан	285.	5795	Ачест ѫмпѫрат аꙋ дат пре фіика са Влаха дꙋпѫ Гꙋбернаторꙋл де Дакіа, де пре а кѫріа нꙋме Бонфин Їсторикꙋл сокотеще Дакіа сѫ сѫ фіе кемат Влахіа. Дїокли-

Ѫмпѫрацїй Романилор	Анул Дупѫ Хс:	Анул дела Адам	
	288.	5798	Дїоклитїан фаче трїй четѫцй ѫн Дакiа пе Дунѫре, ши супуне пе тоцй Варварїй де песте Нистру ши де песте Нипру.
Ликинїе			Кариле ау фост кумнат, апой ши соцїе луй Константин марилє, ау фост нѫскут ѫн Дакїа.
Константїн Хлорус			Кѫруа и сау нѫскут Константин марилє ѫн четатѣ Дакїей, прекум мѫртурисеще Зонорас Картѣ 12.
Константїн марилє	313.	5823	Ѫмпѫрцинд ѫмпѫрѫцїа ку Ликинїе, ѫн партѣ са а луосул ку Далмацїа, Македонїа, Мисїа ши Дакїа.
	330.	5840	Константин фаче Цариградул, ши мутѫ скаунул ѫмпѫрѫцїей де ла Рома ла Цариград.
	337.	5847	Константин мареле апроапе де моарте ѫнпарте ку Тестамент ѫмпѫрѫцїа ѫн патру пѫрцй, ши ле ласѫ фїилор сѫй де мощенире, луй Константин, Констанс ши Константїе, ши непоцилор сѫу Далматїе, ѫн каре Тестамент сѫ

Ѫмпъраціи Романилор	Анꙋл дꙋпъ Хс:	Анꙋл дела Адам	
			поменеще Дакіа лъсатъ лꙋи Констанс.
Константін Константіе	342.	5852	Констанс чинчи ани стъ кꙋ скаꙋнꙋл ѫмпъраціеи ѫн Дакіа.
Констанс ши Далматіе	358.	5868:	Ла Соборꙋл кареле саꙋ фъкꙋт ла Сардика, ѫн Титꙋлꙋл Кърціи чеи де собор, съ скріꙋ Митрополиціи амъндꙋрор Дакіилор.
Валенс	376.	5886	Готоіи ѫнпинши фіинд де Ꙋнии де ла маре Меотидъ ши дела Донъ аꙋ трекꙋт кꙋ касе кꙋтот ѫн Өракіа.
	378.	5888.	Готоіи дин Мисіа рокошиндꙋсъ о прадъ Дакіа ши Дакіа мълꙋросъ кааре есте дела Олт пе марџиниле Дꙋнъріи пънъ ѫн Тиса, о сꙋпꙋн сꙋпт даждие пе ан.
Граціан Өеодосие мареле.	379.	5889	Граціан лꙋънд соціе пе Өеодосіе мареле, ѫл тримете асꙋпра Готоилор, пре карии бътъндꙋи дезбат локꙋриле, кареле еи апꙋкасе ѫн мисіа ши ѫн Дакіа.
Аркадіе ши Хонор іе.	398.	5908	Радагаиз Домнꙋл Готоилор скꙋлъндꙋсъ кꙋ о самъ де Готои, трече ла Италіа.
	400.	5910.	Аларик кꙋ алтъ самъ де Готои, карііи

ꙟмпърацїй Романилор	Анꙋл дꙋпъ Хс:	Анꙋл дела Адам	
			рїй май рѫмѫсѣсе ꙟн Грецїа, ꙟнкъ аꙋ ловит ла Италїа.
	406.	5916	Вандалїй кꙋ Домнꙋл лор Годигисин трек ла Галлїа.
Өеодосїе чел тѫнѫр.	427.	5937	Романїй дезбат Панонїа дела Ꙋнй, пре каре о цѫнꙋсъ 50 де анй сꙋпт пꙋтерѣ лор.
	441.	5951	Аттила трекѫнд Донꙋл, нъпъдеще кꙋ Ꙋннїй ꙟн пърциле ꙟмпърацїей Романилор.
	442.	5952	Аттила сфъръмъ кѫтева четъцй пе Дꙋнъре, ши трекѫнд прадъ ла Өракїа, Иллирїа, Македонїа, ши тоатъ цара Гречѣскъ. Ла ачест ан сокотеще Николай Костин, прекꙋм съ фїе рѫмас Дакїа пꙋстїе де Романй, ши дечїа съ фїе рѫмас тот ашѣ пꙋстїе пънъ ла адоꙋа дескълекаре де Драгош Водъ ꙟн Молдова, ши де Радꙋл Водъ негрꙋл ꙟн цара Мꙋнтенѣскъ; че кѫт де греꙋ съ фїе грешит кꙋ ачѣстъ пърере, тобла хронологїей ꙟнаинте ва доведи.
	447.	5957	Аттила де изноавъ трече Дꙋнъре

ꙟн

Ꙟпъраціи Романилор	Анȣл дȣпъ Хс:	Анȣл дела Адам	
			ꙟнапой пегѣцъ, ши аџȣнџе кȣ прада пънъ ла Дакіа, апой фаче паче кȣ Ѳеодосіе Ꙟпърат.
	449.	5959	Аттила пъръсжнд пърциле ръсърітȣлȣй, съ скоалъ кȣ тоатъ глоателе сале, ши пȣрчеде спре Тȣрингіа, ши стжнд ꙟн Саѯоніа ꙟн четатѣ Иснак, пȣне сфат съ ꙟнтре ꙟн Италіа.
Маркиан.	451.	5961	Аттила ꙟнтръ кȣ Ȣній ꙟн Германіа, унде Аетіе Хатманȣл (ом нъскȣт ꙟн Дакіа) ла четатѣ Аврелінле ръȣ бътжндȣл, аȣ кътат а съ траџе ꙟнапой ла Илиріа.
	453.	5963	Аттила ши дин Илиріа гонит, ꙟнтръ ꙟн Италіа, ши де аколо трече ла Галліа.
	454.	5964	Гепидій дȣпъ ръдикарѣ Аттилій кȣпринд Дакіа чѣ дин мижлок, адикъ Ардѣлȣл. Бонфин Декада 1 Картѣ 7: ши фак паче кȣ Маркіан.
Леон. Ѳракȣл.	460.	5970	Остроготій дела Дон лепъджнд џюгȣл Ȣннилор, ꙟнтръ ꙟн Панонія.

Острогот-

Ꙟмпърацїй Романилор	Анꙋл дꙋпъ Хс:	Анꙋл дела Адам	
	463.	5973	Остроготѡїй кꙋпринд Панонїа, ши гонеск де аколо ръмъшица Ꙋннилор.
Зенон.	483.	5993	Ѳеодорик Домнꙋл Готѡилор Амалетичїй, вине ꙟн Цариград ла Ꙟмпъратꙋл Зенон, прекареле Ꙟмпъратꙋл чинстиндꙋл кꙋ Боерїе де Консꙋлат, лаꙋ фъкꙋт Хатман пе ошиле Дакїей мълꙋроасе, ꙋнде аꙋ фост пънъ ꙟнанꙋл 487. ꙗтъ аиче Дакїа стъпѫнитъ де ꙟмпърацїа Романилор, ꙗръ нꙋ пꙋстїе де лъкꙋиторй, прекꙋм саꙋ пърꙋт лꙋй Николай Костин.
Анастасїе.	499.	6009	Ꙟнвремѣ ачестꙋй ꙟмпърат саꙋ ивит ꙟнтъй нѣмꙋл Бꙋлгъреск спре пърциле ꙟмпърацїей Романилор, дела карїй Романїй дин Дакїа саꙋ нꙋмит Волошй, адекъ Италїенй, кѫчй ꙟн лимба словенѣскъ Италїа съ кѣмъ Влах.
Їꙋстинїан чел маре.	573.	6037	Пре времѣ ачестꙋй ꙟмпърат скрїе Прокопїе Їсторикꙋл, кареле ши Логофът аꙋ фост ла Велисарїе Хатманꙋл, прекꙋм тꙋрнꙋл де ла

Дꙋнъре

Ꙟмпърацїй Романилор.	Анꙋл дꙋпъ Хс:	Анꙋл дела Адам	
			Дꙋнъре, пре кариле ꙟл фъкꙋсъ Траıан ꙟмпърат, съл фїе фъгъдꙋит ꙟмпъратꙋл Словѣнилор ши Антилор, пентрꙋ ка съ фїе пентрꙋ пазъ, ка съ нꙋ поатъ пръда Ꙋнїй ꙟнтр'алте олатꙋрй а ꙟмпърацїей, ши прекꙋм тоате локꙋриле, кариле тот май цинѣ ръмъшица Готилор ꙟн Дакїа, лѣꙋ дезбътꙋт, ши прекꙋм о парте дин Дакїа пе ла Сигидон, съ о фїе дат ꙟмпъратꙋл Херꙋрилор съ лъкꙋаскъ. Ѧтъ ши аиче Дакїа ноастръ кꙋ оаменй лъкꙋитъ, ши сꙋпт областїа ꙟмпърацїй Романилор.
Маврикїе.	599.	6109	Хаган Домнꙋл Аварило ꙟн трактатꙋл де паче, че вре съ факъ кꙋ Маврикїй, чере катарактеле, адекъ прагꙋриле дела Дꙋнъре, ꙋнде съ зиче локꙋл Поарта де фїер; че ꙟмпъратꙋл не врънд съ ле дѣ, ничй пачѣ саꙋ фъкꙋт.
Констант: Погонат	679.	6189	Бꙋлгарїй прадъ: τας Ρωμαικας χωρας, τας περαν του ιστρȣ, Цъ-

Ꙟмпзрацїй Романилор	Анꙋл дꙋпз Хс	Анꙋл дела Адам	
			риле Ромѫнилор челор де песте Дꙋнзре, адекз Дакїа.
Константін ши Ирини.	800.	6310	Каролꙋс Мареле сз ꙟнкоронѣзз ꙟмпзрат апꙋсꙋлꙋй, кариле коборѫндꙋсз кꙋ оштиле пзнз ла Дакїа, лзкꙋиторїй дин Дакїа ꙟмпреꙋнз кꙋ Лешїй ши кꙋ Бохемїй аꙋ тримес ла дѫнсꙋл Солй, де шаꙋ фзкꙋт ашеззмѫнт де паче. Сазонїй стѫндꙋй ꙟнпотривз кꙋ армеле ꙗꙋ сꙋпꙋс, дин карїй мꙋлте фамилїй де Домнй ши де алте Степене скоцѫнд, ꙗꙋ адꙋс ши ꙗꙋ ашезат ꙟн Дакїа медетеранеа, каре есте Ардѣлꙋл. Дꙋпе ачѣстз време сѫнт Сасїй, карїй лзкꙋеск ши астзз ꙟн Ардѣл.
Василїе Македон.	867.	6377	Бꙋлгарїй ши Харвацїй сз даꙋ сꙋпт сꙋппꙋнерѣ ꙟмпзрзцїей Рзсзритꙋлꙋй.
Романос.	959.	6869	Пе ачѣстз време ꙟнчепꙋ сз помени ла Їсторичїй Гречещй нѣмꙋл Пацинакилор, кзрора ле зик Їсторичїй Лешещй Печинигй, а кзрора лимбз, скрїе Бискїе Лист 239

сз

Ꙟмпърацїй Романилор	Анꙋл дꙋпъ Хс:	Анꙋл дела Адам	
			съ фіе фост аместекатъ дин Рꙋсаскъ, Лешѣскъ ши Молдовенѣскъ. Ачешѣ и Пъциначій дин чепꙋтꙋл лор аꙋ єшит дела Литфа, апой коборꙟндꙋсъ спре марѣ нѣгръ, шаꙋ фъкꙋт паче кꙋ Геновезїй, карїй цинѣ Крꙟмꙋл, ꙗръ ачей Геновезїй ꙟмпреꙋнъ кꙋ Волохїй дин Дакїа съ фіе токмит четъциле Манкопꙋла, Киркер, Крꙟмꙋл, Азовꙋл, Кафа, Килїа, Четатѣ албъ ши Тꙟрговищѣ.
Василїе Бꙋлгароктон.	1000	6510	Ꙟчепе ръзбоюл кꙋ Бꙋлгарїи, каре ле аꙋ стътꙋт некꙋрмат 17 ани.
	1017	6528	Василїе Бꙋлгароктон сꙋпꙋне тот нѣмꙋл Бꙋлгъреск ꙟмпъръціей Ръсъритꙋлꙋй. Пре каре време ши Романїй дин Дакїа, (карїй акмꙋ ши ла Історичїй Гречещй Влахй съ кема), ꙗръш саꙋ липит ла ꙟмпъръціа ръсъритꙋлꙋй, пентрꙋ карїй ꙟмпъратꙋл Василїе аꙋ скрїс ꙟнтр'отавлъ де Тестамент, (пре карѣ аꙋ пꙋсо ꙟн Мънъстирѣ Өосоенис), кꙋ карѣ дъ ꙟнвъцъ-

тꙋръ

Ѫмпъраціи Романилор	Анȣл дȣпъ Хс:	Анȣл дела Адам	
			тȣръ ѫмпърацилор карїй вор ȣрма, къ де съ вор кълти Влахїй асȣпра ѫмпърацїей, съ ле фаkъ ши лор, прекȣм аȣ фъкȣт ел Бȣлгарилор. Вазъ анчѣ орйчине, сокотеще, къ църиле Дакїей съ фїе стътȣт кȣ сȣте де ани пȣстїй де мошнѣнїй съй чїй дин тъй, къ де анче паремисъ кѫш ва токми сминтѣла.
Аргȣрос.	1034	6544	Пре ачѣстъ време аȣ мȣрит Краюл Ȣнгȣреск Стефан, кариле ѫнтъй аȣ примит лецѣ крещинѣскъ, ла а кърȣла астрȣкаре, скрїе Бонфин, прекȣм саȣ стрѫнс тоате нѣмȣриле вечине, ѫнтре кариле аȣ фост ши Романїй дин Дакїа.
Константїн Дȣкас.	1063	6573	Пе ачѣстъ време съ помененеще, прекȣм Хȣнїй гаръш съ фїе апȣкат о парте дин църиле Влахїей, ши де невоя лор мȣлтъ самъ де Ромѫни трекѫнд Дȣнъреа, съ съ фїе ашезат ѫн Мисїа, депе карїй апой Історичїй Гречещй аȣ лȣат де зичѣ, къ чїй че май де наинте съ

кема

Ꙟмпърацїй Романилор	Анꙋл дꙋпъ Хс:	Анꙋл дела Адам	
			кема Мисїй, акмꙋ съ кꙗмъ Влахїй къчй Влахїй аꙋ фост кꙋпринс тоатъ Мисїа, адекъ Добрꙋцꙗ пънъ ꙟн мꙋнцїй Ємꙋлꙋй, кърора акмꙋ ле зичем мꙋнцїй Ченгїй, сꙗꙋ Балкан.
Романос Дїогенис.	1070	6580	Пре ачꙗстъ време поменеще Длꙋгош Лꙗхꙋл, прекꙋм Винцеслав Домнꙋл Половцилор бирꙋинд пе Зеславꙋ Домнꙋл Кїовꙋлꙋй, ши врѫнд ашиждерꙗ съ факъ ши лꙋй Болеслав Краюлꙋй Лешеск, съ фїе стрѫнс ꙟнтр'ажюторїꙋ мꙋлтъ оасте де Рꙋшй, де Печинигй ши де Молдовенй.
Михаил Парапинакис.	1078	6588	Сꙋпт ачест ꙟмпърат поменеск Їсторичїй Гречещй де ун Нестор Вестархис, съ фїе фост хатман τῶν λαῶν τῶν Παριστρον а нъроаделор де пре лѫнгъ Дꙋнъре.
Михаил Комненос.	1147	6657	Поменеще Длꙋгош, прекꙋм Конрад ꙟмпъратꙋл апꙋсꙋлꙋй, мергѫнд прин цара Лешꙗскъ спре Цариград, пре унде єра съ трꙗкъ кꙋ оасте ла Асїа асꙋпра Серакꙗнилор,

карїй

Ꙟмпърацїй Романилор	Анѹл дѹпъ Хс	Анѹл дела Адам:	
			карїй цинѣ Їерѹсалимѹл, Владислав Краюл Лешеск съ фїе тримис ꙟнаинте, ка сѫй гътѣскъ Волохїй, адекъ Молдовѣнїй зъхара пентрѹ храна ощїй.
Їсакїе Ангел	1185	6695	Ромѫнїй сав Влахїй, карїй апѹкасъ Мисїа, ꙟчеп а съ тѹлбѹра асѹпра ꙟмпъръцїей Ръсъритѹлѹй.
	1187	6697	Ромѫнїй кѹ май марїй лор Петер ши Асанис аве съ рѣдикъ асѹпра ꙟмпъръцїей Ръсъритѹлѹй.
	1190	6700	Ромѫнїй съ ꙟнсоцъск кѹ Тътарїй чей кема Команй асѹпра лѹй Исакїе Ангел, ши прадъ Өракїа пънъ ла Филипополис.
	1193	6703	Ромѫнїй бат пе Алезїе Гвидо, ши пе Василїе Ватачи Хатманїй лѹй Исакїе ꙟмпърат.
Алезїе Ангел.	1195	6705	Їоан, кариле апой сав нѹмит Алезїе Ромѫнѹл, омоаръ пе Асан, фрателе лѹй Петер, ши фѹче де ла дѫншїй.
	1196	6706	Їоан вине ши съ ꙟкинъ ла ꙟмпъратѹл Алезїе Ангел, пре кариле ꙟмпъратѹл кѹ мѹлте дарѹрй дърѹиндѹл,

Ѫмпърацій Романилор	Анȣл дȣпъ Хс:	Анȣл дела Адам	
			рȣиндȣл, ши кȣ непоатъса логодиндȣл, ѫлтримете Хатман ощилор де ла Филиппополис.
	1197	6707	Хрѵсос Ромѫнȣл, деспърциндȣсъ кȣ о самъ де Ромѫний, ръмѫне сȣпт аскȣлтарѣ ѫмпъръціей. Ачеста фіинд ом скȣнд ла стат, Ромѫній каре аȣ ръмас сȣпт аскȣлтарѣ лȣй, саȣ порекнит Кондовлахй, апой ачелораш лѣȣ зис Кȣцовлахй.
	1198	6708	Ши алцй Ромѫний ѫнсоциндȣсъ кȣ Тътарій Команй, трек Дȣнърѣ, ши пръдѫнд пън ла Чорлȣ, апой вин ла Іоан.
	1199	6709	Хрѵсос кȣ Ромѫній съй ѫнкъ съ дезлипеще де ла ѫмпъръціе ши ѫмпъкѫндȣсъ кȣ Іоан, апой апȣкъ четатѣ Просакȣл, ши дечіа кȣпринде ачеле пърцй пънъ ла Өессалія, ши пънъ ла Епирос ѫн цара Гречѣскъ, унде ши пънъ астъзь мȣлциме де ачій Ромѫний де атȣнчѣ ръмашй лъкȣеск. — Ѫнтр'ачелаш ан ши Іоан Алеѯіȣ

съ

Ꙟмпъраціи Ромѫнилор	Анȣл дȣпъ Хс:	Анȣл дела Адам	
			сѫ рѫдикъ асȣпра ꙟмпъръціей ши стъ сѫнгȣр стъпѫниторю тȣтȣрор Ромѫнилор.
Мȣрчифліс	1203	6713	Латиній кȣ виклешȣг апȣкъ Цариградȣл дин мѫниле Гречилор ши рѫдикъ ꙟмпърат пе Балдȣин, іаръ о самъ дин Архондій Гречилор фȣг ла Іоан Домнȣл Ромѫнилор, а кърора протекціе єл кȣ драгосте примеще.
	1204	6714	Іоан Домнȣл Ромѫнилор, лȣѫнд Гречій чей де ла дѫнсȣл привеџиціѧ ши оастѣ Тътъраскъ, мерџе асȣпра лȣй Балдȣин пре кариле бирȣиндȣл, тоатъ оастѣ іаȣ пръпъдит пѫнъ ла ȣнȣл, ши пе дѫнсȣл принѕиндȣл віȣ, апой лаȣ ши оморѫт.
Феодор Ласкарис.	1205	6715	Феодор Ласкарис стъ ꙟмпърат Гречилор ла Асіа, ши ашѣѕъ скаȣнȣл ꙟмпъръціей ꙟн Никіа, іаръ Іоан добѫндеще четатѣ Филиппополис.
	1206	6716	Іоан Домнȣл Ромѫнилор ꙟнкȣнџȣръ Ѕаріюл ши Дрїмоті хȣл

че

Ѫмпърацїй Романилор	Анȣл ѫнна: де Хс	Анȣл дела Адам	
			че непȣтѫндȣле изгони, съ ѫнтоарче ѫнапой.
	1210	6720	Хенрик фрателе лȣй Балдȣинѫ, кариле стътȣсъ ѫмпърат Латинилор ѫн Цариград, дȣпъ пеіреа лȣй Балдȣин, лȣкрȣриле кȣ норок пȣрчегѫндȣй, дезбате тоате четъциле, кариле апȣкасъ Ромѫній ѫн Мисїа ши ѫн Өракїа.
	1222	6732	Ромѫній дин църиле де писте Дȣнъре съ дав сȣпт протекціа Кралилор Ѹнгȣрещій.
Іоаннис Дȣкас.	1236	6746	Батїе Канȣл Тътъреск, трекѫнд апа Волгій, нъпъдеще спре църиле Еѵропій ши прадъ Москȣл ши цара Лешаскъ.
	1237	6747	Батїе аре ръзбою кȣ Ромѫнїй ши кȣ Съкȣїй ла трекъториле мȣнцилор, пе ѹнде непȣтѫнд ръзби, іаръ сав ѫнторс ѫн цара Лешаскъ, ши ѫнтр'ачелаш ан ѫнтръ ѫн цара Ѹнгȣреаскъ пе ла Родна, пе Бела Краюл Ѹнгȣреск бирȣеще, кариле фȣџе ла Австрїа, іаръ Батїе кȣ Тътарїй пȣне тоатъ цара

Ѹнгȣреаскъ

Ꙟмпэраций Романилор	Анꙋл дꙋпэ Хс:	Анꙋл дела Адам	
			Ѹнгꙋрѣскэ сꙋпт Фок ши сꙋпт сабїе. Ꙟнтр'ачесташ ан сэ сокотеще, кэ сав Їоан Алезїе сав фичорꙋл лꙋй Богдан мꙋлтэ самэ де Ромꙟнй трекꙟнд ла Ардѣл, кꙟтэва време сэ сэ фїе ашэзат аколо.
	1246	6756	Бела Краюл Ѹнгꙋреск аꙋзинд прекꙋм Батїе сав ꙟнторс ꙟнапой, ши тоатэ цара сав кꙋрэцит де Тэтарй, ел ꙟнкэ сав ꙟнторс ла скаꙋнꙋш, ши пентрꙋ ка сэ-ш токмаскэ цара, аџюторюл чей вени сэ кꙋ Кавалерїй де Родос, ши
Михаил Палїологꙋл сэ ꙟмпэрат.	1246	6767	пе Ромꙟнїй че ꙟнтрасэ ꙟн Ардѣл, ꙟй опреще лꙟнгэ сине, дꙟндꙋле сате ши четэцй мошїе, ꙟнтр'акэрꙋѧ време ши Богдан фичорꙋл лꙋй Їоан Алезїе татэл лꙋй Драгош Водэ ав мꙋрит ꙟн цара Ардѣлꙋлꙋй.
Михаил Палеолог.	1266	6776	Михаил Палеолог іарэ рэскꙋмпэрэ Цариградꙋл де ла Латинй, ши мꙋтэ скаꙋнꙋл де ла Никеа іар ꙟн Цариград.

Ѫмпърацій Романилор	Анѹл дѹпъ Хс:	Анѹл дела Адам	
	1274	6784	Радѹл Водъ Негрѹл ши Драгош Водъ фичорій лѹй Богдан Водъ єс дин Ардѣл кѹ тоатъ каса лор ла локѹриле сале челе динтъй, ши ѫмпърцѫндѹш локѹриле дечіа Стъпѫнирѣ саѹ деспърцит ѫн доаъ адекъ: ѫн Домніа Молдовей ши а църій Мѹнтенещій.
Андроник Палеолог стъ ѫмпъ-рат.	1283	6791	Ѫнтр'ачесташ ан скріє Некифор Григорас прекѹм Милѹтин Краюл Сѫрбеск съ фіе лѹат Кръласъ пе фата Домнѹлѹй де Валахіа, де ѹнде ной сокотим де пе токмала анилор ши вечинътатѣ локѹлѹй съ фіе фост фата Радѹлѹй Водъ.
Андроник Палеолог.	1299	6809	Ачелаш Милѹтин Краюл Сѫрбеск съ ѫнсоръ а патра мѹере кѹ фата лѹй Андроник ѫмпърат кѹ Симонида. Пѫнъ аиче кѹ аџѹторюл лѹй Дмнезеѹ адѹсъм Хронологіа а векимей нѣмѹлѹи Ромѫнеск; Іаръ дела ѫнтѹрнарѣ Ромѫнилор де ла Ардѣл, декѫнд адекъ саѹ дес-

пърцит

Ꙟмпъроцїй Романилор	Анꙋл дꙋпъ Хс:	Анꙋл дела Адам	
			пърцит ачесте църи ꙟн доаъ Стъпънирй, пънъ ла времиле ноастре, де не ва ꙟнвои Дмнезеꙋ кꙋ віацъ, токминд ши плининд тот хроникꙋл ачестор доаъ Домнїй, ла сфѫршитꙋл лꙋй вом арѫта ши Табла хронологіей аннилор, че ꙋрмѣзъ. Іаръ анчѣ сфѫршитꙋл лꙋкрꙋшорꙋлꙋй ачестꙋа пꙋинд, лꙋй Дмнезеꙋ, ꙋнꙋл ꙟн Троицъ, Слъвитꙋлꙋй ши ꙟкинатꙋлꙋй лаꙋдъ ши ꙟкинъчюне кꙋ латріе вечникъ тримитем.

СКАРА

А лукрурилор ши а кувинтелор, карile сѫнт май де ꙟнсѫмнат ꙟнтрачест Хроник.

А

Абаба, Алана, Майка лѹй Мазимиліан ꙟмпѫрат.

Абазалелеи нѫрод.

Аваріи, нѫрод, нѣм Ѹнгѹреск. Ꙟнкѹнцѹрѫ Цариградѹл ꙟнзѫдар.

Авгѹст Кесарь че ва сѫ сѫ ꙟнцѫлѣгѫ?

Авдира, Четате ꙟн Өракіа

Аврелія, четате.

Авреліан ꙟмпѫрат нѫскѹт ꙟн Дакіа. Мѹтѫ пе Романій дин Дакіа ꙟн Мисіа. Проастѫ сокотѣла лѹй Сарницїе Станислав ла ачѣстѫ Їсторїе сѫ аратѫ минчинос. Віаца лѹй Авреліан. Бате пе Алеманй ши пе Маркоманй ши пе Готоїй песте Дѹнѫре. Ꙟн че ꙟнвѫцѫтѹрѫ цинѣ пе ощѣнй. Принде пе Зеновіа. Ꙟн зѫдар аѹ фост трекѹт пе Романій дин Дакіа ꙟн Мисіа. Моаре.

Аврелїе Карѹс ꙟмпѫрат, маре стрикѫчюне фаче Сарматилор. Бате пе Персй. Мѹлте четѫцй ле а. Піере де фѹлцер.

Аврелїе Пробѹс ꙟмпѫратѫ. Омоарѫ 7 мїй де Варварй Сѹппѹне пе Готоїй карїй сѫ рѫкошисѫ. Ашиждерѣ фаче Сарматилор. Пе Бастарнй ꙟй мѹтѫ ꙟн Мисїа.

Сѹпѹ

Сꙋпꙋне пе Гепидй. Кꙋ Парфїй фаче паче. Мꙋтъ пе Варварй де лѫнгъ Дꙋнъре.

Аврелїе Север ꙟмпърат Мꙋлте ръзбоае кꙋ бирꙋинцъ фаче асꙋпра Персилор ши а Германилор. Съ фїе чинстит Икоана лꙋй Хс дечѣ Еуангелїей аꙋ пꙋбликълꙋит. Моаре.

Авреолꙋс Хатманꙋл ом нъскꙋт ꙟн Дакїа.

Агалма, че ва съ зикъ?

Агафополис четате ꙟн Мисїа.

Адаквас четате ꙟн Дакїа.

Адевърꙋл Прїетин май бꙋн декѫт тоцй Прїетинїй.

Адина, четате ꙟн Мисїа.

Адрїан ꙟмпърат. Пе Романїй, карїй ꙟй пꙋсѣсе Траан ꙟн Дакїа, ꙟй лась пе лок не мꙋтацй. Стрикъ подꙋл чел де пѣтръ песте Дꙋнъре. Нъскꙋт ꙟн Италїка мꙋлте църй аꙋ кꙋтреерат, звистꙋеще славей лꙋй Траан. Ꙟн Сирїа мꙋлте църй лась Парфилор, вре съ пъръсаскъ ши Дакїа, че саꙋ темꙋг. Ꙟнфрикошѣзъ Варварїй чей дин коло де Дакїа. Ачеаш Варварй и съ плѣкъ, домолеще пе Сармацй, аре ун кал тримес де ла Нистрꙋ прѣ драг, кърꙋа дꙋпъ че аꙋ мꙋрит, іаꙋ фъкꙋт мормѫнт. Адрїан моаре.

Аетїе вестит Хатман а Романилор, дин нѣмꙋл съꙋ Ромѫн дин Дакїа. Кѣмъ пе Хꙋй ꙟнтр'ацюторю асꙋпра лꙋй Іоан Тиранꙋл. Бате пе Атила.

Аздреханꙋл, саꙋ Аждерханꙋл четате.

Акафистꙋл, Рꙋга кѫнд саꙋ фъкꙋт?

Аквисграна, четате.

Аладдин Сꙋлтанꙋл Иконїей пꙋне пе Ердогꙋл Сераскерю.

Аладдин Сꙋлтан моаре. Ала-

Аланїй нѫрод. Сѫнт тот дин Готой. Куприндѫ Лузитанеа. Бат пе Атила.

Алара апа, каре дѫ ꙟн Висара.

Аларик Домнул Готилор ꙟндемнат де Стилихон, ꙟнтрѫ ꙟн Италїа, апой довѫндеще Рома Служеще ꙟн оасте ла Өеодосїе мареле. Прадѫ Далмацїа ꙟнкунџурѫ пе Хонорїе ꙟн четатѣ Аета, ку рушине сѫ ꙟнтоарче ꙟн Илирїа, єшинд дин Галлїа, ꙟнтрѫ ꙟн Испанїа апукѫ Рома.

Аларик фичорул луй Аварик Домнул Готилор сѫ ꙟнкинѫ ла Ѕенон ꙟмпѫрат, ꙟл пуне Воевод пе оциле дин Дакїа, сѫ скоалѫ ку тоцй Готїй дин Мисїа, ши пурчеде спре Италїа, бате пе Одоацер Домнул Херурилор, довѫндеще четатѣ Равена.

Алба Лунгѫ, четате, скаунул Романилор май денаинте де Рома.

Алба Їулїа, четате ꙟн Ардѣл; ачѣста есте Орадїа маре.

Албїанїй, четате.

Алвокѣнїй нѫрод.

Алеманїй нѫрод.

Алеѯандру мареле, ши бирунцеле луй.

Алеѯандру Парис, рѫпеще пе Єлени Доамна луй Менелаос.

Алеѯандру фрателе луй Леон Софос, рѫмѫне киверниситорю ꙟмпѫрѫцїей, ши а луй Константин фичорулуи луй Леон.

Алеѯїа, четате ꙟн Испанїа де Троадений фѫкутѫ.

Алеѯїе Ангел ꙟмпѫрат сѫ лѣпѫдѫ де фратісѫу, ши сингур а порекла де Комненос, сѫмни сѫ аратѫ пентру скурта ꙟмпѫрѫцїа Гречилор Порекла де Комненос

н с

и о тъгъдꙋєщи Їсторикꙋл Никита Хоніатис непꙋтѫнд фаче паче кꙋ Влахїй, орѫндꙋєще Хатман кꙋ ощй асꙋпра лор, тримите пе Їоан (кареле апой аꙋ стътꙋт Домн тꙋтꙋрор Ромѫнилор) Хатман пе ощиле де ла Филиппополис. Алезїє гонит де ла ꙟмпърьціє фꙋџе ла четатѣ Девелт.

Алезїє Ангел Комненос ꙟмпърат. Ꙟчелаш моаре.

Алезїє Аспїатис, Хатманꙋл лꙋй Алезїє Ангел ꙟмпърат, каде роб ла Влахй ꙟмпреꙋнъ кꙋ Исакїє Севастократорꙋл.

Алезїє Комненос ꙟмпърат. Моаре.

Аликанипиргос, четате песте Дꙋнърѣ ꙟн Дакїа.

Алмирис, четате ꙟн Скиѡїа.

Амазоанеле мꙋерй вестите ꙟн витежїє.

Амалитїй фамилїє де Домнїй Готѡничещй.

Америка, а патра парте а лꙋмїй, чей зичем лꙋмѣ ноаъ.

Амилїꙋс ши Нꙋмитор фрацїй, стрънепоцїй лꙋй Енеас Троадѣнꙋл.

Амилїꙋс ꙟнкиде пе непоатъса Реа фата лꙋй Нꙋмитор ꙟн капищѣ Весталїй, лѣпъдъ пе непоцїй сѣй нъскꙋцй дин Реа, пе Ромꙋс ши Ромꙋлꙋс ꙟн пъдꙋре съ пѣръ.

Нещїинд тримете пе непотꙋсъꙋ Ремꙋс ла фратесъꙋ Нꙋмитор.

Амазовїй нъроd, карїй тръѫ ꙟн Телѣџе. Бътꙋцй де Ладислав Краюл Ꙋнгꙋреск, ши гоницй пѫнъ ла апа Вистлей.

Анастасїє ꙟмпърат траџе зид де пѣтръ ꙟмпрежюрꙋл Цариградꙋлꙋй дин марѣ нѣгръ пѫнъ ꙟн марѣ албъ.

Анастасїє Силенцїарїє ꙟмпърат. Кꙋбанїй ꙟнтоарче

ꙟннапой

ꙟнапой пе Бꙋлгарїй, карїй ꙟнтрасѫ ꙟн Мисїа. Фаче кꙋ Персїй паче. Каде ꙟн ерѣса Еѵтихїанилор. Фаче кꙋ Виталїан Скитꙋл паче. Рѫмѫинд ꙟн ерѣсѫ, Дꙋмнезеꙋ ꙟй скꙋртѣзѫ дин вїацѫ 14 ани. ꙟшй фаче касѫ, прин каре сѫ нꙋ поатѫ стрѫбате фꙋлџерꙋл. Че пїере де фꙋлџер.

Андреас ал доилѣ фичорꙋл Белїй сѫ Кралю ꙟн цара Ꙋнгꙋрѣскѫ. Ꙟн Титꙋлꙋл сꙋ сѫ скрїе стѫпѫниторю ши а Влахїей.

Андроник чел бѫтрѫн ꙟмпѫрат. Принде Дїогенис ꙟмпѫрат шїй скоате окїй, де кареаꙋ ши мꙋрит.

Андроник Комненос ꙟмпѫрат. Омоарѫ пе Непотꙋсѫꙋ Алезїе Комненос, ши тирѫнеще апꙋкѫ ꙟмпѫрѫцїа, врѫнд сѫ омоарѫ ши пе Исакїе Ангел, фꙋ ел оморѫт. Ꙟнтрачеста Андроник саꙋ стѫнс нѣмꙋл Комненещилор.

Аннїꙋс, Консꙋл Ромѫнеск.

Аннїй Климатеричй ꙟмпѫрацилор Романилор.

Анꙋл зидирїй Цариградꙋлꙋй.

Антїнор ши Енеас сфѫтꙋеск пе Троадѣнй, сѫ дѣ пе Елени, че нꙋ сѫ аскꙋлтѫ. Амѫндой нꙋмай скапѫ, ши трек ла Италїа.

Антенор Троадѣнꙋл дескалекѫ цара Венецїей.

Антїох Аѳинѣнꙋл, Даскалꙋл лꙋй Цицерон.

Антонїе Пїꙋс ꙟмпѫрат. Сꙋпꙋне пе Маврй ла Африка, аре Рѫзбою кꙋ Германїй, че ле зичѣ Катюй, моаре.

Анѡнмїе Хатманꙋл, силеще пе Аттила сѫ факѫ паче, карилє де невое о примеще. Стѫ ꙟмпѫрат Апꙋсꙋлꙋй.

Анхїалис, четатѣ ꙟн Ѳракїа. Апрїй, нѫрод.

Аполлодор мещерꙋл, кариле аꙋ фѫкꙋт подꙋл чел де пѣ-
трѫ песте Дꙋнѫре.

Апрос, четате ꙟн Өракїа.

Аргентората, четате.

Ардѣлꙋл, цара кѫрїа ꙟй зик Лѫтинеще Трансилванїа,
немцеще цара де шѣпте Четѫцй.

Аристовꙋл, Географ.

Арїанос Їсторик.

Арїарик, Домнꙋл Гетилор сѫ ꙟнпѫкѫ кꙋ Константин Мариле.

Аркадїе ши Хонорїе ꙟмпѫрацй.

Аркадїе ꙟмпѫрат бате пе Ганна виклѣнꙋл. Моаре.

Аркадїополис, четате ꙟн Өракїа. Ачѣста сѫ сокотеще
сѫ фїе, ꙋнде акꙋм есте Бꙋргазꙋл.

Армата, четате ꙟн Дакїа де Траиан ꙟмпѫрат фѫкꙋтѫ.

Арментарїе Кесар. Бате пе Персй.

Арнꙋлфꙋс Краю тримете пе Ꙋнгꙋрй де прадѫ ꙟн Германїа
ши ꙟн Галїа. Дѫ Ꙋнгꙋрилор локꙋрй песте апа Тисей.

Артабан ꙟмпѫратꙋл Персилор сфѫрмѫ зидюриле Антїохїей.

Артемїе ꙟмпѫрат скоате окїй лꙋй Филип, ши стѫ ла ꙟм-
пѫрѫцїе. Сѫ кѫлꙋгѫреще, апой фꙋџе ла Тервилис
Домнꙋл Болгарилор. Вине кꙋ аџюторюл лꙋй сꙋпт
Цариград, ꙟл даꙋ Болгарїй пе мѫна лꙋй Леон ꙟмпѫрат.

Архангелꙋл, четате.

Архидам кꙋ Периклис.

Αρχον της μελανης Βογδανιας, Домнꙋл Богданїй нѣгре.

Асан Влахꙋл, ом аскꙋцит ла минте.

Асїа вѣке, мошїе а Ромѫнилор.

Асканїа фичорꙋл лꙋй Енеас, зидѣще четатѣ Алба Лꙋнгѫ.

Аскол

Аскол ши Дир Домнїй Варѣгилор апукъ Кїовул.

Аста четатѣ.

Аталан, Ханул Тътъръск.

Атреватїй четате.

Аттила Домнул унилор. Фъръмъ уне четъцй ꙟмпъръцещй ла Дунъре. Трече ꙟн Өракїа, прадъ Иллирїа, Македонїа, ши аџюнџе пънъ ла Грецїа, съ ꙟнтоарче дин прадъ ꙟннапой. Iаръш прадъ пънъ ла Дакїа, iаръш прадъ ꙟмпъръцїа Ръсъритулуй, учиде пе фрателе съу Бледа. Съ лаудъ луй Валентинїан ꙟмпърат. Трече Дунърѣ пе гѣцъ, ши прадъ пънъ ла Дакїа, фъкѫнд паче ку Өеодосїе чел тѫнър, съ ꙟнтоарче ꙟннапой. Се мутъ ку тоате царделе дела Ръсърит спре апус. Вине ла Турингїа, съ ашѣзъ ꙟн четатѣ Искандул, ашѣзъ ꙟн патру локурй резиденцїй, адекъ скауне. Ꙟш стрѫнџе шарделе ꙟн Сикамбрїа. Чере де ла Валентинїан съй гътѣскъ газдъ ꙟн Рома. Ꙟнтръ ку ощиле ꙟн Германїа. Бътут ла кѫмпїй Каталаоний фуџе ꙟн Иллирїа. Iаръш ꙟнтръ ꙟн Италїа, ешинд дин Италїа ꙟнтръ ꙟн Галлїа, чере пе Хонорїа сора луй Валентинїан, че ꙟн задар. Iа муере пе фата Домнулуй де Бактрїа, съ ꙟнтоарче ла Скиөїа, унде ꙟн ноаптѣ каре сау ꙟнсурат моаре.

Авторюл де чине ꙟндемнат ау скрис ачѣстъ Историе. Цине колѣ чѣ дин лижло'. Ꙟнтъй ау скрис ꙟн лимба Латинѣскъ, апой ау изводито ꙟн лимба Романѣскъ.

Аутоюл арътъ причиниле, пентру кари ау ꙟнсемнат тоцй Крайй Унгурещй дела Стефан пънъ ла Владислав Крею.

Аоанарик Домнȣл Готилор гонеще пе Фритигернис. Фритигернисъ чере аџюторю дела Валенс ꙟмпъратȣл. ꙟй ꙟмпакъ ȣфила Епископȣл лор, Аоанарик моаре.

Аѡаȣлѡȣ Домнȣл Готоилор, кȣмнатȣл лȣй Аларикȣ зик унїй, єл съ фїе апȣкат Рома, ши робинд пе Плакидеа сора лȣй Хоноріе ши алȣй Аркадїеȣ съ о фїе лȣат мȣаре. Ораш ꙟнтръ ꙟн Галїа.

Аѡнра, Кючюк чекмеџѣȣ, лок апроапе де Цариград.

Ахилїа, кавтъ килїа.

Азїакїй нърод.

Аѱимар тае насȣл лȣй Леонтїе ꙟмпърат, шил багъ ꙟн Мънъстире.

Аѱихон, Воевода Аварилор. Чере дела Маврикїе ꙟмпърат прагȣриле Дȣнърїй, ка съ факъ паче.

Б

Баберȣ четате кȣ мормꙟнтȣл лȣй Сȣлейман шах веститъ.

Баїезид, фичорȣл лȣй Мȣрад каде роб ла Темȣрленг ханȣл Тътъреск. Ꙟнтре фичорїй лȣй Баїезид съ скорнеще гꙟлчѣвъ пентрȣ ꙟмпъръцїе.

Баламир Домнȣл Ȣнилор.

Балдȣин, Графȣл де Фландрїа вине ꙟнтр'аџȣторю лȣй Исакїе орбȣлȣ шигонеще пе Исакїе Ангел дин ꙟмпъръцїе. Съ ꙟнкоронѣзъ ꙟмпърат Цариградȣлȣй. Спꙟнзȣръ пе Мȣрчифлис ꙟмпърат, апȣкъ кꙟтева четъцй ꙟн Ѳракїа. Каде роб ла Їоан Домнȣл Ромꙟнїлор.

Бани де арџинт а лȣй Констанс ꙟмпъратȣ карииле сав афлат ла Гълацй. Ши алтȣл де арамъ.

Банїй, Боарїй ꙟн цара Мȣнтенѣскъ де кꙟнд?

Банȣл нȣмеȣ чева съ зикъ?

Банїй мꙋхавинѣнїй. Ши Банїй Северинꙋлꙋй.

Барависта сѣꙋ Варависта Домнꙋл Дакилор. Каꙋтъ ши Варависта.

Басарабїа, Бꙋцѣкꙋл. Царъ фъръ апъ. Аꙋ фост сꙋпт аскꙋлтарѣ Кралилор Ꙋнгꙋрещй унде есте?

Басна пентрꙋ ръѕбоюл, кариле ѕик съ фїе авꙋт Ласлъꙋ Краю кꙋ Батїе Ханꙋл Тътъръск. Ꙟчѣсташ съ ꙟнфъцошаѕъ кꙋ басна лꙋй Симеон Мъѕакꙋл, съ доведеще кѣръ басна съ фїе.

Басна а унор бꙋйгꙋнторй пентрꙋ ꙟчепътꙋра нѣмꙋлꙋй Ромѫнеск. Де унде аꙋ ешит?

Басна лꙋй Ласлъꙋ Краюл Ꙋнгꙋреск. Де унде саꙋ скорнит. Съ доведеще де минчюноасъ.

Бастарнїй нъродъ. Цара лор.

Батїе, Ханꙋл Тътъръск. Кѫнд аꙋ пръдат цара Ꙋнгꙋрѣскъ ничй ун Владислав, кѫцй саꙋ тѫмплат Край кꙋ ачест нꙋме пе ачѣ време Крайа фи, нꙋ саꙋ тѫмплат, прекꙋм ѕик бꙋйгꙋнторїй. Аꙋ пръдат цара Ꙋнгꙋрѣскъ пе времѣ Белїй. Кѫнд аꙋ нъпъдит ꙟнтъй спре пърциле Еѵропїй. Де унде аꙋ ешит, прадъ цара Рꙋсаскъ. Принде пе Георгїе царюл Рꙋсилор, пꙋне пе ун Ярослав Кнѣѕ Рꙋсилор, съ слобоаде спре Влачй, че ꙟнѕъдарѣ, прадъ цара Лешѣскъ. Апринде Краковꙋл, гонеще пе Болеслав Краю, прадъ цара Немцаскъ пънъ ла Дꙋнъре. Бате пе Бела Краюл Ꙋнгꙋреск. Ши пе Палатинꙋл Краюлꙋй Лешеск.

Батїе бътꙋт, ши де фоаме есъ дин цара Ꙋнгꙋрѣскъ. Де кончениѧ лꙋй адевърат нꙋ съ щїе.

Бела

Бела Краюл Унгуреск. Чере аџюторю дела Фридерик ꙟпъратул апусулуй ꙟпротива луй Батїе, че ꙟнде шерт. Батуг де Батїе фуџе ла Аустрїа, де аколо ла остроавеле мърїй Адрїатиче. Сѫ ꙟнтоарче ла Кръїе ꙟн цара Унгуреаскъ. Опреџе пе Ромѫний ꙟн Ардѣл.

Белеѝ, четате Ромѫнѣскъ ꙟн Ардѣл.

Белинг, четате Ромѫнѣскъ ꙟн Ардѣл.

Бенїй, четате Ромѫнѣскъ ꙟн Ардѣл.

Бесїй нърод.

Бесерика Апусулуй сѫ деспарте де Бесерика Ръсъритулуй. Кѫнд ау ꙟнчепут а сѫ деспърци.

Богдан Домнул Влахилор пре време ꙟпъратулуй Василїе Булгароктон, Лѣт де ла Хс 1017. Вине ла Василїе Булгароктон.

Богдан Домнул Ромѫнилор ꙟн Ардѣл май денаинте де Драгош Водъ.

Богдан търгул ꙟн Ардѣл.

Богдан Водъ, карииле сѫ поменеще ла Їсторикул Бонфин, чине?

Богданїа. Молдова ла Їсторичїй Гречещй. Де унде ши де кѫнд ау луат ачест нуме?

Бозїй Бълинещй, оамений.

Бозинїй, Пъзинакий, Пъчинигїй, тот ун нѣм.

Бонфос ши Фабан, потичиле песте мунцїй Ардѣлулуй.

Болгарїй ау зис ꙟнтѫй Ромѫнилор дин Дакїа Влахй, Кѫнд сау ивит ꙟнтѫй спре пърциле Европїй? Бат пе Анастасїе ꙟпърат. Сѫ опреск пе лѫнгъ Дакїа. Интръ ꙟн Панонїа. Сѫнт нѣм Словенеск. Фак

маре

маре ръсипъ Влахїей. Ꙟн цапъ мълциме де оамений. Де унде саѹ кемат Бѹлгарий? Съ ꙟнторк тоцй ла Крещинътате. Стъпънеск Ѳракїа ши Мисїа пънъ ꙟн марѣ нѣгръ. Врнѣзъ ꙟн Волохїа. Де пизмъ съ ꙟнторк ла бесерика Апѹсѹлѹй. Ꙟраш съ ꙟнторк ла бесерика Ръсъритѹлѹй, бат оастѣ лѹй Константин Погонатѹ шиш пѹн шетреле ꙟн Мисїа. Скимбъ нѹмеле Романилор дин Дакїа, шїй нѹмеск пре лимба лор Волохй, ши Дакїей ꙟй зик Волохїа саѹ Волоскаѧ. Прадъ Ѳракїа пънъ сѹпт Цариград.

Болеслав Краюл Лешеск гонит де Батїе фѹџе ла Силезїа.

Бононїа четате.

Бонфин ꙟнтре тоцй Їсторичїй Ѹнгѹрещй май кѹрат.

Борис ши Роман, Хатманїй лѹй Свѣтослав вор кѹ сила съ съ ашезе асѹпра Болгарилор.

Босна царъ дескълекатъ де Пѹчинигй нѣм Словенеск.

Боснѣнїй саѹ Бошнѣцїй нѣм Словенек.

Босфорѹл Кимерик есте гѹра бълцей Азакѹлѹй, унде съ варсъ ꙟн марѣ нѣгръ.

Бохемїй саѹ Чехїй нѣм Словенеск.

Бошнѣцїй, каѹтъ Боснѣнїй ши

Брасовїй саѹ Врасовїй, мѹнцїй, че ле зичем а Вренчїй, карїй деспарт цара Молдовїй де чѣ Мѹнтенѣскъ.

Бѹда четате, каре аѹ фост скаѹнѹл Країей Ѹнгѹрещй. Аѹ фост вѣке слобозїе а Дакилор.

Бѹдѹрїе Хатманѹл Дакїей. Кѹде ꙟн препѹс ла ꙟнпъратѹл, пентрѹ ачеа съ мазилеще.

Бъсъръбещїй, векю нѣм ꙟн цара Ромънѣскъ. Де унде съ

трѣг,

траг, ши де унде аȣ єшит?

Боȣрȣл, печетѣ църїй Молдовей де унде саȣ лȣат?

Бȣџѣкȣл саȣ кемат май денаинте Басарабїа. Пентрȣ кѫчй саȣ кемат. Бȣџѣк?

Боала Їсторичилор чѣ де обще каре єсте?

В.

Ваг, апа.

Вактонїон, четате ꙟн Ѳракїа.

Валамир Домнȣл Ȣнилор каде асȣпра Готѡнилор шїй гонеще.

Валахїа маре саȣ кемат Молдова.

Валахїа Микъ саȣ кемат цара Ромѫнѣскъ.

Валахїа саȣ кемат ши Галицїа.

Валахїй чещй динкоаче де Дȣнъре аȣ фост сȣпт протекцїа Кранилор Ȣнгȣрещй. Цѫн локȣриле песте Дȣнъре, унде май де демȣлт аȣ фост лъкȣит Дакїй ши Гетїй. Каȣтъ май мȣлт ла нȣмеле Влах ши Волох.

Валенс, ꙟмпърат, бате пе Аѳанарик Домнȣл Готѡнилор. Фаче нище четъцй ла Дȣнъре, приминд мȣлциме де Готѡй, ꙟй ашѣзъ ꙟн Ѳракїа. Пентрȣ че нȣ ꙟн Дакїа?

Валенс пїере оморѫт де Готѡй.

Валентинїан ши Валентїе ꙟмпъраций. Кȣ вредничїиле лор потолеск тоате ръȣтъциле Варварилор.

Валентинїан ꙟмпърат моаре.

Валентинїан чел тѫнър ꙟмпърат.

Валентинїан фечорȣл лȣй Хонорїе ши мътȣша са Плакидїа ꙟмпърътѣса. Съ ꙟнсоцеще кȣ алалцй Край а Варварилор ꙟмпротива лȣй Атила. Моаре.

Валерїан ши Галїен ꙟмпъраций

Валерїан

Валеріан, кѫде ров лаСапор ѫмпѫратѹл Перешилор. Моаре.

Валоіи, фамиліе Готичѣскъ.

Валши нѹме Немцескъ чине сѫнт?

Вангіона четате.

Вандаліи дин Готіи, кѹпринд Галіа, апѹкъ Африка, трек ѫн Панонїа. Кѫтъ време аѹ стъпѫнито? Немцій де Магистрѹл ошилор лѹй Хоноріе трек дин Панонїа ла Италїа.

Варвар чине саѹ сокотит?

Варваріи дин тоате пърциле нъпъдеск спре ѫмпъръціа Романилор. Дескалекъ маи Кръіи.

Варваріи Кривъцѹлѹи кѫте ръѹтъци аѹ фъкѹт лѹмей.

Вардас, Хатманѹл лѹй Чимискїе ѫмпърат бате пе Рѹши, шіи скоате дин Өракїа.

Варизаѹ Кръяса Ѹнилор съ дъ сѹпт аскѹлтаре лѹй Їѹстиніан ѫмпърат.

Варна, четате ѫн Өракїа.

Варѹиста, каѹтъ Барабиста.

Василїе Бѹлгароктон ѫмпърат. Дезбате тоате лекѹрилеѹ каріле апѹкасъ Бѹлгаріи. Скоате окіи а мѹлциме де Болгари, ши ласъ ла о сѹтъ ѹнѹл нѹмаи кѹ ѹн окюѹ шіи слободе. Сѹпѹне тоатъ Болгъримѣ. Тrече ла Асіа, ши ѫнпакъ ши аколо лѹкрѹриле. Гътиндѹсъ съ мергъ ѫн Сикиліа, моаре.

Василїе Македон ѫмпърат. Гонеще пе Перши пѫнъ песте Ебфрат. Моаре.

Василїеѹ фичорѹл лѹй Роман ѫмпърат.

Βασιλεικοι, нърод, нѣм Скитическ, дин каріи съ траг Печинигіи.

Васталис, Боаза фичорїей.

Вастарнїй, нъродъ лъкȣиторю ꙟтре Нистрȣ ши ꙟтре Нипрȣ.

Вастерне, лок ꙟн Ѳракїа.

Ватрахокастрон, четате ꙟн Ѳракїа.

Велисарїе вестит Хатманȣл лȣй Їȣстинїан ꙟмпърат.

Виндивона, четате, акмȣ Бечюл.

Венедїй нѣм Словенеск.

Венетичїй дин цара Ромѫнѣскъ де унде лѣȣ ръмас ачест нȣме

Венецїа четатѣ, съ дескалекъ.

Веримȣндȣс, Домнȣл Ȣннлор. Фȣџе ꙟн Галїа.

Верронес, Тѫрг ꙟн Ѳракїа.

Верона четате.

Верхел четатѣ Ромѫнѣскъ ꙟн Ардѣл. Ачеаш Ȣлпїа Траана.

Веспасїан Кесар. Каȣтъ Тит.

Вествалїа съ дескалекъ.

Вестелдорф, четате Ромѫнѣскъ ꙟн Ардѣл.

Ветерани осташи Ромѫнещи.

Видинȣл четате.

Вїефїй нъродъ.

Виза четате ꙟн Ѳракїа.

Виминакїȣм четате ꙟн Дакїа.

Виндивона, Вїена, Бечюл.

Виновилеѡїй нъродъ.

Висара апъ дъ ꙟн Рен.

Висиготѡїй тот Готѡй. Апой саȣ кемат ши Вандалй, апои саȣ кемат Франкй. Ȣнде аȣ лъкȣит дин чепȣт? Сȣпȣн Испанїа, Галїа ши Африка. Дескалекъ Кръїа Испанїей.

Виталїан Тътарȣл кȣ мȣлтъ самъ де Сконй съ крещинѣ-зъ.

ѕъ. Вине кꙋ оасте сꙋпт Царигрaд. Фаче маре стрикъчюне ощїй лꙋй Анастасїе Ꙟмпърат, омоаръ пе Курил Хатманꙋл ши прадъ пънъ сꙋпт Царигрaд.

Вителїе Хатманꙋл, бате пе Снавїе Офон. Стъ Ꙟмпърат.

Витикилд Їсторик Саѕонеск. Виѳинїа царъ Ꙟн Асїа микъ.

Вишан, Хатманꙋл Варѣгилор. Кꙋ 7 мїй де Рꙋсй каде Роб, карора Константин Мономах ле скоате тꙋтꙋрор окїй.

Владимир Домнꙋл Рꙋсилор сѫ крещинѣзъ. Стъпѫнеще ши Новоградꙋл. Ꙋчиде пе фратесъꙋ Ӏрополк, шїй а їши стъпѫнирѣ ши мꙋерѣ. Рѫмѫне сингꙋр стъпѫниторю а тоатъ Росїа. Аскꙋлтъ солїй Мꙋхаметѣнилор, а Папїй де Рома, а Жидовилор, карїй Ꙟл Ꙟндемна фїете чине ла лецѣ лор. Апой сѫ Ꙟнкрединцѣзъ кꙋ солїй Гречилор. Тримете солй Ꙟн тоате пърциле, пентрꙋ сѫ испитѣскъ каре леце лѣр плъчѣ. Алеце дин тоате лецѣ Гречѣскъ, мерце кꙋ оасте асꙋпра Кръмꙋлꙋй, Ꙟл добѫндеще, фаче паче кꙋ Василїе ши Константин Ꙟмпърацїй, карїй Ꙟй даꙋ пе сорꙋса Анна Доамнъ, орбеще, ши дин ботеѕ и сѫ дескид окїй. Съ ботѣзъ кꙋ тоцй Боерїй, сѫ Ꙟнтоарче де ла Кръм ла Кїов, фъръмъ тоцй Боѕїй, мꙋлциме де Рꙋсй Ꙟнтоарче ла Хс.

Владимир фиюрꙋл лꙋй Ӏрослав ловеще сꙋпт Царигрaд, че бътꙋт скапъ.

Владислав чел минчюнос, кафтъ Ласлъꙋ, адекъ сѫ ботѣзъ, ши фаче паче кꙋ Стефан Краюл Бꙋлгъреск.

Владислав чел адевърат Краюл Ꙋнгꙋреск аꙋ авꙋт ръѕбою кꙋ Ꙋннїй царъ нꙋ кꙋ Тътарїй, прекꙋм ва бъснꙋиторюл Симеон? Кафтъ Ласлъꙋ.

Влахерна веститъ кꙋ минꙋнй Бесерикъ сꙋпт Цариград. [1]

Влахїй дин цара Гречѣскъ тот ун нѣм кꙋ Влахїй дин Дакїа.

Влахїй дин Дакїа дин Романй нъскꙋцй. Влахїй Францозїй ши Италїанїй ꙟн лимба Немцаскъ тот ун нꙋме аꙋ а Влахилор лимбъ съ асамънъ кꙋ а Италїанилор.

Влахїй саꙋ Врахїй кѫнд аꙋ ꙟнчепꙋт а съ кема ла Їсторичїй Гречещй кꙋ ачеста нꙋме. Мꙋлте ръꙋтъцй аꙋ фъкꙋт ꙟмпъръцїей Ръсъритꙋлꙋй. Ӏаръ съ липъск де ꙟмпъръцїе. А Влахилор нꙋме ла Їсторїй аместекат.

Влахїй Романй дин Италїа. Аꙋ аџꙋнс пънъ ла Грецїа ши Ѳесалїа.

Влахїй де пesте Дꙋнъре апꙋкъ Мисїа. Саꙋ кемат Мисїй. Даꙋ аџꙋторїꙋ Гречилор ꙟнпротива Латинилор. Съ деспарт де ла ꙟмпъръцїа Гречилор. Ридикъ арме асꙋпра ꙟмпъръцїей. Фїинд гонйцй де Исакїе Ангел песте Дꙋнъре, іаръш съ ꙟнторк ꙟн Мисїа. Прадъ ши ард.

Влахїй пре атꙋнчѣ че обичею авѣ а съ бате ла ръзбою. Гречилор нърод ꙟн самъ небъгатъ, съ ꙟнсоцък кꙋ Тътарїй Команй. Бате пе ꙟмпъратꙋл Исакїе Ангел, апꙋкъ четатѣ Варна. Прадъ пънъ сꙋпт Зарїю.

Влахїй бат пе Алезїе Гридо, Хатманꙋл Ръсъритꙋлꙋй, ши пе Василїе Ватаче, Хатманꙋл Апꙋсꙋлꙋй, ꙟнсоцинду-съ кꙋ Тътарїй, іаръ прадъ Ѳракїа. Де изночаве прадъ Ѳракїа.

Влахїй чещй динкоаче де Дꙋнъре сꙋпт протекцїа Кралилор Ꙋнгꙋрещй.

Влахїй съ траг дин колонїиле Романилор, каре аꙋ фост адꙋсе де Траіан ꙟмпърат ꙟн Дакїа.

Воудания Молдова.

Вогоре ...

Ворѡрис Домнꙋл Болгарилор сѫ ботѣѕѫ, пентрꙋ каре Болгарїй не май приминдꙋлꙑ Ѥл фꙋџе ла Цариград.

Воевод, титꙋл ла мꙋлте нѣмꙋрй есте де обще.

Волга, апѫ, де унде єшинд Болгарїй саꙋ кемат ашѣ. Єлинеще сѫ кѣмѫ Ра.

Волга четате пе апа Волгѫй, акмꙋ єсте Аждараханꙋл.

Волох, нꙋмеле Ромѫнилор дин Дакїа, де унде? Ла Їсторичй де пе чѣ време ꙟн чеп асѫ помени кꙋ ачеста нꙋме.

Волохїа апꙋкатѫ де Болгарй, ꙟнсѫ нꙋ мꙋлт цѫнꙋтѫ.

Ворисѡенис Нипрꙋл.

Восфорꙋл, четате Азакꙋл.

Врасовїй, мꙋнцїй Вранчїй.

Вꙋриденїй нѫрод,

Вон, Хатманꙋл лꙋй Їраклїе ꙟмпѫр: бате пе Аварй, шй ꙟй гонеще де сꙋпт Цариград.

Вѫлховник, че ва сѫ ꙟнсѫмнезе.

Г.

Гадарїон, четате

Ганна кꙋ Готѡїй ꙟнкꙋнџꙋрѫ Цариградꙋл.

Галба, Кесар.

Галерїе, Хатман, бате Варварїй чей престе Дꙋнѫре лѫкꙋиторй. Сингꙋр сѫ нꙋмеще Авгꙋст. Моаре.

Галїе ꙟмпѫрат. Лѣгѫ ꙟмпѫрѫцїа Ромѫнилор сꙋпт даре пе ан сѫ дѣ Тѫтарѫлор.

Галїен стѫ сѫнгꙋр ла ꙟмпѫрѫцїе. Моаре.

Галицїа, царѫ, саꙋ нꙋмит о парте де Влахїа, каре аꙋ форт сꙋпт протекцїа Кралилор Ꙋнгꙋрещй. Хотарѫле Влахїй сꙋпт нꙋмеле Галицїей.

Гейза

Гейза фрателе лꙋй Соломон, Краю Ꙋнгꙋреск. Ачесташ де бꙋнъ вое сау легат, съ де бир пе ан Папій лꙋй Григорїе. Де бꙋнъ вое ласъ Крѫїа Вѫрꙋсъꙋ.

Генсерик Домнꙋл Вандалилор съ ꙟнкꙋскрѣзъ кꙋ Ѳеꙋдерик Домнꙋл Готꙍнилор дин Галїа. Спинтекъ насꙋл норій сале, ши о тримете ла татъсъꙋ Ѳеꙋдерик, кѣмъ ꙟнтр'ацꙋторій пре Атила Краюл Ꙋннилор ꙟнпротива Готꙍнилор. Бате пе маре оастѣ лꙋй Леон ꙟмпърат.

Геновизїй наꙋ цинꙋт ничй Килїа, ничй четатѣ албъ, прекꙋм вор унїй. Ꙟмпреꙋнъ кꙋ Ромѫнїй мꙋлте четъцй фак пе малꙋл мърей негре ши а Дꙋнърій.

Географїй чей векй де чещй май ной съ клеветеск.

Георгїе Палеолог пїере де Влахй учис сꙋпт четатѣ Кризимꙋл.

Гепидїа сау кемат Ардѣлꙋл.

Гепидїй, нърод. Тръя песте мꙋнцїй Ардѣлꙋлꙋй. Карїй аꙋ цѫнꙋт о парте дин Дакїа, слꙋжїа кꙋ лѣфъ ꙟмпърацилор Ромънещй. Каре парте а Дакїей аꙋ цѫнꙋт.

Герай титꙋл Ханилор Крѫмещй де унде.

Гергина четате нъроитъ ꙟн Молдова апроапе де Гълацй.

Германїа, царъ, каре аꙋ фост ꙟнтре Дакїа ши Илирїа, деосебй де Германїа чѣ маре.

Германос Воевꙋдꙋл лꙋй Їꙋстинїан ꙟн Склавонїа, мꙋринд склавонїй прадъ Македонїа. Ловъск пънъ сꙋпт Цариград.

Герчй ши Таман, четъциле.

Гестиблинд Домнꙋл Дакилор.

Гетїа, царъ май ларгъ, декѫт Дакїа. Апой сау кемат ши Дакїа.

Гетїй, нърод. Ꙋнде аꙋ лъкꙋит, нꙋмеле лор май де обще

де

де кжт а Дакилор. Гонеск пе Вастарний ши пе Херулий, ши леапукэ локурилє. Ачеашій сау нумит Дакий.

Гетїй ши Дакїй ну сжнт дин Готѳїй, карїй сау коборжт дела скандинавїа. Кжнд ау венит супт цїинца Романилор. Кжнд лисау скимбат нумеле ӑн Дакий. Сарматилор ау фост Попорений, тарэ ну Сармати.

Гог, Магог. Ачеаш Скиѳїй.

Годефред, бате пе Сулейман Домнул Турчилор, ши скоате Їерусалимул дин мжна луй. Сэ ӑнкоронезэ Крайю Їерусалимулуй ку коронэ де спиний ӑмплститэ.

Годигисил, Домнул Вандалилор ку алалцй Варвари ӑнтрэ ӑн Галлїа.

Годофред, Домнул Двилор дела апа Ринулуй. Пїере учис.

Гомвис, четате ӑн Дакїа.

Гарда, Кржншорул Унилор сэ ӑнкинэ ла Їустинїан, ши сэ ботезэ. Сфэрмэ бозей Унилор.

Гордїан ӑмпэрат. Ӑншесэ аний веде бирунцэ асупра тутурор Варварилор. Моаре. Титулул, че іау скрис служиторїй асупра морможтулуй.

Готѳїа адекэ Гетїа.

Готѳїй, дин карїй Гетїй ши Дакїй.

Готѳїй, Вандалїй, Остроготѳїй, Висиготѳїй, тот ун нэрод. Унде ау лэкуит дин чепут? Чине ши де унде сжнт? Чей дин скандинавїа сау ашезат ла марџиниле мэрїй негре. Сэ крещинезэ ӑн ересa луй Арїе. Ау трекут нумай прин Дакїа, тар ну ау стэпжнито. Ӑнтре сине сэ гжлчеваск ши сэ деспарт, прадэ Мисїа. Прадэ Дакїа ши Скиѳїа. Тримэт солий пентру паче ла Валентинїан.

Готоі̂й, пре̃ карі̂й Валенс ꙟмпър: ꙟнпѫсѣсе̃ ꙟн Ѳракіа, де фълмѫнцюне їръдикъ кап. Ꙟнкȣнџȣръ удріюл, ши прадъ Ѳракіа, бат оастѣ лȣй Валенс ши пе дѫнсȣл омоаръ. Вин сȣпт Цариград, прадъ ши Дакіа.

Готоій, карій ав рѫмас сȣпт стъпѫнирѣ Ȣнилор, нав стъпѫнит Дакіа. Че шав цѫнȣт локȣриле челе векй. Сав нȣмит ши Вандалй. Ав стъпѫнит Галіа. Съ дезбат де сȣпт џȣгȣл Ȣнилор, ши съ ашѣзъ ꙟн Паноніа. Бат пе Вандалй ла апа Морѫшȣл, ши апȣкъ ачеле локȣрй. Пѫнъ унде съ ꙟнтиндѣ?

Готоій, карій ав кȣпринс Италіа оаре цѫнȣтав ши Дакіа? Сокотѣлиле, кариле съ адȣк пентрȣ ачѣста. Кѫнд сав сфѫршит стъпѫнирѣ лор дин Дакіа? Гониций дин тоатъ Дакіа.

Гречій де ла Еллада съ тȣлбȣръ асȣпра Троадѣнилор пентрȣ рѫпирѣ Еленій. Ꙟн мȣлте фелюрй сфътȣеск пентрȣ ачѣста, кȣрмъ сфатȣл, сав тоций съ моаръ, сав съш избѫндѣскъ. Ꙟнкȣнџюръ Троада. О бат зече анй ши о добѫндеск.

Гречій Історичй, симцинд оарече дȣрере деспре партѣ Ромѫнилор, ꙟнчеп а скріе май преларг пентрȣ дѫншій.

Гречій Църиградѣнй, дȣпъ че ав апȣкат Латиній Цариградȣл, съ ꙟмпрѫщіе. Мȣлцй дин чій май де фрȣнте фȣг ла Іоан Домнȣл Влахилор. Кȣ ꙟнвъцътȣра лȣй съ ꙟнторк пе ла сатешй. Чине кȣм поате ꙟш пȣне нȣме де ꙟмпърат. Ръскȣмпъръ Цариградȣл дела Латиній.

Григоріе Папа, съ роагъ лȣй Дȣмнезеȣ пентрȣ сȣфлетȣл лȣй Траан ꙟмпърат кȣ тречере.

Гȣтȣн-

Грѹтѹнгїй нърод, нѣм Готическ. Чине сѫнт еѝ? Трек маре нѣгръ, ши прадъ Ѳракїа.

Iѹндерик Краю Болгъреск.

Гѹра, каре сѫнгѹръ пе сине съ лаѹдъ, пѹте.

Гѫчитѹръ фоарте искѹситъ.

Гюла, Домнѹл Ѹнилор.

Гюндогдй, фичорѹл лѹй Сѹлейман Шах, фрате лѹй Ердогѹл,

Гюрцїн, нърод.

Д

Давїа моале, саѹ моале Давїа, саѹ фост кемѫнд Молдова.

Давид, че съ кема Комненос, фаче деосибитъ ѫмпъръцїе ла Трапезонт.

Давїй ши Дайй ши Дакїй тот ун нѣм. Давїй дела апа Ренѹлѹй кѫнд саѹ мѹтат аколо? ловеск пе Фрижй.

Дайй чей хирший де ла Асїе. Ашиждере Дакїй.

Дакїа, царъ, унде стъ? Хотаръле ей. Ѫн каре стъ Молдова, Мѹнтенїа ши Ардѣлѹл, кънй ѫн мѹлте кипѹрй съ хотъръще, съ ѫмпарте ѫн трїй пърцй. Нѹмеле ачестор пърцй, Хотаръле лор.

Дакїа аше саѹ фост кемѫнд ши майдепаннте де коворѫре Готонилор. Съ дескалекъ кѹ Романй. Ничй одатъ нѹ саѹ нѹмит Флакїа. Шаѹ скимбат май пе урмъ нѹмеле ѫн Волоскаа, Валохїа саѹ Волохїа.

Дакїа кълкатъ де Тътарй. Каде ѫн партѣ лѹй Константин мареле. Съ афлъ ѫнтре църнле Романилор, кѫнд аѹ ѫмпъръцит Константин мареле тоатъ ѫмпъръцїа ѫн патрѹ пърцй. Причина пентрѹ че саѹ фъкѹт ачестъ ѫмпърцалъ. Аѹ фост кѹ Ѳракїа ши кѹ Мисїа тот сѹб ѡ

 дерегъ-

деретъторїе. Ꙟн Тестаментȣл лȣй Константин мареле ꙟсъмнатъ лȣй Константїе. Зик унїй, мȣлтъ време съ фїе фост стъпѫнитъ де Готой ши де Ȣнй, че ꙟндешерт

Дакїа пе време Атилїй сȣпт ꙟмпъраціа Романилор. Ашиждерѣ сȣпт Зенон ꙟмпърат. Ашиждерѣ пе време лȣй Маврикїе ꙟмпърат. Сȣпт Їȣстинїан.

Дакїа дин мижлок, Трансилванїа саȣ Ардѣлȣл.

Дакїа мълȣроасъ Рипсїа, карѣ саȣ кемат?

Дакїа тоатъ аȣ фост плинъ де Романй. Аȣ фост провинціе Ромѫнѣскъ.

Дакїа де сȣс, кавтъ Панодакїа.

Дакїй нѣм де Скиой. Аȣ лȣат дажде де ла Романй. Аȣ трїй ръзбоае кȣ бирȣинцъ асȣпра Ромѫнилор сȣпт Дометїан.

Дакїй ши Дайй тот де о лимбъ, Ȣнде лъкȣа? май вестиций ꙟнтре алалцй Варварй. Аȣ цѫнȣт амѫндоѫ Мисїиле. Мȣлте нъроаделе лор, мȣлте цънȣтȣриле църїй лор, Май витежй декѫт алалцй Варварй.

Дакїй, Дайй, Гетїй, чине сѫнт? тот де о лимбъ. Тот де ун нȣме, Дакїй май проаспецй декѫт Гетїй. Дин че нъроаде аȣ єшит? Чѣ май веке ꙟнчепътȣра нѣмȣлȣй лор: Прадъ църиле прїатинилор Ромѫнещй. Дакїй, ва Длȣгош съ фїе Словенй. Изгоницй дин Дакїа.

Дако-Романїй саȣ кемат Романїй чей де Траян ꙟн Дакїа пȣшй.

Далмацїа, царъ.

Далматїе, непотȣл лȣй Константин мареле.

Данаста, четате.

Данȣл

Дандꙋл, Хатманꙋл Венеціанилор.

Дара, апъ, ачеаш Нахра.

Девелт, четате.

Декебал, ал чинчеле, ши чел май де пре ꙋрмъ Краю а Дакилор. Бате пе Романй: Иа даждіе де ла Романй. Бирꙋит де Траан сѫнгꙋр ꙟш фаче моарте.

Делїорман, Тꙋрчій зик ꙋнꙋй лок ꙟн Мисїа.

Денсик, фичорꙋл Атилай.

Дербент, четате ла мꙋнцій Кавкасꙋлꙋй, каре ши поарта де фіер.

Дерленеꙋс, Краюл Дакилор, бате пе Романй.

Дестебанн, ꙥѣм Осъзеск, лъкꙋиторю ꙟн сателе Хънещй.

Дешти капчѣк, Кѫмпй.

Дидимотихон, четате ꙟн Ѳракїа, прост ꙟй зик Димотика

Дидимотихѣній съ ꙟнкинъ лꙋй Хенрик.

Диктатор, че аꙋ фост?

Дингиз, фичорꙋл Атилай рѫмѫне Домн Ꙋнилор.

Дирахїон, четате ꙟн Епир, прост съ зиче Дꙋрацй. Апꙋкатъ де Болгарй.

Діоклитіан ши Максимиліан ꙟмпъраций. Драгосте некрезꙋтъ аꙋ цѫнꙋт пѫнъ ꙟн сѫвѫршит.

Діоклитіан потолеще тꙋлбꙋрѫриле Сармацилор, Бате пе Готій, зидеще кѫтева четъцй ла Дꙋнъре. Діоклитїан ши Максиміан фак тріꙋмф, кѫчй бирꙋисъ пе тоцй врѫжмашій ꙟмпъръцїей. Кѫте нъроаде де Варварй аꙋ сꙋпꙋс, Дїоклитїан саꙋ нꙋмит Їꙋпитер, лѣпъдъ ꙟмпъръцїа де бꙋнъ вое.

Дїодорсїе Вахос, чине?

Діони іе Вакхос, Боз.

Діонисіє Географ. Ачелаш Діонисіє Періегитис.

Діꙋрпанис, алт нꙋме а лꙋй Декебал, Домнꙋл Дакилор.

Діон, Історик.

Длꙋгош вестит Історик Лешеск.

Добок, четате ꙟн Ꙋнгꙋриме.

Добрꙋцѣ царъ ꙟнпотрива Дакіей песте Дꙋнъре Мисіа.

Долоник Комесꙋл де Пліа, Хатман Латинилор, каде ꙟн ръзбою кꙋ Влахій.

Домитіан ꙟмпърат. Трій ръзбоае аре кꙋ Дакій фъръ норок. моаре.

Домній де Молдова аꙋ ши астъзй пꙋтере Монархическъ. Авѣ май денаинте титꙋл де Деспот. Ши де Топархис, адекъ стъпѫниторй де царъ ши Кръншорй.

Доростола четате, каріа астъз ꙟй зичем Дърсторꙋл.

Дортикон четате ꙟн Дакіа.

Драгош Водъ чел дин тъй Домнꙋл Молдовій, ши Радꙋл Водъ Негрꙋл съ фіе фост фичорй саꙋ непоцй а лꙋй Іоан Алезіе Домнꙋл а тꙋтꙋрор Ромѫнилор.

Дрꙋмꙋл чел бътꙋт адекъ Шлѣхꙋл Сармацилор, пе ꙋнде аꙋ фост трекѫнд дин Сармаціа ла Италіа.

Дꙋка, апъ.

Дꙋкепратꙋл четате ꙟн Дакіа.

Дꙋмдар, фичорꙋл лꙋй Сꙋлейман Шах.

Дꙋнърѣ деспарте ꙟнтре Дакіа ши ꙟнтре Мисіа.

Дꙋшман ши Дꙋшан, Фичорій лꙋй Стефан, непоцй лꙋй Милꙋтин Краюлꙋй Сърбеск, ши фетій Домнꙋлꙋй де Влахіа.

Ꙋва-

Еварикъ Домнул Готонилор, прадъ Лузитаніа. Моаре.
Еуге ні. фелдмаршал, адекъ вестит хатман времилор ноастре.
Евмерц ши Вултезин, руделе Атилъй съ фіе апукат Дакіа мълуроасъ.
Егистон четате ꙟн Скиоїа.
Елени фата луй Тиндар, Доамна луй Менелаос.
Еллиній, карецърй май вестите ау фост цїинд. Шау скрис нумеле ꙟн черй, ꙟн маре, пе пъмжнт ши супт пъмжнт, ꙟнтре тоате нѣмуриле лумій локул чел май де чинсте ау цжнут. Пънъ унде шау ꙟнтинс стъпънирѣ.
Еллиній май дин тъй сау фост кемжнд Греки ши Грай. Кум шау агонисит атжта Славъ. Ау авут словеле де ла финичїй, май истецй ла минте, декжт алте нѣмурй.
Еллиній чїй ꙟнвъцацй де ла Варварй ау фост клеветицй.
Емерикус Текели, Домнул Ардѣлулуй.
Емиліан, Хатман оцилор дела Мисіа. Бате пе Скиой. Гонеще пе тътарй дин тоате хотаръле ꙟмпъръціей, прадъ цара Тътъраскъ Служиторій ал нумеск ꙟмпърат. Моаре.
Емул, мунте, кърул ꙟй зичем Ченгѣ сау Балкан. Пе унде трек?
Енеас сау Еніас Троадѣнул есе дин корабіе ꙟн Италіа, ꙟн цара Лътинѣскъ. Нику армеле че ку вороава ꙟнвинче пе Латин Домнул Лаціулуй. Бате пе Турнус Домнул Рутулилор, шил омоаръ, ръмжне стъпжниторю ꙟн цара Лаціум. Енеас силвіус, Історик, чине ау фост, ши віаца луй. Ачестуа и сау пърут ꙟнтъй, прекум Влахіа съ съ фіе кемат Флакіа. Грешитъ сокотѣла луй пентру ачѣста. Де унде ау апукат ел ачест нуме Флакіа?

Енеас,

Ѣнеас, Їсторик, ачелаш Пїѹс Папа. Пентрѹ Ромѫнїй ноѱри аѹ скрис басне.

Ѣнишерх четате ла Асїа микъ, чел дин тъй скаѹнѹл ѫмпъръцїей тѹрчещий.

Ѣнїокалдїйь нърод.

Ѣпїрѹс, царъ.

Ѣрдогѹл саѹ Ѥрдогрил, фичорѹл лѹй Сѹленман Шах. Вине кѹ ай съй съ слѫжѣскъ ла Аланддин Сѹлталѹл Иконїей. Кѹръцеще цара лѹй Аланддин де не прїатиний, Моаре.

Ѣрнак, фичорѹл Атилїй чел май мик кѹ о самъ де скиѡй съ ашѣзъ ѫн Скиѡїа микъ, адекъ ѫн Крѫм.

Ѣснъмен Ромѫнѹл.

Ж.

Жидоѕїй зичѣ, прекѹм Спартанїй ле сѫнт рѹдъ, ши пре кѹм Лакедемонїй съ траг дин нѣмѹл лор.

Ȝ.

Ȝиса, саѹ кѹвѫнтѹл, кареле Ѥсте ѕис нѹмай де ун ом, ка кѹм нар фи ѕисъ де ниме.

Ȝавистничїй нѣмѹлѹй Ромѫнеск.

Ȝїгара саѹ Ȝигора, четате.

Ȝакѹра четате, апроапе де Ѳарапїа.

Ȝамогетѹса четате.

Ȝамойскїе, скрїиторїѹ Лѣх.

Ȝамолѕис Философ Готическ.

Ѕанес четате ѫн Дакїа.

Ȝапорога, цѫнѹт кѫзъческ.

Ȝатмар, цѫнѹт ѫн Ардѣл.

Ȝеновїа ѫмпърътѣсъ бїсчитъ.

Ȝенон

Зенон, ꙟмпърат, ꙟндѣмнъ пе Иларик съ ꙟтре ꙟн Италïа. Л ꙟнгроапъ ꙟмпърътѣса лȣй де вïȣ. Ѧȣ фост еретик Пелагïан.

Зернис четате ꙟн Дакïа.

Зеслав Воевода Кïовȣлȣй ши аџȣторий дела Молдовений асȣпра лȣй Болеслав Краюлȣй Лешъск.

Зиндик фичорȣл Атилïй стъ ꙟн локȣл тътънесъȣ Домн Ȣнилор.

Змеï фъкȣцй кȣ мещешȣг де ръкнïа, де сȣлицеле стѣгȣрилор спънзȣрацй.

Золотаа орда тътъраскъ.

Золтан мошȣл лȣй Стефан Краюлȣй Ȣнгȣреск, съ паре съ фï фост Го.ън.

Зȣрïа, апъ.

Зои ꙟмпърътѣса, а мȣлцй Самѱоний Далида. Ш връбат пе Михаил Калафатис, апой ши пе Костантин Мономах.

Зои ꙟмпърътѣса, маика лȣй Константин Порфирогенит.

И.

Игистон четате ꙟн Дакïа.

Изида, четаае ꙟн Дакïа, де пе валта Видовȣл ашѣ кемать.

Иверïа, Гюрџïа.

Игор, фичорȣл лȣй Рȣрик, Домнȣл Рȣсилор. Ш Д оам нъ пе Олга дин четатѣ Плесков. Моаре.

Ингенȣȣс, Хатманȣл ощилор дин Мисïа.

Иподром Атмейдан, лок ꙟн Цариград.

Ирини ꙟмпърътѣса скоате окïй фïюсъȣ лȣй Константин. Рѫмѫне сѫнгȣръ ꙟмпъртѣсъ.

Ирини фата лȣй Исакïе Ангел, ꙟмпърътѣсъ лȣй Филип ꙟмпъратȣлȣй Апȣсȣлȣй.

Иродат

Иродот Їсторикꙋл клеветит. ꙟ Май векю декжт тоцй Їсторичїй.

Иснак четате.

Испанїа сж дескалекж.

Истракїй нжрод.

Истрополис четате поате сж фїе Килїа веке.

Истратїе Логофжт ал трїилє, скрїиторїю Молдовенеск, урмѣзж бжснꙋиторилор пентрꙋ ꙟчепжтꙋра нѣмꙋлꙋй Молдовенеск.

Ифлак нꙋме Тꙋрческ, сж тжлкꙋеще. Тꙋрчеще сж кѣмж Мꙋнтѣнꙋл.

Ї.

Їдолїй пре времѣ лꙋй Траян ꙟмпжрат, кжчй аꙋ тжкꙋт?

Їездигерд ꙟмпжратꙋл Персилор, примеще грижѣ лꙋй Өеодосїе фичорꙋл лꙋй Аркадїе ꙟн сама са. Їерасос, апа Прꙋтꙋл.

Їзраилтѣнїй пентрꙋ немꙋлцжмита дела Дꙋмнезеꙋ лепждацй.

Їисꙋс Христос Дꙋмнезеꙋ скрис ꙟн Катастихꙋл сꙋпꙋшилор Романилор.

Їлеон, четате Троада.

Їлеогавал ꙟмпжрат, окара лꙋмїй. Аꙋ пофтит май бине сж фїе мꙋере декжт бжрбат, учиде кжциба прꙋнчй жирфж Бозилор, моаре.

Їллирїа цара, саꙋ кемат ши Германїа. Нꙋмеле ей саꙋ дат ши алтор цжрй.

Їраклїе Хатманꙋл Африкжй тримите пе фїюл сжꙋ Їраклїе ши принде пе фока тиранꙋл, шил омоарж.

Їрак.

Іраклїе ꙟмпърат. Фаче паче кѹ Хаган Домнѹл Аварилор, мерџе асѹпра лѹй Хосрой ꙟмпъратѹл Персилор. Бате пе Сарван Хатманѹл Персилор, апой ши пе Хосронс бате пе Радзатис Хатманѹл лѹй Хосронс. Добъндеще скаѹнѹл Персилор, лѹънд Сфънта Крѹче де ла Хосронс фаче паче. Каде ꙟн ересѣ Моноѳелитилор ши моаре.

Іраклїон ши Мартина ꙟмпъраци. Іраклїон моаре.

Іраклис возѹл.

Іраклис фечорѹл лѹй Лаомедонт.

Іродот Історикѹл, пе че време аѹ скрис? Каѹтъ Іродот.

Ісаврїа царъ.

Ісакїе Ангел ꙟмпъратѹ сингѹр ꙟш пѹне порекла де Комненос. Аре неноро́чите ръзбоае кѹ Влахїй, ꙟнтъръть пре Влахй спре рокошире. Ꙗ ꙟмпърътѣсъ пе фата Белїй Краюлѹй Ѹнгѹреск, Бате пе Влахїй, карїй съ рокошисъ, шїй гонеще песте Дѹнъре. Ꙗръ мерџе ꙟнпотрива Влахилор. Ꙟнсъ фъръ фолос. Съ ꙟнтоарче ла Цариград. Ꙗръ пѹрчеде ꙟнпотрива Мисилор, бате четатѣ Лавица, апѹкъ пе мѹерѣ нѹй Асанис Ромънѹл.

Ісакїе Ангел скоате окїй лѹй Аспїатис Хатман, спърїиндѹсъ де Влахй фѹџе. Скоате окїй лѹй Константин Върѹсъѹ. Ꙗръ мерџе асѹпра Влахилор. Ꙟн кале бирѹеще пе Сирбй, трече ꙟн цара Ѹнгѹрѣскъ, де ачинчѣ оаръ мерџе асѹпра Влахилор.

Ісакїе Ангел ꙟмпърат мерџе ла Кипсала ꙟнзъдар, мерџе ла Ѳессалоник. Кѫцива Влахї дъ ꙟн робїе ла Тѹрчй, ꙟнкѹнџюръ пе Хрис Влахѹл ꙟн четатѣ Просекѹл, апой фѹџе. Дърѹеще лѹй Хрис пентрѹ паче о рѹдъ де а сале

 ши

Ши ю трімете де ла Цариград.

Ісакіе Ангел орбит, апоиар стъ ла ѫмпъръціе кꙋ фіюл сеꙋ Алезіе.

Ісакіе Комненос ѫмпърат, съ кълꙋгъреще.

Історіа кꙋ кредінцъ, че щіінцъ пофтеще. Кѫнд есте адевъратъ, ѫн че съ стърꙋеще.

Історіа минчюноасъ де пе че съ поате кꙋноаще?

Історіа пентрꙋ векимѣ Дакіей фоарте кꙋ аневое. Історіиле кариле мъртꙋрисеск, прекꙋм нѣмꙋл Ромѫнилор дин Дакіа съ траџе деле Италіа дин четъценій де Рома.

Історіа, че ѫндѣмнъ, фаче, чѣ веке а че съ асамънъ. Ашиждерѣ чѣ май ноѫ. А Византіей клеветитъ.

Історіа Сфинтей Скріптꙋрй нꙋ дела ом, че дела Дꙋмнезеꙋ есте фъкꙋтъ.

Історіа кѫт де кꙋ греꙋ есте а о щи де адевъратъ ши де минчюноасъ.

Історикꙋл адевърат, че требꙋе съ пъзѣскъ. Депе че о съ кꙋноаще? Кариле съ слꙋжеще кꙋ Риторика май мꙋлт декѫт съ кадеи піерде кредінца адевърꙋлꙋй.

Історичій чей векй дау лꙋминъ челор май ной. Пилда ачестора

Історичій чей векй аꙋ скрис кꙋ сꙋте де анй май пре урмъ, декѫт кѫнд сау фъкꙋт лꙋкрꙋриле: Карій аꙋ скрис пе време марелꙋй Константин.

Історичій Гречещи кꙋ че причинъ кѫтъва време пентрꙋ лꙋкрꙋриле Дакіей сау а Влахіей аꙋ тъкꙋт. Чей стреинй аꙋ ѫнчепꙋт а ѫнсъмна ши пентрꙋ дѫнса.

Історичій Рꙋсещи аꙋ урмат повещиле скріиторилор Бꙋлгърещи

Історичій, карій вор съ зикъ, къ Влахій ашѣ сау кемат де

пе-

пе Хатманꙋл Флак. Сокотѣла лор нꙋ есте адевзрата. Карїй тзгздꙋск прекꙋм Ромжнїй сз фїе дин нѣмꙋл Романилор. Аргꙋментꙋриле лор. Карїй бꙋигꙋеск прекꙋм Ромжнїй дин Дакїа сжнт прѣ проаспецй.

Історичїй нещй май ной пентрꙋ че клеветеск пре чей май бзтржнй.

Історичїй Лешещй Волошй кꙋмай Молдовенилор зик, иарз нꙋ тꙋтꙋрор Ромжнилор.

Їотрια ла Історичїй Гречещй сз кѣмз цара Мꙋнтенѣскз Ιστρος апа Дꙋнзрѣ, ши четате.

Італїа саꙋ кемат Грецїа маре.

Їꙋде ун Тꙋрн ѫн Дакїа.

Їꙋлїан Парабатис Кесар, стз ѫмпзрат. Рзꙋтатѣ ши пзгжнзтатѣ лꙋй, ѫмпреꙋнз кꙋ Сф: Васнлїе ши Григорїе аꙋ ѫнвзцат карте, сз фаче Архїереꙋ идолеск, нꙋмеще пе Хс Галилеан, пентрꙋ че нꙋ ва сз мꙋнчѣскз пе Крещиний? Дз Їерꙋсалимꙋл Жидовилор, нꙋмеще пе Хс: фичорꙋл Тесларюлꙋй, ѫн рзꙁбою кꙋ Персїй пїере де мжнз нещїꙋтз: Сз креде сз фїе оморжт де Сф: Меркꙋрїе.

Їꙋлїан вестит Хатман а Романилор.

Їꙋлїе Кесар Монарх.

Їꙋстин, искꙋсит Їсторик.

Їꙋстин Кꙋропалат ѫмпзрат, моаре.

Їꙋстин Ѳракꙋл ѫмпзрат, моаре.

Їꙋстинїан, кариле апой саꙋ порекли Кжрнꙋл ѫмпзрат; Прадз Болгарїа ши Склавонїа: Дз порнкз сз омоаре пе тоцй Цзригрзденїй, ѫл скот дин ѫмпзрацїе шїй тае насꙋл, скзпжнд де ла Кржм дин иꙁгнанїе, фꙋџе ла Домнꙋл

нȣл Казарилор: Апой ла Тервелин Домнȣл Болгарилор, фъръ весте апȣкъ Цариградȣл, принде пе Аѱимар ꙟмпърат шил спѫнзȣръ, стъ ꙟаръш ꙟмпърат, мерџе асȣпра Болгарилор фъръ нърок: Мȣлциме де лъкȣиторй а Крѫмȣлȣй омоаръ: Моаре оморѫт.

Іȣстиніан мареле ꙟмпърат, прекȣм кȣ бирȣинцеле, аше кȣ зидиреле вестит, сȣпȣне пе Ȣнї, Гонеще пе Готїй дин Дакіа, о парте дин Дакіа дъ Ерȣлилор, моаре.

Іоан Астрономȣл кȣ минȣне омоаръ пе Симеон Домнȣл Болгарилор.

Іоан Дамаскин ом де чинсте ꙟн кȣрте лȣй Мъсалмос Домнȣл Серакинилор, кȣ виклешȣгȣл лȣй Леон Ісаврȣл пътимеще пентрȣ чинсте Сфинцилор Иконе, кȣ Сф: Козма съ дȣк ла мънъстире Сфѫнтȣлȣй Савей, скріе ꙟнпотрива еретичилор.

Іоанис Дȣка ꙟмпъратȣл Гречилор, пȣне скаȣнȣл ꙟн Никеа.

Іоан Домнȣл Загоріїй фаче легътȣръ кȣ Іоан Домнȣл Ромѫнилор.

Іоан Комненос ꙟмпърат, бате пе Тътарій Ȣзіи, моаре.

Іоан Консȣлȣл, ꙟнтоарче пе Ȣнй ла паче.

Іоан Ромѫнȣл, (кариле сaȣ зис ши Алезіе) учиде пе Асан Капȣл Ромѫнилор, апȣкъ Домніа Ромѫнилор. Седеспарте де Болгарй ши де Сирбй, апȣкъ четате Торновȣл, де аколо фȣџе ла ꙟмпъратȣл Алезіе, ꙟмпъратȣл ꙟлпȣне ꙟн нȣмърȣл челор пȣтерничй. Съ тримете Хатман ла Филиппополис ꙟнпотрива Влахилор, че ръдикасъ кап. Съ логодеще кȣ Ѳеодора фата лȣй Ісакіе севастократор.

Іоан

Ȋоан домнꙋл Ромѫнилор сѫ нꙋмеще Алезїе. Сѫ'ꙁиклενеще ꙟпѫратꙋлꙋй. Сѫ траџе ла мꙋнцй прꙇнде пе Хатманꙋл оцилор лꙋй Алезїе ꙟпѫр: Кꙋпринде тоате четѫциле ꙁмꙋлꙋй. Ꙟтрѫ кꙋ Ромѫнїй ꙟн Мисїа. Добѫндеще Констанцїа ши Варна, сѫ стѫпѫн монарх а тꙋтꙋрор Ромѫнилор.

Ȋоан монархꙋл Ромѫнилор тримете солй ла Балдꙋин, кареле апꙋкасѫ ꙟмпѫрацїа Цариградꙋлꙋй, пꙋиндꙋсѫ пентрꙋ Гречй. Май иакѫтева четѫцй. Бате пе Балдꙋин шил принде вїꙋ, кꙋ маре добѫндѫ сѫ ꙟнтоарче, иарѫш пꙋрчеде кꙋоасте спре Ѳесалоник, добѫндеще Ѳесалоникꙋл ши четатѣ Серрас. Дѫ четатѣ Солонꙋл пе мѫна лꙋй Ѳеодор Ангел. Сѫ ꙟнтоарче акасѫ, ꙟнкꙋнџꙋрѫ пе Хенрик, кариле бѫтѣ Ꙋдрїꙋл, ꙟл гонеще, апꙋкѫ четатѣ Филиппополис ши пе Аспїатис май мареле четѫцїй спѫнꙁꙋрѫ. Прекꙋм Латинилор, аша май пре ꙋрмѫ Гречилор сѫ фаче непрїиатин. Кемѫнд ши Тѫтарй ꙟнтр'аџюторю добѫндеще кѫтева четѫцй ꙟн Ѳракїа, ла Родостос бате пе Ѳеодор Врама. Тѫтарїй лꙋй добѫндеск Родостосꙋл, кꙋпринде тоате четѫциле Ѳракїей, осебй де Виꙁа, Ꙋдрїюл ши Дедимотихон.

Ȋоан Собїецкїй, ꙟнтѫй Хатман Коронїй Лешещй, апой ши Край.

Ȋоан тиранꙋл.

Ȋоан фрателе лꙋй Асан Влахꙋл, ꙁѫлог ла Ȋракїе Ангел.

Ȋоан Хатманꙋл лꙋй Ȋꙋстинїан, гонеще пе Бꙋлгарй де сꙋпт Цариград.

Ȋоан Чимїскїй кꙋ сфатꙋл ꙟпѫрѫтесїй, Ѳеофанойнїй омоарѫ пе Никифор Фокас ꙟпѫрат ши апꙋкѫ ꙟмпѫрѫцїа, бате

тъний: ал доилѣ пентрꙋ кꙋм съ ꙟнцълеџе ла Їсторичїй стре-
иний нꙋмеле Молдованꙋлꙋй ши а Мꙋнтѣнꙋлꙋй.

Капищѣ Дїаній ла Нистрꙋ.

Капꙋл Боꙋлꙋй четате ꙟн-Дакїа де Траіан ꙟмпърат фъкꙋ-
тъ: Де пе карѣ стема сѣꙋ хербꙋл църїй Модовїй.

Ка а Богдан съ кѣмъ Молдова ла Їсторичїй Тꙋрчещй ши
Гречещй, де пе карѣ аꙋ лꙋат де іаꙋ ꙁис ашѣ.

Кара Ифлак саꙋ Каравлах ла Тꙋрчй съ кѣмъ цара Мꙋн-
тенѣскъ.

Каракала ши Гета фрацїй ꙟмпърацй, Каракала омоаръ пе
Фратесъꙋ Гета ꙟн брацъле маикъса, моаре ши Єл.

Каракалпати Тътарй, ши акмꙋ тръиторй пе лѫнгъ Каспїа.

Кардамис Краюл Болгъреск.

Карин ꙟмпърат фрате лꙋй Нꙋмерїан.

Каролꙋс, Краюл Ꙋнгꙋреск бате четатѣ Северинꙋл, ши ѡ
добѫндеще.

Каролꙋс Мареле Краюл Францꙋꙁеск съ нꙋмеще ꙟмпърат А-
пꙋсꙋлꙋй, мерџе асꙋпра Данилор, карїй лъкꙋе ла гꙋра Ренꙋлꙋй,
ши ꙟнтокмеще лꙋкрꙋриле кꙋ дѫншїй, Премеще солїй Да-
нилор, саꙋ Ромѫнилор дин Дакїа, карїй лъкꙋа ла Дꙋнърѣ,
фаче кꙋ дѫншїй паче вечникъ, ꙋмблъ кѫтъ ва време прин
Дакїа, съ ꙟнтоарче, шибирꙋеще пе Саѕоний, ши мꙋлте касе
падꙋкѫнд, лѣй ашаꙁъ ꙟн Ардѣл. Пꙋстїеще цара Бꙋлгърѣскъ.

Карпатичїй Мꙋнцй саꙋ Сарматичїй.

Карпїаній нъред.

Карподакїй нъред.

Кароагинѣ четате веститъ.

Кастѣлелеꙋ четате ꙟн Дакїа.

Катала-

Коге-

Когенїй нърод.

Кодрїй Херциний.

Коза мѫрзакȣл, вине кȣ Тътарѫй ацȣторю лȣй Їоан Домнȣл Ромѫнилор.

Кокелъ апъ ꙟн Ардѣл.

Кокелвар, четате Ромѫнѣскъ ꙟн Ардѣл.

Колхїй нърод, Менгрилїй.

Команїй нѣм Тътъръск, унде лъкȣѫ. Съ ботѣзъ. Съ ашѣзъ пе апа Тисей.

Коммод ꙟмпърат. Ꙋмблъ ꙟн фаптеле лȣй Нерон, аре ръзбою кȣ Варварїй чей май дин сȣс де Дакїа, гар нȣ кȣ Дакїй. Моаре.

Кондовлахїй саȣ Кȣцовлахїй дин цара Грецѣскъ кȣ Ромѫнїй сѫнт тот де о лимбъ ши де ун нѣм.

Конрад ши Хенрик фраций, фичорїй лȣй Фридерик ꙟмпърат бат пе Батїе.

Конрад, Кесарȣл лȣй Їсакїе Ангел.

Копȣл, четате ꙟн Дакїа.

Копȣлх Домнȣл Ꙋнилор, прадъ Ардѣлȣл. Ꙟл бате Ладислав Краюл Ꙋнгȣреск.

Коррилис, кавтъ Саррȣлис Домнȣл Дакилор.

Кочений нърод.

Котȣргȣтїй нѣм Ꙋнеск.

Крагизїй нърод.

Крак, Домнȣл Лешилор зидеще Краковȣл.

Красȣс Консȣл.

Кредин Їсторикȣл, сȣфлетȣл Їсторїей.

Кризимȣл, четате де Їоан Домнȣл Ромѫнилор ꙟн мȣнцїй

Ꙋмблȣй

Ѩмꙋлꙋй саꙋ Чѣнгїй фѫкꙋтѫ.

Кроватїй саꙋ Харвацїй, нѣм сѫрбѫск.

Крошѣ саꙋ Крашѣ, четате Ромѫнѣскѫ ꙟн Ардѣл.

Крꙋнос Домнꙋл Болгарилор, бате пе Михаил Рангаве ꙟмпѫрат

Крꙋцїацїй, ун фелю де чѣтѫ ощенѣскѫ, ачещѣс Кавалерїй.

Кѫжмꙋл, цѣрѫ тѫтѫраскѫ ши четате, каре сѫ кема Херсон, акмꙋ ꙟй зик Тѫтарѫй Кꙋршꙋнли.

Крѫїа Лешаскѫ ꙟш арꙋнкѫ фꙋндаментꙋриле.

Ктесиф нꙋ четате.

Кꙋманїиле саꙋ Команїиле, нѣгрѫ уна, алта албѫ.

Кꙋнав, Домнꙋл Сармацилор саꙋ а Готилор. ꙟл бате Аврелїан ꙟмпѫрат, шил гонеще дин Дакїа.

Кꙋперїон, лок нꙋ департе де Торꙋ.

Кꙋрес, Домнꙋл Печинигилор, омоарѫ пе Свѣтослав Домнꙋл Кїевꙋлꙋй.

Кꙋропалат, Боерїе ла ꙟмпѫрацїй Гречилор.

Кꙋрциле лꙋй Аврелїе ꙟмпѫрат.

Кꙋсорис, четате ꙟн Мисїа.

Кꙋгек Домнꙋл Ꙋнилор.

Кꙋцовлахїй, кацїй де пе че саꙋ кемат аша?

Кѫзѫчѣска царѫ.

Кѫзачїй нѣм Словинеск.

Констанс ꙟмпѫрат фичорꙋл лꙋй Константин Мареле ашѣзѫ скаꙋнꙋл ꙟмпѫрѫцїей сале ꙟн Дакїа. Бате пе фратесѫꙋ Константин шил омоарѫ.

Констанцїе, фичорꙋл лꙋй Константин Мареле, ла пе Ꙋлїан. Бате пе Варвари песте Дꙋнѫре. Сѫ пореклеще Сарматик. Моаре ла мꙋнтеле Таврис.

Констан-

Константин фрате луй Василіе Болгароктон ымпэрат, море.

Константин Дукас ымпэрат. Ку руга адуче чюма ын Тэтарій. Моаре.

Константин ши Ирини ымпэраці. Скоате пе Славуний дин Греціа, мерџе ын потрива Болгарилор фэрэ нэрок, скоате іе майкэса дин ымпэрэціе, скоате окій луй Никифор ункюсэу, фаче собор, моаре.

Константин фичорул луй Іракліе ымпэрат, моаре.

Константин Кантемир Домнул Молдовей,

Константин Кесаре бате пе Готій.

Константин Копроним ымпэрат. Кэчй сау порекліт ашѣ, бате пе Телесис Домнул Болгарилор ши пе фата Домнулуй Булгэреск ку фіюсэу Леонтіе, ши фаче паче. Ырэ стрикэ пачѣ, ши бате пе Булгарі. Моаре де бува Антюрак.

Константин, Констанс, ши Константіе, фичорій луй Константин Мареле стау ла ымпэрэціе.

Константин Мономах ымпэрат скоате пе Пацинакій дин Ѳракіа. Дэруеще луй Кигенис Домнул Пичинигилор тріи четэцй ла Дунэре, моаре.

Константин непотул луй Іракліе ымпэрат, моаре.

Константин Погонат ымпэрат о моарэ пе Мизизіе Тиранул, ашазэ лукруриле Апусулуй, пентру че сау порекліт Погонат? фаче паче ку Болгарій ... бани пе ан. Бате пе Серакѣний шій супуне, фаче собор, моаре.

Константин Порфирогенит сэ ынтэреще ла ымпэрэціе. моаре.

Константин фичорꙋл лꙋй Константин Хлорꙋс, витѣз дин тинереце. Сѫ ла ꙟмпѫрѫціе. Исѫ аратѫ сѫмнꙋл Крꙋчїй пе чер. Бѫціе пе Ликиніе, бате пе непрїатиній, ши пе Ликиніе, апой сѫ ꙟмпакѫ, ши ꙟмпарте кꙋ дѫнсꙋл ꙟмпѫрѫціа. Гонеще пе Сарматй песте Дꙋнѫре. Бате пе Ликиніе, апой ꙟл ши омоарѫ,

Константин сѫ нꙋмеще мареле, ши леџѣ крещинѣскѫ а аве мѫртꙋрисеще. Фаче Синодꙋл чел дин тѫй а тоатѫ лꙋмѣ ла Никїа, сꙋппꙋне пе Сармацй ши пе Готой. Фаче под стѫтѫторй песте Дꙋнѫре. Сѫвѫршеще Четатѣ Цариградꙋл. Мꙋлциме де Готой примеще, пре карїй ꙟй ашѣзѫ ꙟн Скиѳіа, ꙟн Ѳракїа, ши пѫнѫ ла Италїа, пентрꙋ кѫчй нꙋ ши ꙟн Дакїа? дѫ Панонїа Вандалилор де лѫкаш.

Константин мареле, нѫскꙋт ꙟн четатѣ Дакїей. Сѫ ботѣзѫ ши моаре.

Константинополис, адекѫ Четатѣ лꙋй Константин саꙋ нꙋмит Византїа, карїа ꙟй зичем Цариградꙋл, адекѫ ꙟмпѫрѫтѣса четѫцилор.

Константин Хлорꙋс, татѫл лꙋй Константин Мареле сѫ фаче Кесар, ꙟмпреꙋнѫ кꙋ Галеріе стѫ ꙟмпѫрат. Згрꙋмѫ пе Мазимїан, юбиторю де Крещиній, моаре.

Констанціа сора лꙋй Константин Мареле, ꙟмпѫрѫтѣса лꙋй Ликиніе.

Констанціа четате ꙟн Родопи, карїа ꙟй зик акмꙋ Кїостенцѣ.

Кизикꙋл четате.

Л

Ладислаꙋ, Фрателе лꙋй Соломон Краюл Ꙋнгꙋреск. Бате пе

Ꙋній,

Ꙋнїй, скоате фата Єпископꙋлꙋй де ла Ꙋнїй. Адевърате Їсторїе де чюдат кагꙋл че аꙋ фост авѫнд, кꙋ рꙋщиле ши кꙋ армеле бирꙋеще пе Ꙋнїй. Кръцъ непрїетенилор пентрꙋ ка сѫ вїе ла крединцъ, ши алтъ алꙋй повесте.

Лакопиргос четате ѫн Дакїа.

Лаомедонт ѫмпърат Троадей.

Лаоник Халкокондилас Їсторик, мъртꙋрисеще прекꙋм Ромѫнїй дин Дакїа сѫнт Италїени.

Ларда, Олат апроапе де Ꙋдрїю.

Ласлъꙋл чел минчюнос, че зик бъснꙋиторїй сѫ фїе фост Краю ѫн цара Ꙋнгꙋреѣскъ, кѫнд аꙋ венит Батїе кꙋ Тътарѫй. Ачестꙋаш ѫй зик ши Владислав. Ръзбоюл че бꙋйгꙋеск сѫ фїе авꙋт кꙋ Батїе.

Латин Домнꙋл църїй Лацїꙋм, каре кꙋ оасте ѫнпотрива лꙋй Єнеас Троадѣнꙋл. Фъкѫнд паче кꙋ Єнеас ѫш дъ пе фатъса Ливанїа дꙋпъ дансꙋл. Каде ѫн ръзбоюл кꙋ Тꙋрнꙋс

Латинїй, карїй венисъ ѫнтр'ажюторю лꙋй Исакїе Оргꙋл, пꙋн гѫнд съ апꙋче Цариградꙋл. Скорнеск мꙋлте причини де гѫлчѣвъ. Апой бат Цариградꙋл непрїетенеще, шил добѫндеск. Распꙋнд кꙋ мѫндрїе солилор лꙋй Їоан Домнꙋл Ромѫнилор, пентрꙋ каре ел ѫш ръскꙋмпъръ кꙋ армеле. Ѫнкꙋнжюръ Ꙋдрїюл, че де фрика Ромѫнилор ѫл пъръсъск де о датъ.

Леон арманꙋл ѫмпърат. Пїере.

Леон Їсаврꙋл ѫмпърат. И кꙋ фїюл сѫꙋ Константин пе Фата Домнꙋлꙋй Казарилор, каре ботезѫндꙋсъ іаꙋ пꙋс нꙋме Ирини. Тае капꙋл лꙋй Артемїе ѫмпърат, моаре.

Леон Папа кꙋ ръгъминте скоате пе Атила дин Италїа.

Леон

Леон чел тѫнър ꙟпърат, моаре.

Леон Ѳракꙋл ꙟпърат, моаре.

Леон Кесарюл маре вине аꙋ фъкꙋт Европїй. Феричит ꙟнтре алалцй ꙟпърацй а Апꙋсꙋлꙋй.

Леон Сафас ꙟпърат кѣмъ пе Ꙋнгꙋрй ꙟнпотрива Болгарилор, моаре, сꙋпꙋсѣсе пе Болгарй.

Леон Мънъстирѣнꙋл, че кꙋвѫнт аꙋ зис пентрꙋ Ромѫнїй, карїй ръдикасъ Кап асꙋпра ꙟмпъръцїей.

Леонтїе Архиѳаласꙋл, принде пе Їꙋстинїан шїй тае насꙋл, ꙟл тримете ла Кръм ꙟн изгнанїе, тримете оасте ла Африка фъръ норок.

Лер ꙟмпърат, Аврелїе Аврилїан.

Лех Полонꙋл, кꙋпринде локꙋриле църїй Лешещй, де пе акꙋй нꙋме астъз съ кѣмъ Лешїй.

Лехол Домнꙋл Бохемилор гонит де ꙋнй фꙋџе ла Каролꙋс мареле.

Λευκόπολις, четатѣ албъ аꙋ фост скаꙋнꙋл Домнилор де Молдова.

Ливанїа, фата лꙋй Тꙋрнꙋс.

Ливанїе Софистꙋл кꙋм аꙋ пророчит пентрꙋ Їꙋлїан Параватис

Лигꙋ їн Кѫмпй.

Ликинїе ꙟмпърат нъскꙋт ꙟн Дакїа.

Ликинїе бате пе Маѯимїан.

Ликостомон, саꙋ кемат Килїа.

Лимба Молдовенѣскъ есте дин чѣ Латинѣскъ деспърцитъ.

Лимба Латинѣскъ аꙋ фост одатъ ꙋхлеше Елинѣскъ. Ачѣста съ доведеще дин скриторй. Ши дин сингꙋре кꙋвинтеле Латинещй.

Литера-

Литерата, четате ꙟн Дакїа.

Ловица, четате ꙟн Мисїа.

Логина четате ꙟн Дакїа.

Лонгобардїй ꙟн Панонїа. Съ ашазъ апроапе де Гепидй, фак гълчевъ ꙟнаинтѣ луй Їустинїан.

Лȣкрȣл, карил мȣлтъ време ла Їсторичй сау тъкѫт, пентрȣ ачеа нȣ ꙟндатъ дин крединцъ требȣе лепъдат.

Лȣницин хатман, ва съ омоаръ пе Фритигернис Домнȣл Готонилор. Че нȣ поате.

Лешїй ꙟнтъй гоницй де ла Дȣнъре де Ромѫнй, съ ашезъ пе апа Вистлей. Сѫнт нѣм Словенеск. Съ лаȣдъ а фи наскȣцй дин Елинй. Ши лимба лор зик съ фїе дин чѣ Атичѣскъ.

Лȣдовик ꙟмпъратȣл Апȣсȣлȣй дъ впр пеан Вандалилор.

М

Маврикїе Хатѫ съ фаче Кесар. Апой Авгȣст ши ꙟмпърат; Бате пе Хаган, Домнȣл Аварилор, фаче кȣ дѫнсȣл паче цѫрѫиндȣй 40 мїй галбинї, моаре.

Магнестїе омоаръ пе Констанс.

Маїенбȣрг висадъ пентрȣ Дакїа.

Маїоран ꙟмпърат, моаре.

Маерин Проконсȣл Роман аȣ стъпѫнит ꙟн Панонїа.

Малта Островȣл ꙟл кȣпринд Кавалерїй де Родос.

Мангоiȣл, четате токмитъ де Геновезй ши де Ромѫнй.

Манȣил Комненос ꙟмпърат, моаре.

Манил Протостратор.

М пол четате?

Маре пиргос четате ꙟн Дакїа де Траян ꙟмпърат фъкȣтъ.

Маркїан

Маркіан ѫмпѫрат. Гонеще пе Атила дин Иліріа. Моаре.

Маркїанополис четате ѫн Мисіа фѫкѹтѫ де Траан ѫмпѫрат.

Марко Ареліе ѫмпѫрат. Тримете асѹпра Катилор пе Авфидїе Хатман. Бате пе Маркоманій кѹ рѹшиле Крещинилор. Рѫзбоюл лѹй кѹ Варварїй ѫн Панонїа, іарѫ нѹ ѫн Дакіа. Моаре.

Маркоманій нѫрод. Мѹериле ачестора аѹ фост ощеній ка ши бѫрбацїй.

Мартина ѫмпѫрѫтѣса кѹ лимба тѫетѫ сѫ тримете ла нѫгнаніе

Мартѹрій а девериниції, вері дой нѹмай, вері май мѹлцй ар фи, тот о крединцѫ аѹ.

Марѹсїа апѫ, Морѫшѹл.

Марціа фата лѹй Траан ѫмпѫрат.

Марцїе Хатманѹл лѹй Траан омоарѫ 200 мїй де Жидовй.

Марцін кѫмпй.

Марѣ балтикѫ.

Марѣ Азакѹлѹй, каѹтѫ Меотис.

Масагетїй нѫрод.

Матанастій, каѹтѫ Метанастій.

Матѡй Претор, проаспѫт скрїиторію пентрѹ лѹмѣ Гетѡилор. Сокотеще Дакїй сѫ фіе фост Гетѡй, ши Ѹнїй сѫ фіе стѫпѫнит Дакіа.

Максимїан ѫмпѫрат нѫскѹт ѫн Дакіа. Ѫш дѫ фата дѹпѫ облѫдѹиторюл Дакїй. Кѫте нѣмѹрй аѹ бирѹит, ши сѫ нѹмеще Херкѹлес. Де бѹнѫ вое ласѫ ѫмпѫрѫціа, іарѫ сѫ испитеще ла ѫмпѫрѫціе.

Максимин Ѳракѹл ѫмпѫрат. Моаре.

Максимин Ликиніе нѫскѹт ѫн Дакіа.

Максимин

Мозимин Кесарю фѫче ла Θарсос унде ши моаре.

Медїашȣл, четате Ромѫнѣскѫ ꙟн Ардѣл.

Мезис трекѫтоаре ꙟн цара Ȣнгȣрѣскѫ.

Мезинцїе Домнȣл Етрȣрилор.

Месїȣс Декїе ꙟмпѫрат, бате пе Тѫтарїи шїй гонеще песте Дон, пїере ꙟмпреунѫ кȣ фїюл сѫȣ.

Μελανη Βλαχια ши μελανη βογδανια.

Менгрелїй нѫрод.

Менелаос, бѫрбатȣл Еленїй чей Фрȣмоасѫ.

Меотис балта, кѫрїа ꙟй зичем маре Азакȣлȣй.

Мерѣнїй четате.

Мерорик Краюл Франкилор.

Месїȣс Декїе, каутѫ дȣпѫ Мезинїе.

Месопотамїа царѫ.

Метанастїй нѫрод апроапе де Дакїа.

Мезизїе Арманȣл ꙟмпѫрат.

Миколта фата Домнȣлȣй де Бактрїа.

Милȣтин Краюл Сѫрбеск а пе фата Домнȣлȣй де Влахїа. Апой чере пе Евдокїа сора лȣй Андроник ꙟмпѫрат. Аȣ цинȣт ши пе фата лȣй Сфѣтослав Домнȣл Бȣлгарилор, а пе Симонида фата лȣй Андроник ꙟмпѫрат. Ꙟн че време аȣ луат пе фата Домнȣлȣй де Влахїа.

Минчюна кȣ че сѫ асамѫнѫ? фїинцѫ маре.

Минчюносȣл че есте ши че добѫндеще?

Мирон Костин Логофѫтȣл, Хроник Молдовенеск.

Мисаил бѫснȣиторїю аȣ скрис хроникȣл лȣй Ȣрекї ши лаȣ стрикат.

Мисїа цара песте Дȣнѫре ꙟмпотрива Молдовїй саȣ нȣмит

ши Дакіа, ши ѫпотривъ Дакіа саꙋ нꙋмит Мисіа.

Мисена тѫрг ѫн Өракіа.

Мисинополис ѫн Өракіа.

Митигай, Домнꙋл Печинигилор съ ботѣзъ.

Митрополитꙋл Кръиꙋлꙋй съ кѣмъ ши акꙋм а Готоіей.

Михаил Балбꙋл ѫмпърат бирꙋеще пе Болгари ши моаре.

Михаил Дꙋкас ѫмпърат.

Михаил Калафатис ѫмпърат. ѫй скоате народꙋл окій шил към гъреще.

Михаил Палеолог ѫмп: ѫнтоарче Цариградꙋл дела Латиньй.

Михаил Пафлагон ѫмпърат, а пе ѫмпърътѣса Зои, моаре.

Михаил Рангабѣ ѫмпърат. Дъ титꙋл де ѫмпърат лꙋй Каролꙋс Мареле, бате пе Крꙋмос Домнꙋл Болгарилор; де бꙋнъ вое лъсѫнд скиптрꙋл съ кълꙋгъреще.

Михаил Стратіотик ѫмпърат. Съ кълꙋгъреще.

Михаил кꙋ майкъса Өеодора ѫмпъраци. Михаил моаре.

Миціе Готꙋл, татъл лꙋй Максиміан ѫмпърат.

Мишїоз четате Ромѫнѣскъ ѫн Ардѣл.

Моглина царъ, карѣ май пре ꙋрмъ саꙋ кемат Босна.

Моꙋнціа четате.

Молдавіа кꙋ нꙋмеле чел векю Латинеще саꙋ фост кемѫнд Molis divia. Моале Дивіа. Пръ аше съ съ фіе кемат дꙋпе нꙋмеле Молдій кѫцелій лꙋй Драгош Водъ есте баснъ.

Молдова есте партѣ Дакіей.

Молдован ши Гречеще Молдовлах тот ꙋн нꙋме.

Молдовеній сѫнт Италіеній де ла Рома. Тот о фире ши тот ꙋн граю лꙋ кꙋ Италї. Де ꙋнде аꙋ лꙋат мꙋлте кꙋвинте Рꙋсещі ши словенещи ѫн лимба лор.

Молдовеній де цара де сꙋсъ де унде аꙋ можичи Рꙋши?

Монаршіи Романилор каріи аꙋ фост май деңаинте де Траян.

Монкастрꙋл, четате албъ токмитъ де Молдовеній ꙟпреꙋнъ кꙋ Геновезій.

Молтане саꙋ Мꙋлтане зик Лешій Мꙋнтенилор, пентрꙋ че аша?

Мантана ла уній скріиторі Латинещй цара мꙋнтенѣскъ. Съ дъ сꙋпт аскꙋлтарѣ Краюлꙋй Ѹнгꙋреск.

Морсеніа четате Романѣскъ ꙟн Ардѣл.

Москꙋл саꙋ ꙟмпъръціа Москꙋлꙋй ꙟш пꙋне темеліиле.

Мꙋндон, Воеводꙋл лꙋй Іꙋстиніан, бате пе болгарй ꙟн Греціа, ꙟрсъ песте Дꙋнъре съй ꙟнтоаркъ нꙋ поате.

Мꙋнтеніа цара мꙋнтенѣскъ. Есте партѣ Дакіей де сꙋс. Пентрꙋ че саꙋ кемат мꙋнтеній.

Мꙋрад Сꙋлтан, фичорꙋл лꙋй Орхан добъндеще Ѹдріюл Филиппополис ши Цара мꙋнтенѣскъ.

Мꙋрад ал доиле, фичорꙋл лꙋй Мꙋхамед Сꙋлтан Тꙋрчилор.

Мꙋсꙋлмас саꙋ Масалмас, Домнꙋл Серакѣнилор, тае мъна Сфънтꙋлꙋй Іоан Дамаскин, пре карѣ майка Пречиста іо пꙋне ла лок.

Мꙋхамед Пророкꙋл Тꙋрчилор съ наще, вине де съ ꙟкинъ ла Иракліе ꙟмпърат.

Мꙋхамед фичорꙋл лꙋй Баіезид Сꙋлтан стъ ꙟмпърат.

Мꙋхамед ал доиле добъндеще Цариградꙋл дела Константин Палеолог.

Мъ таніиле ши армеле лꙋй Леопольд Кесарюл фрънџе пꙋтерѣ Тꙋрчилор.

Моагерас фрателе лꙋй Горда Крънишорꙋлꙋй Ѹнилор омоаръ пе фрателе съꙋ.

Нарситис Хаджиѫꙋл, вестит Хатманꙋл лꙋй Іꙋстиніа ꙟмпър:

Нахра апъ ши царъ.

Нееман Домнꙋл Трибаллилор.

Немопи четате.

Нерва стъ ꙟнпърат, ши фаче пе Траян фъчор де сꙋфлет.

Нерон ꙟмпърат. Спинтекъ пѫнтечеле майкъса, кꙋрвеще кꙋ сорꙋса и прочїи.

Нестор Сѫрбꙋл, кариле ера Хатман ла Дꙋнъре съ виклене-ще. Вине сꙋпт Цариград, апой фꙋце ла Пацинакй.

Никеа, четате ꙟн Виѳиніа.

Никита Хоніатис Історик Грек скріе пре ларг ръзбоаеле Ромѫнилор кꙋ ꙟмпъръціа Гречилор.

Никифор Вотаніатис съ виклениеще лꙋй Михаил Дꙋкас. Принде пе Михаил шил кълꙋгъреще, Ашиждере ши ел съ кълꙋгъреще.

Никифор Калокир, фичорꙋл Домнꙋлꙋй де Крѫм. Съ тримете сол ла Свѣтослав Домнꙋл Рꙋсилор.

Никифор Патрикїе принде пе ꙟмпърътѣса Ирини ши о кълꙋгъреще кꙋ сила. Стъ ꙟмпърат, съ лѣгъ съ дѣ дажде пе ан Серакѣнилор. Піере кꙋ мꙋлцй ай сѫй ꙟн ръзбоюл кꙋ Болгарїй.

Никифор Фокас ꙟмпърат домолеще пе Серакѣнй. Моаре.

Никꙋлай Бъсърав, чине аꙋ фост?

Никꙋлай Костин, скрїиторю Молдован. грешеще сокотинд прекꙋм пре времѣ Атилїй църиле ноастре съ фіе ръмас пꙋстїй 600 аний. Ꙟнкъ ꙟнче майгрешеще.

Николай Папа, Синодꙋл кариле фъкꙋсъ Фотїе Патріархꙋл ꙟн Цариград де 320 де Епископй, ꙟл нꙋмеще адꙋнаре діаволѣскъ.

Нико-

Никомидїа четате.

Никополис, четате ла Дȣнъре фъкȣтъ де Траян мареле. ши алта кȣ ачест нȣме ꙟн Грецїа.

Нимфеа, сат апроапе де Цариград.

Нимфеле воаѕе.

Новеле, четате ꙟн Дакїа.

Новоград, веке четате Рȣсаскъ.

Новогръдѣнїй гонеск пе Варѣгїй песте марѣ балтикъ. Кѣмъ пе Рȣрик съ ле фїе Домн.

Нола четате.

Нонїе Мȣцїан Консȣл Ромѫнеск.

Норїон четате ꙟн Панонїа.

Нȣмерїан ꙟмпърат ши Карин фратесъȣ.

О.

Овидїе поетикȣл тримес ла Изгнанїе ла четатѣ Томос. Скрїе картѣ пентрȣ Понт, адекъ пентрȣ марѣ нѣгръ.

Огȣзїй нѣм Тътъръск, дин карїй сѫнт Тȣрчїй, карїй акȣм ꙟмпъръцеск.

Одисис, четате ꙟн Мисїа.

Орбинȣс Рагȣзеȣл, тоате нѣмȣриле Кривъцȣлȣй сокотеще съ фїе дин Жидовй.

Ориспас, четате ꙟн Дакїа.

Ориховскїе Їсторик Лешеск.

Остроготоїй тот Готоїй. унде аȣ лъкȣит?

Очаков четате, Озїа саȣ Ȣзїй, четате токмитъ де Ромѫнй ши де Генове

П.

Падȣл апа пе каре отъ Падова.

Пази-

Пацинакїй, ачеаш Пичинигй, нѣм Скиѳическ. унде лъкуа? ау трѫит аместекацй ку Ромѫнїй, ши де ла Позанеа ешицй, апой унде сау ашезат? Ꙟнтѫй ла Дриста. Сѫ ꙟнкинъ Москулуй, царѫ сѫ ꙟнторк ꙟн Ѳракїа, трек ла Македонїа. Бiт оастѣ луй Константин Мономах, апой бируицй сѫ ашѣзъ ꙟн Моглина.

Пацинакїй, Моглинигїй, сѫнт карїй астѫзй сѫ кѣмѫ Босненй

Паластолон, четате ла Дунѫре.

Палматис четате ꙟн Мисїа.

Пангеон мунте ꙟн Ѳракїа.

Панонїа цара Унгуреаскѫ. Хотарѫле ей, Панонїй.

Панонзакїа карѣ? Датѫ лѫкаш Унгурилор.

Парѳїй нѫрод.

Патавїе Їсторикул, аместекѫ нумеле Влахилор ку а Болгарилор, че грешѣще. Патавїй нѫрод.

Патисос апа Тиса.

Паче, нумеле Бесеричей, карѣ ау фѫкут Константин мареле ꙟн Цариград, май ꙟнтѫй декѫт тоате бесеричиле.

Певки остров ла гура Дунѫрїй.

Певкїй нѫрод.

Пенфигїй нѫрод.

Пелопонисос Мореа.

Пепнец четате Ромѫнѣскѫ ꙟн Ардѣл.

Периклис софистул.

Персїй прадѫ Асїа пѫнѫ ла Халкидон. Сѫ деспарт ꙟн мулте стѫпѫнирй.

Пертинаѯ ꙟмпѫрат. Май денаинте ау фост Окѫрмуиторю Дакїей, моаре.

Пето

Пета Сераскерюл лȣй Батіе прадъ Силезіа ши Бохеміа, маре моарте фаче ꙟн оастѣ лȣй Хенрик.

Петрȣ Алезіевичи ꙟмпъратȣл Рȣсилор пре ȣній пȣтерничй кȣ ꙟмвъцътȣра, пре алцій кȣ сабіа ꙟй ꙟпакъ.

Петрȣ ши Асанис фраціи, Домній Влахилор, вин ла ꙟмпъратȣл Ісакіе Ангел. Батжокȣрнцй кȣ ꙟнимъ рѣ съ ꙟнторк ꙟннапой, ꙟнчеп а ꙟндемна народȣл Влахилор съ ꙟ дичѣ кап. Зидеск маре бисерикъ лȣй Сф: Димитріе, зик кад пъръсит Сфжнтȣл пе Гречй, ши сад ꙟнторс кътръ джншій.

Петрȣ Влахȣл ꙟш пȣне коронъ ꙟмпърътѣскъ, ши ꙟнкалцъ чȣботе ꙟмпърътещй де Пȣрпȣръ. Кȣпринде четатѣ Прѣслава ꙟн Мисіа. Ши мȣнцій чѣгій, кȣпринде ши Торновȣл. Ръмжне сингȣр стъпжниторю Влахилор. А соціе пе фрателе сӑȣ Іоан, фаче марй ръȣтъцй ꙟмпъръціей.

Петрȣ Домнȣл Болгарилор съ дезбате де сȣпт ꙟмпъръціа Ръсъритȣлȣй.

Петрȣ Кралюл Ȣнгȣреск.

Петрȣ Хатманȣл оштилор дин Дакіа.

Петрон съ тримете де ла Феофил ꙟмпърат Домн Кръмȣлȣй.

Пиндȣл мȣнтеле ꙟн цара Грѣческъ сълъшлȣит де Ромжни.

Пинкȣл, четате ла гȣра Дȣнърій.

Пирогоновеле четате ꙟн Дакіа.

Пиргȣл ꙟнналтъ четате ꙟн Дакіа.

Пиринеій мȣнцй.

Пичинигій нѣм Скитическ. Ачѣаш дин Словенй. Интръ ꙟн Болгаріа. Аȣ фост лъкȣиторй пре ла прагȣриле Нипрȣлȣй. Трѣк Дȣнърѣ кȣ прадъ. Каутъ май мȣлте ла нȣмеле Пацинакій.

Піе

Пофта

Пофта омꙋлꙋй де че нꙋ сє поате сътꙋра ничй одатъ?

Прагꙋрилє Дꙋнърїй, веѕй Катаракте.

Преданїй нърод.

Пресѡлава четате ꙟн Мисїа.

Преторїє Їсторик ши Їсторїа лꙋй. Че сокотѣлъ аре пентрꙋ нѣмꙋл Готѡилор, кꙋм стрикъ ши спꙋркъ кꙋвинтеле Єллинещй ши нꙋмеле нѣмꙋрилор.

Пречиста майка милей, кꙋ минꙋне гонеще пе Хаган Домнꙋл Аварилор де сꙋпт Цариград.

Прискꙋс Хатманꙋл ощилор де песте Дꙋнъре. Ꙟн кип де вѫнътоаре ꙟнтръ кꙋ ощиле ꙟн стъпѫнирѣ лꙋй Хаган, скоате пе Склавѣнй дин Ѳракїа.

Прискꙋс ши Коментїе, Хатманїй лꙋй Маврикїє бат пе Хаган ла малꙋл Дꙋнърїй. Апой песте апа Тисей прадъ Гепидїа, иаръш бате пе Хаган. Єрнѣѕъ ꙟн Дакїа.

Причина, пентрꙋ че Романїй дин Дакїа аꙋ трекꙋт ꙟн Мисїа. Мꙋлте причинй сѫ пот сокоти.

Прїам фечорꙋл лꙋй Лаомедонт ва сѫшй ръѕбꙋнѣскъ асꙋпра Єлладѣнилор. Тримете пе Антенор сол ла Менелаос, фечорꙋл лꙋй Агамемнон Домнꙋл Єлладѣнилор.

Провоѕескꙋсъ ачїа, карїй тъгъдꙋеск, прекꙋм Романїй сѫ фїє дин Гречїй Троадѣнй.

Провꙋс ꙟмпърат нъскꙋт ꙟн Сирмїꙋм, четатѣ Дакїей, моаре.

Проклꙋс, Маѳиматикꙋл, кꙋ оглинѕй де арамъ ꙟн раѕеле Соарелꙋй пꙋсе, апринде корѫбїиле лꙋй Виталїан.

Промотос, Хатман лꙋй Ѳеодосїе бате пе Грꙋтꙋнгй.

Пророчїє пентрꙋ нѣмꙋл Влахилор.

Просакꙋл, четате ꙟн Ѳессалїа.

Протостратор че степънъ аȣ фост ла ѧмпърація Гречилор

Прȣтȣл апа, гречеще Іерасос ѧн Дакіа, ȣнде есте Молдо

Птолемей Географ.

Пȣсȣрій, нъродъ.

Р

Рава апъ.

Раварикій, нъродъ.

Радагазос Домнȣл Готанилор. Нъпъдеще ѧн Италіа.

Радȣл Водъ Негрȣл, поате съ фіе фост кареле шаȣ ѧлȣт фата дȣпъ Милȣтин Кралюл Сирбеск.

Растакенїй, нъродъ.

Ратакенїй нъродъ.

Реа фата лȣй Нȣмитор. Фїинд ѧнкисе ѧнкапищѣ Вестальїй, съ афлъ грѣ, Иаще цеменй.

Реантине сате ѧн Италіа.

Ревена саȣ Равена, четате.

Регіон, четате.

Ремїй четате.

Ремȣс ши Ромȣлȣс, фичорїй Реїй ши а Боȥȣлȣй Марс.

Ремȣс каде ѧн мъна тълхарилор.

Ремȣс ши Ромȣлȣс пȣн темеліиле четъцїй Ромїй. Мȣтъсъ скаȣнȣл дин Алба Лȣнга ла Рома.

Ренȣл апъ хотарȣл Галїей.

Рицимир омоаръ пе Антимїе ѧмпъратȣл Апȣсȣлȣй.

Родана ши Родна.

Родостос, четате, ачеща ѧй зик Тȣрчїй Текир-дагȣ ка декъ мȣнтеле ѧмпъратȣлȣй.

Рȣшїй, тъpг Ромънеск ѧн Арджа.

Рȣбріе:

Рꙋбріе Хатман бате пе Сармацй.

Рꙋрик Домнꙋл Новоградієй. Сѫ ашѣѕѫ ꙟн Новоград, моаре.

Рꙋсії сад Рꙋшїй, нѣм Словенеск, ꙟнчеп асѫ депринде кꙋ легѣ Крещинѣскѫ. Калкѫ хотарѫле ꙟмпѫрѫціей Царигрꙋдꙋлꙋй. Кꙋ тоцій вин ла Хс.

Рꙋсій, карій сѫнт Москалїй, ла Їсторичїй Гречешй сѫ кѣмѫ Росй. Аꙋ ꙟнтрат шн пѫнѫ ꙟн Ардѣл. Аꙋ лѫкꙋит ꙟнтѫй пе ла марѣ балтикѫ.

Рꙋсій, че зик сѫй фіе афлат Драгош Водѫ пе ла Сꙋчѣвѫ ши пела Баїе, де унде аꙋ фост?

Рꙋсіа саꙋ цара Рꙋсаскѫ, каре акмꙋ есте сꙋпт Крѫіа Лешѣскѫ, прин Подоліа ши Покꙋтїа, аꙋ фост одатѫ сꙋпт областіа Крѫїей Ꙋнгꙋрещй.

Рꙋсокастрон, четате ꙟн Ѳракїа фѫкꙋтѫ де Рꙋшй.

Рѫзбоюл ꙟнтре Гречїй де Европа, ши ꙟнтре Гречїй Троадѣнй де ла Асіа.

Ронлас, Домнꙋл Скиѳилор прадѫ ꙟнѲракїа. Піере де фꙋлцер.

Рома сѫ зідеще. Сѫ нꙋмеще ꙟмпѫрѫтѣса четѫцилор. Каде пе мѫна Готѳилор.

Роман Аргир ꙟмпѫрат. Моаре.

Роман Дїогенис ꙟмпѫрат. Каде роб ла Сꙋлтан Хасан Домнꙋл Тꙋрчилор.

Роман фечорꙋл лꙋй Константин Порфирогенит ꙟмпѫрат. Саꙋ нꙋмит Роман чел тѫнѫр. Скоате Крилꙋл дин мѫна Сеpакѣнилор, моаре.

Роман Лакапин сѫ фаче сингꙋр Авгꙋст. Стѫ ꙟмпѫрат, Сѫ ꙟнкꙋскрѣѕѫ кꙋ Петрꙋ Домнꙋл Болгарилор, моаре.

Роман Домнꙋл Халичюлꙋй ꙟнтрѫ кꙋ Рꙋсій ꙟн Молдова.

Бѫтеꙋшй пе Рꙋрик Домнꙋл Кіовꙋлꙋй.

Ромѫнй сѫнт нѫскꙋцй дин Еллиний. Аꙋ лꙋат ꙟнвѫцѫтꙋра дела Еллиний. Сѫпѫнеск лꙋмѣ. Скимбѫ нꙋмеле Хатманилор сау а ꙟмпѫрацилор де пе нꙋмеле цѫрилор, че бирꙋа.

Романій чей де Траıан ꙟмпѫрат ꙟн Дакіа пꙋшй сѫнт Италїений дела Ромa. Сꙋпт Адрïан рѫмѫн ꙟн Дакіа некѫлтицй. Сꙋпт Авреліан о самѫ сѫ сѫ фіе мꙋтат ꙟн Мисïа. Їсторичїй че причинѫ дау ачещїй мꙋтѫрй. о самѫ аꙋ рѫмас тот пе лок.

Романій лꙋй Траıан ꙟн Дакіа сꙋпт Авреліан. Ачѣста сѫ доведеще дин сокотѣлѫ. шй дин Їсторій.

Романій дин Мисіа кꙋ чещй дин Дакіа тот ун нѣм.

Романій дезбат Панонія дела Ꙋний. Гонеск пе Склавꙋний де ла Дꙋнаре.

Романій дин Дакіа пе времѣ Атилій сѫ траг ла мꙋнцй, іарѫ де тот локꙋл пꙋстію нау лѫсат. Пѫнѫ ла Зенон ꙟмпѫрат тот аколо. Ши пѫнѫ ла Їꙋстиніан кѫрнꙋл.

Ромѫній дин Дакіа нау примит нꙋмеле Волох, кариле лиа пꙋсѣсе Болгарій. Макар кѫ вечиній де пенпрецюр май пре урмѫ ашѣ іау кемат, сау кемат ши Мисій.

Ромѫній дин Дакіа адевѫрат сау мꙋтат одатѫ ꙟн Мисіа. де унде іарѫш кꙋрѫнд сау ꙟнторс ꙟн Дакіа, Кѫчй нау пꙋтꙋт чинева сѫй дезрѫдѫчинезе дин Дакіа. Аꙋ фост дин Легеоанеле Романилор, пре кариле Траıан лѣꙋ ашезат аколо. Сѫ поменеск ꙟн Дакіа сꙋпт Їꙋстиніан. Пѫнѫ кѫнд сау цѫнꙋт де ꙟмпѫрѫціа Царіградꙋлꙋй. Кѫнд іар сау липит де ꙟмпѫрѫціа Рѫсѫритꙋлꙋй. Кѫнд аꙋ венит ла Крещинѫтате.

Романій

Романїй дин Дакїа дꙋпъ венирѣ Болгарилор шаꙋ фъкꙋт Ръспꙋбликъ. Аш токмеск лꙋкрꙋриле кꙋ Каролꙋс мареле. Чей дин Дакїа ши чей дин Мисїа тот унде стъпѫниторю аꙋ авꙋт.

Романꙋл ши Молдованꙋл ѫн лимба Словенѣскъ тот ун нꙋме аꙋ

Романꙋл търг ѫн Молдова векю Лътинеще Forum Romanorum адекъ търгꙋл Романилор саꙋ кемат.

Ромѫнїй дин Молдова, дин Мꙋнтенїа, дин Ардѣл, ши алалцй сѫнт дин Романїй дела Италїа. Сѫнт де Траян ѫмпърат адꙋшй. Кꙋм съ кивернисеск акмꙋ кꙋ Тꙋрчїй.

Ромѫнїй дин Молдова гътеск захара прин цара лор лꙋй Конрад ѫмпъратꙋлꙋй Апꙋсꙋлꙋй, кѫнд аꙋ трекꙋт ла Асїа ѫнпотрива Тꙋрчилор. Фостаꙋ тот пре локꙋриле лор май денаинте де напада лꙋй Батїе. Даꙋ ѫнапой пе Батїе.

Ромѫнїй цѫн обичѣеле Романилор. Лимба нꙋ шаꙋ уйтат, нꙋмай че аꙋ стрикато, сѫнт векй слꙋжиторй Романй. Сѫнт нъскꙋцй дин Романй. Ѫн Дакїа май денаинте аꙋ венит слꙋжиторїй, апой четъценїй, аꙋ трекꙋт ши ла Мисїа. Ѫн че време ли саꙋ тѫмплат ачѣстъ тречере. Кꙋрѫнд иаръш саꙋ ѫнторс ѫнапой.

Ромѫнїй дин Дакїа аꙋ апꙋкат ши Мисїа. Иаръ трек ла локꙋриле сале. Чей дин цара гречѣскъ рѫмѫн аколо, де рълꙋ лꙋй Батїе съ траг спре Ардѣл. Ши атꙋнчѣ о самъ рѫмѫ прин четъцй. Ши пре алте локꙋрй.

Ромѫнїй де Ардѣл, сѫнт нѣмешй де лок, кꙋ Домнїй сѫй о самъ саꙋ ѫнторс де аколо иаръш ла локꙋриле сале.

Розоланїй, ачеаш Рꙋсїй.

Сава,

Сазонїа

Саѯонїа сж дескалекж.

Саѯонїй нѣмНемцжск. Сж лаꙋдж, кж сж траг динМакедонѣнй

Свевїй, нжрод. Кꙋ Вандалїй ꙟмпреꙋнж кꙋпринд Галїа.

Сынтидїй, нжрод.

Свѣтослав, фичорꙋл лꙋй Игорь татжл лꙋй Владимир. Мꙋлте нѣмꙋрї Словенещй сꙋпꙋне, Нꙋмереле лорь мꙋлте стжпжнирй Тжтжрещй сꙋпꙋне, фїинд кемат де Никифор Фокас, вине асꙋпра Болгарилор. Прадж Ѳракїа, моаре.

Сфжнтꙋл Кyрил, четеще ꙟн Скиѳїа.

Северинꙋл, четате пе Дꙋнжре ꙟн Дакїа. Фжкꙋтж де Траиан.

Северꙋл ꙟмпжрат саꙋ нꙋмит Парѳик, Арабик и прочй. Зик унїй ел сж фїе зидит Тꙋрнꙋл Северинꙋлꙋй.

Северꙋс Кесар.

Северꙋс Септимїꙋс, ꙟмпжрат. Iꙋ дат Сенатꙋл Титꙋл де Парѳик, Арабик, Адїабеник моаре.

Северꙋс ꙟмпжратꙋл Апꙋсꙋлꙋй пїере.

Селевкїа, четате.

Селтис Домнꙋл Пажинакилор.

Семендрѣ, четате, скаꙋнꙋл Краюлꙋй Сжрбеск, ачеаш Сандоровїа ши Сфжнтꙋл Андрей.

Сенека, Дидаскалꙋл лꙋй Нерон ꙟмпжрат.

Серакѣнїй саꙋ Мꙋхамеданїй ꙟнчеп а сж лжци. Iꙋ Iерꙋсалимꙋл. ꙟнкꙋнцꙋрж Цариградꙋл, шил бат шѣпте анй. Бат пе Iꙋстинїан. Апꙋкж Карѳагинѣ ла Африка. Прадж Ѳракїа.

Серис четате ꙟн Ѳракїа, Тꙋрчїй акꙋм ꙟй зик Сиррос.

Серем Свасим, зик Тꙋрчїй Сермїꙋлꙋй, каꙋтж.

Сермїꙋм, четате ши царж, Олатꙋл дин потрива Белградꙋлꙋй песте апа Савїй.

Сермо.

Сермоѧ Домнꙋл Болгарилор.

Сехимитраѧ мꙋма лꙋй Іліcгавал.

Сибирꙋл Тътърѫмѣ адевъратъ.

Сидалій нърод.

Сикамбріа царъ.

Сикидова, четате ꙟн Мисїа де Траян фъкꙋтъ.

Силингїй кꙋпринд Бетика.

Симеон Домнꙋл Болгарилор фаче паче кꙋ Васілїе Македон. Кꙋ чюдѣсъ не аꙋзитъ піере.

Симїон ши Мисаил бъснꙋиторій карій аꙋ блѫжꙋрит пентрꙋ нѣмꙋл Романилор, съ мꙋстръ. Де унде аꙋ лꙋат о баснъ пентрꙋ ун Ласлъꙋ Краю Ꙋнгꙋреск.

Синбеса четате.

Сингидон, четате ꙟн Дакїа.

Синевꙋс фрателе лꙋй Рꙋрик съ ашѣзъ ла Бѣло озер.

Сирбій нѣм Словенеск. Чій сꙋпꙋшій ꙟмпъръцїей іаръ ръдикъ кап. Бат пе Константин Мономах.

Сирмїꙋм, четате ꙟн Панонїа, кавтъ Сермїꙋм, ши.

Сиронс ꙟмпъратꙋл Персилор.

Скипїоній, сѣꙋ Сципіоній, Хатманій Романилор, трек кꙋ оштиле ла Асїа, ꙟн Сирїа. Ꙋнꙋл саꙋ ꙟнтитꙋлат Асіатик іаръ алтꙋл Африкан.

Склавꙋній кѫнд саꙋ ивит ꙟнтѫю спре пърциле Европій. Трек песте Дакіа ꙟн Мисїа. О самъ рѫмѫн ши ꙟн Дакіа. Май трек ши алцій Дꙋнъре пѫнъ ла Ѳракїа. Вин сꙋпт ꙟмпъръціа Апꙋсꙋлꙋй. Прадъ Баваріа.

Скопіаѧ четате ꙟн Грецїа.

Скиѳіа саꙋ Сцитіа кѫт съ хотъръще. Чецъри май марій кꙋ-

принде

принде ѧн сине чѣ Асіатикъ ши чѣ Европаскъ унде съ хотъраще, ши че църи кѹпринде.

Скиѡіа, каре ера сѹпт обласӏа ѧмпъръціей Романилор.

Скиѡій, вестит ши маре а лѹмій нъроd. Мѹлте пърці а лѹмій аѹ кѹпринс. Прадъ ѧн Европа мѹлте църі, ши аџюнг ши пънъ ла Италіа. Прадъ Асіа.

Славѣній, кѹтъ Склавѹній, апѹкъ четатѣ Ѹмитон. Де унде апой ѧй гонеск Романій.

Смоленаска царъ.

Сморнис, четате ѧн Дакіа.

Созополис, четате ѧн Ѳракіа.

Сола, апъ.

Солин, Географ.

Соломон, Краюл Ѹнгѹреск, бате пе Гюла ханѹл Ѹннилор. Празнѹеще зіоа бирѹинцей. Фаче легъмѫнт кѹ Кѹтек Домнѹл Ѹннилор.

Сорабій, Сирбій.

Софи ѧмпъратѹл Персилор каре ѧскимеще стрикат статѹл ѧмпъръцией лор.

Софіа, Сардика, Сардіа, четате.

Софіа, саѹ Сфѫнта Софіа, Бесерикъ ѧн Цариград, Фъкѹтъ де Іѹстиніан ѧмпърат.

Ставрикіе фечорѹл лѹй Никифор ѧмпърат апѹкъ ѧмпъръціа, че Сенатѹл ѧндатъ ѧл скоате.

Станислав Сарницкіе, скрііторю Лешеск. Ѧмпотривник Романилор. Апой каръш мъртѹрисеще, къ сѫнт дин Романій. Каръш съ ѧнтоарче дин кѹвѫнт. Съ казнеще съ арате, прекѹм Романій сѫнт дин Гетій. Апой зиче къ

сѫнт дин Италіени де ла Генова. Тріи сокотѣле а лꙋй фѫрѫ сокотѣлѫ пентрꙋ нѣмꙋл Романеск. Сѫ доведеще прекꙋм наꙋ щіꙋт бине лимба Лѫтинѣскѫ. Грешеще пентрꙋ ашезарѣ чѣ дин тѫй а Готонилор. Грешеще пентрꙋ нꙋмеле Ромѫнилор дин цара Мꙋнтенѣскѫ.

Ѻтефан Водѫ, фичорꙋл лꙋй Богдан Водѫ, непотꙋл лꙋй Драгош Водѫ. Сѫ а донлѣ рѫнд дин Ардѣл.

Ѻтефан а Гейзїй Краюл Ꙋнгꙋреск сѫ ботѣзѫ. Ши дꙋпѫ дѫнсꙋл алалт нѫрод.

Ѻтефан Географ.

Ѻтефан Краю Ꙋнгꙋреск, гонеще пе Рꙋсй дин Ардѣл. Нащерѣ лꙋй кꙋ минꙋне, ꙟл ботѣзѫ Адалберт Епископꙋл де Прага. Ла астрꙋкарѣ лꙋй вин ши Ромѫнїй дин Дакіа.

Ѻтефан фичорꙋл лꙋй Милꙋтин Краюлꙋй Сирбѫск, нѫскꙋт дин фата Домнꙋлꙋй мꙋнтенеск. Ѻтѫ Краю.

Ѻтилихон Хатманꙋл апꙋсꙋлꙋй бате пе Готой ши пе Радагазос Домнꙋл лор омоарѫ.

Ѻтисипиргос четате ꙟн Дакіа.

Ѻтравон векю Географ.

Ѻтрели, апѫ ꙟн Ардѣл.

Ѻтриг, апѫ.

Ѻтронгилон, четате ꙟн Ѳракіа.

Ѻтрꙋмица четате ꙟн Ѳракіа.

Ѻтѫпѫнириле Апꙋсꙋлꙋй сѫ ꙟнвитѣзѫ асꙋпра Тꙋрчилор, пентрꙋ ка сѫ скоацѫ Іерꙋсалимꙋл дин мѫна лор.

Ѻтѫпѫнирѣ Ромѫнилор ꙟн Дакіа токма де ла Траян ꙟмпѫрат сѫ траще.

Ѻтѫпѫнирѣ Ханилор Крѫмещи.

Ѻтѫ-

Стѫриле саѹ скаѹнеле деашезѫмѫнтѹлѹ Готѡилор.

Сѹда чѣ маре, стѫ лѫнгѫ Цариград.

Сѹлейман Шах, татѫл лѹй Ердогѹл мошѹл лѹй Осман, кариле аѹ ѫмпѫрѫцит ѫнтѫй ла Тѹрчй. Кѫнд ши де ѹнде аѹ єшит, аѹ фост Домн а цѫрїй ши а четѫцїй, че сѫ кема Пахра. Дин нѣмѹл лѹй Сгѹз, ѫнтѫй спре пѫрциле Мидїей аѹ єшит, ши о сѹппѹне, сѫ ѫннѣкѫ ѫн апа Евфратѹлѹй.

Сѹсїана, четате ѫн Дакїа де Траян фѫкѹтѫ.

Сѹфлетѹл адекѫ сокотѣла, пѹтерѣ сѹфлетѹлѹй нѹ сѫ поате ашеза фѫрѫ нѹмай ѫн адевѫр.

Сѡлавинїй, каѹтѫ Склавѹнїй, ѹнїй дин скрїиторїй лѣѹ зис ши Ѹнний.

Соборѹл де ла Флоренцїа, Рѹмпе Хайна лѹй Хс чѣ некѹсѹтѫ.

Сѫкїй, каѹтѫ Саѯонїй дин Ардѣл.

Сѫхастрѹл Проорочик пророчїще лѹй Исакїе Ангел, кѫй вор скоате окїй, карѣ саѹ ши тѫмплат.

Синодѹл де ла Сардика помене ще Епископїй амѫндѹрор Дакїилор.

Т

Табла Їсторїй вгїй де ла Б. силїе Бѹлгароктон скрисѫ, ѫн карѣ Ромѫнїй сѫ поменеск Влахи.

Таврика Херсонѹлѹй, Крѫмѹл.

Таврия ачелаш Таврика Крѫмѹл.

Таврикїи нѫрод.

Таврокомос, сат нѹ департе де Ѹдрїю.

Таврос мѹнте вестит ла Асїе.

Тайфалїй нѫрод пе апа Прѹтѹлѹй.

Таман четате ла Богазȣл Азакȣлȣй.

Танаис, апа Донȣл.

Таната четате ꙟн Дакіа.

Тата, Tata, ꙟн чѣ веке лимбъ Италіенѣскъ съ кема Пърин-теле Татъл.

Тазис, Краюл Ȣнгȣреск а дажде де пе Италіа.

Тервій нърод.

Телесис, Домнȣл Болгарилор. Піере учис де ай съй.

Терговиска, саȣ Тѫрговищѣ, четате ꙟн цара мȣнтенѣскъ токмитъ де Ромѫний.

Тетразидійя нѣм Готоническ.

Тиверіе Аѵгȣст. Мерџе асȣпра Дакилор.

Тиверіе Аникіе ꙟмпърат прин Хатманȣл Маврикіе скоате тоате четъциле дин мѫна Персилор, моаре.

Тилискон, четате ꙟн Мисіа.

Тимина, четате ꙟн Дакіа де Траян ꙟмпърат фъкȣтъ.

Тирахон тиранȣл Пъзинакилор.

Титȣлȣл че шѣȣ пȣс Атила.

Титȣс Веспазіанȣс Кесар.

Титȣс Ливіȣс Історик.

Тифлис, апъ.

Тирагетій, нърод.

Тирас, апа Нистрȣл.

Томос четате ла марѣ нѣгръ.

Тордіа четате саȣ цѫнȣт Ромѫнеск ꙟн Ардѣл.

Торновȣл, четатѣ Бмȣлȣй.

Тотила Домнȣл Готилор добѫндеще Рома.

Тотрȣс, цънȣт Ромѫнеск ꙟн Ардѣл.

Тра-

Траıан ꙟмпърат, Съ рѫдикъ асꙋпра Дакилор, Грозник ръзбою̆ аре кꙋ дѫншій, Фаче паче кꙋ Декевал Домнꙋл лор. Съ ꙟнтитꙋлѣзъ Дъчанꙋл, ıаръ съ рѫдикъ асꙋпра Дакилор. Зидеще под де пѣтръ песте Дꙋнъре. Пентрꙋ че аꙋ фъкꙋт ачел под? Саꙋ нꙋмит ши Пар҇ѡник. Бате пе Дакі̆ ши съ ꙟнтоарче ла Рома. Ласъ о самъ де слꙋжиторі̆ ꙟн Дакіа пентрꙋ пазъ. Адꙋче оамені̆ де тоатъ степена де ла Рома, шій ашазъ ꙟн Дакіа ꙟн лъкꙋире вечникъ. Пентрꙋ че ıаꙋ ашезат аколо? Анꙋл дескълекърі̆и Дакіей кꙋ Ромѫні̆.

Траıан, зъдиторюл Ромѫнилор дин Дакіа. Трече песте Дакіа ла Дон. Токмеще стрикатъ ꙟмпъръціа Романилор.

Пъзиторю̆ дрептъції̆. Дакилор ꙟн лок де бані̆ ле аратъ арме, Ръзбоюл лꙋй кꙋ Дакій чел дин тѫю̆, ал доилѣ ши ал тріилѣ. Трече ла Асіа ꙟн потрива Арменилор, ꙟі̆ сꙋпꙋне. Пꙋне хотаръле ꙟмпъръціей апа Тигрꙋлꙋй. Сꙋпꙋне пе Парҁй. Мерџе ла марѣ рошіе, ꙟі̆ дъ сенатꙋл Титꙋл де Пар҇ѡник ши прѣбꙋнꙋл.

Траıан опреще а оморѫ пе Крещині̆ пентрꙋ леџе. Ꙟнсъ ле опреще адꙋнърилє, създаніиле лꙋй, кареле аꙋ фъкꙋт.

Траıан моаре ꙟн Сиріа. Бредничіиле, бирꙋинцеле ши віаца. Фаче пе Адріан фичор де сꙋфлет ши ꙋрмъторю ла ꙟмпъръціе. Сꙋфлетꙋл лꙋй скос дин ıад.

Трансалпина цара Мꙋнтенѣскъ.

Трансилваніа, Ардѣлꙋл, аꙋ фост чѣ май дин дос а Дакіей парте.

Трекꙋтеле лꙋкрꙋрі̆ пот фи икоанъ челор віитоаре.

Тріадица, Сардика, Софіа, тот ꙋна.

Тро-

Троꙗнꙋл, кареле трѣче прин Молдова, де чине съ фіе фъкꙋт?

Троадѣнїй ши Єлладѣнїй ꙟтре алалцй Гречй май вестицїи. Съ гътеск ши фак грозник ръзбою пентрꙋ ка съ нꙋ дѣ пе Єлени. Троадѣнїй мъртꙋрисеск, прекꙋм Романїи сѫнт стрънепоцїй лор.

Тꙋрнигїа съ дескалекъ.

Тꙋркꙋл кѫтъ лꙋме стъпѫнеще. Пꙋтерѣ лꙋй.

Тꙋрнꙋс, Домнꙋл Рꙋтꙋлилор мерџе кꙋ оасте ꙟнпотрива лꙋй Єнїас.

Тꙋрчїй че ꙟмпърецїй, Крїїй, Домнїй аꙋ сꙋппꙋс. Вин ла Иракліе ꙟмпърат ꙟн слꙋжбъ.

Тꙋрчїй алт нѣм де Варварї сѫнт, ꙗръ нꙋ чещй че акꙋм цин Цариградꙋл. Чеи адевърацй алїй сѫнт? Апꙋкъ четатѣ Созополис. Карїй цѫн Цариградꙋл, че нѣм сѫнт?

Тътарѫй де ла Дон прадъ пънъ ла Грецїа. Ръзбъск пънъ ла Италїа, прадъ пънъ ла Византїа. Трек Богазꙋл сꙋпт Византїа, ши прадъ Халкидонꙋл, Никомидїа ши алте църй ла Асїа.

Тътърѫмѣ саꙋ цара Тътъраскъ нѣвеке, карѣ? Чѣ маре карѣ? Чѣ Єꙋропѣскъ карѣ?

Тѫргꙋл лꙋй Траꙗн ꙟн Рома.

Ꙋ.

Ꙋѕїй, нърод Тътъръск. Прадъ ꙟн Ѳракїа, бат оастѣ ꙟмпърътѣскъ, ши ръзбат пънъ ла Грецїа.

Ꙋлисополис, четате.

Ꙋлмитон четате ꙟн Дакїа. Апꙋкатъ де Склавꙋнй, апой гоницй де аколо.

Ꙋлмитон, четате ꙟн Скиѳїа. Де Ꙋстиніан фъкꙋтъ.

Ꙋлпї-

Ѹлпіана, читате ꙟн Мисіа де Траꙗн фѫкѹтѫ, ши алта кѹ ачесташ нѹме ꙟн Ардѣл.

Ѹлпіатраꙗна, каѹтѫ Ѹлпіана.

Ѹнгӥ ши Моголӥ, нѫроаде.

Ѹнгаріа, цара Ѹнгѹрѣскѫ. Де Ѹнӥ дескѫлекатѫ Країа еӥ кѫнд аѹ кѫзѹт.

Ѹнгровлахіа, цара Мѹнтенѣскѫ, ꙗѹ зис Гречїӥ.

Ѹнгѹрїӥ нѣм Скиѳическ, ши лимбѫ Скиѳичѣскѫ аѹ. Стѫпѫнирѣ лор кѫт саѹ ꙟнтинс саѹ кемат ши Тѹрчӥ. Карїӥ ꙟнкѫ нѹ сѫ потезаѕѫ, апѹкѫ о парте дин Дакїа.

Ѹнгѹрїӥ дин Панонїа ꙟнтрѫ ꙟн Италїа.

Ѹнгѣ Леѹлѹї, че ꙟнсѫмнѣѕѫ?

Ѹнїӥ трек Богаѕѹл Кимерик ши гонѣк пе Готѡӥ. Стѫпѫнеск локѹриле Готѡилор песте Нистрѹ ши песте Нипрѹ. Ꙟнтрѫ ꙟн Панонїа. Апѹкѫ ши дин Дакїа о парте. Маӥ врѫжмаш декѫт Готѡїӥ. Пѫнѫ унде саѹ ꙟнтинс. Че хотаре аѹ кѹпринс. Прадѫ Далмаціа.

Ѹнїӥ, че сѫ кема Котѹргѹрӥ, ꙟӥ мѹтѫ Їѹстинїан ꙟн Ѳракїа.

Ѹнїӥ че сѫ кема Сѡлавинӥ прадѫ Ѳракїа пѫнѫ сѹпт Цариград.

Ѹнїӥ сѫ кема ши Ѹнгѹрӥ ши Тѹрчӥ саѹ Тѹркӥ.

Ѹрѣке Ворникѹл скрїиторїѹ Молдован. Басна лѹӥ пентрѹ Херебѹл цѫрїӥ.

Ф.

Фавста, фата лѹӥ Маѯимїан ꙟмпѫрат сѫ мѫрит дѹпѫ Костантин мареле.

Фавстѹс пѫсторюл афлѫ ꙟн пѫдѹре пе Прѹнчїӥ Ремѹс ши Ромѹлѹс.

Фами-

Фамиліа Флакилор сѫ скріє.

Фаптеле ѫн че кип пот арѫта фінца лѫкрулуй.

Фараон чел ноу, чине єсте?

Фасіс, апѫ ла Асіа. Ау фост май денаинте хотар ѫнтре Асіа ши ѫнтре Европа.

Федерат, че ва сѫ зикѫ?

Фелеатина, лакул.

Филомирис, Домнул Готилор. Сѫ кєболєѫ де ла Скандіа ла Меотида.

Филон, Жидовул, скріє ѫн лимба Елинѣскѫ.

Финикій ау луат словеле дела Халдей.

Финес, четате Ромѫнѣскѫ ѫн Ардѣл.

Фичорій луй Цингиз Хан супун Асіа ѫн Европа Москул, Антфаніа, Полоніа. Прадѫ цара немцаскѫ. Сѫ ашѣзѫ ѫн Крѫм.

Фієвій, нѫрод.

Филип Арапул ѫмпѫрат. Динтре ѫмпѫрацій Романилор ѫнтѫй єл сау ботезат.

Филип, фрателе луй Хенрик стѫ ла ѫмпѫрѫціа апусулуй. Дѫ аџюторію луй Исакіє орбулуй ѫнпотрива луй Алезіє Ангел, карил е сау пореклит Комненос.

Филипик апукѫ ѫмпѫрѫціа. И сѫ скот окій.

Филиппополис, четате ѫн Өракіа.

Флак, Хатманул Романилор. Ау авут рѫзкою ку Гетій ѫн Мисіа, іар ну ку Дакій.

Флакус Грецин, Сенатор Роман.

Флакіа ку нѫпасте сѫ пуне нумеле Дакієй. Ачест нуме чине лау скорнит.

Фла-

Флакїа, фата лꙋй Дїоклитїан, мѫритатѫ дꙋпѫ Окѫрмꙋиторюл Дакїей.

Флакїй, трїй сѫнт, пентрꙋ карїй зик, кѫ унꙋл дин трѫншїй сѫ фїе венит асꙋпра Гетилор, ши сѫй фїе бирꙋит.

Φλαμυλαρτς, Гречеще че чїи аꙋ фост? ши че ва сѫ зикѫ?

Фока Сꙋташꙋл рѫдикѫ кап асꙋпра лꙋй Маврикїе. Сѫ ѫмпѫрат, ши саꙋ порекли тиранꙋл. Кꙋ мꙋлте казне омоарѫ пе Маврикїе.

Формꙋнд, фичорꙋл лꙋй Маркомир, пꙋне фꙋндаментꙋриле Крѫїей Францꙋзещй.

Фотїе, Патрїархꙋл Цариградꙋлꙋй, тримите пе Михаил Митрополитꙋл сѫ ѫнвеце пе Рꙋсй лецѣ Крещинѣскѫ.

Франгипанїй, ун фелю де оасте. Сѫ ашѣзѫ ѫн цара Ꙋнгꙋрѣскѫ.

Франкїй, нѫрод, дин чине есте?

Франконїа сѫ дескалекѫ.

Франца, саꙋ цара Францꙋзаскѫ сѫ дескалекѫ.

Францозїй сѫ лаꙋдѫ, кѫ сѫ траг дин нѣмꙋл Троадѣнилор. Пентрꙋ карѣ сѫ пробозеск,

Фраїꙋта, Домнꙋл Готилор, вине ѫнтр'аџюторїю лꙋй Аркадїе.

Фрихїа сѫ дескалекѫ.

Фритигерние ши Аѳанарик, Домнїй Готилор, вин ла Валенс ѫмпѫратꙋл, ши сѫ ѫкинѫ кꙋ тоате нѫроаделе лор. Ѫнсѣташ Фритигерние кꙋпринде о парте дин Дакїа.

Фꙋлвїꙋс Флакꙋс, зик сѫ фїе сꙋпꙋс пе Гетй ши пе Дакй.

Ѳ

Ѳаврикїй нѫрод.

Ѳарапіа, четате ла марѣ нѣгръ.

Ѳеодомир Домнȣл Готѡилор, фаче паче кȣ Леон ꙟмпърат. Бате пе Хȣнй, ши пе Краюл лор вiȣ принде.

Ѳеодор Ласкарис ꙟмпърат. Пȣне скаȣнȣл ꙟмпърѫцiей Гречещй ла Никеа. Тае капȣл сȣлтанȣлȣй Тȣрческ ꙟн ръзбою. Принде пе Алезiе ꙟмпърат, ши ꙟл кълȣгърище.

Ѳеодора, фата лȣй Исакiе Севастократорȣл съ логодеще дȣпъ Iоан Домнȣл Ромѫнилор.

Ѳеодора, четате ꙟн Дакiа, фъкȣтъ де Траян ꙟмпърат.

Ѳеодора, ꙟмпърътѣса лȣй Константин Мономах, стъ сѫнгȣръ ла ꙟмпърѫцiе, моаре.

Ѳеодорик Готѡȣл прадъ Грецiа. Нȣ стъпѫнит Дакiа ꙟн пȣтерѣ са. Кȣмпъръ де ла Бȣргȣндiаній кѫмпiй Лигȣрiй, ши съ ашѣзъ аколо.

Ѳеодорик, Фичорȣл лȣй Ѳеодомир съ нȣмеще Веронѣнȣл. Ꙟнтѫй фаче паче кȣ Одоацер, апой кȣ виклешȣг ꙟл омоаръ. Бате пе Бȣлгарй, ши стъпѫнеще Склавонiа.

Ѳеодорик ꙟмпъратȣл апȣсȣлȣй лъсѫнд ꙟмпърѫцiа съ кълȣгърище.

Ѳеодорик Скиѡȣл, фичорȣл лȣй Трiарiе прадъ Ѳракiа пънъ сȣпт Цариград. Пiере.

Ѳеодорополис, четате ꙟн Дакiа де Траян ꙟмпърат фъкȣтъ.

Ѳеопомп, Iсторик.

Ѳеодосiе чел маре ꙟмпърат. Ꙟнцълепчюнѣ ши крещинътатѣ лȣй, дезбате тоате църиле, кариле апȣкасъ Готѡйй. Примеще пе Аѡланарик Домнȣл Готѡилор кȣ чинсте. О самъ дин Готѡи тримите токма ла Егѵпет, токмеще лȣкрȣриле ꙟмпърѫцiей. Фаче правиле ноȣъ, бате пе Еѵгенiе тиранȣл, моаре. Ѳеодо-

Ѳеодосіе чел тжнър ꙟпърат токмеще четъцилe ла Дꙋнъре, карилe стрикасъ Варваріи кꙋ Атила. Фаче кꙋ Атила паче, Прин Хатманіи сън бате пе Атила ла Сардика, моаре.

Ѳеꙋдорик Краюл Готилор каде ла ръзбою кꙋ Атила.

Ѳеофил ꙟмпърат, моаре.

Ѳракіа, цара ꙟн каре стъ четате лꙋй Константин Царигрꙋдꙋл.

Ѳракіи, нърод. Ꙟмпреꙋнъ кꙋ Мисіи аꙋ трекꙋт ла Асіа.

Ѳꙋкидид, Історик. Клеветит де Історичіи чеи маи нои.

Ѳꙋли, Остров, ꙋнде?

Ѳома, Патріархꙋл Лътинеск афꙋрисеще пе Латинии, де нꙋ вор еши ꙟнпотрива Влахилор.

Х

Хаган, Домнꙋл Аварилор сꙋпꙋне пе Склавꙋнии. Фаче коръбіи пе апа Тисеи, вине кꙋ оасте сꙋпт Цариград.

Хаган, Сꙋлтанꙋл Тꙋрчилор принзжнд пе Діогенис ꙟмпърат, кꙋ маре чинсте ꙟлнꙋ дꙋл ꙟл слобозде.

Халдеии, нърод, ꙟнтъи щіꙋтори де карте.

Халкидон, акмꙋ Кадикіон.

Харꙋн Домнꙋл Серакинилор.

Хатманіи Гречилор де Европа ши де Асіа ла бътаіа Троадеи.

Хаган Домнꙋл Аварилор фаче под песте Дꙋнъре. Лꙋа дажде де ла ꙟмпъраціи Романи.

Халмаш, четате ши цжнꙋт Ромжнеск ꙟн Ардел. Де аколо аꙋ ешит Радꙋл Водъ ꙟн цара Мꙋнтенеаскъ.

Хачег, четате Ромжнеаскъ ꙟн Ардел.

Хегира, анꙋл Мꙋхамединеск.

Хенрик ꙟмпъратꙋл Латинилор ꙟн Цариград, дезбате тоате четъцилe ꙟн Ѳракіа ши ꙟн Мисіа, дин мжниле Гречилор ши а Влахилор.

Херкꙋ-

Херкȣлес Бозȣл.

Херсонисос, Крѫмȣл.

Херȣлiй нѫрод. Цинѣ Италiа.

Хербȣл цѫрiй Молдовiй де унде сaȣ лȣат?

Хенрик, ꙟмпѫратȣл апȣсȣлȣй черебир де ла Алезiе ꙟмпѫратȣл рѫсѫритȣлȣй.

Хенрик фрателе лȣй Балдȣин стѫ ꙟмпѫрат Цѫриградȣлȣй. ꙟнкȣнцȣрѫ Ѹдрiюл. Гонит де Влахй фȣџе спре Андимотих, сѫ ꙟнсоцеще кȣ Iоан Домнȣл Болгарилор, ши кȣпринде тоате четѫциле ꙟн Ѳракiа ши Мисiа.

Херцина, веститѫ пѫдȣре.

Хива, мѫрѣ Каспiей.

Хина, ꙟмпѫрѫцiе, Тȣрчiй ꙟй зик Чинмачин.

Хилвȣрiе Магистрȣл ощилор лȣй Iȣстиниан.

Хрисȣс, апа ꙟн цара Ѹнгȣрѣскѫ.

Хрисос Влахȣл, прадѫ кȣ Ромжнiй сѫй ла Серрас, сѫ викленеще ꙟмпѫратȣлȣй, гонеще пе ꙟмпѫратȣл кȣ вацокȣрѫ де сȣпт Просак.

Хонорiа, сора лȣй Валентиниан ꙟмпѫрат пентрȣ кȣрвiе гонитѫ дин кȣрте. ꙟнвитѣзѫ пре Аттила Домнȣл Ѹннилор асȣпра ꙟмпѫрѫцiей апȣсȣлȣй.

Хонорiе, ꙟмпѫратȣл апȣсȣлȣй, моаре.

Хосроис ꙟмпѫратȣл Персилор. Скрiе ла Iраклiе сѫ тѫгѫдȣяскѫ пе Хс: ши сѫ сѫ ꙟнкине соарелȣй, ши ащѣ сѫ факѫ паче.

Хотин, четате ꙟн Молдова, де Тȣрчй токмитѫ ши мѫритѫ.

Хощрев, каȣтѫ Хосроис.

Хровацiй, каȣтѫ Хорвацiя, сѫ ꙟнкинѫ лȣй Василiе Македон.

Хотарѫ-

Олег, фечорȣл лȣй Свѣтослав.

Оливріе, ꙟмпърат апȣсȣлȣй, моаре.

Ѻмирос, Поетик, ши дȣпъ Сфѫнта скриптȣрѫ май векю де кѫт тоцй скрііторіи. Сѫ клеветеще де бъснȣиторю.

Онисикрит, Географ.

Орадіа маре, четате ꙟн Ардѣл.

Орбинȣс, Історик Рагȣзан, мȣлте бложереще.

Орхан, фечорȣл лȣй Осман, ал доиле ꙟмпърат Тȣрческ. Добѫндеще Брȣса.

Осман, фечорȣл лȣй Ердогȣл, кѫчй саȣ кемат Османцик. Мȣлте четъцй а дела Гречй, стъ ꙟмпърат тȣтȣрор Тȣрчилор, моаре.

Остроготфій нърод. Лъкȣл Крѫмȣл кѫчй саȣ кемат ашѣ. Дин Панонія ꙟнтрѫ кȣ прадъ ꙟн Ѳракіа.

Ѻѳон, ꙟмпъратȣл апȣсȣлȣй бате пе Ȣнгȣрй.

Ц.

Цариградȣл сѫ зидеще. Каде пе мѫна Латинилор. Іаръ ꙟл дезбат Грецій. Каде пе мѫна Тȣрчилор.

Ч.

Черкесій, нърод.

Четатѣ албъ саȣ фост кемат Томис, ꙟнсъ кȣ препȣс.

Четъциле Дакіей челе векй, а кърора нȣме май мȣлт саȣ фост сфѫршинд ꙟн Дава. Челе де Траян ши де алалцй ꙟмпърацй ꙟн тѫнса фъкȣте саȣ токмит. Кариле аȣ фъкȣт саȣ аȣтокмит ꙟн Мисіа, ꙟн Паннонія ши ꙟн Илирія. Кариле аȣ цѫнȣт Ромѫній ꙟн Ардѣл.

Чехій, каȣтъ Бохемій.

Чинмачини царъ ши ꙟмпъръціе.

Чинчй

Чинчй сокотѣле пѫне ꙟ҆ꙟторсꙋл пентрꙋ адеверинца нѣмꙋлꙋй Ромѫнеск. Ачелѣш съ афлъ ла скрііторій стреинй пентрꙋ нѣмꙋл Ромѫнилор дин Дакіа.

Чорлꙋ, саꙋ Чиролонс четате ꙟн Өракіа ꙟнтре Цариград ши ꙟнтре Ꙋдріꙋ.

Чꙋботе верзꙋй, сѫмн де боеріе ла ꙟмпъръціа Гречилор.

Ш.

Шлѣхꙋл Варварилор деспре Кривъц спре Италіа пе ꙋнде? Пентрꙋ че нꙋ прин Дакіа.

Шлѣхꙋл ощилор Аттилій.

Ꙗ.

Ꙗзигій, нърод.

Ꙗн Замойскіе скрііторіꙋ Лѣх.

Ꙗрополк, фичорꙋл лꙋй Свѣтослав. Стъпѫнеще Кіовꙋл, съ фіе лꙋат фимее о фатъ де Грек кълꙋгърицъ, де ла каре Олга аꙋде леџѣ крещинѣскъ, ꙋчиде пе фрателе съꙋ Олег.

Ю.

Югор Домнꙋл Кіовꙋлꙋй, бърбатꙋл Олгъй, мерџе кꙋ корабіиле асꙋпра Цариградꙋлꙋй. Апой ловеще ла Асіа ши прадъ Понтꙋл.

Юліа, фата лꙋй Авгꙋст Кесар. Десфрѫнъриле ей.

Юліе Кесар, Каꙋтъ Іꙋліе.

Юліе Непос, ꙟмпърат. Гонеще пе Гликеріе дин ꙟмпъръціа апꙋсꙋлꙋй.

Ѕ.

Ѕаноій, нърод.

Ѕенофос Дофторꙋл.

Ѕенофонт, Історикꙋл клеветит.

Ѯероло́фос, мꙋнте ꙟн Цариград.

Ꙟ.

Ꙟмпърацій Цариградꙋлꙋй десфрънацій ꙟн десфътърй.

Ꙟмпъръціиле челе векй, каре дꙋпъ каре аꙋ ꙋрмат, ши пентрꙋ че аша саꙋ мꙋтат.

Ꙟмпъръціа Тꙋрчѣскъ кѫнд саꙋ ꙟнчепꙋт?

Ꙟмпъръціа Апꙋсꙋлꙋй съ диспарте де ла ꙟмпъръціа Ръсъритꙋлꙋй.

Ꙟнцълепцій лꙋмій карій ши нерꙋшинарѣ лор.

Ц.

Цингиз Ханꙋл Тътъръск. Кѫнд аꙋ єшит ꙟнтр'ачесте пърцй. Де ꙋнде аꙋ єшит? Ꙟнтръ ꙟн Персіа, апꙋкъ четатѣ Белхꙋл, цара Хорасан. Ꙟнпарте монархіа лꙋмій Фичорилор, моаре.

СФѪРШИТ ШИ ЛꙊИ ДꙊМНЕЗЕꙊ ЛАꙊДЪ.

Саꙋ типърит прин Єпістатꙋл Типографіей С: Митрополій
Іоанн Харт Типограф ши легъторй де кърцй.

Кꙋвинтε векй Ромѫнещй ꙟнтребꙋинцате де Домнꙋл Молдавїей Димитрїе Кантемир ꙟн Хроникꙋл Романо-Молдо-Влахилор.

А

Абсенцїе нефїинца де фацѫ.
Абсентꙋ-тѫ чел че липсеще
Аѵгꙋст сфинцит, титлꙋ дат ꙟнтѫюлꙋй ꙟмпѫрат ал Романилор Октавїан, де унде сѫ ꙟнтинтꙋлѣзѫ пънѫ астѫзй ꙟмпѫрацїй.
Агоанѫ, лꙋптѫ, трꙋда чѣ де моарте; нꙋмитѫ агонїе.
Адацїꙋл, паримїе, провербїе.
Адесеск, мерг адесѫ орй.
Адрес. скрисоаре де а дрептꙋл.
Адресꙋеск, саꙋ адресеск ꙟндрептез тримит де адрептꙋл (о скрисоаре) кѫтрѫ чинева сѣꙋ мѫ ꙟнфѫцошез кꙋ ворба пентрꙋ вре о требꙋинцѫ (адресеск ꙋ рꙋци ла черю).
Аксїомѫ, темею доведиторю, примит ꙟнтра щїинцѫ.
Аллалт. челалалт.
Амбицїе. пофта некꙋмпѫтатѫ де чинсте.
Амѫнꙋнциме, арѫтаре пе amѫнꙋнтꙋл.
Амѫцеꙋ, амѫцитор ю.
Анарх. фѫрѫ ꙟнчепꙋт.
Антиквитате. векиме де лꙋкрꙋриле сѣꙋ деприндериле нацїилор челор векй.
Апокриф, аскꙋнс, секрет.
Апоѳикарю сѣꙋ апотикар спицер.
Аргꙋмент доведире прин каре сѫ скоате о консеквенцѫ де пропозицїе.
Армѫтꙋрѫ, ꙟн армаре.
Аꙋтор, алкѫтꙋитор, чел че алкѫтꙋеще о карте.
Аꙋторизесе, ꙟнпꙋтерническ, волническ.
Афектацїе сѫмцире ꙟмпѫтимитѫ, прекꙋм доринца де чева апринсѫ ꙟн ной сѣꙋ ꙟналцїй прин ворова сѣꙋ прин лꙋкраре.

Б

Бложѫреск, грѫеск де рѫꙋ дефаим.

 Бло-

Бложэритор. грэитор де рэу дефэимэторю.
Боз, идол пэгѫнеск адекэ зинꙋ.
Брэнеск, окэрэск.

В

Вакант, че нꙋ есте кꙋприне сѣꙋ окꙋпат, не лꙋкрэторю.
Ветеран (ощѣн) бэтрѫн векю.
Вікторіе, бирꙋинцэ.
Винческ, бирꙋеск.
Виртꙋос, че аре виртꙋте, ѫмбꙋнэтэцит.
Виртꙋте, фапта бꙋнэ, ши деприндере де аі фаче бине, де а фꙋџи де рэꙋ.
Висэрос, кареле висѣзэ, аре пэреріи.
Вѫнтрѣ-треле, пѫнзиле корэбіеи.

Г

Генеалогіе, спица нѣмꙋлꙋи.
Географ, чел че щіе географіе, чел че дескріе пэмѫнтꙋл, цэриле, ши фаче харте географичещи.
Гіздав, формос.
Гиздэвеск, ѫнфрꙋмсэцэз.
Гентэ, нѣм.
Глогозалэ, аместекэтꙋрэ.
Глоріос, слэвит.
Грацїе, хар; ши ѫндꙋраре мꙋлцэмире;

Д

Дѣвэломеск, лꙋкрез, девалома, сѣꙋ де авалма, адекэ ѫнпреꙋнэ.
Дедикаціе, афіеромэ, ѫнкинаре.
Декадэ, скрипт ѫнзэче кэрцй ѫпэрцит.
Делинеат, ѫнсэмнат кꙋтрэсꙋрй де линій прекꙋм ун кип.
Депозитат, пꙋс де позит спре пэстраре.
Дескрипціе сѣꙋ дескріере, арэтарѣ авидома деспре ун лꙋкрꙋ прин скрис сѣꙋ ворбэ.
Докомент, дрес, довадэ пꙋтерникэ.
Деспотіе, стэпѫніе не мэрџинитэ де вре о леџе.
Деспотисм, ачасташ.
Деспꙋн, пꙋн ла кале. ѫн орѫндꙋеск.
Деспот, домниторю.
Деспꙋиторю ши деспоциторю стэпѫниторю.
Дестрэм, рэсфирез.
Дечинде, динколо де ун рѫꙋ, де маре сѣꙋ мꙋнте.
Дечіени се зик Ромѫній чій динколо де Дꙋнэре сѣꙋ пентрꙋ кэ сѫнт дꙋшй дин каста парте де Дꙋнэре каре

аколо сѫ нѹмеще Дечїе, аѹ дела кѹвѫнтѹл векю Дачїанѹ, кѹм се нѹмѣ одинеоарѫ Ромѫнїй Дачїей, спре осѫбирѣ Ромѫнилор Їталїенй.

Дивѫ, де мираре, де шанц.

Дикцїонар, лексикон, карте фѫкѹтѫ дѹпѫ а, б, че кѹпринде тоате кѹвинтеле ѹнїй лимбй ши тѫлкѹирѣ лор.

Дипломатѫ, дипломѫ, хрисов.

Диспозицїе, пѹнере ла кале ⱡн орѫндѹире.

Диспѹтацїе, филоникїе: чертаре дин ворбе.

Доинцѫ, ⱡндоалѫ, ⱡндоире.

Дѹнайма, флотѫ, кѹвѫнт Тѹрческ.

Е

Евергетит, ⱡмпѫртѫшит кѹ фачере де бине.

Експедицїе, ощире.

Експерїенцѫ, черкаре, испитире, кѹнощинцѫ де лѹкрѹрй.

Експликѹеск, лѫмѹреск ⱡнцѫлесѹл ѹней нойме.

Епиграмѫ о поемѫ адекѫ ал кѫтѹире ⱡнверсѹрй.

Епистолїе, скрисоаре трїймисѫ кѫтрѫ чинева.

Еффикацїе лѹкраре, фѫптѹире, пѹтере де анаще, а сѫвѫршин чева.

Ехиднѫ ун фел де шарпе адекѫ виперѫ.

З

Зѫминтеск, аместик.

Зїзанїе, негинѫ, бражбѫ.

Зинѹ, Зинѫ, Їдол пѫгѫнеск.

Ї

Їздрѫнїе скорнире, трацере, коборѫре (Їздраніа нѣмѹлѹй).

Їздрѫск, мѫ траг скорнеск.

Ⱡндемонит, ⱡндрѫчит, ⱡндїаволит.

Ⱡнкѹноск фак кѹноскѹт,

Їнсѹлѫ Остров.

Ⱡнтродѹчере, дѹчере ⱡнлѫѹнтрѹ ⱡнчепере, ѹней щїинцѫ а ѹнїй Їсторїй ш. а.

Їсторїограф скрїиторю де Їсторїе.

К

Категорїе, пѫрѫ ши титлѹ сѣѹ клас, кѫрїе се сѹпѹн оарекаре лѹкрѹрй де ачелаш фелю.

Клас, рѫнд, шир, чѣта.

Класик, аѹтор Класик, аѹтор дин рангѹл ⱡтѫй,

Колацїонез последѹеск.

Коло-

Колоніе слобозіе делзкѹинцз.
Колакіе, мзгѹлир, лингѹшитѹрз.
Комендз (Командз), поронка повзцѹире сеѹ окармѹирѣ ѹнѹи Генерал.
Кондиціе, токмалз сеѹ алкзтѹире.
Консенс унире де сокотинцз.
Консеквенцз, ꙟкіере саѹ урмаре скоасз дин оарекаре пропѹнере сеѹ фапте.
Конскрїѹ, алкзтѹеск ун скрипт о карте.
Конскрис алкзтѹит ꙟнскрис.
Консціенціе кѹџетѹл, адекз кѹноштинца ꙟнсинеш де че есте дрепт саѹ недрепт.
Контент, мѹлцзмит ꙟндестѹлат.
Контентѹеск, мз мѹлцзмеск, ꙟндестѹлез.
Континѹаціе, урмаре ꙟнширнекѹрматз.
Конфирмаціе, ꙟнтзрире, адеверире.
Конфѹзіе, аместекзтѹрз, ꙟмплетичіреа ꙟн гзлмаре.
Конфзптѹеск, фзптѹеск ꙟмпреѹнз сеѹ лѹкрез ꙟмпреѹнз
Коректъ ꙟндрептат фзрз грешалз,
Корениїа, генеалогіе.
Критик чел че фаче критикз џѹдекатз де адевзрѹл унѹй лѹкрѹ.
Кѹлтиват, прелѹкрат бине грижит.
Кѹприндере ꙟнцзлеџере,
Кѹрїоз, періерг, пофтитор аџи, афла, дешзнцат.
Кѹтріерзтор умблзтор дин лок ꙟ лок вжнтѹрзтор де локѹри.

Л

Лабиринт сеѹ рзтзчерїѹ, лок ꙟкис де тоате пзрциле ши ꙟпзрцит ꙟн дрѹмѹри ꙟнплетичите, ꙟнкаре рзтзчеџе чел че ꙟнтрз ши нѹ поате сз ѩсз афарз, ꙟнкжлчитѹрз, ꙟнкѹркзтѹрз.
Лексикон, дикціонар, карте фзкѹтз дѹпз а.бе. испликатоаре де кѹвинтеле унїй лимбй.
Лектикз сеѹ литикз, патаскз сеѹ трзсѹрз.
Литератѹрз, філологіе; старѣ чѣ пре лѹкратз ши ꙟн авѹците а унїй лимбй.
Литросеск, мжнтѹеск, избзвеск.

М

Магистрат, магестратѹрз, дерегзторіе.
Манинѹ, манинз маре, кѹмплит.

Манускрипт, о алкътуире, скрисъ нъкъ нумай де мънъ, не тупърйтъ.
Мартур саў мартир, мученик.
Маскаръ, обръзарю.
Маторъ копть съ зиче май вартос де родури ши де вините кънд сънт коапте унеле ши ла връстъ ајунсъ атлеле.
Меморїе, цинере сеў адучере аминте, поменире.
Местеск, дела Moesto нтристезў адук н старе де жале, (саў местит не феричире).
Мизърїе, тикълошїе.
Мод, кип, рындуалъ.
Мономахїе, дуел адекъ лупть, харцъ нтре доъ персоане.
Монумент, стълп ши орй че зидире фъкутъ спре поменире уній фапте сеў а унуй ом маре.
Монстръ, сеў Монстру, аръ таре нфрикошатъ, нълукъ, ивенїе.
Мормънтат, нгропат н мормънт,
Мурзик мушку.
Мурзикъторю мушкъторю, о фяръ че нколцеще ку динцїй.
Мъзачїе довиточїе (можичїе).
Мъзак, негїос (: можик :)
Мъминос, труп мъминос; маре, грозник.
Мъздъ, даре де бани, рушфет, митъ.
Мъдъритуръ нгъмфаре дела мъдърен сеў модоран, ун ом сумецу ши варвар.

N

Недезрупт, некурмат неконтенит, тотдеуна.
Нервос, невос, таре.
Нобил евгенис, де бун ним.
Нумисмат ун бан романорїентал, монетъ.
Нъвръпеск саў кад фъръ де весте асупра куйва ка съ учид.
Нъвръпиторю чел че саре асупра куйва ка съ омоаре.

O

Обїект тот чеа че не стъ наинте, причина унуй сентемент, а уній фапте, а уній кугетъри.
Облигат, ндаторит, супус ку ндаторире.
Облигуеск, ндаторееск, супую ку ндаторире.
Оказїе прилеж
Окупат, куприне, н делетничит.
Орїентал, ръсъритулуй, дела ръсърит,
Ортодокс дрепт крединчос.
Ортодоксїе, дряптъ крединцъ

Орфанотрофїе, касъ де крещинрѣ копїилор сърманй де пъринцй.

Офис, ꙟн скрис дин слꙋжбъ

Орфицїант, сѣꙋ офичїант скрїиторю, дїак.

Офичїꙋл мансꙋпꙋл дрегъторїа.

П

Пинтикосте, рꙋсалїиле, дꙋминика а чинзечѣ дꙋпъ пащй.

Перїерг кꙋрїоз.

Перїергїе, кꙋрїозита, пофтъ де аши де а веде чева.

Пестъ ши пꙋщѣ бꙋбъ, чꙋмъ.

Пищелницъ апъ пꙋтꙋроасъ,

Пищеще ши пифтеще есе пꙋтоаре (де унде аꙋ пищит пꙋтꙋроаса баснъ).

Пестеще ши апестеще ꙟн тѫрзїе.

Плѣн, прадъ, добѫндъ че фак ощенїй дин прадъ.

Повижїе, Пожижїе.

Поетик, поет алкътꙋитор ꙟн версꙋрй сѣꙋ стихꙋрй.

Поетикъ, Поезїе, щїинца де а алкътꙋи ꙟн версꙋрй.

Попор, Нород.

Прагматїе, тратацїе, лꙋкраре.

Презентꙋеск, пꙋн де фацъ, ꙟн фацошез.

Презенцїе, фїинца де фацъ.

Претендꙋеск, чею, воеск ун лꙋкрꙋ крезинд а аве дрептате.

Префацъ, кꙋвѫнтаре ꙟнаинте, ла о карте.

Провинцїе, о царъ че стъ сꙋпт окърмꙋирѣ унеи май марй стъпѫнирй. Молдова есте провинцїе а Тꙋрчїей.

Прїнципал, де кэпитенїе, ꙟнчепътор.

Продосїе, вѫнзаре, кълкарѣ крединцїй спре фолосинца дꙋшманꙋлꙋй.

Пронимꙋ, саꙋ пронмїꙋ, ворова ꙟнчепътоаре а унꙋй кꙋвѫнт.

Пролегомена ꙟнаинте кꙋвѫнтате.

Проратикꙋ ꙟнаинте възеторй сѣꙋ прѣ възъторй.

Пропозит. Пꙋнере ꙟнаинте, скопос.

Протегꙋиторю, окротиторй, дефендепситорю.

Профан, Противник лецей бесеричещй, пъгънеск, профънез спꙋркꙋ.

Прохаз, легътꙋра кꙋ згардъ ꙟнкаре съ цин кънїй, скоцындꙋсъ ла вънат.

Пꙋбликъ, стат, стъпънире.

Пꙋрпꙋръ, Порфиръ, хаинъ ꙟмпърътѣскъ.

Пъприще, дїастимъ, ꙟтинсоаре де лок де привире.

Р

Редакціїе, регꙋларе унеі алкътꙋирй, чи аре асе пе скріе сѣꙋ асе типъри.

Редꙋк, самън ам асъмънаре, (ꙟмиредꙋк ла фацъ, ꙟм адꙋк ла фацъ).

Ресиденцъ, лъкꙋинца сѣꙋ скаꙋнꙋл унеі стъпънирй.

Рсолꙋціїе, десѕлегаре хотъръторе асꙋпра уніі причинй

Рекꙋноцинцъ, кꙋноцинцъ кꙋ мꙋлцъмире.

Ренацереа нацере де ал доиле.

Репаос, одихнъ, ресꙋфларе

Репосеѕ, одъхнеск, мъ ръсꙋфлꙋ.

Рескꙋмпър еꙋ ꙟнапоі кꙋ пꙋтере сѣꙋ кꙋ монетъ о четате саꙋ алт лꙋкрꙋ, ꙟм ръскꙋмпър, ꙟм ръсплътеск

Респꙋблекъ, гꙋвернꙋл, окърмꙋирѣ сѣꙋ магистратꙋл унеі църи.

Реформъ, ꙟдрептаре, ꙟтокмире, префачере.

Рекошеꙋ револтант.

Рекошеск мъреволтеѕ, мъ ръдик ꙟнпротивъ.

С

Салꙋтаціе херетисм, кінѣцъ, ураре.

Секціе парте осъбитъ а унеі кърцй, а уніі канцалеріі.

Сентенціе, хотъръре, провербіе сѣꙋ зикътоаре.

Сентимент, симцире сꙋфлетѣскъ ꙟнпътимитъ.

Силцъ, кꙋрсъ, принѕътоаре.

Синграмъ алкътꙋире ꙟнскріс.

Синтакс, конструкціе сѣꙋ мещешꙋгꙋл алкътꙋиреі.

Сиреп, селбатик.

Скиѕмеск ꙟмподовеск.

Скрипт, скрисоаре, тот че съ фаче ꙟн скрис.

Скърънdъбеск, мъ ꙟн фіореѕ мъ ꙟнкрѫнчинеск де о крꙋѕиме.

Скърѫндъвичосꙋ, чоасъ, прекꙋм маі сꙋс.

Спеціал, партикꙋларник, осебит ꙟн фелюл сꙋ.

Стампат, типирит, скос пин тупарю.

Стаꙋ ши став, стат, старе.

Стрꙋнгъ стрѫмтꙋръ.

Стѫнг противни.

Стил кип сѣꙋ мод де а скріе.

Сꙋмет, сꙋфлек, рѫдик полеле, мѫничиле.

Сꙋмес, сꙋфлекат ръдикат де ла Sumitto, сꙋпꙋн ун лꙋкрꙋ.

Сꙋпплекат, сꙋпꙋс плекат сꙋпт чева.

Сꙋпликъ, жалобъ рꙋгътоаре.

Сꙋп

Сѹпстаре, фїинцъ че стъ де сине.
Сѹкстанцъ усїе.
Сфаръ жъртвъ.
Сферъ ун трѹп рътѹнд ка Минчѣ.
Схизматик че есте ръзлецит кѹ лецѣ, кѹ сокотинца.

Т

Театрѹ оаѹ Ѳеатрѹ лок де привелище.
Тестамент, дїатъ.
Тимп, време.
Традѹк тълмъческ.
Трактѹл ⁊нсъмнатѹръ, тре-кътоарѣ.
Трисагїон, кѫнтарѣ ⁊нтреїт сфѫнтъ сѣѹ трисфѫнтъ кѫнтаре.
Трїѹмф, помпъ пентрѹ би-рѹинцъ.
Трофеѹ, семнѹ де бирѹинцъ прекѹм фъчѣ векїи ⁊мбръ-кѫнд трѹнкюл унѹй арборе кѹ армътѹра ⁊мвиншилор дѹшманй.
Трѹлъ тѹрн ла зидирй.
Тъланицъ кѹрвъ де улицъ.
Тѫнд, Тѫнд лешинѫнд, тѫнд гараш ръсѹфлѫнд, адекъ: кѫнд лешинѫнд, кѫнд гараш ръсѹфлѫнд сѣѹ акѹм ле-шинѫнд, акѹм ръсѹфлѫнд.

Ѹ

Ѹимеск, имитез, урмез, фак дѹпъ пилда алтѹа.
Ѹндезат, дат ⁊н упдъ, ⁊н вал.

Ф

Фабѹлъ баснъ.
Фаѹтор, прїнтор, фаворитор.
Фигѹрат, ⁊н фигѹрї, стил фигѹрат риторичеще сѣѹ карте ⁊мфрѹмѹсецатъ кѹ икоане.
Физїк чел че аре щїинцъ де физикъ,
Физикъ щїинца деспре челе фирещй, деспре лѹкръриле фїрей.
Фортѹнъ норок.
Фрегатъ корабїе де ръзбою.
Фѹндамент, темелїе, регѹлиле писте тот а унѹй мещешѹг а унїй щїинцъ.
Фѹндатор, ⁊н тементорюл, ктиторѹл.

Х

Характиристик, че характи-съще, че аратъ характирѹл, калитатѣ унїй фїинцъ.
Харитате юбирѣ апроапелѹй сѣѹ зилосѹл лецїй, евлавїа кътръ Дѹмнезеѹ.
Харцъ ловире микъ де ръзбою, лѹптъ.
Химик че щїе Химика че съ ⁊ндлетничеще кѹ Химика.
Химикъ мещешѹгѹл де а дес-

фаче

Фаче а кȣрꙁци ши алкꙁтȣи материалȣрй.
Хириш сѣȣ фиришй натȣрал.
Хронологіе, тратаціа челор тѫмплате политиче дȣпꙁ рѫндȣл анилор.
Хроникȣ сѣȣ хроникȣ ши кроникꙁ. тот ачѣста
Хронографȣ, картѣ кȣпринꙁꙁтоаре фаптелор Історичие а унеи націе.

Ц

Цирȣлик Херȣрг ка ун бꙁрбіерю
Циркȣмстанціе ꙟмпрецȣраре, сaȣ ꙟнкȣнжȣрареа, старе ꙟнпреңȣр.

Ч

Чинстешіе чинсте респектȣл.

Ш

Шнкȣеск, (поате мерг сȣпȣриш).

Ꙟ

Ꙟнкȣноск фак кȣноскȣт.
Ꙟнналцоссȣл сȣсȣл ши ꙋоссȣл
Ꙟнтиреск алȣнг гонеск.
Ꙟнтисеск ꙟнтецꙁск; ꙟтꙁрт. зꙁдꙁрꙁск.
Ꙟнтреприндъ мꙁ апȣк де чева мꙁ принд (ла о трѣбꙁ)

Нꙋмеле чинстицилор пренꙋмеранци ла Хроникꙋл Романо-Молдо-Влахилор алкътꙋит де прінципꙋл Домниторю ал Молдавіеи Димитріе Кантемир.

	Ексемпларе
Чинстита епитропіе а Ꙟвъцътꙋрилор пꙋбличе пентрꙋ библіотика схоалей. - -	100.
Ꙟнълцимѣ са Домнꙋл Іоанн Стꙋрза Воевод. -	1.
Д. Логофът Баш Боерю Теодор Балш. - -	1.
Д. Логофът Іордаке Катарџіꙋ. - - - -	1.
Д. Логофътꙋл Александрꙋ Гика. - - - -	1.
Д. Хатманꙋл Ръдꙋканꙋл Росет. - - - -	1.
Д. Логофътꙋл Костаке Конаке. - - - -	1.
Д. Логофътꙋл Костаке Маврокордат. - -	1.
Д. Хатманꙋл Милицієй Ѳеодор Балш. - -	3.
Д. Ворникꙋл Димитріе Канта Козино. - -	1.
Д. Ворникꙋл Александрꙋ Калимах. - -	1.
Д. Ворникꙋл Стефан Росет. - - -	1.
Д. Ворникꙋл Костаке Стꙋрза. - - -	1.
Д. Ворникꙋл Іоанн Лꙋка. - - -	1.
Д. Ворникꙋл Іордаке Бꙋкшънескꙋ. - -	1.
Д. Постелникꙋл Георгіе Стꙋрза. - - -	1.
Д. Ага Александрꙋ Балш. - - -	1.
Д. Колонелꙋл Милицієй Теодор Балш. - -	2.
Д. Ага Алекꙋ Стꙋрза. - - -	1.
Д. Ага Скарлат Миклескꙋ. - - -	1.
Д. Ага Іоанн Карп. - - - -	1.
Д. Ага Георгіе Асаке - - - -	3.
Д. Спатарюл Скарлат Крꙋпенцке. - - -	1.
Д. Спатарюл Григоріе Кꙋза. - - - -	9.
Д. Спатарюл Іордаке Миклескꙋ. - - -	1.

Ексемпларе

Д	Спатарюл Іліе Гергел. - - -	2.
Д	Спатарюл Костаке Ди. ан. - - -	1.
Д	Спатарюл Михаил Михалаки. - - -	1.
Д	Спатарюл Іоанн Дука. - - - -	1.
Д	Спатарюл Антохи Сіон. - - -	1.
Д	Комисул Костаке Бургелѣ. - - - -	1.
Д	Комисул Василіе Пугор. - - -	1.
Д	Комисул Іордаке Брѫнищѣнул. - -	1.
Д	Каминарюл Костин Венса, - - -	1.
Д	Каминарюл Іаковаке Венса, - - - -	1.
Д	Каминарюл Іліе Ботез - - -	1.
Д	Каминарюл Костаке Негруц - -	1.
Д	Каминарюл Михалаке Холбан. - -	1.
Д	Каминарюл Іордаке Мѫлинеску, - -	1.
Д	Каминарюл Димитріе Пастіе. - - -	1.
Д	Пахарникул Дамаскин Божинкѫ - -	1.
Д	Пахарникул Некулай Букур - -	1.
Д	Пахарникул Костаке Панкратіе - -	1.
Д	Сардарюл Христѣ Чюкѫ. - -	1.
Сф:	Іконому Костандин Катихитул Семинаріей Сокола	1.
Д	Іаонн Врабіе - - - -	1.
Д	Георгіе Галерй, - - - -	1.
Д	Негуциторюл Димитріе Замфировичй -	1.
Д	Посѫсорул Костандин Поліени - -	1.
Д	Некулаи Істрати - - -	1.

ДИН БОКОВИНА.

Сфинціеса	Архимандритул ши Проестосул Митрополіей векй Мелхиседек Лемніе - -	1.
Д	Нобилул Іліе де Илцке - - -	1.
Д	Нобилул Іоан де Григориче - - -	1.

ЦА́РА РОМѪНѢСКЪ.

Сфинціеса Архимандритꙋл Досоѳей Егꙋменꙋл мо- настирей Бобенїй, - - - - 1.

Сфинціеса Архидіаконꙋл сфинтей Митрополій ал цѣрій Ромѫнещй Іоанникіе - - - 2.

Д Іосиф Романов - - - - 5.

Д Іосиф Поповичꙋ - - - - 5.

Д Висаріон Рꙋсꙋл - - - - 5.

Д Апостолꙋл Поповичй Брашованꙋл - - 1.

Д Іоанн Продичй Бинцинер, - - - 1.

Д Ѧни Грозни - - - - 1.

Д Іоанн Аргеринде - - - - 1.

Д Киріак Захаріа Богасієрю, - - - 1.

ДИН БРАШОВ.

Д Рꙋдолф Оргедан, - - - - 1.

Д Георгіе Іоанн ши фіїй - - - 1.